

CELİL LAYİKTEZ

TÜRKİYE'DE MASONLUK TARİHİ

CİLT: 3
KONSOLIDASYON DÖNEMİ
1971 - 1990

CELİL LAYİKTEZ

**TÜRKİYE'DE
MAŞONLUK TARİHİ**

**CİLT:3
KONSOLIDASYON DÖNEMİ
1971 - 1990**

KAPAK RESİMLERİ:

Yukarıdan Aşağıya:

Hayrullah Örs

Nafiz Z. Ekemen

Halit İ. Arpaç

Soldan Sağa:

Şekûr Okten

Büyük Kurul (1984)

Cavit Yenicioğlu

Orhan Alsaç

YENİLİK BASIMEVİ
SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Tel: 243 55 72 - 245 32 48
İstanbul - 2003

ÖNSÖZ

Herhangi bir konuda bir değerlendirme yaparken genelde o konunun güncel olaylarını, yansımalarını, nazara alıp sonuca gitmek isteriz.

İncelediğimiz konunun zaman içinde muhakkak ki bir oluşumu, bir geçmişi vardır. Nedense "geçmiş geçmişte kalmış" düşüncesi ile, genellikle yarınları nazara alarak değerlendirmeler yaparız. Bu suretle de aradığımız hakiki değerlendirmeyi, hakikati bulamayız.

Bu nedenle, konunun oluşumu ile ilgili geçen zamanı, diğer bir deyişle tarihini inceleyerek, sahip çıkarak yapacağımız değerlendirmeler eminim ki gerçeği görmeye, bulmaya ve esasları saptamaya yardımcı olacaktır. Masonluk bu günlere kimliğini koruyarak geldiyse, bunun nedeni tarihine sadık kalması ve tarihine sahip çıkmasıdır.

Masonik hayatı tüm benliği ile yaşayan ve yaşatan Celil LAYİK-TEZ Kardeşim kapsamlı bir araştırmacı olarak, yoğun bilgi birikimiyle Türk Mason tarihini yazmayı amaç edinmiştir.

Nitekim, bu üstün amacının kısmen oluşmasının sonucu olarak, 1721-1956 dönemini kapsayan ve "BAŞLANGIÇ" adını verdiği I. cilt ve 1957-1970 dönemini kapsayan "YAPILANMA" adını verdiği II. cilt yayınlanmıştır.

1971-1990 dönemini kapsayan ve "KONSOLİDASYON" adını verdiği bu III. cilt de tıpkı diğerleri gibi bütünüyle objektif bir görüşle, tarihi belge ve olaylardan oluşan esaslara uygun olarak akıcı ve sürükleyici bir üslupla yazılmış olan bir eserdir.

Masonluğu temessül ve temsil etmek isteyen Kardeşlerimin değerlendirmelerini, Türk Mason tarihi ile birlikte dünya Mason tarihini de oluşturan bu üç cildi de okumak suretiyle yapmaları halinde, gerçeği arama yolundaki çalışmalarının çok daha verimli olacağına eminim. Emin olduğum diğer bir husus ise bu üç cildi okuyacak Kardeşlerimin programda olan ve "AÇILMA" başlığını taşıyacak olan dördüncü cildi de sabırsızlıkla bekleyecekleridir.

Masonik bir görevi ifa için herhangi bir "Regalia"ya gerek duymayan bir Kardeşim olan Celil LAYİKTEZ Kardeşimin yoğun çalışmalarının sonucu olan bu dört ciltten oluşacak yayın da, kuşkusuz mutluluk kaynağımız olacak bu eserdir. Böyle bir eseri Masonluğa kazandırmasından dolayı Celil LAYİKTEZ Kardeşimi şahsım ve Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası adına kutlar, şükranlarımı sunarken, bu eserlerin oluşumuna katkıda bulunan tüm kardeşlerime teşekkür ederim. Dilerim ki Türk Masonluk tarihinin 100. yılında 4. cilt de yayınlanır ve 1721-2009 döneminide kapsayacak bu eser tamamına erişir.

"Vücudumuz bir gün toprak olacaktır, ancak bıraktığımız eserler geleceğin mutluluk kaynağı olacaktır".

Demir SAVAŞÇIN

Büyük Üstat

YAZARIN ÖNSÖZÜ

"Türkiye'de Masonluk Tarihi" çalışmasının ilk iki cildinde 1730'lardan 1971'e kadar varan "Başlangıç" ve "Yapılanma" dönemlerini tetkik ettik. 1971 - 1991 arasını da "Konsolidasyon" dönemi olarak adlandırdık. Gerçekten, kuruluş ve uluslararası tanınma süreçlerini tamamlamış, Yüksek Şûra ile olan ihtilafını geride bırakmış Türkiye Büyük Locası artık geleneklerini, çalışma rutinini oluşturma sürecine girmiştir. Elde edilen sağlamaştırılmalı ve artık büyüme ve gelişme düşünülmelidir. Bu arada, haricî dünyada, savaş, deyim, deprem, sıkı yönetim gibi olayların vuku bulması Türk Masonluğunu da etkileyecektir.

Bu kitabın başına iki "**Giriş**" bölümü koymak ihtiyacını hissettim. "**Giriş 1**" de, Konsolidasyon döneminde dünyada ve Türk Masonluğunun iç bünyesinde olan çalkantılar sıralanmaya çalışıldı. "**Giriş 2**" de de yönetim ve uygulamaya yönelik yeni geleneklerinin şekil almasının ana başlıkları sıralandı.

"**İçindekiler**" bölümünde, çok özet olarak, her yılın belirgin olayları ile alınan kararların ana haritası çizildi.

Metnin kendisine gelince, her yıl için bir bölüm ayrıldı ve bölüm başına, italik yazıyla, yılın özeti çıkarıldı.

70'li yıllardan sonra düzene giren sekreterlik ve arşivde bulunan dokümanların çokluğu karşısında, mümkün merteye yazılı metinlerden, tersimatlardan istifade edilerek kişisel yorumlardan kaçınıldı.

Bu çalışmamda beni teşvik eden ve destek olan Büyük Üstat En Muhterem Demir Savaşçın Kardeşime, yaz tatilinde büyük özveriyle redaksiyonu yapan P. Muh. Koray Darga Kardeşime, baskı, sayfa düzeni ve dizin'in hazırlanmasında büyük emeği geçen Yavuz Aksel Kardeşime teşekkür ediyorum.

CELİL LAYİKTEZ

08 Nisan 2003

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	3
YAZARIN ÖNSÖZÜ	5
İÇİNDEKİLER.....	7
GİRİŞ 1.....	15
GİRİŞ 2.....	17
1971.....	19
<i>Mimar Sinan'ın sansür edilen 10. sayısı - Büyük Loca bir ritüeli empoze edebilir mi? - İskoçya'dan gelen Üstadı Muhterem İs'ad ritüeli - Ankara lokalinin bombalanması - Gediz Depremi - Tekrislerde aday sayısı - Bölgeler lağvedildiğine göre yönetim kimde olacak? - Ruhun ölmezliğine inanmak - Tahsisat olmadığından yabancı obediyanların dâvetine icabet edemeyiz - Üstadı Muhterem İs'ad Ritüeline gerek var mı? - Eski dil-yeni dil - "Yamalı bohça" ritüeller - Dış obediyanlarda arşiv araştırmaları ile mikrofilm çekimi - Sıkı yönetim.</i>	
1972.....	69
<i>Hava Güçlendirme Vakfına teberru - Fahrî üyelik - Kutsal Kitaplara yastık - Ankara'da Tepebaşı 111'e bağlı Vefa Locasının kurulması - İngiltere Bir. Bü. L. Büyük Sekreterinin Türk ritüellerini değerlendirmesi - Donanmaya bağış - Fikret Çeltikçi'nin Haysiyet Divanına verilmesi - Muhasebenin tek elde toplanması - Deprem bölgesinde okul yapımı - Yunanistan'dan gelen özlem dolu mektup - Üstadı Muhteremler meclisi - Eğitim ve Öğretim Locaları - Tüzüklerimiz 1909 Grand Orient tüzükleridir - İngiltere tüzüklerinin Fransa'da başvuru kaynağı olmaları - Muhakkik El Kitabı - Necdet Egeran'ın kitabının yasaklanması - Huzurevi Vakfı - Büyük Mason Mahfili beyannamesi - Avrupa Yüksek Şûralarının İstanbul toplantısı - Münih Olimpiyatları - Dernekler Yasası - Büyük Loca unvanındaki Türk sıfatı - Kılıçlar silâh mıdır? - Yakacak.</i>	
1973.....	97
<i>Huzurevi / Sandık - Görevli el kitapları - Dernekler Yasası ile ilgili alınan tedbirler, Yardım Sandıklarının durumu - Büyük Üstadın Milliyet Gazetesine röportajı - Yüksek Şûra'nın kongre organizasyonu - Ahmet Salih Korur ve 27 Mayıs Devriminde haklarını kaybeden Kardeşler - Kabul edilen ve tasarlanan tüzük ile ritüeller: "geleneklerimize ve memleket icaplarına uygun yeni metinler" - Fransız Grand Orient'ından elde edilen mikrofilmlerin tasnifi, müze ve arşivin ku-</i>	

rulması - Daha önce kalorifer kazanında yakılan, hurdacıya verilen arşiv evrakının Yeni Gazete ile Yeni İstanbul Gazetesine malzeme olması - Locaların banka hesapları - Yakacak'ta gayri menkul satın alınması - Klandesten Büyük Locadan gelen adaylara kolaylık gösterilmesi - Tören ritüellerinin şekil alması - Bingöl'e okul inşası - Eğitim ve Öğretim Locaları - 16 Aralık Mason günü - Tuz / ekmek / şarap şeklinde Agap töreni geleneğinin başlatılması -

1974129

Tepebaşı 111'den gelenlere uygulanacak basitlendirilmiş tekris töreni - Yabancı dilde çalışan Locaların ritüelleri - Dış seyahatlara tahsisat yok - Tören ritüellerinin uygulanmaya başlaması - Ahmet Salih Korum'un Genel Kurula katılması - Her 3 vâdide birer Eğitim ve Öğretim Locası - Büyük Loca İç Tüzük Tasarısının yeniden görüşülmesi - Tüzüklerin ve Masonluğun Ana Prensipleri ile tüzüklerin kabulü - Gayri menkullerimizin durumu ve gelecek için düşünceler - Eğitim Locaları ve yeknesaklığın temini - İs'ad ritüelinin temsili için gelen İskoç heyeti - Giriş harcı veremeyecek haricilerin bu masraflarının karşılanabilmesi ve zaruret halindeki Loca Biraderlerinin her türlü para mükellefiyetinden azade tutulabilmeleri inkânı - Kıbrıs barış harekâtı - Yunanistan Büyük Locası ile yazışmalar - Kıbrıs'ta Loca kurmak - Silâhlı Kuvvetlere yardım kampanyası - Adana'da Loca - Guraba Hastanesinde Mason Doktorlar - Ankara'da Klandesten Localardan gelenlerin kafile halinde kabul edilmeleri - Yenilik peşinde olan yeni nesil.

1975153

Kemal Locasını canlandırma teşebbüsü - Yeni tüzük ve ritüellerin yürürlüğe konması - Nuruziya'da çevre parsellerin alınması - Tepebaşı 111'den gelen Kardeşlere orada kazanmış oldukları derecelerinin tanınması - Araştırma yapmak isteyenlerin artık arşiv malzemesi yoktur diye mazeretleri kalmadı - Giriş aidatı ve pırl pırl gençler....- Babasından para alan öğrenci "hür" değildir - Masonlukta yenilik olur mu? - Türkiye Büyük Locası hükmü şahsiyetinden "Türkiye" sözcüğünün kaldırılması - Masonlukla ilgili Meclis tahkikatı - Tepebaşı 111'den gelen Kardeşler ve Gün Locasının yarattığı problemler - En çok 5 aday birlikte tekris edilebilir hükmü - Donanma Kuvvetlerinden gelen teşekkür ve madalya.

1976173

Seçimi kaybeden Büyük Görevlinin isyanı - Cumhuriyet Senatosuna verilen tahrir üzerine - Masonlukta (hesap açısından) murakabe ol-

maz - Dışa açılma: Müslüman olmayana namaz gülünç görünebilir - Dışa dönük sosyal yardımların envanterinin çıkarılması - Ankara ve İzmir'de biriken paralar - İngiltere arşivleri - Bursa ve Manisa'da Loca - Ankara'da yaptırılan okul - Sahra Locaları - Van Depremi.

1977.....187

Loca her şeydir, Büyük Loca sadece bir semboldür zihniyeti - Ankara'da MIT tarafından izlenen 5 yeni Kardeş - Görevli seçimlerinin iki yılda bir yapılması önerisi - Üçgül Locasında yeni Türkçe denemeleri - Ankara'da Alsac / Yenicioğlu seçim kulisi - Bursa'da Nilüfer Locası - Loca yayınlarının kontrol altına alınması - Masonik müze - Nuruziya Sok. No. 19.

1978.....207

Manisa Locası - Ankara'da dilde yenilikler yapmak isteyen Localar - Levhaların her kelimesinden Büyük Sekreter değil, Büyük Üstat sorumludur - Kendilerini her türlü kayıt ve kuraldan azade sayan Localar - Tersimat nasıl yazılmalıdır? - Yerine getirilemeyen vaat: Yaka-cık Huzurevi - Loca kurma harcının yüksekliği yeni Loca kurulmasını önler mi? - Tekrar pırl pırl gençler - Tasarruf, yapılmamış iş demektir; gelir kısılıp masraf artırılamaz - Tekrislerin geçici bir zaman için durdurulması - Büyük Sekreterin yazıları sert olmamalı - Ankara lokalinin bombalanması - Senato tahkikat komisyonu ve bir köye su getirilmesi - Nuruziya Sok. No. 19'un inşaatının ihale edilmesi - Profesyonel personelin işe alınması - Ankara'da çuval içinde bulunan arşiv evraki.

1979.....225

Büyük Sekreter Ziya Umur'un Büyük Kuruldan istifasını zorlayan gelişmeler - Bir Büyük Görevlinin Yüksek Şûra'da görev alamaması - Yüksek Şûra ve yabancı obediyanlarla yazışmalar - Yüksek Şûra'nın konkordato talebi - Konkordato ancak eşit kuvvetler arasında olur - Sıkı yönetim - Genel Kurul'un toplanmasında zorluk - Toplantıda teyp kayıt cihazının açık olması Büyük Kurul üyelerini rahatsız ediyor - Durdurulan üye kabul muameleleri - Can Arpaç'ın Büyük Üstada Masonluk içinde yapılan siyaseti eleştiren mektubu - Masonlukta millî işaret olur mu? - Orhan Alsac'ın Büyük Üstada "artık aday olma" konulu mektubu - Zamanında Nafiz Ekemen ile Orhan Alsac'ın Büyük Üstat Hayrullah Örs'e yazdıkları mektup ve Hayrullah Üstadın öfkesi - Konvanda Yüksek Şûra tartışması - Bursa'ya yeni lokal - Yüksek Şûra ile rahatsız ilişkiler - Ankara Lokalinde Yüksek

Şûra kirasını ödemiyor, gündemlerini ilân tahtasına asıyor - Büyük Kurul üyesi kendi Locasında vekâletten görev alabilir mi? - Bölgecilik - Üstadı Muhteremlerin aczi, Masonlukta despotizm lâzım, Üs. Muh.ler çekiçlerini kullanmıyorlar; Kardeşlerimize Masonluğu kim öğretecek? - Dil meselesi: Saygıdeğer Üstat - Masonluk muhafazakârdır, tutucu, gerici değildir - Ankara'da Masonların inşa ettiği ve tüm masrafını karşıladıkları "Kardeşler" köy okulu - Davetiyelelere eşleriyle birlikte imza atan Üstadı Muhteremler - Büyük Müfettiş - Üstadı Muhterem ilişkileri.

1980.....

301

Tönü Blanş konuşma konularına tepki - Fikret Çeltikçi'nin "Hür Masonluk Tarihinden Notlar" Kitabının bastırılması - Büyük Locadan gelen levhalar ayakta dinlenir - Vâdilerde Büyük Üstat aday seçimleri birden fazla turla yapılmalı mı? - Büyük Üstadın önceden belirlenmesi ve Büyük Kurul tarafından hazırlanması - Yeni Büyük Kurul'un ileriye dönük program yapıp yapmadığı - Mimar Sinan'da değişik imzalara da yer verilmesi - Personel için Kıdem Tazminatı Fonunun yaratılması - İstanbul'a yeni mâbet şartı - "Mevcut bütçe ile cari masraflarımızı bile karşılayamayız. Önerilen bütçe eğer Kardeşlerimizi tatmin etmiyorsa, mevcut bütçenizle idare edin, diyorlarsa, bizden bir şey beklememeleri lâzım." - Görevini yapmayan müfettişlerin azledilmesi ve Büyük Üstatla Büyük Sekreterin yetki tartışması: Büyük Sekreter Büyük Kurulun aldığı ve Büyük Üstadın onayladığı kararı sansüründen geçirebilir mi? - Kardeşler Okulu kimin çabası ile yapıldığı polemigi - Tüzükler değişinceye kadar Kanun hükmünde kararname çıkarılabilir mi? - 12 Eylül 1980 Devrimi: sıkı yönetim ve çalışmaların muvakkaten durması - Tekrislerin tahdidi - Masonluk hakkında açılan Meclis tahkikatı ve Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'in oğlu Mason olmak istiyor.

1981.....

331

Mimar Sinan konusunda yetki Üstadı Muhterem'de mi, Büyük Üstat'ta mı? - Bü. Üs. Halit Arpaç: Kardeşler bir sonraki devrede rey vermeyecek olmaları bizim kaygımız mı olacak? - Bü. Üs. Nafiz Eke-men'in vefatından sonra dış ilişkilerde gerileme - Atatürk Yılı için yapılacak mesai - Büyük Üstat seçimine düzen getirme çabası - Yeni adayların kabulüne konan tahdidin kaldırılması ve hemen sonra Gün Locasının ilk gündeminde 16 adayın teklif oylaması - 15.00-19.00 arası içki yasağı - İleriye dönük çalışma planı - Büyük Görevlilerin Loca ziyaretlerini ihmal etmeleri - Büyük Görevliler Kurulu mesaisinin yüzde yüzüne yakın bir kısmını günlük işleri halletmekle geçir-

miştir - Eğitim Localarının aksaklıkları - Ankara'nın Büyük Hazineye intikal ettirmediği gelirleri, İzmir'in aldığı tahviller - Ulu Yaradan / Ulu Mimar tartışması - İzmir'de sıcak aylarda ceketsiz ciddi kıyafet izni - Ankara Mâbetlerinde değişik mimari - Kıbrıs'ta Loca açılabilir mi? - Kamu yararına cemiyet.

1982.....

365

Kadıköy'de bina araştırması - Tersimattan çıkartılan Nuruziya'da bina maddesi - İzmit'li adayların Müsavvat Locasında tekris edilmeleri - Kamu yararına dernek olabilmek için yapılmış eski hasenat işlerinin envanteri (1909 Adana Faciası, Çocuk Esirgeme, Cüzamla Savaş Derneği) - Kadıköy'deki 1935 öncesi bina - İngiltere'den beklenen kız öğrenciler - Ölüm ilânları - Matem duruşu ne zaman yapılır? - Boğaz Köprüsünün getirdiği trafik rahatlama nedeniyle Kadıköy'de binaya gerek yok - Mimar Sinan'da hep aynı imzalar; yazılar çok ağır, genç Kardeşler Masonluğu nereden öğrenecekler? - Masonluğun ticarete alet edilememesine kızan Kardeşler - Devrim Locasının adı nedeniyle Locaların kapanması - Tüzük değişikliklerinin kabul edilmesi - Tersimat nedir, nasıl yazılmalıdır? Söylenmiş şey söylenmemiş hale gelemes - Sakıncalı Loca isimleri: Devrim, Eylem, Ülkü - Çukurova Locasının kuruluşu - Üzülmeyelim, istatistiklere göre yeni gelenlerin %30'u gider - Bayrağa Selâm töreni.

1983.....

389

Yeni Dernekler Yasası nedeniyle istifa eden askerler ve öğretim üyeleri - Yeni Loca kuruluş aşamasında Büyük Görevliler Kurulu Nuruziya noteri değildir - Localarda protokol - Her Genel Kurulda tekrarlanan "pırl pırl gençler" edebiyatına yanıt: «Bir Kardeşim, masrafların bir kısmını yeni giren Kardeşlere yüklüyoruz, dedi. Öyle olması da lâzımdır. Bu tesisler bütün gelmiş geçmiş Kardeşlerin çabaları ile kurulmuştur, yeni gelen Kardeşler de bu tesislerden faydalanacaklardır. Onların bu iştiraklerini normal karşılamak gerektiğini zannediyorum». - Ritüellerde değişiklik hakkında: «Bizde bir konu ele alındığı vakit, sanki daha evvelkiler bunu bilmeyerek yapmışlar gibi, başından sonuna kadar değiştirilmeğe yöneliniyor; çok zorunlu olmadıkça değişiklikten kaçınılmalıdır.» - Tören müziği « Millî Masonluk yapıyorsak, kendi ruhanî ve dinî musikimizi getirelim» sözlerinden sonra Cevat Memduh Altar'ın müzik dersi: «Bana musikinin, ne olduğunu mu soruyorsun? Dinleyeni göster, sana musikinin ne olduğunu söyleyeyim» - Skrüten sorunu ve tahkikatın nasıl yapılması gerektiği - Göz ameliyatları için gelen ORBİS uçağı - Kars / Erzurum depremi: yapılan yardım - Büyük Görevlilerin görev süresinin iki yıla çıkarılması.

İhami Soysal'ın yazmak istediği makale - Osman Zeki Koylan'ın Masonik Lügat çalışması - Dernekler Yasasına göre hazırlanan tüzük; YÖK'e karşı sorumluluk kimde? - Aday adaylarının seçimi - Bina yardımında bulunan Kardeşlerin adlarının duvara yazılması vereni mağrur eder - Yakacak için geliştirilen projeler - İhsan Doğramacı - Burhan Ceyhan'ın raporundan : "Kişiler birbirlerini yüzleriyle değil de fikirleriyle tanımıyorsa, bu temelsiz kalır Türkiye'de kamu oyu bizi boğuyor; Bilinmeyeni bilinir hâle getirmek gerekir; Yalnızca ritüellerimizi saklamaktayız, onun dışındaki bilgiler açıktır, dünyada söylenmemiş fikir yoktur, yalnız, duyulmamış fikirler vardır". - Mimar Sinan daima mükemmeli aradığı için, bir yan neşriyat organı fikri akla geliyor.

1935 öncesi Loca isimleri yeni kurulan Localara verilemez - Localar için Türkçe sözlü Mozart tören müziği plağı - Tahkikat levhaları kim tarafından ve nasıl yazılmalı, Locada nasıl okunmalı - Çırak, Kalfa ve Üstat, Loca sekreteri, Büyük Müfettiş, rehber el kitaplarının hazırlanması, Masonik Ansiklopedi tercümesi - İstanbul'daki yangın nedeniyle çalışmaların aksaması, 3 yerine 5 adayın birlikte tekrislerine izin verilmesi ve fırtınalar koparan Büyük Üstat mesajı: Biz muhafazakâr bir teşekkülüz, bizden daha az masrafla hayatini sürdüren bir teşekkül yoktur - Az para toplayıp çok para sarf etmemiz isteniyor - Almadan vermek Tanrıya mahsustur - Adana'da Çukurova ve İsrail'de Nur Locaları tahsis edildi - DKD Derneği ve Nüvit Osmay K. - İnşaatlarınızı finanse etmek üzere piyango tertip etmek bize yakışmaz - Memur şehri Ankara'dan 50.000 Liralara zor toplanır - Nokta Dergisinin anketi - Mason balosunda smokin mecburiyeti.

Adayın başlayan muamelesi çekiç altı edilemez - Asa başlıklarının dizaynı - Büyük Üstat seçimi için kulis: İki yaşlı ve esprili Mason Sadettin Ozil ve Halit Arpaç arasındaki yazışmalar - Sadettin Ozil'in Can Arpaç'a yazdığı mektup - Dernekler Yasası nedeniyle ayrılmaya mecbur kalan Kardeşler - Mimar Sinan Locasının iç tüzüğü Genel Kurulda kabul edildiği için ayrıcalığı vardır; devlet içinde devlet olunmaz - Ritüel uygulamalarındaki farklılıklar - Tönü Blanz'lar için hemşirelere kıyafet mecburiyeti - Dış İşlerinde P2 Locası hakkında tahkikat - İskoçya gezisi - Kutsal Kitaplar hangi sayfada açılacak? - Disiplin eksikliği; beş adet siyah bulun temiz sayıldığı skrüten - Mi-

mar Sinan'da yayınlanan yazıların sansür edilmesi önerisi - Tönü Blanş'ları yeknesaklıktan kurtarma çabası - Demirci Efsanesi - Manisa'da hibe edilmek istenilen arsa.

1987

501

Uçak gemisinde görevli Masonlar Türkçe çalışan Loca çalışmasına katılmak istiyorlar - Masonik unvanlar, biju ve Üstün Hizmet madalyası - Tepebaşı 111'den gelenlere kolaylık - Bütçe tekniği: önce gelirleri tahmin etmek, sonra giderleri ona göre kısmak - Eğer kendimizi dar gelirli Kardeş ve haricilere göre ayarlasaydık, bu binaları yapamazdık - Bedava iş yapılmaz - İdeal Locasının, içinde 1938 yılında kuruluş zabıtlarının da bulunduğu eski tersimat defterinin kaybedilmesi - İsviçre Bü. Locası Konvanında: dışa açılma - Mimar Sinan Locasının iç tüzüğü - "En Muhterem Büyük Üstat" tabiri ile diğer unvanların kabulü - Önlük renk ve şekillerinin, bijuların aynı olması icap ettiğine dair karar - 16 Aralık Kuruluş günü değil, Büyük Locanın Yüksek Şûra'dan bağımsızlık günüdür - Vâdilerde muhasebe kayıtları - Emin Çölaşan ile mülakât yapılsın mı? - Basına kuşkulu bakış; gazetecileri baloya davet, ama baloda görüşmeye ret - Ayrılış nedeninin (istifa, gayri muntazam) kayda geçirilmesi - Adres bankasının politik amaçla kullanılması - Büyük Kurul adına konuşma yetkisi Büyük Üstadındır.

1988

521

Açıklamalı muhasebe yönetmeliği - Vâdilerin yaptıkları tahsilâtı kendilerinde saklamaları - Büyük Loca Sancağının dizayn edilmesi - Franz Liszt'in evine kim plaket koyacak, Büyük Loca mı, Macar Konsoloslugu mu? - Kıbrıs'ta Loca - Türkiye Büyük Locasının ritisi nedir? - Genel Kurul çalışma raporuna yapamadıklarımızı da yazabilir miyiz? - Tahkikat yapan Kardeşlerin eğitim noksanlığı - Yabancı dilde ritüeller - Ankara'da Yardım Sandığı Derneği - Kültür çalışmaları - Phoenix Araştırma Locası - Localarda ritüel dışı davranışlar ("ben söyledim", "iyi akşamlar", "bayrağa saygı", "masa beyi") - Hürriyet Gazetesinde Emin Çölaşan'ın Büyük Üstatla yaptığı röportaj - Tekrislerde aday sayısının 5'e çıkması - Muhtelif derecelerde Kur'an'ın açılacağı sayfa - Karşıyaka Locası - Binalarımızla ilgili proje - Derneklerin denetimi ile ilgili çalışmalar - Eğitim ve Öğretim Locaları müfredat programı - Rehberlik - Yanlış terminoloji, yanlış uygulamalar: ritüellerimiz yeni icatlara müsait değildir - Bina yardımına muhalefet: "Şakul Gibi"de çıkan Ziya Umur'un yazısı - Loca İç Tüzüklerinin müzakeresi - Fahrî üyelik - Çalışmalardan önce içki içme yasağının reddi.

*Büyük Kurulda aidatlar hakkında popülist söylemler - Skrutende de-
se: "azınlığın çoğunluğa tahakküm etmesi/azınlığın çoğunluğun
huzurunu kaçırmamasına imkân vermeyelim" - İstanbul'da inşaat -
Fahrî üyeler ve seçme ile seçilme haklarının baki kalması - İktisadi İş-
letmenin (Vakıf) kurulmaması için bin bir sebep - 80. Yıl kutlama
projesi - Tüzük değişiklikleri: delegalik kaldırılmalı - Yabancı obedi-
yansları ziyaret eden Kardeşler beğendikleri değişiklikleri kendi Loca-
larında uygulayamazlar - Skrutende başka Localardan gelenlerin tok-
mağı dışarıdan vurmaları - Tepebaşı 111'in yayınladığı kitaplar bizde
satılabilir mi? - Bulgaristan olayları, Büyük Üstadın Büyük Localara
mektubu, Soydaşlara yardım, Dışişleri ile temas - Hakikat ve Gerçek -
Masonik unvanlar - 80. Yıl kitabının mündericacı nasıl olmalıdır? -
Bağışlanan piyano - Büyük bina projesi - Avrupa Büyük Locasının
kurulması için Almanya'nın baskısı / Fransa'nın inisiyativi / Türkiye
Avrupa devleti midir? - Bodrum'da Loca.*

*Almanya Birleşik Büyük Localarının Avrupa Büyük Localar
Federasyonu projesine karşı Fransa Millî Büyük Locasının tertip
ettiği Konvans katılan Sahir T. Akev'in raporu - Seçim öncesi kulis -
Rahat oturmak ne demektir? Kimine göre bacak bacak üstüne atmak,
kimine göre de bağdaş kurmak - Dil karmaşası - Ritüellerde askerî
disiplin gerekir mi? - İstanbul'da mutfağın durumu - Eski Eserler ve
Anıtlar Genel Müdürü olan Büyük Üstat 14 katlı İstanbul inşaat
projesinin gerçekleştirilmesine karşı çıkıyor - SEV Vakfı -
Bulgaristan olayları (devam): 107 Büyük Locaya yazılan mektup,
soydaşlara yapılan yardım - Nuruziya'da satın alınan yeni bina -
Seçimlerde Büyük Üstada rakip aday çıkarmak tüzük gereği oldu -
Çukurova Locasında huzursuzluk - Loca içinde yürüyüş - Sakıncalı
konferans başlıkları - Güç kimde? Büyük Locada mı, Localarda mı? -
Sahil Localarımızın ilki: Bodrum - Büyük Üstat ve Büyük Kurul
üyeleri seçimleriyle ilgili tüzük maddeleri - Muhterem Üstadı
Muhterem.*

GİRİŞ I

onsolidasyon döneminde yaşanan iç ve dış olaylar (konu başlıkları)

1970-1990 arası Türkiye Büyük Locasının konsolidasyon devridir. Artık uluslararası intizam sorunu sonuçlanmış ve Türk Masonluğu muntazam dünya Masonluğunda saygın yerini almıştır. Yüksek Şûra ile anlaşmazlık bölünme ile görünürde bitmiş, ileriye dönük projelerin, büyümenin, inşaatın zamanı gelmiş, üç büyük kentin dışında da Localar kurulmaya başlanmıştır.

Konsolidasyon dönemi de büyük çalkantılara sahne olacaktır. Büyük Locayı meşgul eden sorun başlıklarını şöyle sıralayabiliriz:

- Senato tahkikat komisyonu.
- Ankara Lokalinin iki kez bombalanması.
- Kıbrıs olayları ve Yunanistan'la ilişkiler.
- Bulgaristan olayları ve soydaşlara yardım.
- Deprem felâketleri.
- Yakacık Huzurevi.
- Yüksek Şûra / Büyük Loca ilişkilerinin zorlanması.
- Büyük Görevlilerin Yüksek Şûra'da görev almalarının yasaklanması ve Büyük Sekreter Ziya Umur'un istifası.
- Orhan Alsaç'ın Büyük Üstat Nafiz Ekemen'e "artık aday olma" konulu mektubu.
- Sıkı Yönetim.

- Yeni Dernekler Yasasına uyum sağlanması, memur ve askerlerin istifası.
- Ankara'da Kardeşler Köy Okulu; Bingöl'e okul projesi.
- Ulu Yaradan / Ulu Mimar-tartışması.
- Vâdilerde değişik uygulamalar ve yeknesaklık arayışı; Rehber el kitaplarının hazırlanması; Eğitim Locaları.
- Nuruziya'da yangın.
- Tepebaşı 111'den gelenlere kolaylık.
- 80. Yıl kutlama projesi.
- Almanya Birleşik Büyük Localarının Kıta Avrupa'sında, konfederasyon kurma teşebbüsü ve Fransa Millî Büyük Locasının daveti.
- SEV Vakfının kuruluşu.

GİRİŞ 2

Konsolidasyon döneminde yönetim ve uygulamaya yönelik yeni geleneklerin şekil alması (konu başlıkları)

Ritüel, tüzük ve genel uygulamaya dönük günlük rutinde bugün artık alıştığımız düzenin kurulması ile yerleşmesine tanık oluyoruz. Bu dönemde sorun olan başlıca konuları şöyle sıralayabiliriz:

- Kronik sorunlar zaman zaman Büyük Görevliler Kurullarında etraflıca görüşülüyor. Ancak, eski Büyük Görevliler Kurullarında geçmiş çalışmalar ve tartışmalar yeni Kurullarda hiç olmamış gibi yeni baştan ele alınıyor. Her Büyük Görevliler Seçiminin sonra kadrolar değiştikçe, eski konular tekrar ortaya atılıyor ve daha önce kullanılmış savlar, bu defa yeni görev alanlar tarafından, aynen tekrarlanıyor.
- Masonik konularda bilgi eksikliğinin farkında olunarak yayınlar teşvik ediliyor.
- Dil sorunu sürekli tartışılıyor ve çelişkili uygulamalar birbirini izliyor.
- Unvanlar henüz yerine oturmamış, örneğin "En Muhterem" yerine "Pek Sayın Büyük Üstat", "Büyük Hatip" yerine "Büyük Sözcü"; "Büyük Sekreter" yerine "Büyük Kâtip" kullanılıyor.
- 1971 yılına kadar kullanılan "Büyük Dâimî Heyet" ibaresi yerine "Büyük Kurul" ikame ediliyor; tersimatlarda "Birader" ve "Kardeş" tabirleri yan yana kullanılabilir; bazı Localar "tersimat", başkaları ise "tutanak" tutuyor.
- Tören ritüelleri ve tüzükler şekil alıyor.

- Eğitim ve Öğrenim Locaları kuruluyor.
- 16 Aralık tarihi Mason günü olarak kabul ediliyor.
- Tuz / ekmeğ / şarap şeklinde Agap töreni geleneği başlatılıyor.
- Konvanlarda, bütçelerini onaya sunan Büyük Hazine Eminleri aidatları artırmak isterken, her defasında bazı Kardeşler, karşı çıkarak pırıl pırıl gençlerin kaybedileceğini iddia ediyorlar. Yıllardan yıla nöbeti devralan Kardeşlerin benzer suçlamaları ile Büyük Hazine Eminlerinin ilginç yanıtlarını görüyoruz.
- Seçim kulisleri özel mektuplara yansıyor.
- Profesyonel sekreterlerin işe alınmaları kabul ediliyor.
- Hiyerarşi henüz tam oturmamıştır. Örneğin, "Mimar Sinan Muhterem Locası Büyük Locanın üstünde bir kuruluş mudur" veya "Büyük Sekreter Büyük Üstadın emirlerini kendi süzgecinden geçirerek yerine getirmeyebilir mi?" gibi konular tartışılıyor.
- "Tersimata her şey yazılmalı mı, söylenmiş söz söylenmemiş olabilir mi?" konusu Büyük Kurulu meşgul ediyor.
- Levhalarda Kardeşleri zorlayacak sihirli bir güç varmış gibi, her olumsuzluğa bir levha yazılarak çare bulunulabileceği düşünülüyor.
- Haricilere, yazar da olsa, genel bilgi vermenin yanlış olduğunu, muntazam Büyük Localar tarafından hemen gayri muntazam ilân edilebileceğimiz sanılıyor.
- Tüzük maddelerinin ihtiyaca cevap verebilmeleri için ciddi bir çalışma yapılıyor.

1971

Mithat Gürata'nın kitabı -Mimar Sinan'ın sansür edilen 10. sayısı ve sansür edilen yazının tam metni: Ritüeller üzerine panel (Büyük Loca bir ritüeli empoze edebilir mi? Rit - ritüel)-Üstadı Muhterem İ's'ad ritüelinin İskoçya'dan gelmesi - Ankara lokalinin bombalanması -Tepebaşı 111'in geçmiş olsun temennisine cevap verilmemesi kararı -Finlandiya'ya Kur'an-ı Kerim yollanması - Gediz Depreminden zarar gelenlere İsviçre'den yardım - Tekrislerde aday sayısı - Bölgeler lağvedildiğine göre yönetim kimde olacak? - Tüyük çalışmaları - Ruhun ölmezliğine inanmak - Tahsisat olmadığından yabancı obediyanların dâvetine icabet edemeyiz -Üstadı Muhterem İ's'ad Ritüeline gerek var mı? - Yemin metni ve tahkikat evrakının yeniden düzenlenmesi - Gayrı Muntazam İsviçre Büyük Locası - Eski dil-yeni dil - "Yamalı bohça" ritüeller -Yeni ritüel taslakları - Ritüellerimizin İskoçya Bü. L. sı tarafından onaylanması - Büyük Kurul'a seçilemeyen Kardeşin Büyük Üstadın arzusu ile Büyük Kurul'a (oy kullanmamak üzere) dahil edilmesi - Kardeşlik busesi - Haricî unvanlar - İskoçya Büyük Locasında halkla ilişkiler - Celil Layiktez K.in, Grand Orient dahil, dış obediyanlarda arşiv araştırmaları ile mikrofilm çekimi ve Büyük Üstadın Mimar Sinan Locası Üstadı Muhteremi sıfatıyla yazdığı mektup - Sıkı yönetim ve Locaların kapanıp tekrar çalışmaya başlamaları (Robert Sime K.e yazılan mektup).

10 Ocak 1971 Büyük Dâimî Heyet toplantısı:

Mithat Gürata'nın kitabı

Mithat Gürata tarafından hazırlanmış ve Heyetimizce bil'ahare Büyük Sözcü Macid Erbudak K. imiz tarafından incelenmiş olan vulgarisation¹ eserinin Kardeşimiz adına bastırılmasına müsaade

¹ Vulgarisation: halka yayma, bilimsel bir metni avamın anlayacağı tarzda yazmak.

olunmasına, baskı işi için 10.000.- Liralık bir mütedavil sermaye tahsisi ile Kardeşimiz emrine verilmesine, satış hasılatının Büyük Locamıza ait olmasına karar verildi.

Mimar Sinan Dergisinden çıkarılan yazı

Büyük Üstat: Mimar Sinan. Muh. Locasının 2 Ocak 1971 tarihinde yapılan toplantısında, 10 numaralı derginin basıldığını Fikret Çeltikçi K. tebliğ etti. Bu nüshanın ilk sayfalarında Türkiye Büyük Locasının yeni Anayasa ve yeni Ritüellerle belirtilen genel prensiplerine aykırı olarak düzenlenen bir panelden bahseden bir yazı Çeltikçi K. tarafından ve kendi inisiyatifi ile bastırıldı. Bu nüsha bu şekli ile dağıtılmadı ve ancak söz konusu yazı Mimar Sinan Muh. L. sı tarafından dergiden çıkartıldıktan sonra 10. sayı dağıtıma sunuldu.

.....Kardeşler ayrı ayrı söz aldılar ve panel tertibi ile Büyük Locamızı ve Derneğimizi çeşitli zorluklarla karşı karşıya getirmenin ağır sorumluluğu üzerinde durduktan sonra yetkili organlara danışmadan, onlara bilgi dahi vermeden, Büyük Locamızın yayın organı olan bir dergi üzerinde hangi yetki ile tasarruf edildiğinin Fikret Çeltikçi K. den sorulmasına, kendisine cevap için bir haftalık mehil tanınmasına ve gelecek cevaba göre muamele tayinine ve konunun bir sonraki toplantıda görüşülmesine oybirliğiyle karar verildi.

Mimar Sinan Dergisinin 10. sayısından çıkarılan yazı:

Mimar Sinan dergisinin 10. sayısının ilk yazısı 9. sayfadan başlamaktadır. Dergi dizildikten sonra ilk yazı içinden alınmış, yeni bir 9. sayfa yaratılmış, arkasındaki sayfanın numarası da 34 olmuştur. 25 sayfa dergiden çıkarılmıştır. 1970 yılında yalnızca 9 ve 10. sayılar bastırılmıştır. Bu 10. sayıdan sonra takibeden sayı 11 - 12 çift numaraları ile yayınlanmıştır. Fikret Çeltikçi K.'in yayımlamasından sonra Büyük Üstadın emri ile dergiden çıkarılan yazı o günlerin ritüel tartışmalarını fevkalâde yansıtmaktadır. Aradan 32 yıl geçtiğine göre tarihe mal olmuş bu yazıyı, arşivlerimizden, olduğu gibi veriyoruz:

RİTÜELLER ÜZERİNE

(Panel görüşmeleri özeti)

1. Giriş

Türkiye Hür ve Kabul Edilmiş Masonları Büyük Locası 1969 yılı içinde olağanüstü toplantısında bir komisyon tarafından hazırlanan yeni ritüelleri temsilî bir şekilde delegelerin tetkikine sundu. Bu temsilden sonra, metinler üzerinde hiç bir tenkide yer verilmeden, evvelce alınmış bir karar olduğu varsayılarak ekseriyetle şöyle bir karar alındı:

«Her üç derecenin ritüelleri 1971 yılı olağan konvan toplantısına kadar bütün Localar tarafından tatbikata konulacak ve bu tatbikat süresince görülen aksaklıklar varsa, bunlar hakkında düzeltmeler yapılmak üzere Büyük Dâimî Heyete bildirilecek ve bu husustaki teklifler 1971 konvanında karara bağlanacaktır. Bu suretle son ve kat'î karar 1971 konvanında alınmış sayılacaktır.»

Bu karar iki muhterem Locanın olumsuz reylerine mukabil çoğunlukla alındı. Bu hususta konu üzerinde mütalâaları olanların dinlenmesi ve fikirlerin berraklığa kavuşturulması çok yerinde olurdu. Dâimî Heyetin davranışları, metinleri hazırlayanların olduğu kadar, temsile katılanların hassasiyetleri Büyük Üstadı da etkilediği için, bizce biraz olsun eleştirilere yer verilmesi gereken bu kadar önemli bir mesele bir nevi kategorik bir karara götürülmüş oldu.

Halbuki aylardan beri uygulanmaya çalışılan bu ritüeller, bir kısım Localar tarafından yeni bir eylem sevinci içinde aynen tatbik edilirken, bir çok Localarda ise şaşkıncu bir karışıklık içinde yürütülmeğe gayret edildiği anlaşılmaktadır. Bizim öğrendiklerimize göre, tam uygulamada bulunan Localarda biraderlerin yadırgamalarına şahit olunmaktadır. Diğer bir kısım Localarda ise uygulamaların imkânsız görülen tarafları bulunduğu belirtilmektedir. Bunların bir kısmı lisanla ilgilidir. Diğer bir kısmı ise layiklik² ilkelimize kadar uzanan memleket örf ve adetlerine aykırı bulunmaktadır. Bu arada Masonik kavramlar bakımından da çelişmeler bulunduğu ileri sürülmektedir.

² Laik sözcüğünün eski imlâsı "layik" şeklindedir.

Bu hususlarda ileri sürülen bütün mütalâaları tespit etmek zârudur. Türk Masonluğunda zaman zaman önemli tartışmalar olmuş, fikirler karşılaşmış ve bazı hallerde kırgınlıklara ve hatta ayrılımlara kadar giden sonuçlara rağmen aklu hikmetin ışığında yine de büyük bir çoğunluğun ittifak edebildiği bir hal çaresi bulunmuş ve Mason camiası daima aradığı sulh ve sükuna kavuşmuştur. Bugünkü tartışmalardan da aynı sonuçların alınması beklenir. Şu kadar var ki bugünkü tartışmalar doktriner bir hüviyete bürünme istidadı gösterdiğinden bu tartışmaların büyük bir ciddiyetle takip edilmesi ve bunu yaparken asla toleranstan uzaklaşmamaya gayret edilmesi her Türk Masonunun birinci vazifesi olmalıdır.

Bu prensipten hareket ederek Konvan kararına uygun şekilde bütün Türk Localarının yeni ritüel metinlerini dikkatle incelemesi gereklidir. Bu incelemelerin sonu 1971 yılı konvanında tartışılarak karara bağlanacaktır. Bütün Türk Masonlarının tek düşünce ve ümidi bu kararın Türk Masonluğu için en doğru ve en hayırlı yolda olması merkezindedir.

Bu hususa büyük önem veren bütün muhterem Localarımız ritüellerin incelenmesi işine koyulmuş görünmektedir. Bu arada Pınar Muh. Locası da konu üzerinde durulması kanısına vararak, 1970 yılı çalışma programına aldığı beş ayrı sorun arasında «*Ritüeller Üzerine Eleştirmeler*» ismi altında bir «*panel*» tertip etmiştir. Pınar Muh. Locası bu paneli kendi aktif üyelerine hasretme yerine diğer bütün Muh. Locaların da iştirakini temine çalışmış ve bu suretle çok geniş bir inceleme imkânına ulaşılabilceğini düşünmüştür. Çalışmaların pratik bir şekle sokulabilmesi için, temas edilen Fazilet ve Delta Muh. Localarının iştirakiyle panelin yürütülmesi uygun bulunmuştur. Bu suretle üç celsede tamamlanabileceği tasarlanan çalışmaların sırasıyla Pınar, Fazilet ve Delta Localarında yapılması üzerinde mutabık kalınmıştır. Bu suretle yapılan çalışmalarda, Panel üyeleri tarafından yapılan ayrı ayrı açıklamalardan sonra, gerek sözü geçen Locaların amil üyeleri ve gerekse misafir Kardeşlerin eleştirmelere iştiraki sağlanmak suretiyle, ileri sürülmesi mümkün ve muhtemel bütün görüşlerin eksiksiz denebilecek şekilde tespiti mümkün olmuştur. Böylece bu görüşlere dayanılarak Türk Masonluğu için en doğru ve geniş sentezlere yönelmek mümkün olabilecektir.

Panel görüşmelerinin hepsi banda alınmıştır. Bu bantlar Pınar Muh. Locasının arşivinde muhafaza edilmektedir. Bu notta bantlardan çıkarılan eksiksiz metinler ek olarak sunulurken önce bunların geniş birer özeti verilmiştir. Özetler konuşmacıların konuşma sırasına göre verilmesi uygun mütalâa edilmiştir. Özetlerin takdiminden sonra ortaya konulan başlıca görüşlerin belirli bir metot dahilinde belirtilmesine gayret edilmiştir. Bundan sonra konu üzerinde Masonik incelemeleriyle tanınmış bazı müelliflerin görüşlerine yer verilmiştir.

Böylece 1969 konvanında alınan karara uygun olarak beklenen ve istenen düzeltme imkânları sağlanmış olacağı kanısıyla, Paneli tertip edenler kendilerinden beklenen bu ödevi yerine getirmiş oldukları kanısındadırlar.

* * *

2. Panel görüşmelerinin özetleri.

2. 1. Birinci panel: (Pınar Locasının 17.3.1970 tarihli resmî celsesi).

Bu panelde belirtilen görüşler önce Panel üyeleri Fikret Çeltikçi, Esat Güven ve Halit Kemal Elbir Biraderler tarafından ileri sürülmüş ve bunların konuşmalarından sonra sırasıyla Orhan Cermal, Neşet Sirmen, Salim Rıza Kırkpınar, tekrar Neşet Sirmen, Kemal Kaplancalı, Doğan Toronoğlu, tekrar Kemal Kaplancalı Biraderler konuşmuş ve Paneli Fikret Çeltikçi B. kısa bir ilâve ile kapatmıştır.

Fikret Çeltikçi K., Mimar Sinan dergisinde yayınlanmış olan «mükellefiyetler» hakkında yazılar ile Nafiz Ekemen, Galip Kardam, Macit Erbudak ve kendisinin Ritüeller üzerine hazırladıkları makaleleri Biraderlerin okumalarını tavsiye ederek bu yazıları kısaca özetlemiştir.

Bundan sonra Fikret Çeltikçi rit ve ritüel kelimelerinin etimolojisi üzerinde durarak, ritüelin merasim kılavuzu manasına geldiğini, her şeyden evvel şekille ilgili olduğunu belirtmiş, ritüellerin Masonik esaslara aykırı olmamak kaydıyla istenildiği gibi tanzim

edilebileceğini, ancak obediyanların buldukları memleketin yasalarına, örf ve adetlerine ve müşterek inançlarına uygun olması gerektiğini izah etmiş ve toplumun hukuk kuralları dikkatle incelenmeden hazırlanan merasim kılavuzlarının anlamsız kalacağı keyfiyeti üzerinde durmuş ve şöyle devam etmiştir:

Ritüel konusu 250 seneden beri Mason topluluklarını işgal etmektedir. 1723' te Operatiflerden intikal etmiş bir ritüelin mevcudiyeti bilinmemektedir. Yıllarca basit ritüellerle çalışılmıştır. Her memlekette çeşitli şekillerde kullanılan ilk metinler İngiltere'den aktarılmıştır. 1813-1815 anlaşması üzerine İngiltere'de «Eskiler» in ritüeli İngiltere Birleşik Büyük Locası tarafından benimsenmiştir. Bu yeni ritüel «York» ritine uygun bir ritüeldir. Fransa'da ve diğer birçok memleketlerde «Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti» nden mülhem olmuş eski İngiliz ritüeli yaygın bir hal alırken, Anglo-Sakson memleketlerinde daha ziyade «York Riti» nden mülhem ritüeller taammüm etmiştir Amerikalılar, Amerikan sistemi diye tanıttıkları ve aslında «York» ritinden başka bir şey olmayan esaslardan mülhem olan ve 1859'dan sonra özellikle Webb'in çalışmalarına göre hazırlanmış ritüelleri kullanmaktadırlar.

Böylece her memlekette pek çok çeşitli ritüeller kullanılmakta olduğu görülmektedir.

Anderson mükellefiyetlerinde belirli bir ritüelin tatbikini amir hiç bir hüküm mevcut değildir. Bu mükellefiyetler Mason olabilme şartlarını ve Masonların buldukları memleketlerin yasalarına, kanunlarına göre çalışmalarının gerekli olduğunu belirtir. Bu itibarla Mason obediyanlarının muntazam olması için şu veya bu ritüeli kullanmalarının şart olduğu ileri sürülemez. Dolayısıyla «Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti» nden mülhem bir ritüeli, mükellefiyetlere uymadığı gerekçesiyle reddetmek mümkün değildir.

Türk Masonları 60 seneden beri İskoç Ritinden mülhem bir ritüelle çalışmaktadırlar. Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Ritinin dinsizliği reddetmediği hakkında bir söz söylenemez. Bu rit Anderson nizamnamesine aykırı hiç bir hüküm getirmiş değildir. T. B. L. halen 80-90 kadar yabancı obediyanla dostane münasebet kurmuştur. Bu obediyanların hiç birisi ritüellerimizin değiştirilmesi kaydıyla bu münasebetleri tesis etmiş değildir. Münasebet şartları ta-

mamıyla başka hususlarla ilgilidir. Bizi henüz tanımamış olan İngiltere³ ve İrlanda Büyük Localarının da bundan dolayı tanışıklık kurmadıkları ileri sürülemez. Ritüellerimizi değiştiresek de bu gibi şartlar yerine getirilmedikçe bizi tanımamaları tabiidir. Bu konu bizim ritüeli incelememiz konusu dışında kalır.

Şimdi tatbikine çalıştığımız ritüeller Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Ritinden mülhem kısımlarla York tipi ritüellerin bir karışımı olmuştur. Bu nevi «eklektizm» ler hiç bir zaman başarılı olmamıştır.

Memleketimizde yasalarımızla kabul edilmiş olan laisizm prensibini gözden uzak tutarak daha ziyade teokratik ve klerikal esaslara göre hazırlanmış bir ritüelden pasajlar aktararak hazırlanmış ritüellerin Türk Masonlarına kabul ettirilmesi kolay değildir.

İkinci konuşmayı yapan Esat Güven K. özetle şunları belirtmiştir:

Ritlere tekâbül eden ritüeller vardır. Hangi rit seçilmişse ona has ritüellerden her Loca seçme hakkını haizdir. Ritüeli dikte etmek Büyük Locaya emanet edilmiş değildir. Çünkü Büyük Localar idarî mercilerdir. Ancak seçilecek ritüelde onların muvafakati söz konusu olabilir. İntihap edilen rite has ritüel Anderson nizamnamesinin esaslarına aykırı olmamak, landmarklarla çelişmemek şartıyla, mahallî örf ve adetlere, kanun ve nizamlara uydurulabilir. Bu yolda tadil edilebilir; esasen bu da Anderson nizamnamesinin tanıdığı haktır. Bunun için, biz ritüelleri sağdan, soldan aktarılan esaslara, nevi şahsına münhasır, bize has bir duruma getirirsek, bu esaslara aykırı hareket etmiş oluruz. Bu değiştirme, tanınmamız için de yardımcı olmaz. Çünkü tanınmamıza esas olacak ritüel değil, rittir. Hattâ belki yukarıda bahsedildiği şekilde, değiştirme tanınmamıza sebep olur. Tanınmamıza âmil olacak husus, usulü dairesinde muntazam olarak teşekkülümüz ile ilgilidir. Bu değişiklik 111 numaranın sırları öğrenmemesi sebebi ile de izah edilemez; zira onlar fikir ayrılığı sebebiyle bizlerden ayrılmışlardır. Yoksa onlar yeminlere saygısız, ahlâksız kimseler değildirler.

³ İngiltere 9 Eylül 1970 tarihinde T. B. L.'sını tanımıştır.

Esasen bu nazariye, o zaman bizim mevcudumuzdan da şüpheyi gerektirirdi.

Üçüncü konuşmayı yapan Halit Kemal Elbir K. de şu hususları belirtti:

Çeltikçi Üstadın bu panel için düşündüğü plan benim de aynen düşündüğüme uymaktadır:

İlk defa genel görüşmelere temas edeceğiz, sonra mevcut ritüellerimizin incelemelerine geçeceğiz. Bu itibarla ben de bugün daha ziyade genel noktalar üzerinde duracağım. Esas olan meselelerimizi vazetmektir:

Önce, yalnız Türk Masonluğu için değil, bütün dünya obediyanları için de mevcut ritüellerin ilmî metotla incelenmesi suretiyle bir neticeye ulaşılmasını uygun bulurum. Bu hususlarda bir çok iddialar mevcuttur, bunları senelerden beri duyarız. Fakat görüyoruz ki, burada menşeler unutulmuştur. Kulaktan dolma şeylerin veya zaruretlerin ortaya koyduğu ilâveler olmuştur. Artık bu konuda orijinal metinlere inmek gerekmektedir.

Böylece esasları tespit ettikten sonra, Masonik prensiplere aykırı düşmeyen ilâveleri yapabiliriz. Eğer temelde iştirak varsa - ki Çeltikçi Üstat bu hususları açıkça belirttiler - her obediyan, hatta fazla mübalağa etmeden diyebiliriz ki, her Loca kendi görüşlerine göre, bu temel kavramları ihmal etmemek kaydıyla istediği ilâveleri yapabilir.

İkinci nokta şudur: asrımızın realiteleri karşısında ritüellerin gözden geçirilmesi lüzumuna işaret etmek isterim. Bu cümleden olarak, ritüellerin vaz'ı sebeplerini yahut fonksiyonlarını tahlile tabi tutmak, gayeleri görmek gereklidir. Şöyle ki:

- 1) Ritüeller sembolizmi ve alegoriyi devam ettirmelidir,
- 2) Ritüeller muayyen kelime ve hareketlerle, bazı alegorileri temsili şekilde belirtmek suretiyle Masonik prensipleri ve esasları hatırlatmalıdır,
- 3) Ritüeller Masonluğun üniversalitesini belirtir ve böylece Masonlar, her gittikleri yerde kendilerini yabancı hissetmezler,

4) Ritüeller Mason topluluklarında bir görüşme adabı yaratırlar, ki bu başka topluluklarda görülmez,

5) Ritüellerin bir de psikolojik fonksiyonu vardır, insanların bazı meselelerde konsantre olmalarını, Masonların yüksek düşüncelere kendilerini vermelerini sağlar,

6) Ritüeller belirli bir ambiyans yaratırlar ve bu sayede Mason çalışmaları sözü geçen konsantrasyonu kolaylaştırır ve hatta Mason kendini bu çalışmalara bir mâbetteki dinî havaya kendini vermiş bir mümin hissiyle bağlanmış hisseder.

Bu görüşlerin yanında aynı önemle düşünülmesi gereken diğer bir husus ritüellerin 20. yüzyılın kavramlarına da uygunluk arz etmesi konusudur. Asrımızın vasıfları az zamanda çok şey yapmak ve bunları basite irca etme vasfıdır. Burada bir misal vermek yerinde olur: meşhur Vatikan II Konsili kilise ayinlerinde basitliğe gitmek isteyenlerin serbest bırakılmasını tavsiye etmiştir.

Devrimizin bu vasfı da ferdiyetçilikten uzaklaşma şeklinde tecelli etmektedir. Yalnız iktisadî veya siyasî mânada değil, sosyal kavramlar itibariyle de devrimiz bu yönde gelişmektedir. Bu itibarla, Mason esaslarına sadık kalmak, ritüellerin devamlılığını sağlamak kaydıyla, ritüellerimizin asrın basitlik isteklerine ve toplumsal görüşlerine uygunluğunu aramamız yerinde olur. Bugüne ve hatta 21. asra hazırlanan gence başka bir türlü ritüeli kabul ettirmek kolay değildir. Onun mantığı bunu kavramayacaktır.

Bu konuşmalardan sonra söz alanların düşünceleri şu noktalarda toplanmıştır :

Orhan Cemal K.*: Ritüeller sırf değiştirilsin diye değil, basitliğe doğru götürülmek ve asrımızın isteklerine uygun olmak maksadıyla değiştirilir. Bugünkü değişiklikte ben politik bir tesir sezmekteyim. Bu bakımdan inkısarî hayale uğradım. **Ritüellerimizin sırf başka teşekküllerinkine uysun diye değiştirilmesi aklıma uygun gelmiyor.** Altmış senelik ritüellerimiz kimseyi rahatsız etmiyordu. Şimdi bu değişikliğe neden lüzum görüldü? Muğlak bir

* *Not: Yazının aslında bazen (K.), bazen de (B.) şekli kullanılmıştır. Bu işaretlemeler değiştirilmeyerek yazının aslına sadık kalınmıştır. C.L.*

sisteme, insan haklarını tahdit edici bir sisteme gidiyoruz. Bu şekildeki bir tadilatın bizleri rahatsız ettiğine işaret etmek isterim.

Neşet Sirmen K.: Muayyen çalışma prensipleri var, biz de bunlara uymalıyız. Biz yeni bir prensip yaratmak istiyoruz. İki sene müddetle ben yeni bir ritüelle çalıştım. Bu süre içinde Üs. Muh. olarak Kardeşlerime bir şey öğretmedim. Ne sembolizmden, ne alegoriden bahsedebildim. Şimdi tatbikine çalıştığımız ritüel kabul edilmiştir. Bu iş olmuş bitmiştir. Bu panelde yaptığımız müzakereler boşunadır. Bunları iki sene evvel yapmalıydık. Şimdi artık kaderimize rıza gösterelim.

İlk üç derecede rit yoktur deniliyor. Bu ne demektir? Bu mütalâayı mantık almıyor.

Salim Rıza Kırkpınar B.: Ritüellerin hazırlanmasında değil, fakat bunların redaksiyonunda çalıştım. Ritüeller basite irca edilmiştir. İskoçya'dan getirilen ritüel 3.000 küsur kelime idi. Eski ritüelimiz 3.700 kelimedir. Bugünkü ise sadece 2.600 kelimedendir. Bu basitleştirmedir. 20. asra uymamız gerektiği belirtildi. Ben 20. asır adamıyım. Bana burada tekrisim sırasında neye inanıyorsun dediler, «ilme, sanata» inanıyorum dedim. Ben müspet kavalı bir adamım, daha ne istiyorum? Şimdiki ritüellerimizde ben eskisinden büyük bir fark görmüyorum.

Neşet Sirmen B.: (*Salim Rıza Kırkpınar B. e hitaben*) Böyle ise siz şimdi tekris edilemezsiniz.

Kemal Kaplancalı K.: Rit vardır, ritüeli vardır. Ritüeller birçok yerde aynıdır. Neden altmış yıllık ritüelden vazgeçtik? Çünkü bizim ritüellerimiz başka yerlerdeki ritüellere benzemediği için, oralara gidenler acayip vaziyetlere düşüyorlar. Ritüellerde bir benzerlik, müsavilik olmalıdır. Bizdeki ritüelleri biz dejenere etmişiz. Şimdi yapılan iş, sarf edilen emek yerindedir.

Doğan Torunoğlu K.: Bu konuyu tartışırken biraz şaşırılmış gibiyiz. Bu hususta Bü. L.' da bir karar alınmıştır. Bunu biliyoruz. Gerekli tashihlerin ve ufak tefek değiştirmelerin taraftarıyım. Ritüellerin başka memleketlere gidildiğinde yabancı kalmamızı önlemek için tadil edilmesini zarurî görmüyorum. Harice kaç kardeşimiz gidiyor da kaç oralardaki Localara uğruyor? Bu mazeret ye-

rinde olmasa gerek. Ama 20. asra uygun bir ritüelin tanzimine taraftarım. Esaslarımızda inhiraf olmadan Elbir Üstadın dediği şekilde tadilat yapılabilir.

Kemal Kaplanlı B.: (*tavzihen*) Yabancı memleketlere gidildiğinde gördüğümüz dünya Masonluğunun tatbik ettiği ritüele uygun bir ritüelin bizde de tatbik edilmesini uygun mütalâa ettik. Her zaman ileri hamle mümkündür. Neşet B. le hem fikir değilim. Ritüel her zaman tadil edilebilir. Olmuş bitmiş bir şey de görmüyorum. Her zaman tashihat yapılabilir.

Eyüp Şedele B.: Ritüel konusunda alâka var, hassasiyet umumîdir. Masonluk beynelmilel değil, alemşumuldür. Masonluk yaşamayı öğreten bir sanat, hatta ruvayyal bir sanattır. Bir kardeşlik müessesesidir. Buraya gelen bazı yabancı kardeşlerimiz yadırgama hissetmişlerdir. Bu bakımdan konu ile ilgilenmek tabîdir.

Redaksiyon bakımından ritüelin üzerinde durulmaktadır. Bilgelik, akıl ve hikmet kelimeleri üzerinde durmamız gerekir. Büyük Locanın Konvanda bizlere verdiği direktifler bizi teselli ediyor. Yeni ritüel üzerinde bir çalışma seferberliği yapmalıyız. Şu kadar var ki, bu iş uzun süre askıda kalmamalıdır. Masonluk anane meselesidir, fakat tutucu değildir. Menşe, espri ve semboller bakımından üniversal olmaya taraftarım.

Fikret Çeltikçi K.: Panelin bu ilk toplantısını kapatırken şu bir kaç mülâhazayı eklemek istiyorum:

Almanya'da üç Büyük Loca birleşmişler. Bu üç Büyük Locadan birisi çok Hıristiyanî esaslara bağlı Swedenborg ritine uygun bir ritüeli, diğeri tamamıyla York ritüelinden mülhem bir başka ritüeli, üçüncüsü ise bizim eskiden beri kullandığımız İskoç ritinden mülhem ve bizimkine çok benzeyen bir ritüeli Localarında muhafaza etmişlerdir. İngiltere Büyük Locası bu yeni büyük Locayı muntazam kabul etmektedir. İngiltere'de bizim eski ritüellerimize benzer ritüellerle çalışan Locaların mevcut olduğunu bize bir kaç sene evvel gelen iki İngiliz biraderden duymuştum. Amerika'da her eyalette ayrı bir ritüel kullanılmaktadır. Esaslarda her ne kadar birlik varsa da, metinlerde çok büyük ayrılıklar görülmektedir.

Bundan sonraki ikinci panelimizde şekil üzerinde tartışalım. 1971 yılında ritüel tadilleri konvanda görüşülerek kabul edilecektir. Ritüeller ebedî değildir. % 99.08'i Müslüman olan bir memlekette İncil üzerine yemin edilmesinin bir sembolü olan işaretlerin bizde tatbiki mümkün değildir. Bu gibi şekil ve sözleri de göz önünde bulundurarak gelecek panelimize hazırlanalım,

* * *

2.2. İkinci Panel : *(Fazilet Muh. Locasının 9.6.1970 tarihli resmî celsesinden)*

İkinci Panel görüşmeleri Fikret Çeltikçi, Esat Güven ve Metin Hotinli Biraderlerin konuşmalarıyla başlamış, bundan sonra çok geniş bir topluluğun içinden söz alan Biraderlerin açıklamaları ile devam etmiştir.

Bu konuşmaların özetleri aşağıda belirtilmiştir :

Fikret Çeltikçi B. yukarıda (2.1) özetlediğimiz birinci panel konuşmalarını yazılı bir metin halinde okumuştur.

Esat Güven B.: Fikret Çeltikçi Üstadın memnuniyetle dinlediğimiz hülâsasından da anlaşılacağı veçhile panelimizin birinci safhası ritüellerle ritin arasındaki münasebet ve mahiyet ile ritüelin ritten ayrılıp ayrılamayacağı gibi umumî konular üzerinde cereyan etmiştir.

Bugünkü konuşmalarımız ise ritüellerin muhtevası ile değil, daha çok bunların dış cephesiyle ilgili olacaktır.

Ritüeller mesai kılavuzlarıdır. Böyle olmakla beraber, bunların şekil ve lafız bakımından değiştirilemeyeceği manası mutazammın⁴ değildir. Değişmez olsalardı, bir nevi din kitapları gibi muayyen ve hatta tek bir dilden yazılmış olmaları gerekirdi. Bunu böyle anlayanlar da vardır. Nitekim, Amerika'da New Orleans'da İngilizce konuşanların da pek iyi anlayamadıkları eski bir İngilizce ile yazılmış ritüeli kullanan bir Locada ziyaretçi olarak bulunmuş Kardeşlerimizden biri bunu bize nakletmişti. Sözü ge-

⁴ Mutazammın: içine alan; kefil olan, üstüne alan.

⁵ Salık: bir yola giren, bir yolda giden, bir tarikata girmiş bulunan.

çen Loca ritüelin halen konusu olan İngilizce ile uygulanmasını kabul etmiyormuş. Bunda bir hakikat payı olabilir. Zira ritüeller bir felsefe kitabı olmaktan ve muhtevayı salıklere⁵ öğretmekten çok, mistik bir hava içinde, şuur ile birlikte topluluğun hissi taraflarına da hitap etme iddiasındadır. Müzikle armonize edilerek yapılan ritüel çalışmalarında hisse hitap aranmaktadır. Bu bakımdan ritüelin didaktik bir gaye gütmesinden çok, muhteva yanında bir şekil saltanatı, şekil büyüklüğü arz etmesi aranır. Bu itibarla da, ritüellerde adeta divan şiirinde olduğu gibi, sözden çok ahenge kaçan bir taraf olmalıdır. Ritüellerin, kolaylıkla anlaşılabilir bir dille, konuşma diliyle yazılacağı yerde, Masonluğa has ahenkli bir dille yazılmasını aramamız gerekir.

Masonlukta bir de kapalılık prensibi vardır. Ritüellerin bunu da dikkat nazarına alması gerekir. Hariciler için vuzuh arz edecek bir dile gitmemelidir.

Ritüeller acaba elfaz⁶ bakımından tam bir tercüme halinde mi alınmalıdır?

Kanaatimca tercüme, metne ne kadar sadık kalırsa kalsınlar, muhtevanın bütün alegorilerini, renklerini canlandırmaktan uzak kalırlar.

Tercüme metne sadakati icap ettirir; dolayısıyla, ritüellerin adeta postülalarıyla, aksiyomlarıyla, ispatı, aksi mümkün olsa bile, caiz olmayan esasları ile adaptasyon yolunu tercih etmek daha uygun olur.

Bu suretle ritüeller muhit ve cemiyetin havasına ahenkli bir şekilde intibak ettirilmiş, esas şiiriyeti muhafaza edilmiş ve bizim hayatı anlayışımız, Masonik görüşlerimizi aksettirecek özlü ve ahenkli kelimelerle yazılmış olmalıdır.

Ritüellerin dili üzerinde konuşma yetkisine sahip değilim. Bu hususta dilcilerin mütalâası alınmalıdır. Ziya Umur Kardeşimiz bu hususta görüşlerini yetkili olarak açıklamıştır. Bence, ritüellerin sadeleştirilmesi gerekçesiyle, yeni türeyen bir konuşma diline uydurulması yerinde olmamıştır. Bugünkü mevcudumuzun yaş vasatı 40 ın üstündedir. Bu itibarla sadeleştirmenin muhatabı ekseriyet değildir. Bu şekilde bir sadeleştirme muhakkak zarurî ise,

⁶ Elfâz: kelimeler, sözler.

her zaman değiştirilmesi mümkün olan ritüellerin bu yöndeki tadilini ileri nesillere bırakmalıdır.

Hülâsa etmem gerekirse, ritüeller şekil bakımından müzikal ve armonik olmalı, mistik manayı muhafaza etmeli, muhtevasını zübde halibde⁷ aksettirebilmeli ve tercüme yerine adaptasyon yoluna gidilmelidir.

Metin Hotinli K.: *Delta Muh. Locası Üs. Muh.i Halit K. Elbir B. in paneldeki yerini almış olan M. Hotinli B. bundan evvelki panelde bulunmadığını, fakat Fikret Çeltikçi Üstadın teypten konuşulanları dinletmesiyle genel mahiyetteki fikirlerin beyan edilmiş olduğu kanaatine vardığını, kendisinin daha ziyade ritüellerde gördüğü bazı hususların eleştirilmesi ile iktifa edeceğini beyan ettikten sonra şu açıklamalarda bulundu:*

Yeni ritüellerde dikkatimi çeken iki kelime üzerinde duracağım. Bu yeni ve öz Türkçe kelimelerin aleyhinde değilim. Gereklikçe yeni kelimeler dile girer, tutan kalır, tutmayan kaybolur, gider. Ancak Esat Güven üstadımın dediği gibi yaş vasatı 40 ın üstünde olduğuna göre, sonraki nesillerin dilini şimdiden ritüellerimize sokmaya lüzum olmamalıdır. Bu işi, onlar, zamanı gelince yaparlar.

Dikkatimi çeken ilk kelime tekris yerine kullanılan «erıştırme» kelimesidir. Türk Dil Kurumu sözlüğünde bunun karşılığı olarak: «erişmesini sağlamak, varılması zamana veya, emeğe bağlı olan ve uzakta bulunan bir amaca varmak» gösterilmektedir. Tekris kelimesiyle ifade ettiğimiz «initiation» başlama manasına gelmektedir. Tekrisi kabul edilen hariciye bu kelime ile amaca vardığını söylemiş oluyoruz. Bu itibarla bunun yerine başka bir kelime bulmalıyız.

Dikkatimi çeken ikinci bir kelime de «özür» kelimesidir. Bir kabahat işlenince söylenen bu kelime mazeret yerine kullanılmış. Mazeret dolayısıyla gelemeyen bir biraderin bu hareketi bir kabahati ifadeden uzaktır.

Ritüelin ikinci sayfasında şunu görüyoruz: «dış muhafız Loca kapısı dışında kalır» ve diğer bir yerde «dış muhafız her celse için se-

⁷ Zübde habilde: en iyisinin özeti (orijinal metinde imla yanlışır).

çilir» denmektedir. Bir biraderin bütün yıl boyunca Loca dışında kalması uygun bulunmadığı anlaşılıyor. Ben ise, bir celse için dahi bir biraderin dışarıda kalmasının aleyhindeyim. Bizim Localarımızın çoğunda sütunlar pek boş kalmaktadır. Masonluğun tehlikelerle dolu olan ilk devirlerinden kalma ve artık bir fonksiyonu kalmamış olan bu vazife işinden vaz geçmeliyiz. Bu sadece bir şekilperestlik işidir.

Ritüelde bir çok çelişmeler mevcuttur. Bunlardan birisi açılış ritüelinde görülmektedir. Açılış sırasında Üs.Muh. II. Nazıra «*burada niçin toplanıyoruz*» diye soruyor ve şu cevabı alıyor: «*İnsan oğluna mutluluk yuvası olacak bir düşünce ve sevgi mâbedi yapmak için*». Bir az sonra, celse kapatılırken, eski Üs.Muh. şöyle diyor: «*Dileriz ki E.U.M. bizlere ve yer yüzündeki bütün gerçek ve inançlı kardeşlerimize yardım etsin*». Buradaki çelişme bellidir. Bir taraftan Masonluk insanların hepsinin mutluluğu için çalışırken, diğer taraftan E.U.M. dan yalnız Masonlar için ve onların içinden de gerçek Mason ve inançlı olanlar için yardım istiyor. II. Na. ın ilk sözü eski ritüellerimizde de var. İkinci söz ise tam bir bencillik örneği.

Ritüelde dikkati celp eden ikinci bir husus da şudur: Yeni ritüelin 7. sayfasında, Üs. Muh. adaya şunları söylüyor: «*Masonluk herkesi düşünce ve inancında hür bırakır. Bu alanda her türlü baskıyı reddeder*». Hemen arkasından «*Siz Tanrıya inanır mısınız?*» suali geliyor. Cevaba göre tekrisin devamı mümkün görülüyor. Burada da bir çelişme mevcuttur. Vicdanî kanaatlarında hür kabul edilen adayın bu derin soru karşısında mütereddit kalması ve «*Tanrı kavramı herkese özgü bir kavramdır*» demesi halinde reddedilmesi gibi samimiyetsiz bir durum hasıl olmaktadır. Adaya baskı yapılmayacağı beyan edildiği halde kısa bir süre sonra güveni sarsılmaktadır. Burada bir nevi safdillik ile, Tanrı kavramına karşı bir saygısızlık hissi görülmektedir.

Dinsizlik, teizm ve ateizm kavramları rölatiftir. Tarih sayfaları bunu gösteriyor: vaktiyle güneşin akkor olduğunu söyleyen Anaksagor idama mahkûm edildi, Giordano Bruno kâinatın sonsuz olduğunu ileri sürdüğü için diri diri yakıldı. Bu misallerin eskiliği ileri sürülebilir. Fakat 1930 yılında Darwin'in teorisini okuttuğu için Amerika'da Tennesy eyaletinde bir öğretmen okuldan

atılmıştır. Öyle hariciler buraya getirilebilir ki bizleri dinsizlikle itham ederler. Binaenaleyh bu derecede rölatif olan bu konu üzerinde bu kadar kesinlikle durmak caiz değildir.

Denecektir ki, «Biz kimseyi aramıza girmesi için zorlamıyoruz. Tanrı'ya inanç bizim Landmarkımızdır. Dolayısıyla adayın düşüncesini öğrenmek mecburiyetindeyiz».

Bir kere şu noktayı belirtelim ki, İngiltere Büyük Locası yayınladığı intizam ve tanınma beyannamesinde müstakbel hayatın varlığına inançtan bahis yoktur. Halbuki mesela Mackey Ansiklopedisinde bu bir landmark olarak zikredilmektedir. Landmarklarda vuzuh olmadığı bellidir. İngiltere bazı rötuşları yapabilmekte ve landmarkları ikinci plana atabilmektedir. Dolayısıyla ritüellerde bunların üzerinde fazla durulmamaktadır.

Adayın «İnançlı bir kimse olup olmadığını nasıl anlayacağız?» sualine gelince, bunun bir diyalog ile halli mümkündür. Tahkikat sırasında bu iş görülmeli ve Tanrı formülü ritüelden alınarak, bizim şimdiye kadar daima birleştığımız E.U.M. formülü ile yetinmeliyiz.

Ritüellerde bir de landmarklarla ilgili çelişme hali görülmektedir. Şöyle ki: Landmarklardan birisi memleket kanunlarına saygılı olmaktır. İngiltere Büyük Locasının 2.9.1949'da yayınladığı beyanname şöyle deniyor : «Masonlar ikamet ettikleri memleketin ve kendilerini himaye eden devletin kanunlarına riayet etmekle mükelleftir» (Madde : 5). Yeni ritüelde de buna mütenâzır⁸ bir ifade bulunmaktadır: «Yurttaş olarak ilk ödeviniz doğup büyüdüğünüz ülkeye ve yasalarına sarsılmaz bir bağlılıktır.» Bu sözün arkasından Üs. Muh. ilâve ediyor: «Kutsal kitapta Yaradana, komşu ve kendinize karşı mükellefiyetlerinizi bulacaksınız».

Laik kanunlarla sınırlanmış bir ülkede teokratik ve şeriatçı bir düzende yaşandığı hissini veren bu ifade bizzat landmarklara aykırı düşmüyor mu? İngiltere'de krala ve kiliseye sadakat İngiliz Masonları için ne derecede önemli ise, Türkiye'de de Türk Masonları için laik devlet kavramına bağlılık o kadar önemlidir ve terki mümkün olmayan bir prensiptir. Türk Anayasasının 19 ve 20.

⁸ mütenâzır: (nazardan) birbirinin karşısında bulunan, birbirine bakan; simetrik.

maddeleri bunu açıkça belli etmektedir. Kaldı ki Müslümanlık da kul ile tanrı arasına girilemeyeceğini amirdir.

Ritüellerde bu gibi sual ve sözlerin bulunmasına lüzum yoktur. Ritüeller her memleketin kanunlarına, örf ve adetlerine uygun olmalıdır. Gerek Anderson Nizamnamesi, gerekse İngiltere Büyük Locası bunu açıkça belli etmiştir. Türk toplumu en az elli yıldan beri layik düzene geçme çabası içindedir. Bunu görmezlikten gelemeziz. Ritüellerimizde de bu görüşe ağırlık vermemiz gerekir. Memleketimizde ve özellikle camiamızda kardeşlik ve toleransa en çok muhtaç bulunduğumuz bugünkü devirde liberal görüşlerden aşırı derecede sapmamızda hiç bir fayda yoktur, bilakis bu hal yeni yeni buhranlara yol açacaktır.

Fikret Çeltikçi:

Panel konuşmacısı olarak söz alan Fikret Çeltikçi B. şu açıklamalarda bulundu :

Memleket kanunları iyice göz önünde bulundurulmadan bir ritüel yazılmıştır. Bu ritüel baştan aşağı gözden geçirilmelidir. Bu işi herkes yapamaz. Aramızda bu işi yapacak biraderler vardır. Onları vazifeye davet ederim.

Ritüeller, Esat Güven Üstadımızın dediği gibi, sesiyle, ahenğiyle ve armonisiyle ve kendine has bir dille yazılmış olmalıdır. Elimizdeki ritüeller büyük bir gayret mahsulüdür, fakat bunlar bu haliyle büyük bir obediyanın ritüelleri olamaz.

İnsanlar inançlarında tenkide uğrarsa tahammülsüzlük gösterirler. Fakat Masonluğun icap ettirdiği yerde bunu yapmak mecburiyetindeyiz. Bu itibarla eleştirmelerimize tahammüllü olarak, bu yeni ritüelleri lisan bakımından olduğu kadar, devlet kanunları, millet ve toplum anlayışı bakımından gözden geçirmemiz gereklidir.

Ritüellerin daha başında York ritinden mühlhem bir giriş şekli tespit edilmiştir. Dünyada bugün mer'i başlıca iki büyük rit vardır. York ve Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti. Diğerleri artık önem arz etmemektedir. Çoğu hiç bir yerde tatbik edilmemekte-

dir. York riti ise sıkı sıkıya Hıristiyan kilisesinin esaslarına sadık kalmıştır.

Aramızda bulunan edebiyatçı, sosyolog, psikolog biraderler bu hususları göz önünde bulundurarak gerekli düzeltmeleri yapmalıdırlar. Bu işi onlar ele almazlarsa Masonluktan hanis⁹ olmuş olurlar.

Ziya Umur K.: Fikret Çeltikçi Üstadın söylediklerinden bundan evvelki bulunamadığım panelde neler görüşüldüğünü öğrenmiş bulunuyorum. Yeni ritüeller iki seneden beri tatbik edilmektedir. Neşet Sirmen B. in demiş olduğu gibi artık muhteva bakımından yapılacak bir şey kalmamıştır. Yalnız yeni ritüellerin lisanı bakımından söylenecek çok şey vardır. Metin Hotinli B. yalnız iki kelime üzerinde durdu. Ben ritüellerin her tarafını karıştırmadığım halde, yadırgadığım 50-60 kelimeye takıldım.

Esat Güven B.in dediği gibi ritüeller yalnız didaktik bakımdan değil, üslup itibariyle de hislere hitap etmelidir. Ama bu iş bir komisyon marifetiyle yapılabilir mi, bilemiyorum. Fikret Çeltikçi Üstat bunun böyle yapılmasını gerekli görüyor. Ritüeli bir kişi yazar, belki bir komisyon yazılanı eleştirebilir. (Bu söz üzerine müdahalede bulunan Fikret Çeltikçi B.«benim istediğim de bu zaten», dedi).

Bugünkü Türkçe üzerinde çok şey söylenebilir. Eski ritüellerimizde anlaşılmayan kelimeler mevcuttu. Yeni ritüeller ise gelecek nesillerin lisanıyla yazılmış. Şimdi bunun ortasını bulmak lâzımdır. Yeni bir lisan icat etmeden, hele bunu bir ritüel içinde denemeye gitmeden, bugünün lisanıyla ritüellerin yazılması tarafarıyım.

Halit Kemal Elbir K.: Panelde benim yerime konuşan Metin Hotinli kardeşimizi vazifelendirmiş olduğum için ben ayrıca konuşmak istemiyordum. Ancak bir fikri belirtmek istiyorum. Şöyle ki: biz üç seneden beri kendimizi her işimiz bitmişçesine, ritüel münakaşalarına kaptırmış bulunuyoruz. Bir kere, Türk Masonluğunu bu derecede tehlikeli bir devirde yalnız ritüel çalışmalarını mı ilgilendirmeliydi? Bunu Pınar Muh. Locası için söylemiyorum.

⁹ Hanis: ettiği yemini yerine getirmeyen kişi.

Bütün diğer Localarımız senelerden beri ritüel çalışmaları ve çatışmaları içindedir. Türkiye'de sağ ve sol cereyanları Masonluğu yıkmaya çalışırken ve bu cereyan her gün biraz daha artarken, Türkiye'de bir çok sosyal meselelerin Masonlar tarafından ele alınıp incelenmesi gerekirken, üç senedir en kıymetli zamanlarımızı ritüel için harcamış bulunuyoruz. Ben buna muhalifim. Altmış seneden beri, az çok tadillerle işleyen ve hiç birimizi rencide etmeyen bir ritüel mevcut iken ve biraz evvel bahsettiğim Türkiye'yi gözleyen tehlikeler ortada iken, ritüellerle uğraşmak, tekrar ediyorum, zaman kaybindan başka bir işe yaramaz. Fikret Çeltikçi Üstat çok iyi belirtti: milletler arası tanınmamız için ritüellerin katiyen bir önemi yoktur, ilim bakımından da buna bir zaruret yoktur.

Belirtmek istediğim ikinci nokta şu: Muhteva bakımından eski ritüellerimizin değiştirilmesine lüzum var mıdır? Üniformite temini zarurî olmadığı hususunda mutabıkız. Fon bakımından da buna lüzum olmadığı hususunda mutabıkız. Fikret Çeltikçi üstadımız kırk senelik Mason olarak söyledi; ben de şimdi hesapladım, on altı senelik bir biraderiniz olarak yeni ritüelleri kekeleyerek mi tatbik edecektim? Buna ne zaruret vardı?

Aslî fonksiyonumuzu icra edecek kuvvet ve potansiyeli kendimizde bulamayınca bir «palyatif» yola baş vurduk.

Konuşan Üstatlar bir çok hususlara temas ettiler. Kendileriyle tamamen hem fikirim. Ben de iki noktaya temas edeceğim. Birincisi: Vazifelilerin diğer birader ve ziyaretçilerden sonra içeri girmesi, mahdud sayıda üyesi bulunan bir Loca için ne kadar tebessüm ettirici bir taraf arz ettiğini görmemek imkânsızdır. Eskiden de böyle bir değişiklik olmuştu. Gürültü oluyor diye bu usul kaldırılmıştı. Bu yeni şekil tıpkı bir Katolik kilisesindeki ayin tarzına benziyor. Bence bunu bertaraf etmek üzere başka bir formül bulmak gerekir. Mesela yalnız Üs.Muh. in en son girmesi gibi, ki aslında ben buna da muhalifim. 21. asra uygun bir çalışma sistemine gitmemiz lazımdır. Bu da seremonilerde basitlik sağlamakla olur.

İkinci olarak belirtmek istediğim husus şudur: Dil bakımından daha önce söylenenlere iştirak ediyorum. Herkesin intibak edeceği ahenkli bir dille ritüellerin yazılması ve bunu yaparken de memle-

ket mevzuatına uygun ve bu münasebetle laisizm prensibinden uzak olmayan bir ritüelle çalışmamız gerektiği kanaatındayım.

İbrahim Hoyi K.: Halit K. Elbir Üstadın, genellikle ritüeller dışındaki beyanlarına iştirak ediyorum.

Masonluğa kabul edildiğim 1932 yılından beri ritüellerin tadil edildiğini müşahede ediyorum. Bu konu bugünün konusu değildir. Yeni ritüellerde de ne gibi çelişmelere düşüldüğünü gördük. Ritüeller çalışma kılavuzudur, ama landmarklar ve mükellefiyetler çerçevesi içinde kalmak suretiyle ritüel yapabiliriz. Üç dereceyi bir kül olarak görmek lâzımdır. Bu takdirde ise istediğimiz gibi ritüel hazırlayamayız.

Bu konuda fikirlerimi belirtmeğe başlarken önce tekrisin asla erişirme manasına gelmediğine işaret edeyim. Tekris dikmek manasına gelir. Biz adayı mesleğe dikiyoruz, ondan filiz alıyoruz, ikiye geçiriyoruz, üçe yükseltiyoruz.

Elimde bir kaç ritüel var. Tarih sırasıyla bunlarda değişen ifadeler bulunuyor. Eski bir ritüelde adaydan vasiyetnamesinde yazdıklarının şifahen teyidi isteniyor ve «Allah» deyince ne anladığı soruluyor. Her türlü efkârı mezhebiye salikini sinesine kabul eden Masonluğun mutlak ve layetenahi¹⁰ bir esas nazımın mevcudiyetini tasdik ettiği bildiriliyor ve bu nazıma S.A.K.¹¹ ismi verildiği söyleniyor.

1926'da basılan bir ritüelde ise bu sözler kalkmış, yemin mecele, yani nizamname üzerine yaptırılıyor. Bu şekilde bir tekris sonunda Masonluğa Kardeşlerin kabul edilmemiş sayılması gerekir.

Rivayete göre bizim eski ritüellerimiz nizamî olmayan metinlerdir. Gayrı muntazam kabul edilen bir obediyanın ritüelleri alınmış deniyor. Bu ritüeller eksiktir ve ancak bazı obediyanlarda mevcut imiş.

Fikret Çeltikçi Üstadın işaret ettiği gibi, ritüellerin bir kısmı York ritinden alınmadır ve yemini İncil üzerine yaptırın ritüellerdir. Diğer bir kısmı da çeşitlileri olan ve İskoç ritinden alınma ritüelleridir.

¹⁰ *Lâyetenâhî: sonsuz*

¹¹ *S.A.K. : Sâni-i Azam-ı Kâinat*

Akıllı davranan İngilizler, Amerikalılar ve İrlandalılar aralarında anlaşmışlar, bir ritüel kabul etmişler. Elimde bulunan, tercümesi yaptırılan ve iki sene süre ile tatbik sahasına konan bir ritüel var. Bu ritüel tabiatıyla dinî noktadan hareket ediyor.

Masonluk 1717'de İngiltere'de başlayacağına Türkiye'de başlamış olsa idi, ritüeller tabiatıyla fıkıh ve Kur'an'a istinat edecekti. O zaman bizde laisizm yoktu, şeriye mahkemeleri vardı. Ben demiyorum ki mutlaka dinî esasları alalım. Fakat geleneklere bağlılık gereklidir. Mesela haricî muhafız kullanılması bir gelenektir. Bu gibi gelenekleri değiştirmek salahiyetini haiz değiliz.

Ritüelleri hazırlarken zarurî olarak eski metinlere baş vuracağız. Ancak bunlar gayrı muntazam obediyanların metinleri olamaz. Aksi takdirde biz de gayrı muntazam oluruz. Anglosakson metinlerine baş vurmak tabiidir, fakat karma bir ritüele gitmemek gerekir.

Dil bakımından da, Esat Güven Üstadın dediği gibi seremoniye layık edebî bir lisan kullanılması gerekir.

Metin Hotinli K.: İbrahim Hoyi Biraderin verdiği misallerden de anlaşıldığı üzere ritüellerimiz haricî âlemin tesiri altında çok kalmıştır.

Osmanlı devrinde dinî kanaatları açıklamaya davet mümkün olabilir. Bu, Mason landmarklarına aykırı sayılmaz. Çünkü o zamanki düzen teokratik bir düzendi. Halbuki 1926'dan sonra laisizm kuvvetlenmiş, bir süre sonra da «Devletin dini, İslâm dinidir» maddesi anayasadan kaldırılmıştır ve Masonlar tamamıyla laik esaslara dönmüştür. Şimdi, eski ritüelleri göstererek, bizim esas ritüellerimiz bunlardı demek, meseleyi hal etmez. 1961 anayasası yerine eski Osmanlı devri esaslarını ileri sürmek gibi bir durum yaratılmış olur. Bu şekilde hareket ile teokratik düzene avdet arzusunu gösteren bazı çevrelerin tesiri altında kalındığı hissi uyanmaz mı?

İngiltere teokratik bir krallıktır. Bu düzen içinde olan bir memlekette ritüelde görülenler bizim laik anlayışımıza aykırı düşer, Müslümanlığa da aykırıdır. Allah ile kul arasına girmek kimsenin hakkı değildir. Bu itibarla bahis konusu suallerin sorulması uygun değildir.

Halit Arpaç K.:

Ritüellerin değiştirilmesi hakkında kısa bir bilgi verdikten sonra şu görüşlerini belirtti:

Haricî âlemin Masonluğa karşı olduğu bir sırada biz iç bünyemizde sathî önemi olan işlerle meşgul oluyoruz. 1957'den beri bir ritüel tadili işi sürüp gider. Yeni Dâimî Heyet, cesaretle hareket ederek İskoçya'dan getirtilip tercüme ettirilen ritüeli iki sene tecrübe mahiyetinde uygulamaya koydu. Dâimî Heyet şu mütalâada bulundu: «*Mademki biz şimdi "konsakre" edildik, İskoçya'dan ritüel isteyelim.*»

Bugün Türk Masonluğu zedelenmiştir. 34 milyon içinde ekalliyet olan Türk Masonluğu devamlı olan 1000 Mason çıkarabilmektedir.

Ritüel bugün yaşayan dille yazılmalıdır. Vasatı yaş 40-42'dir. Daha sonra gelecek nesiller ritüellerini kendi lisanlarına uydurabilirler. Fakat şimdi iki nesil arasına fark koymayalım. Ve bu panelleri bir yere bağlayalım. Bu konuşmalar fikir mücadelesinden gövde mücadelesine tekrar dönerse, zannederim Masonluk Türkiye'de bir daha açılmamak üzere kapanır.

Fikret Çeltikçi K.: Bizim Büyük Locamızın anayasası sarihtir. Hiram menkıbesine inanma dahil, Tanrıya ve ruhun ebediliğine inancı mecburî kılmıştır. 1956'da kabul edilen anayasa, bu anayasadır. Bu anayasaya kimsenin şikâyet ettiğini duymadım. Mükemmel ve basit bir anayasadır. Dünya muntazam Masonlarının kabul ettiği başlıca esaslar bu anayasada mevcuttur. Aramıza bu anayasa hükümlerine uyan kimseler girebilir.

Ritüeller belirli anayasa hükümlerine aykırı düşmemek şartıyla, memleket anlayışlarına uygun olarak düzenlenir. Ritüeller ya York Ritine göre veya Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Ritine göre hazırlanır. Ben İskoç Riti taraftarıyım. Çünkü beni tatmin ediyor.

Ritüeller sözü geçen şartlara uymak kaydıyla her zaman tadil edilebilirler. Nitekim İskoçya Büyük Locası bundan beş altı sene evvel bu yola giderek Modern Ritüel dedikleri bir ritüeli benimse-

mişti. Demek ki ritüeller her zaman tadil edilebiliyormuş. Bu hususu bir landmark yapmak, boş şeylerle uğraşmak demek olur.

* * *

3. Panel Görüşmeleri sırasında belirtilen başlıca fikir ve görüşler.

Panel görüşmeleri sırasında ileri sürülen fikir ve görüşleri, önem sırasıyla aşağıda kısa ifadelerle belirtmekte fayda mülhaza etmekteyiz. Bunlar kısmen esasa taalluk etmekte, kısmen de şekli ilgilendirmektedir.

3.1. Esas üzerine fikir ve görüşler :

1. Anderson Nizamnamesindeki mükellefiyetler Masonluğa kabul şartlarını belirtmiştir. Bunlar arasında ritüellerin tanzimi ile ilgili bir hüküm yoktur. Esas mükellefiyetlere sadık kalınmak şartıyla ritüel istenildiği gibi tanzim edilebilir.

2. Anderson Nizamnamesindeki mükellefiyetler arasında, «Mason yaşadığı memleketin yasalarına, örf ve adetlerine aykırı düşen hiç bir çalışma yapamaz, bunlara aykırı hareketlerde bulunamaz» hükmü mevcuttur.

3. Ritüel merasim kılavuzudur. Rit kelimesinden gelen ritüelin tanzimi işinin sözü geçen mükellefiyetler ve memleket mevzuatı göz önünde tutularak yapılması gerektiği gibi, yine aynı kayıt ve şartlara riayet etmek suretiyle her zaman tâdil edilebilir.

4. Operatif Masonlardan intikal etmiş yazılı hiç bir ritüel yoktur. 1717'den beri ritüel konusu bütün dünya obediyanlarını işgal etmiştir. Büyük obediyanlar kendi ritüellerinin her yerde aynen kullanılmasını temenni etmekle beraber bunun temini hiç bir zaman ve hiç bir yerde mümkün olamamıştır.

5. Türkiye'de, millî obediyanın kurulduğu zamandan beri Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Ritinden mülhem bir ritüel kullanılmaktadır. Bu ritüel bir çok tâdillere uğramıştır, bununla beraber, 1956'da yeniden tanzim edilerek intizam içinde çalıştığı belli olduğundan beri kullanmakta olduğumuz ritüellerde esaslara aykırı bir taraf yoktur. Bunların gözden geçirilmesi yerinde olur, fakat

bunların yerine York Ritinden mülhem karma bir ritüeli ikame etmeye hiç bir sebep yoktur.

6. Türkiye'de mer'î anayasa ve diğer yasa ve mevzuata aykırı düşen ifadeleri ihtiva eden bir ritüel tanzim etmek bizzat Mason yasalarına aykırı düşer.

7. Türkiye'de laisizm anayasa hükmüdür. Dolayısıyla bu hükme aykırı ifadeleri ritüle almak Anderson Nizamnamesine de aykırı düşer.

8. K.U.M. deymi bütün Masonları birleştiren bir formüldür. Bunun yerinde tekris sırasında mükerreren Tanrıya, bizzat Tanrı sözünü kullanarak, atıf yapmak yerinde bir davranış tarzı değildir. Laisizm prensibi ile telif edilmesi kabil değildir. Bu söz bu şekilde kullanılmazsa dinsizlik ile itham edilmesi varit olamaz. Laisizmin dinsizlik manasına gelmediğini Masonlar bilirler. Tanrıya inancın mevcudiyetini namzetlerden tahkikat sırasında öğrenmek mümkündür ve bu şekilde hareket etmek daha doğru olur.

9. Bir obediyan dahilinde hangi rit rağbette ise ona uygun ritüellerin kullanılması gerekir.

10. Büyük Localar idarî mercilerdir. Bir obediyan içinde hangi rit seçilmiş ise ona has bir ritüelin kullanılması Locaların hakkıdır. Büyük Localar buna müdahalede bulunamaz. Büyük Localar, sadece kullanılmak istenilen ritüelin Anderson Nizamnamesine aykırılık gösterip göstermediğini tahkik ederek, bunlara aykırı düşmeyen ritüelleri tasdik ederler.

11. Muhtelif yerlerden aktarılan gelişmiş güzel ritüeller ile hareket etmek yanlışdır. Esas olan rittir. Ritüel karışımı rit karışımı yaratır. Bu ise yanlış bir hareket tarzıdır ve haklı bir yol değildir.

12. Ritüellerin ilmî metotla incelendikten sonra tanzimi cihetine gitmek esas olmalıdır. Bu bakımdan da orijinal metinlerden istifade edilmesi esaslara uygun olur.

13. Ritüeller asrımızın realitelerine uygun olmalı ve Masonik fonksiyonları aksettirmelidir. Bu fonksiyonların başında şunlar bulunmaktadır :

a - Sembolizm ve alegorileri devam ettirme,

- b - Masonluğun üniversalitesini belirtme,
- c - Masonların bilinen konuşma adabını yaratma ve muhafaza etme,
- ç - Psikolojik ortamı ve ambiyansı yaratma ve yüksek düşünce alanında yükseltme.

14. Ritüellerin devrin topluma dönüş davranışlarına uygun şekilde tanzimi veya tadili öngörülmelidir.

3.2. Ritüellerin şekli yönleri ile ilgili fikir ve görüşler.

1. Yeni ritüeller York ve İskoç ritinden mülhem kısımlarla hazırlanmış karma çalışma kılavuzlarıdır. Bu itibarla alışkanlığa ve ritüel tanziminde kabul edilen usullere aykırılık göstermektedirler.

2. Eski ritüeller şimdiye kadar kimseyi rahatsız etmediği halde bunların yerine yenilerini koymak isteği siyasî bir etkinin sonucu olduğu intibahı doğurmaktadır.

3. Alman Birleşik Büyük Locasını teşkil eden üç obediyanı Locaları eskiden beri kullana geldikleri ritüelleri aynen muhafaza etmişlerdir. Bunlardan biri bizim evvelce kullandığımız ritüele benzer ritüeli kullanmaktadır. İngiltere'nin bu obediyanı muntazam kabul etmesi de göstermektedir ki ritüel, intizam için esas şartı teşkil etmemektedir.

4. Yeni ritüelin dili müstakbel nesillere ait olduğu iddia edilen bir dildir. Bugünün konuşulan dilinin ilerisine geçilmesi Türk Masonlarının büyük ekseriyetini tatmin etmemiştir.

5. Ritüellerin kendine has bir üslup ile, ahenkli bir ifade ile kaleme alınmış olması gereklidir. Ritüellerin sadece öğretici, didaktik olmakla kalmaması, aynı zamanda hislere de hitap eden bir lisanla yazılmış olması aranır.

6. Ritüeller tercüme suretiyle değil, fakat daha ziyade adaptasyon yoluyla kaleme alınmalıdır. En iyi tercüme bile ritüellerin alegorik taraflarını intikal ettiremez.

7. Yeni ritüeller gerek sözleriyle, gerekse mânalarıyla bir çok gelişmeler arz etmektedir.

8. Yeni ritüelleri Localamız pek güçlkle tatbik etmektedir. Bir çokları kekeleyerek tatbik etmeğe çalıştıkları bu ritüellerle gerekli ambiyansı yaratmaktan uzak kalmaktadır.

9. Yeni ritüelleri hazırlayanlar büyük gayret sarf etmişlerdir. Ancak hazırladıkları ritüeller büyük bir obediyanın ritüeli olma bakımından kifayetli sayılamaz. Bu ritüellerin, Türkiye Büyük Locası mensupları arasında bulunan edebiyatçı, hukukçu, sosyolog, psikolog ve Masonik bilgilere sahip Üstatlar tarafından incelenerek tashih ve tadil edilmesi gerekir. Bu işten eski Üstatlarımızın kaçınması Masonik esaslara aykırı düşer.

10. Ritüellerin tadili her zaman mümkün olduğuna ve esas bakımından, eski ritüellerimizin kimseyi rahatsız etmediğine göre eski ritüellerin günün şartlarına göre yeniden yazılması suretiyle daha düzgün bir ritüel elde edilebilir. Bu ritüeller Anderson Nizamnamesine aykırı hususları ihtiva etmediği takdirde obediyanımız için intizamsızlık sebebi yaratmayacağı bellidir.

* * *

4. Tanınmış Masonik Eser Müelliflerinin Ritüeller hakkındaki görüşlerinden örneklerin özetleri.

Ritüeller üzerine şimdiye kadar neşredilmiş Masonik yazıların sayısı pek çoktur. Bunların hemen hepsi ritüel vahdetinin mevcut olmadığından, bunun, Masonluk için, bir taraftan üniversaliteye aykırı bir hal, diğer taraftansa bu halin Masonluğun dünya üzerinde yayılma tarzına binaen tabii olduğundan bahsetmektedir. Bu alanda Quatuor Coronati yayınlarında yetkili kişilerin kaleminden çıkmış makaleler mevcuttur. Metinler elimizde bulunmadığından bu yazılardan örnekler vermemiz mümkün olamamaktadır. Şu kadar var ki gözden geçirdiğimiz eserlerde bunlarla ilgili atıflardan anladığımızı göre, ritüellerdeki çeşitlilikler aşağıda özetlediğimiz iki ekstredeki görüşlere aynen uymaktadır.

Burada ele aldığımız iki ekstrenin birincisi «Mackey Revised Encyclopedia of FreeMasonry» nin «Ritual» bahsinden alınmıştır. İkincisi ise Amerika Birleşik Devletlerinin tanınmış Masonik yazarlarından Roscoe Pound'ın «Masonic Addresses and Writings»

adlı meşhur eserinden alınmıştır. Bu iki ekstrede ritüellerdeki inhiraflar hakkında aydınlatıcı kâfi bilgi bulunduğu kabul edilebilir.

4.1. Mackey Ansiklopedisinden alınan kısım:

Ritüel. Bir Locanın açılış ve kapanış, derecelerin tevcihi, is'ad ve diğer vazifelerin tevdi tarzı ritüel ismi verilen merasim sistemini teşkil eder. Ritüelin büyük kısmı "ezoterik" dir. Bu itibarla yazılı olarak intikaline müsaade edilmez ve ancak şifahî olarak devrolunur.

Her masonik jüridiksiyonda onun yüksek otoritelerince ritüelin hep aynı olması istenir; fakat değişik ritlerde ve jüridiksiyonlarda ritüel değişik olmaktadır. Ancak; bu hal masonluğun üniversalitesine tesir etmez. Ritüel, sadece aslî olmayan haricî şekille ilgilidir. Franmasonluğun esasî olan «doktrin» her yerde aynıdır. Esas vücut (body) değişmez, daima her yerde aynı kalır. Ritüel, sadece vücudu örten kıyafet olup, devamlı bir değişmeye tabi kalır. Ritüelin mükemmel ve her yerde aynı olması doğrudur ve arzuya şayandır. Fakat, görüldüğü veçhile, bu eğer mümkün değilse, veya ritüel muhtelif devirlerde değişmiş ise ve halen de muhtelif memleketlerde değişmekte devam ediyorsa, tesellimiz odur ki, Franmasonluğun ilmi ve felsefesi, sembolizmi ve inançları (religion), hakikî masonluğun uygulandığı her yerde aynı olmakta devam etmektedir ve devam edecektir.

4.2. Roscoe Pound'ın kitabından :

The causes of divergence in ritual. (*Ritüeldeki inhirafların sebepleri.*)

Seyahat eden Masonların pek çabuk farkına vardıkları üzere ritüellerde inhiraflar mevcuttur. Yabancı bir memlekette, yabancı bir jüridiksiyona bağlı bir locaya girmek isteyen bir seyyahın hüviyetini inceleyen heyetin yüzlerinde belli olan ve hiç bir tarafın izah edemediği ayrı çalışma sisteminin mevcudiyetinden doğan bir acayiplik sezilmektedir. Her iki tarafta da, kendinden emin olarak, bir şeyin yanlış olduğu hissi uyanmaktadır. Bu hal, özellikle tanışma tarzından meydana çıkmaktadır. Bazı jüridiksiyonlarda mukaddes kelime harf harf ayrılmakta ve bölünmekte veya hecelenmekte, mürur kelimesi bölünmekte veya hecelenmektedir. Di-

ğer jüridiksiyonlarda ise, mürur kelimesi önce bir kerede verilmekte, fakat mukaddes kelime daha sonra bölünmekte veya hece lenmektedir. Eğer seyyahımız Avrupa'ya gidecek ve kendi memleketinin otoritelerince tanıdığı bir loca bulacak olursa, bilindiği üzere, alışık olmadığı bir mukaddes kelime ile karşılaşacaktır. Fakat denizin bu tarafında kaldığı takdirde de, başka bir bölgedeki bir locaya girdiğinde, muhtemelen kendi memleketindeki Loca vazifelilerinden daha fazla veya daha az vazifelinin mevcudiyetini görecektir ve çok muhtemeldir ki, açılış ve kapanış tarzında ve çalışmaların şu veya bu kısımlarında teferruat farkları bulacaktır. Açılış ve kapanış şeklindeki farkın dikkati celp edici oluşu bu husustaki maksadımı izaha kâfidir. Bazı jüridiksiyonlarda görüleceği üzere, Locanın açılış ve kapanışı, hangi derecede çalışılacaksa, Çırak veya Kalfa veyahut da Üstat usulünde yapılmaktadır. Diğer bazı jüridiksiyonlarda ise bu şekilde yalnız Çırak veya Kalfa veyahut da Üstat derecesinde açılış kapanışın tamamıyla yanlış olduğu iddia edilmektedir. Böyle olmakla beraber oralarda da yukarıdaki gibi hareket edildiği müşahade olunmaktadır. Diğerlerinde bu şekilde hareket edilmesi yanlış kabul edilerek locaların aşağı dereceden başlayarak açılması ve kapanırken de yukarıdan aşağı dönülmesi kabul edilmektedir.

Her şeyden evvel zikrettiğimiz bu ayrılıkların ve daha başka hususlardaki inhirafların sebebini sormak arzusu belirlemektedir. Genelleştirmenin tehlikeli olmasına rağmen altı sebebini öne sürmeğe çalışacağım.

1. Bu memlekete (Amerika'ya) Masonluk, İngiltere'de ritüel henüz teşekkül halinde iken sokulmuştur.

2. Birleşik Devletlerdeki Masonluğun bir çok mihrakı ve talî mihrakı mevcuttur. Bunların her birinden kendi metinleri intikal etmiştir.

3. On sekizinci yüzyılın ikinci yarısında İngiltere'de meydana gelen «Eskiler» ve «Modernler» itizal¹² hareketi (shism), Amerikan Masonluğunun teşekkülü sırasında bu memlekete iki ayrı ritüelin girmesine yol açmış ve sonraları bu ritüeller muhtelif jüridiksiyonlarda çeşitli şekillerde yayılmıştır.

¹² bir tarafa çekilme, takımdan ayrılma

4. İngiltere'de on sekizinci yüzyılın sonuna kadar ve bu memlekette de on dokuzuncu yüzyılın çeyrek kısmına kadar metinlerin ezber bilinmesi hususunda üstün bir önem kabul edilmemiştir. Bundan başka, geçen yüzyılın başında «Eskilerin» düşündüklerinin hilafına iki ayrı sistem İngiltere'de devam ede gelmiş ve çalışmalarda tam bir tecanüs hiç bir zaman sağlanamamıştır.

5. Bu memlekette (Amerika'da) yeni kurulan Büyük Localar, ayrı devletlerden patent almış locaların birleşmesiyle kurulmuş ve bu birleşmeler her türlü kombinezonlara sebep olmuştur.

6. Bir Büyük Loca halinde teessüs eden her jüridiksiyon müstakil olunca kendi ritüelini evvelce nasıl almışsa veya ne suretle hazırlamışsa, o şekilde muhafaza etmeyi kendisi için bir hak olarak kabul etmiştir (kendi malı kabul etmiştir).

Tüzükler

Büyük Sekreter, Büyük Üstat, Büyük Sözcü ve kendisi tarafından, Localar Genel Statüsü ile Büyük Loca İçtüzüğü hakkında bazı çalışmalar yaptığını bu tasarıları önümüzdeki hafta içinde Ankara'da bu konular üzerinde çalışan Kardeşlerin tetkikine sunacağını söyledi.

İs'ad Edilmiş Üstadı Muhteremler ritüeli

Büyük Sekreter, "İs'ad Edilmiş Üstadı Muhteremler" ritüelinin ve bu dereceye ait Diplomanın İskoçya Büyük Locası tarafından gönderildiğini bildirdi. Gerekli tercümelemlerin yapılması ile Galib Kardam K. görevlendirildi.

Tören Ritüellerinin, evvelce bazı maksatlarla gereği gibi tanzimine engel olunduğunu ve bunların da yeniden ele alınacağını bildiren Büyük Kâtip eski taslakları verdi. Bunların da Ankara'da mevzuat ile çalışan Kardeşlerin incelemesine ve mütalâalarını önümüzdeki toplantıda bildirmeleri lüzumuna oybirliğiyle karar verildi.

14 Şubat 1971 Büyük Dâimî Heyet toplantısı:

Ankara Lokalinin bombalanması:

Büyük Üstat Kaymakamı Şekûr Okten K. 27 Ocak 1971 Pazartesi akşamı, iki mabedimizde 150 Kardeşin katıldığı toplantılar cereyan ederken ve zemin katında Üçgül Locası Kardeşleri bir envar toplantısına son verdikleri anda, Ankara Lokalimizin Tuna Caddesi ile yan sokağın köşesini teşkil eden kısmında patlamalar olduğunu, hemen hemen bütün camların kırıldığını ve o kısma isabet eden kalorifer radyatörünün patlaması ile kalorifer borularındaki suların süratle boşaldığını, hiç bir Kardeşin telaş göstermediğini ve çok şükür kimsenin yaralanmadığını, basın ve TRT mensuplarının gelip hasarı yerinde gördüklerini, fakat kimsenin binanın üst katlarına çıkmadığını ve çıkmak arzusunu izhar etmediğini, yapılacak tebliğde Türk Yükseltme Cemiyeti isminin kullanılmasının sağlandığını, hemen ertesi günü tamir işlerine başlanıldığını ve Dikmen Muh. Locası hariç, hiç bir kolumuzun faaliyetini durdurmadığını, bu tamir için 7 - 8000 Lira sarf edildiğini, bu konuda Cavit Yenicioğlu K.imizin başarılı çalışmaları sebkettiğini¹³ söyledi.

Şekûr Okten K.imizin teklifi üzerine, bu konudaki çalışmalarından dolayı Cavit Yenicioğlu K.imize camiamızın teşekkürlerinin bildirilmesine oybirliğiyle karar verildi.

Ankara lokalimizin hasara uğraması hasebiyle klandesten teşkilattan¹⁴ gelen 3 Şubat 1971 tarihli "geçmiş olsun" yazısının cevapsız bırakılmasına oybirliğiyle karar verildi.

Fikret Çeltikçi K. - Mimar Sinan'dan çıkarılan yazı

Fikret Çeltikçi K.in, Büyük Üstadın 14 Ocak 1971 tarihli levhasına verdiği 22 Ocak 1971 ve 3 Şubat 1971 tarihli cevapları okundu. Bu yazılardan, yaptığı yanlışları anladığı ve camiamıza hizmet etmek istediği mânası çıktığından konunun kapanmış sayılmasına oybirliğiyle karar verildi.

¹³ Sebki: bir şeyi eritme, kalıba dökme.

¹⁴ Tepebaşı 11

Finlandiya'ya Kur'an-ı Kerim yollanması

Finlandiya Büyük Locasına mensup bir Muh. Locada eriştirilecek olan Müslüman bir Kardeşe yapılacak törende hazır bulundurulması istenen bir Kur'an'ın Finlandiya Büyük Locasına gönderildiğine bilgi edinildi.

Gediz Depreminden zarar gelenlere İsviçre'den yardım

İsviçre, Büyük Locasına mensup Aarau vâdisinde Zur Brudertreue Muh. Loca'sının Gediz depreminden zarar görenlere yardım amacıyla gönderdikleri 800.- İsviçre Frangının geldiğine, ilgili hesaba kaydolunması işlemine tevessül olunduğuna ve yardımda bulunan Loca-ya teşekkürlerimizin bildirildiğine bilgi edinildi.

Tekrislerde aday sayısı

Büyük Sekreter, bundan evvel, üç kişiden fazla adayın eriştirme ve terfi işlemlerinin yapılmaması hakkındaki hükmün Anayasanın kabulüne değin ertelenmiş olduğunu hatırlattı ve Anayasa kabul edildiğine göre mukteza¹⁵ tayinini istedi.

Mevzuatın yenilenmesi bahis konusu olduğuna göre şimdilik hiç bir değişiklik yapılmamasına ve tebliğ çıkarılmamasına oybirliğiyle karar verildi.

Yılbaşı Kartları

Büyük Sekreterin teklifi üzerine, yılbaşı tebrik kartlarınının Büyük Locamız tarafından Kardeşlere de satılabilecek şekilde yeniden bastırılmasına ve bu hususu Şinasi Barutçu ile birlikte tanzim etmek üzere Büyük Sekretere ve Sadi Aral K.lere yetki verilmesine oybirliğiyle karar verildi.

Bölgeler lağvedildikten sonra Vâdi işlerini kim yürütecek?

Eski Bölge işlerinin o vâdide bulunan Büyük Dâimî Heyet üyelerinin yürüttüğünü, Başkanlığı en ileri kademede olan Kardeşin ifa ettiğini ve idare heyeti üyelerini her şekilde vazifelendirebileceğini, natik bir tamimin Ankara ve İzmir vâdilerine gönderilmesine oybirliğiyle karar verildi.

☆☆☆☆

¹⁵ muktezâ: kanun icabına göre yazılan yazı, derkenar.

7 Mart 1971 Büyük Dâimî Heyet toplantısı:

Konvana sunulacak idare raporu tasarısı okundu, gerekli düzeltmeler yapıldı ve raporun diğer belgelerle birlikte Büyük Loca delegelerine zamanında dağıtılmasına oybirliğiyle karar verildi.

Tüzükler

Localar Umumi Nizamnamesi yerine kaim olacak Localar Genel Statüsü tasarısının Ankara'da teksir edilip oradaki delege kardeşlere dağıtıldığı bildirildi. Bu tasarılar henüz Büyük Kâtipliğe gelmediğinden gerekli işlemin yapılması Şekûr Okten Kardeşten rica olundu.

Disiplin Tüzüğü tasarısının İstanbul'da Büyük Üstadın başkanlığında, Nafiz Ekemen, Sahir Akev, Abdullah Ecemen ve Sahir Erman K.ler tarafından hazırlanmasına, Büyük Dâimî Heyetin Konvandan evvel yapacağı toplantıda bilgi sahibi olmaları için bir suretinin Büyük Görevlilere derhal gönderilmesine ve keyfiyetin Büyük Dâimî Heyetin önümüzdeki toplantısında görüşülmesine oybirliğiyle karar verildi.

Tören ritüellerinde yapılacak değişikliklerin aynı şekilde Ankara'daki Büyük Görevliler tarafından hazırlanmasına ve konunun Büyük Dâimî Heyetin önümüzdeki toplantısında müzakere edilmesine oybirliğiyle karar verildi.

Ruhun ölmezliği

Hulûsi Selek K.: İzmir'de bir Locanın is'adını takip eden resmî agapta, Üstadı Muhteremlik yapmış bir Kardeş, Üstadı Muhteremin kendisine söz vermemesine rağmen, "Ruhun Ölmezliği" hakkında Büyük Locamızın felsefesine uygun olmayan bir konuşma yaptı, bil'ahara yapılan incelemeden bu olayın klandesten teşkilâtın tahriki neticesi olduğu tespit edildi. Konu bazı Kardeşler üzerinde şaşkırtıcı tepkiler yarattığından, bu mevzuun ne gibi zaruretler altında kabul edildiğinin açıklanmasında fayda görüyorum.

Büyük Sekreter, bu konunun İstanbul'da da bazı K.ler tarafından bahis konusu edilmekte olduğunu, fakat buradaki konuşmaların münferit vakalar olmaktan ileri gitmediğini, bir tamimle bunu anlat-

manın güçlüğü bir tarafa, böyle bir tamim gönderildiği takdirde hem münakaşaları tahrik edeceğini hem de dış tanışmaları gereği gibi kurmak için vaki suallere verilen müspet cevaplara rağmen konunun hâlâ tartışma mevzuu olduğunun duyulması halinde bu münasebetlerimizin de bundan müteessir olacağından endişe ettiğini, ve kısaca bu konu hakkında konuşulamaz yolunda yasaklayıcı bir tamimin ise büsbütün işi alevlendireceğini söyledi. Açıkça "biz ruhun ölmezliğine inandığını ilân eden bir obediensiz, beğenmeyen gider" demekten başka yol görmediğini, bu suretle belki daha 150 kişi gider amma, biz de rahata kavuşuruz, klandesten teşkilâtın tahriklerine cevap vermekle onu kendimize muhatap saymış oluruz, ve bu işin sonu gelmez dedi.

Büyük Üstat, Macit Erbudak, Şekûr Okten KK. aynı mütalâyaya iştirak ettiklerini bildirdiler. Konu hakkında hiç bir karar alınmadı.

Muhtelif

• Şiir kitabının hasılatını aynı Huzurevine tahsis etmiş olan Can Arpaç Kardeşle, Servet Eyüpkiller Kardeşe de teşekkür edilmesine karar verildi.

• Avusturya ve Almanya'da, önümüzdeki aylarda yapılacak masonik merasimlere davet edilmiş olduğumuz bildirilmekle, Büyük Locamızın, bu gibi vaziyetlerde tahsis edilecek parası olmadığına bilgi edinildi.

Üstadı Muhterem İs'ad Ritüeli

Galib Kardam K.: İskoçya'dan gelen bu ritüeli okudum, bu derecenin lüzumsuzluğuna kaniyim.

Büyük Üstat: Remzî masonluğun en üst derecesi İs'ad Edilmiş Üstadı Muhteremlik unvanıdır. Bize bunun patenti ve ritüeli geldiğine göre bunu ele almamız gerekir. Belçika Büyük Locasının gönderdiği son bültende bu derecenin lüzum ve faydaları açıkça gösterilmiştir.

Büyük Üstat Belçika Büyük Locasından bu derece ritüelinin istenmesini Büyük Sekreter'e söyledi.

Yemin metni ve Tahkikat evrakı

Büyük Sekreter, Loca görevlileri yeminlerinin gözden geçirilmesi gereğini ifade etti. Konunun müteakip toplantıda müzakere edilmesine oybirliğiyle karar verildi.

Tahkikat evrakının ve haricilere verilen bilgileri havi varakanın da gözden geçirilmesine ve tasarılarını hazırlamak üzere Orhan Alsaç K.in görevlendirilmesine oybirliğiyle karar verildi.

☆☆☆☆

4 Nisan 1971 Büyük Dâimî Heyet toplantısı:

Gayrı Muntazam Obediyanslarla münasebet (İsviçre)

İngiltere Büyük Locasının, gayrı muntazam obediyanslarla olan münasebetlerini ikazlara rağmen devam ettirmekte ısrar eden İsviçre Büyük Locasını gayrı muntazam ilân ettiğini bildiren 15.3.1971 tarihli levhası ile Büyük Sekreterin "*bu hususta İsviçre Büyük Locasından aydınlatıcı bilgi*" istediğini bildiren 27 Mart 1971 tarihli levhası okundu: Büyük Sekreterin, bu konu hakkında ne gibi bir işlem yapmakta olduklarını Fransa, Almanya, Belçika, Hollanda Büyük Localarından sormasına, tarafımızdan verilecek kararın bu cevapların ışığı altında alınması için intizara karar verildi.

Disiplin Tüzüğü

Disiplin Tüzüğü tasarısı okundu. Bu tasarının İstanbul'da Büyük Üstadın başkanlığında, Sahir Akev, Abdullah Ecemen, Sahir Erman ve Nafiz Ekemen tarafından hazırlanan tasarıdan ilham alarak Abdullah Ecemen Kardeş tarafından yeniden kaleme alındığı tespit edildi. Gerekli düzeltmeler yapıldı. Dil bakımından Anayasamızın diline eşit kılınarak tasarının teksirine ve Büyük Loca delegelerine tevziine oybirliğiyle karar verildi.

☆☆☆☆

Türkiye Büyük Locası 24 - 25 Nisan 1971 Konvanı

İdare Raporu:

"...14 Kasım 1970 tarihinde toplanan Konvanda, Türkiye Büyük Locasının yeni Anayasasının kabul edilmesi, önceki Konvanlardan devralınan görevlerden önemli bir kısmının tamamlanması ve özellikle uzun yıllardan beri üzüntülerimizin kaynağı olan menşe intizamı konusunun, millî Masonluğumuzun kuruluşu tarihinden başlamak üzere halledilmesi ile, geçen çalışma dönemi, Türk Masonluğu için bir ilerleme ve yeni bir davranış yılı olmuştur.

"Localarımızda yapılan geniş tatbikat sırasında rastlanan bazı noksanların tamamlanması yolunda Localarımızca ileri sürülen teklif ve mütalâaların ışığı altında Muhterem Kurulunuz ritüellerimize son şeklini verecektir. Umarız ki, uzun yıllar için bu konuya halledilmiş gözüyle bakmak mümkün olacaktır.

"Gelen mütalâalar ve teklifler Büyük Daimî Heyetçe ve bu Heyetin kurduğu özel Komisyonca incelenmiştir. Bu Komisyon gerçekten çok yoğun bir çalışma yapmış ve esas metinleri, Konvanca kabul edilen Türkçe ritüelleri ve localardan gelen düşünceleri birer birer incelemiş ve değerlendirmiştir. Bu Komisyonun sunduğu raporu bilgini-ze sunuyoruz.

"Senelerden beri tatbik edilegelmekte olan Tören Ritüellerinin bu kere kabul edilen Çalışma Ritüellerine uymadığı bir gerçektir. Bundan maada, bu Tören Ritüellerinin kabul edildikleri sıradaki Türkiye Büyük Locasının umumi havası ile en demokratik tarzda çalışan bugünkü Büyük Locamızın umumi havası arasında çok büyük değişiklikler olduğu da diğer bir gerçektir. Bu sebeple Tören Ritüellerini hem tatbikatta Muhterem Locaların yapılmasını teklif ettikleri şekillere getirmek hem de bilhassa çalışma ritüelleri ile ahenkli kılmak için bunlar yeniden ele alınmıştır.

"Hasıl olan boşlukları bertaraf etmek için, Tören Ritüellerimizin, eski yıllarda olduğu gibi, son şekli verildikten sonra yürürlüğe konması için seçeceğiniz Büyük Kurula yetki vermenizi dileriz."

Raporun bundan sonraki kısmında Localar Genel Statüsü ve Masonik Yargı Tüzük tasarılarının incelenmek üzere delegelere yollan-

mış olduğu, Büyük Loca İçtüzüğü ile Eğitim ve Öğrenim Locaları Ritüellerinin üzerinde çalışmaların devam ettiği ifade edilerek bu konularda Büyük Kurula verilen yetkinin bir yıl daha uzatılması talebi yer almaktadır. Daha sonra Yardım Sandıklarından, Locaların Ölüm Yardım Sandığına olan büyük borçlarından bahsedilmektedir.

Matrikül hareketleri: 31 Mart 1971 tarihi itibariyle, genel mevcudun, geçen yıla göre 85 fazlasıyla, 2809 olduğu belirtildi.

Dış münasebetlerde tanınma çabaları artık tamamlanmıştır. Türkiye Büyük Locasını 82 muntazam Büyük Loca tanımakta olup, 15 Büyük Loca da tanıma aşamasına gelmiştir.

Büyük Kurul

Alınan karara göre, artık "Büyük Dâimî Heyet" tabiri yerine "Büyük Kurul" kullanılacaktır.

Ritüel Komisyonu Raporu

"Saygı Değer Büyük Üstat

13.2.1971 günlü toplantıda bize verilen görevi yerine getirerek ritüellerimizin son şeklini vermek üzere çeşitli Localardan gelen teklifleri inceledik:

1. Tekliflerden biri, ritüelleri genel olarak eleştirmekte, gerek dil ve gerekse muhteva bakımından yamalı bohçaya benzettikten sonra, Umumi Heyette bir komisyon teşkil edilerek bu işin yeniden ele alınmasını istemektedir.

Bu teklif, ritüeller Umumi Heyet tarafından esas itibariyle kabul edilmiş ve bir senelik bir deneme süresinde, sadece dil ve hareketler bakımından iyi anlaşılmasına ve akıcılığına engel olan yerleri görürse bunların düzeltilmesi kararlaştırılmış olduğundan Komisyonumuzca nazarı itibara alınamamıştır.

2. Tekliflerden biri de, konuyu sadece dil bakımından ele almış ve hemen her eski Arapça ya da Farsça kelimedede bir özel mâna, bir kutsiyet ve bir güzellik görerek, buna karşılık her Öztürkçe kelimedede bir anlam yetersizliği, bir kakofoni ve bir bayağılık olarak bütün bunların

eski halleri ile kalmasını öngörmektedir. Bu teklif de, şimdi vereceğimiz örneklerden ve dosyada mevcut tam teklifin incelenmesinden de anlaşılacağı veçhile, en azından mübalağalı bulunduğu ve ritüellerde kullanılan Öztürkçe kelimelerin % 99 unun, teklifte iddia edildiği gibi uydurma ve anlamsız olmayıp, Türkçe bilen her yaşta insanın kolay anlayıp kullandığı ve dilimizde tutulan, yavaş yavaş yerleşen kelimeler olduğu için, nazarı itibara alınmamıştır.

Örnek olarak tekliften bazı kısımları alıyoruz :

Kılavuz - Rehber: Kılavuz avamidir. Bazen müstehzi ve bazen de istihkâri olabilir. Rehber ise ulvî ve ciddidir.

Konuk - Misafir: Konuk misafir manası taşımaz, Konmak, Konak ayrı manadadır.

Diler - İster: Dilemek niyazidir, burada niyaz değil istektir. İradidir.

And - Yemin: And yemin değildir, yeminde kendinden emin olmak ve başkasını inandırmak gücü vardır.

İzlemek - Takip: İzlemekte gaye kayboluyor, başkasının izinde yürümek. Takipte fikrî ve manevî eleştirme ve hürriyet vardır.

Katılmak - İştirak: Katılmakta gaye yoktur. İnsan bir sürüye, bir gürüha, bir kalabalığa katılır.

İstekli - Talip: İstek alelade bir arzudur. Olur veya olmaz, o kadar mühim değildir. Talipte bir karar hali vardır.

Sevindik - Memnun olduk: Memnun olmak daha ciddi.

Bunlar böyle tam 8 sayfa devam etmektedir, toplam olarak 75 kelime ve deyim kapsamaktadır.

3. Diğer iki teklif Umumî Heyet kararına uygun bulunduğundan nazarı itibara alınmış, yapılan öneriler tartışılarak ya kabul edilmek suretiyle bir nüsha eski metin üzerine geçirilmiş, ya da reddedilmiştir.

4. Tekliflerin tartışılmasında ve ritüellere son şeklin verilmesinde, bilhassa şu hususlar göz önünde tutulmuştur:

a.- İfade noksanlığı veya karışıklığı yüzünden manası anlaşılmayan ve hatta yanlış anlaşıldığı görülen kısımlar anlaşılır hale getirilmiştir

b.- Herkes tarafından henüz bilinmeyen bilgiler, kısaltmalar ve bundan dolayı da yanlış yapılan hareketler gereken yerlerde açıklayıcı ilâveler de yapılarak açıklığa kavuşturulmuştur. (Bilhassa hazırlık ve seremoni ile ilgili bölümlerde)

c.- Terim kesinliği ve yeknesaklığı sağlanmıştır.

d.- Hareketlerin karışıklığı giderilmiştir.

e.- Evvelce gözden kaçmış cümle düşüklükleri ve gramer yanlışları düzeltilmiştir.

f.- Her üç ritüelde bir birine paralel kısımlardaki benzersizlikler giderilmiştir.

g.- Burada yeri olmayan, tüzükte bulunması gerekli kısımlar çıkarılmıştır.

Bu suretle bizce son şeklini almış üç ritüeli ekli olarak sunuyoruz.

* * *

Robert T. Sime Kardeşin Ritüellerle ilgili mektubu ¹⁶

Türkiye Hür ve Kabul Edilmiş
Masonları Büyük Locası
Büyük Sekreteri
Nuruziya Sokak No.25
Beyoğlu - İstanbul
Türkiye

24 . 1 . 1971

Sevgili Kardeşim Ekemen,

Her şeyden önce, Türkiye Localarında kullanılmak üzere önerilmekte olan Birinci ve İkinci Derecenin tasarı kopyalarını iliştiyerek gönderdiğiniz sevindirici mektubunuza karşılık vermekteki gecikmem dolayısıyla özür dilerim.

¹⁶ Raporun eki

Bunları ilgiyle okudum, dikkatle inceledim, ve bu ritüel tasarımlarının bütün Masonik amaçlar için hem uygun hem de tamamen elverişli olduğu kanısına vardım. Ayrıca İskoçya Büyük Locasının Büyük Sekreteri Dr. Alex F. Buchan'ın da bu kanıma tamamen katılmakta olduğunu size bildirmekle kıvanç duymaktayım, ve her ikimiz de bu ritüellerin uygulanmasında size başarı dileriz.

Yeni çalışmalarınızın, Locanın standart açılış ve kapanışını, her derecedeki çalışma araçlarının sunulmasını, derecenin sonundaki yükümlülüğü, ve tabii olarak derece çalışma tablolarını da kapsamakta olduğu not edilmiştir. Bunlar ana temellerdir, ve sizin mevcut kendi ritüellerinizin, özellikle Hazırlık Hüccresini, Üç Geziyi ve Aynanın¹⁷ kullanılması gibi son derece mükemmel bölümleri de ritüele koymuş olmanıza gerçekten sevindim; bunların hepsi çok etkilidir ve ilerideki adaylarınız için çok büyük değerler taşıdıkları muhakkaktır.

Gerek sizi, gerekse Türkiye'deki Kardeşleri, bu eserlerin toplanması için harcadıkları zaman ve çaba için en içten şekilde kutlar ve bunların kabulünde başarıya ulaşmasını dilerim.

Sırası geldiğinde, benzeri bir inceleme yapmak üzere Üçüncü Derecenizin de bir kopyasını gönderirseniz memnun olurum, ve bu meyanda çok kolaylıkla uygulayabileceğiniz İ's'ad Edilmiş Üstadı Muhterem Derecesinin veya Töreninin de kabul edilerek tarafınızdan ciddi bir şekilde incelenmesini tekrar öneririm. Bu önerimin kesin olarak kabul edilmesi halinde, size yardımcı olmaktan büyük kıvanç duyarım.

Bu vesile ile candan ve Kardeşçe selâmlarımı sunarım,
Robert T. Sime

¹⁷ Hazırlık Hüccresi (tefekkür hüccresi - düşünce odası), seyahatler ve ayna Anglo - Sakson ritüellerinde yer almamaktadır.

16 Mayıs 1971 Büyük Kurul toplantısı:

İs'ad celsesinde hazır bulunmayan Büyük Sancaktar Galip Kardam K.in tahlifi¹⁸ yapıldı.

Büyük Üstat, seçimler neticesinde, çok mümtaz bir Kurulun görev başına getirildiğini ve önümüzdeki yoğun çalışma döneminde bu Kuruldan camiamızın bir çok hizmetler beklediğini söyledi, ve beraber çalışmaktan duyduğu memnuniyeti belirtti.

Ancak, İzmir vâdisinden Hulûsi Selek K.in bu Kurulda görev alamadığını, halbuki bu Kardeşimizin bilgisinden, fikirlerinden ve çalışmalarından mahrum kalmayı da istemediğinden Selek Kardeşimizi, Büyük Locamız Anayasasının Büyük Üstada tanıdığı yetkilere dayanarak, özel görevli tayin ettiğini ve Selek Kardeşimizden, İzmir vâdisindeki Büyük Kurul üyeleri ile birlikte, hem o vâdiye ilişkin konularda, hem de Büyük Kurul toplantılarına katılmak suretiyle mesai sarf etmesini istediğini söyledi.

Büyük Üstadın bu davetine icabet ederek Kurula gelen Hulûsi Selek K., hakkında gösterilen teveccühe teşekkür ettikten sonra, verilecek herhangi bir görevi yapmaktan çekinmeyeceğini, ancak Büyük Kurul toplantılarına katılmaktan kendisinin affedilmesini istedi.

Kurul üyeleri Büyük Üstadın arzu ve kararının yerinde olduğuna oybirliğiyle karar verdikten sonra, Hulûsi Selek K.in oya katılmamak suretiyle arzusunun yerine getirilmiş sayıldığını belirterek, Büyük Üstat tarafından kendisine verilecek görevleri yapmaya, ehil¹⁹ özel görevli seçilmesine ve Büyük Kurul toplantılarına da katılmasına oybirliğiyle karar verdiler.

Bunun üzerine Hulûsi Selek K.in tahlifi yapıldı.

Kemal Locası

Kemal Muh. L.sı üyesi iken bu Locanın obediyanımızdan kopması üzerine klandesten teşkilata gitmeyen Melih Gürsoy, Jozef Biberoglu ve Hikmet Aksu Kardeşlerin arzularına binaen ve Locanın da

¹⁸ Tahlif: yemin ettirme

¹⁹ ehil: usta, kabiliyetli, becerikli

kabulüne müsteniden, Eylem Muh. L. sında intizama geçmelerine oybirliği ile karar verildi.

Gayrı Muntazam İsviçre Büyük Locası

Gayrı muntazam davranışları dolayısıyla, İngiltere Birleşik Büyük Locası İsviçre Büyük Locasından tanımayı kaldırmıştı. Biz de, bin bir meşak-katle tanınabildiğimiz için, İsviçre ile temaslarımızda dikkatli olma ihtiyacı-nı hissediyorduk.

İsviçre Büyük Locasından gelen 20 Nisan 1971 ve 13 Mayıs 1971 tarihli levhalar okundu. Bu levhalarla, bu Kardeş Büyük Loca, İngiltere Büyük Locası ile olan ilişkilerimizin nezaketini takdir ettiğini, federatif bir memleket olmak itibariyle Localarına her türlü konuyu kabul ettiremediğini, bununla beraber 1723 Anayasasına sadık kalmaya devam ettiğini, kararımız ne olursa olsun, bizimle Kardeşlik bağlarını ve hislerini muhafaza edeceklerini bildiriyordu.

Büyük Sekreterin dost obediyanlara, bu konuda yazdığı levhalara henüz cevap gelmediğinden bunların gelmesine değin herhangi bir karar verilmemesi uygun görüldü.

Tüzükler

Büyük Loca Genel Kurulunca hazırlanması kararlaştırılan Localar Genel Tüzüğünün okunmasına geçildi. Bu hususta Muhterem Localar ve delegeler tarafından yapılan tâdil teklifleri birer birer ve madde madde okundu. Gerekli düzeltmeler yapıldı. Bir sene için tatbik edilecek olan bu Genel Tüzüğün teksir edilip Localara dağıtılmasına ve önümüzdeki Genel Kurulca verilecek son şekle göre bastırılmasına oybirliğiyle karar verildi.

Büyük Üstat Temsilcilerinin Seçimi

Halim Erker K., Büyük Üstat temsilcilerinin, Anayasanın 33.ncü maddesi gereğince Büyük Kurul üyesi arasından seçilmesi gerektiğini, halbuki bu seçimin Büyük Loca üyesi arasından yapılmasının daha uygun olacağını söylediği gibi Anayasanın 24. maddesi gereğince yapılacak seçimler neticesinde görev almış K.ler arasında herhangi

bir inhilâl vaki olduğu takdirde sırası ile en çok rey almış K. lerin otomatikman bu boşalan yerlere geçmelerinin uygun olacağını söyledi ve önümüzdeki Konvana sunulmak üzere bu iki maddenin değiştirilmesine mütedair bir tâdil lâyihasını sundu. Bu konunun önümüzdeki Konvan gündeminin hazırlanması sırasında nazara alınmak üzere şimdilik bekletilmesine oybirliğiyle karar verildi.

☆☆☆☆

20 Haziran 1971 Büyük Kurul toplantısı:

İsviçre Büyük Locası

İsviçre Büyük Locasının durumu hakkında Büyük Sekreterin Fransa Büyük Locası nezdindeki Büyük Temsilcimiz ile Belçika Büyük Locası eski Büyük Üstadı Wagemans K.lere yazdığı levhalara gelen cevaplar okundu. Bu iki Büyük Locanın durumun gelişmesini bekledikleri, şimdilik eyleme geçmedikleri anlaşılınca Büyük Locamızın da şimdilik bir harekette bulunmayıp vaziyetin gelişmesini beklemesine oybirliğiyle karar verildi.

İngiltere'ye ilk Dostluk Kefili: Sâdi Aral K.

İngiltere Büyük Locası Büyük Temsilciliğine inha edilen Sadi Aral için gönderilen biju Büyük Üstat tarafından, konunun önemi anlatılarak ve bu husustaki çalışmaları takdirle hatırlanarak, Sadi Aral K.e verildi. Büyük Sekreter, İngiltere Büyük Locasından bu bijuya terfikan²⁰ gelen levhada, ayrılma veya ölüm halinde bu bijunun alınarak İngiltere Büyük Locasınca tayin edilecek halefine verilmesi hususu ile Büyük Sekreterliğimizin görevlendirilmiş olduğu hususunun yazılı bulunduğunu hatırlattı.

Dış münasebetleri incelemek ve Büyük Kurula mütalâasını bildirmek üzere Büyük Sekreter, Büyük Sözcü ve Sadi Aral'dan müteşekkil bir komisyonun kurulmasına karar verildi.

²⁰ Terfikan: ekinde

Yargı Tüzüğü

Yargı Tüzüğü tekrar incelendi, 3.cü maddeye "*Büyük Kurul üyeleri ile Loca Envarı bu üyeliklere seçilemezler*" fıkrasının ilâvesi ile Tüzüğün kabulüne, bastırılmasına, ve tabii işleri ile Büyük Sekreterin görevlendirilmesine oybirliğiyle karar verildi.

Ritüellerin Bastırılması

Ritüeller okundu, gerekli son tashihler yapıldı, bastırılmasına ve baskı işleri ile Büyük Sözcü Ziya Umur K.in görevlendirilmesine oybirliğiyle karar verildi.

Harçlar:

Şekûr Okten K, tekrislerde Locaların Büyük Loca harçlarından maada birbirine uymayan tahsilât yaptıklarını, bunun yeni Kardeşler üzerinde her zaman iyi tesir yapmadığını söyledi, ve tekris akşamı Locaların sadece Büyük Loca aidatını alabilecekleri ve özel hazineleri için alacakları paraları tekrisi müteakip tahsil yoluna gitmeleri yolunda localardan ricada bulunulmasını teklif etti. Uygun görülen bu teklif oybirliğiyle kabul edildi.

Kardeşlik busesi - haricî unvanlar

Büyük Sekreter, haricî âlemde birbirine rastlayan K.lerin Kardeşlik busesi teati ettiklerini ve bazı Locaların da, Loca Kardeşlerini tanıtmak için haricî sıfatlarını (Dr.,Prof., Genel Müdür gibi) kullandıklarını bildirdi. Masonluk geleneklerine uymayan bu duruma son verilmesi için Muh. Localardan ricada bulunulmasına oybirliğiyle karar verildi.

Hazinenin durumu

Büyük Hazine Emni, locaların toplanmamaları yüzünden tahsilat yapamadığını ve giderlerimizi karşılamayacak durumda olduğunu bildirdi. Elllerinde mevcut olan paraları göndermeleri için Loca Üstadı Muhteremlerine ricada bulunulmasına oybirliğiyle karar verildi.

İngiltere ile İrlanda Büyük Localarının Türkiye Büyük Locasını tanımlarından sonra, İskoçya Büyük Locası aracılığı ile, Masonik Halkla İlişkiler

Robert Sime K.in Bü. Sek. Nafiz Ekemen K.'e 6 Kasım 1971 tarihli mektubundan bölümler:

..... 4 Kasım Perşembe günü, Edinburg'da, İskoçya Büyük Locasının üç ayda bir tertip edilen toplantısına katıldım. Orada İrlanda Büyük Locası Büyük Sekreteri Hart K.le Türkiye'deki Masonluk hakkında uzun ve keyifli bir konuşmamız oldu. Kendisini Türkiye'deki hareket ve olaylardan sürekli olarak haberdar etmemi istedi. Bu nedenle, bana verebileceğiniz her türlü bilgi çok makbule geçecek ve buradaki İrlanda'lı K. lerimizin Türkiye'deki K.leri ile ilgilerinin devamını sağlamakta çok faydalı olacaktır.

Eğer geçen yıl zarfındaki olayların özetini Edinburg'daki Büyük Sekreterliğe doğrudan, veya onlara vermek üzere bana yollayabilirseniz çok isabetli olur. Üç aylık toplantılarda okunan raporların arasına, Türkiye'ninki de muayyen fasılalarla dahil edilebilirse, bunun çok faydalı olacağına inanıyorum. Bu toplantılara dünyanın her tarafından ziyaretçiler gelmektedir. Bu bakımdan Türkiye'deki Masonluktan yalnızca söz edilmesi dahi, sizin de faal bir Büyük Teşkilat olduğunuzu öğrenmelerine ve genel ilgiye yol açacaktır. Raporun çok uzun olmasına gerek yoktur, yalnızca yıl içinde açılan yeni locaların sayısı, faal locaların sayısı, hasenat işleriniz gibi konuları içermesi yeterlidir.

Büyük Üstat, Büyük Sekreter ve diğer Büyük Görevli Kardeşlerin görev değişiklikleri gibi bilgiler benim için de çok faydalı olacaktır. Earl of Elgin K.²¹, Erskin Orr K.²² ve güzel memleketinizi ziyaret etmiş olan diğer K.ler sürekli olarak Türkiye'den bilgi istemektedirler.....

....Bu arada bir kez daha Üs. Muh. İs'ad Törenini takdim etmeyi teklif ediyorum. Bu gerçekten güzel bir derecedir....

☆☆☆☆☆

²¹ Türkiye Büyük Locasını tahsis eden İskoçya Büyük Locası heyetinin başında bulunan Bü. Üs., eski unvanıyla Lord Bruce.

²² Büyük Üstat

Quatuor Coronati Araştırma Locası ile ilişkiler - Arşiv araştırmalarının başlatılması

Quatuor Coronati Araştırma Locası Üstadı Muhteremine Büyük Üstat Hayrullah Örs'ün mektubu.

Hayrullah Örs Üstat, tevazu ile, mektubu Büyük Üstat olarak değil, Mimar Sinan Locasının Üstadı Muhteremi sıfatıyla imzalıyor:

3 Kasım 1971

Quatuor Coronati Locası
Üstadı Muhteremine

Üstadı Muhterem,

Celil Layiktez Kardeşimizin sizin ve görevlilerinizin İs'ad törenine katılma imkânı ve şerefine nail olacağına seviniyor ve bu vesileyle hepimizi kutluyor ve başarılı yıllar diliyorum.

Mimar Sinan Locamız da bir araştırma ve tetkik Locasıdır, ancak tabiidir ki, sizin Locanızdan çok gençtir ve bu nedenle, özellikle araştırma sahasında, destek ve yardımlarınıza muhtaçtır.

Destek bulacağımız yakın bir işbirliğinin gelişeceğini içtenlikle umuyor, geçmişte, İngiltere Birleşik Büyük Locasının Türkiye'de tanıdığı Localarda üye olan Türk Kardeşlerimiz hakkında ilk elden bilgi edinebilmeyi arzu ediyoruz.

Üstadı Muhterem, sizi tekrar kutluyor ve Kardeşçe selâmlıyorum,

Hayrullah Örs

Mimar Sinan Locası Üstadı Muhteremi

* * *

Quatuor Coronati Locası sekreteri, ünlü Mason tarihçisi Harry Carr, Hayrullah Örs'e "Büyük Üstat" sıfatıyla cevap veriyor.

12 Kasım 1971

Dear Sir ve En Muhterem Kardeşim,

Pazartesi günü, Üstadı Muhterem İs'ad toplantımızda, iyi temennilerinizi havi nazik mektubunuzu Locada okudum.

Layiktez Kardeşten, Mimar Sinan Locanızın kuruluşunu ve sizin bu Locaya yoğun ilgi gösterdiğinizizi öğrenmek beni çok ilgilendirdi. Layiktez Kardeşi saygın üyelerimizden George Draffen of Newington, M. B. E. Kardeşe takdim etmek benim için zevkli bir görev oldu. George Draffen of Newington Kardeş İskoçya Büyük Locası Önceki "Substitute"²³ Büyük Üstadıdır ve Celil Layiktez Kardeşe Türk Mason tarihini arşivlerden araştırmak üzere vermiş olduğu bilgilerin faydalı olacağına inanıyorum.

Bu ülkeyi ziyaret ettiğinizde sizi görmek ümidiyle, v.s.....

Harry Carr, Sekreter

Not: Bu ilk temastan sonra, Celil Layiktez Kardeş, Fransa arşivlerinde yapmış olduğu araştırmaların dışında, İngiltere, İskoçya ve İrlanda arşivlerine ulaşma imkânını bulmuştur. Daha önceleri, arşiv araştırma taleplerimize, Büyük Sekreter J. W. Stubbs, Büyük Sekreter Nafiz Ekemen K.'e yazdığı ve Masonik adaba pek sığmayan küstah üslubu ile 23 Haziran 1971 tarihli mektubunda "*arşivlerinde saklı Türk Masonluğu ile ilgili evrakın mikrofilme çekilmesine izin veremeyeceğini ve zaten Türkiye Büyük Locasının kuruluşu ile ilgili dokümanların arşivlerinde bulduklarını hiç sanmadığını ve Türkiye'deki İngiltere Bölge Büyük Locası evrakının Türk Masonlarını ilgilendiremeyeceğini*"²⁴ belirtmektedir.

☆☆☆☆

²³ İskoçya'da, eski İskoç Krallarının soyundan birinin Büyük Üstat olması geleneği vardır. Esas görevi "Substitute" Büyük Üstat yapar. Lügat anlamıyla, substitute, vekil, birinin yerine geçen demektir (Redhouse).

²⁴ İngiltere Büyük Locası Arşivlerinde Türkiye ile İlgili Dokümanlar, 4. Kısım - Celil Layiktez, Mimar Sinan No.73, s. 7, Doküman No. 56 ve 57.

14 Kasım 1971 Büyük Kurul toplantısı

Seçim hazırlıkları

Localarda bu yıl seçimlerin yapılacağı, ve seçimler yapılmazdan önce bu seçimlerin bir sene için mi, iki sene için mi olacağı belirtilerek keyfiyetin Büyük Sekreterliğe bildirilmesine karar verildi.

☆☆☆☆

Büyük Sekreter Nafiz Ekemen K.'in GLNF²⁵ Büyük Sekreteri Jean Baylot²⁶ ile Celil Layikteş K.'in arşiv araştırmaları hakkında yazışmaları:

Nafiz Ekemen K.'in mektubu (24 Kasım 1971):

"....Son mektubumda, Araştırma Locamızın üyesi bulunan Celil Layikteş Kardeşten sana bahsetmiştim. Bu Kardeş, Paris'te kalacağı uzunca bir süreden istifade ederek Türkiye'de çalışmış ve çoğu Grand Orient'a bağlı olan eski Fransız Localarının levhaları ile matrikül listelerinin mikrofilmlerini almak istemektedir. Bu konuda ona yardımcı olabileceğinizi ümit ediyorum....."

Jean Baylot K.'in cevabı (2 Aralık 1971):

".....Layikteş Kardeşi memnuniyetle kabul edeceğim. Kendisini Millî Kütüphane yetkililerine takdim edeceğim ve böylece, geçmişte Türkiye'de Fransa'ya tabii Locaların muhaberatı ile ilgili istediği filmleri çekebilecek....."

Mikrofilmler:

Celil Layikteş K. GLNF'in izniyle Millî Kütüphanedeki arşivlere ulaşamadı. 1900 öncesine ait tüm yazışmalar Grand Orient'la yapılmıştı. Alman işgalinden önce arşivlerin korumaya alınmaları için

²⁵ Fransa Millî Büyük Locası (muntazam)

²⁶ Jean Baylot, ayrıca, ünlü bir Masonik tarihçi ve yazardır.

Grand Orient tüm eski evrakını Fransa Millî Kütüphanesine teslim etmişti ve bunlar halka açık olmayan özel bir bölümde muhafaza ediliyordu. Bu evraka ulaşabilmek ancak Grand Orient'ın izni ile mümkündü. Celil Layiktez Grand Orient'ın Büyük Üstadı Jacques Mitterand²⁷ K. ile görüşerek kendisinden bu özel izni alabildi. Peşinden Millî Kütüphane müdüriyetinden mikrofilm çekimi için de izin aldı ve kütüphaneye kameraları ile profesyonel mikrofilmci getirilerek 1890 adet mikrofilm çekildi. Müsavat Locasından üç Kardeş, Mişel Margulies, Suha Umur ve Celil Layiktez önce bu mikrofilmleri okumaya çalıştılar, el yazısının projeksiyon perdesinden okunması zor olduğundan, hobi fotoğraf atölyesi olan Suha Umur K. tüm bu mikrofilmleri A4 boyutunda fotoğraf kâğıdına tab etti. 1760 - 1900 arasını kapsayan, bu evrak halen arşivimizde muhafaza edilmektedir.

12 Aralık 1971 Büyük Kurul toplantısı:

Tören Ritüelleri

Evvelce mevcut metin ve tasarıların ışığı altında Büyük Üstat ve Büyük Hatip K.ler tarafından hazırlanan Protokol, İ's'ad ve Resmî Ziyafet (Agap) ritüelleri okundu. Gerekli tadiller yapıldı ve bu ritüellerin önümüzdeki is'ad celselerinde tatbik edilmeleri lüzumunu bildiren bir tamimle birlikte Localara gönderilmelerine oybirliğiyle karar verildi.

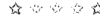
Davetiyeler

Muhterem Localara birer tamim gönderilerek kendilerinden Büyük Üstat, Büyük Üstat Yardımcısı ve Eski Büyük Üstatlara davetiyelerini gönderdikleri gibi bundan böyle birer nüshanın Büyük Hazine Eminine de göndermeleri lüzumunun bildirilmesine oybirliğiyle karar verildi.

²⁷ Sosyalist Parti Başkanı ve Başbakan François Mitterand'ın kuzeni.

Ankara Vâdisinde Hasenat İşleri

Ankara'da Keçiören Kuşçağıza ilkokuluna 2000.-, Ankara Üniversitesi öğrencilerinin resim dalındaki çalışmalarını teşvik amacıyla kurulacak sergi hazırlıklarına yardım olmak üzere 6.000.- Lira teberruda bulunulmasına, Büyük Loca Hasenat kesesinde mevcut 343 Liranın İhtiyarlık Yardım Sandığına devrine oybirliği ile karar verildi.

İs'ad Edilmiş Üstadı Muhteremler Nizamı

Bü. Sek. Nafiz Ekemen K.in R.Sime K.'e 14 Aralık 1971 tarihinde yazdığı mektuptan bölümler:

..... Burada başlatmış olduğunuz olumlu hareket sayesinde, dünyada tanışmadığımız ve Dostluk Kefili teati etmediğimiz Büyük Loca kalmamıştır.....

3. derece ritüelimizin bir kopyasını ekte sunuyor ve daha erken bir tarihte yollayamadığım için özür diliyorum. Yaz tatilinin dışında, geçtiğimiz Nisan ayından itibaren 11 ilimizde uygulanan sıkı yönetim nedeniyle çalışmalarımızı tatil etmek zorunda kalmış ve ancak Ekim ayında çalışmalarımıza tekrar başlayabilmek üzere özel izin alabemiştik.

Görebildiğin gibi, sorun bizlerden değil, generallerden kaynaklanıyordu. Zira, generallere, "neden X-Y-Z kulüplerine izin vermezken, Hürmasonlara toplanma hakkını veriyorsunuz" sorusu sorulabilirdi. Tüm teroristler yakalanmadan, ya da zararsız hale getirilmeden durum çok nazikti, ve iyi vatandaş olarak yasalara ilk uyanlardan olmalıydık.

Her ilin sıkı yönetim kumandanı ile terör durumu değişik olduğundan, Ankara Kasım ayında, daha şanslı olan İzmir ise, Eylül ayında çalışma iznini alabildiler.

Üstadı Muhterem İs'ad Töreni hakkında yardım etme teklifinize teşekkür ediyoruz. Son Bü. Loca toplantımızda Bü. Üs. Hayrullah Örs

K., bu konudaki memnuniyetini ifade etmişti. Konu üzerinde tartışmalar bitmemiştir, yardım teklifiniz için ileride bir tarih belirtilecektir.

Bölge Büyük Üstat Kaymakamlığı görevine tayininizi kutluyor, Evrenin Ulu Mimarı'nın size yardımcı olmasını diliyorum.....

☆☆☆☆

1972

İsrail Yüksek Şûrası Büyük Locamıza Yüksek Şûramızı tanıyıp tanımadığımızı soruyor - Sıkıyönetim nedeniyle zamanında yapılamayan Genel Kurul - Hava Güçlendirme Vakfına teberru - Fahrî üyelik - Kutsal Kitaplara yastık - Localarından izin alan K.lerin izin süresinde tahakkuk eden aidat borçları - Ankara'da Tepebaşı 111'e bağlı Vefa Locasının kurulması - Eskimiş regalyalar - Celil Layiktez K.'in "Başlangıcından Bugüne Kadar Ritüelimizin İnkişafı" başlıklı çalışması - İngiltere Bü. L. Bü. Sek. nin Türk ritüellerini değerlendirmesi - Donanmaya bağış - L.G.T. - Tören ritüelleri - İs'ad edilmiş Üstadı Muhteremler ritüeli (iş medreseye dökmeyelim) - Fikret Çeltikçi K.in Haysiyet Divanına verilmesi - Muhasebenin tek elde toplanması - 3. derecede genel yararlar hakkında söz verilebilir mi? - Seçimler - Deprem bölgesinde okul yapımı - Yunanistan'dan gelen özlem dolu mektup - Üstadı Muhteremler meclisi - Eğitim ve Öğretim Locaları - Tüzüklerimiz 1909 Grand Orient tüzükleridir - GLNF tüzükleri - İngiltere tüzüklerinin Fransa'da başvuru kaynağı olmaları - İngiltere'den ilâç yardımı isteyen Kardeş - Muhakkik El Kitabı - Necdet Egeran'ın kitabının yasaklanması - Huzurevi Vakfı - Büyük Mason Mahfilî beyannamesi - Avrupa Yüksek Şûralarının İstanbul toplantısı - Münih Olimpiyatları - Üs. Muh. ve Sekreter görev tarif kitapları - Dernekler Yasası - Büyük Loca unvanındaki Türk sıfatı - Kılıçlar silâh mıdır? - Yakacık - Konvanın ritüelik açılışı.

16 Ocak 1972 Büyük Kurul toplantısı:

İsrail - Yüksek Şûra

Türkiye Yüksek Şûrası ile tanışma işlemini yürütmek isteyen İsrail Yüksek Şûrasına izafetle, İsrail Büyük Locasının, Türkiye Yüksek Şûrasının Büyük Locamızla ilişkilerinin düzenli olup olmadığını soran levha ve verdiğimiz olumlu cevap okundu.

Tören Ritüelleri

Tören Ritüelleri: Tören Ritüelleri hakkındaki gündem maddesine geçildi. Prensip olarak bu tören ritüellerinin bir kaç şeklinin kabul edilmesine oy birliğiyle karar verildikten sonra gelen tasarıların Büyük Üstat, Büyük Hatip ve Büyük Sekreter tarafından incelenerek son şekillerinin verilmesine ve konunun gelecek oturumda müzakere edilmesine oybirliğiyle karar verildi.

Sıkıyönetim

Sıkıyönetim îlanı hasebiyle Nisanda yapılamayan Türk Yükseltme Cemiyeti Genel Kongresinin Şubat ayı içinde yapılmasına, gerekli işlemlerin yerine getirilmesi hususu ile Büyük Sekreterin görevlendirilmesine oybirliğiyle karar verildi.

Hasenat:

Hava Güçlendirme Vakfına 5.000.- Lira tutarında yapılmış olan teberrunun tasdikine, ve muhtaç durumda olan merhum Nail Günizi Kardeşimizin mefluç kız kardeşi Nimet Aktan'a İhtiyarlık ve Yoksulluk Yardım Sandığından 250.- Lira aylık yardım verilmesine oybirliğiyle karar verildikten sonra, Büyük Locanın bu gibi isteklere daha olumlu cevap vermesini sağlamak üzere müstakil bir fon kurulmasına, bu amaçla İstanbul'da Büyük Üstat, Ankara'da Büyük Üstat Yardımcısı ve İzmir'de Büyük 1.Nazır tarafından vâdilerindeki Üstadı Muhteremlerin davet edilerek geniş bir kampanya açılmasına, ve bu fonun ilk mayası olmak üzere Galip Kardam ve Nafi Başak K.lerin teklifi üzerine *"bugünkü toplantıda hazır bulunan Büyük Kurul üyelerinin 50 şer Lira teberruda bulunmalarına, ve bu suretle toplanan 550.- Liranın ileride açılacak fon hesabına devredilmek üzere şimdilik İhtiyarlık ve Yoksulluk Yardım Sandığına yatırılmasına"* oybirliğiyle karar verildi.

Fahrî Üyelik

- 1.- Müktesep hak olarak mevcut Fahrî üyeliklerin ipkasına,
- 2.- Localar Genel Tüzüğüne şu fıkranın eklenmesine: *" Fahrî üyeliğe alınacak bir kardeş hakkında Locada görüşme yapılmaz. Konu önce Loca-*

nın envarı tarafından görüşülür. Karar Büyük Kurulun tasvibine sunulur. Büyük Kurul kararını Loca Üstadı Muhteremine bildirir."

Bu hususun bir tamimle Muh. Localara duyurulmasına oybirliğiyle karar verildi.

Kutsal Kitaplar için yastık temini

Yastık temini: Mâbetlere kutsal kitapları taşımak için birer yastık tedariki hakkında İdare Müdürlerine talimat verilmesine oybirliğiyle karar verildi.

☆☆☆☆

13 Şubat 1972 Büyük Kurul toplantısı

İzinli Kardeşlerin aidat borcu

İzinli Kardeşlerden aidat alınmaması: Localar Genel Tüzüğü tasarruflarının, mezuniyetle ayrılan Kardeşlerden aidat alınmaması hakkındaki 127. maddesinin, yurt içinde olmak kaydıyla Localarının bulunduğu vâdiden ayrılan K.ler hakkında nasıl tatbik edileceği yolunda tereddüt hasıl olduğunu bildiren Çankaya Muh. L. sınıfın 4 Şubat 1972 tarihli levhası okundu.

Büyük Sekreter ve Büyük Hazine Emni bu geçici hükmün bazı Localar tarafından ifrata götürüldüğünü, bir - iki aylık ayrılmalar için bile tahakkuk yapılmamasını istediklerini, bu tatbikata devam olunduğu takdirde hesapları tutmanın mümkün olamayacağını söylediler.

Esasen tatbik edilmekte olan tüzük tasarı niteliğinde olduğuna göre, bu maddeden 2. fıkranın çıkarılmasına ve keyfiyetin tamimine oybirliğiyle karar verildi. Localar Genel Tüzüğü'nün mezuniyet sırasında malî mükellefiyetlerin işlemeyeceği hakkındaki 127.nci maddesi Büyük Kurul kararıyla kaldırıldı ve 19 Şubat 1972 tarih 6498 sayılı tamimle Muh. Localara bildirildi.

Tören Ritüelleri

Tören Ritüelleri hakkındaki muhtelif varyantların kabulüne, mevcut metinlerin - is'ad ritüeli hariç olmak üzere - bastırılmasına, bu konu ile Büyük Hatip Ziya Umur K.in görevlendirilmesine oybirliğiyle karar verildi.

Ankara'da Tepebaşı 111'e bağlı Loca

Şekûr Okten K.: Ankara'da, gayrı muntazam masonik teşkilata bağlı olmak üzere "Vefa" adıyla bir Loca kuruldu ve oraya götürülmüş olan bir tanıdığımdan öğrendiğime göre, konuyu bilmeyen hamicileri gûya tekris ediyorlar.

Yabancıların bilmeden işgal edilmelerini önlemek gerektiği hakkında fikir birliğine varıldıktan sonra bu çalışmanın ne yolda yapılması hakkında muayyen bir fikir etrafında ittifak edilemedi.

Konunun önemini göz önünde tutarak, -İstanbul'da Büyük Üstadın, Ankara'da Büyük Üstat Yardımcısının ve İzmir'de Büyük 1.Nazırın Üstadı Muhteremleri ve Büyük Müfettişleri davet ederek konu hakkında açık bir müzakere yapmalarında fayda olduğu hususunda oybirliğiyle karar verildi.

Regalyalar

Büyük Locamız tarafından büyük fedakârlıkla getirilip Locaların istifadesine sunulan görevli önlük, eşarp ve bijularının, sahipsiz telâkki edilerek hor kullanılmış olduğunu ve yıprandığını belirten, ve önümüzdeki çalışma devresinde bunların artık kullanılmayacağı cihetle her Locanın kendi önlük, eşarp ve bijularını tedarik etmesi gerektiğinden bahseden bir tamimin Localara gönderilmesine, bu husus için Hulus Muhterem Locası Üstadı Muhteremi Vakalopulos K.e müracaat edebileceklerinin ilâvesine ve bu konunun yukarıdaki bentte yazılı Üstadı Muhteremler toplantısında da konuşulmasına oybirliğiyle karar verildi.

Celil Layikteş K.'in "Başlangıcından Bugüne Kadar Ritüelimizin İnkışafı" başlıklı çalışması:²⁸

Celil Layikteş Kardeşimiz tarafından ritüellerin gelişmesi konulu broşürünün Mimar Sinan Dergisine ek ve azaya mahsus bir broşür halinde bastırılması yolunda ve bu konuda Mimar Sinan Muh. Locasının esasen yetkili bulunduğu ve buna ait sarfiyatın da Mimar Sinan Locasına verilmiş olan tahsisattan yapılması gerektiğine oybirliğiyle karar verildi.

İhtiyarlık Yardım Sandığı

İhtiyarlık Yardım Sandığının takviyesi ile yararlı bir çalışmaya başlanması gerektiği hakkında fikir birliğine varıldıktan sonra, konunun yukarıda yazılı Üstadı Muhteremler toplantısı gündemine getirilmesine, ve her Locanın Hasenat Kesesinden ayda (50) Lirayı yoksullara yardım etmek üzere, Büyük Üstat veya Büyük Kurul emrinde kurulacak bir fona yatırmasına karar verildi.

☆☆☆☆

İngiltere Birleşik Büyük Locasının Türkiye Büyük Locası Ritüellerini değerlendirmesi²⁹

(Dok. No. 61 Tarih : 12.1.1972)

Türk ritüelleri hakkında Kütüphane Müdürünün (A.R. Hewitt K.) Büyük Sekretere yolladığı mütalâa: (Tam metin)

".....Bu ritüelin sayfalarını karıştırdım, çok değişik ve karışık kaynaklardan (poyplot³⁰) geldiğinden ne diyeceğimi bilemiyorum. Anlaşılan, ritüelleri düzenleyenler birçok değişik ritüelden alıntılar yapmışlar ve en azından şaşırtıcı bir sonuç elde etmişlerdir. Sorulu cevaplı tedrisatta görülen ifrat devamlılığı bozmakta olup namzedi sersemletecek karakterdedir. Ritüelin çoğu İngiliz'dir, bir miktarı Schroe-

²⁸ Bu broşür, "Mimar Sinan Yayınları, No. 1" olarak 1972 yılının başında yayınlanmıştır.

²⁹ İngiltere Büyük Locası Arşivlerinde Türkiye ile ilgili Dokümanlar, 4. Kısım, Celil Layikteş, Mimar Sinan No. 73, s. 8

³⁰ Poyplot: (poy; hobi, oyun - glot: dil); poliglot kelimesine benzetilmiş (C.L.)

der'den alınmadır (bazı noktalarda kılıçların ve aynanın kullanılması gibi), Kontinantal³¹ olduğunu tahmin ediyorum, gerisini ise teşhis edemedim. Locada oturma düzeni Schroeder'deki gibidir: Ön. Üs. Muh., Üs. Muh.'in sağında (bir nevi hocalık etmektedir); Sek. takriben Güney Doğuda oturmaktadır; her üç derecede tersimat okunmakta, açılışlar uzun sürmekte ve Loca açıldıktan sonra gelen Kardeşler ayrıntılı bir merasimle kabul edilmektedirler.

"Tekristen hemen önce uzun bir sual - cevap faslı vardır. «Hazırlayıcı K.» (*Muhakkik*) adayı getirir. Uzun bir boş laftan (*tarradidle*) sonra bizde olduğu gibi mükellefiyetler tevdi edilir. Hasenat kutusunun takdimi de bizim usullerimize uygundur. Yemin metni de benzemektedir, ancak bazı kısımları çıkarılmıştır. İkincide, adayın Na.lar tarafından sorgulanması İngiliz uygulamasına çok yakındır. Adım atmayı öğretmeden önce Muhakkik Kelimeyi verir. Üçüncünün gezilerinde Na.lar basamaklarından inerek adayın ellerini muayene ederler. Muhakkik gene adımları gösterip Kelimeyi verir. Şurada, burada bazı kelimelerin değişmesine rağmen Yemin bizimki gibidir. Yemin metninden geleneksel cezalar çıkarılmış olmakla beraber, Üs. Muh. sonraki konuşmasında onları açıklar. Geleneksel hikâye, arama dahil olmak üzere, temsil edilir, bu da Amerikan uygulamasını anımsatır. Yukarıdaki mütalâamın fazla derine gidemediğini sanıyorum, daha detaylı bir mukayese istediğiniz takdirde tarafıma bildirmenizi rica ederim. Memurların hastalık dalgası bittiğinde ve ihtiyacınız olduğunda, daha derin bir araştırma yapabileceğim.

A.R.H."

Büyük Sekreter, kütüphane müdürüne cevap mahiyetinde, mektubun altına el yazısıyla aşağıdaki notu düştü:

"Kütüphane Müdürüne: Çok ilginç, aydınlatıcı; teşekkür ederim. Orijinleri hakkında bildiklerimiz teyid edilmekte ve türettiğiniz «ploglot» kelimesi ile de fevkalâde anlatılmaktadır."

(*Bü. Sek. Stubbs'in parafı*)

☆☆☆☆

³¹ *Continental: Kıt'a Avrupa'sına ait*

5 Mart 1972 Büyük Kurul toplantısı:

Donanmaya yapılan bağış

Türk Donanma Cemiyetine teberru ettiğimiz 5000 Lira karşılığında tunç madalya verileceğini bildiren ve teşekkürü havi 9.2.1972 tarihli mektup okundu.

Tüzükler

Localar Genel Tüzüğü, tasarısı okundu. Kardeşler mütalaalarını bildirdiler, gerekli düzeltmeler yapıldı. Büyük Sekreter ve Büyük Hatip, devamsızlıktan dolayı gayri muntazam ilan edilmesine imkân veren hükme karşı olduklarını bildirdiler, diğer hükümler oybirliğiyle kabul edildi; tasarının teksir edilip delegelere tevdiine ve konunun önümüzdeki konvanda halledilmesi için gayret sarf olunmasına oybirliğiyle karar verildi.

İs'ad Edilmiş Üstadı Muhteremler ritüeli

İs'ad Edilmiş Üstadı Muhteremler ritüelinin müzakeresine geçildi. Büyük Sekreter, İskoçya Büyük Locası tarafından bu derecenin patentinin bize verildiğini, ritüelinin ve diploma suretinin gönderildiğini ve Sime B.in de ayrıca gösteride bulunmak ve sırları açıklamak üzere vazifelendirilmiş olduğunu hatırlattı. Raşit Temel K., İskoçya Ritüeli yerine İngiltere Büyük Locası ritüelinin alınmasının daha uygun olduğunu söyledi. Büyük Üstat, elimizde 1909 tarihinden önce Türkiye'de tatbik edilmekte olan İngiltere Büyük Locasına ait bu derece ritüeli de var; arada çok fark yoktur, işi medreseye dökmeyelim, yeni ritüel, yeni tercüme, yeni patent aramak hikâyelerini çıkarmayalım, bu Konvanda bu işi halledelim dedi. Büyük Üstadın bu mütalâası kabul edildi ve eldeki ritüelin biraz kısaltılması ile dilinin sadeleştirilmesi hususu için Büyük Üstat, Büyük Hatip ve Büyük Sekreterden ibaret bir alt komisyon kuruldu.³²

☆☆☆☆

³² Tersimatta Raşit Temel Kardeşin söylediklerinin üzeri çizilmiştir. Marjdaki not şöyle: "Raşit Temel K.in ısrarlı ricası üzerine çıkarıldı".

2 Nisan 1972 Büyük Kurul toplantısı:

Fikret Çeltikçi Kardeşin Haysiyet Divanına sevk edilmesi

Pınar Muh. L.sı Büyük Müfettişi Enis Naci Kafalı K.in, 28.3.1972 sayılı levhası okundu. Bu Muhterem Locanın bir eriştirme³³ töreninde Fikret Çeltikçi K.in ritüeller hakkında tecavüzkâr bir dil kullandığı ve locayı da bu yola imale³⁴ etmek istediği bu levha ile bildirilmiş olmakla, konunun Yargı Tüzüğü gereğince incelenmesi için Soruşturma Kuruluna havalesine oybirliğiyle karar verildi.

Üstadı Muhteremler İ's'ad ritüeli

Üstadı Muhteremler İ's'adı ritüel tasarısı okundu, gerekli düzeltmeler yapıldı, teksirine ve Genel Kurula sunulmasına oybirliğiyle karar verildi.

Ankara'da 3. Mâbedin tahsis töreni

Üçüncü Mâbedin çalışmalarına tahsisi için 6 Mayıs 1972 tarihinde Ankara'da ritüelik tören yapılmasına, bu törende Türkiye Büyük Locası adına Büyük Üstat, Büyük Üstat Yardımcısı, Büyük 1. Nazırın, ve her hangi birinin mazereti halinde, Büyük 2. Nazırın bulunmasına, bu sebeple önümüzdeki Büyük Kurul toplantısının 7 Mayıs 1972 Pazar günü saat 10'da Ankara'da yapılmasına oybirliğiyle karar verildi.

☆☆☆☆☆

Türkiye Büyük Locası 29 - 30 Nisan 1972 Konvanı

Delegelere Büyük Kurul raporunun dışında 116 maddelik Localar Genel Tüzüğü Tasarısı sunuldu.

Büyük Kurul Raporundan Tüzüklerle İlgili Bölümler:

Yargı Tüzüğü 24 Nisan 1971 tarihli Konvanca kabul edilerek yürürlüğe kondu ve Tüzükte öngörülen Yargı Kurulları teşkil olundu.

³³ Eriştirme: tekris

³⁴ İmale: meylettirme

Aynı Konvanda alınan karara göre, Localar Genel Tüzük Tasarısı bir sene süre ile ve tecrübe niteliğinde tatbik edildi, görülen bazı sivri hükümler, yine Konvanın verdiği yetkiye dayanılarak, Büyük Kurulca tamimler gönderilmek suretiyle düzeltildi.

Localardan ve Kardeşlerden gelen telkinlerle tatbikat sırasında karşılaşılan aksaklıklar göz önünde tutularak hazırlanan son tasarı, Konvanda görüşülmek üzere hazırlandı.

Mevzuatla ilgili gelişmeleri tamamlamak için hazırlanması gerekli olan "Büyük Loca İç Tüzüğü", genel çizgileriyle hazırlandı. Ancak, Localar Genel Tüzüğü ile çelişkiye düşmemesi için, Büyük Loca İç Tüzüğü Tasarısına son şekli verilmedi.

Genel Kurul, Localar Genel tüzüğünü kabul ettikten sonra, Büyük Loca İç Tüzüğünün hazırlanması, - ve diğer mevzuatta şimdiye kadar yapıldığının eşi olarak - tecrübe mahiyetinde bir sene süre ile yürürlüğe koyması, göreceği aksaklıkları arada düzeltmesi, ve varacağı sonuçlara göre hazırlanacak kesin metnin gelecek yıl Konvanı gündemine alınması için Büyük Kurula yetki verilmesi rica edildi.

Büyük Kurul Raporunda Tören Ritüelleri ile İlgili Bölüm:

24 Nisan 1971 Konvanının verdiği yetkiye dayanılarak, Tören Ritüelleri, yeni baştan gözden geçirildi ve Çalışma Ritüelleri ile ahenkli bir hale getirildi.

Bu ritüellerin Masonik icap teşkil etmeyen, "Açık Celse", "Evlendirme" ve "Matem" törenlerine ait olanlarını, bilhassa haricilere hitap ettikleri için, yeknesaklıktan kurtarmakta fayda görüldü ve bunlar muhtelif "variante"³⁵ lar halinde tesbit edildi.

Matrikül Hareketleri

186 tekris + 6 intizama dönüşe karşılık, Ebedî Maşrike intikal eden 33 Kardeş, 99 gayrı muntazam ve 39 istifa; Toplam olarak 21 artışla 2830 Kardeş.

³⁵ Orijinal metinde Fransızca imlâsı ile yazılmıştır.

Alınan Kararlar

Büyük Loca İç Tüzüğü'nün ve hazırlıkları ertelenmiş olan diğer "mevzuat" ın gelecek yıl gündemine alınmasına;

"Eğitim ve Öğretim Locaları" hakkındaki tüzüğü'nün gelecek yıl gündemine alınmasına;

Localar Genel Tüzüğü'nün Genel Kurul'a sunulan taslağı'nın, düzeltme teklifleri göz önünde tutularak, teksirine ve Localara tamimine, Localara gönderilecek metinlerin bir sene süre ile tatbikine, metinlerde ve tatbikatta görülecek aksaklıkların tadil ve ıslâhı ve keyfiyeti tamimlerle Localara tebliğı için, Büyük Kurul'un yetkili kılınmasına, bu tecrübenin ışığı altında hazırlanacak metnin gelecek Genel Kurul'un tasvibine sunulmasına;

Gayrı menkuller hakkında gelecek yıllara da şâmil taahhütlere girişmek hususunda Büyük Kurul'a verilmiş olan yetkinin bir yıl daha uzatılmasına;

Tören Ritüellerinin Çalışma Ritüelleri ile ahenkli kılınarak, boşlukların doldurulması, bastırılması ve yürürlüğe konması için Büyük Kurul'un yetkili kılınmasına;

Ritüellerle ilgili gelen telkinler göz önünde tutularak bunlara son şekillerini vererek, bastırmak ve yürürlüğe koymak yetkisinin Büyük Kurul'a verilmesine, karar verildi.

Büyük Loca Bütçesi

Bütçe kabul edilirken, eskiden Bölge Mahfellerinin ayrı ayrı bütçelerinin olduğu, şimdi ise bütün gelir ve giderlerin Büyük Loca bütçesine doğrudan bağlandığı vurgulandı.

Seçim ve İs'ad:

Hayrullah Örs ve Şekûr Okten K.ler Büyük Üstatlık için aday gösterildi. Yapılan gizli oylama sonucunda, Hayrullah Örs K.'in 70, Şekûr Okten K.'in 39 oy aldıkları görüldü.

Büyük Üstat seçilen Hayrullah Örs K., yemin etti ve makamına oturdu.

Büyük Üstat Yardımcısı olarak Şekûr Okten K.'in 97, Sait Penbecioğlu, Nafiz Ekemen, Abdurrahman Erginsoy K.lerin birer oy aldıkları, 9 oy pusulasının boş geldiği görüldü.

Büyük Üstat Yardımcısı Şekûr Okten K. yemin etti ve makamına oturdu.

Büyük 1. Nazır seçimine geçildi: Halim Erker K. 70, Sait Penbecioğlu K. 26, Hulûsi Selek ve Macit Erbudak K.lerin birer oy aldıkları, beş oy pusulasının boş geldiği görüldü.

*Hayrullah
ÖRS
(1901 - 1977)*

*Bü. Üs.:
1965 - 1973*

Büyük 2. Nazır seçimine geçildi: Sait Penbecioğlu K.'in 97, İsmail Saran, Necib Alâyeli K.lerin birer oy aldıkları, üç oy pusulasının boş geldiği görüldü.

Büyük Nazır K.ler yemin ettiler ve makamlarına oturdular.

Büyük Hatip seçimine geçildi: Ziya Umur K.'in 69, Macit Erbudak K.'in 27, Nafiz Ekemen ve Faruk Erengül K.lerin birer oy aldıkları görüldü.

Hasenat Emîni seçiminde Raşit Temel K.'in 91 oy aldığı, üç oyun boş geldiği;

Büyük Üstat tarafından gösterilen adaylar arasından Büyük Sekreterlik için Nafiz Ekemen K.'in 92, Nafi Ziya Başak K.'in 2 oy aldıkları,

Büyük Hazine Eminliği görevi için Cemal Gücü K.'in 90, Nuri Ak-yol K.'in de 4 oy aldıkları tesbit olundu.

Diğer 8 görev için Albert Arditti K.'in 71, Nafi Ziya Başak K.'in 67, Sadi Aral K.'in 66, Macit Erbudak K.'in 64, Nuri Pere K.'in 52, Galip Kardam K.'in 43, Orhan Alsaç K.'in 41, Suha Aksoy K.'in 41, Ahmet Karadeniz K.'in de 41 oy aldıkları görüldü. Ahmet Karadeniz K. mazeret göstererek çekildi.

Büyük Sekreter bütün görevliler adına yemin etti.

Yeni Büyük Görevliler makamlarına geçtiler.

☆☆☆☆

07 Mayıs 1972 Büyük Kurul toplantısı:

Ritüel ve Tüzükler hakkında - 3. derecede "genel yararlar" hakkında söz verilir mi?

Yalnız 3. derecede açılıp kapanan celselerde "genel yararlar" hakkında söz verilir verilemeyeceği konusunda bazı Muhterem Locaların tereddüt ettikleri vaki müracaatlardan anlaşılma-yla, ilgili ritüellerde mani hüküm bulunmadığına göre, 3. derece ile ilgili konular hakkında söz verilebileceği ve tereddüde mahal olmadığı yolunda Muh. L. lara tamim gönderilmesine oybirliğiyle karar verildi.

Ritüellerin "bastırılması sırasında, (İşaret) ve (Selâm) kelimelerinin tereddüde mahal bırakacak surette konulmuş olduğu, vaki müracaatlardan anlaşılmalı her derecede Locanın açılışı sırasında, cümlenin şöyle olması gerektiği anlaşıldı: "**Üs. Muh. (o):** Ç. M. olarak Düzenli Duruşa geçiniz. İşaret veriniz ve Düzenli Duruşa döndünüz K. lerim" diye tavzih edilmesine, ve keyfiyetin bir tamimle Muh. Localara duyurulmasına karar verildi.

1. derece adımlarının Ankara'da Raşit Temel, İzmir'de Halim Erker ve İstanbul'da Ziya Umur K. ler tarafından Localarda gösterilmesine karar verildi.

Büyük Loca İç Tüzüğü hakkında fikir mübadelesi yapıldı, gelecek oturumda her Kardeşin, bir avan-proje getirmesine oybirliğiyle karar verildi.

Okul ve Bina

Zelzele yardımı için gelen yardımın kullanılmadığı anlaşıldı: okulu bulunmayan bir yere okul yaptırılması için ilgili mercilerle Orhan Alsaç K. in görüşmesine, ve arzusuna binaen Necdet Egeran K. in de kendisine iltihak etmesine oybirliğiyle karar verildi.

Ankara Vâdisine ait inşaat hesaplarının bir an evvel tanzimi için Abdurrahman Erginsoy K. le temas etmek hususunda Orhan Alsaç K.in görevlendirilmesine oybirliği ile karar verildi.

☆☆☆☆

Yunanistan'dan gelen özlem dolu mektup:

ARİSTO PAPADİ

Kallari 16, Palaion Psychikon
Atinai

Atinai, 26 Mayıs 1972

Pek Muhterem Nafiz Ekemen Bü. Üs.
İstanbul

Sevgili ve Aziz Kardeşim,
17.5.972 tarihli nurlu mektubunuzu aldım.

Muhterem Nubar Hambar Kardeşimizin Locamıza ziyareti hepimiz için iftihar vesilesi oldu. Cemilekâr ifadelerinize teşekkür ederim. Türk ve Elen milletleri arasında geçen acı vakaların ızdırabını herkesten fazla, biz Masonlar çektik. Hakikat ve adaleti her şeye tercih eden, insanlar arasında saygı ve sevgiyi kökleştirmeye çalışan bizler, vakaları uyanık ve realist bir görüş ile görmek ve nikbinliğimizi kısmamak lâzımdır. Milletlerimizin yan yana yaşamağa değer bir düzene lâyük olduğuna iman ederiz. Bu hususta sarf ettiğimiz gayretler ve didinmeler beyhude nefes tüketmekten ibaret kalmayacağına şüphemiz yoktur. Ulu Tanrımız insanlık hislerimizi ve kardeşlik sevgilerimizi temelleştirmeye ve bu uğurda çalışmağa gücümüzü artırsın.

Armonia Kardeşlerimizin hürmet ve selâmlarını siz kıymetli Üstadımıza ve vâdinizdeki bütün Kardeşlerimize arz eder, kardeşçe saygı ve sevgilerimi sunarım, pek muhterem ve aziz kardeşim.

El yazısıyla: "Gözlerinizden hasretle öperim"

(İmza)

☆☆☆☆

18 Haziran 1972 Büyük Kurul toplantısı:

Türk Donanma Cemiyetine vaki teberruumuzdan dolayı bir şilt geldiğine bilgi edinildi.

Fransa'dan 1760 - 1900 arası arşiv evrakının elde edilmesi

Fransa Milli Kütüphanesinden gelen mikro filmlerin teksiri imkânını bulduğunu bildiren Abdurrahman Erginsoy K.imizin bu bildirisinin Celil Layikteş ve Suha Umur K.lere iletilmesine ve gereğinin yapılmasının kendilerinden istenmesine oybirliğiyle karar verildi.

Büyük Loca amblemleri tabak hediyesi

Hollanda'yı ziyaret eden Eyüboğlu ve Gökdoğan Kardeşlerimiz eliyle Hollanda Büyük Üstadına, Büyük Sekreterine ve Büyük Temsil-

cimize gönderilen hediyelerin (Büyük Locamız amblemini taşıyan bir porselen tabak) fevkalâde memnuniyeti mucip olduğunu bildiren Büyük Sekreterin levhası okundu.

İs'ad Edilmiş Üstadı Muhteremler Ritüeli

İs'ad Edilmiş Üstadı Muhteremler ritüeli hakkında karar verecek Konvan tarihinin tespiti görüldü:

Büyük Sekreter: Bu toplantının Ekim ayında yapılması gerektiğini, bütün tören ritüellerinin bu işe intizaren muallâkta beklediğini, Kasımda yapılacak seçimlerden sonra is'adların bu ritüele göre yapılması gerektiğini hatırlattı.

Şekûr Okten K.: Bir olağan üstü Konvana yetecek paramız olup olmadığını sordu.

Büyük Hazine Emini: Emlâk vergisi karşısında durumumuzu bilmeden bu suale cevap veremem dedi.

Büyük Sekreter: Bir işin uzatılması istenilince ya komisyona havale edilmesi, ya da parasızlıktan bahsedilmesi usuldendir; mevzuatımızı tamamlamak için bu ritüelin kabulü lazımdır. Sebepler arayıp tâlik yoluna gitmeyelim dedi.

Keyfiyet hakkında Ağustos ayında karar verilmek üzere şimdilik konunun tâlikine oybirliğiyle karar verildi.

Üstadı Muhteremler Meclisi

Albert Arditti K.: Çok çalıştık, fakat hep idarî işler ve mevzuat ile uğraşyoruz. Masonluğu cazip bir şekle sokmak, devamı artırmak, fikrî mesaiyi artırmak, memleket konularına eğilmek ve fiilen çalışmak, sayımızı çoğaltmak, yurt içinde yayılmak imkânlarını aramalıyız. Bu konuda hazırladığım bir notu takdim ediyorum

Konunun önemine binaen, her vâdide bir Üstadı Muhteremler Meclisi kurulmasına, ve bu konunun orada programlaştırılmasına, bu işe tatilden sonra hemen başlanılmasına, toplantıların daha erken başlayıp, gerekirse öğleden sonra da devam edilmek üzere, Büyük Kurulda şimdiden ele alınmasına oybirliğiyle karar verildi.

Eğitim ve Öğretim Locaları

Büyük Sekreter, Eğitim ve Öğretim Locaları adı ile bir görevimizin mevcut olduğunu ve bunu da önümüzdeki Konvana kadar hazırlamamız gerektiğini hatırlattı.

☆☆☆☆

Tüzüklerle ilgili Fransa Millî Büyük Locası (GLNF) ile olan ilginç yazışmalar;

Nafiz Ekemen Kardeşin mektubu:

Büyük Sekreter Nafiz Ekemen K., 10 Temmuz 1972 tarihinde Fransa Millî Büyük Locası (GLNF) Büyük Üstadı A. L. Derosière K.'e bir mektup yazarak, Büyük Üstat Hayrullah Örs K.'in, gelecek konvana yetiştirilmek üzere, kendisinden bir Anayasa taslağını hazırlamasını istediğini, mevcut tüzüklerimizin ise, çoğunlukla, 1909 yılında Fransız Grand Orient'inin tüzüklerinden alınma olduklarını ifade etti. Nafiz Ekemen K., GLNF Büyük Üstadının kendisine bu konuda yardımcı olmasını rica ediyordu.

Fransa'dan gelen cevap

17 Temmuz 1972 tarihli cevabında, GLNF Büyük Üstadı Anayasadan ve Yılıklarından üçer nüshayı derhal yolladığını söyleyerek, aşığıdaki ilginç bilgileri de ilâve etti:

"..... Sayfa 9'da «12 maddeli kuralları», sayfa 100'de de «temel prensipleri» bulacaksınız.

"Bu Tüzüklerin tamam olmadıklarını belirtmek istiyorum. Kapsama girmeyen bir vak'a ile karşılaştığımızda, dünyanın en eski Büyük Locası, İngiltere Birleşik Büyük Locası'nın tüzüklerini kullanıyoruz.

"Bu durumu, 22 Şubat 1972 Genel Kurulumuzda aldığımız bir kararla yasalaştırdık. Genel Kurul tersimatının ilgili bölümünü ekte sunuyorum. Belki sizler de tüzüklerinize buna benzer bir madde ilâve edebilirsiniz....."

GLNF'in 22 Şubat 1972 tarihli Genel kurul tersimatından ilgili bölümün tercümesi:

"Büyük Üstat, ana tüzüğümüzde herhangi bir konu hakkında cevap verecek madde bulunmadığında, neden dünyanın en eski Büyük Locasının tüzüklerine müracaat ettiğimizi şöyle açıkladı:

"Eski Fransa'da, bir hukuk konusunda geleneklerin sustuğu ve Kralî yasaların konuyu kapsama almadıkları zaman, Roma Hukukuna müracaat edilirdi.

"Roma Hukuku yasa olarak geçerli olmamakla beraber, hukukçular tarafından «*Ratio Scripta (Yazılı Hukuk) Mutatis Mutandis (Değişmesi Gerekenin Değişmesi)*» olarak kabul edilirdi.

"GLNF, İngiltere Birleşik Büyük Locası yasalarından ilham aldığına aynen böyle davranmaktadır.

"Bu yasalar İngiliz yasalarıdır diye değil, dünyada mevcut tüm Büyük Locaların doktrinlerini temsil ettiklerinden, bunlara müracaat ediliyor.

"Bu yasaların rolü Ratio Scripta'nın rolüdür.

"Bu kural son harpten önce kabul edilmiş ve iki kere, 1948 ve 1966'da, son olarak da Büyük Locanın 22 Ocak 1972 tarihli toplantısında teyid edilmiştir."

☆☆☆☆

İngiltere'den, usulsüz ilâç talep eden bir Kardeşe Büyük Sekreterin 31 Temmuz 1972 tarihli cevabı:

Aziz Kardeşim,

Muhterem eşinizin rahatsızlığı dolayısıyla çare aramak hakkınızı teslim etmem mümkün değildir.

Ancak, başvurulacak çarenin İngiltere Büyük Sekreterine mektup yazmak olmadığı, bu mektubunuzun muhatabı nezdinde uyandırdığı tepkiden anlaşılmaktadır.

Bahis konusu Kardeşimiz, kendisine gönderdiğiniz mektubu iade ettiği gibi beni de, nahak yere, bazı itaplara* muhatap tutmuştur. Bu suretle cereyan eden yazışmaların suretini ekli olarak takdim ediyorum, tekerrürüne mahal vermemenizi bilhassa rica ederim.

Bu vesile ile eşiniz hemşiremizin iade-i afiyet etmiş olduğunu ümit ederim; herhangi bir yardıma ihtiyacı varsa, keyfiyeti doğrudan doğruya bana bildirmenizi rica ederim.

Kardeşçe sevgi ve saygılarımla,

Nafiz Ekemen

Büyük Sekreter

Not: Yukarıdaki mektuba sebep olan İngiltere Birleşik Büyük Locası Büyük Sekreteri Stubbs'ın Nafiz Ekemen'e, 26 Haziran 1976 tarihli mektubu:

"...İ.T. adında bir Kardeşten gelen mektubu ilişikte size yolluyorum. Bu mektuba cevap vermedim. Benim adıma kendisine bir cevap yazarak, normal Masonik protokol çerçevesinde, bir Kardeşin başka bir Büyük Locanın Büyük Sekreteri ile, ancak kendi Büyük Sekreteri yoluyla yazılabileceğini bildirmenizi rica ederim.

"İ. T. Kardeşin eşi için bir kutu Eusobactuline temin edememekten üzüntü duyuyorum. Büyük Sekreter olarak, bu tür talepleri yerine getirmenin görev tarifimin kapsamına girmemesinin dışında, reçetesiz bu ilâcı satın almam zaten imkânsızdır. İ.T. Kardeşin resmî kanallardan bu ilâcı ithal etme teşebbüsüne devam etmesini tavsiye ederim....."

☆☆☆☆

23 Temmuz 1972 Büyük Kurul toplantısı:

Bugüne kadar tanışma işlerimizin neticelenmediği İsveç, Norveç, Danimarka ve İzlanda Büyük Localarına eski müracaatların yenilenmesine oybirliğiyle karar verildi.

* itap: (itâb) azarlama, tersleme, paylama; darılma

Tüzük ve Ritüeller

Büyük Loca İç Tüzük tasarısı hakkında, Fransa, İsviçre, Hollanda, Belçika, Almanya ve Avusturya Büyük Localarından literatür istendiğine ve buradan gelecek cevaplara göre çalışmalara devam olunacağına dair Büyük Sekreter ve Büyük Hatip'in verdikleri izahat dinlendi.

Üstadı Muhteremler İs'ad Ritüeli

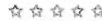
Üstadı Muhteremler İs'ad Ritüeli için ayrı bir Konvanı toplama-yıp, 1973 Umumi Heyetinin 21 Nisandan başlatılmak suretiyle üç gün sürdürülmesine ve bu konunun da orada müzakeresine oy birliğiyle karar verildi.

Bina Tamiri

İstanbul binalarının tamiri ve boya badana işlerinin intacı ve Büyük Üstat odasının tefrişi için gerekli masrafları yapmak üzere Büyük Sekreter ve Büyük Hazine Eminine yetki verildi.

Dış Münasebetler Komisyonu:

Grande Oriente d'Italia Büyük Locasının tanışma işlerinin cevaplandırılması için bu konu hakkında Dış Münasebetler Komisyonunun yazılı raporuna intizar olunmasına ve bu rapor geldikten sonra gerekli kararın ittihazına oybirliğiyle karar verildi.

24 Eylül 1972 Büyük Kurul toplantısı:

Eğitim ve Öğretim Locaları Tüzük tasarısı

Eğitim ve Öğretim Locaları Tüzük tasarısının hazırlanmış olduğu görüldü. Ancak konunun layık olduğu önemle incelenmesini sağlamak için bu tasarının teksir edilmesine, şimdiden Büyük Kurulumuz üyelerine dağıtılmasına ve keyfiyetin önümüzdeki toplantıda görüşülmesine oybirliğiyle karar verildi.

Muhakkik el kitabı

Muhakkik tarafından tekris sırasında verilecek bilgileri gösteren ve Raşit Temel K. imiz tarafından hazırlanan talimat okundu, bazı değişiklikler yapılarak kabul edildi ve Muhterem Localara "mahrem" kaydıyla tamim olunmasına oybirliği ile karar verildi.

Yazarı Necdet Egeran olan "Gerçek Yüzüyle Masonluk" kitabının yasaklanması

Önceki Büyük Üstat Enver Necdet Egeran K.in sağlayacağı menfaati Türkiye Büyük Locasına bağışlamak suretiyle "Gerçek Yüzüyle Masonluk" adlı kitabının hariçte satılmasına müsaade olunmasını isteyen 8 Ağustos 1972 tarihli mektubu okundu. Büyük Üstat, Büyük Locaların bir kitabı benimsemesi ve satışına ortak olması için bu kitabın müsveddelerinin yetkili organ tarafından basılmazdan önce görülmüş ve tasvip edilmiş olması lâzım geldiğini, hâdisede böyle bir şey mevcut olmadığı gibi, ne iç ne de dış ortamların küllenmiş bu konuları tazelemeğe müsait olmadığını söyledi ve istenilen müsaadeyi vermediğini bildirdi. Şekûr Okten, Ziya Umur, Süha Aksoy, Sait Penbecioğlu, Nafiz Ekemen, Nafi Ziya, Orhan Alsaç Kardeşler mütalâalarını bildirdiler, leh ve aleyhteki deliller incelendi, neticede Büyük Üstadın görüşüne oybirliğiyle iştirak edildi. Keyfiyeti Egeran K.e bizzat bildireceğini Büyük Üstat beyan etti.

Türkiye Büyük Mason Mahfili

Büyük Sekreter, Klandesten Türkiye Büyük Mason Mahfili tarafından, LUF'a ait Herolda dergisinde Türkçe olarak bastırılan beyanname fotokopisinin (bu beyannamenin Fransızca ve İngilizce metinlerinin de aynı dergide yayımlandığı söylenmektedir) kendisine Kemal Eyüboğlu K. tarafından gönderildiğini söyledi. Bu beyanname, geçmiş olayları, klandesten Loca açısından tekrar ettikten sonra, "... *Türkiye Büyük Locasının topluluğu içinde bulunan kardeşlerimizi «yabancı işgalinde bir ülkenin kurtuluş bekleyen sadık yurttaşlarına» benzetmekte ve kendilerini camialarına katılmağa davet etmektedir*" ibaresini içermektedir. Büyük Sekreter, buna en susturucu cevap, konuyu Kardeşlerimizimize bildirmek ve gitmek isteyen varsa, gitmeye davet etmek, giden ol-

mayacağına göre de bu seviyesiz sözlere son vermeği sağlamak olduğunu söyledi.

Böyle bir bildiri yapılmasına lüzum görülmedi.

Huzurevi

Büyük Üstat kurulmasına teşebbüs edilen Huzurevi Vakfı hakkında açıklamalarda bulundu ve gönderdiği levhaların izahını yaptı.

Büyük Sekreter, bazı Kardeşlerin, Vakıf kurulmadığı takdirde, verilen paraların ne olacağı yolunda sual sorduklarını bildirdi. Bu paraların mudilerine iade edileceğinin tabii olduğunun tamim edilmesine oybirliğiyle karar verildi.

Deprem Bölgesinde Okul İnşaatı

Orhan Alsaç K. deprem bölgelerinin birinde yapılacak okul hakkında İmar ve İskân ile Milli Eğitim Bakanlıkları ile yapmakta olduğu temaslar hakkında açıklamalarda bulundu.

Büyük Hazine Emni K. bu maksat için kendisinde birikmiş olan paranın 108.000 Lira civarında olduğunu söyledi. Vakıf işi ve Emlâk Vergisi konuları halledildikten sonra Büyük Locanın imkânları olduğu takdirde, bu paraya bir katkıda bulunulmasının düşünülebileceği sonucuna varıldı. Elindeki verilere göre ve Büyük Locamızın bugünkü imkânlarını göz önünde tutarak temaslarına devam etmesi Orhan Alsaç K.den rica olundu.

Büyük Sekreter, Osman Ertörer ve diğer bazı K. lerin, Vakfa yönelik ödemelerin taksitlendirilmesinin mümkün olup olmadığını sorduklarını bildirdi. Kuruluştan sonra vaki ödemeler hibe mahiyetinde olduğundan, bazı külfetleri intaç edecekleri hususundan sarfı nazar edilerek, kuruluş, yani gayrı menkulün alınması, içindeki binanın tamiri için bir milyon liraya yakın bir paraya ihtiyaç olduğuna göre, taksitle ödeme imkânının şimdiden verilmesinde mahzur görüldü. Soranlara bu yolda cevap vermesi Büyük Sekreterden rica edildi.

Büyük Hazine Emni, İzmir'deki uzman K.lerle yaptığı istişarelerin sonucunda, binaya 1.200.000 Lira kıymet takdir ettiklerini ve

Emlâk vergisi beyannamesinin bu şekilde tanzimi için Kurulun karar vermesini beklediğini söyledi.

Verilecek beyannamelerde İzmir binamız için 1.200.000, Ankara binamız için 3.000.000 Lira değer gösterilmesine, İstanbul'daki binamız için, mücavir arsa ve bina değerlerini inceleyip uygun bulacağı kıymeti göstererek beyannameleri tanzim etmek üzere Büyük Hazine Emni K.e yetki verildi

19 Kasım 1972 Büyük Kurul toplantısı:

Avrupa Yüksek Şûralarının İstanbul toplantısı

Avrupa Yüksek Şûralarının Mayıs 1973 tarihinde İstanbul'da yapacakları toplantı için Büyük Locamızın yardımını isteyen ve hazırlık çalışmalarında bulunmak üzere bir yetkili temsilcimizin bulunmasını rica eden Türkiye Yüksek Şûrasının 14 Kasım 1972 tarihli levhası ve eki olan 1 No.lu sirküler okundu.

Gerekli yardımın esirgenmeyeceğinin ve temsilci olarak Büyük Sekreter Nafiz Ekemen K. in tayin olunduğu hususunun Yüksek Şûraya bildirilmesine oybirliğiyle karar verildi.

Münih Olimpiyatları

Münih Olimpiyatları sırasında İsraili sporculara yapılan kaçırma ve suikasttan dolayı Büyük Locamızın nefret duyduğunu ilân etmesini davet eden İsrail ve Grand Orient de France Büyük Localarının beyannamelerine cevap verilmeyip bunların hıfzına karar verildi.

Eğitim ve Öğretim Locaları

Eğitim ve Öğretim Locaları Tüzük tasarısı okundu. Galip Kardam K.in devam mecburiyetinin müeyyidesi olarak Localar İç Tüzüklerine atıf yapılmasına karşı olduğunu ve bunun için başka bir müeyyide bulunmasını teklif etti. Kardeşler bu husustaki görüşlerini açıkladılar. Netice itibariyle, diğer mevzuat hükümleri karşısında, bu müeyyideyi vaz'eden 9. maddenin fazla olduğuna ve bu sebeple sözü geçen 9.

maddenin tasarıdan çıkarılmasına ve bu şekliyle tasarımın kabulü ile 1973 Nisanında toplanacak olan Konvan'ın tasdikine sunulmasına oybirliğiyle karar verildi.

Huzurevi:

Büyük Üstat Huzurevi için para toplama kampanyasının çok ağır işlediğini, bugüne dek henüz 200.000 lira bile toplanmadığını, bu işi yapmak istiyorsak el birliğiyle çalışmamız gerektiğini söyledi.

Nafi Başak K. Satıcıların 58,000 Lira bedel indirdiklerini fakat almak istersek, Yakacık arsası hakkında gerekli kararı derhal vermemiz icap ettiğini söyledi.

Şekûr Okten K.: 10.000.- Lira gibi bir limit tayin edilmesinin iyice anlayışamadığını, taksit kabul edilmemesi ve süre konması da para toplama işini gevşettiğini söyledi.

Huzurevi ile ilgili tamime ek olarak, on bin liralık bir ödeme yapma mecburiyetinin mevcut olmadığını, taksitle de ödeme kabul edileceğini ve sürenin 30 Nisan 1973 tarihine kadar uzatıldığını bildiren bir tamimin Localara gönderilmesine oybirliğiyle karar verildi.

Üstadı Muhterem İs'ad Törenleri:

İs'ad törenleri için, geçen sene hazırlanmış İs'ad, Protokol ve Agap geçici ritüellerinin yeniden teksir edilerek Localara gönderilmesine oybirliğiyle karar verildi

Üs. Muh. ve Sekreter görev tarif kitapları

Orhan Alsaç K., Localarda her sene Üstadı Muhterem ve Sekreterin değişmesi yüzünden muamele bilmeyen K.lerin göreve getirildiklerini, bu sebeple işlerin aksadığını ve bunu önlemek için Üstadı Muhterem Kitabı ve Sekreter Kitabı diye iki broşür hazırlanmasını teklif etti.

Bu konu hakkında gerekli inceleme ve hazırlıkları yapmak üzere Orhan Alsaç ve Galip Kardam Kardeşlerin görevlendirilmesine karar verildi.

Devamsızlık:

Albert Arditti K. devamsızlığa çare, ve Üstadı Muhteremde aranması gerekli nitelikler ile devamsız adedinin çoğalmaması için alınması icap eden tedbirler hakkında düşünülmesi gereğini hatırlattı ve bu husus için hazırlamış olduğu notu Büyük Sekretere tevdi etti.

☆☆☆☆

17 Aralık 1972 Büyük Kurul toplantısı:**Muhakkik:**

Raşit Temel K. tarafından hazırlanan 3. Dereceye ait Muhakkik tarafından verilecek bilgilere ait not okundu, eki olan kroki incelendi. Gerekli ufak bir düzeltme yapıldıktan sonra notun ve ekinin bundan evvel yapılmış olan tebliğler dairesinde kullanılmasının ihtarı suretiyle Localara tamimine karar verildi.

Dernekler Yasası: dernek adındaki "Türk" sözcüğü, içki ruhsatı, kılıçlar, üye kayıt defterleri, muhasebe defteri, tüzük ayarlaması, Türk Yükseltme Cemiyeti - Türkiye Masonları Büyük Locası Derneği

Şekûr Okten ve Büyük Sekreter, yeni Dernekler kanunu ile bu kanun gereğince almamız gerekli tedbirler hakkında açıklamada bulundular.

Hükümetle temas bakımından, Türkiye ve Türk sıfatlarının kabulü için derhal Hükümete, kira ile verilen veya K.ler tarafından işletilen büfelerde içki bulundurulduğu takdirde bunlar için valiliklere müracaatların derhal yapılmasına,

İç bünye bakımından ritüeller gereğince kullanılan kılıçların kanunun anladığı manada silâh sayılıp sayılmadığının tespitine ve sayıldığı takdirde bunların kaldırılarak yerlerine silah niteliğini haiz olmayan birer aletin ikamesine,

Matrikül kayıtları ile ilgili üye defterinin, kararlar, gelen giden evrak defterlerinin Büyük Sekreter,

Muhasebe defterlerinin Büyük Hazine Emini Cemal Gücü K. tarafından ihzar ve ikmaline,

Statümüzde yapılması gerekli ayarlamaları yapıp yeni bir Tüzük tasarısı hazırlamak üzere Büyük Sekreter, Büyük Hatip, Büyük Hazine Emini, Nafi Ziya Başak ve Nuri Pere K.ler'den ibaret bir komisyon kurulmasına, bu komisyonun çalışmalarını çabuk bitirip sonucunu gelecek Büyük Kurul toplantısına getirmesine,

Türk Yükseltme Cemiyeti adının değiştirilmesine, ve Türkiye Masonları Büyük Locası Derneği adının kabul edilmesi için gerekli çalışma ve teşebbüslerin yapılmasına oybirliğiyle karar verildi.

Huzurevi:

Büyük Hazine Emini Cemal Gücü Üstat, Huzurevi konusu ile ilgili kampanyanın çok ağır işlediğini ve para kampanyasına hız verilip Yakacıktaki gayrı menkulü derhal iktisap etmemiz lüzumuna işaret ettikten sonra, Vakıf müessesesinin bir çok ihtilâflar getirdiği hususunun tecrübe ile sabit olduğunu, biri Ölüm, biri de İhtiyarlık Sandığı olmak üzere şahsiyeti hükmiyeyi haiz olmayan iki Sandığımızın da mevcut olduğunu, hem bu Sandıkları birleştirmek hem de Huzurevi-ni bu Sandığa mal etmek ve bu Sandığın tüzel kişilik edinmesine çalışmak gerektiğini, Ankara'da bulunmalarından faydalanarak, mensubu buldukları harici müesseselerde emsali sandıklar kurmuş ve bunların işlemesine nezaret etmiş olan Sungur Babaoğlu ve Naşir Özelçi K.lerden ricada bulunduğunu, gelecek oturumda sonuç bildireceğini söyledi ve Yakacıktaki gayrı menkulün bedelini bir sene içinde tamamıyla ödeyecek durumda olduğundan bu gayrı menkulü hiç olmazsa bir satış vaadi ile derneğimize bağlamak gerektiğini tekrar etti.

Nafi Ziya Başak K.: Gayrı menkul hakkında açıklamada bulundu, ve köşk ile arsanın mesahasının 10,726 m² olduğunu, m² si 80 Lira olmak itibarıyla tutarının 858.000 Liraya baliğ olduğunu, sahiplerinin peşin 450.000 Lira tahsili mukabilinde 8.000.- Lira tenzilat yapıp bakiyesi için bir sene beklemeği, kendilerine birinci derecede ve birinci sırada ipotek verilmesi şartıyla bu satış vâdine muvafakat ettiklerini, Malî Denge vergisi ile Değer Artış vergisinin satıcıya, bunların dışın-

daki bilcümle vergilerin alıcıya ait olduğunu ve satıcının gösterilen şahıs adına vekâletname vermeği kabul ettiklerini söyledi.

Suha Aksoy K.: Bir komisyon kurulduğunu, bu komisyonun yoğun çalışmalar sonunda tesis konusu üzerinde karar kıldığını, şimdi bu çalışmalar ve bu komisyon bir tarafa itilip yeni yeni etütler yapılarak yeni kararlara varılmasının cesaret kırıcı olduğu kadar münasip de olmadığını söyledi.

Şekûr Okten K.: Camia lehine en faydalı olan yolu aramak hakkımız olduğu kadar bize görev vermiş kardeşlerimize karşı da borcumuz. Cemal Gücü çalışmalarını bitirsin, getirdiği sonuçlar elbette Huzurevi Komisyonundan geçirilecek ve münakaşası yapılacaktır. Ama Büyük Kurulu Komisyonun kararları ile bağlı saymak da caiz değildir, dedi.

Halim Erker K.: İzmir'de Üstadı Muhteremler ve Hazine Eminleri ile birlikte bir toplantı yaptıklarını, her locanın, kendi üyelerinin malî potansiyeline göre para toplamak yolunda olduğunu, ancak bu Huzurevinin haricilere de açık olduğunun bildirilmesine, para toplamayı kolaylaştırması bakımından fayda gördüğünü söyledi.

Nuri Pere K.: Fikir çok güzel olmakla beraber, işin binaları almakla bitmediğini, tefriş için, personel için, oradaki Kardeşlerin yemek, içmek ve bakımı için paraya ihtiyaç olduğunu, bu paranın toplanmasından veya membainin bulunmasından önce teşebbüse geçilmesini uygun bulmadığını söyledi.

Sadi Aral K.: Aksi fikri müdafaa ederek, geleceklenden ikametleri, bakımları ve tedavileri için ücret alınacağından konunun malî tarafının halli hususunu gözlerimizde büyütmemek gerektiğini, ancak para az ve yavaş toplanıyorsa, mevzuun kardeşlere lâıyıkı veçhile anlatılmasına önem verilmediğinden ileri geldiğini söyledi.

Suha Aksoy K.: Şirket kurar gibi sermaye taahhüdü bahis konusu değildir, memlekette mevcut yardımlaşma potansiyeline dayanıyoruz, bir K. çıkarıp bir teberruda bulunabilir, amma hesapları yaparken bu nazara alınmaz, burasını hasta ve yatalaklara değil, ödeme kudreti olanlara açacağımız için ben de Sadi Aral K. in fikrindeyim dedi.

Orhan Alsaç, Sait Pembecioğlu K.ler.: Memlekette büyük bir ihtiyaca cevap verilecektir. Muayyen bir nisbet içinde tutulmak suretiyle haricilere de açarsak, ki açmak zorunda olduğumuzu zannediyoruz, bu iş elimizdeki imkânlarla başarılabilir dediler.

Büyük Sekreter.: Bugün olumlu bir fikir teatisi oldu. Nuri Pere de haklıdır, Sadi Aral ve Süha da haklıdırlar. Fakat girilmiş bir etüt var, bunun sonucunu almadan bir karara varmak, bilhassa haricilere açık olduğunu tamim etmek biraz istical olur dedi. Ahiler Muh. Locasının, genel kurulda bir üyesi bulunmak kaydıyla 10.000 Lira teberru yapmak istediğini bildiren iki levhasını okudu.

Ahilerin sorusuna olumlu cevap verilmesine ve konunun müzakeresi ve karara raptı hususlarının gelecek oturuma tâlik olunmasına oybirliğiyle karar verildi.

Masonluğa hareket getirmek:

Albert Arditti K., Masonluğa biraz hareket ve canlılık vermek gerektiği kanısında olduğunu söyledi ve aşağıdaki temennilerin Localara bildirilmesini teklif etti:

- 1.- Büyük Kurul, sene içinde iki defa, hiç olmazsa bir defa İzmir ve Ankara'da toplanmalı ve Localara varlığını göstermeli,
- 2.- Her vâdide senede bir balo yapılmalı,
- 3.- Localar toplu olarak birbirini ziyaret etmeli,
- 4.- Eriştirme celselerinde her Locadan bir temsilci bulunmalı,
- 5.- Matem celseleri önemle ele alınmalı, her locanın temsilci buldurması ve ölen Kardeş hakkında bir kaç söz söylenmesi gerçekleştirilmeli,
- 6.- Konferansların bazen Masonlukla ilgilerinin olmamasına rağmen, her konferansın Masonik açıdan incelenebilmesi veya Mason gözüyle sonuçlandırılmanın mümkün olduğu bildirilmeli,
- 7.- İ's'ad celseleri ciddi tutulmalı,
- 8.- Bölge Mahfilleri kalktıktan sonra İzmir vâdisinin sahipsiz kalmasına çare bulunmalı.

Büyük Locanın ritüelik açılışı

Raşit Temel K.: Büyük Loca toplantılarının ritüelik açılmadığını ve Büyük Kurul üyelerinin Üstadı Muhteremlerle teması bulunmadığını söyledi.

Büyük Loca İçtüzüğü

Ziya Umur K.: Yeni teklif edilecek Büyük Loca İçtüzüğüne, bir çok obediyansta mevcut olan Büyük Loca açılış ve kapanışına ait ritüelin de ekleneceğini, bu ritüelin Büyük Üstadın, isterse ritüele göre, isterse çekiç darbesi ile celseyi açma yetkisini tanıdığını söyledi.

☆☆☆☆☆

1973

Huzurevi / Sandık -Görevli el kitapları - Dernekler Yasası ile ilgili alınan tedbirler, Yardım Sandıklarının durumu - Büyük Üstadın Milliyet Gazetesine röportajı - Yüksek Şûra'nın kongre organizasyonu - Maaşlı sekreterin işe alınması ve bir fotokopi makinasının satın alınması - İtalya'da, zamanında Faşistlerin arşivleri yağma edip yakmaları - Ahmet Salih Korur ve 27 Mayıs Devriminde haklarını kaybeden Kardeşler - Kabul edilen ve tasarlanan tüzük ve ritüeller: "geleneklerimize ve memleket icaplarına uygun yeni metinler" - Fransız Grand Orient'ından elde edilen mikro-filmelerin tasnifi, müze ve arşivin kurulması - Daha önce kalorifer kazanında yakılan, hurdacıya verilen arşiv evrakının Yeni İstanbul Gazetesine malzeme olması - Nafiz Ekemen K. Büyük Üstatlığa seçiliyor - Locaların banka hesapları - Yakacık'ta gayri menkul satın alınması - Klandesten Büyük Locadan gelen adaylara kolaylık gösterilmesi - Tören ritüellerinin şekil alması - Ankara'nın masrafları - Bingöl'e okul inşası - Eğitim ve Öğrenim Locaları - Sembolik kılıçlar silâh değildir - 16 Aralık Mason günü - Tüzüklerde Büyük Üstat ve Kaymakam maddeleri - Üstadı Muhteremlerin toplu is'adı ile ilgili egemenlik tartışmaları, R. Sime'la yazışmalar - Tuz / ekmek / şarap şeklinde Agap töreni geleneğinin başlatılması.

14 Ocak 1973 Büyük Kurul toplantısı:

Huzurevi

Yakacıktaki Huzurevi ile ilgili konu hakkında söz verildi. Şekûr Üs., Konuyu İmar Bakanlığı yetkilileri ile görüştüğünü, imar durumunun tespiti yetkisinin Kartal Belediyesine bırakıldığını öğrendiğini ve imar durumunun tasdik edilmek üzere Bakanlığa gelmesi halinde tasdik kararının bir an önce çıkarılacağı hakkında söz aldığını söyledi.

Cemal Gücü K.: Kartal Belediyesi satıcılara, burasını turistik bölge yapıyoruz, satmakta istical³⁶ etmeyin diye satın almamızı baltalayıcı telkinlerde bulunduğunu yakinen öğrendim. Arsa üzerindeki gayri menkulün tamire muhtaç olan yerlerini tesbit ettirdim ve bu hususta fotoğraf çektirdim. Malî durumumuz 450.000 Lira peşin ve bir sene içinde 400.000 Lira vermeğe müsaittir. Fotoğrafları ve tamire muhtaç yerlerin tamirine ait keşif raporunu takdim ediyorum.

Bu açıklamadan, tamir için 90.000.-, kalorifer yapılması halinde de daha 200.000 Liraya ihtiyaç olduğunu ve bu rakamların karşılanabileceği anlaşıldı.

Bugün derhal satın alamıyorsak, hangi şahsiyeti hükmiye adına bilmediğimiz içindir. Ölüm, İhtiyarlık Sandıklarının, Huzurevinin ve belki de lokallerimizdeki yemek işlerinin kurulacak ve tüzel kişiliği haiz olacak bir Sandık tarafından idaresi konusunda uzman kardeşlerle birlikte yaptığımız çalışmalar sona erince Huzurevinin adı da belli olacak, ve tapudaki kayıtlar da buna göre yapılacaktır, binaenaleyh, şimdi, Türkiye Yükseltme Cemiyeti veya İrâe³⁷ edeceği özel veya tüzel kişi adına tahririni vermek, ve bizim göstereceğimiz bir şahsa "lâyenazil"³⁸ vekâlet vermek suretiyle satıcılardan bir an evvel noter huzurunda satış vaadi senedi almalyız.

Suha Aksoy K.: Gayri menkulün alınmasına itirazım yok, ancak, kendimin de dahil bulunduğu bir komisyon aylarca çalıştı ve bir tesis kurmak suretiyle huzurevini çalıştırmanın en uygun şekil olduğuna karar verdi. Şimdi bu çalışmaları bir tarafa iterek yeni bir sandığın bu işe sahip çıkarılmasına muhalifim.

Büyük Üstat: Tesis fikri henüz bir tarafa atılmış değildir, fakat ortada bir çok problemlerimizi çözebilecek bir sandığı kurmak ve Huzurevini de bu sandığa mal etmek imkânları varsa, bunları da araştırmalyız.

Yakacıktaki arsanın Büyük Hazine Emmini tarafından belirtilen şartlar dahilinde satın alınmasına ittifakla; tesis kurulmadan ve tesisten gayri bir şahıs adına satın alınmasına muhalif olduğunu ve beyanının tutanağa geçi-

³⁶ Istical: acele etme

³⁷ İrâe: gösterme, tâyin etme

³⁸ lâyenazl: azlolunmaz, azlolunamaz

rilmesini isteyen Suha Aksoy K. in muhalif oyuna karşı çoğunlukla karar verildi.

Satıcılarla teması kurmak ve gerekli belgeleri hazırlatmak üzere Cemal Gücü ve Nafi Başak K.lere yetki verildi.

Bir Kardeşlik toplantısında, ön ayak olmak suretiyle Huzurevi için 2650. Lira toplanılmasına vesile olan ziyaretçi Hartmut Schingen K.e Büyük Sekreterlikçe bir teşekkür levhası gönderilmesine oybirliğiyle karar verildi.

El Kitapları

Üstadı Muhteremin El Kitabı, Sekreterin El Kitabı adlı broşürler okundu, Üstadı Muhteremin El Kitabı aynen kabul edildi. Sekreterin El Kitabının 17. maddesinde yazılı belge ve bilgilerin Büyük Sekreterliğe verilmesi yolundaki hüküm çok genel olması itibariyle yardımcı olamayacağı mütalâasıyla, bu belge ve bilgilerin neden ibaret olduğunun ilâvesi suretiyle kabulüne ve beşer yüz nüsha olarak bastırılmasına oybirliğiyle karar verildi.

Dernekler Yasası

Büyük Sekreter, 1630 sayılı Dernekler Yasasına göre alınacak tedbirlerin, acil olanlarının gerçekleştirildiklerini (Matrikül ve diğer defterlerin merkez ve şubeler için noterden tasdik edildiğini, tüzük tasarsınının müsveddesinin yapıldığını) söyledi.

1630 sayılı Dernekler Yasasına göre hazırlanan Dernek Tüzüğü ve Merkezin bulunduğu mahallin en büyük mülkiye amiri olan Beyoğlu Kaymakamlığına tevdiine oybirliğiyle karar verildi. Ancak, Türk Yükseltme Derneği adı yerine Türkiye Masonları Büyük Locası unvanı alındığı takdirde tapuda ne miktar harç verilmesi gerekeceği konusu meçhulümüz olduğundan bu hususun incelenmesine, ve dernek adı bu şekilde açıklığa kavuştuktan sonra Tüzüğün ve gerekli dilekçenin tevdiine oybirliğiyle karar verildi.

Bu meyanda içki müsaadesi için müracaatın geciktirilmemesine oybirliğiyle karar verildi.

Büyük Üstadın Milliyet Gazetesine Röportajı

Büyük Üstadın Milliyet Gazetesi ile yaptığı röportajın bastırılmasına, ve bu husus ile Mimar Sinan Muhterem Locasının görevlendirilmesine oybirliğiyle karar verildi.

☆☆☆☆

11 Şubat 1973 Büyük Kurul toplantısı:

Yüksek Şûralar kongresi

Büyük Sekreter, Mayıs ve Haziran 1973 de toplanacak Yüksek Şûralar kongresinin hazırlık çalışmalarına Büyük Locamız adına katıldığını belirten Şûra levhasını okudu. Bu toplantıda, Lokalimizdeki Mâbet ve Lokantadan istifade edebilecekleri hususunun kendilerine bildirilmiş olduğunu, ayrıca tensip edecekleri bir tarihte Büyük Locamız tarafından bir ziyafet tertipleneceğini de Yüksek Şûraya tebliğ etmiş olduğunu söyledi.

Büyük Sekreterlik

Büyük Sekreterlik işlerinin ağırlaşması sebebiyle, Sosyoloji Fakültesinden mezun Oya Karış'ın ayda 2500. Lira net ücretle hizmete alınmasına,

Büyük Sekreterlik hizmeti için, kullanılmış, fakat çok iyi durumda olan bir fotokopi makinesinin 2522. Liraya satın alınmasına oybirliğiyle, karar verildi.

☆☆☆☆

11 Mart 1973 Büyük Kurul toplantısı:

İtalya'da Faşistlerin arşivleri yağma edip yakmaları

Eski Osmanlı İmparatorluğu hudutları içinde kendisine mensup Localar hakkında bilgi istediğimiz Grande Oriente d'Italia, Faşizm devrinde bütün arşivlerinin yağma edilip yakıldığını, fazla bilgiye sa-

hip olmadıklarını, ancak Loca isimleri ile son Üstadı Muhteremlerin isim ve adreslerini bildiklerini ifade eden levhaları okundu.

27 Mayıs Devriminde haklarını kaybeden Kardeşler

Büyük Sekreter, 1960 senesindeki reform üzerine medeni haklarını kaybetmiş olan bazı Kardeşlerin, resen Büyük Kurul kararıyla matriküllerden çıkarıldıklarını, bunlardan medenî haklarını yeniden iktisap etmiş olanlardan bazılarının sütunlarımıza avdet ettiklerini, ancak eski Büyük Üstat Ahmet Salih Korur K. in eski Büyük Üstat sıfatıyla davet olunmayı beklediğini, müracaatı reddedilir endişesiyle kendiliğinden müracaatta bulunmadığını ve esasen herhangi bir şekilde istifa etmiş olmadığına göre bir müracaatının dahi fuzulî olacağını bildirmiş olduğunu söyledi.

100 Numarayı taşıyan bu tamimin kaldırılmasına, keyfiyetin tamimine, ve Ahmet Salih Korur K.in, kendisini kabule hazır olduğunu bildiren Pınar Muhterem Locasında intizama avdet etmesi imkânlarının sağlanmasına, bu hususun tertibi ile Büyük Sekreterin görevlendirilmesine oybirliğiyle karar verildi.

☆☆☆☆

1 Nisan 1973 Büyük Kurul toplantısı:

Bütçe

Büyük Hazine Emni, Genel Kurula sunulacak Bütçe teklifi hakkında açıklamalarda bulundu. Her vâdiye ücretli bir muhasebeci alınmasının zarurî olduğunu, yeni Dernekler Yasası önünde malî kontrolle tabi olacak Derneğimizin de, esasen doğru olan hesaplarının, tereddüde mahal bırakmayacak şekilde bir elden tahsili ile belgelendirilmesi gerektiğini söyledi ve üye başına 600 lira senelik üzerinden aidat almak suretiyle bütçe tasarısının hazırlandığını söyledi ve hesapları okudu.

Bütçe tasarısının hazırlanmış olduğu şekilde Genel Kurula sunulmasına, ancak bu tasarının bir sene için geçerli olmasına oybirliğiyle karar verildi.

☆☆☆☆

Türkiye Büyük Locası 21 - 22 Nisan 1973 Konvanı

Büyük Kurul Raporundan bölümler:

Toplantı gündemimiz yüklüdür: birbirleriyle bağlantıları hasebiyle geçen dönemlere ait Konvanlarda müzakere edilip henüz karara bağlanamayan mevzuat ve ritüel tasarılarını inceleyeceksiniz ve bunlar, vereceğiniz direktifler, vereceğiniz kararlar sayesinde, son şeklini alarak yürürlüğe girecektir.

Her hangi bir obediyanın bu konudaki yasa ve çalışma rehberlerini aynen kabul etmektense, geleneklerimize ve memleket icaplarına uygun yeni metinler hazırlamayı tercih ettik; bu itibarla sözü geçen metinlerin mükemmel ve kusursuz oldukları iddiasında değiliz. Fakat uzunca bir müddet bunlarla iktifa etmemiz, görülecek kusur ve noksanları tesbit ile yetinerek, bunların beş - on sene sonra düzeltilmesi yoluna gitmemiz, ve artık Masonluğumuzun uğraşması gereken başka işlere bakmak imkânını bulmamız gerektiğine inanmaktayız ve sizlerin de bu inançta olduğunuzdan eminiz.

Mevzuat

Büyük Loca Tüzüğü:

14 Kasım 1970 tarihinde toplanan Konvanımızca kabul edilen Türkiye Büyük Locası Anayasasının ışığı altında hazırlanan Localar Genel Tüzüğü, Masonik Yargı Tüzüğü tasarılarından Masonik Yargı Tüzüğü 24 Nisan 1971 ve Localar Genel Tüzüğü de 29 Nisan 1972 tarihli Konvanlarımızca kabul edilmiştir. Bu tüzüklerin ikisi de halen yürürlüktedir.

Büyük Kurulun ricasına uyularak, bu seneki Konvanda görüşülmesi kararlaştırılmış olan Büyük Loca Tüzüğü bu sefer incelenecektir.

Anayasamızı tamamlayan ve Türkiye Büyük Locasının bütün örgütlerinin çalışmalarını tanzim eden, bu açıdan da bir Anakanun niteliğini taşıyan bu Tüzüğün, 1973 toplantısında görüşülüp karara bağlanması ve yürürlüğe konması lüzumuna inanmaktayız.

Eğitim ve Öğretim Locaları Tüzüğü:

Türkiye Büyük Locası Anayasası, Büyük Loca Tüzüğü ve Localar Genel Tüzüğü hükümleri kesinlikle belli olmadan, sunmak istemediğimiz ve büyük bir ihtiyacı karşılayacağında şüphe olmayan "Eğitim ve Öğretim Locaları Tüzüğü" nün de, bu Konvanimızca görüşülüp karara bağlanması ve yürürlüğe konması lüzumuna inanmaktayız.

Tören Ritüelleri ve Üstadı Muhteremlerin İs'adı Ritüeli:

29 Nisan 1972 Konvanına sunduğumuz idare Raporunda da belirttiğimiz üzere, 24 Nisan 1971 Konvanınca verilen yetkiye dayanılarak Tören Ritüelleri yeni baştan gözden geçirilmiş ve Derece Ritüelleri ile ahenkli bir hale getirilmiştir. Bu ritüellerin Masonik icap teşkil etmeyen "AÇIK CELSE", "EVLENME" ve "MATEM" Törenlerine ait olanlarını, bunlar özellikle haricilere hitap ettikleri için, yeknesaklıktan kurtarmakta fayda görülmüş ve muhtelif varyantlar halinde tatbikiğe müsaade istemiştik ve bu yetki verilmişti.

Fakat, hatırlanacaktır ki, bu Ritüellerin tatbiki, her şeyden önce Üstadı Muhteremlerin İs'adı Ritüelinin yürürlüğe girmesine bağlıdır. 1972 Kovanımız vaktin gecikmiş olması nedeniyle bu Ritüelin müzakeresini ertelemiştik. Başından yoksun olan diğer İs'ad, Protokol ve sair ritüellerini bastırmakta da, bu sebeple, Büyük Kurulunuzca fayda görülmemiştir.

Bu itibarla, bu yıllık Konvanimızca, gündeme alınmış olan ve aynı zamanda, gösteri şeklinde de tatbik edilecek olan bu Ritüelin de görüşülüp kabul edilmesi ve yürürlüğe konması lüzumuna inanmaktayız.

Yardım Sandıkları

Ölüm Yardım, İhtiyarlık ve Yoksulluk Yardım Sandıkları ile Huzurevi Tüzüklerinde gerekli ayarlamaları yapmak için hukukçu, iktisatçı ve sigortacı Kardeşlerimizle yoğun çalışmalar yaptık.

Her iki Sandığıımıza tüzel kişilik ve Huzurevine bir tesis niteliği vermediği tasarılar ve bunun icaplarını yerine getirmek gayretiyle çalışır iken, yürürlüğe giren 1630 sayılı Dernekler Kanununa intibak zarureti karşısında kaldık.

Malûmunuzdur ki, Yardım Sandıkları, ancak müstakil Dernekler niteliğini haiz oldukları zaman, tüzel kişilik edinebilmektedirler. Diğer yandan, camiamızdan, şu veya bu sebeple ayrılan Kardeşin Sandıklardan otomatik olarak çekilmesini sağlamak mecburiyeti hasıl olmuştur. Türk Masonluğu adına resmi makamlara dört ayrı Dernek statüsü sunmak, ve aynı zamanda yukarıda belirtilen mahzuru kaldırmak için, Sandıkları ve Bakım Evini Dernek bünyesi içine aldık, gerekli kongreyi yaptık ve hazırladığımız tüzüğü, ilgili Mercilere, be-ra-i tasdik, takdim ettik.

Matrikül İşleri:

Dönem zarfında tekris: 319; İntizama dönme: 10

Ebedî Maşrike intikal: 34; Gayrı muntazam: 44, İstifa: 44.

Geçen seneye göre toplam durum: 207 fazlasıyla, 3037.

1972 yılı fikrî çalışmaları: Fransa'dan elde edilen mikrofilmler - Müze, Arşiv ve Kütüphanenin kurulması.

Grand Orient de France'ın Paris'te, Bibliothèque Nationale Française'de bulunan arşivden ve bu Obediyansın Osmanlı İmparatorluğu hudutları içinde faaliyette bulunan çeşitli Localarının 1823/1873³⁹ yıllarına ait tutanak, matrikül ve yazışma levhalarının mikrofilmleri tedarik edildi. Bu hususta çalışmış, masraf etmiş olan Celil Layiktez Kardeşimize teşekkür ederiz.

Fransız Grand Orient'ından elde edilen mikrofilmlerin tasnifi bizi bir müze ve bir arşiv kurmaya götürmüştür: henüz mükemmel denebilecek bir varlık yoktur, fakat ilk adım atılmış, bunu seven Kardeşler hizmet almışlar ve çalışmaya koyulmuşlardır.

Eskiye ait belgelere, resimlere, regalyalara bugüne kadar önem verilmemiş olduğu, bu suretle, bir kere daha meydana çıkmıştır. Bütün Kardeşlerimiz, ellerinde, yakınları elinde, bulunan bilcümle tutanak, levha, fotoğraf, diploma, matrikül, regalya ve saireyi müzeye mal etmeye davet ediyoruz.

³⁹ Sonradan bu sürecin 1760 - 1900 arasını kapsadığı anlaşıldı. Mikrofilme çekilmiş olan evrak sayfa sayısı 1891'dir. Mikrofilmlerin Mişel Margulies, Suha Umur ve Celil Layiktez K.'ler tarafından okunması ve Suha Umur K.'in bunları fotoğraf kâğıdına tab etmesi "Türkiye'de Masonluk tarihi", Cilt 1 - "Başlangıç" kitabının 8 - 9. sayfalarında anlatılmaktadır.

Kültür işlerimizi yürüten Mimar Sinan Dergisinin öncülüğü ile, merkezde ufak bir kitaplık kurulmaktadır. Bu kitaplığı genişletmek ve büyütmek, hiç olmazsa klasik Mason eserleri bakımından vâdilerimizi de teşhiz etmek, gelecek Büyük Kurula düşen başlıca görev olmalıdır.....

Yavaş, fakat emin adımlarla, dört başı mamur bir obediyan olma yolunda çaba sarf ettik, başarı kazandık; tek temennimiz bizden sonra gelecek Büyük Görevlilerin de aynı yolda yürümesi ve bizden noksan kalan işleri tamamlamasıdır.

NOT⁴⁰:

Kalorifer kazanında yakılan, hurdacıya verilen arşiv evrakı; Müze ve Arşivin Kurulması

1935 yılında Masonluk kapandığında, 1909'dan beri birikmiş olan arşiv evrakını, saklamak üzere, Kardeşler aralarında paylaşmayı düşündüler. Bu arada Hayvanları Koruma Cemiyetinin başkanı olan bir Kardeşimiz, çuval-ların içine doldurulan evrakın çoğunu cemiyetin müsait olan binasına götürerek, orada muhafazaya aldı.

1948 yılında Masonluk uykudan uyanınca, ilk önce Safiye Ayla'nın Sıraselviler'deki apartmanının bir katına yerleşilmiş, sonra da orası dar gelince, 1952 yılında, Tepebaşı 111 numaralı bina satın alınmıştı. Bu yeni yer müsait olunca, arşiv evrakı dolu çuvalar buraya getirildi. Ancak bunları tasnif etmek gerekiyordu, iş büyüktü, kaldı ki bu eski evrak kimin işine yarayabilirdi ki? Evrakta ismi geçen Kardeşlerin çoğu artık yaşamıyordu! Hava da soğuk, odun veya kömür pahalıydı!

Sonuçta evrak kalorifer kazanında yakıldı.⁴¹

60'lı yılların başında, evrak ikinci kez yakıldı. Bu ikinci yakma olayı ile Yeni İstanbul Gazetesinde 1964 - 1965 yıllarında tefrika olarak yayınlanan skandal dizinin hikâyesini, Tesviye dergimizin 51. sayısı için hazırlayan Ali Oktay Cever Kardeşin Temmuz 2001 tarihli yazısından okuyalım:

⁴⁰ fotoğraf kağıdına tab etmesi "Türkiye'de Masonluk tarihi", Cilt 1 - "Başlangıç" kitabının 8 - 9. sayfalarında anlatılmaktadır.

⁴¹ Muh. Suha Umur K.'in özel notu

YAKILAN EVRAK

«1964-65 yıllarındayız. Türk Masonluğu en buhranlı dönemini yaşamaktadır. Bu sıkıntılı zaman kesitini oluşturan âmiller, dışarıdan değil, aksine doğrudan doğruya kendi bünyesinden kaynaklanmaktadır. O zamana kadar Türk Masonluğu türlü badireler atlattı, baskılar karşısında tatile zorlanmış, sindirilmiş, tekrar uyandırılmış veya kontrol altına alınmak istenmiştir. Bu defaki öylesi değil. Süprem Konsey, Mavi Localar üzerindeki vesayetinin devamı mücadelesini vermektedir. İşte bu hengâme içinde, günün birinde İstanbul'da intişar eden Yeni İstanbul Gazetesi, tefrika misâli 2 sütun halinde Mason Kardeşlerimizi isim, loca ve vazifelerini belirterek neşre başlamasın mı?

«İşbu işgüzar basınımız sayesinde merhum pederim 7 yıl sonra benim de Masonluğumu öğrenmiş oldu. Babam pek münevver bir zat olmasına rağmen, nedense Mason aleyhtarı idi. Arkadaşlarından biri "Aktif Mason" olarak beni tavsif eden o günkü gazeteyi gösterince, rahmetli hayretler içinde kalmış ve "*ya Ali de demek Mason olmuş*" demekle iktifa etmiştir. Fakat bana hiçbir suretle en küçük bir imada da hi bulunmamıştır.

«Enteresan olan, bu Masonik evrakın Yeni İstanbul Gazetesine nasıl geçtiğidir. Bu merakımı gidermek için, cemiyete kabulümde ön ayak olan rahmetli Üstadım Mahmut Ataman'a müracaat ettim. Bana olayı aynen şöyle nakletti: Odacı Celâl'e birikmiş olan vesaikin kaloriferde yakılması için talimat verilmiş. Bunların bir haylisi oldukça soğuk geçen kış sırasında yakılmış, kalanı ise sokaktan geçmekte olan arabalı eskiciye verilmiş veya satılmış. Araba üzerinde yığın halinde Pergel, Gönye v.s. Masonik mevkuteler⁴², birinin dikkatini çekmiş ve eskiciden satın alarak iyi bir fiyatla Yeni İstanbul Gazetesine pazarlamış. Güzel bir tasniften sonra gazete, böylece büyük bir sansasyon yaratacak neşriyatına başlamıştır.

«Anlaşılan evrakın bir kısmı yakılmış, belki de kalan azı kurtulmuştur. Şayet buna "kurtuldu" denilebilirse...

⁴² *Mevkute: vakti, zamanı belli olan. Risâle-i mevkuta: muayyen, belirli günlerde çıkan mecmua, sürekli yayınlar.*

«Bilindiği üzere Nur-u Ziya'daki bina varlığımız, uzun mücadelelerden sonra pek harap bir şekilde geri alınmış ve akabinde restorasyona geçilmişti. 1959 sonu 1960 başlarında Mavi Localar, yeni restore edilen Nur-u Ziya'daki lokale geçmiş, 111 ise Felsefi Localara tahsis edilmiştir. Bu uygulama çok yerinde olmuştur. Zira daha önceleri 111 de orta katta bulunan Mâbed'de Remzî Localar, yukarıda ise Yüksek Dereceler toplanırdı. Tabî ki yer bir hayli dardı. Remzî Locaların Nur-u Ziya'ya geçmesiyle ferahlık sağlandı. Ancak büyük bir ihmalde bulunularak tasnif edilip bir arşiv haline getirilecek evrak, 111 de bırakıldı ve ne yazık ki böylece meş'um akıbetine terk edildi. Yeni İstanbul Gazetesindeki neşriyat, bu zincirin son halkasıdır. Belki de en masumudur.

«Birçok Kardeşin neşir yoluyla teşhiri, zamanında büyük sıkıntılar yaratmış ve Kardeşlerimiz maddî, manevî zarar görmüşlerdir. Kardeşlerimizin gördüğü zararlar geçici olmakla beraber, asıl kalıcı olan, muntazam Türk Masonluğunun çok değerli bir arşivinden mahrum bırakılmasıdır. Zira telâfisi mümkün değildir.

«Bu yetmiyormuş gibi daha sonraları 1939 yılında çok zor şartlar altında kurulan 1 Numaralı İdeal Muhterem Locasının bir tesadüf eseri olarak bulunan Tersimat Defterinin kaybolması ve halen ortaya çıkmaması, kronikleşen ihmalin devam ettiğinin hazin bir göstergesidir. Temennî olunur ki, bundan böyle daha hassas ve sorumlu hareket edilir. Dileriz öyle olsun.

Ali Oktay Cever »

1909 - 1935 yıllarını kapsayan Türkiye Büyük Locası'na ait tüm evrakla uyanıştan sonraki ilk yılların evrakı işte bu şekilde yok edilmiştir. Bu dönemle ilgili bilgiler, sonradan, çoğunlukla sahaflardan toplama veya doğrudan Ebedî Maşrık'a intikal etmiş Kardeşlerimizin geride bıraktıkları kişisel evraktan ve yabancı obediyanların arşivlerinin taranmasından elde edilmiştir.

Büyük Üstat Müze ve Arşiv'i kurma görevini, yukarıdaki tersimat metninden de anlaşılabilceği gibi, Mimar Sinan Locasına verdi. Locanın Üstadı Muhterem Suha Umur K., Celil Layiktez K.'in Fransa'dan getirmiş olduğu mikrofilmleri A4 ebadında fotoğraf kâğıdına basarak arşiv çalışmasını

başlattı, sonradan müzecilik ve arşivcilik konularını tetkik etti ve bilimsel bir sistematik içinde, müze ve arşivimizi kendi çabasıyla kurdu, aylarca, tozun içinde tek başına çalıştı, sahafları tek tek tarayarak ve kendi imkânlarıyla bir çok arşiv malzemesini Büyük Locamıza kazandırdı.

Kardeşlerden ve sahaflardan gelen Arşiv evrakının tasnifi esnasında ortaya çıkan eski harflerle yazılı evrakın çoğu, Müsavat Locasının arşivini kuran ve Üstadı Muhteremliği reddederek, uzun yıllar boyunca Sekreterliğini yürüten Sadettin Ozil K. tarafından yeni yazıya çevirildi. Bu çeviri işinde Suha Umur ve Necati Böke Kardeşlerin de emeği geçmiştir.

Yeni dile çevirilmiş evrak sayfalarının altında "S.O." harflerini görürseniz, bunların Sadettin Ozil K.'in mütevazı imzası olduğunu biliniz.

Konvanda alınan kararlar:

1. Ritüeller: Raşid Temel K. bundan evvelki Genel Kurul'un kabul ettiği ve genellikle tatbik olunan şekli gösterdi. Bu gösterinin Genel Kurulca kabul edilen şekle uygun olduğu tesbit edildi. Her üç dereceye ait ritüel incelendikten sonra, yapılan gösteriye aykırı bir husus görülürse, düzeltilerek tamim etmeye Büyük Kurul yetkili kılındı.

2. Büyük Loca İç Tüzüğü: Tüzük Büyük Kurul tarafından hazırlanacak, bir sene süreyle ve deneme niteliğinde olmak üzere yürürlüğe konulacak ve gelecek Konvanın tasvibine sunulacak.

3. Eğitim ve Öğretim Locaları: Bu Locaların Tüzüğü hazırlanacak ve gelecek Konvanın tasvibine sunulacak.

4. Gayrı menkuller: Gelecek yılları da kapsayacak taahhütlere girişmek hususunda gayrı menkullerle ilgili olarak Büyük Kurul'a verilmiş olan yetki bir sene daha uzatılacak.

5. Ölüm yardımları: Ölüm yardımlarının daha çabuk ve daha faydalı bir şekilde ödenebilmesi için, üç ölüm vakasını karşılayacak miktarda bir paranın bölgelerdeki Sandık Temsilcileri emrinde bulundurulması, ve "Beyan Belgelerinin"⁴³ birer nüshalarının Üstadı Muhteremlere verilmesi hususunun Kardeşlerden istenmesine karar verildi.

⁴³ Olabilecek hukukî mahzurun ortadan kaldırılması için, "vasiyetname" sözcüğü "beyan belgesi" terimi ile değiştirildi.

Üstadı Muhteremler İs'ad Ritüeli:

Vaktin çok gecikmiş olması hasebiyle, bu ritüelin müzakeresi, ileride toplanacak olağan veya olağan üstü bir Genel Kurul'a havale edildi.

Seçimler

Büyük Üstat Seçimi: Büyük Üstat Hayrullah Örs K. aday olmayacağını açıklayarak, Büyük Sekreter Nafiz Ekemen K.'in adaylığını önerdi. Oylar tasnif edildiğinde, Nafiz Ekemen K. 91 oyla Büyük Üstat seçildi. Diğer adaylar ve aldıkları oylar: Şekûr Okten: 43 oy, Fikret Çeltikçi: 1 oy, Necdet Egeran: 1 oy.

Bir Ön. Bü. Üs. Hayrullah Örs K., seçilen Büyük Üstat Nafiz Ekemen K.'e yemin ettirerek is'adını yaptı.

Seçilen diğer Büyük Görevliler:

Büyük Üstat Yardımcılığı: Büyük Üstat, Şekûr Okten K.'i aday gösterdi. Şekûr Okten 67 oyla seçilirken, Sait Penbecioğlu K. de 62 oy aldı.

Büyük 1. Na.'lığa İzmir Vâdisinden Halit Arpaç, Bü. 2. Na.'lığa, Ankara Vâdisinden Sait Penbecioğlu, Bü. Sekreterliğe Ziya Umur, Bü. Hazine Eminliğine Cemal Gücü, Bü. Hatipliğe Macit Erbudak, Bü. Hasenat Eminliğine Nafi Ziya Başak K. ler teker teker seçildiler.

Liste halinde seçilen diğer Büyük Görevliler: İstanbul Vâdisinden, Sadi Aral (111 oy), Suha Aksoy (101 oy), Mustafa Kenan Küney (67 oy); Ankara Vâdisinden, Cavit Yenicioğlu (91 oy), Orhan Alsaç (76 oy), Raşit Temel (71 oy); İzmir Vâdisinden, Alber Arditti (110 oy) ve Halim Erker (102 oy) Kardeşler. Büyük Üstat bu Kardeşler arasında aşağıdaki görev taksimini yaptı:

Bü. 1. Muhakkik: Sadi Aral; Bü. 2. Muhakkik: Alber Arditti; Bü. 1. Tören Üs.: Halim Erker; Bü. 2. Tören Üs.: Suha Aksoy; Bü. Kutsal Kitap Emni: Cavit Yenicioğlu; Bü. Sancaktar: Orhan Alsaç; Bü. Koruyucu: Raşit Temel; Bü. Gözcü: M. Kenan Küney Kardeşler.

Bü. Üs. Nafiz Ekemen K. yeni Bü. Görevlilerin is'adını yaparak yeminlerini ettirdi.

Adaylıklarını koyup da seçilemeyen Kardeşler: Abdurrahman Erginsoy (41 oy), Can Arpaç (22 oy) ve Şevki Kayaman (21 oy).

☆☆☆☆

*Nafiz Z.
EKEMEN
(1909 - 1979)*

*Bü. Üs.:
1973 - 1979*

3 Haziran 1973 Büyük Kurul tersimati:

Locaların bankalarda hesap açtırmaları

Hayrullah Örs K.: Locaların hükmî şahsiyeti olmadığına göre, kendi adlarına Bankaya para yatıramamaları gerekir, halbuki durum fiilen böyle değildir ve bu yüzden bazı paralar vaktiyle zayi olmuştur, bu itibarla Locaların bankalarda hesap açmamaları gerektiğini tamim edelim.

Bu teklif kabul edildi.

Üstadı Muhteremler İs'ad Ritüeli

Genel Kurulda kabul edilmiş olan Üstadı Muhteremler İs'ad Ritüeli hakkında İzmir ve Ankara'daki K. lerimizin şekil bakımından son mütalâaları alınmak üzere Halit Arpaç ve Raşit Temel K.lere birer tasarı sureti gönderilmesine karar verildi .

Yakacık'ta gayrı menkul satın alınması

Yakacık'ta satış vaadi ile alınmış olan gayrı menkulün satın alma işlerinin tamamlanması, gayrı menkulün tapuda adımıza tescilinin temini ve gerekli 400.000 Lira mübayaa bedeli ile tapu harç ve resimlerin baliğ olacağı meblağı Yardım Sandıkları fonlarından alması için Cemal Gücü K. e yetki verildi. Bu binanın tamiratı için Cemal Gücü ve Mustafa Küney K.lerin görevlendirilmelerine karar verildi.

Klandesten Büyük Loca

Büyük Üstat, Klandesten Büyük Locanın, gündün güne aza almak suretiyle büyüdüğünü ve aza adedinin çoğaldığını, bir çok yeni azanın bilmeden oraya gittiklerini ve onlara, mevzuatımız içinde ve intizamımıza hanel gelmeyecek şekilde, camiamıza girmek imkânını sağlamamız gerektiğini söyledi ve ayrıca, bizden ayrılmış olanlar hakkında tatbik edilecek prosedürün son Genel Kurulumuzca tesbit edilmiş olduğunu ilâve etti. Büyük Üstat K.leri gelecek oturuma kadar, konuyu teemmül etmeye ve meseleye hal yolu bulmaya davet etti.

Hayrullah Örs K.: Hayale kapılmayarak oradan üye almakla klandesten Büyük Locanın ortadan kalkacağını düşünmememiz gere-

kir. Bir kök, her hal ve kârda, orada kalacak ve daima filiz verip karşımıza dikilecektir. Bu itibarla, oradan adam alma bahis konusu olursa, bu hususta son derecede titiz davranmalıyız ve intizamımıza hanel ve-recek en ufak bir harekette bulunmamalıyız.

Büyük Üstat: Esasen keyfiyeti Kardeşlerin tetkik etmelerini rica etmemin de sebebi budur.

☆☆☆☆

8 Temmuz 1973 Büyük Kurul toplantısı:

İs'ad Ritüeli

Üstadı Muhteremlerin İs'ad Ritüeli hakkında, Raşit Temel ve Cavit Yenicioğlu Kardeşlerin getirdikleri tâdil teklifleri müzakere edilerek, kabul edilen kısımlar metin üzerine işlendi ve bu haliyle basılmasına karar verildi.

Tören Ritüelleri

Metinleri tamamlanmış olan "Tören Ritüelleri"nin, matbaaya verilmenden önce, son bir rötuş olarak, Büyük Sekreter, Cavit Yenicioğlu ve Raşit Temel Kardeşler tarafından, 11 Temmuz 1973 Çarşamba günü gözden geçirildikten sonra baskıya verilmelerine karar verildi.

Raşit Temel Kardeş, bazı protokol prensiplerini ihtiva eden bir metni, yazılı olarak Büyük Sekretere tevdi etti.

Eğitim Locaları

Eğitim Locaları Tüzüğü hakkında teklif göndermiş olan Loca ve Kardeşlerin levhaları tetkik edilerek, metin baskıya verilecek hale getirildi. Tüzüğün, devam mecburiyeti yükleyen 7, 8, ve 9.cu maddelerinin kaldırılmalarına karar verildi. Ayrıca, Eğitim Localarına:

İstanbul'da, Halûk Bitek, Başkan; Sadi Aral, Yardımcı

b) Ankara'da: Raşit Temel, Başkan; Cavit Yenicioğlu, Yardımcı

c) İzmir'de Halit Arpaç, Başkan; Güres Çarkoğlu, Yardımcı

seçilerek bu hususun kendilerine yazılmasına ve Localara, bu Kardeşlerin Eğitim Locaları görevlilerini tayin edeceklerinin tamimine karar verildi.

Klandesten Büyük Loca

Pek Sayın Büyük Üstat, klandesten Loca ve Meşrutiyet Caddesi 111 hakkında izahat verdi, Klandesten teşkilata girmiş olan on yedi genç biraderin kendisine müracaat ettiklerini ve vaktiyle bizden istifa etmiş üç biraderin de istifalarını geri almak talebinde bulduklarını söyledi. İstifa edenler hakkında gerekli işlemin Genel Kurul kararı ile tesbit edilmiş olması hasebiyle, bu isteklerin ait oldukları Localara havesine; diğerleri için ise, yeniden tekrislerine, ancak her türlü harçtan muaf tutulmalarına ve tekris işleminin tesrii⁴⁴ için ilgili Localarla Büyük Üstadın temas etmesine ve teklif varakalarının Büyük Üstat tarafından imzalanarak Localara havale edilmesine karar verildi.

Ankara'nın masraf faturaları

Cemal Gücü Birader, Ankara'dan gelen sarfiyat faturalarının bazen sürpriz gibi görüldüğünü beyan ederek, orada alınan teberrularla yapılan masrafların, sonradan Büyük Hazine tarafından ödendiğine işaretler, o teberruların da Büyük Hazineye gelir olarak gösterilmesinin şart olduğunu ileri sürdü. Her vâdide yapılacak bütün masraflar hususunda, teker teker Büyük Kurul kararı alınması lüzumu yeni Dernekler Yasası muvacehesinde de bir zaruret arz ettiğinden, bundan böyle, her masraf için, ita âmiri mevkiinde bulunan Büyük Kuruldan karar alınmasına karar verildi.

İzmir muhasebesi - Yakacık

Mustafa Kenan Küney Kardeş, İzmir muhasebesi hakkında izahat verdi. Ayrıca Yakacık'taki Huzurevinin tamirinin, bu sene, parasızlık yüzünden tâlik edildiğini, fakat ahşap binanın yangına karşı sigortalanmasının şart olduğunu söylemesiyle, sigortalanmasına karar verildi.

⁴⁴ Tesri: hızlandırma, çabuklaştırma.

Tönü Blanşlar

Tönü Blanşların ciddi ve zararsız bir şekilde yapılabilmeleri için, bu toplantılara kimlerin gelebileceği, lokalin nerelerine girileceği v.s. gibi hususlarda Üstadı Muhteremleri uyarmak üzere bir levha yazılması kararlaştırıldı.

☆☆☆☆☆

5 Ağustos 1973 Büyük Kurul toplantısı:

Yabancı Büyük Localardan ziyaretçiler

Sime K.den İskoçya Büyük Locasına mensup 40 Biraderin Ocak ayı içinde İstanbul Vâdimizi ve İzmir'i ziyaret edeceklerini bildiren mektup okundu, heyetin bir kısmının Ankara'yı ziyaret etmesinin teminine oybirliğiyle karar verildi.

Kasım ayı içinde Vâdimizi ziyaret edecek olan 40 Alman B.in kabulü işinin Libertas Muh. Locası tarafından deruhte edildiğine bilgi edinildi,

Bingöl'e Okul İnşası

Bingöl'e yakın bir köyde yapılacak okulun inşası için elde mevcut yüz bin liraya bir miktar daha ilâve ederek, Orhan Alsaç K.e gönderilmesine oy birliğiyle karar verildi .

Kılıçlar silâh mı?

Albert Arditti K., sembolik kılıçların Dernekler Yasasının aradığı silâh kapsamına girmediğini bildirdi.

Eğitim ve Öğretim Locaları

Eğitim ve Öğretim Localarının her vâdide eşit çalışmalar yapmalarını sağlamak üzere bu Locaların Başkan ve ikinci Başkanlarının bir araya gelmeleri lüzumu üzerinde duruldu, ve bu toplantıların sağlanması hususu ile Büyük Sekreter görevlendirildi.

Kuruluş günümüz

16 Aralık 1956'da Büyük Loca bugünkü haliyle kurulduğundan, 16 Aralık gününün Mason günü olarak kutlanmasına ve keyfiyetin tüm Localara tamimine oybirliğiyle karar verildi.

☆☆☆☆☆

9 Eylül 1973 Büyük Kurul toplantısı:

Tüzüklerin birleştirilmesi, Büyük Üstat Kaymakamının seçim yöntemi

Türkiye Büyük Locası Anayasası ve İç Tüzüğü'nün birleştirilerek yeniden kaleme alınması hususunda yapılmış taslak üzerinde müzakereye geçildi.

Büyük Üstat Kaymakamı Şekûr Okten Birader söz alarak, bundan sonraki dönemde hiç bir görev almamak hususunda kat'i kararlı olduğunu ve bu beyanının zapta geçmesini istediğini söyledi. Okten K., daha sonra taslağın tümü hakkında fikir beyan edeceğini ilâve etti ve şu hususlara temas etti:

a) Büyük Locanın "Genel Kurulunun toplanabilmesi için, adede bakılmaması fikri yersizdir. Nisap zorluğu bir endişe yaratıyorsa, meselâ, yarıdan bir fazlasının bulunması şartını arayalım; hiç nisap aramamak doğru değildir;

b) Teşekkürümüz bakımından bir ileri bir geri gitmeyelim. Büyük Sekreter gibi, aramıza sonradan katılmış kardeşlerimizin bilmedikleri bazı şeyler⁴⁵, daha önceden münakaşa mevzuu edilmişti. Bu meyanda, Genel Kurulu teşkil eden delegelerin adedi tesbit edilirken, Localardaki üye adedinin nazara alınmaması meselesi görüşülmüş ve halledilmişti. Şimdi taslak o kararı geri döndürmektedir. Localar Büyük Locada temsil edilirken, aralarında fark olmamalı. Delegelerin adedi ni azaltmak istiyorsak, Loca Üstadı Muhtereminden başka, Üstadı Muhteremlik etmiş bir tek Üstadı delege yapmakla iktifa edelim.

⁴⁵ Büyük Sekreter Ziya Umur K. İtalya'da tekris olmuş, sonradan 11 Numaralı Müsavat Locasına katılmıştı.

c) Aynı şekilde, iki tane Büyük Üstat Kaymakamı seçilmesinin bir nümunesini başka yerde görmedim. Vâdileri güçlendirmek istiyorsak, üç Vâdinin her birisine Büyük Üstat seçelim, daha iyi olur. İzmir Vâdimiz sıkıntı içinde ise, ben derhal istifa edeyim, Kaymakam oradan seçilsin.

d) Dil bakımından taslak geri gitmiştir. "Düzenlilik", "Eriştirme" "Yükümlülük" gibi kelimeler kalkmış görünüyor.

e) Kanun ve nizamların tefsiri salâhiyeti Büyük Kurula verilmemesi, Genel Kurula bırakılmalıdır. Büyük Kurul tatbikatla uğraşmaktan başka iş yapmasın.

f) Kaymakamın gösterilen iki namzet arasından seçilmesi demokratik değildir. Böyle bir hükmün burada teklif edilmesi, arzu edilmeyen bir Kaymakamın seçilmesinin cezalandırılması gibi görünüyor. Namzetler Genel Kurulda gösterilmeli.

g) Büyük Kurul görevlilerinin seçiminde teker teker seçim çok zaman alır; başka bir yol düşünülmeli.

h) Pek Sayın Büyük Üstadın seçilmesi için bir namzet ön seçimine taraftar değilim; demokratik bir toplumda böyle bir sistemin yeri olmamalıdır.

i) Haricî aleme iade edilmiş üyelerimizin affedilmeleri salâhiyetini Büyük Üstada bırakmak onu yıpratmak demektir; eskisi gibi kalması daha uygundur.

j) Büyük Loca Genel Kurulunun ritüelik usule göre açılıp kapanması hususunda ısrar ediyorum. Çekiçle açıp kapamak usulünün Anayasaya konulmaması lazımdır.

Büyük Üstat söz alarak, tasarının, kendisi, Büyük Sekreter Ziya Umur ve Büyük Hatip Macit Erbudak tarafından kurulu bir Komisyonca hazırlanmış olduğunu; Önceki Büyük Üstat Hayrullah Örs'ün fikrine daima müracaat edildiğini; çalışmalar sırasında, Avrupa'daki Büyük Locaların tüzüklerinin madde madde tetkik edildiğini; ve bütün bu işler yapılırken, kat'iyen hiç bir şahsın düşünülmemiş olduğunu; içinde bir ukte belirmiş Kardeş varsa, bu ukdeyi silip atmasını söyledi ve şunları ilâve etti: "İzmirli Kardeşlerimiz, kendi Vâdilerinde

otorite sağlamak gayesiyle, orada da Ankara'da olduğu gibi bir Kaymakam istediler. Biz, Bölge Büyük Üstatlığını yeniden ihdas etmek istemiyoruz; çünkü vaktiyle bunun kötü bir tecrübesini yaptık. Bölge Büyük Üstatları, müstakil hareket etmeye kalkarak garip işler yaptılar. Onun için çift Kaymakamlığı düşündük."

Büyük Üstadın, Genel Kurul önüne çift alternatifle gitmekte fayda olup olmadığını sorması üzerine, Şekûr Okten K., alternatiflerin Büyük Kurul içinde halledilmesinin doğru olacağını, ancak, kabul edilen çözüm yolu hangisi otursa olsun, ekalliyette kalan üyelerin, Genel Kurulda kabul edilmiş olan noktai nazarı müdafaa etmek zorunda olacaklarını; Genel Kurul içinde Büyük Kurul üyelerinin birbirlerini tenkit etmelerinin asla muvafık olmadığını; bir sözcü vasıtasıyla kararlarının belirtilmesi gerektiğini bildirdi.

Bu fikir terviç⁴⁶ olundu.

Raşit Temel K: Kaymakamlık bahsinde Okten kardeşin fikrine katıldığını, sıfatların şahıslara otorite veremeyeceğini, bilâkis, otorite sahibi şahısların seçilmesine dikkat edilmesi lüzumunu belirtti. Ayrıca, Büyük Üstada verilen salâhiyetler arasında, eski Mükellefiyetlerde olan, fakat tasrih edilmemiş bulunan salâhiyetlerin bulunmamasına taraftar olduğunu söyledi.

Büyük Üstat: geçen sene, Büyük Loca İç Tüzüğü tasarısını getirdiğimiz zaman, oradaki, Büyük Üstat şuradan olursa, Kaymakam buradan, 1. Nazır oradan, filân gibi hükümleri taşıyan bir sistemin, İstanbul'da infial uyandırdığını, bu şekilde Masonluğumuzda nifak doğacağı fikrinin yayıldığını, bu havanın önlenmesi icap ettiğini söyledi.

Suha Aksoy K.: tutucu mu? liberal mi? yoksa kısıtlayıcı bir müdahale mi? ve yine Bölge işleri, gibi prensiplerin önceden halledilmesini istedi.

Büyük Üstat; tasarıya konulan bazı hükümlerin acı tecrübelerden doğduğunu, liberal olmakla beraber, temelimizde disiplinin yattığını hiç kimsenin unutmaması lâzım geldiğini belirtti.

Halit Arpaç K., bazı sözlere cevap vermek zaruretinden bahisle,

⁴⁶ Terviç: tutma, destekleme

İzmir Vâdisinin Kaymakamlık hususunda müteassıp⁴⁷ olmadığını fakat senelerden beri Ankara Vâdisinde böyle bir makamın bulunması ile oradaki işlerin düzgün yürüdüğünü, İzmir'deki Masonluğun da selâmeti bakımından, oradaki Kardeşlerin bunu ısrarla istediklerini; bölünme sırasında İzmir'de salâhiyetleri, yüksek bir Kardeşin bulunmaması sebebi ile, haddinden fazla kurban verildiğini beyan ettikten sonra, hiç kimsenin şahsî bir emel beslemediğini; Şekûr Okten Biraderin Kaymakamlıktan istifa ederek, yerine İzmir'den bir Kaymakam seçilmesi yolundaki teklifini bir şaka olarak kabul ettiğini; ancak, bugünkü haliyle bırakılacak olan bir İzmir Vâdisinde dağılma olacak olursa, mesuliyetinin bu Kurula düşeceğini, sözlerine ilâve etti.

Halim Erker K., aynı fikirde olduğunu, bundan evvelki seçimlerde, İzmir'de, Albert Arditti Biraderle yalnız kaldıklarını; orasını takviye etmek için Pek Sayın Büyük Üstat Hayrullah Örs'ün mümessil tayin ettiği Hulûsî Selek Biraderin, seçimle gelen görevlilerin üstünde mevki almasının mümkün olmadığını, ve oradaki otoritenin, şahsî bakımdan değil, manevî bakımdan zarar gördüğünü; bu gibi hallerin tekerrürüne meydan vermemek için, İzmir'deki Kardeşlerin, Kaymakam sıfatında bir mümessili arzu ettiklerini söyledi.

Büyük Üstat, İzmir'de Kaymakam bulundurup bulundurmama hususunda fikirlerin değişik olduğunu, sırası geldiği vakit bu hususu oylayacağını söyledi.

Bu konuşmalardan sonra, tasarrufların maddelerinin müzakeresine geçildi. Müzakereler neticesinde yapılan değişiklikler, Ziya Umur ve Halim Erker Biraderlerin ellerindeki metinler üzerine işlendi. Bu meydana, hüküm değişikliği olarak bilhassa:

a) Genel Kurulu teşkil etmek üzere, Loca Üstadı Muhteremleriyle beş seneden beri Üstat olmuş birer delegenin seçilmesine;

b) Genel Kurul toplantı nisabının, üye adedinin yarıdan bir fazlası olmasına;

c) Büyük Üstat Kaymakamı olmayan yerlerde bir Büyük Üstat Temsilcisinin seçilmesine;

⁴⁷ Müteassıp: taraftarlık eden; kendi dininden ve milletinden başkasına kin ve düşmanlık besleyen; hiç bir yeniliği kabul etmeyen.

d) Her Vâdinin, kendi mürettep⁴⁸ azasının yarından bir fazlasının oyunu almak şartıyla, istediği kadar Büyük Üstat namzedi gösterebileceğine;

e) Üyelerin kendi kendilerini namzet gösterebileceklerine, ekseriyetle karar verildi.

Tepebaşı 111

Büyük Üstat, yayınladığı mesajından sonra, Meşrutiyet Caddesi 111 numara'dan ayrılıp camiamıza katılmak isteyen bazı kimselerin müracaatlarının yapılmak üzere olduğunu beyan ederek, bu mesele- nin önümüzdeki günlerde, ne suretle halledileceğinin müzakeresi ge- rekeceğini bildirdi.

☆☆☆☆

21 Ekim 1973 Büyük Kurul toplantısı:

Danimarka Büyük Locasının ziyareti

Büyük Üstat, Danimarka Büyük Locasının ziyareti dolayısıyla yapmış olduğu masrafı Büyük Loca hazinesinden almamak kararında olduğunu bildirmesi ile, bu hususun zapta geçirilmesine karar verildi.

Tüzüklerin birleştirilmesi

Anayasa ile Büyük Loca İç Tüzüğü, tasarısını birleştirmek üzere hazırlanmış tasarı üzerinde müzakereye devam olundu.

Şimdiye kadar görüşülmüş olan noktalar üzerinde yeniden müza- kere açmaya mahal olmadığı belirtildikten sonra, Pek Sayın Büyük Üstat, evvelce teklif edilmiş olan iki Büyük Üstat Kaymakamı yerine, bir Büyük Üstat Kaymakamı, bir de Büyük Üstat Yardımcısı bulun- masını; Büyük Üstadın seçildiği Vâdi dışındaki Vâdilerden, en kala- balık olanı da Kaymakamın, diğerinde Yardımcının vazifeli olmasını, Büyük Üstat Yardımcısının, Kaymakamdan sonra ve 1. Nazırdan ön-

⁴⁸ Müretteb: tertibolunmuş, dizilmiş, yerli yerine konulmuş; tayin edilmiş.

ce gelmesini teklif etti. Ziya Umur Birader, Kaymakama 1. Kaymakam, Yardımcıya 2. Kaymakam demek suretiyle de protokolün tayin edilebileceğine işaret etti.

Raşit Temel Birader, "Eski Mükellefiyetler" yerine sadece, "Mükellefiyetler" denmesinin doğru olduğunu tekrar etti.

Macit Erbudak Birader, Büyük Hatip sıfatı ile konuşarak, "Eski" sözünün kaldırılamayacağını İngiltere'de böyle ifade olunduğunu beyan etti.

Locaların Büyük Locaya gönderecekleri Büyük Delegelerin, eskisi gibi, Üstadı Muhteremden başka iki adet olmasına karar verildi.

Yurt dışına giden Kardeşlerin gittikleri yerlerde sınava tabi tutulmaları

Yabancı memleketlere giden Kardeşlerin, bazı localarda sınava tabi tutuldukları, fakat bu konuda bilgileri noksan olduğundan mahcup duruma düştükleri anlaşıldığından, dışarı gitmek isteyenlerin, bilgi edinmek üzere, Eğitim Locaları başkanlarına baş vurabileceklerine karar verildi.

Tepebaşı 111

Pek Sayın Büyük Üstat, Meşrutiyet Caddesi 111 hakkında yeniden izahat vererek, fazla ümitli olmadığını, orada baş mevkileri işgal edenlerin çok katı olduklarını, ancak şahsî müracaatlar olabileceğini, adedi ne olursa olsun, bazı üyeleri oradan buraya, usulü dairesinde almanın mümkün olabileceğini söyledi.

☆☆☆☆

11 Kasım 1973 Büyük Kurul toplantısı:

Necdet Egeran'ın Ankara dâveti - Almanya'dan gelen ziyaretçiler

Sime K. in mektubu okundu. Bu vesile ile Necdet Egeran K. in, bir mektup yazarak Sime'i ve diğer Kardeşleri Ankara'ya davet ettiği öğ-

renildi. Kendisiyle böyle bir konuda konuşulmamış olduğuna, ve Ankara'da bir Bölge Büyük Locası bulunmadığına göre, daveti şahsen yapmış olduğu kanaatine varıldı ve kendisine, bu hususu tasrih etmek üzere bir mektup yazılmasına karar varıldı.

Pek Sayın Büyük Üstat, Alman Kardeşler grubunun yaptığı ziyaret, ve Libertas Muhterem Locası tarafından kabulü hakkında izahat vererek, misafir Kardeşlerin son derecede memnun olarak ayrıldıklarını bildirdi

Libertas Muhterem Locasının, bu konuda fazla masraf etmiş olması halinde, bu masrafın Locaya ödenmesine karar verildi.

Büyük Loca Tüzüğü

Büyük Loca Anayasası tasarısı üzerinde müzakerelere devam edildi. Yargılama hükümlerine ilişkin maddeler görüşülerek tasarı üzerinde değişiklikler işlendi ve Sahir Erman Kardeşin iştirakiyle redaksiyonunun yapılmasına karar verildi. Daha önceleri üzerinde konuşulup kabul edilmiş olan "Sandıklar ve Komiteler" hakkındaki maddelerin de, son hallerine getirilmek üzere, Pek Sayın Büyük Üstat, Büyük Sekreter ve Büyük Kâtip tarafından kaleme alınmalarına karar verildi.

Dernekler Yasası

1630 sayılı Dernekler kanununa göre, tekris edilen Kardeşlerin isimlerinin karar defterine geçirilmeleri mecburiyetine bilgi edinildi.

Üstadı Muhterem İ'sad Töreni - Tuz, ekmek ve şarapla Agap

Üstadı Muhteremler İ'sad Ritüeli hazırlanmış olduğundan, bu seneki İ'sad törenleri hakkında bilgi edinildi.

Üstadı Muhteremler İ'sadınının 7 Aralık Cuma günü Ankara Vâdisinde Şekûr Okten tarafından; 14 Aralık Cuma günü, İzmir Vâdisinde Halit Arpaç tarafından; ve 22 Aralık Cumartesi günü İstanbul Vâdisinde Pek Sayın Büyük Üstat tarafından yapılmasına karar verildi.

Toplu olarak yapılacak bu İ's'ad törenlerine, vâdilerdeki bütün Locaların eski ve yeni bütün Üstadı Muhteremlerinin davet edilmelerine karar verildi. İ's'adlardan sonra toplu bir ziyafet verilmesine, gerek lokaller ve gerekse Büyük Locanın Hazine durumu imkân vermediğinden, yapılan müzakereler neticesinde, Pek Sayın Büyük Üstadın teklifiyle, İ's'ad günü, İ's'adтан önce veya sonra, hiç bir isim altında ziyafet verilmemesine, icap ederse, sadece tuz ekmek ve şarabın paylaşılmasına karar verildi.

Bir zaruretten doğan tuz, ekmek ve şarabın paylaşılması şeklindeki Agap töreni böylece geleneklerimize katılmış oldu. Hatta, resmî Agap törenlerimizde, tuz, ekmek ve şarap paylaşıldıktan ve geleneksel temennilerden sonra, Üstadı Muhterem, resmî Agabın bittiğini ilân ederek, isteyenin şarap yerine rakı içmesine izin vermekte ve yemek servisinin başlaması işaretini vermektedir.

☆☆☆☆

Temsilî Üstadı Muhterem İ's'ad Töreni Hazırlığı, Hizipleşme ve Yıpranmış Regalyalar

23 Kasım 1973 tarihinde Bü. Sek. Nafiz Ekemen Robert Sime K.'e bir mektup yazarak, Büyük Locanın tahsis töreni nedeniyle bir bölünmenin yaşandığını ve temsilî gösteri yerine İskoç heyetinin uygulayacağı gerçek bir İ's'ad Töreni ile Üs. Muh. ler is'ad edildikleri takdirde, ortalığın yeniden karışacağından endişe ettiğini ifade etmektedir.

☆☆☆☆

Robert Sime'in Büyük Sekreter Nafiz Ekemen'e 02 Aralık 1973 tarihli cevabında Üstadı Muhterem İ's'ad töreninin özet anlatımı

"..... Büyük Üstat Sir Ronald Orr Ewing'le tüm ayrıntıları görüşebildikten sonra, Üstadı Muhterem İ's'ad Töreninin ifası için bir taslak çalışma hazırlayacağım. Bu taslakta görevi üstlenecek İskoç heyeti mensuplarından her birinin tören içinde yapacakları ayrıntılarıyla belirtilecektir. En kısa zamanda, düşüncelerinizi almak üzere bu çalış-

mayı tarafınıza yollayacağım. Mektubunuzun üçüncü paragrafında (gerçek bir İ's'ad Töreni ile Üs. Muh. ler is'ad edildikleri takdirde, ortalığın yeniden karışacağı endişesi) işaret ettiğiniz hususlar için özellikle teşekkür ederim. Sizi temin ederim ki, yapmak istediğimiz en SON şey, sizi ve Türkiye'deki Kardeşlerimizi, yapılacak tören nedeniyle, sıkıntıya düşürmek olacaktır. Bu maksatla, İ's'ad Törenine başlamak üzere Mâbede girmeden önce, mevcut olanlara, İskoçya'da uyguladığımız şekilde bu töreni yalnızca temsil edeceğimizi ve gerek size, gerekse de Büyük Kurulunuza, ayrıntıları ile ilgili hiç bir mecburiyetin yüklenmeyeceğini anlatmayı öneririm. Ümit ediyoruz ki, törenin güzelliği ile saygınlığına şahit olacak sizler, aynı heyecanla, Eylemli ve Önceki Üstadı Muhteremlere Mesleğimizin Üstadı Muhteremlik sırlarını tevdi edeceksiniz.

"Bu törenin tahsis törenine kesinlikle benzemediğini, genelinde çok basit olduğunu ve 5000 yıl önce Kudüs'te Süleyman Mâbedinin tamamlanması ile ilgili olduğunu ilâve etmek isterim.

"Törenin başında Türkiye Büyük Locasının üyesi, Eylemli ya da Önceki Üstadı Muhterem, Üstat, Kalfa ve Çırak herhangi bir Mason hazır bulunabilir, hatta bulunması gerekir. Törende yeri geldiğinde, İ's'ad Edilmiş Üstadı Muhterem derecesinin sırlarına sahip olmaya henüz hak kazanmamış Kardeşlerin bir kaç dakika için Mâbedi terk etmeleri istenecek, sonra da Mâbede tekrar alınarak törenin son kısmına katılacaklardır...."

☆☆☆☆

**Robert Sime Kardeşin, Büyük Sekreter Nafiz Ekemen Kardeşin
04 Aralık 1973 tarihli mektubundan: İ's'ad Ritüeli ve T.B.L.'nin
egemenliğinin zedelenmesi kuşkusu hakkında**

Sime Kardeş, Üstadı Muhterem İ's'ad derecesi ritüelini 4 nüsha olarak yazdığını, bunun İngilizce çalışan Locaların Üs. Muh.lerine verilmesini, metnin Türkiye Büyük Locasını bağlamadığını, Büyük Loca'nın dilediği değişiklikleri ileride yapabileceğini, İskoçya heyetinin yalnızca bir gösteri yapacağını, ancak yazılı metni ezbere uygulayacaklarından şimdilik önemli bir değişikliğin yapılmamasını rica et-

mektedir. Sime K., ayrıca çekicinin İ'sad Üstadı Muhteremine devrinin geçici olduğunu, Locanın egemenliğinin zedelenmeyeceğini vurgulamaktadır.

☆☆☆☆

15 Aralık 1973 Büyük Kurul toplantısı:

İskoçya'dan gelecek ziyaretçiler

20 Ocak 1974 tarihinden 27 Ocak 1974 tarihine kadar Türkiye'de bulunacak İskoçyalı 30 Kardeş ve 24 Hemşirenin ikametleri ve ağır-lanmaları ile ilgili program incelendi:

- 21/1/74: İstanbul'u ziyaret ve Freedom Locası (Tekris ve İ'sad Edilmiş Üstadı Muh. İ'sad ritüelinin temsili);
- 22/1/74: İstanbul'da gezinti: Fazilet Muh. L. (3. D. mesai)
- 23/1/74: İzmir'e hareket, Ephesus Locası, Temsil;
- 24/1/74: 17 K. ve 1 H. İzmir'den Ankara'ya öğle yemeği (Şube tarafından), bakiye K.ve H. ler İstanbul'a (Freedom Locası meşgul olacak)
- 25/1/74: İstanbul'u ziyaret, Bü. L. tarafından Perapalası'ta kokteyl;
- 26/1/74: İstanbul'u ziyaret (Freedom meşgul olacak)

Bu konu ile ilgili olarak yapılan yazışmalar hakkında (Sime ve Egeran K.lerle) bilgi edinildi.

Muhasebe sistemine Dernekler Yasasına uyum kazandırılması

Mustafa Kenan Küney K.: Kurulumuzca Kasım 1973 oturumunda tasvip edildiği üzere, kendisinin İzmir ve Ankara Şubeleri muhasebe ve Localar Hazine Eminlerinin 1630 sayılı Dernekler Kanunu muvacehesinde muhasebe durumlarını incelediğini söyledi.

Bu açıklamada, her iki Şubede yeni muhasebe şekline alışılmakta bulunduğu, yıllık 600 Lira aidat ve bağışların ekseriyetle ödendiği, buna mukabil Locaların eski yıllar borçları ile inşaat yardımlarından

biriken borçların bir problem olarak kaldığı, bu konuya yeniden eğilmek gerektiği, Locaların yapabilecekleri masrafların da bugünkü kısıtlanmış şeklinden bir az daha serbest bırakılmasının lüzumlu olduğu, Şubelere atanacak muhasipliklerin yapacakları işlerin birer talimatnameye bağlanması icap ettiği gibi hususlardan bilgi alındı.

Büyük Hazine Emni Cemal Gücü K. tamamlayıcı izahat verdi ve konunun 1974 Genel Kuruluna sunulacak bütçe tasarısı ile ilgili olduğu için şimdilik bir karara varılmamasını teklif etti.

Cemal Gücü K.in teklifine uyularak Mustafa Küney K. tarafından dermeyeran olunan hususların müzakeresinin ve karara raprı keyfiyetinin bütçe tasarısının hazırlanmasına ait çalışmalarla birlikte yapılmasına, ve bu K.in İzmir Ankara seyahat ve ikamet masraflarının Büyük Hazineden ödenmesine oybirliğiyle karar verildi.

☆☆☆☆

Üstadı Muhterem İ's'ad Töreni (devam)

"Üstadı Muhterem İ's'ad Töreni" ile ilgili Büyük Sekreter Nafiz Eken'in R. Sime K.e 25 Aralık 1973 tarihli cevabının tam metni.⁴⁹

"Sevgili Roy,

"Her şeyden önce İskoç Kardeşlerimizle eşlerini Türkiye'de misafir etme fırsatını verdiğin ve hakkında fazla bir şey bilmediğimiz İ's'ad Edilmiş Üstadı Muhteremler derecesini temsil etmeyi kabul ettiğiniz için minnettarlığımı ifade etmek istiyorum.

"Ziyaretiniz esnasında gerçekleştirmeyi nezaketle kabul etmiş olduğunuz bu temsilin ortalığı karıştırdığını itiraf etmeliyim. Bunun nedeni, ziyaretinizle ilgili planlarınızı ve düşüncelerinizi bana bildirmeden önce İngilizce çalışan üç locamızın Üs. Muh.leri ve Necdet Egeran K. ile temas etmiş olmanızdır. Bu noktada, sizi tenkit etmediğimi öncelikle ifade etmek istiyorum. Egeran K. Türkiye Büyük Locası nezdinde İskoçya Bü. L. nın Bü. Dostluk Kefilidir ve onunla doğrudan mektuplaşmak doğal hakkınızdır. Ben, ya da hiç kimse bu konu hak-

⁴⁹ Bu mektuba Sime K. 6 Ocak 1974 cevap vermiştir.

kında bir şey söyleyemez. Bunca sene Türkiye'de yaşadınız, burada dostlar edindiniz, onlarla doğrudan mektuplaşmanızı kimse tenkit edemez.

"Açıklamam gereken konunun kritik noktasıdır. 4 Kardeşle mektuplaşmanız yanlış anlaşılmıştır ve her ne kadar seçilmiş Üstadı Muhteremlerin İs'ad Törenlerinin Ankara'da 7, İzmir'de 13 ve İstanbul'da 22 Aralık günlerinde yapılacağı önceden ilân edilmişse de, bu tören tarihlerinin tehir edileceği ve Bir Önceki Büyük Üstadınızla beraberindeki heyetin, bu 3 kentte, yalnızca İngilizce çalışan Locaların Üs. Muh.lerini is'ad edeceği düşünülmüştü.

"1965 yılında, Büyük Locanın tahsis töreninden sonra, Türk Masonluğu bölünmüştü. Bunun gerçek nedeni, yıllar boyunca Türk Masonluğunu yönetmiş olan Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti'nin bu törenle egemenliğini kaybetmiş olması ve bu töreni tertip eden Egeran K.'e karşı alerji beslemesiydi. Bu bölünmeden bir gayri muntazam Büyük Loca doğmuştur ve yeni kabul edeceğimiz gençler için aramızda rekabet vardır. Bu gençlerin büyük bir kısmı ile temastayız ve onlara gerçek Hürmasonluğun ne olduğunu anlatarak bize katılmalarını sağlamaya çalışıyoruz. Üçüncü dereceye geçmiş olmalarına rağmen, bunların bir kısmı yeniden tekeris olmayı kabul etmektedir. Böyle nazik bir konu üzerinde çalışırken, İs'ad töreninin yanlış anlaşılması bomba gibi patladı, gayri muntazam masonluğu teşvik etti, kısaca, çalışmalarımızı yavaşlattı. Başından olayın içinde olsaydım, bu türden yanlış anlamalar veya yanlış tefsirler olmayacaktı. Şimdi konu artık açıklık kazanmıştır, seçilmiş Üs. Muh. ler saptanan tarihlerde tarafımdan is'ad edilmişlerdir. Kardeşlere İskoçya'dan gelen heyetin derecenin verilmesini temsil edeceğini, böylece de bu derecede nasıl çalışılması gerektiğini göreceğimiz söylenmiştir.

"Yıllar boyu aramızdaydınız, bir İskoç Mason kadar bir Türk Masonsunuz ve bu denli nazik konularda nasıl hareket edilmesi gerektiğini siz de bilirsiniz.

"Esasa dönelim; İskoç heyeti Üstadı Muhteremler tarafından açılmış Localarda İs'ad Törenini temsil edecek, gerekirse çekici eline alacak, ancak Loca, Üstadı Muhteremler tarafından kapatılacaktır. Bu formülü kabul edeceğinizi umarım.

"Sizden bir başka yardım daha isteyeceğim; bir kaç yıl önce yardımınızla getirttiğimiz regalyalarımız artık dökülmektedir. Ana Locam, 35 numaralı Sadık Dostlar Locası tüm görevliler için bir yeni regalya takımı satın almak istemektedir (*burada görevler teker teker sayılmaktadır*). Parası, geldiğinizde veya İngiltere'de ödenmek üzere, bu regalyaları beraberinizde getirebilir misiniz? Problem yaratacaksa, bu ricamı unutunuz. Her iki halde de teşekkür ederim.

"Sheila'nın tatlı mektubu beni ziyadesiyle memnun etti, onu bir hatıra olarak saklayacağım.

"Size ve Margaret'e saygılarımla ve en kısa zamanda tekrar görüşmek üzere,.....

Nafiz Ekemen
Büyük Sekreter

☆☆☆☆

1974

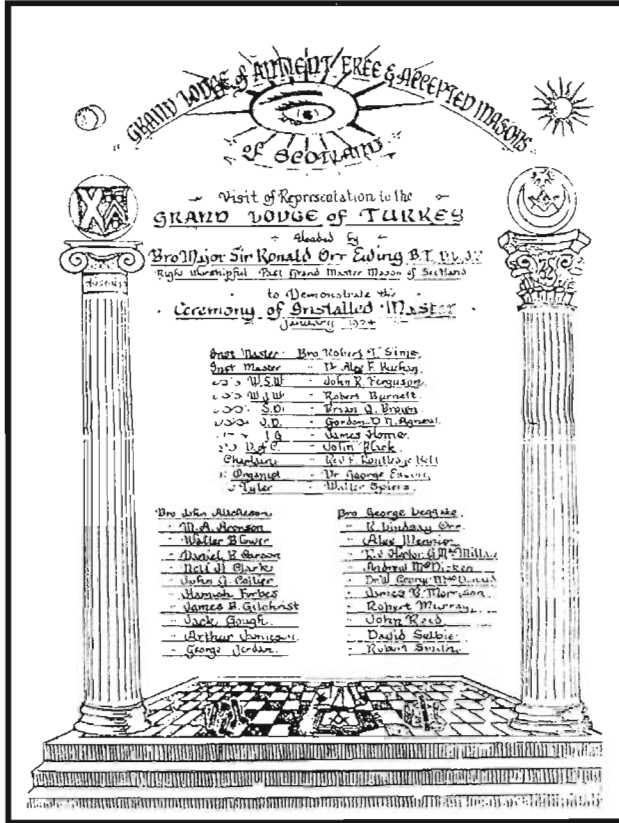
Toplu İ's'ad töreninin yarattığı endişelerin izale edilmesi - Tepebaşı 111'den gelenlere uygulanacak basitleştirilmiş tekris töreni - Yabancı dilde çalışan Locaların ritüelleri - Dış seyahatlara tahsisat yok - Tören ritüellerinin uygulanmaya başlaması - Ahmet Salih Korur K.in Genel Kurula katılması - Her 3 vâdide birer Eğitim ve Öğretim Locası - Büyük Loca İç Tüzük Tasarısının yeniden görüşülmesi - Tüzüklerin ve Masonluğun Ana Prensipleri ile tüzüklerin kabulü - Gayri menkullerimizin durumu ve gelecek için düşünceler - Eğitim Locaları başkanlarını bir arada çalıştırarak yeknesaklığın temini - İ's'ad ritüelinin temsili için gelen İskoç heyetinin ağırlanması - Aidat ve harçlar - Giriş harcı veremeyecek haricilerin bu masraflarının karşılanabilmesi ve zaruret halindeki Loca Biraderlerinin her türlü para mükellefiyetinden azade tutulabilmeleri imkânı - Mimar Sinan Locasından şikâyet - Müfettişlik müessesesinin iyi çalışmaması - Mason ahlâkına uymayan davranışlar - Localara bırakılacak % 10 luk tahsilliye ücreti - Telgraf adresi alınması : "MASLO" - Kıbrıs barış harekâtı - Yunanistan Büyük Locası ile yazışmalar - Kıbrıs'ta Loca kurmak - Silâhli Kuvvetlere yardım kampanyası - Adana'da Loca - Guraba Hastanesinde Mason Doktorlar - Ankara'da Klandesten Localardan gelenlerin kabile halinde kabul edilmeleri - Ritüellerin yanlış uygulanması - Yenilik peşinde olan yeni nesil.

Üstadı Muhterem İ's'adlarının İskoçya Büyük Locası tarafından toplu olarak yapılmasının uyandırdığı endişe - yeni regalyalar

Üstadı Muhteremler toplu İ's'ad Töreninin İskoçya Büyük Locası yetkilileri tarafından icra edildiği takdirde, Türkiye Büyük Locasının egemenliğinin zedelenebileceği kuşkusunu dile getiren Büyük Sekreter Nafiz Ekemen K.'in 25 Aralık 1973 tarihli mektubunu, Sime K. 6 Ocak 1974 tarihinde cevapladı.

Bu mektubunda, Sime K., yalnızca İ's'ad merasimini temsil edeceklerini, gerçek olarak kimseyi is'ad etmeyeceklerini, sonuçta ileride merasimi kendimizin nasıl uygulayacağımıza kendimizin karar vereceğini, İskoçya Büyük Locasının Türkiye Büyük Locasını kendine yerli, bağımsız ve kendi jüridiksiyonunda bulunan locaların üzerinde mutlak ve tek otoriteye sahip bir teşkilat olarak gördüğünü ifade etmektedir.

Yeni regalya temini konusunda da, Sime K., mektubunun sonunda, 15 gün gibi kısa bir zamanda regalyanın tamamlanamayacağını, ancak İstanbul'da iken konuyu tekrar görüşebileceklerini yazmaktadır.

Üstadı Muhterem İ's'ad Törenini temsil eden İskoçyalı Kardeşlere verilen belge

13 Ocak 1974 Büyük Kurul toplantısı:

Üs. Muh. İs'ad Töreni

Pek Sayın Büyük Üstat, İskoçyalı Kardeş grubunun ziyareti hakkında bilgi verdi. Bu Kardeşlerin, isterlerse, Locaları ziyaret edecekleri ve İskoçya'daki Üstadı Muhterem İs'adı tatbikatını göstermek üzere, Freedom Muhterem Locasında gayri resmî bir gösteri yapacakları öğrenildi. Pera Palas'ta, Büyük Locamız adına verilecek kokteyli Freedom, Fazilet ve İzmir Muhterem Localarının verecekleri yemeğin ta-kibedeceği, 40 kişilik İskoçyalı heyetine ait yemek masraflarının Büyük Loca tarafından karşılanacağı bildirildi.

Tepebaşı 111

Pek Sayın Büyük Üstat, Meşrutiyet caddesi 111 numaradaki 11 kişinin Devrim Muhterem Locasında tekris muamelelerinin yapıldığını haber verdi. Bunların, gözü açık tekris edilmeleri ile bir takım dedikoduların çıktığını ve daha da çıkması ihtimali dahilinde olduğunu belirterek, bunların 111 numaradan istifa edip etmedikleri ve yeni gelecek olanların gözü kapalı kabulleri gerekip gerekmeyeceği hakkında mütalâa istedi.

11 kişinin istifa mektuplarının alınmış olduğuna bilgi edinildi.

111 numarada kabul edilmiş olanlardan, evvelce alınmış karara uygun olarak 200 lira; daha önce Masonluğa girip oraya iltihak edenlerden 50 lira; orada terfi etmemiş olanlardan terfi bedeli olan paranın alınmasına; isimlerinin askıya asılmasına lüzum olmadığına; taleplerinin altına, Türkiye Büyük Locasının tanımadığı herhangi bir Masonik örgüte devam edemeyeceklerinin açıkça ifade edilmesine; Localar Genel Tüzüğü maddesinin yazılmasına; Suha Aksoy Kardeşin başkanlığında bir komisyon kurularak, tahkikatın bu Komisyon vasıtasıyla ve Vâdilerden de sorularak, kendisinin uygun göreceği bir usul içinde yapılmasına, iki sütun arasına gözleri kapalı alınarak, yemin metnini kabul ettiklerini beyan ettikten sonra, Yemin Kürsüsüne doğru yürütülerek yeminlerinin yaptırılmasına; yine iki sütun arasında Nur-u Ziya'ya kavuşturulmalarına; ve nihayet, gerekli Masonik izahatın kendilerine verilmesine karar verildi.

Tönü Blanşlar

Şekûr Okten Biraderin teklifi üzerine, Tören Ritüellerine göre, yalnız Mayıs aylarında yapılması gereken "Tönü Blanş"ların Haziran ayına da sirayet ettirilmesine karar verildi.

Yabancı dilde çalışan Locaların ritüelleri

Yabancı dilde çalışan Localarımızın ritüellerinde, bazı kelime değişiklikleri bulunduğunu beyan ederek bu ritüellerin kontrolden geçirilmesi gerektiğini belirten Raşit Temel Kardeşimizin teklifi üzerine, yabancı dilde çalışan bütün Locaların ritüellerinden bir suret istenmesine ve bunların, esas metin olan Türkçe Ritüellerle karşılaştırılarak, gerekirse, yeniden tasdikine karar verildi.

İstifa eden K.'lerin fevrî konuşma yapmalarını önlemek

Delta Muhterem Locasında gereksiz bir konuşma yaptıktan sonra, istifa ederek camiamızdan ayrılmış bulunan Fasih İnal'ın bu hareketi hakkında açılan müzakere sonunda, kendisinin ayrıca tart edilmesine lüzum olmadığına, ancak Pek Sayın Büyük Üstadın yazacağı, isim zikretmeden objektif bir levha ile, Üstadı Muhteremlerin, rast gele konuşması ihtimali bulunanlar karşısında dikkatli olmaya davet edilmelerine karar verildi.

☆☆☆☆

17 Mart 1974 Büyük Kurul toplantısı:

Muhtelif

- Gediz Okuluna verilecek kitapların, tarafımızdan alınarak gönderilmesine karar verildi.

- Şiir kitabının hasılatını aynı Huzurevine tahsis etmiş olan Can Arpaç Kardeşle, Servet Eyüpkiller Kardeşle de teşekkür edilmesine karar verildi.

- Avusturya ve Almanya'da, önümüzdeki aylarda yapılacak Masonik merasimlere davet edilmiş olduğumuz bildirildi, ancak, Büyük

Locamızın, bu gibi ziyaretlere tahsis edecek parası olmadığına bilgi edinildi.

Tüzük Tasarıları

Genel Kurulla ilgili olarak, Büyük Loca Tüzüğü tasarısı hakkında Loca Delegelerinden gelen tekliflerin çok olduğu; Localarda, bilhassa Anayasa ve Tüzük hükümlerinin birleştirilmesi konusunda tereddütler bulunduğu; hangi landmarkların alınacağı, "Anayasa" tabirinin yerinde olmadığı hususları belirtildi.

Büyük Sekreter, Localardan gelen tekliflerin, tasarı metni üzerine işlenmekte olduğunu bildirerek, umumî prensipler hakkında Locaları tenvir edecek şekilde bir raporun kaleme alınarak delegelere gönderilmesinde fayda olduğunu belirtti. Böyle bir raporun yazılmasına ve Genel Kurul toplantısından önce yapılacak bir Büyük Görevliler Kurulunda müzakere edilmesine karar verildi.

☆☆☆☆

Türkiye Büyük Locası 20 - 21 Nisan 1974 Konvanı

Büyük Kurul'un Raporundan bölümler

Üstadı Muhteremler İs'ad Töreni

22 Nisan 1973 günü Genel Kurul toplantısında kabul edilmiş olan "Üstadı Muhteremlerin İs'adı" Ritüeli yürürlüğe konmuş, 1974 senesi Loca görevlilerinin seçimini müteakip, bu ritüele uygun olarak Loca Üstadı Muhteremlerinin is'adı, , İstanbul'da Pek Sayın Büyük Üstat Nafiz Ekemen, Ankara'da Büyük Üstat Kaymakamı Şekûr Okten, İzmir'de, Büyük 1. Nazır Halit Arpaç tarafından Büyük Loca adına yapılmıştır.

Önümüzdeki senelerde, Üstadı Muhteremlerin is'adının, her Locanın kendi başına veya bir kaç Loca birleşerek beraberce ve kendi kendilerine yapmalarının mümkün olacağını ümit ediyoruz.

Tören Ritüelleri

1972 Genel Kurulunda kabul edilen "Tören Ritüelleri", bu sene yürürlüğe konmuştur. Muhterem Locaların ve Kardeşlerin, bu Ritüellerin uygulanmasında gösterdikleri gayret ve titizlik cidden tebrikeye şayandır. Bir aralık karma karışık hale gelmiş olan bu nevi toplantıların, bundan sonra tam bir intizama kavuşacaklarından şüphe duymuyoruz.

Eğitim ve Öğretim Locaları

22 Nisan 1973 günü, Genel Kurulda kabul edilen "Eğitim ve Öğretim Locaları Tüzüğü" ile, Muhterem Kurulun verdiği direktiflere uygun olarak, İstanbul, Ankara ve İzmir Vâdilerinde, birer "Öğretim ve Eğitim Locası" kurulmuştur. Bunlar, buldukları Vâdilerin Localarını ziyaret ederek, tedrisata başlamışlardır. Alınan sonuçların çok verimli olduğu, ufak bir gayretle daha da verimli olacakları, memnuniyetle görülmektedir. Bazı aksaklıkları ve Eğitim Localarının birbirleri üzerindeki farklı uygulamalarını halletmek üzere, bu Loca başkanlarının, belli zamanlarda bir araya gelerek, her noktada mutabık kalmalarını sağlamak için gerekli tedbirler alınmıştır....

Büyük Loca İç Tüzük Tasarısı

22 Nisan 1973 günü Genel Kurulunda, Pek Sayın Büyük Üstat tarafından çekiç altı edilmiş olan "Büyük Loca İç Tüzüğü Tasarısı", yeniden ele alınarak, 1970 Anayasasında yapılması istenmiş olan tâdilatla birlikte, müşterek bir tasarı haline getirilmiş ve sayın Genel Kurul üyelerine gönderilmiştir. 15 Mart'a kadar tarafımıza gelmiş olan teklifler, tasarı metni üzerine işlendikten sonra, Büyük Kurulunuz, bu teklifleri değerlendirmiş, pek çok teklifin hakikaten çok olumlu olduğunu görmüştür. Yanlış anlaşılmanın neticesi olduğunu zannettiğimiz bazı konular üzerinde gerekli açıklamaları kapsayan bir levha, delege Kardeşlerimize gönderilmiştir.

Gayrı Menkullerimiz.

a) Huzurevi olarak kullanılması düşünülen Yakacık'taki arazinin satın alınması işi tamamlanmış, parası ödenerek tapusu alınmıştır...

b) Ankara ve İzmir'deki binalarımız yenidir. Normal olan bakımdan başka bir masraf icap ettirmemektedirler. Bazı ufak tefek eksiklikler, bizzat vâdilerdeki Kardeşlerin himmetleri ile tamamlanmağa çalışılmaktadır.

c)hakikaten büyük bir problem, İstanbul Vâdisindeki binalarımızda kendisini göstermektedir. Her tarafı dökülmekte olan bu derbeder lokaller üzerinde, en zarurî olan masraflar dışında para sarf etmeği doğru bulmuyoruz.

Dış memleketlere giden Kardeşleriniz, oralarda gördükleri bina ve Mâbetlerin büyüklüğünü ve ihtişamını anlatmakla bitiremiyorlar ve bu, hepimizin içinde aşağılık duygusuna yakın bir ruh haleti doğmasına sebep oluyor.

Dünya camiası içinde rayına oturmuş, kendi iç bünyesinin eksikliklerini gidermek yolunda büyük adımlar atmış olan Türk Masonluğunun, şeref ve haysiyetine uygun bir "EV" e kavuşma zamanı artık gelmiştir. Türk Mason Kardeşleri, başkalarının "EVLERİNE" gıpta ile bakıp, kendi lokallerinden "utanmak" duygusundan mutlaka kurtulmalıdırlar ve buna lâyıktırlar. Çalışmalarımızı kolaylaştıracak olan en belli başlı unsurlardan birisinin "bina" ve onun "tefrişi" olduğu hatırdan çıkmamalı, her Kardeş "EV"ine girerken, Masonluk sıfatının büyüklüğünü orada da hissederek, iftihar duymalıdır. Hayalimizde yaşayan, tekrislerimizi ve merasimlerimizi Masonluğa yakışacak bir tarzda yapmamızı sağlayacak Mâbetlerimizle; Tönü Blaşların rahatça icra edebileceği, haricî alemdeki dostlarımızı göğsümüzü gere gere kabul edebileceğimiz salonlarını kapsayacak olan muhteşem binayı, bugün göreve çağırılmış olduğunuz Kardeşlerinizin nesli, büyük bir ihtimalle göremeyecektir. Ancak, genç Kardeş nesillerimize yüklenerek olan bu büyük iş için gerekli zeminin, elimizden geldiği ölçülerde hazırlanması vazifesinin bize düşmekte olduğunu unutmuyoruz.

Bu itibarla, şimdiki binalarımıza bitişik, 100 küsur metre karelik 19 numaralı harap binayı satın almak üzere ciddî teşebbüslere geçtik. Arsa sayılması gerekli bu binanın, satın alınmasından sonra, 21 ve 25 numaralı binalarımızın arasında kalan boş vakıf arsasının alınması teşebbüsüne geçilecek. Bu iki arsanın alınması gerçekleştiği zaman, büyükçe bir yerimiz olacaktır. Bu suretle, hem, bilhassa, yaşlı Kardeşle-

rimizi tedirgin eden yokuş büyük çapta halledilmiş, hem de derli toplu bir kare haline gelen yerimizin değeri çok artmış olacaktır. Bu yerin tam bir lokal haline gelmesi, yani mâbetleri, salonları, idare kısımları ile yeni bir binanın yapılması, her halde, bizden sonraki nesillere düşen bir hizmet olacaktır.

Kardeşlerimizin, vakti gelince, her türlü fedakârlıktan çekinmeyecekleri muhakkaktır. Bize ümit veren düşünce, binamızın yapılması için gereken masrafları karşılayacak bir "potansiyel" e fazlası ile sahip olduğumuz hakkındaki kesin kanaattir. Bütün mesele, Kardeşlerimizin bu "potansiyel"i harekete geçirecek şevk ve heyecanı içlerinde duymalarıdır.

Matrikül hareketleri

1 Nisan 1973 tarihinden 31 Mart 1974'e kadar, 293 tekris ve 31 intizama avdete karşılık 38 Ebedî Maşrık'a intikal, 190 gayrı muntazam ve 27 istifa olmuş, toplamda, mevcudumuz 69 fazlasıyla 3106 olmuştur.

Localar Genel Tüzüğü'nün, borçlu Kardeşlerin Büyük Kurul tarafından re'sen gayrı muntazam ilân edilmeleriyle ilgili, 85. maddesinin ilk defa olarak uygulanmış olması nedeniyle, gayrı muntazam sayısı yüksek olmuştur.

Dış temaslar

Dış temaslar konusunda, bu sene 29.09.1973 tarihinde Pek Sayın Büyük Üstat Nafiz Ekemen K., Danimarka Büyük Locasını resmen ziyaret ederek, orada, bu sene yapılmış olan Büyük Üstat İs'adı merasiminde, Büyük Locamızı temsil etmiş, çok müspet intibalarla avdet etmiştir.

İskoçya Büyük Locasından, aralarında Eski Büyük Üstat Sir Ronald Ewing, Eski Büyük Sekreter Alex Buchan ve sevgili dostumuz Robert Sime Biraderlerin bulunduğu 50 den fazla Kardeş, 20 Ocak 1974 tarihinde Türkiye'ye gelerek Ankara, İstanbul ve İzmir vâdilerinde Localarımızı ziyaret ettiler; Üstadı Muhteremlerin is'adının yapılış şekli hakkında gayrı resmî gösteriler yaptılar ve misafirperverliğimize yakışan bir şekilde ağırlandılar.

Keza, Almanya'dan, Büyük Sekreterleri Gerd Höhnisch Kardeşin başkanlığında 40 kadar Kardeş 3 - 6 Kasım 1973 tarihlerinde İstanbul'u ve Localarımızı ziyaret ettiler, ve bilhassa Libertas Muhterem Locası tarafından ağırlandılar.

Tüzüklerin müzakeresi

Bü. Üs.: (*İzahat vererek, Anayasa ve İç Tüzük konularının birlikte ele alınmasının sebeplerini anlattı*) Geçen sene bu müzakere yapılamadı. Bu sene yeniden ele alınan metin, hem Büyük Locanın felsefesini, hem de Büyük Locanın çalışma sistemini içermektedir. Anayasa tadilatı teklifi, geçen sene içinde Kardeşlere duyurulmuştu. 15 Mart 1974 tarihine kadar Delege Biraderlerden mütalâalarını istedik. Kardeşler işi son derece ciddi tuttular; tasarı metni üzerine işleyerek, faydalı gördüğümüz değişiklikleri yaptık. Her şeyden önce, Anayasa tâbiri üzerinde teklifler geldiğinden, isim hakkında mütalâanızı isteyeceğim.

Orhan Akbay K.: Aklı Hikmet bizim rehberimizdir. Eğer memleketimizin kanunları bize mâni olmuyorsa, hatamızın olduğunu gördüğümüz yerleri derhal düzeltelim. Kendi ördüğümüz koza içinde mahpus kalmayalım. Bugün yapılacak bir tâdilât muallel⁵⁰ olur mu, olmaz mı? Kararı bu Heyet verecektir. İşlerimizi düzeltmek için derhal ve her şeyi yapalım.

Bü. Üs.: eskiden her yerde olduğu gibi, bizde de, Anayasa, İç Tüzük, Localar Tüzüğü, hepsi birden bir tek kanundu. Doğru olan yol o idi; şimdi tekrar oraya dönmek istiyoruz.

Fikret Çeltikçi K.: Anayasa tabiri hakikaten yerinde değildir. Buna, ya "*statuts*" veya "*réglements généraux*" denir. Başında, umumiyetle değiştirilmek istenmeyen umumi prensipler yer alır. Anayasa hükmünde olan bu prensiplerin külliyyen ayrılması ve sonradan konuşulması ile diğer kısmın derhal müzakeresinde fayda vardır.

Burhan Ceyhan K.: Tasarı hakkında teklifler 15 Mart'a kadar Büyük Sekreterliğe tevdi edilmeli idi. Bu tarihten sonra fikir beyan etmek hakkına sahip miyim? Değilsem susarım.

⁵⁰ Muallel: sakay, eksik

Bü. Üs.: Artık yepyeni teklifler getirilemez. Bu nevi tekliflerin etrafı şekilde düşünölmeleri mümkün değildir.

Sait Penbecioğlu K.: Her madde üzerinde ayrı ayrı yeni fikirler beyan edilirse altından kalkılamaz.

Metne verilecek olan "Statü", "Ana Tüzük", "Genel Tüzük", veya "Tüzük" isimlerinden hangisinin en uygun olduğuna, Büyük Üstadın başkanlığında kurulacak olan bir Redaksiyon Komitesinin karar vermesi kabul edildi.

Hacopulos K.: Galiba usulsüz çalışıyoruz. Bir kanun yapma tekniği vardır. Tasarı hazırlanıp mütalâalar alındıktan sonra, teknik bir komisyon tâdilleri yapar ve metin son şekli ile buraya gelir.

Bü. Üs.: Bunlar yapılmıştır. Tasarı hakkında gelen teklifler üzerinde Büyük Görevliler Kurulu bir Komisyon halinde çalışarak teklifleri işlemiş, neticeleri tesbit etmiştir. Her fıkrâ üzerinde uzun uzun konuşmağa lüzum yoktur.

Ahmet Salih Korur K.: Karışıklığa Büyük Sekreter Kardeşimiz sebebiyet verdi. Umumî Heyet sadece son şekli görüşmelidir. Delegele-
rin metni okumuş olmaları tabîdir.

Bü. Üs.: Metni gönderdik, mütalâaları aldık, değerlendirdik. Burada söz, sadece tâdil teklifleri üzerine verilecektir.

Ahmet Salih Korur K.: Bir tabir üzerinde yapılacak olan değişik-
liğin diğer maddelere de sirayet edeceği hakkında bir karar alınmasını teklif ediyorum.

Teklif kabul edildi.

Bü. Üs.: Altı imzalı bir teklif aldım: "*Delegelere söz hakkı verilmediğine göre, tasarının tümü birden kabul edilsin*" diyor. Biz söz hakkını kaldırmadık. Önceden verilmiş bir tâdil teklifi varsa, söz de verilir.

Tasarının Kabulü

Bundan sonra maddelerin her biri hakkında söz verilerek, teker teker oylandı ve kabul edildi. Üzerlerinde tâdilât yapılması kararlaştırılan maddelerdeki değişiklikler tasarı metni üzerine işlendi. Tasarı-

nın tümü oylanarak kabul edildi ve bu haliyle tasarının, Pek Sayın Büyük Üstadın kuracağı bir Redaksiyon Komitesi tarafından gözden geçirilerek, basılmasına ve yürürlüğe konulmasına karar verildi.

Hür Masonluğun Ana Prensipleri

Büyük Sekreter, "Masonluğun Genel Prensipleri" adı altında, Büyük Loca Tüzüğü'nün başında yer alacak olan Ana Prensipleri okudu.

Yapılan müzakere sırasında Kardeşler, metnin iyi olduğunu söyleyerek, Redaksiyon Komitesinde son halini alarak basılacak olan Büyük Loca Tüzüğü'nün de aynı ifadeyi muhafaza etmesini temenni ettiler. Oylanarak "Masonluğun Temel Prensipleri" 10 madde halinde, olduğu gibi kabul edildi.

12 Mayıs 1974 Büyük Kurul toplantısı:

Aidat ve harçlar

Büyük Hazine Emni Cemal Gücü Birader, Genel Kurulda müzakere edilerek, son kararın verilmesi için Büyük Görevliler Kuruluna salâhiyet bırakılmış olan, giriş harçları ve aidat hakkında izahat verdi. İzahatından sonra, giriş harcının 1200 liradan 1000 liraya indirilmesini, ayrıca Biraderlerden tahsil edilen paranın %10'unun tahsilliye masrafı olarak Localara bırakılmasını ve Locaların bu para ile kendi masraflarını görmelerini teklif etti.

Yapılan müzakereler neticesinde:

1200 lira giriş harcının aynen kalmasına;

600 liralık senelik aidatın aynen kalmasına;

Terfilerden 250'şer lira almağa devam edilmesine;

Ancak, her türlü tahsilatın %10'unun Localara bırakılmasına karar verildi.

Bu suretle, Localarda kalan paranın, pul, matbua, çelenk vs. gibi müteferrik masraflarla; giriş harcı veremeyecek haricilerin bu masraflarının kar-

şılanabileceğinin; ayrıca, zaruret halindeki Loca Biraderlerine, yine bu para ile her türlü para mükellefiyetinden azade tutulabileceğinin; ve Biraderlerden, alınan paranın, aşağı yukarı yarısının ölüm yardımı olarak yine kendilerine ait olduğunun, aramıza girmek isteyen haricilerin bilgilerine sunulmasında fayda olduğunun Localara bildirilmesine; giriş harcı olarak ödenecek 1200 liranın maktu bir rakam olduğunun taleplerin altına yazılmasına karar verildi.

Çok üye almak temayülü

Genel Kurulda beliren çok üye almak temayülü üzerinde görüşüldü. Bunun bir taraftan faydalı, fakat diğer taraftan mahzurlu olduğu belirtilerek, haricileri almakta son derecede titiz olmanın şart olduğuna, ancak, paranın bir engel teşkil etmemesine dikkat edilmesi gerektiğine işaret edildi.

Temel prensiplerle tarihçenin basılması

Son günlerde, aleyhimizde cereyan eden propaganda dolayısıyla, bizden, resmî veya gayri resmî, istenen bilgilerin esasını vermek üzere, temel prensiplerimizi ayrıca basarak, gerekli yerlere göndermemizi teklif eden Okten Biraderimizin bu teklifine ilâveten, Temel Prensiplerimizin başına küçük bir tarihçe ilâvesine ve bu tarihçenin Hayrullah Örs ve Ziya Umur Biraderler tarafından kaleme alınmasına ve bu tasarının Büyük Kurulda görüşülmesine karar verildi.

Mimar Sinan Locasından şikâyet

Mimar Sinan Locasının iyi çalışmadığına işaret eden Pek Sayın Büyük Üstat, bu araştırma Locamızın, yeni kabul edilen Büyük Loca Tüzüğü esaslarına göre yeniden ele alınarak teşkilâtlanmasını sağlamak üzere harekete geçmek icap ettiğine işaret edildi.

☆☆☆☆

7 Temmuz 1974 Büyük Kurul toplantısı:

Yeni kitap alımı

Mimar Sinan Locası Kütüphanesine hangi kitapları almak gerektiğine karar verecek bir Komisyonun, Pek Sayın Büyük Üstat tarafından kurulmasına karar verildi.

Eğitim Locaları

Ankara Vâdisinde çalışan Eğitim ve Öğretim Locasının sunduğu çalışma raporu okundu. Bu raporu veren Eğitim Locası görevlilerine Büyük Görevliler Kurulunun memnuniyeti bildirildi. Bu arada, bazı Locaların çok dikkatli çalışmalar yaptıklarına işaret edilerek, bilhassa Ülke Muhterem Locasının gerek tekris, gerekse terfi celselerini büyük bir intizam içinde idare etmekte olduğunun zapta geçirilmesine karar verildi.

Yine bu vesileyle Cavit Yenicioğlu Birader, bazı kardeşlerin Eğitim ve Öğretim Localarına karşı menfi bir tavır takınarak, olmayacak tenkitler yaptıklarına, Locaları dolaşıp aleyhte konuştuklarına dikkati çekti. Ancak bu Locaların çalışmalarına Kardeşlerin alışabilmelerinin zamana bağlı olduğu, bu arada, Eğitim Locaları Görevlilerinin, şimdiye kadar olduğu gibi, yumuşak ve anlayışlı davranmaya devam etmeleri gerektiği belirtildi.

Okten Biraderin teklifi üzerine, önümüzdeki sene çalışmaları başladığı zaman, arka arkaya yapılacak Büyük Kurul toplantılarında, Eğitim Locaları başkanları bir araya getirilerek aralarında mutabık kalmalarının sağlanmasına karar verildi.

Büyük Müfettişler

Pek Sayın Büyük Üstat, Büyük Müfettişler hakkında izahat verecek geçmiş yıllarda Büyük Müfettişlik Müessesesinin iyi işlemediğini; bütün kontrol sorumluluğunun Büyük Kurul üzerinde kaldığını; bu sene daha iyi işlemesine gayret edileceğini söyledi. İstanbul, Ankara ve İzmir Vâdileri için hazırlanmış olan Büyük Müfettiş listelerinin ilgili biraderlere tebliğ edileceğini beyan etti.

Mimar Sinan Locası

Pek Sayın Büyük Üstat, Mimar Sinan Locası hakkında izahat vererek, derginin iyi yürümediğini; bu Locanın yeniden düzenlenmesi ve üyelerin tazelenmesi gerektiğini ifade etti. Derginin araştırma fonksiyonunu icra edemediğini, zaten buna imkân da olmadığını ilâve ederek, normal bir dergi halinde çıkarılmasına çalışılacağını söyledi. Bu itibarla, Büyük Loca Tüzüğü'nün öngördüğü gibi, kendi başkanlığında iki üye ile bir Mimar Sinan Komitesi kuracağını; ayrıca, bir Neşriyat Komitesi de kurarak Derginin çıkmasını sağlayacağını belirtti.

Mason ahlâkına uymayan davranışlar

Arditti Birader, İzmir'deki Eylem Locasının bazı problemler yarattığına işaret ederek, bu Locadaki bazı Kardeşlerin, diğer Locaları dolaşarak, Masonluğa aykırı bir takım prensipleri Masonluk terbiyesine uymayan bir metotla yaymağa çalıştıklarını; Masonluğu hariç âleme deklare ederek, müsabakalar açılmasını, sanat sergilerinin kurulmasını; Kardeşlere Masonların listelerinin verilmesini teklif ettiklerini; Masonluğun, herkesçe bilinen umumî prensiplerini uygunsuz bir şekilde tenkit ettiklerini; kendilerine yapılan ikazlara aldırmadıklarını bildirdi.

Aynı konu ile ilgili olarak, Halit Arpaç K., İzmir'de cereyan etmiş olan bir hadiseye temas ederek, bir Kardeşin, Şekûr Okten'i ziyaret ederek Halit Arpaç'ın da huzurunda, bir iddiasının tahkikini istediğini söyledi. Bu iddiaya göre, Meşrutiyet Caddesi 111 numara üyeleri ile anlaşmak üzere, onlara menfaat vaat edilmekte, üst dereceler teklif edilmekte imiş.

Şekûr Okten K., Halit Arpaç Kardeşin sözlerini teyit ederek, bu iddianın tetkik edilmesini; Büyük Sekreter tarafından sual açılarak, iddianın dayandığı vesika, şahit ve isimlerin, bu Kardeşten istenmesini teklif etti ve teklifi kabul edildi.

Pek Sayın Büyük Üstat, bu Kardeş, ortaya attığı çirkin iddiayı dayandıracak bir mesnet bulamazsa, kendisinin Haysiyet Divanına sevk edileceğini beyan etti; Halit Arpaç K. de, İzmir'deki Haysiyet Divanının bu konuda çalışacağını söyledi.

Locaların, posta, yardım vs.. gibi, özel masraflarını karşılayabilmeleri için, her Locanın, tahsil ettiği para miktarının %10'unu tahsilliyeye ücreti olarak muhafaza etmesine karar verildi.

Telefon Rehberinde unvan olarak "Masonlar Büyük Locası"; Telgraf adresi olarak da "MASLO" isimlerinin alınmasına karar verildi.

☆☆☆☆

Kıbrıs Barış Harekâtı:

Yunanistan Büyük Locasından gelen Levha: ⁵¹

Atina, 5 Eylül 1974

En Muh. ve En Mün. Nafiz Ekemen
Büyük Üstat
Türkiye Büyük Locası
25, Nuruziya Sok. Beyoğlu, İSTANBUL

En Muh. ve En Mün. Kardeşim,

9 Ağustos tarihli, Kıbrıs hakkında tarafınıza çektiğimiz telgrafımızı teyit ederiz:

"ULUSLARARASI MASONİK KARDEŞLİK DUYGULARI ADINA İYİ BİLİNEREN HÜMANİTER DÜŞÜNCELERİNİZ VE KIBRIS'TA MİLLİYET GÖZETMEKSİZİN İNSANLARIN İZDIRABINI DİNDİRME GAYRETİNİZE TAMAMEN GÜVENDİĞİMİZİ BELİRTMEK İSTİYORUZ.

ALEX. TZAZOPOULOS, BÜYÜK ÜSTAT - GEORGE SERGOPOULOS, BÜYÜK SEKRETER."

Bu telgrafımıza aşağıdaki nazik cevabınız gelmiştir:

"8 AĞUSTOS TARİHLİ TELGRAFİNİZ. AYNI DUYGULARI VE İKİ KARDEŞ MİLLET ARASINDA BARIŞIN KISA ZAMANDA TE-

⁵¹ Mektup Fransızca yazılmıştı

SİS EDİLMESİ İLE MİLLİYET VE DİN FARKINI GÖZETMEKSİZİN
ÜNİVERSAL KARDEŞLİĞİN GÜÇLENMESİNİ NİYAZ EDİYORUZ.
NAFİZ EKEMEN BÜYÜK ÜSTAT ZİYA UMUR BÜYÜK SEKRETER.

Teşekkür ediyoruz.

Ne yazık ki, o günden bu yana, durum kökten değişime uğramıştır. Enternasyonal haber ajanslarının naklettikleri zulüm haberlerinin dışında, temel bir beşerî problemle karşı karşıyayız: İşgal edilmiş topraklarla hiç bir Enternasyonal Cemiyetin temasına izin verilmezken, evlerine dönemeyerek Birleşmiş Milletlerin haklarında çok iyi tahmin edilebilen kararını tetikleyebilecek tehlikeli şartlarda yaşayan Kıbrıs'ın 200.000 Rum mültecisi.

Yukarıda verilen bilginin ışığında, - ve doğrudan millî sorunlara temas etmeksizin - Kardeşliğimizin ve temel Hümanizm prensipleri adına, tarihî Kıbrıs halkının, milliyet farkı gözetmeksizin, özgürlük ve onurunun sağlanması için, sizlerin ve dünyadaki tüm Masonik Otoritelerin, bu ağır soruna net bir hümaniter ve radikal çözümünün getirilmesine çalışmanızı rica ediyoruz.

Kardeşçe

Büyük Üstat Alexandre Tzazopoulos - Büyük Sekreter George Sergopoulos

cc. Dünyada mevcut tüm muntazam Masonik Otoritelere

☆☆☆☆

14 Eylül 1974 Büyük Kurul toplantısı:

Kıbrıs

Yunanistan Büyük Locası Büyük Üstadı ve Büyük Sekreteri imzası ile gelen ve Kıbrıs'ta vaki ıstıraplı durumun, millî hislerden arınmış insanî hislerin hâkim olacağı şekilde halledilmesi temennisini bildiren telgrafa, uygun bir cevap verildiğine..... bilgi edinildi.

Silâhlı Kuvvetlere Yardım kampanyası

Hava ve Deniz Kuvvetlerine yardım kampanyasının başarılı bir şekilde yürüdüğüne; tasarlanan rakamın hemen hemen elde edildiğine, bilgi edinilerek; kampanyanın Ekim sonuna kadar devam etmesine karar verildi.

Adana'da Loca kurulması

Adana'da bir Loca kurulması teşebbüsünün müspet bir mecraya girdiğine, bu hususta Ankara Localarının yardımcı olacaklarına dair izahat verildi.

Tepebaşı 111

Pek Sayın Büyük Üstat: "Meşrutiyet caddesi 111 numaradan 16 kişinin müracaatları olduğunu ve bunların, isimlerinin askıda bulunduğunu beyan etti.

Şekûr Okten K.: Ankara'da yeni bir mâbet yapılmış olduğunu, bu işte yardım eden kardeşlere teşekkür ettiğini bildirdikten sonra, önümüzdeki toplantıyı Ankara'da yaparak bu mâbedi çalışmalara açmayı teklif etti.

☆☆☆☆

5 Ekim 1974 Büyük Kurul toplantısı:

Kıbrıs:

Yunanistan Büyük Locasından gelen, Kıbrıs'la ilgili mektup hakkında, Pek Sayın Büyük Üstat bilgi vererek, Almanya Büyük Locasına keyfiyeti bildirdiğini, Yakalopulos Biraderin de bu hususta Yunan Büyük Locası ile temasa geçmesini söyledi.

İskoçya'ya ziyaret:

İskoçya'ya yapılması düşünülen ziyaretin, biraderlerin azlığı dolayısıyla yapılamayacağını öğrenen Sime Birader, hiç olmazsa bir

hey'etin merasime iştirakini arzu ettiğinden, Pek Sayın Büyük Üstat, Necdet Egeran ve diğer bazı Kardeşlerle şahsen katılacağını beyan etti.

Ankara'da klandesten grup:

Şekûr Okten Birader, Ankara klandesten grubundan kırka yakın kişinin, kendi kuruluşlarından istifa ettiklerine dair mektup verdiklerini, bize iltihak edeceklerini, bu suretle oradaki bir Locanın tamamen kapanabileceğini bildirdi.

Kıbrıs'ta Loca kurmak:

Pek Sayın Büyük Üstat, Kıbrıs Localarından Hüsnü Öngen Biraderin, orada bir Loca kurabileceğimiz hakkındaki mektubu üzerine izahat verdi. Şekûr Okten Biraderin nezareti altında, Kıbrıs'ta bir Loca kurmaya teşebbüs edilmesine karar verildi.

Gureba Hastanesinde Mason Doktorlar:

Sait Pembecioğlu Biraderin Gureba Hastanesindeki doktor Kardeşlerimizin, Mason oldukları için işlerinden uzaklaştırıldıkları rivayetinin doğru olup olmadığını sorması üzerine, Şekûr Okten Birader, bu hareketin sırf o sebebe bağlanamayacağını, arada haset, kıskançlık ve politikanın da rol oynadığını belirterek izahat verdi. Bunlarla endirekt olarak ilgilendiğini de ilâve etti.

Eğitim Locaları:

Raşit Temel K., Eğitim Localarının daha iyi çalışmalarını sağlamak gerektiğini; bazı Locaların bu konuda çok dikkatli, bazılarının ise ilgisiz olduğunu söyledi.

Orhan Alsaç K., aksaklıkların ritüeldeki bazı eksikliklerden ileri geldiğini, bunları düzeltmenin mümkün olup olmadığını sordu.

Raşit Temel K., ritüellerin çok açık olduklarını fakat Kardeşler tarafından yeteri kadar tetkik edilmediklerini; crada olanı uygulamanın şart olduğunu belirtti.

Gayri Menkul alımı

Nuruziya Sok. no. 19: İstanbul Lokali bitişiğindeki 19 numaralı binanın satın alınması için bir Umumî Heyet toplantısı yaparak, binanın alımı hususunda İdare Heyetine salâhiyet verilmesine karar verildi.

Silâhlı Kuvvetlere yardım kampanyası

Silâhlı Kuvvetlere yardım kampanyasında toplanan 250.000.- Lira kadar paranın ilgili makama yatırılmasına karar verildi.

☆☆☆☆

9 Kasım 1974 Büyük Kurul toplantısı:

Yolluklar, yurt dışında yaşayan yabancı Kardeşlerin aidatları:

5 Ekim 1974 tarihli Büyük Görevliler Kurulu zaptı okundu. "400 lira tutarındaki yollukların iki misline çıkarılması" ibaresini: "400 lira tutarındaki yollukların 1975 Genel Kurulunda verilecek karara göre, Nisan 1975 tarihinden itibaren iki misline çıkarılması" şeklinde yeniden alınan kararla düzeltilerek kabul edildi.

Uzun seneler Masonluğumuza hizmet edip çeşitli görevler alan, yabancı oldukları için şimdi kendi memleketlerinde bulunan, fakat Masonluğumuzla irtibatlarını kesmek istemeyen Mosse, Chiappe, Lewis, Chapman ve Brent Beirnohm Biraderlerin aidatlarını göndermekteki güçlükleri nazarı dikkate alan Pek Sayın Büyük Üstat, bu Kardeşleri, her türlü aidattan ve malî mükellefiyetten azade tutmağa karar verdiğini beyan etti.

Klandesten Localar

Şekûr Okten Birader, Ankara'daki klandesten Localardan 45 kişinin aralarında anlaşarak kendisine müracaat ettiklerini; tasvipnamelerinin alındığını, tahkikatlarının yapıldığını; hepsinin birden Gönül Mimarları Muhterem Locasına alınmak istediklerini; fakat hepsinin birden kabul muamelelerinin yapılamadığını ve 14'ünün muamelesi-

nin tamamlandığını bildirdi. 45 kişiden 38 'inin klandesten Localarından istifa ettiklerini bildiren yazıların alındığını ilâve etti. Bu hareketin oradaki iki klandesten Locayı hemen hemen ortadan kaldırdığı ve İstanbul'un endişeye düştüğü öğrenildi.

Klandesten Localardan gelen Kardeşlerin Localara dağıtılmasında fayda olduğu ileri sürülmekle, Pek Sayın Büyük Üstat, bu kimselerin Localarımıza kabullerinin teker teker olmasının müşkülât doğurduğunu, kafile halinde alınmalarının daha kolay olacağını belirterek, aramıza girdikten sonra Loca kurabileceklerini ilâve etti.

Klandesten Localardan gelenlerin nasıl alındıkları hakkında Pek Sayın Büyük Üstat yeniden izahat vererek, teklifleri bizzat yaptığını, tahkikatın Büyük Kurulca yürütüldüğünü, askıya konduklarını, iki dakika kadar gözleri kapatılarak, el kaldırma ile skrütenlerinin yapıldığını beyan etti.

Cemal Gücü K., klandesten Localardan gelenler arasından, müstafilerden 50, diğerlerinden 200 lira alındığını; terfi edenlerden 250'şer lira alındığını söyleyerek, Üstat derecesindekilerden para alınacağına dair kayıt bulunmadığını bildirmesi üzerine, Pek Sayın Büyük Üstat, bu biraderlerin durumunu birinci dereceden düzeltmek bahis konusu olduğuna göre, terfilerde herkesten 250 lira almanın şart olduğunu beyan ederek, vaktiyle yapılan müzakerelerin de bu yolda olduğunu hatırladığını söyledi. Yapılacak bütün terfilerden 250'şer lira alınmasına karar verildi.'

Ritüellerin yanlış uygulanması, eğitim

Şekûr Okten K., İstanbul'daki Devrim Locasında ritüellerin uygulanmadığını, keza, İzmir'de bir Locada, tekris sırasında haricileri yere kadar eğilttiklerini duyduğunu beyan ederek izahat istedi.

Suha Aksoy K., Devrim Locasında açılışın, bazen, çekiç darbesiyle yapıldığını, ritüelin bazen yetersiz uygulandığını, bu durumun düzeltilebileceğini söyledi.

Raşit Temel K., Üstadı Muhteremlik etmiş bazı Kardeşlerin, ritüeli bildikleri halde yanlış uyguladıklarını, bunlara her zaman müdahale edilemediğini beyan ederek, Büyük Müfettişlerin bu gibi halere müsamaha etmemelerini istedi.

Pek Sayın Büyük Üstat, Müfettişlerin gerektiği kadar titizlikle çalışmadıklarını, desteklenmeleri ve belki de eğitilmeleri lâzım geldiğini, Eğitim Localarının altı ayda bir onlara bazı hususları öğretmelerinin mümkün olduğunu söyledi.

Sait Pembecioğlu K., Ankara'da Eğitim Locasının fazla sert davrandığını, bunun reaksiyon yarattığını beyan ederek, Pek Sayın Büyük Üstadın ve Kaymakamların vâdilerdeki Büyük Müfettişleri toplayarak, Locaları sıkı şekilde kontrol etmelerinin doğru olacağını söyledi. *Bu yönde karar verildi.*

Şekûr Okten K., ritüellerin iyi uygulanması konusuna tekrar avdet ederek, bu hususta yalnız Müfettişlerin değil, Üstadı Muhteremlerin de ikaz edilmelerinin doğru olduğunu beyan etti.

Silâhlı Kuvvetlere yardım kampanyası

Yenicioğlu K., Silâhlı Kuvvetlere yardım konusunda izahat istedi. Gücü Birader, Ankara'da toplanan paranın kendisine gönderilmesini istedi. *Hava Kuvvetlerine 75.000; Deniz Kuvvetlerine 75.000; Kara Kuvvetlerine 100.000 lira yatırılmasına karar verildi.*

☆☆☆☆

21 Aralık 1974 Büyük Kurul toplantısı:

Klandesten Localar (Ankara)

Söz alan Pek Sayın Büyük Üstat, Ankara'daki klandesten Loca içinde, Şekûr Okten Biradere, başarılı gayretleri için teşekkür etti ve İstanbul'da, içlerinde klandesten Locadan gelen Biraderlerin bulunduğu yeni bir Locanın kurulması hazırlıklarının yapıldığını beyan etti.

Silâhlı Kuvvetlere yardım kampanyası

Silâhlı Kuvvetlere yardım vakfı için toplanmış para Vakıf hesabına yatırıldı.

Nur-u Ziya Sok.

Bü. Üs. Bitişigimizdeki 19 numaralı binanın muamelelerinin bitmek üzere olduğunu bildirdi.

Yanlış yapılan muamele ve Müfettiş Raporu

Yükseliş Muhterem Locasının Büyük Müfettişi Can Arpaç K. in bir şikâyet levhası okundu. Uyanış Muhterem Locasının Gönül Mimarları Locasından Kerim Arman Biraderin tebennisinin gündemde yer almamış olduğunun, celsenin çekiç darbesiyle açılmayacağını, Büyük Müfettişin ikazlarına rağmen ve onları nazarı dikkate almadan, muamelenin usulsüz olarak icra edildiğini bildiren bu levha hakkında söz alan şekûr Okten, Nafi Ziya Başak, Sait Penbecioğlu, Raşit Temel Kardeşler, muamelenin hakikaten yolsuz olduğunu, tüzüklere uyulmadan yapılan işlerin Masonik intizamı sarsacağını, Büyük Müfettişin ikazlarına aldırmayan bir Locanın Masonik suç işlemiş olduğunu beyan ettiler.

Penbecioğlu, Başak, Temel Kardeşler, sadece bir intizama davet levhasının kâfi gelmeyeceğini beyan ettiler. Okten Birader, muameleyi iptal etmenin yeterli bir ceza olduğunu söyledi. Aksoy ve Başak Biraderler, Loca savunması alınmadan bir tahkikat yapılamayacağını savundular. Pek Sayın Büyük Üstat, Locanın fikrini almanın Büyük Müfettişi küçük düşüreceğini, Masonik otoriteyi sarsacağını belirtti ve Penbecioğlu Birader de bu görüşe katıldı.

Yapılan müzakerenin sonunda, Pek Sayın Büyük Üstadın "Tebenni muamelesinin yok sayılması; buna benzer bir hareketin tekerrürü halinde Locaya disiplin cezası verileceği; bu kararı bildiren levhanın Locada aynen okunması" teklifi ittifakla kabul edildi.

Yenilik peşinde olan yeni nesil

Sait Penbecioğlu Birader, yeni nesilde, "Masonluğu yenilemek" gibi, Masonluğun ne olduğunu bilmemekten ileri gelen bir çabanın bulunduğunu; bu konuda çıkacak münakaşaların nereye varacağı belli olmadığını; Masonluğun umumî umdelerinin bir kulaktan girip bir kulaktan çıktığını belirtmesi üzerine, Arditti Birader, filhakika İzmir'deki Eylem Locasında bazı münakaşalara şahit olduğunu; konu-

şulması gereken konular üzerinde, Kardeşleri rencide etmesi mümkün bazı sözlerin sarf edildiğini bildirdi.

Masonlukta, prensiplere, tüzük ve ritüellere olduğu gibi, kılık kıyafete de uymak lüzumunun daha iyi tebarüz ettirilmesi düşüncesine uygun olarak, Pek Sayın Büyük Üstat, bu meselelere de temas eden mesajını yayınlayacağını beyan etti.

İktisat

Masrafları kısmak için Büyük Görevliler Kurulu toplantılarının azaltılması; Genel Kurulun da iki senede bir toplanması hususundaki temenniler mevzuat değişikliği ile ilgili olduğundan, vakti geldiği zaman müzakere edilmek üzere ertelendi.

1975

Kemal Locasını canlandırma teşebbüsü - Yeni tüzük ve ritüellerin yürürlüğe konması - Nuruziya'da çevre parsellerin alınması, yaşlı Kardeşler için yokuşu az olan Eski Çiçekçi Sokağından giriş sağlanması projesi - Tepebaşı 111'den gelen Kardeşlere orada kazanmış oldukları derecelerinin tanınması (Gün Locasına Üstadı Muhterem adayı bulunamıyor) - Müze ve Arşiv için eski evrak, regalya, v.s. bağış çağrısı - Araştırma yapmak isteyenlerin artık arşiv malzemesi yoktur diye mazeretleri kalmadı - Giriş aidatı ve pırl pırl gençler.... - Babasından para alan öğrenci "hür" değildir - Masonlukta yenilik olur mu? - Yenilik istemeye yönelik konferansların önlenmesi - Türkiye Büyük Locası hükm-ü şahsiyetinden "Türkiye" sözcüğünün kaldırılması - İç tüzükler - 111 numara hakkında yapılan işlerin beklenen neticeleri vermemesi - Kıbrıs harekâtı sırasında kayboldukları bildirilen iki Rum hakkında gelen mektubun cevapsız bırakılması - İzmir Lokal inşaatı - Deprem bölgesine okul inşaatı çıkmazda - Masonlukla ilgili Meclis tahkikatı - Tepebaşı 111'den gelen Kardeşler ve Gün Locasının yarattığı problemler - Loca İç Tüzük tasarıları - İntizamsız çalışmalar, eşarplar - En çok 5 aday birlikte tekris edilebilir hükmü - Adana'da Loca - Donanma Kuvvetlerinden gelen teşekkür ve madalya.

8 Mart 1975 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı:

Kemal Locası

İzmir'de, Kemal Muhterem Locasının yeniden ihdası konusunda gelen levhanın okunması üzerine, Halit Arpaç Birader, İzmir'de bulunan 3 Locanın oraya kifayet etmediğini, iki senede bir Loca açmağa zorlamanın icap ettiğini söyleyenlerin bulunduğunu beyan ettikten sonra; Kemal Locasından klandesten Büyük Locaya iltihak edenlerin

aramıza avdet etmelerini kolaylaştırmak bakımından, Kemal Locasının tekrar ihdasının doğru olacağını, o Locadan bünyemizde kalmış olanların, Loca kurucusu olabileceklerini, diğer Localardan alınacak Kardeşlerle sayının 20'ye iblağ edilebileceğini ilâve etti. Pek Sayın Büyük Üstat, vaktiyle Kemal Locasının yaşatılmasına gayret edildiğini, muvaffak olunamadığını beyan ettikten sonra, şimdiki mevzuat hükümleri yerine getirilirse bir mesele kalmayacağını söyledi.

Arpaç Birader, evrakı tamamlayacağını, vaktiyle İzmir'de klandesten Locaya giden 35 kadar birader sayısının şimdi 90 civarlarında olduğunu; Kemal Muhterem Locası ile bunların avdetine teşebbüs edilebileceğini; muvaffak olunamazsa, yeni bir Loca kazanılmış olacağını söyledi.

Seminer düzenleme önerisi

Eylem Muhterem Locasından gelen ve bütün Vâdileri kapsayacak bir seminer tertibini teklif eden levha okundu. Cemal Gücü K. bu Locanın Masonluğu değiştirme temayülünde olduğunu belirtti. Halit Arpaç Birader, seminer tertibinin Eğitim Localarının amaç maddesi hükümlerine göre yerine getirilebileceğini belirtti.

40 senelik Masonlara berat verilmesi

Pek Sayın Büyük Üstat, 40 seneden beri Mason olan Kardeşler için bir tören tertip ettiğini bildirerek, bunlara verilecek beratların tamamlandığını; 28 Mart 1975'te İstanbul'da yapılacak bir merasimle, İstanbul'da bulunan Kardeşlere beratlarını vereceğini; diğer Vâdilerde tain edilecek günlerde aynı törenin yapılacağını söyledi.

Bozuk elektrik tesisatı

Pek Sayın Büyük Üstat, İstanbul Lokali elektrik tesisatının çok bozuk ve korku verici olduğunu bildirmesi üzerine, tamiri ile gerekli masrafların yapılabileceği kararı alındı.

Türkiye Büyük Locası 19 - 20 Nisan 1975 Konvanı

Katılan Önceki Büyük Üstatlar: En Muhterem Ahmet Salih Korur, Ekrem Tok, Enver Necdet Egeran ve Hayrullah Örs K.'ler.

Büyük Kurul Raporundan Bölümler

1 - Mevzuat.

1974 Genel Kurul toplantısında verilen karar ve direktifler daire-sinde "Masonluğun Temel Prensipleri" ve "Hür ve Kabul Edilmiş Ma-sonlar Büyük Locası Tüzüğü" bastırılmış ve 1 Eylül 1974 tarihinde yürürlüğe konmuştur.

Büyük Loca Tüzüğüne göre kurulmuş olan Komiteler ve Üstadı Muhteremler Danışma Kurulu çalışmalarına başlayarak, Büyük Loca Tüzüğü'nün öngördüğü şekilde, birer Yönetmelik tasarısının ana hat-larını tesbit ettiler. Bu yönetmelik tasarıları, bu yılki toplantıda seçe-cek olduğunuz yeni Büyük Görevliler Kurulu tarafından tetkik edile-rek son şekillerini bulacak ve Kardeşlerin bilgisine sunulacaktır.

Bu suretle, bütün kusur ve sevabıyla birlikte, Büyük Locamız muntazam Obediyanslar içinde bulunması gerekli mevzuat külliyatı-nın tamamına sahip bir duruma gelmiştir. Şimdiden sonra, önümüz-de uzunca bir tecrübe devresi olmalı; mümkün olduğu kadar tâdilât yoluna gidilmemeli; uygulamanın göstereceği bazı aksaklıklar, sükûnet içinde tesbit edilmelidir. Bu konuda bütün Kardeşlerin, gö-revli Kardeşlere yardımcı olmaları en büyük temennimizdir. Her Üs-tat Kardeş Ritüel, Tüzük veya Yönetmeliklerde aksayan bir noktaya rastladığı vakit, bunu bir yazı ile ilgili "Ritüel" veya "Kanun, Tüzükler ve Hukuk İşleri" Komitelerinden birisine bildirmelidir. Bu Komiteler, ileri sürülen teklifleri tetkik ettikten sonra, Büyük Görevliler Kurulu aracılığı ile, Genel Kurul'a getirecekler, böylece Ritüel ve Mevzuatı-mızda gerekli düzeltmeler, etraflı şekilde düşünme imkânı bulundu-ktan sonra, sağlam ve sistemli bir şekilde yapılabilecektir.

Normal olan bu gelişme düzeyine ulaştığımızı göre, artık Mason-luğumuzun, mevzuat dışındaki ana konularıyla daha fazla ve esaslı şekilde meşgul olma imkânlarını bulacağını ümit ediyoruz.

2- Gayri menkuller

1974 Genel Kurulunda verilen yetkiye dayanılarak, İstanbul'da, Nuruziya Sokağındaki 19 numaralı bina satın alınarak, iktisap ve tapu muameleleri tamamlanmış; bu suretle, İstanbul'daki lokalimiz hususunda, 1974 senesi İdare Raporunda ileri sürdüğümüz temenniler yolunda mühim bir adım atılmıştır. İstanbul Mason lokalimizin yetersizliği, gün geçtikçe elle tutulur bir hale gelmektedir. Artık Muhterem Localarımız, değil törenlerini ve olağanüstü toplantılarını, hattâ normal çalışmalarını bile yapamayacak duruma gelmişlerdir. Bu itibarla, İstanbul Masonik lokali ile meşgul olmağa başlamak, sürat isteyen bir zaruret haline gelmiştir. 19 numaralı binanın alınmasından sonra, ara yerde kalan 23 numaralı arsanın da alınmış olduğu farz edilerek, Mukbil Gökdoğan Üstadın başkanlığında kurulan bir komisyon, yerimizin bir değerlendirilmesini yaptı. Bu Komisyonun raporuna göre, halen 730 metre karelik bir yerimiz vardır. Buna 23 numaralı arsa ilâve edildiği takdirde, 820 metre karelik kadar bir yerimiz olacaktır. Bu yere, arka tarafımıza gelen Çiçekçi sokağındaki, yekûnu 125 metre kare tutarındaki üç küçük parselin ilâvesi, çok büyük bir önem taşımaktadır. Bu parsellerin alınması, yokuşu çok az olan Çiçekçi sokaktan girişi temin ederek, yaşlı Kardeşlerimizin, devam hususundaki en büyük sıkıntılarını halletmiş olmaktan başka, yerimizin değerlenmesi bakımından, fevkalâde büyük yararlar sağlayacaktır. Şöyle ki:

Bu parseller alınabildiği takdirde, bir yüzü Nuruziya Sokağında, öbür yüzü Çiçekçi Sokağında olmak üzere, 1000 metre kareye yakın bir arsanın değeri, şimdikine nispetle, hesapsız ölçüde artmaktadır; Bugün 19 - 21 - 23 - 25 numaralarda, yeni bir bina sistemi düşünülecek olursa, imar durumuna göre, verilecek olan inşaat derinliği 16 - 17 metre arasındadır; iki sokağa cephesi olan bir arsada ise, derinlik bahis konusu olmayacağından, 30 metrelik bir derinlik üzerinde inşaat yapılması imkânı vardır ki, bu, yapılacak binanın hacmini iki misline yakın bir ölçüde artırmaktadır.

İster burayı yeniden yapmağa teşebbüs edelim, ister bugünkü şartlar altında, uzak bir hayal gibi başka bir yere gitmeği düşünelim, yerimizin değerini kat kat artıracak olan bu teşebbüse mutlaka girişmeliyiz.

Bu itibarla, gelecek senelere sari taahhütlere girişmek, gereğinde borçlanmak, bütçe fasılları arasında münakale yapmak hususunda, bütçe tasarısı ile getirdiğimiz teklifin ehemmiyetle nazara alınmasını rica ederiz.

3. Matrikül Hareketleri

1 Nisan 1974 tarihinden 31 Mart 1975 tarihine kadar olan matrikül hareketleri:

364 tekris, 20 intizama avdete karşılık, 34 Ebedî Maşrık'a intikal, 80 gayrı muntazam, 42 istifa. Toplamda, geçen seneye göre 70 artışla 3176 Kardeş.

4. Tepebaşı 111'den gelenler:

111 numaradan gelen bazı Kardeşlerin orada aldıkları Üstatlık derecesinin kıdemi bizce nazarı itibara alınmamakta, bu sebeple, burada bazı görevlere gelememektedirler. Katılma işlerini kolaylaştırmak bakımından, Pek Sayın Büyük Üstat kendi yetkisini kullanarak, bazı zarurî hallerde, oradaki kıdemi geçerli saymak istemektedir.

111 numaradan aramıza katılanlar hakkında yapılan muameleler, istisnaî bazı usullere tâbi tutulmaktadır. İki seneye yakın bir müddetten beri devam eden bu durumun bir tarihte, meselâ 1975 senesi sonu olarak, sınırlandırılması yerinde olur kanaatindeyiz.

Moiz Berker K.⁵²: 1974 Genel Kurulunda, Meşrutiyet Caddesi 111'den bize geçmek isteyen bazı Kardeşlere kolaylık göstermek salâhiyeti P. S. Bü. Üstada bırakılmıştı. Bu sayede bir çok Kardeş bize iltihak etmiş, şayanı teşekkürdür. Ancak dolaşan sözlere göre, oradan gelenler arasında, vaktiyle tarafımızdan reddedilip orada alınanlar varmış. 111 numaraya fazla kolaylıkla giriliyormuş. Bu konuda bilgi rica ediyorum.

Bü. Üs.: 111 numaradan aldığımız Kardeşler hakkında tahkikatı tam olarak yapıyoruz. Bu meselede kolaylık söz konusu değildir. Yal-

⁵² 1976 Genel Kurulunda okunan 1975 tersimatından alınan bu diyaloglar, konu beraberliği bakımından, buraya monte edilmiştir.

nız tekris usulünü kısaltarak basitleştirdik. Camianın bilgisi dışında aramıza giren yoktur. Şimdiye kadar 89 kişi aldık, iki kişinin muamelesi derdesttir. Endişeye mahal yoktur.

111 numaradan gelenlerin tekrisi yapıldıktan sonra, önceden almış oldukları 2. ve 3. dereceleri veriyoruz. Fakat kıdemini burada yaptıkları yeminden başlaması, yeni kurulan Gün Muhterem Locasında kıdemli Üstat bulunamamasına sebep oldu; başka Localardan Kardeş alındı. Bu Kardeşlere eski kıdemlerini tanımağa taraftar mısınız?

Enis Naci Kafalı K.: Taraftar değilim. P. S. Bü. Üs. isterse, şahsen tanışın.

Fikret Çeltikçi K.: Biz bu Kardeşleri aramıza almakla intizama sokmuş oluyoruz: haklarını da vermemiz lâzımdır. Kıdemlerini tanımalıyız.

Muzaffer Grebene, Abdullah Egemen, Necdet Egeran, Enver Bakırcı ve Hayrullah Örs Biraderler de aynı istikamette konuşular. Bu Kardeşlerin kıdemlerini tanımak keyfiyeti oylanarak kabul edildi.

5. Regalyalar

Büyük emekler ve fedakârlıklarla elde ettiğimiz regalyalar, maalesef, artık kullanılamaz hale gelmiş bulunmaktadır. Bundan böyle, yenilerini tedarik etmek, eskiden de olduğu gibi, her Locanın kendisine düşen bir görev olacaktır. Regalyaların dışarıdan tedariki çok pahalı olduğundan, yerli malzeme ile yapılmalarına teşebbüs edilmiş, gerek kumaşın dokunması, gerek nakışların işlenmesi ve gerekse bijuların imali için, bu işlerle uğraşan atölyelerle temasa geçilmiştir.

6. Fikrî çalışmalar

Localarımız, fikrî çalışma açısından, büyük gayretler sarf etmişlerdir. 1974 senesi içinde, vâdilerimizde 274 konferans verilmiştir. Ancak, bunlar içinde sırf Masonik konulara değinenler nisbeten azdır. Bir çokları, genel kültür konularını incelemekle beraber, mesleğimizi uzaktan yakından ilgilendirme niteliğinden uzak kalmaktadır. Kardeşlerimizin, mümkün mertebe, Masonluk tarihimizi ilgilendiren konular üzerinde çalışmalar yapmaları arzuya şayandır. Bu suretle "Mimar Sinan" dergimizin de kuvvetlenmesi mümkün olacaktır.

7. Arşiv ve Müze - Kültür Komitesi⁵³

İstanbul Vâdisinde, Obediyansımızı ilgilendiren bir ARŞİV - MÜZE' nin kurulmuş olduğu malûmdur. Henüz pek yeni olmakla beraber, şimdiden diyebiliriz ki, Masonik tarihimizin, bilhassa 1909'dan bu yana olan kısmını ilgilendiren pek çok evrak, matbua ve vesika bir araya toplanmış vaziyettedir. Bu dönem için araştırma yapmak isteyen Kardeşlerimizin, "*vesika yokluğu*" mazereti, artık geçerli olmaktan çıkmıştır. Bu imkânları sağlayacak şekilde, ellerindeki, vesika, broşür, biju, berat ve saire gibi şeyleri bulunduran bir çok Kardeş, bunları, iyi muhafaza edileceklerinden emin olarak, arşive teslim etmişlerdir. Bu Kardeşlerimize minnet ve teşekkürlerimizi sunuyoruz. Elllerinde vesika mahiyetinde herhangi bir şey bulunan diğer Kardeşlerimizin de aynı şekilde hareket etmelerini kendilerinden bir defa daha rica ediyoruz.

Önümüzdeki seneden itibaren tam randımanla çalışacağını ümit ettiğimiz "Kültür Komitesi", bu alandaki eksiklerimizi tamamlamaya gayret edecektir.

8. Silâhlı Kuvvetler

Türk Silâhlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı'na, Localarımızın topladığı 250.000 Lira gönderilmiştir.

İskoçya Seyahati

Pek Sayın Büyük Üstat Nafiz Ekemen ve bazı Kardeşlerimiz, Kasım 1974 sonunda, geçen sene düşünülmekte olan İskoçya seyahatine katıldılar. Büyük Üstat oradan Fransa'ya geçmiştir.

Her iki dost Obediyans nezdinde P. S. Bü. Üstadımızın görmüş olduğu hüsnü kabul son derece yüksek ve parlak olmuştur. Dışarıdaki itibarımızı göstermesi bakımından, hepimizi memnun edeceği kanaatıyla bu noktaya da işaret etmek istedik.

Yüksek giriş aidatı ve gençler.

Reşit Ata K.: Gençlerin aramıza alınmasını kolaylaştırmak hususunda tedbir aldınız mı?

⁵³ 1973 yılı Genel Kurul raporuna bakınız

P. S. Bü. Üs.:Hakikaten değerli gençler teklif edilse, giriş aidatı mâni teşkil etmez; imkânsızlık içinde bulunanlara bir çare bulunur, fakat bu iş umumîleştirilemez.

Vahit Karamanoğlu K.: Sayıdan çok keyfiyete önem vermeliyiz. Öğrenci alma yolunda bir eğilim var. Fakat biz "hür ve aydın erkekler" diyoruz. Bir öğrenci maddî ve manevî bir yere bağlı olduğuna göre hür sayılmaz. Aydın demek de o kadar kolay değildir. Dikkatli olalım.

Şekûr Okten K.: Ankara'da tekris edilen genç öğrencilerin hepsi Kardeş çocukları olduklarından, bahis konusu mahzur onlar için varit değildir.

Seçimler

Büyük Sekreter, Vâdilerde Büyük Üstatlığa namzet gösterilen Üstatların isimlerini okudu: İstanbul'dan Nafiz Ekemen, Ankara'dan Şekûr Okten, İzmir'den: Nafiz Ekemen. Şekûr Okten K., namzetliğinden feragat ettiğini bildirdi.

Yapılan gizli oylamada, Büyük üstatlığa 139 mevcudun 136 oyunun alarak Nafiz Ekemen K. yeniden seçildi (iki boş, bir Okten) ve Ön. Bü. Üs. Hayrullah Örs K. tarafından görevine is'ad edildi.

İzmir Vâdisi Kaymakam namzedi Halit Arpaç K. 140 mevcudun 137 oyunu alarak seçildi. Ankara için iki aday vardı: Abdurrahman Erginsoy ve Şekûr Okten. İkinci turda Şekûr Okten K. seçildi (141 mevcuttan, Ş. Okten : 71, A. Erginsoy: 68, 2 boş).

Gizli oylama ile görevlerine seçilen diğer görevliler: Bü. 1. Na.: Cemal Gücü, Bü. 2. Na.: Orhan Alsaç, Bü. Sekreter: Ziya Umur, Bü. Sekreter Yardımcısı: Nafi Ziya Başak, Bü. Hazine Emini: Suha Aksoy, Bü. Haz. Em. Yardımcısı: Ömer F. Kurt.

Görevlerini sonradan Büyük Üstadın tayin ettiği, seçilen diğer Büyük Görevliler:

İzmir'den: Osman Ertörer ve Güres Çarkoğlu; Ankara'dan Fuat Tuygan, Can Arpaç, Ferit Özmen, Cavit Yenicioğlu (Raşit Temel aynı oyu almış, ama, feragat etmişti); İstanbul'dan Macit Erbudak, Sadi Aral, Adnan Ergeneli, Nesip Aksüt ve Faruk Va - Nu Kardeşler.

İstanbul Lokali

Pek Sayın Büyük Üstat, İstanbul lokalinin çok paraya ihtiyaç gösterdiğini, ilk iş olarak Çiçekçi Sokağındaki üç parça küçük evin alınmasının mutlak bir zaruret olduğunu sözlerine ekledi, Suha Aksoy Birader de, hakikaten, İstanbul Localarının çalışabilmeleri için yer kalmadığını tebarüz ettirdi.

Kıbrıs

P. S. Bü. Üs.: Kıbrıs konusunda vazifelendirdiğimiz Biraderden ses çıkmadı. Kıbrıs'ta Locaya devam edemeyen Kardeşler sadece 7 kişi imiş. Bugünkü siyasi ortamda kampanya açmak yerinde değil.

Topluma Açılmak

Burhan Ceyhan K.:yargı Kurullarımız işlemiyor, iç denetimimiz eksik, alınması gereken tedbirler düşünülmemiş, meselelerimiz bilimsel açıdan incelenmiyor. Önümüzdeki dönemde bir Mason semineri öneriyorum. İsteyen Birader masrafını bizzat vermek şartıyla, seminere katılsın. En mühim sorunumuz Masonluk Türk toplumuna nasıl açılabilir?

Hayrullah Örs Üs.: Ben Milliyet gazetesine bir konuşma yaptım. İnanmak istemeyen gene inanmadı. Hattâ bizim için Ortaçağa değil, İlk Çağa gidiyorlar dendi. Hakkımızda bilinmeyen bir şey esasen yoktur. Polemik yaratmaktan hiç bir fayda doğmaz.

Ahmet Salih Korur Üs.: Bizim için topluma açılmak ferdendâ⁵⁴ yetişmekle olur. Maksadımız cemiyeti uyarmak değil, kendi kendimizi yetiştirmektir. Mesleğimiz ne olursa olsun, örnek insan gibi görünürsek bütün topluma açılmış, hem de iyi açılmış oluruz.

Kültür:

Macit Erbudak K.: İki senede Localarımızda çok çeşitli konular üzerinde 670 konuşma veya konferans verilmiştir. Muhtevaları hakkında daha sağlam bilgi edinebilmek için, bunların metinleri Mimar

⁵⁴ ferden - ferdâ: fert fert, tek tek.

Sinan Locasına gelse iyi olurdu. İnsanlarımız fikirler etrafında hiçbir zaman toplanamazlar. Biz, kafalarında fikir olanları bir araya getirmek gayretindeyiz.

☆☆☆☆

20 Nisan 1975 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Pek Sayın Büyük Üstat	Nafiz Z. Ekemen
Büyük Üstat Kaymakamı	Şekûr Okten
Büyük Üstat Kaymakamı	Halit Arpaç
Büyük I. Nazır	Cemal Gücü
Büyük II. Nazır	Orhan Alsaç
Büyük Sekreter	Ziya Umur
Büyük Hatip	Macit Erbudak
Büyük Hazine Emni	Suha Aksoy

ile, Pek Sayın, Büyük Üstadın yaptığı vazife taksimine göre:

Büyük Hasenat Emni	Sadi Aral
Büyük I Muhakkik	Fuat Tuygan
Büyük II Tören Üstadı	Osman Ertörer
Büyük Kutsal Kitap Emni	Adnan Ergeneli
Büyük Koruyucu	Cavit Yenicioğlu
Büyük Sancaktar	Can Arpaç
Büyük Sekreter Yardımcısı	Nafi Ziya Başak
Büyük Hazine Yardımcısı	Faruk Kurt
Büyük Hatip Yardımcısı	Nesip Aksüt
Büyük II Muhakkik	Ferdi Özmen
Büyük II Tören Üstadı	Faruk Va-Nu
Büyük Gözcü	Güres Çarkoğlu

yerlerinde olmak üzere celse açıldı. Önceki Büyük Üstat Hayrullah Örs'ün mazereti bildirildi.

Fahrî üyelik

İdeal Muhterem Locasından İzzet İşçan Biraderin fahrî üyeliği teklifi müzakere edilerek kabul edildi. Bu konu ile ilgili olarak Pek Sayın Büyük Üstat, fahrî üyelerden alınmağa devam edilen 300 Liranın da kaldırılabilip kaldırılamayacağını sorarak, fahrî üyelerden hiç para almamanın daha doğru olacağını, senede 600 lira veremediği sabit olan bir Biraderden 300 lira almağa devam etmenin aksaklıklara sebebiyet verdiğini söyledi.

Masonlukta yenilik

İzmir'deki Eylem Muhterem Locasının Masonlukta yenilikler yapılması tekliflerinin, müşahhas olarak, nelerden ibaret olduğu soruldu. Osman Ertörer Birader bu teklifleri getireceğini bildirdi.

Alsaç Birader, Masonlukta yenilik temenni eden bazı konferanslar verildiğini de duyduğunu, bunların metinleri elde edilebilirse, dedikuların ortadan kalkabileceğini söylemesi üzerine, Pek Sayın Büyük Üstat, İdeal Muhterem Locasında verilen bir konferansta "Fikir Özgürlüğü" üstünde her türlü özgürlük diye bir sürü laflar, hatta Landmarklar hakkında da özgürlüklerden bahsedildiğini duyduğunu, Konferansın ve o celse tersimatının Locadan istendiğini, ancak henüz cevap gelmediğini söyledi.

Localardaki konferansların ve bilhassa konferansları takip eden müzakerelerin ne şekilde kontrol edilebileceğine dair müzakere açıldı.

"Masonik Doğrultuya Davet" gibi başlıklar altındaki konferansların tehlikeli bir çığır açabileceği hususunda duruldu. Locaların dikkatini çekmek, konuşmaların istikametini tayin etmek, metinleri önceden istemek, genç biraderlere çok umumi Masonik konuları vermek gibi bazı meselelerin belki de bir tamim mevzuu olabileceği, fakat böyle bir tamimin locaları baskı altına alarak şahsiyetlerini rencide edebilmekten başka, uygulamanın da imkânsız olabileceği ve konunun daha ziyade, şifahi olarak, Üstadı Muhteremler Kurullarında ele alınmasının muvafık olacağı neticesine varıldı. Cavit Yenicioğlu K., Localara direktifler verilebileceğini, Osman Ertörer K., politika ve din münakaşasına girmeden Localarda her şeyden bahsedilebileceğini, hudutların Üstadı Muhteremler tarafından tayin edilmesi gerekti-

ğini, yalnız şüpheli görülen konuların Büyük Görevliler Kuruluna getirilebileceğini beyan ettiler. Suha Aksoy K. her konuda konuşmanın mümkün olduğunu, ancak günlük meseleler üzerinde sığağı sığağına konuşmanın bazı tehlikeler arz ettiğini belirtti.

İsrail'de Loca

Pek Sayın Büyük Üstat, İsrail'de, İstanbul Musevicesi ile konuşan bir Locanın kurulduğunu ve bu Locaya İstanbul'da tekris edilmiş bir Kardeşimizin Üstadı Muhterem seçildiğini memnuniyetle bildirdi.

☆☆☆☆

31 Mayıs 1975 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Fahrî üyelik

Pek Sayın Büyük Üstat, fahrî üyeliği kabul edilen Biraderden alınan Yardım Sandığı hissesi 300 liranın, yapılan hesap neticesinde kaldırılabilceği neticesine varıldığını, bu Biraderlerin tümünün kırkı aşmadığının anlaşıldığını beyan etmesiyle, 300 liranın fahrî üyelere alınmayıp Büyük Hazinece tesviye edilmesine karar verildi. Bundan böyle, kırk senesini doldurup şeref diploması almış olan Biraderlerin, devamsızlık yüzünden gayrı muntazam ilân edilemeyecekleri ve elli senesini dolduran Biraderlerin, isterlerse, her türlü mali mükellefiyetten muaf tutulacakları, ayrıca, bu Biraderlerin, Büyük Locamızın şeref üyeleri sayılacakları kararlaştırıldı. Bu meyanda Bedri Ölçer Biraderin de şeref üyesi olacağı göz önünde tutularak, ayrıca bir muameleye lüzum kalmadığı belirtilmiş oldu.

Türkiye Büyük Locasının adından "Türkiye" ibaresinin kaldırılması

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Türkiye Büyük Locası ibaresindeki "Türkiye" kelimesinin kabul edilmemiş olduğuna bilgi edinilmesi üzerine Danıştay'a yapılan itiraz teklifi, şimdilik geri bırakılarak bir müddet beklenilmesine karar verildi.

Locaların İç Tüzükleri

Ahenk Muhterem Locasının İç Tüzük tasarısı, Büyük Hatip Macit Erbudak Biradere verildi. Ancak, Locaların yaptıkları iç tüzük tasarılarında lüzumsuz maddeler bulunduğu, bilhassa, Ana Tüzüklerimizde yer alan bir çok hükümlerin, başka başka ifadelerle iç tüzüklere aktarılmasının yersiz ve bilhassa tehlikeli olduğu göz önünde tutularak, 1971 senesinde Localara, iç tüzükler hakkında gönderilmiş olan tamimin yeniden gönderilmesine ve Locaların dikkatinin çekilmesine karar verildi.

Kıbrıs Harekâtında kaybolan Rumlar

Yapılan müzakere neticesinde, Kıbrıs harekâtı sırasında kayboldukları bildirilen iki Rum'un hayatta olup olmadıklarını bizden soran bir mektupla ilgilenilmemesine karar verildi.

Eğitim Locaları

Eğitim Localarının yeni başkanları seçildi; İstanbul Eğitim Locası başkanlığına Suha Umur; başkan vekilliğine Umur Ünsal; Ankara Eğitim Locası başkanlığına Cavit Yenicioğlu, vekilliğine Ferdi Özmen; İzmir Eğitim Locası başkanlığına Güres Çarkoğlu, vekilliğine Bekir Tantürk getirildi.

İzmir Lokal inşaatı

Osman Ertörer Birader, İzmir lokali için, Arditti Biraderin 200.000 lira teberru toplamağı vaat ettiğini, ayrıca bir bankacının 100.000 lira sağlayacağını; İzmir'deki bina için teşebbüse geçileceğini, Büyük Locadan para istenmeyeceğini ifade etti.

Deprem bölgesine okul inşaatı

Şekûr Okten Birader, İsviçre'den gelen zelzele yardım parası ile yaptırılmak istenen mektebe, Maarifin "Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası" plakentinin takılamayacağını, ancak "Türk Yükseltme Cemiyeti" plakentinin takılabileceğini bildirdiğini söyledi. Bunun kabulüne imkân olamayacağı belirtildi".

26 Temmuz 1975 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

İstanbul'da gayri menkul alımı

Pek Sayın Büyük Üstat Çiçekçi Sokağındaki küçük binaların satın alınması için yapılan teşebbüsün netice veremeyeceğini, zira bu bina sahiplerinin 4 - 5 milyon lira gibi, havsalanın alamayacağı bir fiyat istediklerini bildirdi ve kendi arsalarımızla yetinmek zorunda olduğumuzu söyledi.

Deprem Bölgesine Okul işi çıkmazda

Büyük Üstat, ayrıca, bir kaç sene evvel, deprem felâketi olan bölgelerimizden birine yardım olmak üzere bir ilkokul yapılması için, İsviçre'deki Kardeşlerimizden gelen 20.000 İsviçre Frangı hakkında izahat verdi. Bu mektebi yaptırmak için karşılaşmış olan idare ve bürokrasi zorluklarını anlatarak, yardımı yapanların şart koştukları gibi, Mektebe "*Masonlar İlkokulu*" ismini vermenin mümkün olmadığını, idarî makamların bu ismi reddederek, en fazla "Türk Yükseltme Cemiyeti" adına bir plaka konabileceğini, fakat bunu da bizim kabul etmemize imkân olmadığını; diğer taraftan, İsviçre'deki Kardeşlerin, 20.000 Frank ile yapılması gerekli İlkokulun ne olduğunu sorduklarını bildirerek, İsviçre'ye mektup yazdığını, durumu anlatarak, mezkûr paranın başka bir hayır işine tahsisinin mümkün olup olamayacağını sorduğunu ve müspet cevap aldığını bildirdi.

Masonlukla ilgili Meclis tahkikatı

Şekûr Okten Birader, Millet Vekili Özer Ölçmen'in, Masonlar hakkında tahkikat isteyen tavrini hakkında bir prensip kararına varılmasını talep etti: Hiç kaale alınmaması mümkün olmakla beraber, bu tahkikat talebinin teşvikçisi olmamızı, Mecliste açılacak bir tahkikat neticesinde hazırlanacak raporun ilânı ile, bu işin kapatılmasını teklif etti.

Ölçmen'in tavrini okundu.

Pek Sayın Büyük Üstat, son derecede masum işlerin dahi çok garip bir küçük memur zihniyeti içinde bulaştığına işaret ederek, tahki-

katı bizim tahrik etmemiz halinde, karşımıza kimin çıkacağını belli olamayacağını, anlayışsız muhataplar karşısında, zorlukla kurduğumuz arşivin darma dağınık olması tehlikesini belirtti. Açılan müzakerede Kardeşler tahkikatı tahrik etmenin hiç bir bakımdan fayda sağlamayacağı, kendiliğinden gelecek herhangi bir tahkikata ise, esasen ve her zaman hazır bulunduğumuzu belirttiklerinden, bu meselele ye karışmamamıza ve Meclisin yapacağı muameleyi beklemeğe karar verildi.

Tepebaşı 111'den gelen Kardeşler

Pek Sayın Büyük Üstat, Meşrutiyet Caddesi 111'den gelen Kardeşler hakkında izahat verdi. Bu Kardeşlerden kurulu Gün Muhterem Locasının problemler yarattığını, Loca Sekreteri Münip Tarhan Biraderin, kötü niyetli olmamakla beraber, fevrî hareketlerle işi süratlendirmek için, usullere aykırı hareketlerde bulunduğunu, verilen emirlere itiraz ettiğini, Üstadı Muhterem Şefik Keskin'in bunlara mani olmadığını anlattı. Yapılan müzakere sonunda, endişeyi mucip bir hal olmadığı neticesine varılarak, bu Biraderlerin yapacakları muameleler hakkında yeni ve daha sıkı bir prosedür uygulanması için bir tamim yazılmasına karar verildi.

Loca İç Tüzük tasarıları

Ziya Umur Birader, Muhterem Locaların Büyük Görevliler Kurulunun tasdikine sundukları Loca İç Tüzük tasarıları hakkında bilgi verdi. Bu tüzüklerde, 1972 senesinde gönderilmiş olan tamim hükümlerine uyulmadığını, Masonluğun umumi prensiplerinin gelişi güzel, eksik gösterildiklerini veya gereksiz tekrarların olduğunu, bunun büyük mahzurlar doğuracağını belirterek, bu tasarıların tasdik edilmesini ve Locaların dikkatini çeken yeni bir tamimle 1972 tamiminin bir suretinin tekrar gönderilmesini ve yeni tasarılar istenmesini teklif etti. Bu teklif kabul edildi.

Eşarplar

Şekûr Okten Biraderin, eşarplarımızın çok intizamsız olduklarını söylemesi üzerine, Pek Sayın Büyük Üstat, 60 tane regalya takımının

yapılmakta olduğunu, Eylül'den sonra gelmeğe başlayacaklarını, her Locanın bu takımlardan birini, bedeli karşılığında almağa mecbur tutulması suretiyle bu meselenin halledileceğini bildirdi.

Çalışmalarda intizamsızlık - Eğitim Locaları

Pek Sayın Büyük Üstat, çalışmalardaki intizamsızlık bakımından da, Eğitim Locaları başkanlarının yaptıkları toplantıda müspet ve iyi kararlar alındığını, bu kararların ve çalışma usulünün Localara tamim edileceğini bildirdi.

Üstat Derecesi Ritüeli

Pek Sayın Büyük Üstat, 3. derece Ritüelimizdeki bir yanlışlığı belirterek, işaret ve kelimelerin her Biradere ayrı ayrı verilmesinin zaruret olduğunu belirtti. Bu yanlışın düzeltilmesi için Muhterem Localara bir tamim yazılmasına karar verildi.

☆☆☆☆☆

27 Eylül 1975 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

En çok 5 aday birlikte tekris edilebilir.

Yükseliş Muhterem Locasında 12 kişinin birden tekris edileceğine dair davetiye üzerine yapılan müzakerede, beş kişiden fazlasının aynı celsede tekris edilemeyeceği; aynı günde iki celse birden yapmak mahzurlu olmakla beraber, her halde on iki kişinin tekrisinin mümkün olamayacağına işaret edilmekle, Şekûr Okten Kardeş bu işle meşgul olacağını beyan etti.

Locaların Hazineye olan borçları

Pek Sayın Büyük Üstat, Locaların Büyük Hazineye olan borçlarından bahsederek, bu miktarın son derecede yüksek olduğunu, İstanbul'da 650.000, liranın üstünde borç bulunduğunu, vâdilerin de bu nisbette borçlu olduklarını, masraflarımızı karşılayacak paranın bulu-

namadığını buna mutlaka bir çare aramak gerektiğini, borcu olan Localara İ's'ad tasvipnamesi gönderemeyeceğini, esasen, Loca borçlu olduğu müddetçe seçimlerinin muteber olamayacağını söyledi.

Yenicioğlu K. bu hususta zecri hareket edilmesini, Locaların, borçlu Kardeşleri borçsuz gösterdiğini, halbuki bunların normal mesailere bile katılamayacaklarını söyledi.

Pek Sayın Büyük Üstat, ekseriya, Loca Biraderleri borçlu olmadıkları halde, Loca Hazine Eminlerinin borçlarını Büyük Hazineye yatırmadıklarını, Locaların ayrıca, tekris, terfi konularında yanlışlar yaptıklarını, bu yanlışları, elimizdeki tek vasita olan davetiyelerden çıkarmanın zorluğunu söyleyerek, para toplanması işinin daha iyi düzenlenmesi için, saat 18 - 18,30 aralarında bir kişinin daima hazır bulunarak Loca Hazine Eminlerini sıkıştırması gerektiğini ilâve etti ve bu hususu, Aksoy ve Kurt kardeşlerin düzeltmelerini rica etti.

Halit Arpaç K. bu; işi organize etmek icap ettiğini; Okten K. de bu meselenin bir Üstadı Muhterem meselesi olduğunu; Cavit Yenicioğlu K. ise, hastalığın, birey olarak Masonluğun iyi anlaşılmasında yatıldığını beyan ettiler. Aral Kardeşin, Üstadı Muhteremler toplantılarının daha sık yapılması gerektiğini söylemesi üzerine, Pek Sayın Büyük Üstat, bu toplantılardaki devamsızlıktan da şikâyet etti.

Kemal Locası

Osman Ertörer K. söz alarak, Kemal Locasının faaliyete geçirilmesi için müracaat edildiğini, fakat müspet bir netice alınmadığını bildirerek izahat istedi.

İç Tüzükler

Osman Ertörer K. İç tüzükler hakkında konuşarak, Eylem Locasının, tamime uygun bir taslak hazırlamış olduğunu söyledi.

Evvelki Büyük Kurulların yaptığı müspet işleri övdükten sonra, şimdi sırf günlük işlerle meşgul olduğuna işaret ederek, ileriye dönük bir çalışma raporu hazırlamamızı temenni etti. Böyle bir raporda seminerler meselesinin gündeme alınmasını; mevcut Mason sayısının çoğalmadığını, tedbirler aramamızın lüzumuna; başka vilâyetlerde

Localar açılmasındaki faydaları belirtti, yardımlarımızın azlığına temas etti.

Ziya Umur K. İç Tüzük tasarılarında bir çok lüzumsuz tekrarın yer aldığına; bunların münakaşasının altından kalkılmaz bir hale geldiğine işaret etti.

Osman Ertörer ve Ferit Özmen K.ler, Merkezin tip haline getirilmiş bir İç Tüzük yapıp Localara gönderilmesini teklif ettiler.

Ertörer K. buna, yönetmelik demenin daha uygun olacağını belirtti. Ayrıca, devamsızlık nedendir? Aidat neden ödenmez? Teşkilâtımız tamam mıdır? Bunlar hakkında seminerler yapmalı, her isteyen kardeş bu seminerlere katılmalıdır, dedi.

Büyük Üstat, Ertörer Kardeşimizin çalışma programı hakkında, 2,5 sene önce, Eylem Locasından istediklerini yazarak bir taslak göndermelerini rica ettiğini, fakat cevap alamadığını bildirdi.

Halit Arpaç K. "Konu ile bir Loca görevlendirilsin, çalışıp vardığı neticeleri bize getirsin" demesi üzerine Ziya Umur, Locaların bu yolda çalışmalarına engel yoktur; bilâkis hepimiz minnettar oluruz. Meseleler tetkik edilerek getirilsin, Mimar Sinan Locasının neşir vasıtaları ile ilân edilsin. Bunları bütün Kardeşlerin duyması faydalıdır. Fakat bir Locayı bu yolda görevlendirmek mümkün ve doğru değildir; Büyük Loca bir Locaya karşı angaje vaziyete giremez, dedi.

Büyük Üstat, bir teklif tasarısının getirilmesini temenni etti.

☆☆☆☆

29 Kasım 1975 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Adana'da Loca

Adana'da kurulmasına teşebbüs edilen Loca hakkında, Abdurrahman Erginsoy Biraderin Nevzat Eser Kardeşin resen hareket ederek yetkilerini aştığını bildiren levhası okundu. Pek Sayın Büyük Üstadın verdiği izahattan sonra yapılan müzakere sonunda, endişeyi mucip bir hal olmadığı, Loca kurulmasının teşvik görmesi gerektiği kanaati-

na varıldı ve netice olarak, Fuat Tuygan Biraderin Adana'ya giderek durumu tetkik etmesine, oradaki Biraderler arasında bir koordinasyon kurarak görüşmeler yapmasına, imkânları arayarak Büyük Kurula bilgi vermesine karar verildi. Bu konuda kendisine yetki veren bir mektubun ve bazı evrakın fotokopilerinin gönderilmesine karar verildi.

Silâhlı Kuvvetlere Yardım

Donanma kuvvetlerine gönderilen 75.000 lira hakkında bir teşekkür mektubu ile bir madalya geldiğine, ancak bunların yanlışlıkla Meşrutiyet Caddesi 111'e gittiği için gecikmiş olduğuna bilgi edinildi.

10 Kasımda Atatürk'ü anma

10 Kasımda Atatürk'ü anma töreninin Ankara ve İzmir Vâdilerinde yapıldığına; Ankara'da Profesör Afet İnan'ın bu münasebetle bir konferans verdiği bilgisi edinildi.

16 Aralık gününün kutlanması

Türkiye Büyük Locasının muntazam bir şekilde kurulduğu güne rastlayan 16 Aralık tarihinin Mason günü olduğunu hatırlatan Pek Sayın Büyük Üstat, 16 Aralıkta vâdilerde birer kokteyl verilerek günün tesit edilmesini istedi.

Üstadı Muhteremlerin Toplu İs'adı

Üstadı Muhteremlerin, Büyük Loca tarafından yapılacak olan İs'ad günleri tespit edildi. Buna göre:

27 Aralık 1975 Cumartesi saat, 17'de İstanbul'da;

28 Aralık 1975 günü İzmir'de;

29 Aralık 1975'günü Ankara'da İs'adların yapılmasına karar verildi.

1976

Adana'da Loca (devam) - Kardeş sayısını artırmak için yeni Loca açmak gerek - Huzurevi için yatırılan ancak bu amaç için kullanılmayan paralar - Cumhuriyet Senatosuna verilen taktir üzerine - Masonlukta (hesap açısından) murakabe olmaz - Dışa açılma: Müslüman olmaya namaz gülünç görünebilir - Mason balosunun gelirinin Ankara binasına bırakılması - Ölüm yardımı ile ihtiyacı olan Kardeş ve Hemşirelere yapılan yardımların azlığı - Dışa dönük sosyal yardımların envanterinin çıkarılması - Büyük Kurul yerine Küçük Kurul - Tepebaşı 111'den İzmir ve Ankara'ya alınanlar - Tüyük değişikliği - Tönü Blanşlar - Değişik regalya olabilir mi? - Ankara ve İzmir'de biriken paralar - İngiltere arşivleri - Bursa ve Manisa'da Loca - Ankara'da yaptırılan okul - Seçimi kaybeden Büyük Görevlinin isyanı - Sahra Locaları - Van Depremi.

17 Ocak 1976 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Adana'da kurulacak Loca

Adana'da kurulması istenen Loca hakkında Fuat Tuygan K. izahat verdi. Nevzat Eser Biraderle görüşüğünü, fakat bu Biraderin böyle bir işi idare edemeyeceği kanaatında olduğunu söyledi. Yapılan müzakereler neticesinde, Adana'da bir Loca kurmak hususunda herkesin mutabık olduğu, ancak, uzaktaki böyle bir işin yürütülebilmesi için ihtiyaç görülen kuvvetli bir kadroya henüz sahip bulunulmadığı, halbuki bu işin büyük bir titizlik içinde yapılmasının iktiza ettiği neticesine varıldı. Osman Ertörer ve Fuat Tuygan Kardeşlerin bu işle meşgul olmalarına, eksik kadroyu, Ankara'da yapılacak tekrislerle tamamlamağa karar verildi.

Ankara ve İzmir dışında locaların açılması

Osman Ertörer K., İstanbul, Ankara ve İzmir dışında locaların açılması temennisinde bulunduğunu, bu işin gayret ve teşvike ihtiyacı olduğunu söyledi. Çarkoğlu Birader, mesela Manisa'da bir Loca kurulabileceğine işaret etti. Okten Birader bu işlerin iyi yürümediğini, Eskişehir tecrübesine dayanarak izah etti. Cavit Yenicioğlu Birader, Osman Ertörer Biraderin teklif ve temennilerine aykırı bir hüküm bulunmadığını beyan ederek, programlanacak bir şey yok; bu temenniler bizim gayelerimizdir; bir realizasyon programı istiyorsa onu söylesin dedi.

Kardeş sayısını artırmak için yeni Loca açmak

Osman Ertörer Biraderin, *"Masonların sayısını arttırmağa çalışmak, Localara direktif vermek, her Locanın senede en az on kişiyi tekris etmesini sağlamak lâzımdır"* demesine karşılık, Localara *"Mason yap"* demek salâhiyetimiz olmadıktan başka, *"çok sayıda üye alalım, isteyen ayrılır ve tasfiye olur"* yolundaki muhakemenin de doğru olmadığı tebarüz ettirildi,

Hayrullah Örs Üstat, Mason sayısının artması lüzumunu, Localara hitap ederek değil, Kardeşlere hitap ederek teşvik etmeliyiz, dedi.

Büyük Üstadın, böyle bir temenni ihtiva eden bir mesaj yayınlayabileceği neticesine varıldı.

☆☆☆☆

22 Mart 1976 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Huzurevi için yatırılan paralar

Pek Sayın Büyük Üstat, bazı Kardeşlerin, Yakacıkta kurulması düşünülen fakat şimdilik kurulamayan Huzurevi için verdikleri paralar hakkında izahat istediklerini; bunlara, paralarını geri alabilecekleri hususunda bir karar almamıza gerek olup olmadığını sordu. Yapılan görüşme sonunda karara lüzum olmadığı, parasını isteyen olursa geri verilebileceği neticesine varıldı.

Suha Aksoy K. Locaların hazine eminleriyle görüştüğünü, masraflara karşılık Localara bırakılan %10 yerine sabit bir miktarı bırakmanın daha uygun olacağını düşündüğünü, makbuz almakta zorluk çekildiğini söyledi.

Guatemala'da deprem

Büyük bir zelzele felaketine uğramış olan Guatemala'daki Bira-derlerin talep ettikleri yardıma, memleketimiz mevzuatı dolayısıyla uyamayacağımızın kendilerine bildirilmesine karar verildi.

☆☆☆☆

Türkiye Büyük Locası 23 Nisan 1976 Konvanı

Toplantıya katılan Önceki Büyük Üstatlar: En Muhterem Ahmet Salih Korum, Necdet Egeran ve Hayrullah Örs Kardeşler.

Büyük Kurul Raporundan Bölümler

Bina ve yeni mâbet işleri

Senelerden beri düşünülmekte olan İstanbul Vâdisindeki Mason Lokalimiz hakkında, maalesef, henüz bir hal yolu bulunabilmiş değildir. Geçen seneler bitişiğimizdeki 19 numaralı arsa alındıktan sonra, Çiçekçi Sokağına bakan üç küçük parselin alınmasına teşebbüs edildi. Fakat 125 m² tutarında olan bu üç parsel istenilen fiyat her türlü mantığın dışında, astronomik bir rakam oldu: 3.500.000.- TL. Tabiatı ile feragat edildi.

Mâbet ihtiyacımız son haddine gelmiştir. Bu sene kurulan yeni Localardan sonra, Cumartesi ve Pazar günlerinden başka günlerde boş mâbedimiz yoktur. 23 numaralı arsa, Ermeni Vakıflarına ait olduğu için, bugünkü şartlar altında alınması zor olmaktadır. Her halde esaslı tamirata girişmek, veya binaları yenilemek, gelecek senelere cari taahhütler yüklemek, gereğinde borçlanmak, bütçe fasılları arasında münakale yapmak hususunda, bütçe tasarısı ile getirdiğimiz teklifin ehemmiyetle nazara alınmasını rica ederiz.

Görevli Kordonları

Geçen sene yerli malzeme ile yapılmasına başlanmış olan görevli kordonlarının imali bitmek üzeredir. Elimizde kırk küsur Localık tek-mil takım vardır. Kısa bir müddet sonra Locaların her birine tam bir takım dağıtılarak, tutarı kadar para miktarınca Localar borçlandırılacaktır.

Türkiye Cumhuriyet Senatosuna Verilen Takrir Üzerine

Derneğimiz hakkında bir soruşturma yapılmasına karar verildiğini gazete haberlerinden duymuş bulunmaktayız. Henüz resmî bir tebligat almış değiliz. Hiç bir şeyi gizli olmayan Derneğimiz hakkında soruşturma yapmakla görevli Cumhuriyet Senatosunun Sayın üyelerine elimizden gelen her türlü kolaylık gösterilecektir.

Matrikül Hareketleri

385 tekris, 35 intizama avdet ve 2 uyanmaya karşılık, 44 Ebedî Maşrık'a intikal, 84 gayri muntazam, 45 istifa. Toplamda, geçen sene-ye göre 249 artışla 3425 Kardeş.

Pahalı regalyalar

Aktan Okan K.: Regalyalar için tahmin edilen 10.000.- TL çok fazladır. Bu kadar para ile daha faydalı işler yapılabilir.

Bü. Üs.: Regalyalar konusunda kararı Genel Kurul vermiştir; her Locanın bunlardan bir takım alma mecburiyeti vardır.

Masonlukta murakabe olmaz

Enis Naci Kafalı K.: Malî rapor vazıh değildir. Muhasebe tekniğine uymamaktadır.

Sungur Babaoğlu K.: Hesaplarda, ufak da olsa bazı yanlışlıklar var. Büyük Hazine bize hesap vermek mecburiyetinde değildir. Fakat, madem ki bir hesap veriliyor, o halde bu hesabın kuruşu kuruşuna olması ve anlaşılabilir bir şekilde getirilmesi lâzımdır. Bu hesapları bir malî kontrol heyetinden geçirmek mümkün değil midir?

Bü. Üs.: Tüzüğümüzde murakabe müessesesi yoktur. Murakıp raporu yapılmaz, çünkü Masonlukta murakıp olmaz prensibi hâkimdir.

Bütçe

Kardeşler, bütçe meselesi üzerinde fazla görüşmenin lüzumsuz olduğunu, hiç bir cemiyette bu kadar düşük aidat alınmadığını, bu gelirlerimizle sosyal yardıma imkân bulunmadığını, yeni bazı gelir kaynakları aramanın yerinde olacağını belirttiler.

Dışa Açılma

Hayrullah Örs Üs.: Dışarı açılalım sözü mütemadiyen tekrar ediyor. Kardeşlerim bunun neticelerini hesap etmiyorlar. Amerika gibi bir yerde İstiklâl Savaşını verenlerin onda dokuzu Masondu. Halbuki Irak'a da bakılsın. Her memleket kendi şartları içinde mütalâa edilmedir. Merasimlerimizin, bilmeyen kişiler önünde gülünç gösterilmeleri çok kolaydır. Müslüman olmayana namaz da gülünç görünebilir. Biz sadece, kendimizi ferden iyi tanıtmalıyız. Almanya'da bile, "Masonluk aleyhine söz söyleniyor" dendiği vakit, "hamakâtla⁵⁵ mücadele edilmez" cevabı verilmiştir. Amerika'ya bakıp orasını misal almak hatadır.

Ahmet Salih Korur Üs.: Örs Üstadın fikrine tamamen iştirak ediyorum. Dedikodulara aldırmamak gerekir.

İbrahim Hoyi K.: (dışarı açılmak ve skrüitenlerle ilgili olarak) Kırk seneden beri Masonlukta reform lâfı dinlerim. Halbuki Masonlukta reform olmaz. Evvelâ ketum olmayı öğrenelim, geleneklere uyalım, her şey düzelir.

Bü. Üs.: Masonluğu tanıtmak üzere bir broşür ve bazı meşhur Masonların ismini taşıyan diğer bir broşürün kendi başkanlığı altında, Hayrullah Örs, Ziya Umur, Mukbil Gökdoğan, Sahir Erman, Macit Erbudak ve Suha Umur Kardeşler tarafından hazırlandığını söyledi.

☆☆☆☆

⁵⁵ Hamakât: ahmaklık, beyinsizlik, bölülük

23 Nisan 1976 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Mason balosunun gelirinin Ankara'ya bırakılması

Şekûr Okten K. Ankara'da yapılan Mason balosundan elde edilen 50.000 lira gelirin dörtte birinin Büyük Loca Hazinesine verilmesi gerektiğini, fakat bu para ile Ankara lokalinin bazı ihtiyaçlarını karşılamak istediklerini, ve bu paranın kendilerine tahsis edilmesini teklif etti. Bu teklif kabul edildi.

Yeni yaptırılan regalyalar

Suha Aksoy K. yapılması tamamlanmış olan regalyaların 10.000 Lira karşılığında Localara verilmesine başlamayı teklif etti. *Kat'î maliyet hesaplarının tamamlanmasının zamana muhtaç olduğuna ve bu maliyetin 10.000 lira civarlarında bulunduğuna göre, bu parayı tam ve peşin olarak veren Localara Regalya vermeye başlanmasına karar verildi.*

Muhasebe planı

Büyük Üstadın bir muhasebe planı yapmamızın zamanı geldiğini söylemesi üzerine, Suha Aksoy K., bu planı derhal hazırlayarak gelecek toplantıya sunacağını, ancak bir muhasebe planı talimatının Hazineyi aşan bir iş olduğunu beyan etti.

Ölüm yardımının azlığı - Yaşayanlara da yapılan yardımın artırılması

Şekûr Okten Birader, 750.000 lira ölüm yardımı toplandığını, ortalama 12.500 liradan 500.000 lira verildiğini, bu itibarla ölüm yardımını 15.000'e çıkarmanın mümkün olduğunu beyan ederek Kardeşlerin arzu ve temayüllerinin de bu istikamette olduğunu ifade etti. Büyük Üstat, 12.500 liranın hakikaten az olduğunu teslim etmekle beraber, yardımı sırf ölenlere yaptığımızı, yaşayanlara ise, pek nadir olarak ve ancak 500 lira gibi bir yardımda bulunabildiğimizi, bunu artırmanın daha uygun düşeceğini, dirilerin ölümlerden çok yardıma muhtaç olduklarını söyledi. Yapılan müzakere sonunda, bu işe, daha iyi bir hesap yaptıktan sonra karar verilebileceği neticesine varıldı.

Dışa duyurulmak üzere yaptığımız sosyal yardımların envanterinin çıkarılması

Cavit Yenicioğlu K. insanlığa hizmet diye neler yaptığımızı duyurmanın ve müessesemizle iftihar etmenin doğru olacağına, yaptıklarımızın tevsikinden fayda umulduğuna işaret etti. Pek Sayın Büyük Üstat, arşivde toplanmış olan zabıt ve vesikaların bastırılmasına teşebbüs edileceğini söyledi. Ertörer Birader, her Locanın yaptığı sosyal yardımlara ait bir müşterek rapor hazırlanmasını teklif etti.

Tasarruf sağlamak üzere Büyük Kurulu Küçük Kurul olarak toplamak

Orhan Alsaç Birader, tasarrufu sağlamak gayesiyle, Büyük Kurulun Küçük Kurul olarak çalışmasını, delege sayısının azaltılmasını sağlayacak bir ana tüzük değişikliği teklifi getirmeyi teklif etti.

☆☆☆☆

06 Haziran 1976 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Muhtaç Kardeş ve Hemşirelere yapılan yardımın azlığı

Pek Sayın Büyük Üstat, ihtiyaç içindeki kardeşlere ve eşlerine yapılan yardımın 500 lira gibi düşük bir seviyede kaldığını söyleyerek bunu artırmayı teklif etti. Yapılan müzakere sonunda bu miktarın, Temmuz başından itibaren 750 liraya çıkarılmasına karar verildi.

Senato tahkikatı

Şekûr Okten K. Senato tahkikatı konusunda yeni bir şey olmadığını, iki aylık tahkikat müddeti sona erdikten sonra iki ay daha uzatılmış olduğunu gazetelerden öğrendiğini belirtti.

Ankara Lokali

Şekûr Okten K., Ankara'daki binamızın kat'î kabul muamelesinin sona erdiğini ve son hesaplarla 22.000 lira borçlu olduğumuzu bildirmesi üzerine, bu paranın ödenmesine karar verildi.

Münasip zamanlarda ve yerlere dağıtılmak üzere "*Masonluk üzerine*", ve "*Bazı Meşhur Masonlar*" broşürlerinden 250 adedinin Ankara'ya gönderilmesine karar verildi.

Manisa'da Loca

Güres Çarkoğlu K. Manisa'da bir çok Kardeşin birikmiş olduğunu, orada bir Loca açılabilir açılmayacağı hususunu araştırmak için kendisine yetki verilmesini istedi. Çarkoğlu Biradere, o Kardeşlerle görüşerek, zemini ve zamanı yoklaması hususunda görev verildi.

Tepebaşı 111'den İzmir ve Ankara'ya alınanlar

Güres Çarkoğlu K., İzmir'deki gayri muntazam Büyük Loca üyelerinden iki Biraderin aramıza alınmış olduğunu, bundan iyi neticeler beklendiğini beyan etti. Aynı durumda iki Biraderin de Ankara'da camiamıza katıldığına bilgi edinildi.

☆☆☆☆

4 Eylül 1976 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Regalyalar

Büyük Kurul üyelerinin eksik regalyalarının yapılması için gerekli kumaş bedeli olarak 103 Sterlin tutarında paranın ödenmesine karar verildi.

Localardaki eski regalyaların kaldırılarak yenilerinin verilmesine başlandığına bilgi edinildi. Ankara'ya 8, İzmir'e 6 takım gönderilmesine ve bedellerinin Büyük Hazineye yatırılmasına karar verildi.

Almanya Daveti

22-24 Ekim 1976 arasında, Alman Büyük Locasındaki seçim ve İs'ad için yapılan davete, Pek Sayın Büyük Üstat ile Büyük II. Nazır Orhan Alsaç'ın icabet ederek Türkiye Büyük Locasını temsil etmelerine; seyahat için gerekli masrafların Büyük Loca Hazinesi tarafından tesviyesine karar verildi.

Tüzük değişikliği

Şekûr Okten K., üç senelik değişmezlik müddeti sona ermediğine göre, 1977 senesi içinde Büyük Loca Tüzüğünde değişiklik yapmak mümkün değilse de, şimdiden bazı hazırlıklara girişilmesinin doğru olacağını, ezcümle;

1. Büyük Görevliler Kurulu, ayda bir değil, ihtiyaç halinde toplanır.

2. Büyük Loca Genel Kurulu iki senede bir toplanır. hükümlerini getirmenin yerinde olacağını beyan etti.

Fuat Tuygan K., aynı istikamette konuşarak Pek Sayın Büyük Üstadın salâhiyetlerini bazen çok geniş tutan, bazen çok tahdit eden hükümlerin çelişki halinde olduklarını ifade etti.

Bü. Üs., Üstadı Muhteremleri, hiç olmazsa senede bir defa bir araya toplamanın lüzumunu belirtti.

Tönü Blanşlar

Şekûr Okten K. Mayıs ayının Tönü Blanşlara yetmediğini, erkenden yapılan mesai programlanması yüzünden tekris veya terfi merasimleriyle çatıştığını belirtti.

Pek Sayın Büyük Üstat, Tönü Blanşları Nisan ayına teşmil etmenin doğru olmayacağını; Sadi Aral Birader, Mâbetlere hemşireleri sokmamak gerektiğini ifade ettiler. Yapılan müzakereler sonunda *Resmî tatil günleri dahil olmak üzere, Cumartesi ve Pazar günlerine inhisar etmek kaydı ile, senenin her ayında Tönü Blanş yapılabileceğinin Localara tamimine karar verildi.*

Hazine Emni Rehberi

Büyük Hazinesinin, Loca Hazine Eminliğine mahsus olmak üzere, bir Hazine Emni Rehberi hazırlamasına karar verildi.

16 Ekim 1976 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Değişik regalya olabilir mi?

Orhan Alsaç K. regalya vesilesiyle Ankara'daki Ahîler Locasının durumuna temas ederek, bu Muhterem Locanın ucuz tip, fakat niza- ma uygun olmayan takımlar kullandığını; aynı müsaadeyi diğer Locaların da alarak 10.000 liradan az para ile masraftan kurtulup kurtulamayacaklarını sordu. Ayrıca, Ahîler Locasına ayrıcalıklar tanınmış gibi bir durum olduğunu ilâve etti. Pek Sayın Büyük Üstat, bütün Locaların birbirlerine uymak zorunda olduklarını belirterek, konuyu müstakil bir görüşme maddesi yapmayı ileri sürdü. Önemli olan bu meselenin Şekûr Okten Birader tarafından bir heyet kurularak tetkik edilmesine ve neticeyi bildirmesine karar verdi.

Ankara ve İzmir'de biriken paralar

Suha Aksoy K. Ankara'da 530.000, İzmir'de 350.000 liramızın bulunduğunu belirterek, bunların Merkez hesabına devrini rica etti.

Pek Sayın Büyük Üstat, birikmiş paramızı bankada saklamanın abes olduğunu beyan ederek, bununla ne yapılabileceğini sordu. *Umumî temayül arsa almak yönünde tecelli ettiyse de, bugünkü şartlar altında, derneğimiz adına arsa müsaadesi almanın zorluğu tebarüz ettirilerek, şimdilik tahvil alınmasına karar verildi.*

İngiltere arşivleri

Sadi Aral K. Londra'da Stubbs⁵⁶ Biraderle görüştüğünü, vesikaların mikrofilmlerini almak için yardım görebileceğini, ancak İngiltere'de fazla vesika yok gibi görüldüğünü; Aralıkta Londra'ya döndüğü zaman bu işle meşgul olmaya çalışacağını söyledi.

Bursa ve Manisa'da Loca

Pek Sayın Büyük Üstat, bu işle uğraşmış olup, şimdilik bir başarı sağlanamadığını izah etti.

⁵⁶ Büyük Sekreter

Çarkoğlu K. Manisa'da kurulması temenni edilen Locaya temasla, oradaki Kardeşlerin bu işe gayret ettiklerini; karar safhasına gelinmediğini; yerli muhitin müteassıp olduğunu; şimdilik Manisa Locasının İzmir'de kurulmasının yerinde olabileceğini beyan etti.

Ankara'da yaptırılan okul

Can Arpaç K. Ankara'da bir okul yaptırma teşebbüsünün başarılı olduğunu, 200.000. Liraya çıkacak olan bu okulun temelini, ay sonunda atılacağını müjdeledi.

☆☆☆☆

25 Aralık 1976 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Seçimi kaybeden Büyük Görevlinin isyanı

Can Arpaç Biraderin şikâyet mektubu ile, şikâyete muhatap olan Raşit Temel Biraderin mektubu müzakere edildi. Umur K., okumayı yanında keserek, tahkikata havale edilmesi gerektiğini söyledi.

Osman Ertörer K., karşılıklı hakaret durumlarında, disiplin kurullarının faaliyette bulunmadıklarından yakındı ve "*işler örtbas edilme-yip Haysiyet Kurulları işlemelidir*", dedi.

Pek Sayın Büyük Üstat, mesele hakkında bilgi edinildiğini, tahkikata havale etmenin kanunî bir zaruret olduğunu beyan etti.

Can Arpaç Kardeşin kaleminden, olayın cereyan ediş şekli:

Kenarda kalan anılar!⁵⁷ ...

1975 yılında yapılan Büyük Loca seçimlerinde, Ankara vâdisinde uzun süre görev yapmış Büyük Görevlilerden üçü değişmişti. Görevlerini devretmek durumunda olan Kardeşlerimizden birini bu değişiklik akıl

⁵⁷ Can Arpaç'ın arşivinde

almaz derecede üzümüştü!... İstanbul'dan beş yıl önce geldiği halde, Ankara vâdisinde Büyük Görevli olan bir Kardeşimizi bu görev değişikliğinin tek nedeni ve adeta suçlusu gibi görüyordu.

O tarihlerde Ankara lokalimizin birinci katında Büyük Üstat Kaymakamının bir odası vardı. Büyük Görevli Kardeşlerimiz de lokale geldiklerinde bu odada otururlardı. Seçimlerden sonra Büyük Üstat Kaymakamı ile eski ve yeni Büyük Görevliler bu odada buluşmuşlardı. İstanbul'dan gelip, göreve seçilen Kardeşimiz de aralarına katılmak istedi. Ne var ki, daha oturmasına bile meydan kalmadan seçimi kaybetmenin üzüntüsünü yenemeyen kardeşimizin «Eş.... eş ..., senin yüzünden ahengimiz bozuldu ...» şeklindeki hakaretine maruz kaldı. Kısa bir sessizlik oldu. Gözler yeni seçilen Kardeşimize çevrildi. Kardeşimiz soğuk konululuğunu korumaya çalışarak «Bu çatı altında asla olmaması gereken bu davranışını Haysiyet Kurulumuza götüreceğim. Umarım hakaretinin cevabını orada alırsın» dedi ve odayı terk etti. Ve olayı hem Büyük Locamızın Yargı organlarına hem de bütün üyelerini Büyük Locamızdan alan Türkiye Fikir ve Kültür Derneğinin Yargı organlarına aksettirdi.

Büyük Locamızın Yargı organı derhal toplandı. Öfkeli kardeşimiz «Seçim çekişmeleri nedeniyle büyük üzüntü duyduğu için yanlış bir ifade kullandım» diyerek özür diledi. Kurul Başkanı, şikâyetçi Kardeşimize özür dilenmesini yeterli görüp görmediğini ve bir ceza verilmesini isteyip, istemediğini sordu. Şikâyetçi Kardeşimiz «özür dilenmesinin yeterli olduğunu; amacının bir Kardeşin cezalandırılması değil çatımız altında bu tür davranışların yer alamayacağını vurgulamak olduğunu» beyan etti. Büyük Loca açısından konu noktalanmıştı. Ama Fikir ve Kültür Derneğinden bir yıl boyunca ses seda çıkmadı. 1976 yılında Fikir ve Kültür Derneğinin başkanı Hakim Büyük Amir Kardeşimiz⁵⁸ Ankara'ya gelmişti. Şikâyetçi Kardeşimiz yaptığı baş vurunun bir usulsüzlüğü olup olmadığını sordu. H.B.A. Kardeşimizin cevabı «Bir usulsüzlük yok ama, ben işleme koyulmasını uygun görmedim» şeklinde idi. 1976 yılında şikâyetçi kardeşimiz Fikir ve Kültür Derneğinin 30 dereceli eski bir üyesi idi. H.B.A. Kardeşimize «Uygun görmediğinizi bir telefonla bile bana bildirseydiniz, şikâyetimi derhal geri alırdım; ne var ki, şu anda kendimi hiçe sayılmış hissediyorum» diyerek felsefî derecelerden istifa etti.

⁵⁸ Mukbil Gökdoğan K.

Sahra Locaları

Can Arpaç K. bazı Biraderler tarafından kurulması arzu edilen Sahra Locaları hakkında izahat verdi. Orhan Alsaç K. de, gezici loca sisteminden faydalanılmak istendiğini, başka türlü yeni Loca kurmaya imkân bulunmadığını, şayet teklif müzaheret görebilecekse konuyu Genel Kurula getireceklerini söyledi.

Şekûr Okten K. şu sıralarda bu gibi hareketlerin münasip olmaya-çağını, ilerisi için hazırlık yapmakta mahzur olmadığını ifade etti.

Van Depremi

Van depremi için İstanbul'dan Van Valiliğine 100.000 lira gönderildiğine bilgi edinildi.

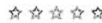
Osman Ertörer K. İzmir'de, Eylem Locasının teşebbüsü ve kendi nezareti altında 160.000 lira tutarında nakdî ve aynî yardım toplanarak süratle yerine ulaştırıldığını söyledi. Battaniye, çadır, çarşaf gibi bir kamyon eşyanın kendi oğlu ve başkaları tarafından bizzat götürülerek yirmi köye dağıtıldığını, yalnız Eylem Kardeşlerinin 50.000 lira topladıklarını anlattı.

Suha Aksoy K. İstanbul'daki Biraderlerden alınacak yardımların Hazine'den gönderilen 100.000 liraya mahsup edileceğini, ayrıca kendi aramızdaki iç yardım konusunda zayıf kaldığımızı söyledi.

Depremle ilgili İskoçya Büyük Locası Büyük Sekreterinden gelen 10 Aralık 1976 tarihli mektup:

"Sevgili Kardeşim Umur,

"Ülkenize gelen deprem felâketi ile ilgili olarak Türkiye Büyük Locasının bir yardım fonu ihdas edip etmediğini öğrenmek istiyorum. Bu bilgi, bu korkunç âfetin yarattığı şokun etkisinde kalan İskoçya Büyük Kurulu tarafından değerlendirilecektir....."

1977

Hesap durumu - Şekûr Okten K. artık vazife almayacağını beyan ediyor - Loca her şeydir, Büyük Loca sadece bir semboldür zihniyeti - Ankara'da MİT tarafından izlenen 5 yeni Kardeş - Görevli seçimlerinin iki yılda bir yapılması önerisi - Üçgül Locasında yeni Türkçe denemeleri - Ankara'da Alsaç / Yenicioğlu seçim kulisi - BLT ile LGT'nin tek kipte birleştirilmesi önerisi - Seçimler - Alınan kararların unutulması - Ankara balosu - Levhalara cevap vermeyen Localar - İstanbul'da yer darlığı - Bursa'da Nilüfer Locası - Hayrullah Örs Üstadın Ebedî Maşrık'a intikali - Loca yayınlarının kontrol altına alınması - Yabancı dilde ritüel metinleri - Masonik müze - Tüzüklere uymayan tekris ve tahkikat - Tekrarlanan İ's'ad törenleri - Nuruziya Sok. No. 19.

5 Şubat 1977 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı:⁵⁹

Hesap Durumu, aidatlar azaltılabilir mi?

Suha Aksoy K. geçen seneyi aşağı yukarı başa baş olarak kapamak imkânı olduğu halde, şimdi ücretlere yapılan zamlar ile masraflarda artma olacağını, bu suretle gelişme fonuna para aktarılamayacağını, zammın zarurî olduğunu izah etti. Hazine Eminleri ile yaptığı toplantıda, zamda mutabık olduklarını, ancak bunun yıl başından itibaren yapılmasını istediklerini söyledi.

Fuat Tuygan K. zamların fazla olduğunu, memur Biraderlerin aidatları karşılamakta çok zorluk çekeceklerini söyledi.

Şekûr Okten Kardeşin bundan böyle vazife almayacağını ilân etmesi ve Üçgül Locasının tertip ettiği sakıncalı (?) açık oturum

⁵⁹ Bu tarihte "tersimat" yerine "tutanak" sözcüğü kullanılmaya başlandı

Şekûr Okten Üs. bu seneki seçimlerde vazife almamağa kararlı olduğunu söyledi ve şöyle devam etti: "Bu kararı iki sene evvel vermiş bulunuyorum. Yerime geçecek Biraderin çok dikkatli olması gereken hususları heyete getiriyorum. Ankara'da Üçgöl Locası bir levha yazmıştır ve bunu bütün Localara göndermiştir. Bundan sonra da bir takım girişimlere geçmiştir. Şevki Kayaman Biraderin bir konferansının zabıtlarını gördüm, bir yerinde şöyle deniyor: «Loca her şeydir, Büyük Loca sadece bir semboldür» Bu zihniyetin, Masonluğa yeni girmiş, bazen tesadüfen girmiş Biraderler üzerinde yapacağı tesiri düşününüz. Bunların beş tanesi MİT tarafından takip de edilmektedir. Bunlar, Loca binası dışında toplantı tertip ediyorlar, bazıları bilmeden gidiyor. «Çalışma Programı» diye neleri düşündüklerini okuyorum; bunların içinde en tehlikeli gördüğüm, açık oturum meselesidir. «Kürt devleti» diye bazı muhitlerin ortaya sözler attığı bir zamanda, yapılacak başlığı belli olmayan bir açık oturumun ne gibi akisler uyandıracığını takdirlerinize bırakıyorum. Bu şekilde toplantı yapılmasının suç olacağı kendilerine bildirildi. Akli selim sahibi Kardeşler benimle temas ettikten sonra bunların adedi sekiz kişiye indi. Orhan Dinç Birader istifa etmek zorunda kaldı. Son Loca gündeminde bu istifa vardır. Yeni Kaymakamın çok hassas, çok dikkatli olmasını ve Kurulun gerekli tedbirleri almasını rica ediyorum."

Büyük Üstat vazife almama kararının değiştirilmesi düşünülebileceğini, açık oturumla güdülen maksadın bugün İstanbul Barosunda da mevcut bir davranış olduğunu ve açık oturum konusu önceden bildirilmelidir dedi.

Adnan Ergeneli K., Şekûr Okten Biraderin vazifeden ayrılma isteğinin bir üzüntü neticesi olabileceğini, ayrılmasının Üçgöl'deki Biraderler gibi düşünenlere teslim demek olacağını ve Üçgöl hakkında tedbir alınmasının gerektiğini söyledi.

Nafi Ziya Başak K. Şekûr Okten Birader bugüne kadar Türk Masonluğuna çok faydalı hizmetlerde bulunmuştur. Vazife kabul etmeyişi üzüntü ile karşılıyorum ve müessesemiz için bir kayıp telâkki ediyorum. Açık oturum konusu açılmış olduğuna göre, Kardeş Sofrası konusunu da ele almak yerinde olur. Bunun nasıl çığırından çıkmak istidadı gösterdiğini son zamanlarda İstanbul'da bir Locadaki olaylar münasebeti ile öğrendik. Buna da bir çeki düzen vermek lâzım. Bazı Localar Masonik çalışmayı yemek sofrasında devam ettirmek iddiasındadırlar; bu olmaz; Masonik çalışma ancak mâbette olur.

Yoksa bir taraftan içki ile devam eden bir sofrada Masonik çalışma olmaz; bu, her zaman kötü neticeler vermek istidadında olan bir yoldur, dedi.

Büyük Üstat, İstanbul'da Nuri Akyol Biraderin de Büyük Locayı küçümser mahiyette sözler söylediğini, bir tamim ile bunları önlemek gerektiğini beyan etti.

Şekûr Okten K., vazife almama kararının eski olduğunu, bu hadise ile ilgili bulunmadığını, Türk Masonluğunu bu çıkışı yapanlara bırakacak değil. Ankara'da Cavit Yenicioğlu Birader Kaymakam namzedi olarak kararlaştırıldı. Kendisi seçilirse ben ona her zaman yardımcı olacağım. Üçgöl Locası ve benzerleri tehlikeli konuşmalar yapabilirler. Mükellefiyetlerin 10. maddesi vardır. Bunu hepimiz imza etmişizdir, dedi.

Cavit Yenicioğlu K., Nizamnamelerimizde terfi için konan müdetlerin kısalığı zararlı olmuştur. Eskiler Loca içinde ekarte⁶⁰ edilmek istenir gibi bir davranış vardır, dedi.

Şekûr Okten K. açık oturumların yapılmaması için şimdiden bir tamim yapılmasını teklif etti.

Mason Çocuklarını Çalıştırmak

Şekûr Okten K. Lokallerde Mason çocuklarının çalıştırılmasının doğru olacağını, bu yola gidilmesini, yarın öbür gün bir sendika müşkülâtı ile karşı karşıya kalınılabileceğini söyledi.

Görevli seçimlerinin iki yılda bir yapılması önerisi

Şekûr Okten K. vazifeliler seçiminin iki yılda bir yapılmasının doğru olacağını söyledi.

Nafi Ziya Başak K. de her sene seçim yapmanın yersiz olduğunu, Locanın esas çalışmasını engellediğini, bütün vazifelilerin iki senede bir seçilmelerinin doğru olacağını söyledi.

☆☆☆☆

⁶⁰ ekarte etmek: (Fransızca'dan), saf dışı etmek

19 Mart 1977 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Deprem

Deprem dolayısıyla Ankara Vâdisi tarafından yapılan aynî yardımın zapta geçirilmesinin doğru olacağı belirtildi.

Yabancı Dilde Çalışan Localar

Dikmen Muhterem Locasından alınan bir levha, yabancı dilde çalışan Locaların ritüellerinde insicam⁶¹ olmasını ve Büyük Loca tarafından basılmalarını teklif etmekte idi. Yabancı dilde konuşan Locaların ritüellerini bir araya getirerek kontrol etmek için Güres Çarkoğlu Kardeş İzmir'de kullanılanları, Cavit Yenicioğlu Kardeş Ankara'da kullanılanları göndermeyi taahhüt ettiler.

Tüzükler

Ziya Umur K., 1978 senesi Genel Kurulunda Tüzükler üzerinde yapılması düşünülen tâdilât hakkında bilgi verdi. Maksadın hükümleri değiştirmek değil, iki tüzüğü imtizaç⁶² ettirmekten ibaret olduğunu izah etti. 1977 Genel Kurulunda değişiklik teklifinin bile yapılamayacağını, çünkü henüz üç senenin geçmediğini de belirtti.

Yeni Loca Kurma Harcı

Suha Aksoy K. Hazine Raporu müsveddesini okudu. Yeni Loca kurulması için istenecek teberruunun Şekûr Okten Kardeş 2000., Ziya Umur Kardeş 25000. Lira olmasını teklif ettiler. Müzakere sonunda bu miktar 10.000. lira olarak, üç muhalif reyle, kabul edildi.

Üçgül Locası ve Öztürkçe tâbirler

Orhan Alsaç K. Üçgül Muhterem Locasının faaliyeti hakkında çok söz söylendiğini, fakat bunların yerinde olmadığını, kendisinin de dahil olduğu Üçgül Muhterem Locasının çok muntazam çalıştığı-

⁶¹ *İnsicam: tutarlık*

⁶² *İmtizaç: uyum sağlama, kaynaşma, uyuşmak.*

nı, antimasonik bir iş yapmadığını, yalnız bazı tâbirleri Öztürkçe hale getirmek temayülünde olduğunu beyan etti.

Ziya Umur K. tâbirler hususunda titiz davranmak lüzumuna işaret etti, örneğin, Üstat yerine usta denemeyeceğini belirtti.

Cavit Yenicioğlu K. Loca çalışmalarının ritüel dışına çıkmamaları, ritüelde ne varsa ona uyulması gerektiğini ifade etti.

Şekûr Okten K. Üçgül Locası ile ilgili olarak, şu sözü zabıta duyduğunu "*Büyük Loca semboldür, esas olan Locadır*" ve bunun üzerinde durduğunu söyledi.

Seçim öncesi kulis (Can Arpaç K.in tuttuğu günlük notlardan)

1977 seçim kulisi ve Orhan Alsaç'ın Can Arpaç'la, birkaç gün ara ile, iki ayrı söyleşi

C.A.- Nisanda yapılacak 1977 seçimleri konusunda bir çok Kardeşim Ankara olarak ne yapacağız diye bana soruyorlar. "*Da-ha çok vakit var, bu konuda resmî toplantı yapıldığında beraberce konuşur, bir neticeye varırız*" şeklinde kendilerini cevaplıyorum. Ancak günler hızla geçiyor ve Şekûr Üstat konuşmalarımız sırasında, zaman zaman, artık görev almayacağını ifade ediyor ve hatta bazı teklifleri "*Benden sonra gelenlere bırakalım, onlar yapsın*" diye cevaplıyor. Bu durumda iki aday söz konusu olabilir, biri siz, biri Yenicioğlu Üstattır. Cavit Üstatla bir sohbet sırasında bu konuya değindik. Şekûr Üstat çekilirse, sizin Masonik kıdeminiz, Büyük Kuruldaki tecrübeniz, İstanbul ve İzmir Kardeşlerince tanınmanız bakımından, Kaymakamlığa aday olmanızı Cavit Kardeşimiz en uygun yol olarak görmektedir. Ancak siz de kesin olarak bu görevi kabul etmeyecekseniz ve Kardeşlerimiz kendisini isterse, Cavit Üstat adaylığı kabul edeceğini ve bu takdirde, ismi ortaya atılacaksa, kendisinin yarı yolda bırakılmamasını ifade etmektedir.

Alsaç.- Senin ve Kardeşlerimin güvenine teşekkür ederim. Ancak bu okul yüzünden ben dertsiz başıma dert açtım ve bu işi te-

mizlemek benim için şeref meselesi oldu. Dolayısı ile, hepinizin bildiği gibi, hiç vaktim yok. Değil Kaymakamlık, kurulda bile görev almam şüphelidir. Mümkünse kurul için dahi yerime birisini düşünün.

C.A. - Kurulda kalmanızda bence çok fayda vardır. Toplantılara muntazam gelemesiniz dahi, sıkışık durumlarda daima denge unsuru olabiliyorsunuz. Kaymakamlık konusunda boş vaktiniz olması önemlidir ve bu bakımdan haklısınız. Bu takdirde Yenicioğlu Üstadın adaylığı konusunda ne düşünüyorsunuz ve Cavit Üstat Kaymakam seçilirse O'nun idaresinde çalışır mısınız?

Alsaç. - Cavit Üstat gerek vakti, gerek Masonluğa bağlılığı bakımından, Lokalin idaresini de düşünürsek, Kaymakamlık için uygundur, kendisini bütün kalbimle desteklerim ve iş durumum müsait olursa, kendisiyle birlikte memnuniyetle çalışırım.

C.A. - Bu konuşmamızı izninizle önce Yenicioğlu Üstada ve sonra da İstanbul'a gittiğimizde, imkân bulursam Büyük Üstada ve Büyük Sekretere arz edeceğim.

* * *

(Birkaç gün sonra)

C.A. - Üstadım, bir grup Kardeşimiz bazı Üstadı Muhteremleri ve delegeleri toplayıp Ankara Bölgesinde yapılacak çalışmalar ve bu çalışmalarını yürütecek kadro tesbiti konusunda bazı kararlar almışlar. Bu arada sizin Kaymakam adaylığınız söz konusu olmuş ve bu görevi kabul ettiğinize dair beyanda bulunmuşlar. Acaba bu görevi kabul ettiniz mi ?

Alsaç - Cancım, ben de seni arıyordum. Çok üzgünüm, fakat Locam bu görevi kabul etmem konusunda büyük baskı yaptı. Onlara seninle olan konuşmamızı aynen anlattım ama dinlemiyorlar. Bu baskı karşısında "Hayır" diyemedim. İnan ki çok üzgünüm.

C.A. - Üstadım aynı ricayı daha önce ben size arz ettim. Bana kesinlikle hayır dediniz. Sizin bu sözünüz üzerine ve izninizi alarak, Cavit Üstatla konuştum. "*Orhan böyle dediyse, kendisine güvenirim, adaylığı kabul ediyorum*" şeklinde cevabını aldım. Bu cevap

üzerine Şekûr Üstattan sonra, Ankara Kaymakamlığı için Yenicioğlu Üstadın aday olacağını muhtelif sohbetlerde Ankara'daki Kardeşlere duyurdum. Hatta, yeri geldikçe İstanbul ve İzmir vâdisindeki Kardeşlerimize de bahsettim. Simdi siz "*ben Loca Kardeşlerimi kıramam*" diye kararınızı değiştiriyorsunuz. Temas ettiğim Kardeşler nazarında, gerek benim durumum, gerekse de Yenicioğlu Kardeşimizin durumu ne hale düşüyor. Ben kendi durumumdan vaz geçtim. Bir noktada, iyi niyetle de olsa, her şeye burnumu sokmamın cezasıdır. Ama, Yenicioğlu Üstadın bu işte hiç suçu yoktur. Sizler görev kabul etmeyince, adaylığı kabul etmiş ve tek şart olarak ismimi ortaya atıp beni yarı yolda bırakmayın demıştır. İsmi duyuran ben olduğuma göre, şimdi sonuna kadar bu ismi savunmak ve adaylığı için çalışmak zorundayım. Hiç şüphe yok ki, Orhan Alsaç ismi büyük isimdir. Kardeşlerimizden kolayca destek görecektir. Ama ben ilk önce size geldim. Siz adaylığı kabul etseydiniz, bu çıkmaza düşmeyecektik. Locanızdan size baskı yapan Kardeşlere "*Can'a söz verdim*" diye direnebilirdiniz diye düşünüyorum. Ama anlıyorum ki bu mümkün değil.

Alsaç - Vallahi ne desen haklısın. İnan ki dün gece uyku uyuyamadım. ama Loca Kardeşlerim çok fena sıkıştırıyorlar.

C. A.- Acaba şöyle bir formülü son çare olarak düşünebilir miyiz ?

Madem ki bana olan sözünüzü Kardeşlerimize de ifade etmişsiniz, Onlardan adaylığı kabul etmenize karşılık bir talepte bulunabilir misiniz ? Şöyle ki:-Ankara'da bir ikiliğe meydan vermeyelim. Tüzükler müsaittir. İstanbul'a iki Kaymakam adayı ile gidelim. Siz ve Yenicioğlu genel seçimlere Kaymakam adayı olarak girin. Bu seçimi o/o 80 siz kazanırsınız. Sıra İkinci Nazır seçimine gelince de siz kalkıp Yenicioğlu Kardeşimizi aday gösterirsiniz. Diğer görevlileri de ikiniz beraberce, kimi isterseniz aday gösterirsiniz. Böylece Ankara Bölgesi olarak tek vücut halinde hareket etmiş ve kırgınlıklara yol açmamış oluruz. Şayet Yenicioğlu Kardeşimiz Kaymakam olursa, o da aynı şekilde sizi Nazırlığa aday gösterir ve siz de kabul edersiniz. Bu iş böylece tatlıya bağlanır.

Alsaç-Bu formül hiç aklıma gelmedi. Bence uygundur ve benimle temas eden Kardeşlere söyleyeceğim.

C. A. - Kabul edeceklerini zannetmiyorum. O takdirde sizin tutumunuzun ne olacağını da bilmiyorum. Ama Masonluğa iyi niyetle hizmet etmiş Yenicioğlu Kardeşimizin ismini ortaya attıktan sonra yüz üstü bırakamayız. Lütfen bana bu konuda alacağınız neticeyi ve kararınızı bildirmenizi rica edebilir miyim ?

Alsaç- Tabii Cancım, ben sana haber veririm.

☆☆☆☆

Türkiye Büyük Locası 23 Nisan 1977 Konvanı -

Katılan Önceki Büyük Üstatlar: En Muhterem Ahmet Salih Korur ve Hayrullah Örs Kardeşler.

50. yıl Jübile Beratları:

Büyük Üstat, Bedri Şakir Yalter, Zeki Bilgen, Moris Danon ve Cevdet Hıfzı Oşan Kardeşlerin Jübile beratlarını kendilerine takdim etti. Büyük Üstat, ayrıca bize yol gösterdiği için En Muh. Ahmet Salih Korur, Türk Masonluğunu buhrandan kurtardığı için En Muh. Hayrullah Örs, Masonluğumuzun yükünü omuzlarında taşımış olan ve halen vazifesi başında bulunan P. Muh. Cemal Gücü Kardeşlere birer şeref önlüğü taktı. Büyük Üstat ayrıca, Mukbil Gökdoğan K.'e Yüksek Şûra'daki hizmetleri için, Büyük Sekreterliği esnasında Masonluğumuza hizmeti geçmiş Necdet Egeran ve Büyük Görevliler Kurulundan ayrılan Şekûr Okten Kardeşlere de birer önlük taktı.

Büyük Kurul Raporundan Bölümler

Bina ve Mâbet İşleri

İstanbul Vâdisindeki Mason lokalimiz için kesin bir hal yolu henüz bulunabilmiş değildir. Bu sene, Masonik halkımızı genişletmiş olan Evren ve Piramit isimli 57 ve 58 numaralı Muhterem Localar, gece, saat dokuzdan itibaren çalışmaktadırlar. İstanbul lokalindeki üç mâbette, her akşam üç Loca çalışabildiğinden, Cumartesi, Pazar ve

gece çalışmaktan başka imkân yoktur. Pek Sayın Büyük Üstat bir çare olmak üzere 19 numaradaki arsa ile 21 numaradaki idare binasını birleştirerek, daha ileriki bir tarihte buna 25 numaradaki mâbetlerin bulunduğu binanın eklenmesine imkân verecek bir plana uygun bazı etütler yapmak üzere bir komisyonu vazifelendirmiştir. Komisyonun teklif edeceği hal suretine göre, esaslı tamirata girişmek veya binaları tamamen yenilemek, gelecek senelere sari taahhütler yüklenmek, gereğinde borçlanmak, bütçe fasılları arasında münakale yapmak hususunda bütçe tasarısı ile getirdiğimiz teklifin ehemmiyetle nazara alınmasını rica ederiz.

Matrikül Hareketleri

343 tekris, 29 intizama avdete karşılık, 26 Ebedî Maşrık'a intikal, 81 gayri muntazam, 34 istifa. Toplamda, geçen seneye göre 231 artışla 3656 Kardeş.

25 Mart 1977 tarihi itibariyle, Vâdilere göre dağılım:

İstanbul	2046 K.
Ankara	1064 K.
İzmir	546 K.

Görevli kordonları

Altmış Loca için yerli malzeme ile yapılmış Görevli takımlarının imâli tamamlanmıştır. Bütün Localarımız, bedeli mukabilinde bu takımlardan birer tane almışlardır. Kardeşlerimizin bunları iyi muhafaza ederek çok uzun seneler kullanmalarını temenni ederiz. Muhafazalarını kolaylaştırmak düşüncesiyle, her görevli için bir tane olmak üzere, küçük çantalar yaptırdık. İsteyen Localara, bedeli karşılığında verilecektir.

Mevzuat

Masonik mevzuatımız tamamen tesbit edilmiştir. Yalnız bir noktanın düzeltilmesi icap ettiği malûmunuzdur: Mevzuat eksikliği ve günlük ihtiyaçlara derhal cevap vermek zarureti, vaktiyle, evvelâ "*Localar Genel Tüzüğü'nü*", sonra "*Büyük Loca Tüzüğü*" nü kaleme al-

mak gibi, ters bir sıraya bizi götürmüştü. Bu yüzden, iki tüzük arasında, bazı noktalarda ufak tefek çelişkiler veya tekerrürler görülmektedir. Bunların ortadan kaldırılması için, iki tüzüğün "*Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası Tüzüğü*" adı altında, bir tek metin haline getirilmesi lâzımdır. Aslında, "*Localar Genel Tüzüğü*" Büyük Loca Tüzüğü'nün bir kısmından ibarettir ve yeri de Büyük Loca Tüzüğü'nün "*İkinci Kısmı*" olarak hazırdır. Localar Genel Tüzüğü'nün ortadan kaldırılması icap etmektedir.

1978 senesinin Genel Kurulu'na getirecek olduğumuz bu tadilat teklifini şimdiden Genel Kurul'un bilgisine sunuyoruz. İki tüzüğü birleştiren tasarı, 1978 Genel Kurulu toplantısından altı ay önce Delege Üstatlara takdim edilecektir.

Fikrî çalışmalar

Raporun son kısmında, 01.01.1976 -31.12.1976 tarihleri arasında verilen 465 konferansla tertiplenen 13 panelin ayrıntılı listesi verilmektedir.

Kemalettin Apak Üstadın kitabının yetersizliği

Üner Birkan K.: Fikrî çalışmalarımızın rapora alınmış olmasını sevinçle karşıladım. Ancak, Masonluğu tanıtmak konusunda yeteri kadar neşriyat yapılmadığı görüşündeyim. Kemalettin Apak Üstadın vaktiyle basılmış, fakat şimdi mevcudu kalmamış bir eseri vardı. Yeniden basılmasında fayda vardır.

Hayrullah Örs Üs.: Apak'ın kitabının yeniden basılmasında fayda yoktur. İçinde bazı mühim yanlışlar vardır. Suha Umur Kardeşimizin tertip ettiği arşiv sayesinde, birçok şeyleri öğrenmeye başlıyoruz. Bir çok eksik bilgimiz vardır. Herkes bir şeyler ister, ama istemek kâfi değil, herkesin az çok bir şeyler yapması lâzım gelir.

Kütüphane

Sait Penbecioğlu K.:Bir kütüphane edinmemiz lâzımdır. Mason klasiklerini tercüme edelim.

Bü. Üs.: Kütüphanemiz vardı. Fakat dışarı kitap veremiyoruz. Bazı kitaplarımızın sayfaları jiletle kesilmiştir. Bir takım iyi kitaplarımız ve bilhassa iyi bir arşivimiz vardır.

Seçimler

Büyük Sekreter, İstanbul, Ankara ve İzmir Vâdilerinin her üçünün de Büyük Üstatlığa Nafiz Ekemen K.'i namzet gösterdiğini, başka namzet bulunmadığını belirtti. Oylamaya geçildi. 155 mevcutta 150 oyun Nafiz Ekemen K.'e çıktığı, 5 oyun da boş geldiği görüldü. Önceki Büyük Üstat Hayrullah Örs K., Nafiz Ekemen K.'in is'adını yaptı.

Büyük Üstat Kaymakamlarının seçimine geçildi. Ankara'dan adaylığa seçilen Cavit Yenicioğlu K. ile adaylığını bizzat koyan Abdurrahman Erginsoy K. arasında yapılan oylamada, Cavit Yenicioğlu 119 oy alırken, Erginsoy K. 36 oyda kaldı. İzmir'den gösterilen Halit Arpaç K. 152 oyla seçildi.

Bü. 1. Nazırlığa Cemal Gücü, Bü.2. Nazırlığa Fuat Tuygan, Bü. Sekreterliğe Ziya Umur, Bü. Hazine Eminliğine Suha Aksoy, Bü. Sekreter Yardımcılığına Suha Umur, Bü. Hazine Emimi Yardımcılığına M. Kenan Küney Kardeşler seçildiler.

Büyük Üstadın sonradan görev dağılımı yapacağı diğer Büyük görevliler, vâdilerine ve aldıkları oy sırasına göre:

Ankara: Can Arpaç, Sevinç Kaynak, Atilla Tengirşenk, Suzî Özmen;

İstanbul: Macit Erbudak, Nafi Ziya Başak, Sadi Aral, Adnan Ergeneli, Nesip Aksüt:

İzmir: Güres Çarkoğlu, Albert Arditti.

☆☆☆☆

23 Nisan 1977 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Türkiye Büyük Locasının Büyük Görevliler Kurulu, 23 Nisan 1977 günü yapılmış olan Genel Kurul toplantısını müteakip saat 16.30'da toplandı.

Pek Sayın Büyük Üstat	Nafiz Z. Ekemen
Önceki Büyük Üstat	Hayrullah Örs
Büyük Üstat Kaymakamı	Cavit Yenicioğlu
Büyük Üstat Kaymakamı	Halit Arpaç
Büyük I. Nazır	Cemal Gücü
Büyük II. Nazır	Fuat Tuygan
Büyük Sekreter	Ziya Umur
Büyük Hatip	Macit Erbudak
Büyük Hazine Emini	Suha Aksoy
Büyük Hasenat Emini	Sadi Aral
Büyük I. Muhakkik	Nafi Ziya Başak
Büyük I. Tören Üstadı	Albert Arditti
Büyük Kutsal Kitap Emini	Adnan Ergeneli
Büyük Koruyucu	Süzî Özmen
Büyük Sancaktar	Can Arpaç
Büyük Sekreter Yardımcısı	Suha Umur
Büyük Hazine Emini Yardımcısı	M. Kenan Küney
Büyük Hatip Yardımcısı	Nesip Aksüt
Büyük II. Muhakkik	Atillâ Tengirşenk
Büyük II. Tören Üstadı	Sevinç Kaynak
Büyük Gözcü	Güres Çarkoğlu

Fikri çalışmalarda dağınıklık

Güres Çarkoğlu K. fikrî çalışmaların dağınıklığını önlemek için, bazı konuları Localara bildirmeyi teklif etti. Bu nevi faaliyetlerin Mimar Sinan Locasına ait olduğu belirtildi.

Eğitim Locasının Görevlilerinin Seçimlerden Sonra Değiştirilmemesi

Eğitim Locası görevlilerinin değiştirilmemesine karar verildi.

11 Haziran 1977 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Manisa'da Loca

Halit Arpaç K. İzmirli K.lerin Manisa'da bir Loca kurmak arzusunda olduklarını, İzmir'deki sekiz Locanın yardımı ile ileride Manisa'ya gitmek üzere bir "Manisa" Locasının kurulmasına çalışıldığını bildirdi.

Muhtelif kaynaklardan gelen yardım talepleri

Cavit Yenicioğlu K. Büyük Loca adına, fakat Ankara adresine gelmiş olan:

a) Talât Paşa'nın yeğeni Nurdoğan Özan'ın iş aradığı ve maddî yardım talebinde bulunduğunu,

b) İhtiyarlık Huzur Köşkleri Derneği'nin maddî ve manevî yardım talebinde bulunduğunu,

c) Çocuk Bakım Yurdunun yardım talebinde bulunduğunu,

d) Amasya Cezaevinden bir grup mahkûmun spor malzemesi istediklerini, bildirerek, bunları getirmekten maksadının bu gibi hallerde nasıl davranılacağını öğrenmekten ibaret bulunduğunu söyledi.

Talât Paşa'nın yeğeni Nurdoğan Özan'ın yardım talebi, meşgul olacağını bildiren Güres Çarkoğlu K.'e havale edildi. Diğer taleplerle de, Derneğin ilgilenemeyeceğine göre, isteyen Kardeşlerin meşgul olmaları temennî edildi.

Alınan kararların unutulması

Adnan Ergeneli K., Kendimizi tenkit edeceğim. Aldığımız kararların farkına varmayıp, sonraki toplantıda yeni kararlar alıyoruz, aldığımız kararları tatbik etmiyoruz. Geçen sene, ritüellerde değişiklik yapılması gibi, bazı öneriler verdik. "*Tetkik edilecek, yapılacak*" dedi. Şimdi gene aynı şeyleri görüşüyoruz. Aldığımız kararları unutuyoruz.

P. S. Büyük Üstat: Aldığımız kararlar unutulmuyor. Verdiğiniz takrirler komisyona havale edilmiştir. Mevzuat Komisyonundan Büyük Görevliler Kuruluna ve oradan da Genel Kurula gelecektir.

Ankara Balosu

1977 yılı Ankara Mason balosunun 30.133.- Lira varidat temin ettiği, bunun % 25'nin Büyük Locaya ait olduğu, ancak, Ankara Vâdisinin ihtiyacı göz önüne alınarak, tamamının Ankara'ya bırakılması istendi ve bu talep kabul edildi.

İzmir'in talepleri

Celsede ışıklar söndürülürken, nedeninin anlatılması;

Tönü Blanşların aynı ayda yapılması İzmir gibi sekiz Locası olan bir vâdide mahzurlu olduğu, tarihlerin serbest bırakılması;

İzmir'de salon ve mâbede havalandırma tesisatının yapılması;

Büro işlerinin daha iyi yürütülmesi için bir sekreterin istihdam edilmesi.

İstihdam yönetmeliği

Suha Aksoy K., bir istihdam yönetmeliği yapılmasını istedi.

Üç büyük kentin dışında kalan kentlerde de locaların kurulması

Manisa'da Loca kurulması üzerine İzmirli Kardeşlerin gayreti takdir edildi ve Bursa'da ne yapıldığına ait Sadi Aral Kardeşin sorusu üzerine:

P.S. Büyük Üstat: İstanbul'dan Karabük, Bursa ve Adana için teşebbüslerimiz oldu, hiç biri neticelenmedi. Ancak, Bursa için yeniden teşebbüste bulunulması faydalı olur.

10 Eylül 1977 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Levhaları cevapsız bırakan Localarla Yazışmanın Kesilmesi

Büyük Sekreterliğin talebi üzerine, Büyük Sekreterlikçe yazılan levhalara üçüncü tekide* rağmen cevap vermeyen Muh. Localarla muamelenin, cevap alınuncaya kadar kesilmesine karar verildi.

Mevcut mâbetlerin yetersizliği

İstanbul Vâdisinde Cuma günleri saat 21.00'de çalışan Piramit Locası Kardeşlerinin, diğer Localar gibi erken saatlerde çalışmak istediklerini, bunun için Cuma günü toplanan diğer Locaların celselerinden fedakârlık yaparak kendilerinin de onlar gibi erken saatlerde toplanmalarına imkân tanınmasını istedikleri bildirildi.

Yapılan görüşme sonunda, Cuma günü toplanan diğer Localardan senede iki - üç toplantı eksik yapmaları gibi bir fedakârlık istenemeyeceğine, Lokalde, ufak da olsa bir dördüncü mâbet yapmak imkânlarının bir kere daha araştırılmasına karar verildi.

Bursa

Bü. Üs., 15 Kardeşin Bursa'da yeni bir Loca kurmak teşebbüsünde bulduklarını söyleyerek, üç tanesi Bursa'da ikamet eden, diğerleri ise işleri icabı haftada iki yahut üç kere Bursa'ya giden bu Kardeşlerin Bursa Vâdisinde bir Loca kurmaya hazır olduklarını, ancak,

a) Loca kuruluş harcı, regalya bedeli, Lokal kirası vs. gibi masrafları bu K.lere yüklemenin doğru olmayacağına,

b) Bir kısmı kendi ana Localarında vazifeli bulunmaları, bazılarının da Bursa'daki Locanın kuruluşunda yardımcı olmayı istemekle beraber kendi Localarının aktif üyeliklerinden ayrılmak istememeleri sebebi ile yeni kurulacak olan Locada, Localar Genel Tüzüğüne göre vazife alamayacaklarına, ve buna da bir çare bulunması lüzumuna işaret etti.

* Tekid: Kuvvetlendirme, sağlamlaştırma; üsteleme, bir iş için evvelce yazılan bir yazıyı tekrarlama.

Gerek bu hususlarda, gerekse Bursa'da Dernek Şubesi kurulması için icap edenin yapılması hakkında Büyük Üstada yetki verilmesi karar altına alındı.

Kitap adı

Bü. Üs., yeni bir teşebbüsünden bahsederek, 1965 senesinde yapılmış olan Konsekrasyon töreni, onu takip eden seçimler ve çıkan hadiselerin hepsinin içinde yaşamış olduğunu, bunları gelecek nesillere aktarmak ve hakikatlerin bilinmesini sağlamak için bu hadiselerle ilgili vesikaları neşretmek üzere hazırladığını bildirerek kitabın planı hakkına izahat verdi.

☆☆☆☆☆

22 Ekim 1977 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Büyük Üstat En Muhterem Hayrullah Örs Kardeşin Ebedî Maşrık'a İntikali

Pek Sayın Büyük Üstat, Ebedî Maşrık'a uğurlanmış olduğumuz Önceki Büyük Üstat Hayrullah Örs Kardeş için, Büyük Görevlileri ihtiram duruşuna davet etti. Rahmetli Üstadımızın şahsiyetini belirten kısa ve veciz bir konuşma yaparak, tatlı bir yumuşaklığın yanında, gerektiği vakit son derecede sert olabilen, zamanının en uygun adamı olduğunu ifade etti. Neşretmekte olduğu 1965 olaylarına müteallik vesikalarda, Üstadımızın şahsiyetinin ne kadar kuvvetli ve büyük olduğunun açıkça görüldüğünü beyan etti.

İstanbul'da dördüncü mâbet - Bursa'da Nilüfer Locası

Pek Sayın Büyük Üstat, İstanbul'da dördüncü bir mâbedin bitmek üzere olduğunu, küçük olmakla beraber bir müddet için ihtiyacımızı karşılayacağını söyledikten sonra, Bursa'da kurulması düşünülen Nilüfer Locası için memnuniyeti mucip bilgiler verdi: İdarî makamlara yapılan müracaatın iyi kabul edildiğini; lokalın tutulmuş, evrakin da iki imza noksanı ile tamamlanmış olduğunu söyledikten sonra, Nilüfer Locasını kuran Biraderlerin, kendi Localarından ayrılmayacakları-

nı, bu Loca yeni tekrislerle kendi kendini idare edecek hale gelene kadar işlerin yürümesi için bu Kardeşlere dispense⁶³ verileceğini sözlerine ilave etti. Nilüfer Muhterem Locasının kurulmasına karar verildi ve hayırlı uğurlu olması dileğiyle, arkasından Manisa ve Eskişehir'in gelmesi temenni edildi.

Loca yayınlarının kontrol altına alınması

Ziya Umur K. Uyanış Locasının "Masonik Sözcük" adı altında bir kitap teksir ederek Loca Kardeşlerine dağıtmış olduğunu şu sırada öğrendiğini; bu neviden, "Masonik tabirler" gibi bütün Türk Masonluğunu ilzam edecek konuları ihtiva eden direktif mahiyetindeki yazıların Localar tarafından çıkarılmasının doğru olmadığını, böyle bir kitabın içinde bir yanlış varsa, düzeltilmesinin imkânsız hale geleceğini söyledi.

Fuat Tuygan K., Çırac kardeşleri eğitmek üzere bir "Sözlük" çıkaracaklarını söylemeleri üzerine, bunun mümkün olduğunu kendisinin söylediğini, yalnız Uyanış Locasına mahsus olduğunu ifade etti.

Ziya Umur K., bu gibi işleri bir Loca yaparsa Biraderlere karşı "engagé"* duruma düşeceğini, bir Birader şahsen yaparsa söyleyecek bir şey olmadığını belirtti.

Yapılan müzakere sonunda, bu işin üzerine dönmenin bir fayda sağlamayacağı, fakat bundan böyle, alelâde konferans mahiyetinde olmayan bu gibi neşriyatın Büyük Kurulun kontrolünden geçmesi gerektiği neticesine varıldı.

Yabancı dilde çalışan Localar

Yabancı dillerde çalışan locaların ritüellerinin yeniden gözden geçirilerek üniform hale getirilmeleri meselesi görüşüldü. Pek Sayın Büyük Üstat, Fransızca metni bizzat kontrol etmiş olduğunu beyan ettikten sonra, Türkçe metnin oluşmasının tarihçesini yaptı, İngilizce çalışan Localardaki metnin az farklı olduğunu da beyanına ilâve etti. Ankara, İzmir ve İstanbul'dan bir komite kurularak bu metnin düzeltilmesini söyledi.

⁶³ dispense: Fransızca'dan, özel izin

* engagé: (Fr.) angaje olmak; taahhüt etmek

Masonik müze

Sûzî Özmen K., Masonik müze konusuna temas edince, Suha Umur K., müze yapmak için bir hayli malzemenin bulunduğunu, fakat bugünkü durumda müzeyi betahsis⁶⁴ ziyaret edecek olanların çok az olacağını, müzelik eşyanın camekânlı masalarda teşhirinin daha uygun olduğunu, bu eşyayı, muvakkat devreler için vâdilere göndermenin de mümkün olacağını beyan etti.

☆☆☆☆

24 Aralık 1977 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Tüzüklere uygun olmayan tekris ve tahkikatlar

Büyük Sekreter, Kültür Muhterem Locasında, yedi adayın usulüne uygun olmayan bir tarzda tekris edildiklerini; bu gibi durumlarda, Localar Genel Tüzüğü hükümlerine göre, Büyük Görevliler Kurulunun hakem olacağını ifade ederek meseleyi izah etti.

Yapılan müzakere neticesinde, evvelâ skrütenin hiç yapılmamış gibi yeniden yapılmasına, tekris muamelesi tekrarlanmadan yemin merasiminin icrasına üç muhalif reyle ve ekseriyetle karar verildi.

Halit Arpaç K. muhalefet şerhi olarak, yapılacak skrütende şu veya bu şekilde tekrisleri yapılmış olan bu kişilerin ret ihtimali halinde durumlarının zorluğunu beyan etti.

Bundan başka, hatalı muameleye sebebiyet vermiş olan Loca Üstadı Muhteremi ile Sekreteri hakkında bir muamele yapılmasına ekseriyetle karar verildi. Üstadı Muhteremin, Pek Sayın Büyük Üstat tarafından şahsî ve mahrem bir mektupla tahtie⁶⁵ edilmesine; Sekreter Birader hakkında ise tahkikat yapılmasına ekseriyetle karar verildi.

Bu konu ile ilgili olmak üzere, Büyük Kurul üyeleri, bazı Localarda tüzük hükümlerine ve usullere riayet edilmediğine, ezcümle, aynı gün, sureta⁶⁶ iki celse akdederek, beş kişiden fazlasının tekris edildiği-

⁶⁴ betahsis: özel olarak

⁶⁵ Tahtie: yanlışını çıkarma

⁶⁶ sûretâ: görünüşte, zâhiren

ne, tahkikat levhalarının eksik okunduğuna ve daha pek çok aksaklıkların bulunduğuna işaret ederek, Locaları ikaz etmek üzere bir tamim yazılmasına karar verdiler.

Çifte is'ad töreni

Can Arpaç K., Pek Sayın Büyük Üstat veya Kaymakamları tarafından topluca yapılan İs'ad merasiminden sonra, bazı Locaların yeniden bir İs'ad merasimi yaptıklarını bildirerek, bunların ikaz edilmesini istedi. Ezcümle, Gönül Mimarları eski Üstadı Muhteremlerinden Faruk Aral Biraderin, bu sene seçilen Üstadı Muhteremi yeniden is'ad ettiği, aynı işi Hikmet Turat Biraderin Çankaya Locasında yaptığını söyledi. Yapılan müzakere neticesinde, Pek Sayın Büyük Üstat, Faruk Aral Biraderi ikaz mahiyetinde bir mektup yazmağa karar verdi.

Nuru Ziya Sok. no. 19

Suha Umur K., İstanbul'daki lokalimize bitişik 19 numaralı arsada bir ek inşaat yapmak konusunda izahat verdi. Ancak inşaat ruhsatı için istenen otopark ücretinin çok yüksek olmasının bir mâni teşkil ettiğini söyledi. Sevinç Kaynak K. mesele ile Ankara'da meşgul olmayı vaat etti.

1978

Manisa Locası - Ankara'da Tüzük ve Ritüellere Uymayan Loca - Ankara'da dilde yenilikler yapmak isteyen Üçgül, Çağ ve Yunus Emre Locaları - Levhaların her kelimesinden Bü. Sek değil, Bü. Üs. sorumludur - Kendilerini her türlü kayıt ve kuraldan azade sayan Localar - Tersimat nasıl yazılmalıdır? - Yerine getirilemeyen vaat: Yakacak Huzurevi -Loca kurma harcının yüksekliği yeni Loca kurulmasını önler mi? - Tekrar pırıl pırıl gençler - Tasarruf, yapılmamış iş demektir; gelir kısıtlı masraf artırılmaz; Ankara Memur şehridir, memur zümresi para ödeyebilir! Daha az paraya daha az proje, "başka bir denge" - Eskiden 3-5-8 derecelerimiz vardı - Tekrislerin geçici bir zaman için durdurulması - Büyük Sekreterin yazıları sert olmamalı - Ankara lokalinin bombalanması - Senato tahkikat komisyonu ve bir köye su getirilmesi - Nuruziye Sok. No. 19'un inşaatının ihale edilmesi - Profesyonel personel kullanılması (emekli Kardeşler işe alınsın mı?) - Yolluklar - Ankara'da çuval içinde bulunan arşiv evrakı - Tekrislerde fazla para alınmasının önlenmesi.

4 Şubat 1978 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Manisa Locası

Güres Çarkoğlu Birader, Manisa Locasının, şimdilik kaydıyla İzmir'de çalışarak, hazır olduğu zaman Manisa'ya nakledilmek üzere kurulduğunu, Manisa ile ilgili olmayan tekris ve muameleleri bu locada yapılmayacağını, yani İzmir'de bir Manisa Locası kurulduğunu tasrih etti. Locayı, 10 Mart 1978 Cumartesi günü saat 18'de, Pek Sayın Büyük Üstat Nafiz Ekemen, Büyük Üstat Kaymakamı Cavit Yenicioğlu ve Büyük Üstat Kaymakamı Halit Arpaç Biraderlerin açmasına karar verildi.

11 Mart 1978 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Bursa'da kurulan ilk Loca

Pek Sayın Büyük Üstat, Bursa'da kurulmasına karar verilmiş olan Nilüfer Muhterem Locasının lokali hakkında izahat verdi. Satın alınmak istenen yerin işimize elvermediğinden alınmasından vazgeçildiğine, Çekirge yolu üzerindeki evin ayda 6.000 Lira karşılığında kiralandığına bilgi edinildi.

Araştırma için kaynak arayışı

Quatuor Coronati mecmuasının (!) ilk sayısından beri bütün nüshalarını ihtiva eden bir koleksiyonun alınmasına karar verildi.

Yabancı dilde çalışan Localar

Vâdilerimizde İngilizce, Fransızca ve Almanca çalışan Locaların ritüellerinin gözden geçirilerek üniform⁶⁷ bir şekilde Büyük Loca tarafından basılmasına karar verildi. Bu işi halletmek üzere, Büyük Hatip Macit Erbudak, Büyük Hasenat Emîni Sâdi Aral, Büyük Sekreter Yardımcısı Suha Umur Biraderler komisyon olarak çalışmak üzere görevlendirildiler.

Uygunsuz davranıştan sonra istifa edenler

Masonluğa ve bazı kardeşlere hakaretâmiz sözler söyledikten sonra istifa eden Kerim Ünsal'ın meselesi yeniden görüşüldü. Bu gibi şartlar altında istifa edenlerin geri dönmelerini önlemek üzere bir tedbir alınması ve isimlerinin reddedilenlerin listesine kaydedilmesine karar verildi.

Ankara'da tüzük ve ritüellere uymayan Loca

Gönül Mimarları Locası Müfettişinin raporu okundu. Bu Locada tüzük ve ritüellere uymayan hareketlerde bulunulduğuna bilgi edinildi.

⁶⁷ üniform: (Fr.) birbirinin aynı, hep aynı tarzda

Locanın Üstadı Muhteremi Yaşar Şendal Biraderin Pek Sayın Büyük Üstada yazdığı 8 Mart 1978 tarihli mektubu okundu.

Suha Aksoy K.: Bu Birader üzüntü saikası ile böyle bir mektup yazmıştır, sui niyeti yoktur, üzerine varmadan, yumuşak bir şekilde olayı kapatalım.

Nafi Ziya Başak K.: İstifasını Büyük Üstada vermesi caiz değildir.

Sûzî Özmen K.: Bu Kardeş, mektubunun açılmasından üzüldü. Fakat konuyu Üstadı Muhteremler huzuruna büyük bir tehevvrle⁶⁸ getirdi; Büyük Sekreterden hesap soracağını söyledi. Kaymakam Üstat gerekli cevapları vererek yatıştırmak istediye de, olmadı ve bu mektubu yazdı. Masonluğu pek eski değildir; zahire tüccarıdır, çoluk çocuğunu ihmal ederek lokalde sofralar kurar, Biraderlerin hesaplarını öder; bazen bundan şikâyet eder. Hülâsa, Masonluğu temessül⁶⁹ etmiş değildir; temsil yeteneği yoktur. Mektupta görülen saygılı hava, Ankara'daki tutumu ve hareketleri çok farklıdır. İstifa ettiğine göre, muamelenin derhal ikmâl edilmesi icap ettiği kanaatındayım.

Fuat Tuygan K.: Sûzî Özmen'in fikrine katılıyorum. Haklı, haksız bir tehevvr üzerinde durmayalım. İstifasını kabul edersek, o Locada Üstadı Muhterem olacak kimse yoktur. Ya Faruk Aral veya Bülent Onaran vardır. Bunlar mevzuata riayet etmiyorlar. Şendal Biraderin istifası kabul edilmesin.

Sevinç Kaynak K.: Gönül Mimarları Muh. Locasının, tamimin okunduğu 7 Mart 1978 toplantısına katıldım. Her iki tamim birlikte okundu. Üstadı Muhterem söz vermedi. Senelik Kelime verildi, Adasal Üstat konuşmasını yaptı. Genel yararlar da kendi mektubunu okudu ve kimseye söz vermeden celseyi kapadı. Toplantıda 65 kadar Birader vardı ve yalnız 15'i Gönül Mimarlarındandı. Yemekte de kimseye söz vermedi ve istifa ettiğini teyit etti.

Atilla Tengirşenk K.: Şendal B. 7 Mart toplantısında Büyük Kurul üyelerini de davet ederek, karar alacağını bildirmişti.

Cavit Yenicioğlu K.: Tamimler gönderildiği vakit İstanbul'da idim. Ankara'ya döndüğümde tamimlerin bir huzursuzluk yaratmış

⁶⁸ Tehevvr: öfkelenme, köpürme

⁶⁹ Temessül: bir şekil ve sûrete girme, cisimlenme; özümleme, asimilasyon

olduğunu gördüm. Topluca cevap vermek temayülü vardı. Ankara'da Üçgöl Locası, yenilikler yapmak temayülünde idi. Sonraları Çağ ve en sonra Yunus Emre Locası bu harekete katıldılar. Bunlar lisansı değiştirmek istiyorlar. Tamimde Üstadı Muhteremin Locadaki haysiyetinin kesredildiğinden⁷⁰ şikâyet etmişler. İkinci tamimde mektupların neşredileceğine dair bir karar alınmamıştı. Faruk Aral'a bir mektup yazılacaktı.

Bü. Üs.: Faruk Aral'a, gerekli mektubu daha önce yazmış ve küstahça yazılmış bir cevap almıştım. Bunun üzerine kendisini şahsen itham etmektense, mektupları neşretmeyi daha objektif ve daha yumuşak bir hareket tarzı olarak uygun buldum.

Nafi Ziya Başak K.: Şendal'a yumuşak bir mektup yazılarak, evvelce yapılan şeylerin hesabı verilir ve istifanın lüzumsuz olduğu belirtilebilir. Israr ederse, muhatabının Büyük Kurul olmadığı hatırlatılır ve daha fazla kurcalanmaz. Ankara'daki elektrikli havayı yumuşatmak ve söndürmek gerekir.

Bü. Üs.: İki fikir var: İstifasını kabul etmeyelim. Bırakalım istifa etsin.

Cavit Yenicioğlu K.: Localar, Büyük Sekretere çatmaktadırlar. Bu tamimlerin, Büyük Üstattan değil, Büyük Sekreterden geldiğinin tasrih edilmesini bekleyenler olmuştur.

Bü. Üs.: Böyle düşünenlere derhal deyin ki, Büyük Sekreterlikten çıkan her mektubun her kelimesinden, büyük Üstadın haberi vardır ve hepsini tasvip etmektedir.

Cavit Yenicioğlu K.: Şüphe yok ki sizin yanınızdayız. Ama Kardeşlerin kanaatlarına hakim olamazsınız. Gönül Mimarları Locasında, Yaşar Şendal'ın yanında, Faruk Aral ve Bülent Onaran'dan başka alternatif olmadığından, istifası kabul edilirse, yapılacak yeni seçimde, bir daha seçilme ihtimali çoktur. Bu itibarla, Nafi Ziya'nın fikrine katılıyorum.

Suha Aksoy K.: Konuya, hissi değil, Kardeşlik açısından bakalım. Yazışma yoluna değil görüşme yoluna başvurulması her halde daha iyi olacaktı. Yatıştırıcı bir tutum takip edelim.

⁷⁰ Kesr: kırma, kırılma, paralama

Can Arpaç K.: Tamim, son derecede yumuşak bir şekilde yazılmış da olsaydı, yine itiraz olacaktı. Çünkü aslında, Büyük Locanın, fazla tahakküm ettiği kanaatıyla hareket edilmektedir.

Ziya Umur K.: Bütün bu meselelerin hepsinin kökünde aynı kanat atmakta, bazı Localar kendilerini her türlü kayıt ve kuraldan azade saymak istemektedirler. P.S. Büyük Üstadın münasip gördüğü şekilde hareket etmesini teklif ve temenni ediyorum.

Bü. Üs. bu yolda hareket etmeye karar verdi.

Tersimat nasıl yazılmalıdır?

Çağ Muhterem Locası eski Üstadı Muhteremlerinden Hüseyin Türktan Biraderin 01.03.1978 tarihli Büyük Sekretere hitaben yazdığı ve bu Locanın usulsüz bazı muamelelerinden şikâyet eden mektubu okundu.

Nafi Ziya Başak K.: Hüseyin Türktan Birader haklıdır. Ancak bir Locadaki tersimata nelerin geçeceğine biz karar verebilir miyiz? Tersimatı Loca kabul eder. Bir tamimle, tersimatın nasıl kaleme alınması gerektiğini bildirelim.

Atilla Tengirşenk K.: Tersimat içinde bir celsede cereyan eden konuşmaların bulunması lâzımdır. Yoksa tersimatın bir hükmü ve mânası kalmaz.

Ziya Umur K.: Bir Locanın envarı, tersimat muhtevasını bildiği gibi tanzim edemez. Her Birader konuşmasının oraya geçmesini arzu edebilir. Şikâyet bu bakımdandır ve yerindedir.

Sevinç Kaynak K.: Çağ Locasına her zaman gidemiyorum. Bu Loca Masonik tabirleri tamamen değiştirmek istiyor. Bu takdirde toplanmalarınıza gelemem dedim. Bahis konusu celsede vardım. Önceki Üstadı Muhterem, sözlerinin tersimata geçirilmemiş olduğundan şikâyet ettiği halde zapta geçirilmemesine karar verilmiştir.

Güres Çarkoğlu K.: Bunlar zahirî sebepler gibi görünüyor. Tutanağın nasıl olacağı, hiçbir yerde yazılı bir şekilde tasrih edilmiş olamaz. Locada ne söylenmişse o yazılmalıdır, yoksa tutanak olmaz. Anlaşıyor ki Ankara'da, birbirinden doğan birkaç Loca, tuhaf bir davranış

nış içinde hareket etmektedir. Sebebi hep aynı olan bu aksaklıklara toplu ve tesirli bir çare bulmalıyız.

Cavit Yenicioğlu K.: Hüseyin Türktan Biraderin beyanatını zapta geçirmek istemekten maksadı, ritüellere ve tüzüklere aykırı hareketleri teşvik etmektir. Loca bu hareket tarzının bilinmesini istemediği için zapta geçmemiştir. Bu Loca, bu tarz hareketini yaymak istemektedir. Loca Loca dolaşarak bu istikamette çalışmaktadır. Bunlar hakkında harekete geçmeli, nasihat etmekten artık vazgeçilmelidir.

Suha Aksoy K.: Acele karar almayalım, iyice düşünelim.

Halit Arpaç K.: Nizamnamelerimize aykırı hareket edenler tecziye edilmelidir. Usulen idare yolu daha ne kadar sürecek?

Cavit Yenicioğlu K.: Masonik tabirleri icat ederek kullananlar hakkında takibata geçilmelidir.

Halit Arpaç K.: Böyle bir çıban başı hangi bölgede çıkarsa, o bölgenin idare meclisi, meseleyi tezekkür ederek, Büyük Üstada arz eder.

Bü. Üs.: Bölgelerin böyle bir yetkisi yoktur ve olmamalıdır. Müstakil hareket etmek isteyen Bölge Localarının ne kadar zararlı hareketler yaptıklarını gördük.

Güres Çarkoğlu K.: Bu hâdiseyi gelecek celseye bırakalım. Bir komisyon kuralım. Bu komisyon hazırlık yaparak Ankara'da bu harekete ön ayak olanların isimlerini tespit etsin, sonra burada bir karar verilsin.

Nafi Ziya Başak K.: Mevzu dağılıyor. Hüseyin Türktan'ın iki konuda şikâyeti var: Bir "tâbirler", bir de "tersimata geçirilme" konusu.

Fuat Tuygan K.: İş Masonik kültüre dayanıyor. Dört beş senelik Üstatlar birinci çekici ellerine allıyorlar. Teklif ettiğimiz tâdilât kabul edilirse, meseleler çözülür.

Bü. Üs.: Hiç bir şey halledilemez. Onaran, Aral v.s., hepsi on senelikten fazla bir zamandan beri Üstattırlar. Tedbir alalım, önümüzdeki celsede karar verelim.

Cavit Yenicioğlu K.: Biz bir şey saklamak istemiyoruz. Biz bu konuları buraya getirmeyebilirdik, fakat buraya aksettirmek istiyorum,

sevgi ve saygıyla hareket ediyoruz. Şikâyetleri sözlü veya yazılı buraya getiriyorum. Bir tamimle, tüzüklere uyulmasını bildirelim.

Ziya Umur B.: Bu teklife muhalifim.

Cemal Gücü K.: Son tamimin yerindedir.

Suha Umur K.: Bu tamim her celsede tekrar edilerek okunmalı diyen Localar var.

Bü. Üs.: Türktan işini çekiç altı ederek kapatıyorum. Hepiniz düşünün, gelecek toplantıda kararını vereceğiz.

☆☆☆☆☆

Türkiye Büyük Locası 22 Nisan 1978 Konvanı -

İdare Raporu

Bina: Union Française - Nuruziya No. 19 ve 21 - Yakacık

Union Française binasının 10.000.000.- TL ye satılık olduğu haberi üzerine, bu binanın Büyük Loca ile Yüksek Şûra tarafından müştereken alınarak her iki teşekkülün aynı çatı altında çalışmasının mümkün olup olamayacağı tartışıldı.

Bü. Üs.: Masrafları ve tamirleriyle 15 - 16 milyonu bulur. Bu para elimizde yoktur. Biz içinde oturduğumuz binanın yeri ile iktifa edeceğiz. Binamız sağlamdır. Yıkarsak, aynı hacimde bir yenisini yapamayız. 19 numaradaki boş arsayı, 21 numaradaki idare binası ile birleştireceğiz. Bu konuda Prof. Tulû Baytin Kardeşimizin başkanlığında bir komite çalışmaktadır. Yüksek Şûra ile birleşip birleşmemek, yer yer farklı şekilde halledilmektedir ve aktüel mesele değildir.

Beş sene önce alınan Yakacık arazisi üzerine hala Huzurevi yapılmadığı eleştirisi üzerine:

Bü. Üs.: Huzurevi için arsa aldık (Yakacık). Arsanın değeri 3 - 4 misline çıkmıştır. Parasını geri isteyene derhal iade etmeye Büyük Loca hazırdır.

Ankara'da ilânsız yapılan toplantı

Ankara Vâdisinde yapılan bir toplantıda tasvip edilen bir metinle, Masonluğun biçimselliği kadar uygulama çalışmasının da yapılması gerektiğinin bildirildiği, bu maksatla, konferans, açık oturum, müzikli toplantı, okuma salonu, kitap tercümesi, hemşire ve Mason çocuklarının işe yarar şekilde teşkilâtlanması gibi işlerin yapılmasının temenni edildiği öğrenildi.

Bü. Üs.: Ankara'da yapıldığı söylenen toplantıdan haberim olmadı. Bu benim için bir üzüntü kaynağı olmuştur.

Bütçe: Yeni Localar - Pırıl Pırıl gençler....

İlhan Güngören K.: Masonluk iki yoldan büyür; yeni tekrisler, yeni Localar. İkisi de faydalı. Halbuki burada Loca kurulmasının ücreti 600 Liradan 10.000 Liraya çıkarılarak 161/2 kere artırılmıştır. Buna ilâve 10.000 Lira regalya parası var. Maksat gelir sağlamak mı, yeni Loca kurmayı engellemek mi?.....

Giriş aidatının yüksek olması ve "pırıl pırıl gençlerin" dışarıda kalması üzerine:

Sungur Babaoğlu K.: Burada şöyle şeyler söyleniyor: Sanki üniversiteden yeni çıkanlar pırıl pırıl, on, on beş sene sonra bunların pırıl pırılığı kaybolmuş. Böyle şey olmaz. Bizim istediğimiz paralar, aydın kişilerin verebileceği paralardır. 30 yaşından genç olanlarla değil, olgun, yetişmiş kişilerle daha çok meşgul olmalıyız. Yardım, zenginliğin bir eseri değil, fikirlerdeki aydınlığın bir eseridir.

İbrahim Hoyi K.: Yabancı Masonluk literatüründe, "*Masonluk ucuz bir san'at değildir, maddî ve maneî bakımından pahalı bir san'attır*" denir. Başka cemiyetlerde üye olan Kardeşlerimiz, oralarda büyük paralar öderler. Fikir bakımından çok yetenekli olan ender kimselerin harçlarını Locaları bizzat temin edebilirler. Tekris edilecek haricîden Loca, malî durumuna göre bir teberru alabilir. Buranın başka bir mesajı var. Maksat buraya gelip topluca yemek yemek değildir. Kendimizi yetiştirmeliyiz. Dışarıda örnek olmalıyız. Buraya girebilmek bir mazhariyettir ve bunu anlamak lâzım.

Matrikül Hareketleri

364 tekris, 39 intizama avdete karşılık, 47 Ebedî Maşrık'a intikal, 115 gayrı muntazam, 38 istifa. Toplamda, geçen seneye göre 213 artışla 3869 Kardeş.

29 Mart 1978 tarihi itibariyle, Vâdilere göre dağılım:

İstanbul	2183 K.
Ankara	1112 K.
İzmir	574 K.

Aidatlar

Aidatların sınırı - Yardım Sandığı

Suha Aksoy K.: Aidatın kanunî sınırı 1200 Liradır. Masraflarımız artığından bu 1200 Lira bize yetmeyecek. Ya, Yardım Sandığını ayrı dernek haline getirmeliyiz, veya her vefat halinde para topluyoruz, ki, bu ikinci şık son derece zor olur. Bir de sosyal yardım teberruları diye para toplayabiliriz. Önümüzdeki seneden itibaren bu üç yoldan birine başvuracağız.....

Tasarruf mu, yapılmamış iş mi? - Gelir kısıp masraf artırılmaz.

Tanju Koray K.: Malî rapordan anlaşıldığına göre, personel maaşlarının yekûnu astronomik rakamlara varmaktadır. Gelirimizin büyük kısmı oraya gidiyor. Tasarruf gibi görünen paranın bir kısmı, bence, hakikî bir tasarruf değil, yapılmamış iş demektir.

Suha Aksoy K.: Geliri azaltıp masrafı çoğaltmak mümkün değildir. Zarurî olduğuna inanmadığımız teklifi getirmiyoruz. Tanju Kardeşim haklıdır. Personel masraflarımız çok fazladır. Bir de kıdem tazminatı var ki, ona bütçede karşılık koymadık..... Bir sene az tamir masrafı yapmak tasarruf değildir, öbür sene çok masraf demektir..... Aidat artmaları günü gününe yapılabilirse, küçük rakamlarla gelinebilir, fakat biz sene içinde zam yapamıyoruz, gelecek sene başı için zam yapıyoruz. Az para alalım demek kolaydır, ama o zaman iş yürütüle-

mez. Aidattan başka kaynağımız yoktur ve biz, asgarî işçi ücretinden az parayı vermeyeni, halini, istikbalini emniyete almış sayamayız....

Ankara memur şehridir, memur zümresi para ödeyebilir!

Sungur Babaoğlu K.: Bir çok Üstadımın söylediğinin aksini söyleyerek şimşekleri üstüme çekeceğim. Uzun zamandır Ankara'dayım. Memur zümresinin para ödeyemez halde olduğunu kabul etmiyorum. Mason olmak demek, bir çok şeyleri vermeğe alışmak demektir. Yemin tahtında hizmet vermekle mükellefiz. İstenen para ilk anda büyük görünüyor, bazı Üstatlar da uygulanması zor dediler. Ben de uygulayıcıyım. Biliyorum ki Kardeşlerle iyi temas edilirse, mesele kolaylıkla halledilir. Benim Locamdakiler aidatlarını rahatlıkla veriyorlar. Orada da memur, müfettiş, doktor gibi Biraderler var. Onlar verebiliyor, diğer Localarda borçlular bulunuyorsa, görevli Kardeşler ve Hazine Eminleri gerekli önemi göstermiyor demektir.... Masonluğun dışında cemiyetlerde de hizmet görüyorum. Orada da yardımlar yapıyoruz. Elimizdeki parayı nereye sarf ettiğimizi görenler rahatlıkla para veriyorlar. Büyük Hazine Emmini Kardeşimiz bana bütün teferruatı ile parayı nasıl sarf ettiğini söylerse, mesele kalmaz. Verdiğimiz para karşılığında yapılanı görelim. Avrupa'da, Amerika'da her Locanın kendi mâbedi var. Parasız hiç bir şey yapılamaz. Bizden istenen paralar verilmeyecek paralar değildir. Aramıza alacağımız kimseler mutlaka 23 - 25 yaşında olanlar değildir; ama 25 - 30 yaş arasındakiler bu miktarları vermeyi kabul ediyorlar. Büyük Hazinesin bize yüklediği mükellefiyetleri kabul edelim. Büyük Loca işlerinde yalnız para üzerinde durmayalım. Bizim varlıklı kimselerden para istememiz doğru değildir, onlar isterlerse kendileri versinler.

Daha az paraya daha az proje, "başka bir denge"

Suha Aksoy K.: Biz bir bütçe yaparak, nereye neyi sarf ettiğimizi söyledik. Kardeşler isterlerse başka bir denge yaparak ölüm yardımı, Bursa şubesini, dul yardımını keserler; hangisini kaldırmak isterlerse söylesinler, kaldıralım ve kurtulalım. Aksi halde parayı versinler. Yaptığımız masrafın karşılığını bulmak mecburiyetindeyiz. Zenginlerden rica ederek para mı isteyeceğim? Masonluk bu mu? Aramıza girenler binalarımızın ve bütün varlığımıza ortak oluyorlar. Eskilerden alıp karşılığında bir şey vermeyecekler mi? Bizim gelir kaynaklarımız bellidir. Başka yollardan gelir sağlanabiliyorsa, o zaman aidat-

lar da azaltılır. Yahut hangi masrafların kaldırılmasını istiyorsanız, söyleyin.

Bu konuşmadan sonra oylamaya geçildi, ve, kalem kalem bütçedeki bütün rakamlar aynen kabul edildi.

Yüksek Şûra ile ilişkiler

Fikret Çeltikçi K.: 1948'de uyanırken, bizi kimin uyandırdığını bilmeden, bir yüksek makama yemin ettik. Sonradan bu yüksek derecelerle ilgimiz olmadığını gösterdik. Fakat şimdi, yine, Büyük Loca kâfi değilmiş gibi, "eskiden 3, 5, 8 derecelerimiz vardı" diyen Biraderler var. Böyle şey olmamalıdır.

☆☆☆☆

3 Haziran 1978 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Cumhuriyet Senatosu tahkikatı

Cumhuriyet Senatosunun, derneğimiz hakkındaki tahkikatı konusunda, Cavit Yancıoğlu K. izahat vererek, hazırlamış olduğu raporu okudu. Tahkikatın aleyhimize bir netice verebilecek bir istikamette seyretmediği, yakında sona erecek gibi görüldüğü anlaşıldı.

19 Numarada İnşaat

P.S. Büyük Üstat, Nuru Ziya Sok. 19 numarada yapılması kararlaştırılmış inşaat için hazırlıkların tamamlanmak üzere olduğunu, gelecek toplantıda geniş bilgi vereceğini beyan etti.

Tekrislerin geçici olarak durdurulması

Masonluğa yeni üyeler tekris etme konusunda, Ziya Umur Birader bazı açıklamalar yaparak, tahkikatı yeteri kadar yapılmamış bazı haricilerin aramıza kabul edilmeleri tehlikesinin bulunduğunu, bazı Localarda muamelelerin işba haline geldiğini söyledi ve, bir müddet için tekris muamelelerinin durdurulmasını teklif etti. Yenicioğlu Birader, talepname safhasına gelmiş olanların, hatta Engelsizlik Levhası

gönderilmiş olanların muamelelerinin durdurulamayacağına işaret etti. Moiz Berker Birader tekrisleri tamamen durdurmanın doğru olmayacağını, Üstadı Muhteremlerin ikaz edilmelerini istedi. Suha Aksoy Birader, Localara kontenjan verme usulünü muvafık gördüğünü söyledi. Yenicioğlu Birader, şüpheli bazı kimselerin aramıza sızması tehlikesinden haberdar edildiğini, çok dikkatli olmamız gerektiğini söyledikten sonra, Büyük Sekreterliğin bazı mektuplara cevap vermediğini ve bundan şikâyet edildiğini ilâve etti. Fuat Tuygan Birader, Talepnamesi alınmış, tekrisine karar verilmiş, tasvipname alınmış bazı acil durumlarda cevabın gelmemesinin sıkıntı yarattığını, Büyük Sekreterliğin kendi kendine usul icat edemeyeceğini, yoksa Locaların isyan haline geleceklerini söyledi. Ziya Umur Birader, bir haricinin tekrisine karar verildikten sonra Büyük Sekreterin yazacağı bir yazı olmadığını izah ederek, hal böyle iken bazı Locaların Büyük Sekreterlikten gelmesi icap eden yazıları beklemeden tekrise karar verdiklerini, gün tayin edip ruzname tanzim ettiklerini ve bundan sonra Büyük Sekreterin yazısını beklediklerini söyleyerek bu tutumun sözlerini teyit ettiğini ifade etti. Halit Arpaç Birader, Büyük Görevliler Kurulunun, Masonluğun Yüksek menfaatlarıyla uğraştığını, her Büyük Görevlinin teker teker Locaları değil, Masonluğun tamamını görerek fikir beyan etmesi lâzım geldiğini, filanca Üstadı Muhteremin veya Biraderin kızması, gücenmesi gibi şeylerin endişe kaynağı olamayacağını hatırlattı.

Yapılan müzakereler sonunda, başlamış olan muamelelere (yani Engelsizlik talebi yapılmış muameleler) devam edilerek sonuçlandırılmak kaydı ile, yeni bir emre kadar, tekris muamelelerine ara verilmesine, Manisa ve Nilüfer Localarının bu karardan istisna edilmelerini, 15 Haziran 1978 tarihine kadar gelecek olan Engelsizlik levhası talep eden yazıların kabulüne karar verildi.

☆☆☆☆

15 Temmuz 1978 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Durdurulan tekrisler (devam)

Büyük Sekreter, tekrisler durdurulduktan sonra, devam etmekte olan muamelelerin, Muhterem Localara ne suretle dağıtıldığını ve "İş-

leme Devam" yazılarının hangi tarihlerde gönderileceğini anlattı, alınan tedbirlere rağmen bazı Localarda bu muamelelerin bir senede sona eremeyeceklerini belirtti.

Sûzî Özmen K.: Usulün iyi düzenlenmiş olduğuna, fakat Ankara'da bazı Locaların, İstanbul'a adam gönderip işleri süratlendirmiş olduklarını söylediklerine işaret ederek, "*her yıl on kişiden fazlası aynı Locada tekris edilmesin*" gibi prensiplerin bir karar şeklinde Büyük Kurul tarafından alınmasının sakıncalı olduğunu, fiilen o yola gitmenin daha doğru olacağını söyledi.

Cavit Yenicioğlu K.: Kardeşlerin artık bilinçli olduklarını, Tüzüklerdeki yetkilerin neler olduklarını aradıklarını, bulamayınca direnmek istediklerini söyledi. Bunlara; "*Büyük Kurul Büyük Loca adına icrayı faaliyet eder; Büyük Üstadın, salâhiyeti de, Masonluğun yüksek menfaatleri bahis konusu olduğu vakit, gerekli tedbirleri almaktır*", yolunda izahat verdiğini; fakat Biraderlerin, Büyük Sekreterlikten çıkan yazılarda sivri hareket etmeğe mütemayil yazılar olmamalı dediklerini, bu itibarla, Sûzî Birader gibi, yazılı karar almadan hareket etmenin uygun düşeceğini söyledi. Ayrıca, Locaları "müstakil" zanneden kimselerin bu zihniyetini ortadan kaldırmak gerektiğine işaret ederek, Pek Sayın Büyük Üstat ile Büyük Sekreterin, yazıya lüzum kalmadan, işlerini yürütmelerini teklif etti. Sert yazıların Büyük Sekreter üzerinde kalmayıp Büyük Görevlilerin hepsine intikal ettiğini söyleyerek, "*bu hal yalnız Ankara'ya mı inhisar ediyor?*" diye sordu.

Büyük Sekreter, hareketlerinde daima bîtaraf kaldığını, Ankara'dan gönderilmiş Birader bilmediğini, biraz sert bir ifade ile söyledi.

Yenicioğlu K., Büyük Sekreterliğin yıldırımları üzerine çekmesinin normal olduğunu söyleyerek, Masonlukta artık saygı diye bir şey kalmadığını, vazifemizin alınmak değil, fevrî hareket etmek değil, Masonluğu bilmeyenlere öğretmek olduğunu dedikten sonra, sözlerinin Ziya Umur'a değil hepimize raci olduğunu ilâve etti.

19 numaradaki inşaat

Bü. Üs. 19 numaradaki arsa üzerinde yapılması düşünülen inşaat hakkında izahat verdi. Tulû Baytın, Salih Adnan Ertem, Kemal Bibi-

oğlu, Zeki Kasımgil ve Suha Umur Biraderlerden kurulu bir "İnşaat Komite"sinin, burada, kendi huzurunda toplanarak yapılacak işleri kararlaştırdıklarını anlattı, işlerin muntazam yürümesi için gerekli tedbirlerin alınmasını istedi.

Suha Umur K. ihale dosyası hazırlandıktan sonra, müteahhitleri davet ederek "*götürü fiyat usulü*" ile işi vermenin doğru olacağını, hazırlıklar tamamlandıktan sonra Büyük Görevliler Kurulunun karar ve tasvibinin alınmasının isabetli olacağını belirtti.

Ankara Lokalinin bombalanması

Cavit Yenicioğlu K. Ankara lokalindeki patlama hakkında izahat verdi: Balkonun demirine sıkıştırılmış yüksek güçlü bir dinamit kalıbı binada tahribat yaptı, tamir için 62.300 lira gerekti. Evvelki tamirat tahsisatı olarak 90.000 lira ile birlikte 160.000 küsur lira masraf oldu. Ayrıca, bahçenin dördüncü duvarının inşası için 50,000 lira kadar para sarf edilmelisinine karar verildi.

Bu fonların tahsisine karar verildi.

Senato Tahkikat Komisyonu

Cavit Yenicioğlu K., Senato Tahkikat Komisyonu başkanının bir köye su götürülmesi hususunda yardım istediğini söyledi. 10.000 liranın köy Ziraat Bankası şubesine yatırılmasına karar verildi.

☆☆☆☆☆

25 Eylül 1978 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

İnşaat İşleri

Lokalimize bitişik 19 numaralı arsada inşa edilmesi kararlaştırılan ilâve binanın gerçekleştirilmesi için kurulmuş olan komisyonunun, tersimata ekli raporu okundu. İnşaata talip olan beş firma arasından Ali Turgut Giritlioğlu ve onun 2.590.000 liralık anahtar teslimi teklifi en uygun görülerek, inşaatın bu müteahhit tarafından yapılmasına karar verildi.

Muhasebe Yönetmeliği

Pek Sayın Büyük Üstat, gelecek celseye bir "Muhasebe Yönetmeliği" teklifinin getirilmesini istedi.

☆☆☆☆☆

4 Kasım 1978 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Personel maaşlarının sigortaya bağlanması, bordro tanzimi ve para verilirken imza alınması - Emekli Birader çalıştırmak

Müessesemizde çalışan memur ve müstahdemlerin maaş ve masrafları hakkında müzakere açıldı. Pek Sayın Büyük Üstat, bunların sigortaya girmek istediklerini ve öyle de yapıldığını, kendilerine yemek ve ayrıca para verildiğini söyledi. Yemek, elbise, ikramiye v.s. gibi paralar verilirken imza almanın ve bütün masrafları içine alan bir bordro tanzim etmenin doğru olacağını anlattı.

Suha Aksoy K. bütün masrafları hesap ederek bir taslak getireceğini ve o zaman bu işleri konuşmanın kolaylaşacağını ifade etti. Me-seleyi kökünden halletmek için genç insanlardan faydalanamayacağımızı, ev geçindirecek olan profesyonel bir personel kadrosu ile baş edemeyeceğimizi, nisbeten genç emekli Biraderlerle işi yürütmemiz icap ettiğini ifade etti. Eski Kardeşlerimizin tazminatlarını verip işi halledelim; yeni gelenlere bir hudut koyalım. Bazı mahzurları varsa da, muhtaç olmayan Biraderleri, emeklerinin karşılığını da vererek çalıştıralım dedi.

Bü. Üs., Birader çalıştırmanın mahzurlu olduğunu, kendilerinden iş istenemediğini, çalıştırılan kimselerle sağlam iş akitleri yapılabileceğini söyledi.

Suha Umur K. de bazı işlerin amatörlerle yürütülemeyeceğini, profesyonel gerektiğini beyan etti.

Halit Arpaç K., eski sakat usulün devamını mahzurlu bularak, Biraderleri değil, iş için elverişli kimseleri alarak ciddi bir şekilde nizamla bağlayıp çalıştırmak gerektiğini ifade etti.

Yenicioğlu K. de, emekli olup çalışacak Birader belki bulunur ama, bir hayli zordur, dedi.

Müzakere, Suha Aksoy Biraderin getireceği taslağa tâlik edildi.

Yolluklar

Bü. Üs.: *(yolluklarla ilgili olarak), Genel Kurul senede bir defa toplanır, oradaki yolluklara dokunmayalım dedik ama, Mimar Sinan ve diğer görevler ne olacak, müzakere edelim.*

Suha Aksoy K.: Bu Kurula başka şehirlerden gelenler var, bunlara para vermeden olmaz. Mimar Sinan farklıdır, onlar kendilerini idare etsinler. Gelirimiz bol değildir; ödemelerin genişleme temayüllerini önleyelim.

Bü. Üs.: Görev verilen kimselerin masraflarını düşünmek zorundayız. *Bu konu da tasarının müzakeresine talik edildi.*

Çuvalda arşiv evrakı

Pek Sayın Büyük Üstat, Ankara'da bir çuval Masonik evrak bulundu, bunun İstanbul'a gönderilmesi gerekiyor.

Yenicioğlu K.: Araştırıp göndereceğim.

Suha Umur K.: Çuval olduğu gibi gönderilsin, burada tasnif edelim.

Halit Arpaç K.: İzmir'de de ne var ne yok göndereceğim.

☆☆☆☆

23 Aralık 1978 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Sevenler Locasından gelen ve Cem'i Demiroğlu ile Güney Demiriz Biraderlerin devamsızlık yüzünden gayrı muntazam ilân edilmeleri hakkındaki teklifleri reddedildi.

Tekrislerde fazla para alan localar

Sevinç Kaynak K.: Bazı Localar tekris ücreti olarak fazla para alıyorlar, buna nasıl mâni olunabilir?

Bundan böyle talepnameler üzerine, giriş harcının 5.000 Lira olduğunun yazılmasına karar verildi. Haricînin, bunu bilerek fazla teberru ödemesinde mahzur görülmedi.

☆☆☆☆

1979

Büyük Sekreter P. Muh. Ziya Umur Kardeşin Büyük Kuruldan istifasını zorlayan gelişmeler - Bir Büyük Görevlinin Yüksek Şûra'da görev alamaması - Yüksek Şûra ile yazışmalar - Büyük Üstadın yabancı obediyanlara konu ile ilgili yolladığı sirküler mektup ve tepkiler - Ziya Umur'un istifasından sonra Büyük Üstada yazdığı mektup ve ona cevap hazırlığı - Yüksek Şûra'nın konkordato talebi - Konkordato ancak eşit kuvvetler arasında olur - Sıkı yönetim; Genel Kurul'un toplanmasında zorluk - Toplantıda teyp kayıt cihazının açık olması Büyük Kurul üyelerini rahatsız ediyor - Durdurulan üye kabul muameleleri - Can Arpaç'ın Büyük Üstada Masonluk içinde yapılan siyaseti eleştiren mektubu - Usulsüz gündem: usulsüz tekeris - Genel Kurula katılamayacak delegeler - Genel Kurulda tersimat okunmayabilir mi? - Değişen işaretler, Masonlukta millî işaret olur mu? - Orhan Alsaç'ın Büyük Üstada "artık aday olma" konulu mektubu - Zamanında Nafiz Ekemen ile Orhan Alsaç'ın Büyük Üstat Hayrullah Örs'e yazdıkları mektup ve Hayrullah Üstadın öfkesi - Konvanda Yüksek Şûra tartışması - Nafiz Ekemen tekrar Büyük Üstat seçiliyor - Çocuk Esirgeme Kurumunun yönetimini ele geçirmek önerisi - 1948-1956 arası belgelerin, tersimatların bastırılması önerisi - Bursa'ya yeni lokal - Yüksek Şûra ile rahatsız ilişkiler - Ankara Lokalinde Yüksek Şûra kirasını ödemiyor, gündemlerini ilân tahtasına asıyor - Atölyelerde görevli Büyük Kurul üyeleri - Büyük Kurul üyesi kendi Locasında vekâletten görev alabilir mi? - Y.Ş.da görevli Orhan Güreli K. Büyük Kuruldan istifa etti, Hazine Eminliğine, yerine, Suat Ağağil K. getirildi - Bölgecilik - Üs. Muh. lerin aczi, Masonlukta despotizm lâzım, Üs. Muh.ler çekiçlerini kullanmıyorlar; Kardeşlerimize Masonluğu kim öğretecek? - Dil meselesi : Saygıdeğer Üstat; bana mahkemelerin adlarını sayın (Asliye, Sulh...) -Masonluk muhafazakârdır, tutucu, gerici değildir - Ankara'da Masonların inşa ettiği ve tüm masrafını karşıladıkları "Kardeşler" köy okulu - Davetiyelere eşleriyle birlikte imza atan Üstadı Muhteremler - Büyük Müfettiş-Üstadı Muhterem ilişkileri.

Büyük Görevliler Kurulunun 6 Ocak 1979 tarihli Olağan Üstü Toplantı Tersimatı (Tam metin) - Yüksek Şûra - Ziya Umur'un görevinden istifaya mecbur edilişi

(Büyük Sekreter Pek Muh. Ziya Umur Kardeşin Büyük Kuruldan istifasını zorlayan gelişmeler, yaptığı savunma, Büyük Loca - Yüksek Şûra ilişkilerinin şekil değiştirmesi ve Büyük Üstat adaylığı ile ilgili iş bu tersimat, Ziya Umur'un kardeşi ve Büyük Sekreter Yardımcısı P. Muh. Suha Umur K. tarafından banttan çözümlenerek yorumsuz, ancak vurgular dahi belirtilerek, Büyük Üstadın imzasına sunulmuştur. Resmî tersimatta olmayan ancak bant kayıtlarında bulunan ayrıntılar da not olarak ilâve edilerek, bu çok önemli doküman aynen buraya alınmıştır.)

Büyük Görevliler Kurulu P. S. Bü. Üs.'in daveti üzerine 6 Ocak 1979 Cumartesi günü, P. S. Bü. Üs. Nafiz Ekemen'in başkanlığında toplandı.

P. S. Bü. Üs.	Nafiz Ekemen
Bü. Üs. Kaymakamı	Cavit Yenicioğlu
Bü. I. Na.	Cemal Gücü
Bü. II. Na.	Fuat Tuygan
Bü. Sekreter	Ziya Umur
Bü. Haz. Em.	Suha Aksoy
Bü. Has. Em.	Sadi Aral
Bü. I. Muhk.	Nafi Ziya Başak
Bü. Kut. Kit. Em.	Adnan Ergeneli
Bü. Ko.	Sûzî Özmen
Bü. Sanc.	Can Arpaç
Bü. Sek. Yar.	Suha Umur
Bü. Haz. Em. Yar.	Moiz Berker
Bü. Hat. Yar.	Nesip Aksüt
Bü. II. Muhk.	Attilâ Tengirşenk
Bü. II. Tö. Üs.	Sevinç Kaynak

Halit Arpaç, Macit Erbudak, Alber Arditti ve Güres Çarkoğlu K.lerin mazeretleri bildirildi.

Gündem: Büyük Sekreter ve Büyük Hatibin Yüksek Şûra İdare Heyetinde görev almalarından doğan fiilî durumun müzakeresi.

P. S. Bü. Üs.: Hayatımın en zor, en acı toplantısına başkanlık ediyorum.

Altı senelik Büyük Üstatlığım sırasında, Ziya Umur Büyük Sekreter idi, daha önce Bü. Hat. olarak vazife görüyordu. On günden beri Ziya Umur K.'imle temas edemedim. Öz kardeşimden mahrum kalmış gibi acı içindeyim, Masonluğun menfaatleri bakımından ve ilerisi için, bu toplantıyı yapmak mecburiyetini duydum.

Ankara'da 23 Aralık 1978 Cumartesi günü Bü. Görevliler Kurulu toplantısını ve İs'adları yaptıktan sonra, Pazar günü İstanbul'a geldik. Öğleden sonra Şûra toplantısı vardı. Ben, on seneden beri kendime halef olarak Ziya'yı gördüm. Onu ben yetiştirmiş değilim; kendisini bulduğum zaman zaten yetişmiş idi. Şimdi gözümde hiç kimse yoktur. Ankara'dan bir haber gelmiş, ben Büyük Üstat olmak istiyordum. Benim ne arzum, ne de kuvvetim vardır. Benim işim tasnif edilmiştir. Ziya bana halef olacaktı. Fakat, Ankara'dan döndükten sonra. Yüksek Şûrada Martta yapılması gereken seçim, bir ön seçim olarak yapıldı ve vazifeliler seçildi. Büyük Şansölyelik makamına Ziya Umur, Bü. Evrak Müdürlüğüne de Macit Erbudak K. ler namzet gösterildiler ve seçildiler. Bu suretle bizim iç ve dış bütün münasebetlerimizde Büyük Locamızı temsil ederek levhaları imza eden Ziya Umur, Yüksek Şûrada da imza salâhiyetine sahip oldu.

İkincisi, daha acı olanı, böyle bir emsâl yarın Büyük Locamızı Yüksek Şûra karşısında zayıf düşürür.

Vaktiyle Cemal Gücü Üstadımızın da iki yerde birden Hazine Emmini olduğu malûmdur. Ona itiraz etmedim ama, seçim zabıtlarını İngilizce'ye tercüme ederek dışarıya bildirmek usulünden vaz geçtim. Eskiden bunlar tercüme edilerek bütün obediyanlara gönderilirdi. İki tarafta görevli olunca tercüme etmedik. Fakat o mühim değil. Büyük Sekreter ve Büyük Şansölye aynı kişi olmaz. Yarın Yüksek Şûra, Büyük Üstadı orada kapıcı yapabilir.

Bu konuşmadan sonra P. S. Bü. Üs., İngiliz Büyük Locasının Yüksek Şûraya aza olarak girilmesini dahî kabul etmediğini beyan etti; bu fikri teyit eder mahiyette olduğunu söylediği bazı metinleri okudu ve aşağıdaki sözleri ilâve etti:

Bu prensipleri idrak etmemiş fakat ismine «Masonik» demiş teşekküllerle münasebet kurmayı, Büyük Loca reddeder.

Böyle bir durumdan sonra bizden neleri isteyecekleri de bilinmez. Yarın Kırmızı Eşarplar (eski devrin Yüksek Şûrasının eşarpları) gelebilir.

Bizim Bü. Hâtibimiz de orada görevli olamaz. Macit Erbudak B. Bü. Hatiplikten istifa ettiğini bana söylemişti, henüz istifasını göndermedi.

Durumu size bildiriyorum. İnşallah Bü. Üs. olmayacağım. Büyük Üstat adaylığı sözünü geri aldığım lâfı tamamı ile doğru değildir.

Ziya Umur'un ve Macit Erbudak'ın bu iki vazifesi benim fikrime göre birleşemez. Siz isterseniz birleştiriniz.

Cavit Yenicioğlu K.: Ziya Umur'a bu fikrinizi söylediniz mi ?

P. S. Bü. Üs.: Söyledim. Ama, itiraf edeyim ki çok yersiz söyledim. Bence Ziya'sız bir Büyük Loca olamazdı ama hiç münasebeti olmayan bir yerde ve biçimsiz bir şekilde söyledim.

Cavit Yenicioğlu K.: Bu iki vazifenin nasıl birleşebileceği hakkında Ziya Umur Kardeşimizin fikrini soralım.

Ziya Umur K.: Pek Sayın Büyük Üstadım, size bir kaç soracağım:

- Hem Büyük Locada, hem Şûrada aynı zamanda ve uzun seneler Büyük Hazine Emni görevlisi olan Cemal Gücü Biraderin istifasını neden talep etmediniz ?

- Benim iki ayrı yerde imza salâhiyetine sahip olmam istifamı gerektirecek kadar mühim idi ise, böyle bir yetkisi olmayan Macit Erbudak Biraderin istifası ne için arzu ediliyor ?

- Önceki Büyük Üstadımız Hayrullah Örs aynı yerde görevli değil miydi ?

• Siz bana, seçilmem ihtimalinin az olduğunu söylediğiniz zaman benim reaksiyonum ne oldu ?

P. S. Bü. Üs.: Cemal Gücü K.'in durumuna itiraz etmemekle hata etmişim. Fakat hiç biriniz bilmezsiniz, ben tedbir aldım. O vakte kadar seçimlerimizi yabancı obediyanlara bildirirdim; ondan sonra tercüme ederek bildirmedim.

Ziya Umur K.: Ben Büyük Şansölyelik görevini kabul ederken Cemal Gücü Kardeşimizin iki yerde de görevli olduğu aklıma gelmemişti. Hayrullah Örs Üstadımız orada görevli idi. İki görevin birleşmesine mani olacak bir hukukî mesnet yoktur, ayrıca, şahsî kanaatım olarak, hiç bir mahzur görmüyorum. Buna benzer durumlar yabancı obediyanlarda da vardır, mesela, İsrail'de Shatner B. iki yerde son derece mühim iki görev işgal etmektedir. Bu neviden görev birleşmelerine ne hukukî, ne de kanaatıma göre, başka türlü bir mâni olmadığının delili şuradadır ki, aramızda, bu Büyük Kurulda bulunan Biraderlerin hepsi Yüksek Derece Atölyelerinde görevlidirler; hem de kimisi Reis, kimisi Hatip veya Sekreter veya bilmem ne diye. Böyle bir sebeple istifa etmek lâzım geldiğine hiç inanmamakla beraber, istifa mektubumu veriyorum.

P.S. Bü. Üs.: Cemal Gücü'ye itiraz etmemekle hata etmişim, şimdi bir hakkı müktesep oluyor. Hayrullah Örs'e gelince, o eski bir Büyük Üstatti; onu Kurula kabul ediyorduk.

Ziya Umur K.: Hayır, onu Kurula kabul etmiyorduk. Önceki Büyük Üstat olarak Hayrullah Örs Birader, Büyük Görevliler Kurulunun üyesi idi. İşte tüzük maddesi: «*Önceki Büyük Üstat, P. S. Büyük Üstadın görevi boyunca Büyük Görevliler Kuruluna eşit haklarla ve tabii üye olarak katılır. Protokolde Pek Sayın Büyük Üstattan hemen sonra gelir*» (B.L.T. md. 14). Yani, Hayrullah Örs, Önceki Bü. Üstat olarak bu Kurulun ikinci üyesi idi. Önceki Büyük Üstadın kendine mahsus koronları, eşarby ve bijusu vardır.

P. S. Büyük: Orada da hata ettik. Ben Yüksek Şûra ile Büyük Locanın çatışmasından korkuyorum. Biz Şûranın darbesini yedik.

Ziya Umur K.: Eğer Büyük Locamızın gayrı muntazam hale gelmesinden endişe duyulmak lâzımsa, bunu Yüksek Şûra ile olan münasebetlerinde değil, Locaların çalışmalarındaki intizamsızlıkta, der-

bederlikte aramak doğru olur. Büyük Locamızı kontrol etmek bahis konusu olsa idi, bazı Locaların çalışmalarını bir hafta takip etmek, Büyük Locamızın derhal gayrı muntazam ilân edilmesini mucip olurdu. Asıl buna dikkat etmeniz lâzım gelir. Aranızdan, bir daha dönmek niyetiyle ayrılan bir Büyük Görevli olarak, bunu size söylemek lüzumunu hissediyorum.

P.S. Bü.Üs.: Bu hususta tamamen haklısınız, Fevkalâde üzgünüm. Ben on senedir kendimden sonra Ziya Umur'u Büyük Üstat olarak gördüm. Fakat Ankara'ya geldiğimiz zaman, bana, "*Ziya Umur'u teklif etme, hiç rey alamaz*" dediler. "*Seçilme şansı çok azdır*", dediler.

Ziya Umur K.: Şimdi apaçık anlatmak istiyorum. Bütün bu mesele, iki yerde vazife alıp almamak değil, bir Büyük Üstatlık seçimi meselesidir. Bundan iki sene evvelki seçim döneminde, bana Büyük Üstat olmak isteyip istemediğimi sordunuz; size, hazır olmadığımı söyledim, siz de yeniden seçilmeye razı oldunuz. Bu defa da siz, son derece mutlak bir kat'iyetle istemediğinizi söylediniz. Buna karşılık size, "*Benim Büyük Üstat seçilme ihtimalim azdır; bu kadar zaman Büyük Sekreterlik yapıp, her türlü itirazın muhatabı olduktan sonra, kim olursa olsun, birisi ortaya çıkıp Büyük Üstat olmak istiyorum dese, seçilme şansı az olur*" dedim. Bana, yumuşak davranmamı, Ankara'da, İzmir'de kendimi göstermemi tavsiye ettiniz. Fakat ben, Kardeşlerim beni, nasıl tanıyorlarsa öyleyim; Locaları, Ankara'yı, İzmir'i dolaşıp seçim propagandası yapacak bir adam değilim. Onun için size dedim ki, "*Benim Büyük Üstat olup olmamam, sizin beni lanse edişinize, beni teklif ediş tarzınıza veya beni teklif etmenize bağlıdır*". Bütün bunların manâsı, benim Büyük Üstat olup olmamam, sizin bana olan itimadınıza bağlıdır, demektir.

Ben, saf bir adam olduğumu itiraf ederim. Bundan sonra Büyük Locada görev kabul etmem. Ben Büyük Üstatlık peşinde değilim; bunu Kardeşlerime nasıl anlatabilirim ? Beni öyle bir vaziyete koydunuz ki, herkes, Büyük Üstat seçilemeyeceğimi anladığım için küstüm, zannedecek. Onun için çok büyük bir ciddiyetle Masonluktan istifa etmeyi düşündüm ve hâlâ düşünmekteyim; şimdilik Büyük Sekreterlikten istifa ediyorum. Müsaade ederseniz toplantıyı terk edeyim.

P. S. Bü. Üs.: İstifanızı reye koyuyorum.

Ziya Umur K.: Bir dakika... Ben, dış âlemde de, burada da kanun adamıyım. Benim istifam reye konulamaz. Bu Kurul benden istifa talep edemez. Benim istifam kendi irademeye bağlıdır. Azil gibi bir kararı, değil bu Kurul, Genel Kurul bile veremez. Ben sizin reylerinizle filân değil, kendi arzu ve irademle buradan ayrılıyorum.

Cavit Yenicioğlu K.: Ben, Ziya Umur Kardeşimizin anlayışını öğrenmek istiyorum. Bir takım dedikodulara meydan vermemek için istifa ediyor, diyorum. Mazide emsâl temsil edebilecek hatalar yeniden emsâl teşkil etmemelidir. Şimdiye kadar tuttuğumuz yol hatalı ise, ilerisi için bunlar emsâl olmamalıdır. Bu nevi görevlerin birleşmesinde bir çok dedikodular olmaktadır; meselâ, yüksek derece atölyelerinin başkanı olmak, gibi. Ben Ankara'da duyuyorum, "*Hâkim Büyük Âmirin emrinde çalışıyor ve onun adına yemin ediyor*", diyorlar. "*Hem orada yemin ediyor, hem burada yemin ediyor diye Yüksek Şûranın emrine giriyorsunuz*", diyorlar.

Ziya Umur K.: Bu sözlerin bir anlamı yoktur. Kimse kimsenin emrine girmez. Mukbil Gökdoğan, bir taraftan Hâkim Büyük Âmir iken, diğer taraftan Mimar Sinan Locasının, yani Büyük Üstadın emrinde olan bir Locanın Üstadı Muhteremliğini yaptı. Bununla Yüksek Şûrayı Büyük Locanın emri altına sokmuş olmaktan tedirgin oldu mu? Ben, Büyük Üstatlık gibi bir makamın başka bir görevle birleşemeyeceği kanaatındaydım ve bu kanaatım devam etmektedir. Büyük Sekreterliğin değil. Kaldı ki, Büyük Üstatlığın Büyük Şansölyelikle birleşemeyeceğine dair bir kanunî mâni yoktur, fakat, Büyük Üstat olan bir kimse, başka bir Masonik vazife almaz kanaatındayım. Nisan ayında yapılacak olan Genel Kurulda Büyük Sekreterlikten, ne olursa olsun, ayrılacaktım. Altı sene sonra bu görevde kalmam ihtimali artık yoktu. Genel Kurul toplantısına kadar iki görevin birleşmesinde hiç bir mahzur düşünülemezdi. Yüksek Şûramız, muntazam bir Masonik cemiyettir.

P. S. Bü. Üs.: Yüksek Şûra emrinde bir Büyük Loca itâbına⁷¹ o kadar maruz kaldım ki... Keşki Arditti Birader burada olsaydı, o bu işleri iyi bilir. İntizamımız bahis konusu olduğu vakit saatlerce konuşuldu. Lâf döndü, döndü hep Yüksek Şûranın sultasına geldi. Sâdi Aral Kardeşin uzun konuşmaları İngiltere Büyük Locası Büyük Sekreteri

⁷¹ itab: azarlama, tersleme, paylama

Stubbs'ı yumuşatabildi ve Stubbs, "sizi İngiltere Büyük Locasına bağlayacak bir yol bul", dedi. Ne bulunacaktı ? Resne Locası... İngiltere Büyük Locası Mısır'a gitmiş, Resne Locasından bir takım Biraderler buraya gelmiş, o Biraderler de işte bugün bilmem hangi Locadaki Biraderlerdenmiş. Şimdi de başka Localara gitmişler... Yalan; bunların hepsi yalan.. Ne o vakit ki Resne Locası, ne buraya gelenler, buradaki Resneliler, bizi İngiltere Büyük Locasına götürür. Şimdi, bu kadar tehlikeli dış münasebetlerden sonra, bize sorulabilir mi, nedir bu Büyük Sekreter ve Büyük Şansölye, diye ?

Ziya Umur K.: Dilin kemiği yok. İsteyen sorsun. Biz de işin doğrusu ne ise onu söyleriz. Biz de deriz ki, İsrail Büyük Sekreterine sor !

Cavit Yenicioğlu K.: Şimdi hakikaten düşünmeğe değer bir şey var. Büyük Locada görev almış olanların Yüksek Şûra atölyelerinde dahi görev almaları mahzurlu.....

P. S. Bü. Üs.: İşi oraya kadar götürmeyin.

Cavit Yenicioğlu K.: Götüreyim Büyük Üstadım, çünkü, bize bu hususta darılan, sual soran Kardeşlerimiz var. Bunu da kararlaştırsak. Mesela ben, Ankara'daki Hâkim Şapitrine geçen sene Başkan oldum. Bitsin bu iş, önümüzdeki sene girmeyeceğim, dedim, bana baskı yaptılar; "son senedir, bir defa daha götür de orada kalsın", dediler. Onun için karar altına alınmasını istiyorum. Ben, bir Büyük Üstat yardımcısı olarak, bir Atölye Başkanı olarak, onun da emri altına giriyorum. Bana iki tarafın da tesiri altındasın, derler. Hatta, oradaki terfilerim dolayısıyla bu Kaymakamlık vazifesini de tam mânâsı ile yapamayacak duruma düşersin diyorlar. Bir taraftan Yüksek Şûranın emrine itaat ederek, en büyük otorite sayarak ona yemin ediyorsunuz, beri taraftan Büyük Locaya yemin ederek iki başlı bir şey altına giriyorsunuz. Ben, şahsen istifa etmeği düşünüyorum. Büyük Sekreter Kardeşimiz, ben hukukî bir mesnet görmüyorum, diyor. Bunu şimdiye kadar düşünmemiş olabiliriz; Tüzüğümüzde yoksa, ilâve etmeliyiz.

Ziya Umur K.: Böyle bir şey tüzüklere konmaz. Dünyanın hiç bir yerinde yoktur. Ben hukukî mesnet yok, derken, sadece bizi kastemedim. Dünyanın hiç bir yerinde hukukî mesnet bulunmaz, demek istedim.

Cavit Yenicioğlu K.: Geçmişte ne olmuşsa olmuş. Şimdi iki başlı bir şey yaratmamak bakımından tehlike yaratmamak lâzımdır. Hukukî bir şey olsun veya olmasın. Meselâ size bir şey okuyacağım. Büyük Loca Tüzüğü'nün 15. maddesine göre, "*Büyük Görevliler Kuruluna seçilen delegenin Loca delegeliği sıfatı ortadan kalkar.*" Aşağıda, başka bir yerde ...

P. S. Bü. Üs.: Aynı maddeyi okumaya devam edin.

Cavit Yenicioğlu K.: "*Büyük Görevlilik, Locada herhangi bir görevle birleşemez*"

P. S. Bü. Üs.: Locada birleşemez, diyor.

Cavit Yenicioğlu K.: Yani, Locada dahî birleşemez, diyor.

Ziya Umur K.: Locada "dahî" değil, Loca aynı teşekkülün bir parçasıdır; biri ötekine tesir eder. Halbuki Yüksek Şûra ile Büyük Loca birbirleriyle alâkalı değil.

Cavit Yenicioğlu K.: Benim düşüncem yanlış olabilir; ama bir emsâldir, iki görev birleşemez, diyor. Localar Genel Tüzüğü'nün 20. maddesinde de "*Bir Locada görevli olan üyeler, başka bir Locada görev alamaz*" diyor. Bunlardan istihraç ederek diyorum ki, düşünce o. İki yerde görev almanın sakıncası vardır. Yine aynı 15. maddeden istihraç⁷² ettiğime göre, Büyük Sekreter gibi yüksek bir makamda bulunan, Büyük Üstat namına gelen evrakı açıp okuyan bir görevlinin, aynı zamanda Hâkim Büyük Âmirin emrinde şansölye olmasını, yani iki başlı olarak bağlanmasını sakıncalı görüyorum. Bu düşünceyi bir defa Sûzî Kardeşim, hasbıhal olarak buraya getirmişti. Büyük Görevlilerin Yüksek Şûra Atölyelerinde görevli olmaları endişe uyandırıyor. Derece alma arzusunun tesiri olabileceği söyleniyordu. Halbuki burada, meselâ Sûzî Özmen Kardeşim on beş senelik Masondur ama Yüksek Derecelere hiç katılmamıştır.

P. S. Bü. Üs.: Mevzuat meselesi...

Cavit Yenicioğlu K.: Büyük Üstadım, endişeleri belirtmek bakımından bunları söylemekte yarar var. Vaktiyle hata etmişiz, şimdi bu hataları emsâl olarak almak, naçiz kanaatıma göre... Tüzüğü'nün madde-

⁷² İstihraç: netice çıkarma

lerinde ne düşünölmüşse, bunları bir hukukî mesnet olarak saymıyorum ama, bu düşüncelerin ışığı altında bugünkü şeyimizde, benim kanaatım, Ziya Umur Kardeşim bu vazifeden istifa etmekle doğru bir hareket yapmıştır. Bununla Ziya Umur Kardeşim, Türk Masonluğundan istifa etsin, demiyorum; böyle bir şey hissî olur, yanlış olur.

Sâdi Aral K.: Bir Büyük Sekreter, beynelmilel temaslarda en ileri gelen bir şahıstır ve dış obediyanlarda herkes onu tanır. Bütün yazışmalar, mektuplar hep onun imzası ile gider. Birdenbire böyle istifa etmesi neticesinde belki bir sual ile karşı karşıya kalırız. Bilmem ki, acaba, muvafık olursa, Nisana kadar göreve devam etmesi, ondan sonra, seçildi mi, seçilmedi mi, o başka mesele; fakat şimdiden istifa etmesi büyük bir tepki yaratabilir.

P. S. Bü. Üs.: Çok haklısınız Kardeşim, fakat, beni endişeye sevk eden husus şudur ki, iki makam aynı ismi bildirecek ve tebliğ edecek, bir taraftan Yüksek Şûra Büyük Şansölyesi Ziya Umur, öbür taraftan muntazam Büyük Locanın Büyük Sekreteri Ziya Umur. Korktuğumuz başımıza gelecek. Yoksa onun tebliğini geçirdikten sonra varsın yerinde otursun.

Ziya Umur K.: Ben Fakültemin Dekanı seçilsem ve o da tebliğ edilse aynı şey mi olacak ? Başka bir cemiyette görev almış olmamdan ne çıkar ? Tanışmadığımız başka bir cemiyette ...

P. S. Bü. Üs.: Şimdiye kadar olan biten işler, benim içimde belki yanlış bir iz bıraktı. Fakat bu Yüksek Şûranın o kadar tokadını yedik ki, ben şahsen...

Ziya Umur K.: Evet, anladım ama, burada yenmiş veya yenecek tokat yok ki. Böyle bir şey olamaz.

Cavit Yencioğlu K.: Ben, ikinizin de tesir altında fazla hissî konuştuğunuzu zannediyorum. Müsaade edin de diğer Kardeşler de fikirlerini belirtsinler, sonra kararımızı veririz. Hep siz konuşuyorsunuz. Diğer Ankaralı Kardeşlerim, varsa İstanbullular nereden isterse-niz oradan başlayalım.

P. S. Bü. Üs.: Ne, ne başlayalım ? Ziya Umur Kardeşim diyor ki görevin birleşmesinde bir mâni yoktur, hiç bir ehemmiyeti de yoktur. Olsun veya olmasın, bizim bugün konuşacağımız ileri için ve akade-

mik bir konuşmadan başka bir şey değildir. Bunların Ziya Umur'la ilgisi yoktur.

Ziya Umur K.: O akademik konuşmalar beni hakikaten hiç ilgilendirmiyor; müsaade ediniz de ben gideyim.

(hep bir ağızdan konuşmalar)

Suha Aksoy K.: Asıl konu, iki müessese arasında iç içe girmenin başlamış olmasıdır. Bunun devamını önlemeli miyiz ? Evvelâ, gayet samimi olarak Ziya Umur'u tebrik ederim. Bir göreve lâıık bulunmak, yakından tanıyanlar tarafından uygun görülme büyük bir mazhariyettir. Ziya Üstat burada istifasını vermişti; bunun üzerinde biz görüşemeyiz. Buyurdukları gibi ne kendisini istifaya davet edebiliriz, ne de istifası hakkında bir oylamaya gidebiliriz. Böyle bir oylama yapsak ve menfi netice verse, çok mahçup duruma düşeriz. Böyle bir şey kat'iyen olamaz. Ayrıca akademik dediğimiz konuşmaları da önünde yapmakla kendisini kırmış oluyoruz. Ziya Üstadın istifası, ortaya çıkan meseleyi halletmektedir. Eğer akademik bir tartışma yaparsak bunu, bu olaylar aralandıktan sonra, veya ilgili Kardeşlerimiz aramızda yok iken yapmalıyız. Ziya Üstat o seçimi kabul etmekle, haliyle mahzur olmadığını düşünmüştür. Ben de Defne Atölyesinin başkanıyım. Oradan istifa edebilirim, ama istifa etmek istemezsem, siz istifayı doğru bulursanız, bunu benim önümde görüşmeniz doğru olmaz. Kalıp kalmama konusunu kendisi halletmiş. Olsa olsa kendisine bu istifayı geri al, diye bir karar verebiliriz, ki bunu da kendi yanında görüşmemeliyiz.

P.S. Bü. Ü.: Ziya Umur K.' im isterseniz toplantıyı terk edebilirsiniz.

Ziya Umur K.: Tabii, tabii. Yalnız Adnan Ergeneli Kardeşim, "söylieceklerimi dinle", diyor.

Adnan Ergeneli K.: Söylieeceğim söz şu: Eskiden beri Yüksek Şûranın emri altında olmakla itham edilmiş olduğumuz için, şimdi bundan kurtulmuş olduğumuz bir sırada, hem orada hem burada görev almanın tehlikeli olduğu yolunda bir prensip bahis konusudur. Büyük Üstat çekilmiş sıkıntılarını öne sürüyor. Buna karşı Ziya Umur Üstadımız bunun hukuken bir sakıncası yoktur, diyor. Hakikaten orası Yüksek Şûra değil de, meselâ Rotary kulübü olsa idi, sakınca olma-

yacağı muhakkaktı. Ziya Umur Kardeşimiz bir mahzur olmadığına inandığı için o görevi kabul etmiş; şimdi de, "madem ki mahzuru var, diyorsunuz, o halde Büyük Sekreterlikten istifa ediyorum", diyor.

Ziya Umur K.: Hayır, ben öyle bir şey demiyorum. Bir mahzur düşünüldüğü için istifa etmiyorum. İsterseniz istifa mektubumu okuyunuz.

Adnan Ergeneli K.: Yani, neyse... Biraz önce, "neden Şansölyelikten istifa etmiyorsun", dendiği vakit, "Bu hareketlere tahammül edemem", filân gibi bir şey söylediniz.

Ziya Umur K.: Hayır, hayır şunu söyledim: "Ben Şansölyelikten istifa etsem, hiç bir şey olmamış gibi aranızda kalır mıyım zannediyorsunuz?" dedim.

Adnan Ergeneli K.: Ne var?

Ziya Umur K.: Hiç bir şey olmamış mı?

Adnan Ergeneli K.: Olabilir tabî....Ben hiç bir şey olmamış gibi düşünebilirim, Kardeşlerim de.....

Ziya Umur K.: Olmuş olan şey olmamış şey haline gelemez.

Adnan Ergeneli K.: (Banttan) Hakkımı helâl etmiyorum sana,

Adnan Ergeneli K.: Yapılan iş o kadar büyük bir suç değildir. Ziya Umur K. "mahzuru yok", diyor. Biz de mahzurlu olduğunu söylüyoruz. O da desin ki, "madem ki bir mâni varmış, şimdi öğrendim, vaz geçiyorum". Bu haysiyet kırıcı bir şey değildir. Bir şey daha var: "Buradan istifa ettiğim zaman, Büyük Üstat olamayacağını anladığı için istifa ederek gitti, filân derler" diyor. Hulâsa, bana göre, Ziya Umur'un oradan istifa etmesinde hiç bir sakınca yoktur. Benim gönlüm böyle istediği için böyle söylüyorum.

Ziya Umur K.: Teşekkür ederim ama, bana burada "istifa et" diyorlar. Orada böyle bir şey diyen yok.

Adnan Ergeneli K.: Size öyle bir şey demiyorlar. İki görev birleşmez, diyorlar. "İstifa etme", diyoruz biz size.

Nafi Ziya Başak K.: "Buradan istifa et", diyen yok.

Ziya Umur K.: Öyle demediniz mi Büyük Üstadım ?

Bü. Üs.: İkisinden birini tercih et, dedim.

Ziya Umur K.: Yersiz bir şekilde bana iki görevden birisinden istifa etmemi teklif ettiğiniz zaman, "*Peki, ben de buradan istifa ediyorum*" deyince, "*topla pılını pırtını git*", dediniz bana. Tam böyle, tam böyle.

Bü. Üs.: Pılı pırtı gibi tabirleri ben kullanmam.

Ziya Umur K.: Pılı pırtı, söz gelişi. Ama ne dediniz? "*Hemen istifa et, git. İki zabıt var senin elinde, onları hemen yaz ve git.*" Bu ne demektir? Bunlar olmuş şeylerdir. Bir daha "olmamış" hale gelmezler.

Cavit Yenicioğlu K.: Ziya Umur Kardeşim ne arzu ediyor? Söyleyecek bir şeyi varsa söylesin.

Ziya Umur K.: Ben tabî gidiyorum...Bu şekilde altı sene, sekiz sene, on sene, ne kadar bilmiyorum, devam ettirdiğim görev sona ermiştir. Bir daha aranıza döneceğimi zannetmiyorum. Kardeşlerime minnettirim, bana daima anlayış göstermişlerdir. Kızmış olsalar bile sonunda bana hak verenler, vermeyenlerden her zaman daha fazla olmuştur. Hepinize teşekkür ediyorum.

Bü. Üs.: Sizin şahsınıza hak veriyorum, yani...

Ziya Umur K.: (*banttın*) Şahsımıza....., maalesef burada bahis konusu olan benim şahsımdır. Öyle, öyledir Üstadım.

Bü. Üs.: Sizin şahsınız.....

Ziya Umur K.: Efendim, Cümleten Allaha ısmarladık.

* * *

Cemal Gücü K.: Yüksek Şûramız diğer Yüksek Şûralar gibi, bugün, muntazam bir Büyük Locaya bağlı olmak mecburiyetindedir. Demin okuduğunuz şeylerden bir şey anlamadım. Diyorum ki, her hangi bir sebeple Mukbil Üstadı burada gayrı muntazam ilân edersek, Yüksek Şûra başkanlığından düşer. O halde endişemiz nedir ? Ben on senedir orada vazifeliyim. Burada gayrı muntazam ilân edilsedim, oradaki vazifem şıp diye düşerdi. Bunu, Mukbil Üstat dahil, herkes teyit etmektedir. Ben endişeye mahal görmüyorum. Orada ne

kadar kuvvetli olursak, oraya o kadar hakim oluruz. Hepimiz Şûradan ayrılırsak, o zaman Şûra serbest kalır. Ben anlamadım. Söylediğiniz endişelere katılırım. Uyanıştan sonrasının bütün sefahatini biliyorum, ama o devir başka; ondan sonraki değişen şekil başka. Bugün bütün Dünya Büyük Locaları, Yüksek Şûraları muntazam görmektedirler, zira onların her hangi birisinde gayrı muntazam olan kimse, Şûrada gayrı muntazam hale geliyor. O halde, niçin endişe ediyoruz ?

Bü. Üs.: Çeşitli görüşler var. Biz bir prensip tartışıyoruz. Yüksek Şûramızın başında Mukbil Üstadı değil de "X" biraderi düşünün....

Cemal Gücü K.: Ne olur ?

Bü. Üs.: Galip Taş Birader olsa...

Cemal Gücü K.: Gayrı muntazam ilân edersin.

Bü. Üs.: Benim bütün dünyaya ilân ettiğim görevli listesi ile Yüksek Şûranın bütün dünyaya ilân ettiği görevli listesinde aynı isimler bulunmasın, diyorum. Atölyeleri, matölyeleri işe karıştırdığımız yok.

Suha Aksoy K.: Cemal Gücü Üstadımız da orada görevli ise aynı şey varit. Meseleyi önünde tartışırsak kendisini kırmış ve üzmüş oluruz. Fakat Cemal Gücü Üstat artık şimdi oradan emerit olarak ayrılmış olduğuna göre konuşabiliriz. Şimdi müsaade ederseniz Ziya Üstat da gitti - düşüncemi söyleyeceğim. Konu iç içe geçmektedir. Bu iç içe geçişin sonu, Büyük Locanın esas prensibi olan hürriyet, eşitlik ve demokratik düzen prensibini yok eder.

Bü. Üs.: Tabii.

Suha Aksoy K.: Çünkü orada yöneticileri seçimle getiremiyorsunuz. Tepeden inme bir idaredir. Orada yapılan konuşmalarda iki tarafın yönetiminin nasıl bağdaşabileceği hakkında uzun uzun konuşulmuştur. Orada Loca Başkanının esamesi okunmaz. Halbuki, Hürriyet, Eşitlik, Demokratik Düzen söz konusudur. 33, 32 dereceli olmak hevesine millet kendini kaptırınca, orada bir, iki, bilmiyorum kaç kişinin emri altına girer ki o zaman burasının tekmeden farkı kalmaz. Bu sebeple iki Yönetim Kurulunun iç içe girmesine fırsat vermemeliyiz. Aksi halde bizim buradan vereceğimiz talimatla orası idare edilmez ama, oradan verilen talimatla burası idare edilir. Konu bundan ibaret-

tir. Ziya Üstadı beğenmişler, bununla iftihar ederiz, şahsı ile bir ilişkisi yoktur, fakat iki yönetimi iç içe koyamayız. Büyük Üstat da orada görev alsa aynı şeyi söyleriz. Bu Büyük Locayı oradan emir alan bir duruma sokamayız. Bunu prensip olarak kabul edelim.

Cemal Gücü K.: Yani prensibimiz şu olacak: Büyük Kurul üyeleri hiç bir suretle Yüksek Şûranın hiç bir atölyesinde vazife almamalı.

Bü. Üs.: Atölyelerden bahsetmiyoruz.

(Hep bir ağızdan konuşmalar)

Bü. Üs.: Yüksek Şûra Atölyeye ne emir verebilir? Şu konferansı ver, seçimlerde şöyle yap.

Suha Aksoy K.: Hayır, benim endişem ...

Bü. Üs.: Sizin endişeniz, Masonluğun yönetimi, Derneğin yönetimi.

(Hep bir ağızdan konuşmalar)

Bü. Üs.: Niçin aynı adam hem orada, hem burada aynı işi yapabilirsin? Almıyor benim havsalam. Ziya Umur'un da fikrine göre Hayrullah, Eski Büyük Üstat olarak, Büyük Kurul üyesidir. Güzel ama, bana Mukbil de bu lâfı söyledi. Aralarında konuşuldu.

Cavit Yenicioğlu K.: Emsâl çıkarıyorlar, efendim.

Suha Aksoy K.: Yarın, Bü. Üs. da oranın aynı zamanda Hâkim Büyük Âmiri olur, derler.

Sûzî Özmen K.: Cemal Gücü Üstadın hukuksal yönden hakkı vardır. Ancak, bir noktaya dikkati çekmek istiyorum: Eğer Türkiye'de önce Büyük Loca kurulsa idi ve onun iznine dayanılarak arkasından Felsefî dereceler ve Atölyeler kurulmuş olsalardı, Gücü Üstadımızın fikrine aynen iştirak etmek zorunluğu doğabilirdi. Maalesef yurdumuzda önce Yüksek Şûra kurulmuş, ona dayalı olarak Localar kurulmuştur. Kapanma devrinden sonra da yine evvelâ Yüksek Şûra faaliyete geçmiştir ve yavaş yavaş organizasyon tamamlanmıştır. Şimdi Türkiye'de mevcut Masonların yalnız yüzde yirmisi Felsefî derecelere iştirak etmiş, geri kalan kısım, Büyük Loca emrinde kalmıştır. Ben, yirmi yıldır Masonum; iftiharla arz ederim: Felsefî dereceler için hak-

kımda iki defa karar almışlar, ikisine de mazeret beyan ettim. Felsefi dereceleri küçümsediğimden değil, ne olduğunu bilmediğimden. Şimdi, burada bu konuda ciddî bir endişe olduğunu Büyük Üstattan, Suha Aksoy'dan ve Büyük Üstat Kaymakamından anlıyorum. Söylediklerine göre, bir Büyük Loca kurulur ama, halâ, daha ince bir takım bağlarla Felsefî derecelere tabî olduğu ve Süprem Konseyin emrinde bulunduğu söylenmektedir. Ben bunu ...

Sâdi Aral K.: Böyle bir şey yok. Böyle bir şey kat'iyen yoktur.

Sûzî Özmen K.: Ben bunu beyan edenlere söylüyorum. Bu endişeyi kaldırmakta yarar var. Sözlerim yanlış anlaşılmasın, Felsefî derecelerin karşısında kesinlikle değilim. Oğlumu oraya girmesi için teşvik ediyorum. 1965 olaylarını anlatan kitabı büyük bir dikkatle okudum. Türkiye'de Felsefî derecelere, Büyük Kurul arasında bir ihtilâf çıkacak olursa, Türkiye Masonluğunun bunu kaldırması mümkün değildir. Bizi başka bir parçalanmaya götürür. Ziya Kardeşimin buradan ayrılışı bana çok büyük bir üzüntü vermiştir, fakat o da, itirazlarına rağmen anlamış bulunuyor ki, cidden tehlikeli bir yaklaşım içindeyiz. Büyük Kurul üyelerinin hakiki bir anlayış içinde olduğunu görmek Türk Masonluğu için hayırlı bir başlangıçtır. Şunu da ilâve edeyim: Cemal Gücü Üstatla iştirak halindeyim. Türkiye Büyük Locasını tam hâkim ve nâzım bir duruma getirebilmek için Şûranın emrinde olmak havasını kesinlikle yıkmak lâzımdır. Cemal Gücü Üstadımız diyor ki, madem ki Süprem Konseyin görev listesinde yer alanlar burada görev alamayacaklar, atölyelerde de görev almasınlar. Bendeniz Masonluğun selâmeti namına Kardeşlerimin Yüksek Derece Atölyelerinde görev almamalarını kendilerinden istirham edeceğim.

Sâdi Aral K.: Büyük Üstadım, o zaman hiç bir Atölye çalışamaz hale gelir.

Bü. Üs.: Burada böyle bir karar vermiyoruz.

Sâdi Aral K.: Fakat, bizim bir yere tâbî olduğumuz sözünü ben hiç iştirmedim; bana böyle bir şey hiç söylenmedi. Bizim Büyük Locamızın İngiltere, yahut İngiliz camiası tarafından kabul edilmeyişi, sizin buyurduğunuz gibi, menşeyini Yüksek Şûradan aldığı kanaatından ileri gelmekte idi. Ondan sonra buyurduğunuz gibi, ispat ettik ki menşemizde muntazam bir taraf vardır. Bir Büyük Locanın tanınması

için, ya başka bir Büyük Loca tarafından kabul edilecek veya en az üç Loca tarafından kurulmuş olacak.

Bü. Üs.: 1965 olayları kitabında da bazı misallerini gördük. İzlanda gibi bazı Büyük Localar, Yüksek Şûra tarafından kuruldu, diyerek bizi tanımayacaklarını söylediler. Ne yapalım? Siz buraya ayda bir geliyorsunuz. Buranın problemi var, çok problemi var. Bunları Ziya kendisi halletti, benimle beraber halletti. Şimdi kiminle çalışacağız? İşleri nasıl yürüteceğiz? Ziya'nın buradan ayrılması büyük bir ağırlıktır. Benim nazarımda onun yeri çok büyüktür.

Suha Aksoy K.: İkiye ayrılmamız nedendir? Süleyman Demirel, filân, o ayrı. İkiye ayrılmamızın sebebi, Galip Taş'ın gösterdiği adayın, yani, Sahir Silan'ın Büyük Loca tarafından seçilmeyişidir. Şimdi o noktalara bir daha dönemeyiz. Kârgâh Başkanlıklarından da istifa edilir, oradan edilir, buradan edilir, bir neticeye varılır. Büyük Üstat meselesini de, sözü açılmışken görüşelim. Kardeşlerimizin size danışmadan, İzmir'de, Ankara'da, burada görüştikleri, konuştukları, "yerinize bir halef hazırlamadığınıza göre, mevkiinizde kalmak istiyorsunuz" düşüncesidir; şakadır burası tabî.

Bu sefer gidemeyeceksiniz, hiç bir çaresi yoktur; alternatif yoktur.

Bü. Üs.: Biz, "Büyük Üstat ol" diye Ekrem Tok'a gittiğimiz zaman, Büyük Üstat olursam, ben ölürüm dedi, ve öldü zavallı.

Suha Aksoy K.: Siz, ölürüm, demeyin.

Moiz Berker K.: Efendim, şimdiye kadar hep hissî konuşuldu. Bir prensip kararı almak lâzım.

Suha Aksoy K.: Asgarî şart, iki idare heyetine birden girmemek.

Moiz Berker K.: Ama, bunu bir prensip kararı yapmalıyız. Bugüne kadar böyle hareket edilmiştir. Ziya böyle yapmışsa bunu kendisi ihdas etmiş değildir. Bir emri vakî olmuştur. Büyük Üstadın hakkı vardır; bu hayatı yaşadı ve işi düzeltmek için çalışanların başında yer aldı; o itibarla hissî konuşmakta haklıdır, yalnız, Ziya Umur da kendi bakımından haklıdır.

Bü. Üs.: Ziya'ya nasıl emri vakî oldu, ben anlatayım: Bundan bir müddet evvel geldi ve gülerek, "Mukbil beni Şansölye yapmak istiyor.

Ben istemem" dedi, "çünkü burada serbest çalışıyorum, orada ise, Mukbil'i çok severim, çok takdir ederim, fakat Mukbil biraz tahakküm etmeğe mütemayil ve ben onunla geçinemem". Bunları benim burada anlatmam belki doğru değil, bana hususî söylemişti, ama durum bu. Ondan sonra Büyük Üstatlık lafını ettik ve böyle gitti. Sonra Mukbil'in yine kendisini sıkıştırdığını anlattı. İstanbul'da, Üstadı Muhteremlerin is'adının yapılacağı akşam, Mâbette, Cemal Gücü, Suad Arpad, Nafi Ziya, Faruk Va-Nû, Suha Umur vardı. Ben Mukbille bir kenarda konuşuyordum. Bana dedi ki, "Ziya'nın Büyük Üstatlığa seçim şansı olmadığını sen tahkik etmişsin; onu Şansölye yapacağız. Bunu Suha Umur'a söyledim". Ben hastanede iken Nesip Aksütten, şundan, bundan soruşturdum. Gelen ziyaretçilere Ziya'yı öne sürdüm ve hepsinden mukavemet geldi; çok tatlı, çok bilgili, çok iyi fakat çok sert olduğu söylendi. Bunları ben günü gününe Suha Umur'a söyledim. Sonra Ankara'dan Şûranın toplantısına geldik. Bir takım mevzular konuşulduktan sonra, Mukbil Gökdoğan dedi ki: "Bugün ön seçim yapıyoruz". Bu, mütad değildi. Martta, Nisanda yapılacak seçim için yazılı bir kâğıt verdi. Üzerinde isimler yazılmış. Hâkim Büyük Âmir şu, diğerleri şu, şu.... Bir de aynı şekilde yazılmış boş kâğıt verdi, dedi ki, "yazılı olanlar benim adaylarımdır, isteyen boş kâğıda kendi adaylarını doldurabilir." Saatine baktı, "kapatıyorum", demedi ama, "Çok çalıştık, yorulduk", dedi. Yani o gün Ziya Şansölye seçileceğini, Mukbil'in böyle bir fikri falan olduğunu biliyor, ama ona "Evet" de dememiş. Bir emri vâki karşısında kaldı. Ben hata ettim. Hakikaten o kadar sarsıldım ki.... Macit, yirmi senedir danıştığım, beraber çalıştığım kişi idi. Şûra toplantısından çıkarken, Fikret Çeltikçi, Macit'e dedi ki: "Yahu, niye kabul ettin? Hem Büyük Hatip, hem bu?" Macit "Benim burada artık vazifem bitti, benim yirmi senem doldu", dedi.

Ben, Ziya Kardeşimi Ankara'da ve İzmir'de lanse etmek niyetinde idim, edemedim. Edemedim işte. Oradaki havadan edemedim. Suha'ya da, Nafi'ye de danıştım. "Yahu ne yapayım, bu çocuğu ileri süremiyorum" dedim. Ben istemedim mi ki Ziya Büyük Üstat olsun? Değil. Niçin istemeyeyim? Kurtulmak istiyorum bu işten!

Moiz Berker K.: Çok doğru Üstadım ve şimdi siz Ziya'yı tamamen suçtan affettiniz değil, suçu üstünden aldınız.

Bü. Üs.: Böyle bir şey yok. Suç yok.

Moiz Berker K.: Suçu olmayan bir adamı, şimdi biz, kırdık burada.

Bü. Üs.: Kırdık.

Moiz Berker K.: Kırdık. Aynı zamanda kaybettik de. İşin bir de bu tarafı var. Biz, buranın işlerinin öbür tarafa, onların işlerinin bu tarafa karışmasını, haklı olarak istemeyiz. 1965'ten önceki devreye dönmeyi hiç kimse istemez. O itibarla, prensip bakımından, Localarda görevli dediğimiz, Envar dediğimiz şahısların, yüksek derecelerde kendilerince Envar denilen yerlerde vazife almalarını, muhakkak ki istemeyiz. Fakat, şimdiye kadar böyle bir prensip kararı alınmamıştı ve buradaki envar orada da çalışmıştı. Siz misaller gösterdiniz, ben bunların hiç birisini bilmezdim. Cemal Gücü, Hayrullah Örs.....

Bü. Üs.: Başka yok.

Moiz Berker K.: Bilmiyorum. Olsun veya olmasın, bu misaller var. Dolayısıyla bu yeniler, bilerek de kabul etmiş olsalar, bir hata işlemiş olmazlar. O itibarla bu kadar ileriye gitmenin bence bir manâsı yoktu. Hiç olmazsa zevahiri kurtarmak için Nisanı beklemeli idik. Nasıl beklemeli idik ?...

Bü. Üs.: Şimdi Kardeşim, yarın...

Suha Aksoy K.: Uzar, uzar Üstat, olmaz o.

Bü. Üs.:yarın Yüksek Şûra her sene bütün Şûra azalarının listesini yapar ...

Moiz Berker K.: Zaten oraya geleceğim Üstadım.

Bü. Üs.: Her şeyin başında Hâkim Büyük Âmir vardır. Üç beş gün sonra listeyi bütün dünya obediyanlarına gönderir. Şimdi Stubbs denen adam, hem İngiltere Büyük Locasının Sekreteri, hem de Yüksek Şûranın kurucusu, bilmem ne, İngiltere'ye mahsus bir şeysi.... Onun bunu bilmemesine imkân yok. Niye ben, bana, "efendi sen bunu söyledin işte, geldin de bilmem ne" derse, ne yapardım ben ? Ne yapardım ?

Moiz Berker K.: Oraya geleceğim Üstadım, siz...

Suha Aksoy K.: Dört ay olduktan sonra dört sene de olur.

Moiz Berker K.: Bir dakika...

Suha Aksoy K.: Bir yerde reaksiyon göstermek lâzım.

Moiz Berker K.: Çok haklısınız, çok haklısınız. Yalnız, Mukbil Gökdoğan sizin emrinizdedir, siz onun emrinde değilsiniz. O sizin emrinizdedir.

Suha Aksoy K.: Değil öyle.

Moiz Berker K.: Evet, sizin emrinizdedir. Çünkü Büyük Üstat bugün Mukbil Gökdoğan Mason değildir dediği andan itibaren, oranın Şûra reisi değildir. Büyük Üstadım, Yüksek Şûranın asıl seçimi Martta yapılacak, onlar bu seçimi bir ay ileriye atarlarsa, bizim seçimler de Nisanda yapılacak, o zaman orayı mı, burayı mı kabul edecek belli olur. Böylesi daha makuldür.

Can Arpaç K.: İstifasını verdi zaten. Biten bir şeyi niçin konuşmalı?

Cemal Gücü K.: Mart meselesi resmî dernek işidir. Aslında Yüksek Şûranın seçimleri yapılmıştır ve bu liste beş on gün zarfında bütün dünyaya ilân edilecektir.

Suha Aksoy K.: Bu seçimi yapmasalardı, burada seçim neticele-nirdi; Ziya Üstat buradaki neticeyi gördükten sonra Şûra serbest karar verme imkânını bulurdu.

Bü. Üs.: Mukbil Gökdoğan kat'iyen yanlış yaptığı kanaatında değil. Bana Ziya'nın söylediği Cemal Gücü, Hayrullah Örs, İsraili, mis-raili, o söyledi.

Moiz Berker K.: Bugün bir prensip kararını almamız lâzım.

Bü. Üs.: Prensip kararını aldık: Büyük Kurulda vazifeli olan....

Suha Aksoy K.: Encümende görev alamaz

Bü. Üs.: Macit Erbudak da istifa edeceğini söylemişti. İstifa etmiş sayılır. Büyük Sekreter Ziya Umur'un vazifesini, yardımcısı Suha Umur yapar. Büyük Hatibin vazifesini de onun yardımcısı Nesip Ak-süt yapar. İki üç ay için buraya muvakkat kimseleri almayalım.

Suha Aksoy K.: Nafi Ziya Üstat da konuşmak istiyor.

Nafi Ziya Başak K.: Artık söylenecek söz kalmamıştır, zannedirim. Burada, lüzumsuz sözler söyleniyor. Yüksek Şûrada neler olduğunu biz bilmiyoruz. Verdikleri kararı tartışmak için zemin ve zaman müsait değildir. Bugün, gayet buruk, üzücü bir toplantı yaptık. İnşallah seçimlerden evvelki son toplantı bu değildir; daha yumuşak hava içinde bir toplantı daha yaparız. Zatı Üstadaneleri bu istifaların sebeplerini izah buyurdunuz, biz de tabiatıyla onlara iştirak ettik. Ziya Umur hakkında lâzım gelen sözleri söylediniz, belki fırsat bulamadığınız için lââyık olduğundan daha azını söylediniz. Ben çok eski bir Büyük Kurul üyesi olarak, Ziya Umur'un verimli vazifeler gördüğünü ve lââyık olduğu önemle yâd edileceğini ifade etmek istiyorum. Ziya Umur Masonluğu tam mânâsı ile bilen bir Kardeşimizdir. Geniş bir kültürü vardır. Gerek Masonluk camiasında, gerek dış dünyada olsun, her zaman geniş kültürü, her yönlü bilgisi takdirle yâd edilen bir Kardeşimizdir. İşbirliğimiz Genel Kurula kadar devam edebilse idi, hepimiz büyük bahtiyarlık hissedecektik. Her ne ise, Ziya Umur, hakikaten Türk Masonluğu içerisinde büyük bir kıymet olarak her zaman ismi anılacak bir Kardeşimizdir. Zannediyorum, başka konuşulacak bir şey kalmamıştır.

Bü. Üs.: Bunun dışında Ziya ile olan şahsî dostluk var. Ben Ziya'nın evine gitmiştim; yemek yedik ve onun evlâtları ile münasebetlerini de gördüm. Hakikaten mükemmel bir insandır... Şimdi bu arkadaşını kaybettiğimden, öz kardeşimi kaybetmiş kadar üzüldüm.

Nafi Ziya Başak K.: Kendisine bir mektup yazılsın.

Sûzî Özmen K.: Bilhassa gösterdiği anlayış tebarüz ettirilmek suretiyle bir mektup yazılsın. Şu anda Ziya Umur'u buradan istifa ettirmek kimsenin hakkı değildir.

Suha Aksoy K.: Değildi, tabii değildi.

Bü. Üs.: Hayır, hayır, değildi. Yeni Konvansa kadar Suha Umur ve Nesip Aksüt Kardeşler kendilerine vekâlet edeceklerdir.

Nafi Ziya Başak K.: Localara gidecek tamimi hazırlarlar, zatı âliniz görür, gerekirse rötuşları yaparsınız, imza edip gönderirsiniz.

Can Arpaç K.: İstifa sebebini de bildirmek lâzım.

Bü. Üs.: Bildirelim mi?

Atilâ Tengirşenk K.: Şundan dolayı istifa etmiştir...

Suha Aksoy K.: Yo, diyemezsiniz, çünkü o yüzden istifa etmediğini söylemiştir. Kendisini bir daha kırmayalım, itiraza da mahal olmasın... Yani bizim prensip kararımızdan istifa etmiş olamaz.

Cavit Yenicioğlu K.: Prensip kararı alındı ise, onu ayrıca yazmalıyız.

Suha Aksoy K.: Uygulayamadıktan sonra istediğiniz kadar prensip kararı alalım, neye yarar ? Oradaki Loca başkanları istifa etmezler ki...

Fuat Tuygan K.: Bu işi gelecek sene seçimlerinden bir iki ay evvel yapalım. Şimdiden böyle bir tamimi sıcağı sıcağına göndermekte yarar yok.

Nafi Ziya Başak K.: Ama, ayrıldığına göre,yapmak lâzım.

Suha Aksoy K.: İş, "iki vazifenin birleşmeyeceği mülâhazası ile istifa etmişlerdir", diyebilmektir.

Sâdi Aral K.: Kat'iyen, kat'iyen.

Moiz Berker K.: Sebep olarak onu gösteremeyiz.

Cavit Yenicioğlu K.: Ziya'ya yazılacak yazının içine böyle bir şey katılamaz. Ziya'ya bizim ancak teşekkür borcumuz var. Hakikaten çok şey göğüslemiştir. Masonluğun bütün yükünü göğüsleyen bir Kardeşimizdir. Büyük feragatle ...

Suha Aksoy K.: çalışmıştır.

Moiz Berker K.: Bir şeyi de unutmamak gerekir. Kendisi de söyledi. Bu vaziyette giderse, yalnız buradan istifa etmekle kalmaz, Masonluktan da ayrılabilir. Kendisine bir mektup yazarak gönlünü almak doğru olur.

Nafi Ziya Başak K.: Doğru, doğru, Moiz Berker'in hakkı var.

Sûzî Özmen K.: Efendim, izin verirsiniz, konuyu ikiye ayıralım. Ziya Kardeşime, Moiz Kardeşimin dediği gibi çok güzel bir mektup yazılsın, bu bir. İkincisi, Kaymakam Üstadımızın dediği gibi, bugün alınan karar, bir prensip kararı olarak ayrıca tesbit edilsin. Bunu teşkilâta tamim etmenin anlamı yoktur.

Cemal Gücü K.: Efendim, şimdi benim durumum..... Ben emerit oldum. Nisana kadar Bü. Görevliler Kurulunda kalabilirim. Her hangi bir şey mevzubahis değil.

Moiz Berker K.: Bir şey yapılabilir mi, bilmiyorum. Aldığımız kararı oraya tebliğ etmek gerekir mi? Yüksek Şûra ile temasımız ne âlemde?

Nafi Ziya Başak K.: Ne alâkası var? Kasımpaşa kulübüne de bildirmek gibi.

Bü. Üs.: Buradaki bütün tamimlerin bir suretini gayrı resmî olarak oraya gönderiyorum.

Moiz Berker K.: O halde mesele yok.

Nafi Ziya Başak K.: Bundan sonraki konuşmalarımız hususî sohbet halinde devam etsin.

Can Arpaç K.: Suha, bandı kapat ta...

Nafi Ziya Başak.: Kapat, kapat, hakikaten kapat.

Bundan sonra Büyük Görevli Kardeşler bir müddet daha aralarında hasbıhal ettikten sonra gönül hoşluğu ile ayrıldılar.

(İnzalar)

**Bü. Sek. Yard.
Suha Umur**

**P. S. Büyük Üstat
Nafiz Ekemen**

☆☆☆☆☆

**Yüksek Şûra Hâkim Büyük Âmiri Mukbil Gökdoğan K.'in
Bü. Sek. Suha Umur K.'e yazdığı 23 Ocak 1979 Tarihli Mektubu
ve Eki:**

Pek Sayın Suha Umur K.
H. ve K. M. Büyük Locası
Büyük Sekreter Vekili

İstanbul, 23 Ocak 1979
Sayı: 110.00/79

Sevgili Kardeşim,

10.01.1979 tarihli, P. S. Bü. Üs.'ın imzasını taşıyan ve elimize posta ile 18 Ocak 1979'da gelen sirküler dolayısıyla, ilgili KK.'e gönderdiğim yazının bir karbon kopyasını sunuyorum. Pek Sayın Büyük Kurul Üyelerinin bilgisine sunulmasını ve Arşivinizde saklanmasını rica ederim.

Ayrıca, gelecek kuşakların, bir türlü sönmek bilmeyen bu "evham" ateşinden kurtulması için, gerekli bulunuyorsa, bu tür kısıtlamaları da içine alabilecek; ve iki Müstakil, Muntazam Kuruluş'un ahenk içinde ve Ünersel Masonluk'a yaraşır şekilde çalışabilmesi için, bir Konkordato'nun hazırlanmasına da taraftar olduğumuzu saygı ile arz ederim.

Kardeş Sevgi ve Selâmlarıyla,

H. B. A.

Mukbil A. Gökdoğan

Ek. : bir karbon kopya

* * *

P.Mn. Ziya UMUR, 33°
Büyük Şansölye
Hüsrev Gerede Caddesi 70/7 Teşvikiye

P.Mn. Ziya Kardeşim,

Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti Türkiye Yüksek Şûrası'nın 24 Aralık 1978 oturumunda yapılan seçim sonuçlarına göre, oybirliği ile size

tevdî edilen görev dolayısıyla ne kadar sevinçli olduğumu tahmin ve takdir edersiniz.

E. U. M.'ndan sağlık ve başarınız için daima niyazda bulunacağım.

Yüksek Şûramızın hâlen Aktif üyelerinden bulunan H. ve K. M. B. L. Pek Sayın B. Üs.'nın ve başkanı bulunduğu B. Kurul'un - ki o Kurulda da, Y. Ş.'mızın 6 Aktif üyesi ile Rit'in 13 adet türlü dereceli (10'u 27 - 30 olmak üzere) üyesi vardır - aldığı kararla, sizi ancak ve yalnız bir görevde kalmaya, dolayısıyla birinden istifaya icbar etmesi ve bu sonucu bir sirkülerle (10.01.79) yayması, bizim (Türkiye) karmaşık ve bilgisizliklerle dolu masonik dosyamıza yeni bir örnek eklemiştir. Candan temenni ederim ki bu sirkülerden yabancı obediyanlarına gönderilen olmamıştır.

Aynı Rit içinde veya değişik Ritlerde, bir üyenin çeşitli vazifeler alması, masonik gelenekte yadırganır bir şey değildir. Ve Türkiye'den başlamak üzere Avrupa'dan ve Amerika'dan pek çok örnek de verilebilir. Hele intizam konusu ile - bu örgütler muntazam olmak şartı ile kuşkusuz - bu işin uzaktan yakından hiç bir ilişkisi yoktur.

Kaldı ki, iki muntazam ve müstakil kuruluş arasında, eskisi gibi, akdedilmiş bir konkordato da yoktur - ki konkordatoda buna dair madde yok idi -.

Y. Ş.'daki seçim hazırlıkları, daha, Y. Ş. Yönetim Kurulunda tamamlanırken, ön konuşmalarda, sonraki ara konuşmalarda ve Y.Ş.'daki resmi önseçim celsesinde tek karşı fikir ileri sürülmeden⁷³, seçim listelerinde tek çizgi dahi çekilmeden varılan bu sonuca, B.K.'un ?⁷⁴, daha doğrusu Pek Sayın B. Üs.'ın gösterdiği tepkiyi - hele intizam açısından - anlamak, yorumlamak, cidden çok zordur.

Bunun eski tecrübelerimize dayanabilecek tek sebebi olur; onu da düşünmek istemiyorum doğrusu

Sureti, sirkülere eklenmiş istifa dilekçenizde her şey, masonik dil ve masonik terbiye içinde anlatılmış bulunuyor.

⁷³ Büyük Üstat Nafiz Ekemen K. de Y. Ş. Üyesi idi ve o toplantıda bulunmuştu (C.L.)

⁷⁴ Metinde böyle

Öteden beri hayranlıkla izlediğim verimli masonik yaşantınızın, bundan böyle de sağlıklı devam etmesini dileyerek Sizi bu kararınızdan dolayı Obediyans bakımından, bir daha kutlar, Kardeş Sevgi ve Selâmlarımı yollarım.

H. B. A.
Mukbil A. Gökdoğan

cc. P.Mn. Macit ERBUDAK, 33°
H. ve K. M. B. Locası
Pek Sayın B. Kurulu

* * *

Büyük Üstat Nafiz Ekemen K.'in Tüm Muntazam Büyük Localara 12 Şubat 1979 Tarihinde Gönderdiği Sirküler Mektup: (İngilizce)

TO ALL THE REGULAR GRAND LODGES

Dear Brethren,

Our dear Brethren Ziya Umur, Grand Secretary, and Macit Erbudak, Grand Orator, who have for many years faithfully served our Grand Lodge and the Turkish Masonry, having assumed similar functions with the Turkish Philosophical High Grades, we consider that these two functions are incompatible with our status.

We thus regret to inform you that they have resigned from their functions amongst our Administrative Committee.

The new elections will soon take place. We assume that these functions can for a short time be carried out by the assistant Brethren, in this case Brother Suha Umur as Assistant Grand Secretary and Brother Nesip Aksut as Assistant Grand Orator. By the same occasion I want to stress that Free Masonry in Turkey continues and will continue to labour in the right way. With my sincere and fraternal greetings, M. W. Grand Master

Nafiz Ekemen

Mektubun tercümesi:

TÜM MUNTAZAM BÜYÜK LOCALARA

Sevgili Kardeşlerim,

Yıllar boyu Büyük locamıza ve Türk Masonluğuna sadakatla hizmet etmiş sevgili Kardeşlerimiz, Büyük Sekreter Ziya Umur ve Büyük Hatip Macit Erbudak, Türk Felsefi Yüksek Derecelerde benzer görevler kabul etmişlerdir. Bu durumun usullerimizle kabili telif olmadığı görüşüne vardık.

Bu gelişmeler üzerine bu Kardeşlerimizin Yönetim Komitemizdeki görevlerinden istifa ettiklerini üzümlere bildiririz.

Yakında yeni seçimler olacaktır. Arada geçecek kısa zaman içinde bu görevlerin yardımcı görevdeki Kardeşler tarafından yürütülebileceğini ümit ediyoruz. Buna göre, Büyük Sekreterlik görevini Büyük Sekreter Yardımcısı Suha Umur K. ve Büyük Hatiplik görevini Büyük Hatip Yardımcısı Nesip Aksüt Kardeş yürüteceklerdir.

Bu vesileyle, Türkiye'de Hürmasonluğun doğru yolda yürüdüğünü ve yürümeye devam edeceğini vurgulamak isterim.

Kardeşçe sevgi ve selâmlarımla,

Pek Sayın Büyük Üstat
Nafiz Ekemen

* * *

İngiltere Birleşik Büyük locası Büyük sekreteri J. W. Stubbs K.'in bu sirkülere 5 Mart 1979 tarihli cevabı:

Sevgili Ekemen Kardeşim,

12 Şubat 1979 tarihli ve tüm muntazam Büyük Localara yollanan matbu mektubun için teşekkür ediyorum. Büyük Sekreterlik görevini şimdilik, Suha Umur Kardeşin yürüteceğini not ettim. Mektubunu-

zun birinci paragrafındaki görüşleri doğru uygulama olarak gördüğümü ilâve etmek isterim.

Kardeşçe selâm ve sevgilerimle,

J. W. Stubbs
Büyük Sekreter⁷⁵

* * *

Ziya Umur K.'in, istifasından sonra, Büyük Üstada yazdığı mektup:⁷⁶

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası
P. S. Büyük Üstadı
NAFİZ EKEMEN
Büyük Görevliler Kurulu - İstanbul

P. S. Büyük Üstadım, Muhterem Kardeşlerim,

Büyük Sekreterlikten istifamı Muhterem Localara tamim eden 10 Ocak 1979 tarih ve 08575 No.lu "Mesaj", bu istifanın, gerek şeklini, gerekse sebebini yanlış bir hava içinde kardeşlerimin bilgisine sunmaktadır.

1 - Mesaj'da yer alan: *"Büyük Kurulumuz, Büyük Locamızın üstünlüğüne gölge düşürecek ve binbir emekle elde edilmiş olan dış münasebetlerimizi de tehlikeye sokacak nitelikte bularak bu görev birleşimini uygun görmemiş, ve ... iki görevden birini tercih etmelerini rica etmiştir"*, cümlesi, hakikate aykırı düşmektedir.

Büyük Kurulda, ne *"görev birleşmesini uygun görmemek"*, ne de *"iki görevden birini tercih etmek ricası"* asla belirmiş veya belirtilmiş değildir. P. S. Büyük Üstat, 25/12/1978 günü, bir cenaze töreni sırasında: *"Sen şimdi beni entrikacılıkla suçlayacaksın, ama zararı yok. Büyük Sekreterlik ile Büyük Şansölyelik telif edilemez; ikisinden birini tercih ederek"*

⁷⁵ Bazı yanlış uygulamaları önlemek için, Büyük Sekreterin, imza atarken, unvanının önüne P. Muh., P. Sayın gibi sıfatlar eklediğini not edelim.

⁷⁶ Mektubun sonunda, *"Ziya Umur" imzasından sonra, Büyük Sekreterin parafı ile, "17/2/79 da okundu" notu var.*

diğerinden istifa etmelisin", demişti. Ben, P. S. Büyük Üstadın, bizzat hazır bulunarak, hiç bir söz söylemeden, Büyük Şansölyeliğe seçilmem için bana müspet (olumlu) rey verdiğiinden bu yana, daha bir gün bile geçmemiş olduğunu düşünerek, son derecede şaşkın: *"böyle bir tercih şartsa, Büyük Sekreterlikten istifa ederim"*, dedim. *"Peki öyle ise Sende iki toplantının zaptı var; onları yaz, gönder, bitsin"*, cevabını verdikten sonra, yanımızda duran Suha Umur Biradere dönerek: *"bu durumda, istersen sen de istifa et"* dedi. *"Bunun ne alâkası var?"* diyerek yanından ayrıldık.

Fakat ben, böyle bir fikrin cami avlularında izhar edilmiş olmasının gayrı tabiiliğini düşünerek, *"istifamı talep etmek istiyorsa bunu Büyük Görevliler önünde yapmalıdır"* diye, P. S. Büyük Üstada haber gönderdim.

6 Ocak 1979 tarihli olağanüstü toplantı bu talep üzerine yapıldı. Toplantıya istifa mektubu cebimde geldim. P. S. Büyük Üstadın yaptığı, İngiltere Büyük Locası ile ilgili ve ne mânaya geldiğini iyice anlamadığım bir konuşmadan sonra, kendisine tevcih ettiğim bir kaç sualin cevabını dahi beklemeden, mektubu kendisine verdim. P. S. Büyük Üstadın yapmak istediği oylamanın mümkün olmadığını, zira Büyük Görevliler Kurulunun *"istifaya davet etmek"* gibi bir yetkisi bulunmadığını, yeteri kadar büyük bir açıklıkla ifade ettim ve oylama yapılmadı. Bundan sonra, P. S. Büyük Üstat ve bazı üyeler, *"akademik mahiyette"* olduğunu tasrih ederek, çeşitli fikirler beyan etmeğe başladılar. Bu konuşmalar beni ilgilendirmediği için toplantıyı terk ettim.

Bu vaziyette Büyük Kurul'un *"iki görevin birleşmesini uygun görmediği"* nden, *"istifa ricası"* nda bulunmasından bahsedilemez.

2 - İstifa mektubumdaki *"kanunî mesnet"* ibaresi üzerinde de bir saptırma yapılarak, sanki: *"Hukukî mesnet yok, ama, Yüksek Şûra ile olan münasebetleri bakımından Büyük Locanın menfaati iktizası, görevlerden birini tercih ederek diğerinden istifa ediyorum"* gibi mâna verilmek istenmekte, bu suretle cümlelerin sonundaki *"şahsî kanaatım"* unutulmuş görünmektedir.

Büyük Sekreterlikten istifa edişimde, Yüksek Şûra - Büyük Loca münasebetlerinin hiç bir rolü yoktur, zira, ne Büyük Loca ile Yüksek Şûra arasında en ufak bir ihtilâf bulunduğuna, ne de iki yerde görev

almanın her hangi bir ihtilâf doğurabileceğine, kat'iyen inanmıyorum. Nasıl ki şimdiye kadar vâki olan bir çok uygulamalar, hiç ihtilâfa sebep olmamıştır, ihtilâf çıkmışsa sebepleri başka yerlerde ve hiç birisinde iki yerde yönetim görevi almış bir Biraderin ismi yoktur. Bir takım, olmamış, hayâl edilmeleri bile imkânsız ihtilâf vehimlerini bahane ederek talep edilen bir istifayı benim kabul edebileceğime hiç kimse ihtimal vermemelidir.

Benim istifamın tek sebebi: hiç lüzum yok iken, bir takım seçim oyunlarının, Türkiye Büyük Locasının en yüksek makamı üzerinde döndürülmüş olduğunu görmekten duyduğum, târifi imkânsız üzüntüden ibarettir.

P. S. Nafiz Ekemen, Büyük Üstatlığa adaylığımı koymamamı, 23 Aralık 1978 günü, Ankara'da, Büyük Görevliler Kurulundan çıkarken, yani, 24 Aralık 1978'deki Yüksek Şûra toplantısından bir gün evvel bana tavsiye etmiş, sebep olarak da, Ankara'nın beni istemediğini, Büyük Üstatlığa seçilecek olursam, Ankara'da "kopma" olacağını öğrendiğini ileri sürmüştü.

İstifa mektubumda bu hususları açıkça tasrih etmek istemeyişim, bir nevi "hicap" duygusundan ileri geliyordu. Fakat "MESAJ", başkalarının yanlışlarını örtmek isteyen bu nevi duyguların, o duygu sahiplerine zarar vermektense başka bir işe yaramadıklarını göstermektedir.

Zaten "MESAJ" ın nasıl bir maksat ve zihniyetle yazılmış olduğunun delilleri meydandadır:

-- Benim istifa mektubumun sureti orada ilân edildiği halde, benimle aynı durumda olduğu ifade edilen Macit ERBUDAK Biraderin istifa mektubunun metni yoktur.

-- Yabancı Obediyanslara hitaben yazılıp gönderilen 12 Şubat 1979 tarihli İngilizce sirkülerde: "Birbirine benzer görevler almanın usullerimizle kabili telif olmadığını" söyleyen cümle hakikati ifade etmemektedir. Usullerimiz bu söylenenin tamamen aksine olup, meselâ bir Kardeşimiz, 10 şene müddetle fasılasız, hem Yüksek Şûra'da hem Büyük Loca'da "Büyük Hazine Eminliği" yapmıştır; bizzat P. S. Büyük Üstat, Yüksek Şûra'nın "Aktif" üyesidir.

Kardeş sevgi ve saygılarımla,
Ziya UMUR

☆☆☆☆

17 Şubat 1979 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Bu toplantının yazılı tersimatı tutulmamıştır. Aşağıdakiler bant çözümünden alınmıştır:

6 Ocak tarihli olağanüstü toplantı tersimatı okundu ve aynen kabul edildi.

Yüksek Şûradan gelen mektup - konkordato talebi

Bü. Üs.: Obediyanslar arasında, "İngiltere Büyük Locasına" gibi hitap edilmez. "Mr. Stubbs, Grand Secretary" diye yazılır ve bunu mutlaka Büyük Sekreter imza eder. Bir Büyük Üstadın bir Büyük Sekretere hitap etmesi Landmarklara aykırıdır. Bize gelen mektuba gelince, Mukbil Gökdoğan imzalıdır; demek ki Hâkim Büyük Âmir yazıyor, Büyük Üstada hitap etmesi lâzımdı..... oysa, bu gelen mektup, Suha Umur Kardeşimize. Burada ufak bir usulsüzlük var.

Türkiye Yüksek Şûrasının H. ve K. E. M. B. L. sınırın, Masonluğun Türkiye'de hâkim otoritesi niteliğini elde etmesinin yıldönümünü kutlayan 8 Ocak 1979 tarih ve sayılı yazısı ile 23 Ocak 1979 tarih ve 110.00/79 sayılı yazısı ve eki okundu.

Bü. Üs.: Ben fikrimi söylemeyeyim, Kardeşlerim.

Moiz Berker K.: Mukbil Gökdoğan Üstat konkordato istiyor. ... Diğer Büyük Localar her hangi bir Süprem Konseyle konkordatoları var veyahut yok, kendi Büyük Locasının azalarını oraya verebilir, fakat Türkiye'deki Büyük Loca böyle bir prensip kararını aldıktan sonra, öbürleri versin, vermesin, biz vermiyoruz deriz, çıkarız içinden. Bu böyledir zaten.

Bü. Üs.: Konkordato eşit kuvvetler arasında olur. Konkordatunun asıl mânası, lügat mânası, bir borçlunun alacaklıları ile ödeme anlaşması, anlaşmadır. İkinci mânası da Devletler Hukuku Papalık ma-

kamının Devletlerle yaptığı anlaşma..... Papaz nasıl tayin olur, Başpapaz nasıl tayin olur, Kilisenin varidatı ne olur, filân hakkında yaptığı anlaşma. Konkordato bu, yani bir devletle bir başka devlet arasında. Biz konkordato yaptık dedik mi, Şûranın hiç değilse eşitliğini kabul etmiş oluruz. Yok böyle bir şey. Ne eşitimiz var ne de üstümüz.

Cavit Yenicioğlu K.: Bir not alabildim. Yüksek Şûranın Büyük Kurulumuzda altısı aktif olmak üzere, on üç üyesinin bulunduğunu yazıyor.

Bü. Üs.: Yani.....

Cavit Yenicioğlu K.: Bundan çıkıyor ki, yani bu Büyük Kurul böyle bir karar alamamalıdır.

Suha Aksoy K.: Yahut ta, buna rağmen aldığına göre, çok esaslı bir karar almıştır, mânası çıkıyor.

Suha Umur K.: Büyük Üstadım, müsaade eder misiniz? Bu, benim demin okuduğum olağanüstü toplantı zaptından bir karar alınıp alınmadığı kat'i olarak anlaşılmıyor, zaten o zaman oylama da yapılmadı. Böyle bir karar alındı mı, alınmadı mı, bunun tasrih edilmesi gerekiyor.... yani biz herhangi bir karar.....

Bü. Üs.: Şimdi..... bir karar alınmadı çünkü bu, ileriye şâmil bir karardı, ben onu Umumî Heyetten geçirmek istiyorum. Raporumuzda yazacağız, ve Umumî heyetin kararını isteyeceğiz. Umumî Heyet olabilir ki, olur, "*Hâkim Büyük Âmir aynı zamanda Büyük Üstat da olur*", diyebilir. O zaman işine gelen kalır, işine gelmeyen kalmaz. Onun için bizim Büyük Kurulun kararı ne oldu? Şimdi buna bir cevap vermemiz lâzım.

Suha Umur K.: Biz karar almadık, almadığımızı ben bu zabıtta tasrih edeceğim, çünkü kabul edilmiş bir karar yok.

(*Konuşmalar....*)

Ziya Umur'un istifası üzerine

Nafi Ziya Başak K.: Zaten Ziya Umur'un beyanı var, yani sizin kararınıza bağlı falan bir şey değildir, diyor, tek taraflı bir tasarruftur diyor.

Bü. Üs.: Pek alâ Büyük Üstadın, "Efendi, ben senden vazifeyi aldım, git yerinde otur" demek hakkı var.

(konuşmalar.....)

Nafi Ziya Başak K.: istifa etmek istiyorsa, istifa eder, yani.....

Bü. Üs.: İstifa etmese de, Büyük Kurul onu vazifeden men eder.

Nafi Ziya Başak K.: Şimdi buyurduklarınızın onunla bir alâkası yok, Büyük Üstadım.

?"Beni hiç biriniz buradan atamazsınız"

Nafi Ziya Başak K.: Öyle bir şey de yok, tek taraflı bir şeydir, diyor, ben istifa ettikten sonra buna ancak bilgi edinarsınız, diyor, işte o kadar.

Bü. Üs.: Beni, diyor, Umumî Heyet seçti, Büyük Kurul itiraz etmez, hatta Umumî Heyet de, öyle diyor.

Şimdi Kardeşlerim, buna bir cevap yazmamız lâzım. İki türlü cevap yazılabilir. Bir tanesi, efendim senin haddini bildiriyorum ben, diye sert bir cevap yazılır, bir polemik açılır, bu polemik nereye Bir de çok hafif bir cevap yazılır, ancak satırların arasından mâna çıkar, ve polemik gelirse, karşı taraftan gelir, biz de cevabını düşünürüz. Ben şimdi böyle bir şey hazırladım..... Şimdi, usulsüzlük yapmış, ben de o usulsüzlüğe cevap..... Ben imza edeceğim ve onların Genel Sekreterine hitap edeceğim. Belki de düşünürler, anlarlar, bir Büyük Üstat onların Genel Sekreterine.....

(Hazırlamış olduğu metni okudu)

Konkordato yapamazdınız, bilmem neydi, haklı idin, haksızdın, Hayrullah bizdeydi, Cemal Gücü bizdeydi, bilmiyoruz.

Suha Aksoy K.: Gerek görmüyoruz.

Bü. Üs.: Tamam mı?

(Hafiften, tamam sesleri)

Bü. Üs.: Şimdi bu iş de böyle kapanır, fakat beni çok üzdü bu, Şûradan gelen mektup, yani bir nevi ben onu??

Avni Karabece Kardeşin Ebedî Maşrık'a intikali

Alber Arditti K.: Büyük Üstadım, bizim bir Kardeşimiz öldü.

Bü. Üs.: Evet,

Alber Arditti K.: Bırakın bunları, bu üzüntüleri, başka işlere bakalım.

Bü. Üs.: Şimdi Kardeşlerim, Avni Karabece Kardeşimiz, renkli bir Kardeşimizdi. Heyecanlı, Masonluğa çok bağlı, cesur bir Kardeşimizdi. Bir Büyük Genel Kurul toplantısında, Kâinatın Ulu Yaradanı diye.... Ahmet Salih Korur Büyük Üstattı, bu kalktı, gayet şiddetli bir şekilde, "Ulu Yaradan değil, Ulu Mimardır....." dedi. A.S. Korur eşar-bını çıkardı ve celseyi terk etti..... yani, böyle bir Kardeşimizdi. Bir dakika tazim durumunda bulunalım.

.....

Oturalım Kardeşlerim, Allah rahmet eylesin.

Pek Muh. Ziya Umur K.'ten gelen mektup üzerine - "Ziya Umur Büyük Üstatlığa namzet olmasın"

Levha okunur.

Bü. Üs.: Ziya'nın mektubuna ne diyorsunuz? Şimdi, Kardeşlerim, Ankaralı Kardeşlerim, biz Ankara'da iken, Ziya namzetliğini koymasın, Ankaralılar, seçilirsен ayrılırız, başımızı alır gideriz, demediniz mi? Bunları dediniz mi?

(Sükût)

Can Arpaç K.: Efendim, ...

Bü. Üs.: Sizler bana, böyle deniyor dediniz.

(Sükût)

Bü. Üs.: Ve, Suha Umur Kardeşime, mükerreren, mükerreren, mükerreren, yahu bu Kardeşimiz bizim Büyük Kurulda namzet, fakat hava aleyhinde, nasıl söyleyeyim kendisine? Söyleyelim. Yumurta kapağı geldi.

Can Arpaç K.: Halâ da o hava devam etmekte.

Bü. Üs.: (anlaşılmıyor)

Nafi Ziya Başak K.: Belli ki çok üzülüyorsunuz. Bence biraz evvel Arditti Üstadımın dediği gibi meseleyi kapatalım.

Bü. Üs.: Ziya'ya, kabalık dahi olsa, cevap vermeyelim.

Suha Aksoy K.: Gerek yok zaten.

Suha Umur K.: Büyük Üstadım, ben de bir şey ilâve etmek istiyorum, bu hususla ilgili olarak, müsaade ederseniz. Siz üzülüyorsunuz, biliyorum, ama, benim kulağıma bir söz geldi. İlk evvelâ buna inanmadım, dedikodu mahiyetinde geldi, fakat ikinci seferinde, doğrudan Can Arpaç Kardeşimden duyan bir Kardeşim bunu bana söyledi. Güya, Can Arpaç Kardeşim, Ankara'da size talimat vermiş, yahut şey yapmış, sizin Büyük Üstat adaylığınızı destekleriz, ama, UMUR'suz bir Büyük Görevliler Kurulu getirmeniz şartı ile.

Bü. Üs.: Can Arpaç bana bunu "böyle" söylemedi.

Can Arpaç K.: Masonik terbiyem buna müsait değildir.

Suha Umur K.: Müsaade ederseniz benim sözüm bitsin.

Can Arpaç K.: Büyük Üstada, Büyük Üstada....

Bü. Üs.: yeniden seçilmek istemiyorum, demiştim geçen Umumî Heyetten evvel, hatta Suha araya girdi, Suha Aksoy, dedi ki, madem gelecek sefere istemiyorsun, şimdi gündem yapıyoruz.....

Suha Aksoy K.: Geçen sene ???

Bü. Üs.: Şimdiden istifa et dedi..... ve o gün çıkarken, Üstadım dedi, (Can demiş olacak) biliyorsunuz..... Umur'lara dedi, Ziya Umur'a dedi, kimse rey vermez ve Ziya'ya yazık olur ortaya atarsanız. Öyle değil mi?

Can Arpaç K.: Evet

Bü. Üs.: Yemek salonunun penceresinin orada söyledi.

Can Arpaç K.: Ve ben onu aynı şekilde Suha Umur Kardeşime de duyurdum.

Bü. Üs.: Zapta giriyor mu bu?

Suha Umur K.: Girmesin istiyorsanız, girmesin.

Ziya Umur K.'in mektubuna cevap verilmesi?

Nafi Ziya Başak K.: Biz seviyoruz Kardeşimizi, yani bir gibi cevap veremez miyiz efendim?

Suha Umur K.: Ama Büyük Üstadım, ben bu sözün söylenip söylenmemiş olduğunu anlamak istiyorum. Size söylenmiş olduğuna ihtimal vermiyorum. Çünkü siz bana yukarıda dediniz ki, "*bakın şu şeylerin içerisinde, delegelerin arasında bir tane Büyük Üstat namzedi var mı? Bir tane Büyük Sekreter namzedi var mı, senden başka ?*" dediniz. Bunu üç defa söylediniz. Bana daha evvelce bu lâf kulağıma gelmişti ve bunun üzerine ben buna inanmadım. Fakat sonra tekrar doğrudan doğruya Can'dan duyduğunu söyleyen bir Kardeşim bunu bana ilettiler ikinci defa.

Suha Aksoy K.: Dedikodu canım

(*Konuşmalar*)

Can Arpaç K.: Beni o Kardeşle yüzleştirin....

Suha Umur K.: Yüzleştirim o Kardeşimle sizi, karşı karşıya bırakır konuşursunuz, o zaman ben o Kardeşimle de iki satır konuşurum.

Nafi Ziya Başak K.: Şimdi Umur hikâyesini bir tarafa bırakalım, Ziya Umur'a ben bir.....

Suha Aksoy K.: seçimde bir sürü lâf söylenir.

Nafi Ziya Başak K.: Yumuşak bir cevap verilmesi taraftarıyım, doğrusunu isterseniz, şahsen.

Bü. Üs.: Ne versek, Ziya'nın....

Nafi Ziya Başak K.: Ne olursa olsun efendim, gönül alıcı bir cevap.

Bü. Üs.: Alamayız.

Nafi Ziya Başak K.: E, buluruz, efendim, bir ibareler bulunabilir. Ziya Umur lâletayin bir Birader değil ki.

Bü. Üs.: Değil, lâlettayin olmadığı için zaten. Evet, başka?

Nafi Ziya Başak K.: Ben verilmesi taraftarıyım.

Bü. Üs.: - - -

Suha Umur K.: Büyük Üstat, Yüksek Şûranın şeyini getir demiştiniz, artık

Bü. Üs.: O da gösteriyor Şansölye seçildiğini. Ve bütün dünyaya gitti.

Suha Umur K.: İstifa edenler var (liste).

Bü. Üs.: Bunu tamim etmekte bir mahzur var mı?

Suha Umur K.: Hayır, çalışan vâdiler var. -

Fahrî üyelik

Fuat Atasagun'un Fahrî üye olma talebi okundu.

Bü. Üs.: Prensip olarak kabul etmiyoruz.

Suha Aksoy K.: Etmiyoruz.

Güvenlik Meselesi

Alber Arditti K.: Evvelemirde, İzmirli bir profesör Kardeşimiz, geçen hafta bir konuşmaya kulak misafiri olmuş.... Masonluğa karşı bir eylemden söz ediliyormuş. Bu bakımdan, bazı tedbirler düşündüğümüzden, karşımızdaki NATO karargâhının görevli komutanı ile görüştük, kapıda bazı tedbirler aldık.

İngilizce Ritüeller Meselesi

Cavit Yenicioğlu K.: İngilizce ve Fransızca çalışan Localar, basıncaya kadar bizim Türkçe ritüellerle çalışmak istiyorlar.

Bü. Üs.: Bir defa öyle başlarsa, sonra kendi dillerine dönmezler.

Sıkı Yönetim ve Kapalı Localar⁷⁷

Nafi Ziya Başak K.: İstanbul'da toplantıların yapılamamasından bir çok Kardeş yakınıyor. Bu yakınma sırasında da 111 toplantılarını yapıyor.

Bü. Üs.: 111 nasıl izin aldı? Polis nezaretinde aldı. Biz de böyle alalım mı? Takip ediyoruz. Suha Umur Kardeşimiz daha bugün Albayla görüştü. Zaten izin alsanız da 26 Şubata kadardır, sonra yeniden müracaat etmeniz gerekir. Her gün takip ediyoruz. Bu sene bu izinleri alamazsak, Genel Kurulu İzmir'de yapacağız.

Suha Umur K.: Bazı Kardeşlerimiz, lokantanın ayrıca ruhsatı olduğuna göre, davetiye ile lokantada toplantı yapılabilir miyiz diye soruyorlar. Bence mahzurludur.

Bü. Üs.: İzmir'de Büyük Loca toplantısı olursa kimisi gelir, kimisi gelmez.

Can Arpaç K.: İstanbul eksik delege ile gelirse, neticeye tesir eder.

Nafi Ziya Başak K.: Can'ın düşüncelerinde hassas olduğu noktalar başka. Orada ekseriyeti nasıl temin edeceğiz ve İstanbul'dan kaç delegenin oraya gelmesini sağlayabileceğiz, demek istiyor.

P. S. Bü. Üs.: Bakalım Nisana kadar ne olur. Zannediyorum izin alınır.

Nafi Ziya Başak.: İcabında, bir iki ay ertelenir.

Bü. Üs.: Bakalım, düşünürüz.

⁷⁷ Kahramanmaraş Olayları üzerine 26 Aralık 1978'de Adana, Ankara, Bingöl, Elazığ, Erzincan, Erzurum, Gaziantep, İstanbul, Kahramanmaraş, Kars, Malatya, Sivas ve Urfa'da sıkıyönetim ilân edildi. Bu uygulama 26 Nisan 1979'da Adıyaman, Hakkâri, Diyarbakır, Mardin, Siirt ve Tunceli'yi, 19 Şubat 1980'de İzmir ve Hatay'ı, 18 Nisan 1980'de Ağrı'yi kapsayacak biçimde genişletildi. 12 Eylül harekâtıyla birlikte sıkıyönetim bütün illerde uygulanmaya başladı. (Ana Britannica)

17 Mart 1979 Tarihli Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Toplantılarda teyp kayıt cihazının kullanılmasının Kardeşleri rahatsız etmesi

(Tersimat okunduktan sonra):

Bü. Üs.: Suha K.im, bu teybe zaruret var mı?

Suha Umur K.: Çok rahat ediyorum ben, Büyük Üstadım, eğer mahzur görüyorsanız.....

Bü. Üs.: Kardeşlerim biraz rahatsız oluyorlar da.....

Suha Umur K.: Benim yazmamla teybin arasında....

Bü. Üs.: Yani düşüncelerimizi rahatça ifade etmemize mâni oluyor, diyorlar da.

..... (anlaşılamayan konuşmalar)

Bü. Üs.: Olmaz tabii ama

Suha Umur K.: Ben notu aldıktan sonra teybi siliyorum.

(Not: Suha K. belki teybi siliyordu, ama yukarıda da görüldüğü gibi, ilk önce teybi çözüp, tüm ayrıntıları ile yazıyordu. Bu evrak arşivimizde saklıdır).

Manisa Locası

Manisa Muh. L. sı üyelerinin hepsinin bu locada mütebennî aza olmalarından doğan meseleler görüşüldü ve,

• 1979 yılı sonuna kadar bu durumun devam edebileceğine ve bu K.'lerin aidatlarını ana Localarına ödemeye devam etmelerine, ancak, 1980 yılı için Manisa Muh. Locasında vazife alacak K.'lerin L.G.T. uyarınca başka bir Muh. Lo.'da görev almamalarına ve bu Muh. Lo.'nın aslî azası olmalarına,

• Manisa Muh. Lo.'sı delegelerinin ise ancak, bu Muh. Lo.da aslî aza oldukları takdirde, Nisan 1979 Büyük Loca Genel Kurulu toplantısına katılabileceklerine, karar verildi.

Sâdi Aral K.'e İngiltere Bü. L. sından ve Sime K.'ten gelen mektuplar

Bü. Üs.: Sâdi Aral K.'de iki mektubun bulunduğunu bildirerek bu mektuplar hakkında izahat vermesini istedi.

Sâdi Aral K., birinci mektubun, İngiltere Büyük Locası Büyük Sekreteri Stubbs K.'ten, bütün muntazam Büyük Localara gönderilmiş olan 12 Şubat 1979 tarihli Büyük Üstat mesajına cevaben geldiğini, halen Bü. Sek. Yardımcısı olan Suha Umur K.in Bü. Sek. olarak vazifeyi deruhte edeceğini not ettiğini ve mesajın birinci paragrafının son kısmını sıhhatli bir tatbikat olarak mülâhaza ettiğini belirttiğini, ikinci mektubun ise Robert Sime K.'ten geldiğini, sık sık Türkiye'deki Masonluk hakkında konuşmalar yaptığını bildiren bu K.'in, Türkiye'deki Masonluğun inkişafı ve halk tarafından nasıl kabul edildiği, yeni Localar açılıp açılmadığı kendisine bir rapor halinde bildirilirse memnun olacağını bildirdiğini söyledi.

Bü. Üs., Bursa'da ve Manisa'da yeni Localar açıldığının kendisine bildirilmesini ve Stubbs K.in mektubunun bir suretinin de gönderilmesini istedi.

Tekrislerin durdurulması

Haziran 1978'de alınmış olan "*üye kabulünün durdurulması âmir kararı*" hakkında görüşme açıldı. Atillâ Tengirşenk K. bazı L.lara üye alınmasına karar verilmiş olduğunu söyledi. Suha Umur K., böyle bir kararın verildiğine dair tutanaklarda bir kayıt bulunmadığını söyledi.

Libertas gibi bazı L.lara yeniden üye alınmasına müsaade edilmesi teklif edildi.

Nafi Ziya Başak K., durdurulma sebebini hatırlatarak bu kararın yalnız elde bulunan muamele çokluğundan ve fazla Biraderlerin Localarda yetiştirilemeyeceğinden değil, aynı zamanda sızmalardan da endişe edildiğinden alınmış olduğunu söyledi.

Yapılan görüşme sonunda, muameleleri devam eden haricîlerin dışında, 1979 yılı sonuna kadar, her Muh. L.ya beşer kişilik kontenjan tanınmasına ve alınacak haricîlerin iyi seçilmeleri ve haklarındaki tahkikatın çok dikkatli yapılması hususlarının hatırlatılmasına karar verildi.

Can Arpaç K.in Büyük Üstat Nafiz Ekemen'e 9 Nisan 1979 tarihli mektubu, tam metin:

(Bu mektubunda Can Arpaç K., Masonlukta siyaset ve kulis faaliyetini eleştirerek, neden tekrar aday olmayacağını ifade ediyor.)

Pek Muhterem Nafiz Ekemen Büyük Üstadım,

On iki gün sonra, dört yıldır Büyük Kurul içinde sürdürmeye çalıştığım görevim sona eriyor.

Sizin yönetiminiz altında ve en seçkin Üstatlarımın arasında geçen bu dört yıl, benim gibi sıradan bir kardeşiniz için şereflerin en büyüğüdür. Görevim sırasında, sadece tecrübesizliğim yüzünden, bütün iyi niyet ve gayretime rağmen, hoşunuza gitmeyen bir davranışım olduysa, bilerek yapılmış büyük kabahatleri bile sayısız kereler affedişinize şahit olmuş bir kardeşiniz olarak, beni de hoş görünüzün kanatları altına alacağınıza inanıyorum.

Sevgili Büyük Üstadım, görev almak istemeyişimin nedeninin de yanlış yorumlarla size anlatılabileceği endişesi ile konuya açıklık getirmeme müsaade buyurmanızı rica ederim.

Aslında Masonluk benim için sevgiden de öte bir şey Hiç bir ard düşüncenin ve hırsın esiri olmaksızın, yönetiminiz altında göreve devam edecek Kardeşlerimle birlikte olabilmek benim için mutluluk sayılırdı. Ne var ki, sizin de eskiden beri çok iyi tanıdığınız bir kaç Kardeşimiz eski günlere dönmek istediler ve bir grup genç Kardeşimiz de Masonlukta yenilik yapma heyecanına kendilerini kaptırdılar. Birbirlerine ters düşen bu iki grup, Şubat ayında yapılan Büyük Üstat ve Büyük Üstat Yardımcısı aday tesbiti toplantısı dahil, bugüne dek parti seçimlerine benzer bir hava içerisinde ve oylamalarda yakınlık kurarak bir takım çabalar harcadılar. Bu arada yerine getirilemeyecek sözler verildi, listeler oluşturuldu ve sonunda hiç beklemediğimiz bir netice alındı. Ancak tam istedikleri neticeyi alamamışlardı. Egeran Üstadın oy hesaplanmasında unutulması, bu işin farkına ancak 27 Şubatta varıldığı için, Yenicioğlu Üstadımızın Ankara adaysız kalmasını diye, telgrafla adaylığını koymak zorunda kalışı fırsat bilinerek bir polemik açıldı ve adeta bizi, Üstadı Muhterem ve delegelerden bir güven oyu isteme durumunda bıraktılar.

Mart ayındaki Üstadı Muhteremler Danışma Toplantısında (25 Mart 1979), Büyük Kurul üyeleri her seçimde 1/3 oranında yenilensin, üst üste iki devreden fazla görev yapılmamasın, Ankara'da birlik sağlansın, gibi uzun tartışmalardan sonra, Yenicioğlu Üstadımızın Kaymakam adaylığını Üstadı Muhteremler oybirliği ile kabul edip, 01 Nisan 1979'da tüzel olmamakla beraber, Büyük Kurul üyelerinin Ankara Bölgesi için seçimini yapmak istediler. Fuat Üstat esasen işleri nedeniyle aday olmayacağını önceden bildirmişti. Ben de, bizim çatımız altında olmaması gereken tartışmalardan fazlasıyla rahatsız olmuşum. Çekilirsem, bir grup kardeşin rahatlayacağını ve bu işin kapanacağını düşünerek, Üstadı Muhteremler Meclisine aday olmayacağımı beyan ettim.

Tam tersine, çeşitli söylentiler yoğunluk kazandı. Özellikle benim için *"İstanbul'un adamıdır. Büyük Üstada da çok bağlıdır. O'nun etkisinden çıkamaz"* - *"Paşayla fazla yakınlık kurdu. Ankara'da istediğini yaptırıyor"* - *"İzmir'de babasına, İstanbul'da Umur'lara!... dayanarak kulis yapıyor"* - *"Sivridir, aklına geleni pat diye söylüyor"* - *"Koltuk hırsı için ortalığı karıştırıyor"* gibi söylentiler yayılmaya başladı. Bu söylentilerin kaynağını bilmekle beraber ve adaylığımı koyarsam kazanacağımı bilmekle beraber, beni seven Kardeşleri dedikodulara karıştırıp üzmemek için ve Masonluğa olan tutkumun bana vereceği güçle, hiç bir unvana gerek duymadan hizmetlerimi sürdürebileceğime inandığım için ve ulu orta konuşan Kardeşlerimi belki utandırırım diye, 1 Nisanda düzenlenen toplantının hemen başında, kesin olarak hiç bir göreve aday olmayacağımı ifade ettim.

Sevinerek ifade edebilirim ki, seçim sonunda Attila, Sûzi ve Sevinç Üstatlarım görevlerine devam etmek üzere Ankara'nın en çok oy alan ilk üç adaydır. Fuat Üstadın yerine girmesini düşündüğümüz Halil Mülküs Kardeşimiz de adaydır ve çok efendi bir Üstadımızdır. Benden boşalan yere ise Şevki Kayaman Kardeşimiz aday oluyor!... Kendisini çok iyi tanıdığınız için, ben bir şey söylemeyeceğim.

Genel olarak ifade edebilirim ki, merkezin Ankara'ya nakli, Locaların muhtariyeti gibi sloganlara rağmen, sizin, gerek Şekûr Okten, gerek Fikret Çeltikçi Üstada karşı, hatta ikisi birbirlerini destekleseler bile, kesin olarak kazanacağınıza eminim. Haklı olarak sınırlerniznin bozulduğu anlardan geçeceğiz. Ama, sizin Türk Masonluğuna lâzım

olduğunuza inanan Kardeşler çoğunluktadır. Ve ben, hakkımda söylenenler içinden bir tanesini şerefle kabul ediyorum. İnancıma göre bir Mason Büyük Üstadına her zaman bağlıdır ve O'nun kayıtsız, şartsız emrindedir. Koltuk hırsıma gelince, bir kaç ay önce 30 dereceden ve şimdi de Büyük Kurul üyeliği adaylığından çekilmem, sanırım beni temize çıkartacaktır. Yenicioğlu Üstadın bana olan sevgi ve güveni de bana ancak teselli olur. O emretti, ben yapmaya çalıştım ve ortalarda çırpınışımın hizmet edebilmekten öteye hiç bir ard niyeti yoktur. Bu konularda beni en iyi anlayanlardan biri siz Büyük Üstadım olacaksınız. Çünkü Masonik hizmetlerden zevk almayı bana aşılamanın başında siz de varsınız. Daha gencecik bir kardeşinizken, elimden tutup beni Ölüm Yardım Sandığının sekreterliğine getirdiniz ve zaman zaman beni adam yerine koyup görüşlerime değer verdiniz. Kırıldığım, hakarete uğradığım zamanlar oldu, beni teselli ettiniz. Her halde, zaman her şeyi gün ışığına çıkartacaktır. Sizden tek ricam, kim ne derse desin, bana olan sevginizin azalmamasıdır.

Son olarak, sizce sakıncası yoksa, 21 Nisan toplantısında Büyük Kurul Üyeliğinden kendi isteğimle çekildiğimi tüm Kardeşlerimize duyurmak lütfunda bulunmanızı rica edebilir miyim?

Türk Masonluğuna getireceğiniz yeni hizmetlerin kıvancı içinde, gönülden gelen sevgi ve saygılarımı kabul buyurmanızı rica ederim, Pek Muhterem ve sevgili Büyük Üstadım.

Can Arpaç

Not: Rahat okumanız için daktilo
İle yazdım, bağışlanmamı dilerim.

☆☆☆☆☆

21 Nisan 1979 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Usulsüz gündem sonucunda usulsüz sayılan tekris

Bü. Sek. Yar.: 13 Mart 1979 tarihinde tekris edilmiş olan Raif Ünal ve Önumut Akıner adlı iki haricînin bir hafta önce yapılmış olan skrütenlerinin gündemde ilân edilmemiş olduğundan tekrislerinin

usulsüz olduğu ve L.G.T.'nin 75. maddesi gereğince bu usulsüz tekrisler hakkında BÜ. GÖ. Kurulunun bir karar vermesi gerektiği bildirilerek, karar verilinceye kadar bu iki kişinin çalışmalara katılmamalarının uygun olacağını Loca Üstadı Muhteremine bildirilmiş olduğunu söyledi.

Sûzî Özmen K., bunun Sekreterin bir hatasından ileri gelmiş olabileceğini, böyle ise Loca Üs. Muh.'nin nazarı dikkati çekilerek meselelerin kapatılması fikrinde olduğunu bildirdi.

Nafi Ziya Başak K. de aynı fikre iştirak ettiğini, olmuş bir işin daha fazla derinleştirilmesine mahal bulunmadığını beyan etti.

Suha Umur K., usulsüz yapılan skrütenin yenilenmesi lâzım geldiğini, daha evvel de skrütene usulsüz yapılarak tekris edilmiş olan beş kişi için aynı muamelenin yapılmış olduğunu, yani skrütelerinin yenilendiğini hatırlattı.

Fuat Tuygan K., davetiyelerde gündemlerin bazen böyle gösterildiğini, yalnız ilân tahtasına asılan gündemlerde isimlerin belirtildiğini söyledi ve, Sekreter K.'in acemiliğinden böyle yapılmış ise Sekreteri cezalandıracağız diye iki tane iyi niyetli kimseyi de cezalandırmanın doğru olmadığını beyan etti.

Suha Umur K., bu tatbikatın yanlış olduğunu, bütün K.'lere giden gündemlerde skrütene yapılacak haricilerin isimleri ile skrütene yapılacağını belirtmesinin şart olduğunu söyledi.

Adnan Ergeneli K. de isimlerin gündemde gösterilmesinin şart olduğunu belirterek belki red oyu vereceklerin bulunabileceğini, böylece bu imkânın ortadan kaldırılmış olduğunu bildirdi.

Moiz Berker K., meselelerin ehemmiyetine değinerek, bililtizam da yapılmış olabileceğini belirtti.

Suha Aksoy K., L. Üs. Muh.'ine, bu isimlerin gündemde neden ilân edilmediğinin sorulmasını ve kararın ondan sonra verilmesini teklif etti.

Bu teklif uygun görülerek kabul edildi. Ayrıca karar alınıncaya kadar bu iki kişinin çalışmalara katılamayacağı belirtildi.

Genel Kurula katılamayacak delegeler

Aynı gün yapılacak olan Büyük Loca Genel Kurul toplantısına,

a) Manisa Muh. L.'sı delegelerinin, kendi Muh. Localarında aslı aza olmadıkları sebebiyle (Bu. Gö. Kurulunun 17 Mart 1979 tarihli toplantısında alınan karar mucibince)

b) Delta Muh. L.'sı delegelerinin ise, bu Muh. L.'nin Senelik Kelime'yi almamış olması sebebiyle katılamayacakları belirtildi.

☆☆☆☆

Türkiye Büyük Locası 21 - 22 Nisan 1979 Konvanı

Jübile beratları

Cevad Memduh Altar ve Fuat Ramazonoğlu Kardeşlere 50 yıllık diplomaları verildi.

Genel Kurul tersimatının okunmamasına Fikret Çeltikçi'nin itirazı

Ahmet Örs Kardeşin teklifi üzerine, daha önce dağıtılmış olan tersimatla raporların okunmaması görüşülürken, Fikret Çeltikçi K. tersimatın okunmasının Masonluğun şartı olduğunu, "...bizim hayatımız, Masonik hayatımız genellikle bu tersimatın içinde bulunur ve böylece seneden seneye intikal etmiş olur" dedi. Tersimat okunmadan oylanarak kabul edildi.

İdare Raporu

Bina ve Mâbet İşleri

İstanbul Vâdisinin Lokal ve Mâbet bakımından mevcut problemin çözülmesinde, binalarımıza bitişik 19 numaralı arsa üzerine bir inşaat başlamak suretiyle, önemli bir adım atılmış bulunmaktadır.

Bu inşaatın gerçekleştirilmesi için kurulmuş olan İhale Komisyonunun getirdiği teklifleri inceleyen Büyük Görevliler Kurulu, inşaat

talip olan beş firma arasından Ali Turgut Giritlioğlu ve onun 2.590.000.- Liralık anahtar teslimi teklifini uygun bularak, inşaatın bu müteahhit tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

Bu güne kadar %45'i yapılmış bulunan inşaat 4 - 5 aya kadar tamamlanmış olacaktır.

Bu inşaatın ikmali için ve buna bağlı olarak diğer binalarımızda da esaslı tamirat ve tadilâta girişmek, binaları tamamen yenilemek, yeni bir mâbet inşa etmek, gelecek senelere sâri taahhütler yüklenmek, gereğinde borçlanmak ve bütçe fasılları arasında her türlü münakale yapmak hususunda evvelce verilmiş olan yetkilerin uzatılmasını ehemmiyetle nazara alınmasını rica ederim.

Bütün bu inşaat programı gerçekleştiği takdirde, İstanbul Vâdisi "B" Mâbedi büyüklüğünde yeni bir mâbede ve uzun bir müddet için ferahlığa kavuşmuş olacaktır.

30 Mart 1978'den 13 Mart 1979'a kadar olan Matrikül Hareketleri

283 tekris, 16 intizama avdete karşılık, 34 Ebedî Maşrık'a intikal, 44 gayrı muntazam, 23 istifa. Toplamda, geçen seneye göre 198 artışla 4067 Kardeş.

29 Mart 1978 tarihi itibariyle, Vâdilere göre dağılım:

İstanbul	33 Loca	2305 K.
Ankara	17 Loca	1153 K.
İzmir	9 Loca	609 K.

Bursa: Nilüfer Locası çalışmalarına başladı

1977 senesinde kurulmuş olup lokal bulmakta karşılaşılan bazı güçlükler sebebiyle çalışmalarına başlayamayan Bursa'da Nilüfer Muhterem Locası, bu müşkülünü hallederek 6 Mayıs 1978 tarihinde yapılan bir törenle patentini almış ve o tarihten itibaren çalışmalarına başlamıştır.

İdare raporlarının görüşülmesi

İdare raporunun tenkidi, matrikül hareketleri ve yeni üye alınmasının dondurulması üzerine

Osman Ertörer K.: P. S. Bü. Üstadım, Konvanın amaçlarından birisi, bir sene içerisinde Büyük Görevlilerin yaptıkları mesainin hesabının verilmesidir. Bunun bir kısmı idarî işlere taalluk eder, bir kısmı da, hesaplara taalluk eder. Senelerden beri geldiğim konvanlarda hesaplarda üzerinde durulur, bütçenin şekli, bilançonun şemali, aidatların miktarı bütün mesai oraya hasredilir, ama, idarî çalışmalara taalluk eden bu kısımlar hep sathî geçer. İki senelik Büyük Kuruldaki vazifem sırasında da ısrarla üzerinde durduğum bir noktayı burada belirtmek istiyorum. İdare raporu bir senelik mesainin sonucu, beş buçuk, altı sayfalık bir raporda dile getirilmiştir ve dört bölümden teşekkül ediyor. Matematiksel hareketler dört sayfa, yarım sayfa da Büyük Kuruldan ayrılan Kardeşlerimizin durumu ile ilgili, bir sayfası, bir buçuk sayfası da fikrî çalışmalar üzerindeki öneri ve tekliflere ait. Ve matrikül hareketleri noktasında da Büyük Kurulu bedbin bir halde görüyoruz. Verilen rakamlara göre, 527 muameleden 228'i muhtelif sebeplerle imhal edilmiş, talik edilmiş, red edilmiş..... zincirimize 299 halka ilâve edilmiş. 59 Loca içerisinde, ortalama her Loca 5 Birader almış. Ve Haziran ayı içerisinde bir levha ile bu da kısıtlanmış, yeni teklifler yapılmasına engel olunmuş. Ve endişe de şu noktada toplanıyor, 527'de 228 imhal* ve red, muhtelif sebeplerle muamele, engelsizlik levhalarının muameleye konulmamış olması..... Masonluk için endişe vericidir deniliyor; tamamen aksi kanaattayım. Localarımızın büyük bir hassasiyetle haricî tekliflerini elediğini, 527 kişiden 228 kişinin kabul edilmediğini, veya muhtelif sebeplerden geri çevrildiğini, bunda Locaların büyük bir önemle eğildiklerini göstermektedir. Buna mâni olmak değil, bilakis desteklemek lâzım gelir. 20 seneden beri, 21 senelik Masonum, 3500 - 4000 arasında kalıyoruz. Localarımızın adedi artmıştır ama, Kardeş zincirinde bir artış olmamıştır. Ne kadar az tekris yaparsak âtimiz o kadar tehlikededir. Nüfusumuz artıyor, üniversitelerimiz, yüksek okullarımız artıyor, biz ise, Masonluk ve Kardeşlik zincirini daraltmaktan övünüyoruz. Bunun büyük bir hata olduğuna inanıyorum, yeni yeni Locaların kurulmasını ve Kardeşlik Zincirinin genişlemesini, Masonluğun cemiyetimiz üzerinde etkin olmasının

* imhal: erteleme

tedbirlerinin alınmasını rica ediyorum. Bundan 228 kişinin reddedilmesinden endişe duymak değil, bilâkis memnuniyet duymak lâzım gelir. Localar, daha evvel de arz etmiştim, ısrarla duruyorlar, ve iyi eliyorlar, seçiyorlar. Aşırı uçların cemiyetimize girmesi bahis konusu değildir. Aşırı uçların su yüzüne çıkışı on seneden beri memleketimizde görülmektedir ama, şu on sene içinde Masonluk camiasına aşırı uçlardan bir kişinin katıldığı iddia edilemez. Bu bakımdan Localarımız basiretlidir, inançlıdır, kapılarımızı açalım diye ileriye sürmüyorum; disiplinli bir çalışma içerisinde Kardeşlik Zincirinin genişlemesinin faydası üzerinde duruyor ve ısrar ediyorum. Bu bakımdan, yeni seçilecek Büyük Kurul üyelerinin bir programla bu gayeye çalışmalarının ne şekilde geliştirileceğini bütün Localara tamim edilmesini rica ediyorum, ve önümüzdeki sene de yeni seçilecek Kurulun önümüzdeki senelerde, 79 ve 80 senesi başlarında, neler yapacağını vaat etsin ki, önümüzdeki sene Büyük Kurulu eleştirelim, vazifeye davet ederiz, iyi yapmışsa tebrik ederiz, teşekkür ederiz.

Velit İsfendiyar K.: Matrikül hareketleri ile ilgili bölümde, bir yıl içinde mevcudumuzun net 198 kişi arttığını öğreniyoruz.... Kanımca kalite ve kantiteyi bağdaştırmanın yollarını araştırmalıyız. Yurdu-muzda Mason olmaya lâıyk pek çok insan mevcuttur. Önemli olan bizlerin, etrafımızı iyice tetkik etmemiz ve Masonluğa lâıyk olanları ayırt ederek topluma kazandırmamızdır.

Matrikül ile ilgili olarak önemli gördüğüm diğer bir konu da yaş ortalamasıdır. Toplumumuzda bugünkü yaş ortalamasının 40'ın çok üstünde olduğu görülmektedir. İlk aşamada bunu 35'e indirmeye gayret etmeliyiz.....

Not: *Bu noktada, Büyük Sekreter, «Yaşlı Masonları kesmekten başka çare yok» diye tersimat taslağının marjına bir not düşmüş.*

Büyük Kurul'dan olan ayrılmalar üzerine:

Reşit Ata K.:Büyük Görevliler Kurulundan ayrılan Kardeşlerimiz için Localar Genel Tüzüğünde bir hüküm var: birden fazla Locada görev alamamak hususunda. Ben, bizi bu konuda tenvir etmenizi istirham edeceğim, acaba bu madde ile Büyük Görevliler Kurulundan ayrılmalar arasında bir ilişki var mı?.....

İçinde bulunduğumuz kritik yıllar:

Velit İsfendiyar K.: ...Dünya Çocuk Yılı için ne gibi bir katkıda bulunmamız düşünüyor?

1981 yılında, tüm dünyada kutlanacak olan Atatürk'ün doğumunun 100. yıldönümünde Türk Masonluğunun ne gibi bir varlık göstermesi önerilmektedir?

Ülkemizin çok kritik günler geçirdiği bu sıralarda Türk Masonluğuna nasıl bir görev düşmektedir?

Raporda güncel ve önemli konular hakkında Büyük Loca görüşlerinin belirtilmesini çalışmalarımıza ışık tutacak bir yön verecek konulara yer verilmesini çok arzu ederdim.

Binaların, mobilyaların durumu:

Sait Pembecioğlu K.:maalesef ve üzülererek ifade ediyorum ki, toplanmış bulunduğumuz Locada dahi, Masonik sembollerimiz, Büyük Üstadımızın oturduğu koltuğun arkasındaki üçgen dahî, bir iplikle tutturulmuş vaziyettedir..... Geçenlerde bulunduğum bir erişirmede⁷⁸, ışık verildiği zaman, ışık yoktu ortada. Veriliyor, ama ışık yok. Yani, reflektör yok. Demek her Locanın kendi reflektörü var, onu getiriyorlar.

Değişen işaretler - Millî işaret olur mu?

Raşit Temel K.:İkinci derecenin düzenli duruşu ve işareti, senelerce evvel, ilk ritüel kabul edildiğinde, çok komplike olduğu için sonradan değiştirilmişti. Bunun değiştirilmesinde benim de biraz rolüm olmuştu. Yani İskoç usulünden Amerikan usulüne geçmiştik. Şimdi bu çalışma devresi içinde bunun tekrar değiştirildiğini öğrendim..... Bu seferki düzeltme ritüelle tezat teşkil ediyor. Sonra ben bunu sordum, soruşturdum.... nedir bu, esası nedir, neye dayanıyor; bu, dediler, millîdir. Şimdi Masonlukta böyle millî işaret mişaret olmaz. Bence, Mason camiasında bir işaretin değişmesi kadar mühim bir şey olamaz..... ve değiştirildiği şekilde de bir esasa istinat etmeyen ve elimizdeki ritüelle de tamamen tezat teşkil edecek bir şekildir.

⁷⁸ erişirme: sözde arı Türkçe'de tekris.

Vâdi delegeleri - Bir Büyük Görevli Yüksek Şûra'da görev alması

Bü. Üs.: (konuşulanlara toplu cevap)

Vâdilerin tesbit ettiği adaylarla Büyük Loca Genel Kurulu bağlı olamaz. İzmir'de 8 Loca, 24 tane delegesi ve Üs. Muh.i, 3 de Büyük Kurulda var; etti 27, 3 de eski görevli kabul etsek, azamînin azamîsi 30 delege çıkarır. Demek ki 16 kişi ile İzmir toplanıyor, 16 kişinin ekseriyetiyle, yani 9 kişiyle 3 tane delege getiriyor. Ve o delegelyi 200 kişilik heyete empoze ediyor. Mecbur oluyor onlar, sizin beyanınıza göre, bunu kabul etmeye. Bu böyle olmaz, ancak tavsiye olur..... Bugüne kadar, Şube idare heyeti olduğu için, buna uyduk, fakat, bugün İstanbul'daki delegelerin pek çoğu, bana bu usulden vazgeçilmesini istiyorlar. Ankara, İzmir delegelerini tanımıyoruz diyorlar..... Muhakkak ki akıllı selim sahibi olan bir Kardeşimiz, o vâdiden gelen delegelyi, vâdinin aynı zamanda şube idare heyetini teşkil edecek düşüncesiyle, ona rey veriyor.

Büyük Üstatlık konusuna gelince, çok sevdiğim, hepinizin çok sevdiği ve Masonluğu çok iyi bildiğine emin olduğumuz bir Kardeşimden bir mektup aldım.

Orhan Alsaç'ın mektubu

Ankara, 17.3.1979

*Pek Sayın Büyük Üstadım
Sevgili Nafiz Ekemen kardeşim:*

Bu mektubumu yazmak zorunda olduğum için çok üzgünüm. Ama bir benzerini bundan yıllarca önce rahmetli Bü. Üs. Hayrullah Örs Kardeşimize beraberce yazdığımızı düşünürseniz, bunda ne kadar haklı olduğumu takdir edersiniz.

Sevgili Üstadım, biliyor ve hatırlıyorsunuzdur ki, statülerimizin hazırlanması sırasında Üs. Muh.'lik gibi Bü. Üs.'lik makamının da süreli olması benim ve benim gibi düşünen kardeşlerim tarafından savunulmuş, ama sizler prensip olarak doğru bulmakla beraber, böyle bir hük-

mün statüye konmasını uygun bulmamış, ama Büyük Üstatların da iki dönemden fazla namzetliklerini koymamalarını gelenek haline getirmeyi uygun bulmuştunuz.

Bu centilmen anlaşmasına uymayan Hayrullah Kardeşimize de, nezaket sınırlarını aşmayan, ama buna rağmen onu çok üzen meşhur mektubumuzu yazmıştık. Böylece hiç de layık olmadığı halde, bu çok değerli, Masonluğa çok hizmetleri olan, rahmetli Kardeşimizi bir nevi adaylığını geri almaya zorlamıştık. Bu girişimin sonunda siz Büyük Üstat oldunuz.

Bütün bunları size hatırlatmamın nedenini anlamışsınızdır. Büyük Locadan aldığım 6 Mart 1979 gün ve 8825 sayılı levhadan, siz Büyük Üstadımın, bu devre için de adaylığınızın söz konusu olduğu anlaşılıyordu.

Aklımda yanlış kalmadı ise, geçen dönem seçilmeniz dahi, Hayrullah Kardeşimize tanıdığımız süreden fazlasını kullanmanıza neden olmuştu.

Ama bu sefer artık hem beni ve benim gibi düşünen kardeşlerimi, hem de Hayrullah Kardeşimizin ruhunu rahatsız edecek bir durum ortaya çıkıyor. Sanki bundan evvelki girişimi bir prensip için değil de sizin için yapmışız gibi.

Sizin, hem de iki vâdiden namzet olmanız, rakiplerinizin şansını azaltacaktır. Halbuki değil bu Kardeşleriniz, artık kendisini namzet göstermeyi düşünen herhangi bir Kardeşimizin de bu görevi yapabileceğine, Masonluğumuzun kişilerle kaim olmadığına inanmamız lâzım gelmez mi? Aksini düşünmek Masonluğumuza haksızlık olmaz mı? Kaldı ki, bugün hiçbir Büyük Üstat tek başına Masonluğumuzu ne âlâya ne de fenaya götürebilir. Yanında koskoca bir Büyük Kurul varken, bensiz ve onsuz Türk Masonluğu şöyle veya böyle olur, diye düşünmek, bütün Türk Masonlarına acı bir güvensizlik olmaz mı?

Bu mektubumla sizi üzdüğümü biliyorum. Ama size bunları hatırlatmakla vicdanî bir görevi yaptığıma inanıyorum. Size, seçilmeyerek Büyük Üstatlıktan ayrılmanız acı ihtimalini de hatırlatarak, hemen namzetliğinizi geri almanızı rica ediyorum. Büyük Üstatlık, Kaymakamlık zor, önemli ve şerefli görevlerdir. Bu ağır yükleri başka Kardeşlerin de yüklenmesine fırsat verilmeli, yazılı olmazsa bile, iki veya üç dönemden sonra bu görevleri başka Kardeşlere devretme geleneğinin yerleşmesi için verilen söz tutulmalıdır.

Bunu sizden, Locamdan başka hiçbir yerde görev almayı düşünmediğim bir sırada, hiçbir kişi veya grup için olumlu veya olumsuz bir düşüncem olmadan, kardeşçe rica ediyorum. Aksi halde, Hayrullah'a büyük haksızlık yaptığımız düşüncesiyle onun ruhundan nasıl özür dileyeceğimizi bilemiyorum.

Pek Sayın Büyük Üstadım;

Beni affedin. Türk Masonluğu kadar sağlığımızı da düşünün ve bu ağır emaneti daha fazla yüklenmeyin, böylece de Hayrullah'a mektup yazan Kardeşlerimizin içlerini rahatlatın.

Sonsuz sevgi ve saygılarımla,

*Kardeşiniz,
Orhan Alsaç*

Bu mektubun bir kopyası Hayrullah Örs Üstadımız zamanında Büyük Kurul üyesi olan kardeşlerime de gönderilmiştir.

Not:

Zamanında, Nafiz Ekemen ve Orhan Alsaç'ın imzalarıyla gönderilen mektubu Büyük Üstat Hayrullah Örs "Bir Büyük Üstada böyle mektup yazılamaz; izi dahi kalmamalı" diyerek, dosyada da kopya bırakmamak üzere yırtıp atmıştır. Çok kısa olan bu mektubun bir fotokopisini Ahmet Örs K. saklamıştı, yalnız eski fotokopi yöntemiyle yapılan bu kopyanın tüm mürekkebi uçmuş, okunamaz hale gelmiştir (C.L.)

Diyor ki, sen diyor, üç defa Büyük Üstatlık yaptın, artık istenmiyorsun,.... sen bu işten feragat et. Ben feragat etmeye çoktan hazırım Kardeşlerim; feragat da etmiştim. Fakat burada, Reşit'in söylediğine cevap vermiş olacağım, hadise umduğum gibi gelişmedi. Büyük Locamızın iki Büyük Görevlisi, Büyük Sekreteri ve Büyük Hatibi, daha dönem bitmeden, Yüksek Şûra'da vazifeye girdiler. Benim Büyük Loca istiklâli ve Büyük Locadan üstün kuvvet tanımama prensibi ile zıt

olan bu şey karşısında, Büyük Görevliler Kurulunu fevkalâde toplantıya çağırdım. Büyük Görevliler Kurulu, Localar Tüzüğü'nün kendisine verdiği yetkiye göre, maddeyi tefsir etti. Bu maddede diyor ki, Görevliler Localarda hiç bir vazife alamaz ve delegelik sıfatları kalkar. Büyük Locada delegelik sıfatı kalkıyor, başka bir vazife alamıyor, bu ne ? Büyük Görevli tamamen müstakil olacak, hiç bir tesir altında kalmayacak ve kararlarında serbest bulunacak. Bugün, bu Büyük Görevli Kardeşlerimizin, Yüksek Şûra'da da görev kabul etmelerini uygun bulmadık. Çok kıymetli ve çok bağlı olduğu, çok faydaları ve hizmetleri dokunmuş ve dokunacak olan bu Kardeşlerimizden rica ettik, ayrıl dedik.

Onun için sizden raporun kabulüne karar verirsiniz, bu hususun da tefsirine karar verilmesini istiyoruz ki, yarın, bir Yüksek Şûra ile Büyük Loca arasında yeni sürtüşmeler olmasın. Bu 20 kişi Büyük Locada Büyük Görevli, bu 20 kişi varsın, Yüksek Şûra idare heyetinde vazife almasın. Yüksek Şûra'nın da kendine göre kıymetli üyeleri var. Niçin Locasında Üstadı Muhterem olmuyor bir delege, niçin Locasının delegesi olmuyor bir Büyük Görevli de kalkıyor Yüksek Şûra'da vazife alıyor?

Onun için, ben çoktan razı idim Kardeşlerim, fakat, hadiseyi bilen yok, yıldırım gibi çıktı karşımıza. Bunu da Heyete izah ettim. Türk Masonluğu ve Büyük Locanın menfaatine uygun bir kararı kabul edeceğinizi ümit ediyorum. Ama kabul etmezseniz, rey vermezsiniz..... Efendim?

Yakacak konusu:

....Yakacak meselesi, biz onun oradaki mevcudiyetini görüyoruz, onu da heyet ele alacaktır, ne şekilde değerlendirilir, ne şekilde faydalanılır. Cemal Gücü bir yazlık kamp yapalım dedi, o da olmadı. Üzerinde durulacak büyük bir konumuzdur, milyonlarımız yatıyor orada.

Büyük Üstat daha sonra Büyük Kurul için iki ayrı yetki istedi:

1-Gelecek yılları da kapsamak üzere, gayrimenkul edinme, inşaat gibi konularda karar verme;

2-Büyük Kurul üyelerinin Yüksek Şûra'da görev almalarını yasaklayan uygulamanın onaylanması.

Sonuçta, Büyük Üstat ilk konuda istediği kararı elde etti, ikinci konuda ise hiç bir karar alınmadı, bu arada çok sert tartışmalar oldu.

Yüksek Şûra ilişkileri üzerinde yapılan konuşmalardan ayrıntılar:

Büyük Üstat:İntizamımız pamuk ipliğine bağlıdır. İngiltere Büyük Locası intizamımızı pek sağlam olmayan Resne Locası olayına bağlamıştır..... Ziya ve Macit'ten ayrılmak mecburiyeti olmuştur. Yüksek Şûra ile yazışmalar oldu. Sağırdır. Polemik açılmasını istemiyorum. Ağırdır, yani bir Büyük Locanın yutamayacağı, hazmedemeyeceği derecede ağırdır. Bunu okumayacağım, onun için polemik açmayalım.

Fikret Çeltikçi K.: Efendim, ben bu hususta senelerden beri, bu heyetin huzurunda çıkışlar yapardım, iki cemiyetin iç içe olmaması gereğini vurgulardım..... Fakat, maalesef bizde yalnız Büyük Kâtibimizin bir başka cemiyette şansölye olmasından dolayı meseleyi ortaya atmak kâfi gelmiyor, bence, Şapitr, Aeropaj reislerinin de Büyük Kurulda görev aldıkları takdirde, iki görevden birini tercih etmelerini önermiştim.

(Bravo sesleri)

Çok sevgili Kardeşime haber göndererek rica ettim, ama, nizamnamelerimizde bu hususta açıklık olmadığından dolayı, bu tavsiyemi ya duymadı, ya duymak istemedi.

Sahir Erman K.: Bu mesele ayrı bir ruzname maddesi olarak getirilmedi, yani, rapor içinde mütâlaa edilmemeli. Bugün hukuken karşımızda iki tane istifa var. İstifanın kabulü, ademi kabulü bu Cemiyetin, bu Genel Kurulun işi değildir. Binaenaleyh, istifa etmiş, tek taraflı bir tasarrufta bulunmuş iki Biraderimizin karşısındayız. Bu itibarla, biz, Daimî Heyetin tasarrufunu tasvip edici bir makam değiliz. Eğer böyle bir tasvibe ihtiyaç görüyorsa, ayrı bir ruzname maddesi ile gelir buraya. Onun için reye konulmamasını teklif ediyorum.

Yaşar Şendal K.:Buraya seçtiğimiz delegelerin %80'i Fikir Kulübü üyesidir, dolayısıyla Fikir Kulübünün etki ve tesiri bizatihî içimizdedir. Fikir Kulübünün Türk Masonluğuna etkisi mevzuunda hiç birimizin hiç bir şey söylemeye hakkı yoktur. Lokallerimizde Fikir Kulübünün baskılı resimleri asılıdır, mevcut bir piramidin en tabanında gezen insanlarız. Evet, bir piramit vardır.

Seçimler:

Büyük Üstatlığa aday Nafiz Ekemen, Şekûr Okten ve Fikret Çeltikçi K.ler arasında yapılan seçimde, 166 mevcuttan Nafiz Ekemen 109 oy, Şekûr Okten 51, Fikret Çeltikçi ise 6 oy aldılar.

Büyük Üstat Kaymakamlarının seçimine geçildi. Ankara Vâdisinden Şekûr Okten ve Cavit Yenicioğlu aday olmuşlardı. Şekûr Okten 12 yıl müddetle bu görevi yaptığını belirterek, Cavit Yenicioğlu'nun lehine feragat etti. İzmir Vâdisinden de Halit Arpaç K. tek aday olarak seçildi.

Seçimlerin sonucu:

Bü. Üs.	Nafiz Ekemen
Bü. Üs. Kaymakamı	Cavit Yenicioğlu
Bü. Üs. Kaymakamı	Halit Arpaç
I. Na.	Sait Penbecioğlu
II. Na.	Atillâ Tengirşenk
Bü. Sek.	Suha Umur
Bü. Haz. Em.	Orhan Güreli
Bü. Sek. Yar.	Nesip Aksüt
Bü. Haz. Em. Yar.	Yusuf Nomal

Görevleri sonradan Büyük Üstat tarafından tayin edilmek üzere seçilen diğer Kardeşler: Suha Aksoy, Erdoğan Tınaztepe, Sâdi Aral, Nafi Ziya Başak, Moiz Berker, Sûzî Özmen, Sevinç Kaynak, Halil Mülküs, Şevki Kayaman, Yüksel Kazmirci, Cüneyt Eriş.

Çocuk Esirgeme Kurumu

Osman Ertörer K.: Bir Kardeşimiz Çocuk Yılı dolayısıyla ne yapıldığını ve ne düşünüldüğünü sormuştu. İzmir'deki uygulamayı aktarayım: Himaye-i Etfal Cemiyeti, şimdiki ismiyle Çocuk Esirgeme Kurumu, Masonların bir kuruluşudur, bununla övünüyoruz, ama, şu anda sahibi biz değiliz diye Eylem Locasında konuştum. Çocuk Esirgeme Kurumuna üye olduk, İzmir Çocuk Esirgeme Kurumunun merkezini Eylem locasından dört K. ve başka bir Locadan bir Kardeş, yönetimi ele aldık. Ankaralı Kardeşlerimiz Ankara merkezine gitsinler, 50 tanesi, 100 tanesi kaydolursa, 120 Lira aidatla, Ankara Çocuk Esirgeme Kurumunun genel merkezini elde etmek mümkündür. İstanbullu Kardeşlerimiz de İstanbul'u alırlarsa, Türkiye'de en çok mülkü olan ve mülklerinin değerlendirmeye ihtiyacı olan bu kurulu geliştirerek eski haline getirmek mümkündür.

☆☆☆☆

26 Mayıs 1979 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Tersimatların tab ettirilmesi

Mimar Sinan Muh. L. dan gelen ve bu Locanın 31 Mart 1979 tarihli toplantısında önemli belgelerin yayınlanması konusunda yapılan müzakere sonucu, Büyük Loca Genel Kurulu ve Dâimî Heyet zabıtlarının öncelikle ve kronolojik olarak tab ettirilmesi hususunun Büyük Locaya teklif edilmesine ittifakla karar verildiğine dair yazısı okundu.

Suha Umur K., şimdilik 1948 - 1956 arasındaki devrenin zabıtlarının bastırılmasının düşünüldüğünü belirtti.

Malî portesinin ne olduğunun hesap edilmesi için kaç sayfalık bir kitap olacağını ve ne kadar zaman zarfında bastırılabilceğinin Mimar Sinan Locasından sorulmasına karar verildi.

Hasenat

İstanbul Çocuk Sağlığı Derneği yolu ile Nazan Buran adlı kız çocuğuna yardım için her sene verilen 2500.- Liranın gönderilmesine karar verildi.

Belirli yerlere yapılan yardımların hayat pahalılığı sebebiyle arttırılması için gelecek celseye teklif getirilmesine karar verildi.

Bursa'da yeni lokal

Büyük Üstadın talebi üzerine, Sûzî Özmen K. Bursa'da satın alınamayan, ancak 5.000.- Lira aylık ile kiralanabileceği Muammer Topaloğlu K. Tarafından bildirilen yeni lokal hakkında izahat verdi. Kira mukavelesinin henüz yapılmadığı belirtilerek, Muammer Topaloğlu K.ten bu işin bu meseleyi hallettiğini, Manisa Locası ise 1979 senesi sonuna kadar verilmiş olan müsaadenin uzatılması talebinde bulunduğunu bildirdi. Yapılan görüşme sonucunda, bu hususun 1979 yılı sonuna doğru yeniden görüşülerek karara bağlanması uygun görüldü.

İnşaat işleri

Bü. Üs. 19 No.lu binanın inşaatının ikmal edilmek üzere bulunduğunu, ikinci safhanın 21 No.lu bina ile yeni binanın bağlantılarının yapılması ve 21 No.lu binanın iç tadilatı olduğunu, bu arada, şimdiye kadar hiç bir bakım yapılmamış olan 21 ve 23 No.lu eski binaların ön ve yan dış sıvalarının acilen yenilenmesi gerektiğini ve ön cephelerin esaslı bir surette elden geçirilmesi lüzumunu belirtti. Suha Umur K. bu işler için, çok kaba bir tahminle, 600.000.- Liraya ihtiyaç bulunduğunu söyledi.

Yüksek Şûra ile rahatsız ilişkiler

Bü. Üs.: Şimdi Kardeşlerim, gayetle heyecanlı bir mevzudur, bu mevzuu gayetle büyük bir sükûnetle karşılayacağız.....

Büyük Kurul üyelerinin Yüksek Şûra Atölyelerinde görev almalarında bazı mahzurların bulunduğunu ve Ankara'daki Lokalde Yüksek Şûra'nın çalışma yapmasının da keza mahzurları bulunduğuna dair Kardeşlerden tepkiler geliyor.

Şimdi hadisenin başına gelelim, heyetiniz bilsin neler cereyan etti, ondan sonra fikrinizi almak istiyorum.

Büyük seçimlere hazırlıkta Bü. Üs. olmasını arzu ettiğim Ziya Umur Şansölye oldu, dedim ki, "sen tercih et, birini al". Ziya Umur Kardeşim evvelâ kabul etmedi, şekline itiraz etti.

Büyük Kurul bir yorum yaptı. Umumî Heyette pek çok heyecanlı bir hava esti, durdurduk. Büyük Kurul üyelerinin Yüksek Şûra'da vazife almamalarına karar verdik.

Bu 20 kişi (Bü. Kurul üyeleri) Atölyelerde de vazife alsın mı, almasın mı, bunu o Kardeşlerimiz düşünsün. Bizim tüzüklerimizde böyle bir hüküm yok ama düşünsünler ki, burada kendi Localarında da vazife alamıyorlar.

Bu arada Mukbil Gökdoğan'ın hiç hoş olmayan bir mektubu var. Büyük Locada okumadım. Şu meydana çıkmıştır ki, Şûra gene aynı Şûra'dır.

Yüksek Şûra'nın mektubu ve ekinde bulunan Ziya Umur ve Macit Erbudak K.lere yazılan mektuplar ve Büyük Üstadın yazdığı cevap okundu.

Bu işi umduk ki, böyle kapattık.

Hususî münasebetlerde son derece iyiyiz, fakat bir tohum düştü. Yüksek Şûra Atölyelerinde vazife alıp almama kararını Kardeşler kendileri düşünsünler. Ben bilgi vermek için söylüyorum. Böyle nazik bir durumdayız.

Sevinç Kaynak K.: Ankara'daki lokalde onların da çalışmalarının pek çok mahzuru vardır. Onlar da programlarını asmaktadırlar. Halbuki biz, yeni Çırac Kardeşlere, Masonluk 3 derecede biter diyoruz. Bunu onlara açıklamak mümkün değil. Pratikte de mahzurları var. Masrafa iştirak etmiyorlar. Onlara büyük odalar tahsis edilmiştir. Mukbil Gökdoğan 500 Lira kira alınsın demiş, 8 aydır o da alınmıyor. Ankara'da bunu önereceklerin birisi de benim.

Büyük Üstat: Her ne yapacaksak, kararı burada vereceğiz. Lütfen Ankara ve İzmir'de emrivakî olmasına mâni olun.

Halit Arpaç K.: Hadise olan durum hepimizi üzdü. Sebebi, zamanında bir prensibe bağlanmış olmamasıdır. İlk zamanlar bu prensip kararı alınmış olsa idi, bir şey olmazdı. Ne Ziya K. imiz darılırdı, ne Mukbil K. darılırdı. Zamanıdır. Büyük Üstadı destekliyorum. Büyük

Kurulda vazife alanlar başka yerde vazife alabilirler mi, bilelim. Prensipten karar alındıktan sonra, K.ler kendi durumlarını tayin ederler.

Bina meselesi ayrıdır. İzmir'de biz onlardan senede 13.500.- Lira alıyoruz. Kiracıdırlar, levhalarını da asmıyorlar.

Cavit Yenicioğlu K.: Ben, Şapitr Başkanı ve Bü. Üstat Kaymakamı olarak müşkül durumdayım. Üzerimde büyük tazyik var. İki başkanlıktan emir alıyorsun, diyorlar. Kol başkanı olarak, oradan emir alıyorsun, diyorlar. Bu Kardeşler haklı. Emsal gösteriyorlar bana, Şekûr Kaymakam olunca, istifa etti oradan, diyorlar. 32 dereceye gelmiş bir Kardeş, pat diye istifa edemez. Bu sene dayattım, gene seçtiler. Ankaralı Kardeşlerin bana sevgisi olduğundan. Bizi serbest bırakırsanız, karar veremeyiz. 32 dereceye gelmiş bir Kardeş, sebep göstermeden istifa edemez. Ben edemedim.

Binadaki odaları Yüksek Şûra'ya ben tahsis etmedim. Şekûr tahsis etmişti. Para meselesine gelince, kıstas, kişi başına 5 Lira idi. Mukbil Üstat, bir hesap yapmış, o nispetle ayda 500 Lira demiş. 8 aydır alınmamasının sebebi, ben 500 Lirayı kabul etmiyorum. Mukbil Üstada da yazı yazamıyorum. Tabii ki tesir altında kalıyorum. Heyetiniz karar verirse, ben de istifa ederim.

Şevki Kayaman K.: Yazılarda bir şey dikkatimi çekti. İki müsavî kuvvet yok, ben o tarikatı tolere ederim. Muhabere dahî caiz değildir. Bir tehlikeye işaret etmek isterim. Hayrullah Örs Atölyelere gitmeyi men ettiği zaman, bir K. ona saldırmıştı.

Prensipten kararları yetmez, bilginin yayılması gerekir. Ben Ankara'da Arche Royale'ı teklif ettim ki, bir yerine iki olsun diye. Paşa Areopajı bırakmadı, hiç bir bahanesi yoktur. Prensipten kararına lüzum yoktur, bilgi yerleşmelidir. Yüksek dereceler fikrî mesafe kazanıyor.

Suha Aksoy K.: Bu konu çok hassas bir konudur. Yüksek Şûra gereken cevabı almıştır. Yeniden karışıklık çıkmasını arzu etmeyiz. Onların konkordato teklif etmeleri yanlıştır. Biz kararlarımızı çer çöp demeden almışız. Büyük Üstadın Ziya'yı ne kadar sevdiğini, takdir ettiğini yakından biliyoruz..... Bunun üzerine daha fazla düşülmesi gerektiğine inanmıyorum. Ben de yukarıda kol başkanıyım. Gereken kararları kendimiz almalıyız. Artık Yüksek Şûra ile uğraşmıyor intibaini verecek kararın üzerinde durmamalıyız. Bizi de sıkıştırmayın. Madem

ki umumî temayül böyledir, K.ler bir daha seçilmesinler. Binayı da şimdi ele almamalıyız.

Sait Penbecioğlu K.: Umumî Heyette de söylemiştim. Biz birbirimizden mi korkuyoruz? Yüksek Şûra bizi korkutmasın. Masonluğun geleneksel adetlerinin dışına çıkılmasın. Biz Masonik teşkilâtı hakkında bilgi vermiyoruz. Vazife alıp almamak şahsın kendisine bağlıdır. Yüksek Şûra ile aramızda konkordato mevzubahis olamaz. Mukbil Üstat o mektubu nasıl yazmış! Yapılan yanlışlıklar bilgisizlikten yapılmıştır. Oradaki Kardeşleri bir kenara mı atacağız? Temennim bunun burada kalmasıdır. Vazife almamak emirle olmamalıdır.

Halit Arpaç K.: Vaktiyle bunlar düşünülmüş olsa idi, Ziya K. de aramızdan ayrılmamış olurdu.

Halil Mülküs K.: Bu konunun üzerine daha fazla varmak doğru değil. Zıtlaşma halinde devamına katiyetle meydan vermemeli.

Orhan Güreli K.: Biraz daha aydınlanması ve hatta biraz daha temayülden ziyade karara dönüşmesi açısından biraz bilgi sahibi olmak istiyorum. Türkiye Büyük Locasında mesele ortaya getirildi, görüşüldü ve bir cephesi itibarıyla da karar alındı, Genel Kurulda. Fakat diğer cephesi itibarıyla, biz şimdi burada konunun teşmilî mahiyette ele alındığını görüyoruz; Genel Kurul da karar almama temayülünü gösterdi, hatta, kararını aldı diyebiliriz. O temayül, bir karar şeklinde, menfî bir karar şeklinde ortaya çıkabilir. Şimdi, Büyük Loca Dâimî Kurulunda görev almış bir Kardeşin Yüksek Şûra'nın kollarında idare görevi alıp almaması konusunda bir karar mı ortaya konmak isteniyor? Büyük Kurulda böyle bir eğilim seziliyor, esasında. Bu eğilim çoğunlukta varsa, o zaman bir karar şekline dönüşmelidir. Aksi halde bu eğilimlerin ne dereceye kadar geçerli ve yaygın olduğu, mutâ olduğu ortada kalacaktır. Ortada kalmaması ve Kardeşlerin şahsî sorumlulukları ve kendi yorumları çerçevesinde değerlendirilmemesi için bunun daha netleştirilmesi, çerçevesinin çizilmesi gerekir düşüncesindeyim. Çünkü Büyük Kurulda pek çok Kardeşimiz, yahut beş on Kardeşimiz bu şekilde görevli. Onlara eğer Genel Kurulda alınmamış olan karar burada alınmak isteniyorsa, bunu belirtmemizde isabet olur kanaatındayım.

Büyük Üstat: Genel Kuruldan karar alınmadı, ben aldırmadım. Tüzüklerimiz, Büyük Kurul üyeleri Localarda vazife alamaz, delege-

lik sıfatı bile kalkar, diyor. Tabii, oralarda, Yüksek Şûra Atölyelerinden bahsedilemez. Büyük Kurul da böyle bir karar vermiyor. Her Kardeş kararını kendisi vermelidir.

Şevki Kayaman K.: Bu anda siz, vazife almamaları için telkin ve tavsiye edebilirsiniz.

Cüneyt Eriş K.: Tehlikeli boyutlara ulaşmak üzereyiz. Büyük Kurul üyeleri Felsefî Derecelerde bulunuyorlar. Grup başkanı olmasınlar deniyor. Terfi ederse de gitmesin mi, Atölyelerde çalışsın mı?

Halit Arpaç K.: Burada vazifeliyse, orada vazife almasın. Dereceye girmesin değil.

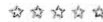
Orhan Güreli K.: Büyük Kurulun eğilimi acaba yaygın mıdır? Bunu öğrenelim.

Büyük Üstat: Yapılmış bir muamele var, bugün acele etmeyin, istifa etmeyin, düşünün, nasıl teklif ederseniz, edin.

Orhan Güreli K.: acaba, Türkiye Büyük Locası ile Yüksek Şûra arasında bir karşılıklı güvensizlik mi var? Ve bu güvensizlik olması halinde, Büyük Loca üyelerinin Yüksek Şûra'da büyük görev almalarının dışında, üye olarak bulunmalarında da acaba mahzur telâkki ediliyor mu? Görev sahibi olmak, Büyük Loca kurallarına aykırı hareket edebilme durumunu mu acaba doğurur intibai var Kardeşlerimde?

Büyük Görevli, kendi Locasında, vekâleten görev alabilir mi?

Vekâleten vazife alan bir Kardeşin Loca idaresine karışmadığı, ancak merasimde vazife ifa ettiği, bu bakımdan mahzur olmadığı belirtildi.

Nur-u Ziya yokuşunda kaybettiğimiz ikinci Büyük Üstat:

6 Eylül 1979 günü, Büyük Üstat Nafiz Ekemen, toplantı sonrası Kardeş sofrasına katılmak üzere, Nur-u Ziya Sokağı'nın dik yokuşunu tırmanıp Rejans Restaurant'a ulaştığında rahatsızlandı, İlk Yardım Hastanesine götürülürken, yolda ruhunu teslim etti.

Ev:in U: Mi:ni Anarak

HÜR VE KABUL EDİLMİŞ
MASONLAR BÜYÜK LOCASI
No. 09666

İstanbul, 7 Eylül 1979

Muhterem Localara T A M İ N

Sevgili Kardeşlerim,

Türk Masonluğunun Pek Sayın Büyük Üstadı

NAFİZ Z. EKEMEN

âni bir şekilde aramızdan ayrılarak ebedî hayatına kavuştu.

Türk Masonları matem içindedir.

6 Eylül 1979 günü, kendi Locası Sadık Dostlar toplantısına katıldıktan sonra, Loca kardeşleri ile Rejans lokantasında yemek yemek üzere lokali terk etti .

Neşeli bir şekilde lokantaya varduktan çok az sonra fenalık geldi. Bütün yardımlara rağmen, kısa bir müddet sonra, saat 20.15'de kardeşlerinin kolları ve göz yaşları arasında, İlk Yardım Hastahanesine götürülürken, ruhunu teslim etti.

Cümlemizin başı sağ olsun.

Büyük Sekreter

Daha önce, 6 Ekim 1977 tarihinde, Büyük Üstat Hayrullah Örs Kardeşi, aynı yokuşu tırmandıktan sonra, İstiklâl Caddesinin köşesinde geçirdiği bir kalp kriziyle kaybetmiştik.

Bu elim haber, Büyük Sekreterin 7 Eylül 1979 tarihli tamimiyle Kardeşlere duyuruldu:

☆☆☆☆

18 Eylül 1979 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Yüksek Şûra ilişkileri: Büyük Kuruldan istifa

Büyük Hazine Emni Orhan Güreli K. in görevinden istifa ettiğini bildiren mektubu okundu. Orhan Güreli K., istifa mektubunda 26 Mayıs 1979 tarihinde yapılan Büyük Görevliler Kurulu toplantısında, Bü. Gör. Kuruluna seçilmiş bulunan üyelerin Türkiye Yüksek Şûrasına bağlı kollarda idarî vazife üstlenmiş olmaları halinde, bu görevlerden birini tercih etmeleri ve bu tercih kararlarını kendiliklerinden vermeleri gerektiği şeklinde ortaya çıkan görüş ve eğilime katılmadığını, sebepleriyle izah etti. Yüksek Şûra'ya bağlı bir kolun başkanlık görevini ifa etmekte olduğundan, ve bu görüş karşısında Bü. Haz. Em.liği görevini bırakmak zorunluluğunda kaldığını bildiriyordu.

Orhan Güreli'nin yerine Suat Ağagal K. Bü. Haz. Eminliği görevine getirildi.

Bölgecilik

Ankara'da Gönül Mimarları Locasında, "Localar Genel Tüzüğündeki çelişkiler" başlıklı konferansın, üstelik Çırac derecesinde bir Kardeşe yaptırıldığının eleştirilmesi esnasında, Cavit Yenicioğlu K., "Umumî bir şekilde tahkikat yapmak üzere bunu Ankara'ya havale edelim" deyince, Suha Umur K., aşağıdaki cevabı verdi:

"Anlamadım Cavit Üstadım, Ankara'ya havale edelim..... belli kurullarımız var: Büyük Görevliler Kurulu var, bunu burada görüşebiliriz, yahut Haysiyet Kurulumuz var, oraya havale edebiliriz. Ankara'ya havale edelim diye bir şey olamaz...."

Eğitim eksikliği ve Ritüel ile Tüzüklere uygun olmayan davranışlar karşısında Üs. Muh. lerin aczi, Masonlukta despotizm lâzım.

Suha Umur K.: Biz burada, her meselede kolayına kaçıyoruz, bir tamim yapalım diyoruz. Tamimle bilgisizlik önlenemez, ancak ikaz edilir..... Bu bilgisizliği Masonluktan nasıl kaldırabiliriz? Beş senede Üstat oluyor, Üstadı Muhterem oluyor, ama yalan yanlış şeyler yapıyor, tüzükleri bile bilmiyor..... Bugün bir tamim yaparsak, sadece yasak savmış oluyoruz. Hiç bir meseleyi halletmiyoruz.

Cavit Yenicioğlu K.: ...Eğitim Locası için altı senedir çalışıyoruz, halâ Localar Eğitim Locasına Kardeşleri göndermiyor.

Suha Aksoy K.: Sait Üstadın dediği gibi, Localarda Masonik olmayan konferanslar verilemez, diyebilir miyiz? Masonluğu biz Localarda öğreteceğiz. Gelir vergisi hakkında, betonarme, kalp cerrahisi hakkında.....

Halit Arpaç K.: Zaten şimdi geçmişten bazı dersler almak gerekcek. Büyük İdare Kurulu olan bizler, bendeniz de dahilim, ve Loca Üstadı Muhteremleri, mücadeleyi göze alamıyoruz. Müsaadenizle, diğer, otoritenin tesisi için bazı ahvalde sertlik de lâzım, ama bu sertlik sopa ile, tokatla değildir, alınacak tedbirlerdir. Siz diyorsunuz, meselâ altı senedir, Eğitim Locasındasınız. Hepimiz Locaya hatalı giriyoruz. Üstadı Muhterem bir çekici vurup da Kardeşim, muntazam gir, demekten çekiniyor. Çünkü ona geliyor ki, ben bunu dersem küçük düşecek, yahut bir dahaki sefer Locaya gelmeyecek. Bu benim gördüğüm, kırk dokuzuncu sene aranızdayım, gördüğüm manzara bu. Biz çekiniyoruz, bir icraatı icraat haline sokmaya, çekindikçe de gayet tabii, herkes de kendi bildiği gibi yapıyor, Üs. Muh. bir şey söylemiyor, göstermiyor, göstermek istemiyor, yahut, açık konuşayım, çoğu da bilmiyor. Üstadı Muhteremlik bir sanattır, ayrıca bir bilgi, kolay iş değildir, elit zümreyi alıp karşına, dört başı mamur mevzuda idare edeceksin..... Böyle bir kafa yok ki, bir çekiç vuruyor, hop olup bitiyor, bir çekiç vuruyor, kapıyor, ondan sonra aşağı iniliyor, senin şerefine, benim şerefime, vur patlasın, çal oynasın; ne Üstadı Muhteremin Üstadı Muhterem şahsiyeti var, ne de Kardeşlerde.....Biz de Büyük Kurul olarak, müsaade ederseniz, sakın küsmeyin, ben de suçluyum, hiç bir zecrî tedbir alamıyoruz afakî kalıyor, aman despotizm olmasın. Masonlukta despotizm lâzım, kusura bakmayın. Yoksa bu

ananeler başka türlü yürümez. Bugünkü neslin tahammülü yok, öyle beş saat ayakta dursun. yahut çık dışarı dediğin zaman güler yüzle çıkıp tekrar girsin. Çok kritik devreye girmiştir Türkiye Masonluğu. Dünkü Müptedî⁷⁹ Birader yok karşınızda, ve müsaadenizle, dünün de mütevazı ilmiyle temayüz etmiş, Locayı yürütecek Üstadı Muhteremi de yok. Benim Türk Masonluğunda gördüğüm durum bu. Bu nasıl, nerede durur, nereye gider, bilmiyorum. Müsaadenizle, ya hizmet etmeliyiz, icap ettiği zaman cezrî hareket edelim, yahut böyle işte, tamam yazarız, tavsiye ederiz, bilmem ne edip geçeriz.....

Nafi Ziya Başak K.: Zecrî nasıl hareket edelim?

Halit Arpaç K.: O çekici elinde tutan Kardeş, isterse çok tatlı.....

Nafi Ziya Başak K.: Çekici tutan Kardeş vazifesini yapmadığına göre....

Halit Arpaç K.: dışarıda çağırırım, arkadaş sen antimasonik çalışıyorsun, seni

Nafi Ziya Başak K.: Buna ne yapacağız, buna ne yapacağız, dışarı çağırmaya imkân yok....

Halit Arpaç K.: ...beni avukat ağzıyla konuşmaya mecbur edeceksin.....

Nafi Ziya Başak K.: Büyük Üstadım, Halit Arpaç Üstadım.... Üstadı Muhtereme ihtarda bulunabilir miyiz? Bence yapılacak şey, o bu yurduğunuz ikaz, mikazdan evvel, bu Üstadı Muhtereme ihtarda bulunmak, ondan sonra ihtarda bulunulduğu, isim zikredilmeksizin, tamam edilmesi.

Halit Arpaç K.:çok böyle olaylar var. Burada, aşağıda bir Tönü Blanş oldu. Bir ara, bir Birader, "Heeeeey yeter!" Üstadı Muhtereme bağırdı. Ben de yanında oturuyordum. "Yeter" dedi "artık konuşurma, biraz da kafamızı dinleyelim". Üstadı Muhterem gayet müteessir oldu, gayet efendi adam, vazifesini bilen adam, öbürü sarhoş. Tamam mı? Ben orada misafirim, durdum, ne yapacağım diye, yani bana söz verseydi, arkadaşta....., "müsaade ederseniz, Merasim üstadını çağırın, biraz dışarı götürsün, hava aldırsın" derdim. bunu demek lâzımdı, demek zamanı geldi, müsaadenizle.

⁷⁹ müptedî: çırak

Moiz Berker K.:Eskiden bize öğretmişlerdi. Her hangi bir konferans verildiği zaman, sonunu Masonik şekilde bağlamak lâzımdır. Ben kalp hastalıklarından bahsederken, Masonun hijyenik bakımdan kalbe karşı nasıl davranması lâzım geldiğini ilâve etmem lâzım. Nasıl ki bir maliyeci bir konferans verecekse, bir Masonun maliye karşısında nasıl davranması gerektiğini öğretmesi lâzım. Yani bir Masonik bağlantı lâzım.

Üstadı Muhterem bugün çekicini vurmaktan çekiniyor. Niye? Tatlı sert olmak lâzım. Bunu Üs. Muh.in bilmesi lâzım. Niçin beş sene bekletiyoruz? Masonluğu öğrensin diye. Öğrenmedi ise, Üs. Muh. olmasın. Bunu ikaz edelim, fakat daha evvel biz burada düşünelim, biz burada karar verelim. Yalnız tamim yazmakla bir yere varamayız.

Suat Ağaçgil K.: Haricîleri almada hata var. Haricî seçerken, orada bir madde var: Masonluğu temsile ve temessüle elverişli midir? Tahkikat evrakına "evet" diye yazıyor. Niçin yeterlidir? Hangi noktalarda yeterlidir? bu belirlenemiyor. Bir istihbarat yönetmeliği yapsak?

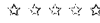
Suha Umur K.: Suha Üstadım haklı, Moiz Üstadım haklı, Halit Arpaç Üstadım haklı, Üstadı Muhteremler iyi değil, Kardeşler girip çıkmasını bilmiyorlar, tüzükleri kimse bilmiyor, yeni bir Kardeş alırken, ne yapacağımızı bilmiyoruz. Bütün bunlar neden? Hiç kimsenin Masonik bilgisi yok. Burada mesleğimiz Masonluk, ondan sonra doktorluk, bilmemneçilik. Biz burada Masonluğu Kardeşlerimize nasıl öğreteceğiz? Şimdiki Kardeşlerimizin hiç biri Masonluğu bilmiyor, bilmeyenler artık Üs. Muh., v.s. mevkilerinde. Bunu bugünden yarına yapamayız, ama, ben gene tekrar ediyorum, uzun vâdeli bir program yapmamız lâzım, bir şey düşünmemiz lâzım ki bunlar, o zaman bunların hepsi halledilir. Tüzükler de okunur, iyi Masonluğu bilen birisi, tüzükleri de bilir, tahkikat yapmasını da bilir, Üs. Muh. nasıl davranacağını bilir, Üs. Muh.'e nasıl davranılacağı bilinir. Büyük Görevliler Kurulunun esas vazifesi bu olmalıdır.

Halit Arpaç K.: 1935'den evvel, konferans verecek Kardeş, Üstadı Muhteremine metni verirdi, Üstadı Muhterem dilediği yeri çizirdi.

Suha Umur K.: Bir tüzük maddesi okumama müsaade eder misiniz? L.G.T.'nin Büyük Hatibin vazifelerinde, "Locaların fikrî mesaisini tanzim ve çalışmaların istikametini göstermek üzere, her sene başında bir rapor hazırlar, bu rapor Localara tamim edilir." Ne Suha Aksoy

K. ne de ondan evvelki Hatip K. bunu yapmadı. Tüzüklerimiz mükemmeldir. Tüzüklerimizde her şey var, biz tatbik etmiyoruz.

Halit Arpaç K.: Eski ritüellerimizde Hatip diye bir adam vardı. Hatibin kanunî mütalâası alınmadan, hiç bir şeye karar verilmezdi. Hatip, icabında Üstadı Muhteremin en büyük yardımcısıydı, kalkardı, "kanun namına, bu böyle olmaz" diyebilirdi.

20 Ekim 1979 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Personel sorunları

Bu toplantıda tartışılan ana konu personel maaşlarının artırılma mecburiyeti, bunun zamanlanması, buna yönelik kaynak yaratmak üzere gelir artırmak, bunun da tek şeklinin, Genel Kurulda alınan karara uygun olarak, belirli bir oranda aidatlara zam yapmak olduğu anlaşıldı. Ancak zam, Kardeşlere antipatik geleceği için, istenilmeyen bir yöntemdi. Profesyonel kadro yerine emekli Kardeşleri sekreterlikte kullanmanın verimsiz olacağı belirtildi. Bu arada, henüz bir kadrolaşma olmadığı, merkezde ve vâdilerde, bürolarda kaç kişiyle çalışılacağıın tesbit edilmesi istendi. Zam yapılmadığı takdirde, memurlarımızın sendikalaşabilecekleri endişesi de dile getirildi.

Vâdi değiştiren Büyük Kurul üyesi

Ankara kontenjanından seçilerek Büyük Kurula giren Şevki Kaya-man K.in İstanbul'a taşınması üzerine durumu tartışıldı. İstanbul'da olmasına rağmen, Ankara Vâdi Yönetim Kurullarına iştirak etmesi istendi.

Ritüellerin dili

Suha Umur K.: Üçgül Muhterem Locasının bir davetiyesini takdim ediyorum. "Sa. Lo.mızın Üstadı Muhteremi" yazılı. Bu, Saygıdeğer Locamızın mı? Saygılı mı?

Şevki Kayaman K.: Saygıdeğer.

Suha Umur K.: Bilmiyorum ne olduğunu. Bilmeme de imkân yok. Tüzüklerde böyle bir şey yok. Yukarıda Üstadı Muhterem diyor, altında Saygıdeğer Üstat diyor. Saygıdeğer Loca diyor.

Nafi Ziya Başak K.: Ne diyor bizim kitaplarımızda?

Suha Umur K.: Muhterem Loca ve Üstadı Muhterem.

Nafi Ziya Başak K.: Öyleyse bir levha yazalım.....

Cavit Yenicioğlu K.:İskoç ritüelinden tercümeler vardı, sarı kaplı, pembe kaplı... orada, her ikisi de konuşulsun diye, parantez içinde "Üstadı Muhterem", parantez içinde "Saygıdeğer" vardı; Sekreter, yazman oradan kaldı, sonradan ritüellerimizden bunlar kalktı.

Şevki Kayaman K.: P. S. Bü. Üs. diyorum, Pek Muhterem demiyorum..... Hulûs Locası ne diyor Üs. Muh.'e ? Rumca bilen var mı aranızda?

Suha Aksoy K.: Ritüelde ne yazıyorsa onu söylüyor.

Şevki Kayaman K.: Üs. Muh.'in karşılığını söylüyor. Freedom Locası da Worshipful Master diyor. Peki, niye tasavvur etmiyorsunuz, Osmanlı Locasında Üs. Muh., Türk Locasında Saygıdeğer Üstat denebilirsin. Osmanlılar Osmanlıca konuşurken, Türkler de Türkçe konuşur. Bu dil düzelecektir, ısrara lüzum yoktur.

Moiz Berker K.: O zaman hepsinin değişmesi lâzım. Murakıp değişecek, Nazır yerine Bakan diyeceğiz, Mahufa, Muhakkike.....

Halil Mülküs K.: Efendim, bu kelime konusunda, tabir değil, kelime. Bir müessese çalışarak kelimelerin karşılığını Öztürkçe, yani gerçekçi Türkçe'yi bulma gayreti içerisinde. Bazen abartılıyor, bazen de tam karşılığını buluyor, fakat giderek yerine oturuyor. Yani artık Osmanlıca, Arapça, Farsça, Frenkçe Türkçe'den sıyrılıp atılıyor. Şimdi buyruldu ki, meselâ, Üs. Muh. yerine Saygıdeğer konulursa, bunu başkası da başka türlü söyleyebilir. Hayır, Üs. Muh.in bir karşılığıdır Saygıdeğer, onu başka türlü söylemek, onun yerine bir kelime ikame etmek olanaksız. Binaenaleyh, Türkçeleştirmede sakınca nerede olabilir? Bir ifade keşmekeşliği mi? Hayır, bu olmaz, çünkü giderek Türkçeleşiyor, giderek dil arlaşıyor. Bugün siz bir tamim yayınlarsınız, 10 sene sonraki Masonlukta bugün yayınladığınızın tersi olacaktır ve Türkçe kelimeler girecektir. Nitekim şu elimizdeki içerisinde o kadar güzel Türkçe kelimeler var ki, arınmış dille, insan iftihar ediyor. Binaenaleyh bir tamim yapıp da, ille şu kelimeler kullanılacaktır demenin bence yeri yok.

Cavit Yenicioğlu K.: Arınmış dile karşı değiliz. Ama bunun arınmış dile okunmasını serbest bırakırsak, bazı yerlerde anlayamıyoruz. Hakim dahi karar safhasında

Halil Mülküs K.: Yazmıyor Üstadım, tamamen Öztürkçe yazıyor. Bugün Temyiz Mahkemesinden....

Cavit Yenicioğlu K.: Mahkemelerin adlarını sayın bana.

Halil Mülküs K.: Asliye Mahkemesi, Sulh Mahkemesi...

Cavit Yenicioğlu K.: Bitti Kardeşim. Ben hukukçu değilim, ama, bazı şeyleri değiştiremezsiniz. Kanunun vaz ettiği şeyi nasıl değiştirirsiniz? Dilin arındırılmasına ben de taraftarım, fakat tatbikatta sapık bir şeye geliriz. Yarın zaptı okurken anlayamazsınız.

Sevinç Kaynak K.: ... Bu tartışma iki sene evvel de cereyan etti, o zaman da Localara ikazda bulunuldu. Fakat bazı Localar Büyük Locanın tamimine uymamakta ısrarla devam etmektedirler. Bu iş yalnız saygıdeğer lâfı ile de kalmadı, Üstat, Usta oldu, bunun gerekçesini buradaki Kardeşlerimiz kendilerine göre izah ediyorlar, kendilerini tatmin ediyorlar ki, o şekilde kullanıyorlar. Ama, başka bir Loca Usta yerine başka bir kelime bulabilir, bu işin sonu yok. Bugün Türkiye'de dil üzerine çalışan kurulun da çok başarılı olduğunu, maalesef, düşünemiyorum. Şükranla da karşılamıyorum, Halil Üstadım gibi. Acayip lâflara hepimiz şahit oluyoruz. Bu bir tutuculuk da olmadığı gibi, diğer şekil de ilericilik değil. Önümüzdeki yazılı metinlere uymak mecburiyetindeyiz.

Nesip Aksüt K.: Biraz evvel bir Loca ikaz edildi, daha evvelki Kurulda alınan karar üzerine, Tüzüğü konferans mevzuu yaptılar diye. Her şeyin yeri var. Madem ki metin budur, bunu tatbik edeceğiz. Saygıdeğer Üstat yerine, biri çıkar, "Çok Sayılan Üstat" der, öbürü, "Sayılır Üstat" derse, bunun içinden çıkılmaz. Türkçe'de başka kelimeler de bulunabilir.

Cavit Yenicioğlu K.: Yalnız "Saygıdeğer Üstat" mı kaldı?

Suha Umur K.: Masonluk muhafazakâr bir müessesedir. Türkçe karşılığı olan, tutucu, gerici ise hiç değildir. Tutucu, gerici diyorlar muhafazakârın karşılığında, hiç olmadı. Masonluk muhafazakâr bir müessesedir; onun için Yeni Türkçe kelimeler iyice yerleşmeden, her hangi başka bir şey gibi, bunları kabul etmez. Localara bir tamimin

yazılmasını ve Tüzükte bulunan kelimelerin dışında, saygıdeğer, v.s. gibi kelimeler kullanılmamalıdır.

Suha Aksoy K.: Eski ritüelleri bulursanız, dilleri çok ağırdır. Oradan kalkmışız, buraya gelmişiz. Buradan da daha ileri elbette gidilecektir. Ama bunun kararını her Loca kendiliğinden veremez.

Cavit Yenicioğlu K.: Zaman içinde ritüellerin değişmesine ben de taraftarım. Ritüel ve tüzüklerin harfiyen tatbikine oybirliği ile karar verelim.

Halil Mülküs ve Şevki Kayaman Kardeşlerin karşı oyları ile, tüzüklerin harfiyen tatbikine çoğunlukla karar alındı.

Ankara'da Yaptırılan Kardeşler Okulu, bölgecilik, Masonluk bir yardım derneği midir?

Halil Mülküs K.: Ankara'da, sanıyorum ki geçen günkü Bü. Üs. levhası ile de haberiniz var, bir okul yapıldı, hasbelkader bu okulun açılışında bulundum. Vali ve bütün Vilâyet erkânı geldiler, fevkalâde bir törenle okula "Kardeşler" adını verdik. Bütün giderleri tarafımızdan karşılandı. İsterdim ki hepimiz ayrı ayrı orada bulunasınız ve o mükemmel durumu, hazzı paylaşasınız. Orada bir nur yağdı. Başka köy okullarının da tarafımızdan yapılmasını istirham ederler. Bütün vâdilerde, her Locadan beşer, altışar bin Lira toplamak suretiyle bunu yapabiliriz. Ankara'da bunu kendi çapımızda yaptık, keselerin geliri buraya harcadık. Bazı Kardeşlerimiz kendilerini fevkalâde vererek bu amaca çalıştılar, oluşturdular. Olmayacak bir şey yok, ciddi bir biçimde bunun elle tutulur şekilde üzerine varılmasını, kabul edilmesini, tamim olunmasını, her Locada ayrı ayrı görüşülüp istenmesini, peşine düşülmesini temenni ediyorum..... İsmimizi de aynen verebileceklerini vaat ettiler, bir kaymakamdan aktarılmış yazı elimizde dir.

Atillâ Tengirşenk K.: Halil Üstadım bir parçacık bahsettiler. Yaptığımız mektepten bize bir mektup geldi.... Köy öğretmenleri ile haberleşme ve bilmem ne Derneği....

Cavit Yenicioğlu K.: Bir Okul Yaptırma Derneğinin bir de Kaymakamlığın yazısı var. Yeni bir istek. Vaktiyle Büyük Locanın bir teşebbüsü vardı. Dışarıdan bize bir para göndermişlerdi, ne oldu?

Suha Aksoy K.: Ben onu bizim gelirlere koymadım, dışarıdan para

Nafi Ziya Başak K.: Arz edeceğim şekle ait bir husustur. Bu mektubun Türkiye Büyük Locasının arşivine girmesi gerekir.

Atilla Tengirşenk K.: Evet, ama, bize yazılmış efendim.....

Masonluk yardım derneği midir? Dışa açılmak.....

Suha Umur K.: Büyük Üstadım, Masonluk bir yardım derneği değildir. Bunlar, Lions, Rotary Kulüplerinin işleridir. Şurada, burada mektep yapmak, yahut para toplayıp yardım etmek.... Bizim yardım yapacak şeyimiz yok.

Cavit Yenicioğlu K.: Şimdi Kardeşim, ben de bu sizin söylediğinin karşısındayım. Bunun misalleri var. Amerika'da, Teksas'ta koskoca bir hastane var, Washington'da da, başka yerlerde de var, resimlerini size gösterebilirim.

Suha Umur K.: Büyük Üstadım, önlüklerimiz ne halde bizim? Orada kuzu derisinden başka önlük kabul etmiyorlar. Orada, artan para ile elbet yapılacak.

Cavit Yenicioğlu K.: Şimdi bunlar bizim, yapabilir miyiz, yapamaz mıyız? Dünya Masonluğu dışarıya abide dikmiş, hastane, çocuk hastanesi açmış, felçli çocuklar için ayrı hastane açmış, bir vekâlet kadar. Ben de sizinle beraberim. Önlük meselesi var, müstahdemin parasını düşünmemiz lâzım. O başka.

Suha Umur K.: Damımız akıyor, tuvaletimiz yok....

Atillâ Tengirşenk K.: Ben sözümü bitirip izah etmedim ki. Ankara'daki mektebi nasıl yaptığımızı arz edeyim. Bazı Büyük Kurul üyelerinin zannettiği gibi, Türk Masonluğunun bütçesinden yapmadık.....

Cavit Yenicioğlu K.: Atillâ Kardeşim, uzatmağa lüzum yok. Cebimizden para verdik, topladık..... bir Loca başlattı, bir Locanın malı olmasın dedik, Vâdinin malı olsun dedik..... eserleri var dünya Masonluğunun. Başka türlü açılmayız dünya umumî efkârına. Ama, bakin, bugün işte maarıftan gelir. Ben de bir yardım cemiyeti olmadığımızı biliyorum, ama bana Erzurum hapisanesinden yazı yazıyor adam.....

Suha Umur K.: Büyük Üstadım, sözlerinizi daha iyi anlamak için soruyorum. Dışarıya açılmakla neyi kast ediyorsunuz?

Cavit Yenicioğlu K.: Başka türlü isminizi duyuramazsınız. Adınızı böyle duyuracaksınız. Kapıya yazamayız. Neden yazamayız kapıya? Taşlarlar bizi diye! E, pekalâ, cebimizden üç kuruş, bir sürü yalan söylüyoruz..... bu torbaya atacak.... vereni mağrur, alanı mahcup etmeyecek diyorsunuz. Kime ne yapacağız o zaman? Kardeşimize yardım yapmıyoruz, o torbaya atarken, orada yazıyoruz: kimsesizlere yardım ediyoruz. Yardım cemiyeti değil diyorsunuz, karşıma çıkıyorsunuz, ben size ritüelin içerisindeki şeyleri misal getiriyorum, dünya Masonluğundan da misal getiriyorum....

Sâdi Aral K.: Ben de sizin fikrinizdeyim. Yani biz, açılmalıyız, yapmalıyız, ismimizi duyurmalyız. Fakat kendi bütçemizden değil. Lions, Rotary nasıl yapıyor? Bir mevzu atıyor ortaya ve herkesten yardım istiyor. Biz bunu hiç bir zaman yapmadık. Ve istediğimiz zaman da bir şey gelmiyor. Niçin? Çünkü Lions ve Rotary bir gösteriş için yapıyor bunu. Biz torbaya atacağız, isim koymayacağız. Orada isimlerini koyuyorlar. Bunu biz yapabilir miyiz? Yani zorlayabilir miyiz?

Cavit Yenicioğlu K.: Ankara'da evvelâ ilân etmişler yardım yapan Kardeşleri ve Locaları, itiraz eden olmuş, sonra da ilân etmemişler falân.

Nesip Aksüt K.: Şimdi biz bu yardımı yapalım veya yapmayalım. Bu yardımların yapıldığı duyulduğu zaman, talepler artarsa, bunları karşılayamazsak, müşkül duruma düşmez miyiz? Acımız çıkmaz mı ortaya?

Halil Mülküs K.: Demin nasıl açılacağız, nasıl açılabilir gibi bir takım sorular ortaya kondu. Şu okulun açılışına giderken 35 Kardeş-tik. Dediler ki bana, "biz gidiyoruz, bizi kim karşılayacak?" Vali karşıladı. "Kim olduğumuzu söyleyecek miyiz?" "Hayır", dedim, "söylemeyeceğiz". Sorduğu zaman Vali bey, biz, işte kim, yani hangi dernek, "biz Ankaralı Kardeşlerimiz" dedik. Fazla üzerine varmadı, ya kendisi anladı, Mülkiyeli, cin gibi bir zat, fakat etrafındakilerin anlamadığı, köylülerin de bilmediği muhakkak. Bunu özellikle, üzümlere arz etmek isterim.

Suat Ağagil K.: O vakit, açılmamış sayılırız.

Halil Mülküs K.: Aşama yapacaktık tabii, yavaş, yavaş, "Kardeşler" diye ismini koyduk, ama.....

Ankara'da, Büyük Kuruldan izinsiz çalışan Tüzük Komitesi

Halil Mülküs K.: Ankara'da yıllardan beri yapılan tüzüklerde mevcut olduğu zannedilen veya düşünülen bazı değişikliklerin hazırlığı artık bitmiş durumdadır. Bu konuda bütün Ankara'daki Üs. Muh.lerden, Localarda görüşülüp fikir sorulmuştur, Vâdi çapında bir komite kurulmuştur. Bu komite çalışmıştır, çalışmalarını sonuca bağlamıştır. Büyük Kurula Ankara çalışmalarını sunuyorum. Bunun da gündeme alınmasını istirham edeceğim. Yazı ile takdim edilmiştir.

Cavit Yenicioğlu K.: Kopyalarını Büyük Kurul üyelerine dağıttım..... Gelecek toplantıda görüşelim...

Suha Aksoy K.: Hayır, itiraz ediyorum. Tüzüklerin takipçisi Ziya Umur Üstat idi. Tüzüğü değiştirmeye karar verdi isek, hep beraber bir hazırlık yapılır. Tüzüğü değiştirmeye karar verildi mi ki?

Suha Umur K.: Bu tüzük Nafiz Ekemen Üstadın yaptığı bir tüzüktür. Öldüğünden daha şu kadar zaman geçmeden, bunu değiştirmeye kalkmamız doğru değildir.... Bir şey sormama müsaade eder misiniz? Ankara'da bir komisyon kuruldu, dendi. Ne komisyonudur bu?

Cavit Yenicioğlu K.: Komite...

Suha Umur K.: Ne komitesidir bu? Yani tüzüğün hangi.....Hangi komite bunu yapıyor ? Hangi maddeye istinaden bir komite kuruldu da bunu yaptı, onu anlamak istiyorum.

Cavit Yenicioğlu K.: Tüzükleri açarsanız, Locaların kuracakları komiteler de vardır.

Suha Umur K.: Localar kendi komitelerini kurarlar. Ankara Vâdisi kuramaz.

Cavit Yenicioğlu K.: Açarsanız, Üstadı Muhterem toplantısına ait bir şeyi orada....

Suha Umur K.: Üstadı Muhteremler toplantısının böyle bir salâhiyeti yok.... Bunu teklif eden kim?

Halil Mülküs K.: Bu teklif, üye olarak bendenizden geliyor, her halde buna hakkım var.

Cavit Yenicioğlu K.: (Teklifi okudu.) "Pek Sayın Büyük Üstat katına, uzun bir süreden beri tüzüklerimizdeki hükümlerin yeniden gözden geçirilmesi....."

Suha Umur K.: Bir şey daha ilâve edebilir miyim? Hiç bir Kardeş Büyük Üstada hitaben, resmî, böyle resmî bir yazı yazamaz. Bütün yazışmalar Büyük Sekreterliğe yapılır, Büyük Üstada arz edilmek üzere yazılır. Bunun bana, Büyük Sekreterliğe hitap etmesi lâzımdı, benim de size arz etmem. Bu da ufak bir usul hatasıdır.

Önceki Büyük Üstat meselesi (vefattan sonra)

Büyük Üstat Hayrullah Örs'ün vefatından sonra yapılan seçimlerde, Nafiz Ekemen Büyük Üstat seçilmişti ve Önceki Büyük Üstat olmadığından, Cavit Yenicioğlu K. yeminini ettirmişti. Ancak yeni tüzüklere göre, Önceki Büyük Üstadın seçilen Büyük Üstada yemin etirme görevi vardı ve Önceki Büyük Üstat vefat etmişti.

Cavit Yenicioğlu Kardeşin Büyük Üstatlığının vekâlet olup olmadığı, sonuç alınmadan, tartışıldı.

8 Aralık 1979 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Hemşirelerle birlikte yapılan mesailer intizamı etkiler mi? Üstadı Muhterem ve eşinin müşterek davetiye çıkarmaları

Cavit Yenicioğlu K.: Ankara Vâdisinde bir Loca, Atatürk gününün kutlamasını Hemşirelerle birlikte yapmış.

Suha Umur K.: Nur Muh. locasından bir bayram tebriki aldım. Bakın, üzerinde Locanın amblemi var: "Bayramınızı kutlar, kardeşçe saygı ve sevgilerimi sunarım". İmza: Serpil ve Yılmaz Ungör. Yani Üs. Muh.le karısı, bir amblemlı kart bastırıp, bayram tebriki gönderiyor-

lar. Başka bir davetiye, gündem seçim ve seçimden sonra Hemşirelerle yemek. Dikmen Locasının davetiyesinde, gündem: Hemşirelerle birlikte Atatürk'ü anma günü..... İngilizce çalışan bir Loca olduğundan, gündemin İngilizcesi de var. Başka bir Büyük Loca bu gündemi görürse, başka vesika aramadan, bizimle olan münasebetini keser. Başka bir davetiye, Üçgen Locasından: "Kıymetli Hemşirem, aziz Kardeşim" diye başlıyor.

Halit Arpaç K.: Daha evvel alınmış prensip kararları var, uygulanmıyor. Bölgelerden, siz Locaların çalışmalarına karışamazsınız diye tepki geliyor. Üs. Muh. vazifesini bilmiyor. Kim öğretecek? Biz öğreteceğiz.....

Moiz Berker K.:bütün Localarda hatalar yapılıyor ve bu hatalar teker teker bize geliyor. Acaba biz hata yapmıyor muyuz? Görevimiz onları ikna etmek. Ziya Üstadım, daha evvel Büyük Sekreterken, biraz sert yazdığı zaman, kıyameti koparıyorlardı. Peki, o kadar sert yazmayalım, hiç olmazsa ikaz edelim. En ufak hata ikaz edilmezse, Masonluk batır. Masonluk bu güne kadar gelebilmişse, doğrudan doğruya prensiplere riayet ettiği içindir. Prensiplerden ayrılmaya başladığı anda, yanar.....

Şevki Kayaman K.: Davetiyeler konusunda, şöyle bir uyarıyı uygun görür müsünüz? "Masonik davetiyelerde derecelere göre gündem mahremiyetine ve özellikle hemşire ve haricilere açık, mâbet dışı toplantıların profan⁸⁰ davetiyeler halinde tertibine dikkat edilmesi" diye bir uyarı gönderilsin.

Bu teklif kabul edildi.

Halit Arpaç K.: Localar, tekrisi müteakip verdikleri yemeğe Hemşireleri davet etmesinler. Tekris edilen bir banka müdürü filân ise, Şarkta da oturtuyorlar.

Üstadı Muhterem - Büyük Müfettiş münasebetleri

Eşitlik Locası Bü. Müfettişi Tuncay Kesim K.'ten gelen Levha okundu. Buna göre, bu Locanın tamamen keyfi bir tutum ve anlayış içinde yönetildiği, Masonik ilke ve geleneklere bağlı kalınmadığı, Bü-

⁸⁰ Profan: (Fr.) haricilere uygun, amblemsiz.

yük Locadan gelen levhaların oturarak dinlendiği, Büyük Müfettişin ikazı üzerine Üstadı Muhteremin "Büyük Sekreterlikten gelen levhaların okunması anında ayağa kalkılamayacağını, kendisinin Şevki Kayaman Üstatla görüştüğünü, onun da bu konuda aynı görüşte olduğunu, işin doğrusunun da bu olduğunu, bir heyete görev verildiğini, onu da oraya getiren bizlerin, idarî bir konuda, gönderdiği bir levhanın ayakta dinleyemeyeceğimizi ve bu ifadeyi ayrıntılı olarak her zaman tekrarlamaya hazır bulunduğunu" ifade ettiği;

Henüz hukuken ve fiilen boşalmayan bir Büyük Loca delegeliği seçimi yapıldığı, söz isteyen Bü. Müfettişe, sert bir ifade kullanarak Üs. Muh.in söz vermediği, bu hususun tersimata geçmesine de imkân tanımadığı..... anlaşıldı.

Müzakere sonunda, Eşitlik Muh. Locası Üs. Muh.i Yekta Kutsal K.'ten Büyük Loca levhalarının okunması esnasında neden ayağa kalkılmadığı ve usulünce söz istediği halde, Bü. Müfettişe neden söz verilmediği hakkında izahat istenmesine ve gerekli muamelenin bundan sonra yapılmasına karar verildi.

1980

Tönü Blans' ta seks ve düşük hakkında konuşmaya tepki - Fikret Çeltikçi'nin "Hür Masonluk Tarihinden Notlar" kitabının bastırılması - Müfettişlerin Yetkisi - Büyük Locadan gelen levhalar ayakta dinlenir - Vâdilerde Büyük Üstat aday seçimleri birden fazla turla yapılmalı mı? - Büyük Üstadın önceden belirlenmesi ve Büyük Kurul tarafından hazırlanması - Büyük Üstat Nafiz Ekemen'in ölümü - Yeni Büyük Kurul'un ileriye dönük program yapıp yapmadığı - Mimar Sinan'da değişik imzalara da yer verilmesi - Personel için Kıdem Tazminatı Fonunun yaratılması - İstanbul'a yeni mâbet şartı - "Mevcut bütçe ile carî masraflarımızı bile karşılayamayız. Önerilen bütçe eğer Kardeşlerimizi tatmin etmiyorsa, mevcut bütçe-nizle idare edin, diyorlarsa, bizden bir şey beklememeleri lâzım." - Genel Kurulda önerilen konuların Büyük Kurulda tek tek görüşülmesi - Görevini yapmayan müfettişlerin azledilmesi ve Büyük Üstatla Büyük Sekreterin yetki tartışması: Büyük Sekreter Büyük Kurulun aldığı ve Büyük Üstadın onayladığı kararı sansüründen geçirebilir mi? - Kardeşler Okulu kimin çabası ile yapıldığı polemiği - Tüzükler değişinceye kadar Kanun hükmünde kararname çıkarılabilir mi? - Cenk Koray K. in TV de Moriah Dağı efsanesini işleme-si - 12 Eylül 1980 Devrimi: sıkı yönetim ve çalışmaların muvakkaten durması - Mimar Sinan'ın bir türlü bastıramadığı arşiv evrakı ve kitap (Büyük Kurul ile Mimar Sinan'ın tercihleri ayrı) - Tekrislerin tahdidi - Masonluk hakkında açılan Meclis tahkikatı ve Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'in oğlu Mason olmak istiyor - Cahit Külebi - Mason olmaktan vaz geçen aday için halâ skrüten yapılmalı mı? - Yabancı dilde çalışmak üzere kurulan Loca Türkçe çalışabilir mi?

26 Ocak 1980 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Hemşireler (devam)

Toplantının çok büyük bir kısmını Hemşireler ve Tönü Blans'larla ilgili tartışmalar işgal etmiştir. Büyük Sekreter K., 08 Aralık 1979 ta-

rihli Büyük Kurul toplantısında bu konuda kararlaştırılmış olan tamimi henüz hazırlamadığını, özellikle geciktirdiğini belirtmiş ve bu arada bir Locanın Hemşirelerle toplantı davetiyesinde, düşük ve seksle ilgili bir konuşmanın söz konusu olduğunu, bir Locada bu tür konuşmaların yapılması hakkında Kardeşlerin ne düşündüklerini sorarak tartışmayı başlattı.

Fikret Çeltikçi Kardeşin "Hür Masonluk Tarihinden Notlar" kitabının bastırılması

Mimar Sinan Locasından gelen ve Fikret Çeltikçi K.'in Masonluk Tarihine ait yazmış olduğu bir kitabın basılıp basılamayacağı hakkındaki levhası okundu.

Yapılan müzakere sonunda, mâli imkânlar temin edildiği takdirde, daha önce basılmasına karar verilmiş bulunan vesikaların neşrin-den sonra bu kitabın da bastırılabilceğine karar verildi.

8 Mart 1980 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Müfettişlerin yetkisi ve Büyük Kuruldan gelen levhaların ayakta dinlenmeleri

08 Aralık 1979 tarihli Büyük Görevliler Kurulunda, Eşitlik Locası Üs. Muh.i Yekta Kutsal K.'ten Büyük Loca levhalarının okunması esnasında neden ayağa kalkılmadığı ve usulince söz istediği halde, Bü. Müfettişe neden söz vermediği hakkında müzakereler olmuştu. Üç ay sonraki bu toplantıda aynı konular tekrar gündeme geldi.

Nafi Ziya Başak K.: Yalnız ve yalnız Büyük Üstadın imzasını taşıyan levha, başından sonuna kadar ayakta dinlenir, bir de vefat eden Kardeşlere ait levha. Ondan sonrası hep Büyük Sekreterin imzasıyla gelmektedir. İster Büyük Sekreter yazmış olsun, ister mahsus salâhiyetle demiş olsun, bu kat'iyen değişmez.

Halil Mülküs K.: Burada müfettişlik müessesesi ile karşısında Üstadı Muhteremlik var. Diyoruz ki, Üstadı Muhterem Locasına

hâkimdir, yönetmek durumundadır, ama neye göre yönetir? Tüzüklere göre yönetir. Büyük Kurul kararlarına göre yönetir. Daha ileriye gidiyoruz, bir mükellefiyet söz konusu oluyor, Üstadı Muhterem tek tek Büyük Kurul üyelerine itaat edeceğine dair yemin ediyor. Bu durumu da göz önünde tutmak gerekir, yeteri kadar aradaki ölçüyü bulabilmek için. Büyük Kurulun görevlendirdiği müfettişin görevi Loca içerisinde işlerin Tüzüklere, emirlere uygun olarak yürütülmesini sağlamaktır. Büyük Müfettişe karşı gelinmesini bir tamimle geçiştirmeyelim, bunu bir levha ile ciddi şekilde değerlendirelim.

İkinci konuya gelince, bir Büyük Kurul üyesi Locaya girdiğinde, Büyük Üstat dahi ayağa kalkıp karşılıyor, çıkarken de ayağa kalkıyor. O halde, Büyük Sekreterin Büyük Kurul adına gönderdiği levha da, hiç değilse, başlangıcında ayakta dinlenmelidir. Büyük Üstadın yazıları baştan sona ayakta dinlenmelidir. (10 Mayıs tarihli toplantıda, Halil Mülküs K. dilinin sürçtüğünü, bir Büyük Kurul görevlisi Locaya girdiğinde, Büyük Üstadın ayağa kalkmayacağını söyledi).

Şevki Kayaman K.: Kurul kararı olarak bütün şeyleri ayakta dinleyeceksiniz dediğiniz dakikada, bir tüzük maddesini ihlâl etmiş oluyorsunuz. Ama, Büyük Üstat emri şeklinde, Büyük Üstadın yazıları ayakta dinlenir, diğer yazıların nasıl dinleneceği Üstadı Muhteremin iradesine bağlıdır dersiniz, hukukî mesele çıkmaz. Ayakta dinlenmesi, belirsiz bir gelenekten gelmektedir. Ayakta dinlenecek dediğimiz takdirde, tüzük yapmış oluruz.

Cavit Yenicioğlu K.: Eskiden beri Düzenli Duruşta, eski Düzenli Duruşta, bu levhaları dinlerdik. Levhaların tamamını ayakta dinlerdik. Masonluğun yazılı ya da yazılı olmayan usullerinde böyle bir şey yok.

Suha Umur K.: Müfettiş Kardeşleri arkaalamalıyız. Elbette Tüzüğün müsaade ettiği nisbette arkaalamalıyız. Burada Tüzüğe aykırı hareket edilmiştir, müfettiş o hadiseyi zapta geçirmek için söz istemiş, kendisine söz verilmemiştir. Bunu bir tamimle geçiştirmenin doğru olmadığı kanaatındayım.....

Levhaların ayakta dinlenip dinlenmemesi meselesine gelince, Büyük Locadan giden levhalar hangileridir? Büyük Üstat Localara bir mesaj göndermek istediği zaman bunu kendi imzası ile gönderir.

Bunlar bittabi ayakta dinlenecektir. Bunun dışında, Localara bir emir vermek istediği zaman, Büyük Üstat yazı yazmaz. Yazamaz değil, yazmaz. Büyük Sekreter vasıtasıyla emrini bildirir. O zaman, Büyük Sekreter mahsus salâhiyetle yazıyı imza eder, Büyük Üstadın emrini Localara tebliğ eder. Bunun dışında, Localara giden bütün yazıların altında mutlaka Bü. Sek. in imzası vardır. İster Büyük Kurul kararı olsun, ister Genel Kurul kararı olsun, bunlar Bü. Sek. tarafından yazılır ve imzalanır. Büyük Görevliler Kurulunda daha önce alınmış bir karar vardır: bu levhalar ayakta dinleniyor, uzun oluyor, onun için Localara mümkün olduğu kadar az levha gönderilsin, az tamim yapılsın..... Tekris listeleri ve haricî listeleri Envara Mahsus gönderilsin, bu levhaların Locada okunma mecburiyeti yoktur. Üstadı Muhterem ister okutur, ister okutmaz. Onun için Localarda okunması gereken yazılar pek o kadar fazla değildir. Bunların, kanaatıma göre, ayakta dinlenmesi lâzımdır..... Arşivlerimizde, eski yazı ile yazılmış tamimlerden bir tanesi, Büyük Locanın çok uzun olan levhalarının tamamının ayakta okutulmamasına müsaade veriyor. Yani, bu demektir ki, 1935'den evvel, daha doğrusu 1928'den evvel, tarihini hatırlamıyorum, yeni harflerin henüz kabul edilmediği bir zamandan beri, hatta demek ki 1909'dan beri, teessüs etmiş bir usuldür bu. Bir an'aneyi kurmak zordur, bozmak kolaydır. Yazılı olsun, olmasın, bir an'ane yazılı metinden daha önemlidir, daha fazla itibar edilmesi lâzımdır. Onun için, isterseniz, Localara aynı şekilde bir tamim yapalım: "*Büyük Locadan gelen levhalar ayakta dinlenir, bunların çok uzun olanlarının bir kısmını Üs. Muh. oturtarak dinletebilir*" diyelim. Üs. Muh. gene isterse, şimdiye kadar yaptığı gibi, baş tarafını okutsun, gerisini oturarak dinletsin, isterse tamamını ayakta dinletsin. Fakat biliyorsunuz ki, bütün Büyük Üstatlarımız da Localarda oldukları zaman, ister Şarkta olsunlar, ister sütunlarda otursunlar, Büyük Sekreterin imzası ile gelen yazıları, yani Büyük Locanın levhalarını, kendileri de ayakta dinlemişlerdir. Büyük Üstatlar bile. Bu böyle bir usuldür.....

Haricî listeleri var, Envara mahsustur. Bunların Localarda okunmalarına lüzum yoktur. Tamimleri ise mümkün olduğu kadar kısa yazmağa çalışırız. Bu hâdise Eşitlik Locasında olmuştur. Bunu bütün Localara duyurmakta, kanaatımca, mâna yoktur. Arzu buyurursanız, benim teklifim şudur: Hiç bu Eşitlik Locasındaki meseleye temas etmeden, o eski tamim gibi bir tamim yapalım. 50 - 60 sene evvelki Kar-

deşlerimin yaptığı tamim gibi. Büyük Locanın çok uzun olan tamimlerini Üs. Muh. isterse oturtarak dinletebilir. Ondan anlaşılır ki, Büyük Loca levhaları ayakta okunur, çok uzun olanları, şimdi yapıldığı gibi, başı ayakta dinlenir, sonra oturulur.

Büyük Locadan gelen levhaların başından sonuna kadara ayakta dinlenmesi ekseriyetle kabul edildi.

Büyük Loca Tüzüğü'nün 20. maddesine dayanarak, 23. maddesinin tefsiri (Vâdilerde Büyük Üstat adaylarının seçilme şekli) (Büyük Sekreter Kardeşin talebi üzerine).

Suha Umur K.: Bilindiği gibi, Büyük Üstat adayı vâdilerde, vâdi delegeleri arasından seçilir. Tüzüğü'nün kabul edildiğinden beri, bunun tatbikatının bir şekli var. Birinci oylamada yeterli çoğunluk sağlanmazsa, ikinci ve üçüncü oylamaya gidilir. İzmir'de şimdiye kadar nasıl yapılmıştır, bilmiyorum. İstanbul'daki tatbikat, Nafiz Ekemen kuvvetli bir Büyük Üstat adayı olduğu için, ilk oylamada her zaman yeterli oyu almıştır. Fakat, İstanbul'da Kaymakam seçiminde böyle olmamıştır. Bir defasını biliyorum, 1975 senesinde Nafiz Üstat, Cemal Gücü Üstadı onore etmek için, Kaymakamlık adaylığını teklif etmiştir. Sadece bir formaliteyi tamamlamaktan ibaretti, çünkü Nafiz Üstadın Büyük Üstat seçilmesi muhakkaktı. Buna rağmen, Reyhan Erben K. de kendi adaylığını koydu, ona da bir miktar oy verildiği için, ilk turda Cemal Gücü Üs. yeterli oyu alamadı, ikincisinde de alamadı, üçüncüsünde Nafiz Ekemen Üstat tekrar izahat verdi ve ancak o zaman Cemal Gücü Üs. yeterli oyu alarak Kaymakam adayı seçildi. Ankara'da da, bildiğim kadarı ile, şimdiye kadar olan tatbikatta oylamalar, yeterli oy temin edilinceye kadar yapılmakta. Bundan evvelki Büyük Görevliler toplantısında, İstanbul'daki delegeler toplantısının tarihi tesbit edilirken, ben demiştim ki, bunu evvelki bir tarihe alalım, İstanbul'da hava bozuk olur, Kardeşler gelemezler, yahut da gelirler de, üç, beş oylama yaparız, bir aday üzerinde ittifak olmaz bir toplantı daha yapmaya vaktimiz olsun. Ankara'daki tatbikatta da oylama bir defa yapılmadı, bir çok defalar yapıldı.

Bu sefer, İstanbul'daki tatbikatta oylama sadece bir defa yapıldı, ikincisine lüzum olmadığı kanaatine varıldı. İkinci bir oylama yapalım mı, yapmayalım mı dendi, oylandı, yapılmamasına karar verildi.

Benim bu maddeden anladığım ve şimdiye kadar gördüğüm tatbikat, oylamanın bir çok defa tekrarlanmasıdır. Bir oylama kâfi midir, değil midir diye o toplantıda bir kararın alınamayacağı kanaatındayım.

Şu noktayı da belirtmem lâzım, ben bu tefsiri neden istedim? Bu tefsiri bu seneki oylamalar için kat'iyen istemediğimi belirtmeliyim. Yani bu sene, Ankara'daki oylama şöyle yapılmıştır, İstanbul'daki oylama böyle yapılmıştır, bugün artık tüzüklerimize göre vereceğimiz tefsir kararı nasıl olursa olsun, ne Ankara'daki oylamayı, ne de İstanbul'daki oylamayı değiştirmez ve bunlara tesir etmez. Ama, hadise sıcağı sıcağına Büyük Görevliler Kurulunda görüşülmelidir ki, bundan sonraki tatbikatın nasıl olacağı anlaşılın. Halil Mülküs K. in söylediği gibi, meselenin Danışma Kuruluna gitmesi lâzımdı, Hatip K. in Danışma Kurulunu kurması lâzımdı. Bu Tüzük henüz tam mânasıyla tatbikata konmuş bile değildir. Danışma Kurulu olmadığına göre, bu demek değildir ki biz böyle bir yorum yapamayız. Yorum istemekteki sebepim de budur.

Cavit Yenicioğlu K.: Ben bir defa özetleyeyim meseleyi. Büyük Üstat seçimi ile Bü. Üs. adayının seçimi arasında büyük fark vardır. Aday seçiminde, adayların delege sayısının 2/3'nün oyunu alması lâzım. Büyük Üstadın seçiminde ise katılanların yarıdan bir fazlasının oyu yeterlidir. İlk iki oylamada bu oran temin edilemezse, en çok oy alan iki namzet arasında balotaja gidiliyor. 23. maddede birden fazla oylama yapılacağına dair bir hüküm yok.

İstanbul'da Büyük Üstat adayı seçiminde 78 oydan hiç birisi 58 oy alamamış ise, yani yalnızca 50 kişi oy vermişse, akşama kadar tekrarlamak meseleyi çözmeyebilir. Yani gelecek sene Büyük Üstat adayı böylece seçilemezse ne yaparız?

Halil Mülküs K.: (*tüzükten okuyarak*) Yorumlamak yetkisi Büyük Görevliler Kuruluna aittir. Önce Hukuk İşlerinin mütalâası alınır, ama o mütalâadan sonra, müspet veya menfî karar vermek bize aittir. Mütalâa almak zorundayız. (Komitenin nasıl kurulacağına dair tüzük maddesini okudu). Zaten bu madde yeteri kadar açıktır, yorumuna lüzum yoktur. Uygulaması bakımından da açıktır.... Eğer yoruma mutlaka gerek görüyorsanız, o takdirde, Komitenin kurulması şartı ile, Hukuk Komitesine havale edelim, istişarî mütalâasını aldıktan sonra da burada konuyu müzakere edebiliriz.

Yüksel Kazmirci K.: Tüzük açıktır, bir vâdide yeteri kadar oy almamış bir aday yoksa, o vâdinin Büyük Üstat adayı yok demektir. Şimdi, Genel Kuruldaki gibi, balotaja gider mi, gitmez mi diye karar vermeye salâhiyetimiz yoktur..... Aday olmak isteyen kendi adaylığını koyar, Büyük Üstat seçilememesi gibi bir konu olmaz Bü. Üs. makamının boş kalmaması için, mevcudun yarıdan bir fazlasının oyu yeterlidir....

Suha Umur K.: Halil Mülküs ve Kazmirci Kardeşlerimin söylediklerinden başka bir şey söyleyecek değilim, hakikaten çok hakları var, yalnız bir tek şeye değinmek istiyorum. Bu maddede bir şey yazılı, 28 Şubata kadar isteyen namzetliğini koyabilir. İstanbul'dan niçin kimsenin adaylığını koymadığını anlamıyorum. Gönül isterdi ki, İstanbul'dan kendiliğinden aday çıksın.

Nafi Ziya Başak K.: Amir hüküm olan Komite olmadıkça, bu konuşmalar tatlı bir sohbetten başka bir mâna taşımaz..... İlerisini düşünüyorsak, yapılacak tek şey, 24. maddenin ekseriyet hükmünü değiştirmek yoluna gitmektir.

Suha Umur K.: Bü. Sek. olarak bu tefsire ihtiyacım var. Bu maddede benim tefsirini istediğim husus, oylama bir defa mı yapılır, birden çok mu yapılır. Bunu istememdeki sebep de, şimdiye kadar olan tatbikata göre bu oylamanın genelde birden çok defa yapılması, ancak bu sefer, İstanbul'da yalnız bir defa yapılmış olmasıdır. Toplantıya davet eden Büyük Üstat veya Kaymakamı, toplantıyı tekrarlar, kaç kez oylama yapılacağına kendisi karar verir. O toplantı bir Büyük Loca organı olmadığından, Bü. Üs. adayını seçmekten başka bir meselede rey verme hakkına sahip değildir.

Cavit Yenicioğlu K.: Ankara'da iki aday vardı, ilk oylamadan sonra biri feragat etti ve tek aday kaldı, ben kaldım, tekrar oylama yaptırdım. Benim de kanaatım bir defa yapılmasıdır.

Suha Umur K.: Geçen senelerdeki tatbikatta da bir defa değil, bir çok defa yapıldı.

Cavit Yenicioğlu K.: O zaman ben yetkili değildim.

Suha Umur K.: P. S. Büyük Üstadım, benim şahsınızla bir problemim yok. Siz yetkili değildiniz, ama başkası yetkiliydi, bir yetkili var-

dı. Bu sefer İstanbul'da, ilk defa olarak bir defa oylama yapıldı. Ben, Büyük Sekreter olarak ayın 15'ine kadar Bü. Üs. adaylarını Vâdilere tamim etmekle mükellefim. Ben, düşünürsem ki, Ankara'daki birinci turda Bü. Üs. adayı seçilmedi, Ankara Vâdisinin de adayı yok demektir. Ben bunun tefsirini istiyorum. Ankara Vâdisinin de adayı yok mu diyeceğim, tamimi yaparken. İstanbul gibi, Ankara'da da ilk turda Bü. Üs. adayı seçilmemiştir. Bilmiyorum, derdimi anlatabildim mi? Artık, Hukuk İşlerinden mütalâa almak, bilmem ne yapmak, ayın 15'ine kadar ben bu tamimi yapmak mecburiyetindeyim. İstanbul'da belki feragat edecek Kardeşler vardı, belki ikinci oylamadan sonra feragat edecek olanlar vardı. İstanbul'da anarşik olaylar oluyordu, bir çok Kardeş bu sebeple gelmedi, delegelerin üçte biri gelmedi, onların gelmesiyle durum değişecekti.

Cavit Yenicioğlu K.: Heyeti Umumiye oylamaya devam kararı alsa idi, oylamaya devam edilecekti.

Suha Umur K.: O Heyeti Umumiyenin böyle bir şeyi oylamaya salâhiyeti yok. O Heyeti Umumiye sadece Büyük Üstat adayı seçmek için toplanmıştır orada. Onun bir tefsire, vesaireye yetkisi yok.

Atilâ Tengirşenk K.: Büyük Sekreter demişti ki, benim bu tefsiri istememdeki sebep bu seçimler değildir, ilerisi için konuşuyorum dedi, arkadan da 15 güne kadar tamimi yapmaya mecburum dedi. Bu seneki seçimlerle ilgili değilse bu tamim, bu kararın aciliyeti yoktur.

Görüşmeler bu minvalde devam etmiş, sonunda da Hukuk İşleri Komisyonunun mütalâasını aldıktan sonra, ilerideki yıllar için konunun tekrar görüşülerek karara bağlanması ittifakla oylanmıştır.⁸¹

Aynı konuyla ilgili olarak, yararlar bahsinde, Sait Penbecioğlu Kardeşin temennisi kaydedilmiştir:

Sait Penbecioğlu K.: Bundan sonraki Büyük Üstat seçimleri için bazı temennîlerde bulunarak, Büyük Üstadın Büyük Kurul tarafından hazırlanmasının faydalı olacağını, böylece Büyük Üstat seçimleri üzerine spekülasyonlar yapılmasının önleneneğini, ön seçim sistemini doğru bulmadığını söyledi.

⁸¹ Hukuk Komitesinin raporu 7 Şubat 1981 tarihli Büyük Kurul toplantısında müzakere edildi.

Yüksel Kazmirci K. Bü. Üs. ve Bü. Haz. Emmini seçiminden başka, Kaymakam seçiminin yapılıp yapılmayacağını sordu. Cavit Yenicioğlu K. buna lüzum ve imkân olmadığını söyledi. Boşalan Büyük Görevlinin yerine Büyük Üstadın bir Görevli tayin edeceğini ilâve etti.

☆☆☆☆

Türkiye Büyük Locası 23 Nisan 1980 Konvanı

Toplantıya katılan Önceki Büyük Üstatlar: En Muh. Ahmet Salih Korur ve Enver Necdet Egeran Kardeşler.

Büyük Üstat Nafiz Ekemen K.'in ölümünden sonra toplanan bu Genel Kurul, Büyük Üstat Vekili Cavit Yenicioğlu K.'in başkanlığında toplandı.

50 yıl Jübile Beratları:

Gündemin ilk maddesinde, 1980 yılında 50 yıllarını doldurmuş olan Tarık Ziyal, Cemal Bardakçı, Selman Kaptanoğlu, Daniel Behar, Arif Anıl, Adil Benmayor Köni, Sait Demir ve Cevat Erbakan K.'lerin Jübile Beratları verildi.

Tersimat:

Büyük Üstat Vekili Cavit Yenicioğlu, tersimat hakkında söz veremeyerek kabulünü Kardeşlerin oyuna sundu. Tersimat çoğunlukla kabul edilirken, dört K., söz verilmediği için red oyu kullandıklarını açıkladılar.

Büyük Kurul raporundan bölümler

Bina ve mâbet işleri

İstanbul Merkezimizin lokal ve Mâbet bakımından mevcut problemi, tesbit edilmiş olan program gereğince büyük ölçüde halledilmiş bulunmaktadır.

a) İstanbul merkezinde 19 numaralı arsa üzerine yapılmış olan bina tamamlanmış, taşınma işleri bitmiş, bazı noksanları olmakla beraber faaliyete geçmiş bulunmaktadır. Bu noksanlar önümüzdeki sene tamamlanmış olacaktır.

b) 19 numaralı binanın hizmete girmesiyle, mâbetlerin bulunduğu 25 numaralı binanın boşalan üst katına yeni bir Mâbet yapılmıştır. İstanbul Vâdisinde yeni bir Mâbede ihtiyaç pek fazla olduğundan, bu Mâbet, tezyinat ve mefruşatı tamamlanmadan 16 Ocak 1981 tarihinde özel töreni yapılarak "E" Mâbedi adı ile çalışmalara tahsis edilmiştir. "E" Mâbedinin inşa edilmesi ile çok küçük olan "D" Mâbedi çalışmalara kapatılmıştır.

c) "E" Mâbedinin tezyinat ve mefruşatının tamamlanması ile 21 ve 25 numaralı binaların dahilî tamirleri ve eskimiş olan mefruşatının yenilenmesi, program dahilinde devam etmektedir.

Büyük Loca Tüzüğü'nün 20. maddesine dayanarak 23. maddesinin tefsiri

B.L.T.nin 23. maddesinde P.S. Bü. Üs. adayı seçilirken oylamada netice alınmazsa, oylamanın, tekrarlanıp tekrarlanmayacağı belirtilmemiştir. Tüzüğü'nün kabulünden bu yana yapılan tatbikatta oylamada netice alınmadığı hallerde, netice alınıncaya kadar oylama tekrarlanmıştır. Ancak, 14 Şubat 1980 tarihinde İstanbul Vâdisinde yapılan seçimde, ilk turda hiç bir aday gerekli oyu sağlayamadığı halde, seçim tekrarlanmayınca, İstanbul Vâdisinden Büyük Üstat adayı çıkmamıştır. Tatbikatta ilk defa görülen bu hal üzerine maddenin tefsiri istenmiştir.

Büyük Görevliler Kurulu 23. maddeyi tefsir etmiş ve netice alınmadığı takdirde, oylamanın tekrarlanacağına ekseriyetle karar vermiştir.

Ritüeller

Eksikliği uzun zamandan beri hissedilen Fransızca Ritüeller hazırlanmış olup bazı imkânsızlıklar sebebiyle bu sene bastırılmamıştır. Fransızca ritüeller bu yıl içerisinde bastırılarak ilgili Muhterem Localara dağıtılacaktır.

Fikrî çalışmalar

Ulu Önder Atatürk'ün doğumunun yüzüncü yıldönümü sebebiyle Kardeşlerimizin çalışmalarından müteşekkil bir kitabın bu sene yayınlanmasına karar verilmiş ve Mimar Sinan Locası bu konuda çalışmalara başlamıştır.

Gene Mimar Sinan Muh. Locasının giriştiği "Türkiye'deki Masonluk Tarihi" çalışmaları devam etmektedir.

Bu konu ile ilgili olarak basılmasına karar verilmiş olan 1951 - 1956 dönemine ait "Dâimî Heyet ile Büyük Mahfil ve Gran Loj zabıtları" ile Fikret Çeltikçi Kardeşimiz tarafından hazırlanmış olan "Masonluk Tarihi" ile ilgili eser, Mimar Sinan yayınları arasında bu sene basılacaktır.

Büyük Üstat seçimi

Cavit Yenicioğlu K.: P. S. Büyük Üstadımız Nafiz Ekemen'in vefatıyla boşalan bu göreve 7 Eylül tarihinden itibaren vekâlet etmekteyim. Bugün bu vazifem son bulmuştur. Yeni seçeceğimiz P.S. Büyük Üstat da, P. S. Bü. Üs. Nafiz Ekemen'in zamanını tamamlayacaktır. Gelecek sene normal seçimleri yerine getireceğiz. Büyük Üstatlık için iki aday vardır: birisi, Ankara Vâdisinin adayı olarak, bendeniz, diğeri, İzmir Vâdisinin adayı olarak Halit Arpaç Üstadımız. Bildiğiniz gibi, İstanbul Vâdisi aday gösterememiştir. Şimdi tüzüğümüz gereği, seçimlere geçiyoruz. Büyük Sekreter Suha Umur K., 185 Kardeşin mevcut bulunduğunu, seçilmek için mevcudun yarısından bir fazlasının oyunu, yani 94 oy almak gerektiğini bildirdi.

Ad okutarak yapılan oylamanın oyları toplandıktan sonra, celse 18.20'de tatil edildi ve 18.40 da tekrar açıldı. Tasnif heyetinin getirdiği sonuç:

Halit Arpaç K.	93 oy
Cavit Yenicioğlu K.	92 oy

Adaylardan hiç biri gerekli 94 oyu bulmadığı için, ad okunarak seçim tekrarlandı. Bu defa mevcut 184'e düştüğünden, 93 oy almanın yeterli olacağı açıklandı. Tasnif için ara verildi. 19.15'te celse tekrar açıldığında, oylar ilân edildi:

Halit Arpaç K. 96 oy
Cavit Yenicioğlu K. 88 oy

Eski P. S. Bü. Üs. Ahmet Salih Korur K., Halit Arpaç K.'e yemin ettirerek is'adını yaptı.

Büyük Görevliler Kurulu'nun Konvana sunduğu rapor üzerine:

• Yeni Büyük Kurul'un ileriye dönük program yapıp yapmadığı soruldu.

*Halit İ.
ARPAÇ
(1905 - 1989)*

*Bü. Üs.:
1980 - 1981*

- Katılmış üyelerin, kendi Localarının dışında, bazen katılmış oldukları Localarda da oy kullandıklarına işaret edildi.
- Matrikül hareketindeki artışın çok küçük olduğu, tedbir alınmasının gerekliliği dile getirildi.
- Dünya Çocuk Yılı için bir faaliyetin gözükmediği belirtildi.
- Büyük Kurul levhalarının baştan sona ayakta dinlenmelerine itirazlar vaki oldu.
- Büyük Sekreter levhalarının emir mahiyetinde ve fazla müdahaleci oldukları belirtildi.
- Yakacık'ta yapılması düşünülen huzurevi hakkında raporda hiç yer verilmemiş olması eleştirildi.
- Mimar Sinan'da çıkan yazıların hep aynı kişilerin yazıları olduğu söylenerek, değişik imzalara da yer verilmesi istendi.
- Kıdem tazminatı fonunun yaratılması ve bina sigortalarının eşyayı da kapsayacak şekilde yeniden düzenlenmesi gereği üzerinde duruldu.
- Sosyal yardımların ve hasenat işlerinin yok denecek kadar az olduğundan şikâyet edildi.
- İstanbul'da yeni bir mâbet inşa etmenin şart olduğu, mevcudun artık yetmediği ifâde edildi.
- Büyük Loca'nın aidatlar dışında malî imkân yaratılmasına müte-dair çalışma yapması istendi.
- Malî rapor tenkit edilirken, bir kısım Kardeşler aidat ve harçların düşük olduklarını, bu şekilde Türk Masonluğunun gelişemeyeceğini söylerlerken, bir kısım Kardeşler de aidatların yüksekliği nedeniyle istifaların olduğu, memur Kardeşlerin sıkıntıda olduklarını ve alternatif gelirlerin temin edilme zaruretinden bahsettiler.

Büyük Üstat Halit Arpaç K.: Malî mevzuatımızı tenkit ediyorsunuz. Ama içinde yaşadığımız zamanda paranın kıymetini kaybettiğini görüyoruz. Büyük Görevliler Kurulu'nun başka yerlerden para temin etmesine imkânı yok. Harcamalarda bir suiistimal veya yersiz bir kullanım varsa, tenkitleriniz yerindedir. Bir teklif getiriyorsunuz, ama

bu arada binanın daha intizama girmesini, bilmem nerenin ışılandırılması, filânca yere halı konmasını da uygun görüyorsunuz. Bunun altından nasıl kalkılır?

Bü. Haz. Em. Suat Ağagil K.: 1980 yılı bütçemiz 12 milyon. Bunu da, geçen sene Genel Kurul'un vermiş olduğu % 25 nispetinde artırma yetkisi ile ancak sağlayabildik. Eğer daha fazla artırma imkânımız olsa idi, huzurunuzda getirilmeden onu kullanacak ve o şekilde bütçemizi getirecek idik. Son derece hızlı bir masraf artışı karşısındayız. Bu binalar, bu tesisler eski Biraderlerimizin himmetleri ile yapılmıştır. Yeni girenlerin bunlara katkısı olsun diye düşünerek giriş bağışını artırdık. Yıllık 800 Lira olan bağışını ise 700 Lira artırarak 1500 Liraya çıkardık. Terfileri de aynı ölçüler içerisinde dikkate aldık. Bu artışların Kardeşlerin bütçelerini sarsacak kadar fazla olduğunu söylemek mümkün değildir. Kıdem tazminatı meselesi ileride Derneğimizi çok müşkül vaziyete sokacak istikamettir. Bunu önemle ele alacağım. Ellerinizde bulunan şu raporların maliyeti 105 Liradır. Kâğıt son derece pahalılaşmıştır. Bastırmamız gereken bazı kitaplar vardır. Akaryakıt, posta, v.s. masrafları artmıştır. İstanbul'da bir mâbet yaptırmak mecburiyetindeyiz. Bütçemizde bir "Carî Giderler" faslı vardır, bir de Büyük Masraflar ile Sosyal Yardım Fonları vardır. Ölüm yardımı, v.s., ile büyük tamirler bu fonlardan yapılmaktadır. Bu fonları kaldırmak mümkün değildir.

Kardeşlerim gelir temini için bazı yollar olduğunu söylüyorlar: gazete satmak, balo, v.s. gibi. Böyle bir teklif gelirse, memnuniyetle, memnuniyetle yaparız. Bu bütçe eğer Kardeşlerimizi tatmin etmiyorsa, mevcut bütçemizle idare edin, diyorlarsa, bizden bir şey bekleme-meleri lâzım. Mevcut bütçe ile carî masraflarımızı bile karşılayamayız.

Bü. Ha. Suha Aksoy K.: Cemal Gücü Üstadımın döneminde de, benim dönemimde de, her zaman hesaplanandan fazla masraf olmuştur. Masrafların ise nereden çıkacakları belli olmaz. Dört memurumuz ayrılrsa, şu kadar kıdem tazminatı ödeyeceksiniz, bir su bassa, bir duvar çökse, şu kadar para lâzım. Salma bir gelir umuttur ama, fevkalâde durumlarda uygulanmalıdır. Carî masrafları karşılamak için, mâbet, asansör yapmak için salma yapmak doğru değildir.....

Bü. Üs.: Bize vereceğiniz yetkiye sonuna kadar dikkat edeceğiz. Gerekli tasarrufları temin ettiğimiz takdirde, sizin lehinizde indirimler yapacağız. Bu hali ile bütçeyi reyinize arz ediyorum.

1980 yılı bütçesi oylanarak kabul edildi.

☆☆☆☆

10 Mayıs 1980 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Genel Kuruldaki dileklerin görüşülmesi

• **İç Tüzükler** için, bir örnek İç Tüzük yapılması talebi üzerine görüşüldü ve konunun Hatip Kardeşe havale edilmesine karar verildi.

• **Büyük Görevliler Kurulunun görev döneminde ne gibi çalışmalar yapacağını rapor halinde Localara bildirsın talebi.**

Bü. Üs.: Böyle bir şey olmaz, Politik bir örgüt değil burası.

• Bir Kardeş yaş ortalamasınının 35'e indirilmesi için çaba sarf edilmesini istedi.

Bü. Üs.: Çok teşekkür ederiz, bir aşu biliyorsa tavsiye etsin, benden başlayalım.

• Bir Kardeşimiz, 2000 yılına kadar mevcudumuzun en az 10 katına ulaşması için planlı ve yoğun çaba sarf edilsin dedi.

• Aynı Kardeş Dikmen Locasınının Atatürk hakkında bir kitap hazırlanmış dedi.

Suha Umur K.: Bizim bir tamimimiz vardı, böyle bir çalışma yapılacaksa, Çocuk Yılı ve Atatürk hakkında, Büyük Locaya gönderilsin, burada görüşülsün. Ben o Locaya bu tamimi hatırlattım.

• **Mimar Sinan dergisinde hep aynı kişilerin yazı yazmasından şikâyetçi olundu ve gönderilen yazıların klasikleşen yazılara malzeme teşkil edecek şekilde bir kenarda bekletildiği iddia edildi.**

Bü. Üs.: (*Suha Umur'a hitap ederek*). Peki siz Mimar Sinan'ın reisi-siniz, bu konuda ne düşünüyorsunuz? ...Makalelerinizi bekliyoruz diye bir yazı gönderseniz?

Suha Umur K.: Mimar Sinan'ın son sayısında böyle bir yazı çıkacak. Gelen makaleler zaten çok değerlidir.

- Gelirimizin yalnızca aidatlardan karşılandığını söyleyen bir Kardeş, Büyük Loca amblemleri bardak yapalım, bunları satalım ve böylece Büyük Locaya gelir temin edelim diyor.

- Lokantadan ve önlüklerin yırtık ve eski olmasından şikâyetler geldi.

- Bir Kardeşimiz (Arditti) kıdem tazminatları için bir fonun kurulmasını ve binalarla eşyaların sigorta edilmesini istedi.

Suat Ağagil K.: Bu öneriyi mutlaka değerlendirmek lâzım. Böyle bir taslak hazırlayıp Kurulumuza getireceğim.

- Bir Kardeşimiz, eski gazete satarak para temin edelim dedi.

- Her vâdide sağlık, hukuk ve yardımlaşma komitelerinin kurulması önerildi.

- Can Arpaç K. Ankara'da Eğitim Locasının devam eden çalışmalarına alâka olmadığını, Eğitim Locasının kaldırılabilirliğini önerdi.

Bü. Üs.: Kaldıramazsınız, Üstadı Muhteremler celsesinde her halde karar alacaksınız, lâzım, başka çare yok, daha yerleşmedi ki.

- Bir Kardeş Mimar Sinan dergisinin parayla satılmasını önerdi.

Bü. Üs.: Eskiden herkes verirdi. Önce yüz para idi, sonra yedi buçuk kuruş oldu, hiç bir zaman yürümedi, aidat içine alındıktan sonra bu hale geldi. Yalnız bugün basılanları okumuyorlar. Hangi odayı gezerseniz, yığınla mecmua var. Mimar Sinan mecmuası idare kurulu bunda ne gibi bir tasarruf yapar, ona çare arasinlar.

Suha Umur K.: Mimar Sinan 3500 adet basıyor. Localara üye adedi kadar dahi yollamıyoruz, zaten dağıtmıyorlar, artanları toplayıp tasnif ediyoruz. Yeni tekris olan Kardeşler çoğu defa eski sayıları buradan satın alıyorlar. Mimar Sinan mecmuasını bir gazete gibi düşünmemek lâzım. Bugün aldınız, bugün okudunuz. Mimar Sinan mecmuası, 10 sene, 20 sene sonra da okunur. Esasen, ilk sayılardan eli-

mizde kalmadı. Fazla basılması bir zarar değildir. İleride Kardeşlerimiz bunları alıyorlar.

- Ritüelin icrası sırasında hangi müziğin çalınacağını tayin edecek bir müzik komitesinin kurulması önerildi.
- İstanbul için bir lokal komitesinin kurulması önerildi.
- Üstadı Muhteremler toplantılarının tersimatlarının tutulup bir kopyalarının Büyük Sekreterliğe verilmesi önerildi.

☆☆☆☆

14 Haziran 1980 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Görevlerini yapmayan Büyük Müfettişler (Büyük Üstatla Büyük Sekreterin yetki tartışması)

Ankara'da görev yapmayan iki Müfettişin, istifaları alınmadan, yerlerine yeni atamaların yapılması itirazlara neden olmuştu. Büyük Sekreter K. de bu kararı "*tekrar düşünelim*" diye uygulamamış ve tersimata dahil etmemişti.

Suha Umur K.: O iki Locanın müfettişleri istifa etmemişlerdir. Biz yanlışlıkla o Localara iki müfettiş daha tayin etmiştik. Onun için müfettiş değişikliğini tersimata yazmadım. O Locaların müfettişi vardır.

Halil Mülküs K.: Efendim, biz burada atama yaptık. Atama yaptıkça, demek ki müfettiş atanmıştır. İstifa edip etmemek hususu artık söz konusu değildir. Bu karar, eski deyimle, tahtında müstatildir⁸². Yani onlar müstafî sayılmışlardır, yerlerine de atama yapılmıştır. Çünkü bu müfettişler, hiç devam etmeyen Kardeşlerimiz idi. Bu itibarla, bu karar hatalı değil, veya, hatalı da olsa, burası buna karar vermek durumunda idi.... Atama yapılmıştır. Tebliğ edilmeliydi, karar Büyük Kurulun kararıdır.... Eski müfettişleri istifa etmiş varsaydık, veya istifalarını kabul ettik, hatta azlettik.

Cavit Yenicioğlu K.: Devam etmeyen, vazifesine devam etmeyen müfettişin yerine başkasının tayinini bir azil gibi telâkki etmiyorum, yani böyle bir kararın alınması o vazifeli Kardeşimizin Büyük Kurul tarafından azli gibi telâkki ediliyor belki, onun için istifası, yani elin-

⁸² Müstatil: dik dörtgen, dört köşeli

den istifaname alınması arzu ediliyor. Büyük Kurulca bir gözlemci olarak Büyük Loca adına bir gözlemci olarak bulunan Kardeşin vazifesini ifa edememesi halinde, yerine bir başka Kardeşimizin tayininde ben bir sakınca görmüyorum. Gerçi bunların iki senede bir tayin edilmesi lâzım, halbuki 10 senelik meselâ gitmeyen müfettiş var, zaptın içerisinde geçti, 10 senedir gaybubet* etmiş, Locası onu tanımıyor, ve biz onun yerine bir müfettiş daha tayin etmiyoruz. Düşünebiliyor musunuz, Büyük Üstadım, tayin ediyorsunuz..... karşınıza, istifa etmedikçe değiştirilemez diye bir zihniyet olmamalı.....

Bü. Üs.: Benim bildiğim müfettiş, Büyük Üstadın o Loca nezdinde bir mümessilidir. Büyük Loca Büyük Üstadı buradan aldığı yetki ile bunları tayin eder, çalışmadıkları zaman da azleder, yerlerine başkalarını yollar. Benim Masonik anlayışım budur. Müddetle bâki olur veya olmaz, ayrı mesele. Vazife yaptığı müddetçe bir insan müddetle bâki hizmeti sürer. Hiç bir şey yapmayan, hiç bir Locaya gitmeyen, bizi orada temsil etmeyen bir Kardeşi, illâ müddeti bitecek diye beklemeyi Masonluğun menfaatine aykırı bulurum. Şahsî kanaatım bu. Siz sonra müfettişler için ne isterseniz düşünün.

Suha Umur K.: Benim söyleyecek sözüm kalmadı, siz konuştuğuktan sonra.

Bü. Üs.: Tabii kalmadı.

Suha Umur K.: Nizamnamelerimize aykırı.

Bü. Üs.: Bütün nizamnameler, müsaade ederseniz, bütün nizamnameler çok güzel, çok doğru. O zaman bu heyetlere de lüzum yok, bu kitapları herkes okuyarak âmal etsin. Biz lüzumsuz, ayda bir toplanıp, birbirimize düşmeyelim.

Suha Umur K.: O halde, azlettik diyeceğim.

Bü. Üs.: Hayır. Siz şimdi bakın, bir şey söyleyeceğim, belki gücünüze gidecek. Zabıtta çok güzel okuyorsunuz. Büyük 1. Nazırı Kaymakam yetkisi ile vazifeye tayin ettim, tamiminizde bu husus hiç yok. Masonik teamüllerde, böyle ufak tefek şeylerin büyük ehemmiyeti var. Bu hizmete bakacaktır diyorsunuz. Bu sizin düşünceniz olabilir. Siz, benim düşüncemi Localara aksettireceksiniz, müsaadenizle..... Bir

* *gaybubet:* Kaybolma, yokluk, bulunmayış, göz önünde olmayış.

prensibi koyalım burada, ben o prensibi yararlı olursam burada oturur hizmetimi götürürüm. Yararlı değilsem, lüzumsuz ne maddî ne manevî yük altına girmeğe hiç bir mecburiyetim yok.

Cavit Yenicioğlu K.: Buradan çıkan, karar haline gelen şeyler, Büyük Sekreterlikçe levhalarla Localara ulaştırılmalıdır. Ayrı ikinci bir şeyden geçmek, yani

Bü. Üs.: Süzgeçten geçtiği zaman, o zaman bir kıymeti yok.

Cavit Yenicioğlu K.: Sansürden geçer gibi bir şey olmaması lâzım gelir. Karar haline gelmiştir, şu sebep, bu sebeple, yanlış dahi olsa, bu yanlışın tashihi için, Pek Sayın Büyük Üstada, "*Gerçi böyle bir karar çıktı, ama, şu gibi mahzurlar olabilir, ileride...*"

Bü. Üs.: Arz edeyim, uyarılır.

Cavit Yenicioğlu K.: Uyarılır ve Büyük üstadın tasvibi alınır.

Bü. Üs.: Usul dairesinde uyarılır. "*Böyle, bunu istiyorsunuz, ama, şunda şu mahzur var, ne dersiniz?*" diye sorulur. Vereceğim cevap da, herhalde, "*evet sen haklısın, peki, senin dediğin olsun, oğlum*" şeklinde olur. Ama, hiç uyarılmazsa, bu mesuliyeti taşıyacak Kardeşlerin karşısına çıktığı zaman, daima muhatap o oluyor.....

Suha Umur K.: ... Atillâ Kardeşim temennî mahiyetinde iki müfettişin değiştirilmesini teklif etti. O iki müfettiş devamsızdır diye değiştirildi. Devamsız olan yalnız iki tane müfettiş mi var? Senelerce rapor bile vermeyen müfettişler var.... Teklif edildiği celsede, tetkik edilemeden, böyle bir kararın alınması hatalı oluyor. Ben bu hatayı, Kurulun kararına rağmen değiştirmiş değilim ki, sadece geciktirdim, bu Kurulda tekrar görüşülmek üzere..... Ben çok müteessir oldum bugün burada yapılan konuşmalardan.

Bü. Üs.: Siz müteessir oluyorsunuz, müsaade ederseniz, konuşmalarda da yüzde seksen şikâyet sizden oluyor, biz de o zaman müteessir oluyoruz, kusura bakmayın. Orta yolu bulmamız lâzım, hüsnüniyetinizden, çalışkanlığınızdan, dikkatinizden eminiz. Benim buradaki yaşlı gayretim, sizi, Localarla aranızda doğan soğukluğu kaldırıp, karşılıklı sevgiye bağlamak. Bunları bozucu ufak tefek şeylerden kaçtığımız anda, kendiliğinden olacaktır, size olan sevgi iki misli arta-

caktır. Öyle bir tereddüt olduğu zaman, ben sizden rica ettim, hatırlıyorum, ödemeli benim telefonumu açın, konuşalım.....

Bü. Üs.: Hepinizden bir şey rica ediyorum, bir şikâyetle bulunduğunuz zaman, sonra gene şefaathçi konuşacaksanız, şikâyet etmeyiniz. Benim huyum müsait değil. Kusura bakmayın, fevrî de değilim. Ne şikâyet edin o zaman, ne de şefaath edin, iş düzelsin. Aksi takdirde ne oluyor? Büyük Sekreterle Büyük Üstat geçinmiyor gibi oluyor....

Söz konusu iki müfettişin dışında, müfettişler hakkında genelde müzakere açıldı. Uyarı mektuplarının yazılması, raporların nasıl yazılacağı, hangi tarihlerde verileceklerinin öğretilmesi, bu arada da her müfettişe, ayrı ayrı, kendi hassasiyetlerine göre muamele edilmesi istendi.

Bü. Üs.: Kusura bakmayınız,..... ya ciddî bir müessese olarak çalışırız, yahut şahıslara göre, kimisine ihtar veririz, kimisinin ensesini okşarız; ondan sonra da Masonluğun bu hale gelmesinden şikâyet etmeyelim..... Vazifelerine devam etmeyen ve devam imkânı bulamayan ve dolayısıyla, Locaların çalışmalarında Büyük Loca Anayasalarının tatbikatını kontrolle mükellef olan bu hizmette geri kalmak dolayısıyla aksaklıklar doğuran bu hali önlemek için, bir defa bir uyarı mektubu yazmada fayda vardır. Müsaade ederseniz, Büyük Sekreterle oturup, onlara bugün edibâne bir yazı yazarız, hatırlatırız vazifelerini. Hiç devam etmeyenler varsa, bunların da yerine tayinler yaparız. Münhal olan yerlere de hemen tayin ederiz.....

Yeni tartışmalarla,devre sonu olduğu hatırlatıldı....

Bü. Üs.: Şimdi bir devre sonudur aşağı, yukarı.... Yeni bir Büyük Üstat seçtiniz. Gerçi, Önceki Büyük Üstadın müddetini tamamlayıcı, ama, isterse, o kendi mümessillerini yenileyebilir. Niçin küçük görüyorsunuz? Bu Büyük Üstadın hakkıdır. Benim sefirim o, orada oturuyor, anladın mı, yani, icabında hepsini yenilerim, keşke o kudrette olsam, ama ben o kudrette değilim, öyle bir kadrom da yok.

Kardeşler İlkokulu

35 Sayılı Mimar Sinan Dergisinde, Kardeşler Okulu hakkındaki haber üzerine Ankaralı Kardeşlerin rahatsızlığı dile getirilerek Okulun tüm Ankara Localarının müşterek gayreti ile inşa edilebildiği ileri sürüldü.

35 sayılı Mimar Sinan Dergisinde Kardeşler İlkokulu ile ilgili yayınlanan yazı:

"KARDEŞLER OKULU

"Ankara Vâdisinde çalışan EŞİTLİK Muhterem Locası, 1976 yılı çalışma döneminde, Üs. Muh. Orhan Aslanoğlu ve bu Locanın ilk Üs. Muh.'i Can Arpaç Kardeşlerimizin girişimleri ile, bir köy okulu yapılmasını başarmıştır.

"İlk önce Ankara civarında okulu olmayan bir köy aranmış, Çankırı ilinin, Kurşunlu ilçesine bağlı Ağılöz köyünün okul istediği öğrenilmiştir. Konuyu haber alan Hemşirelerimiz de büyük bir heyecanla yardıma koşmuşlar, kendi el emekleri ile kermesler, çaylar düzenleyip gelirini okul fonuna vermeye başlamışlar. Yapı subasman düzeyine geldiğinde, güçlü bir deprem her şeyi alt üst etmiş, Ağılöz Köyü 1. sınıf deprem bölgesine girmiş. Kardeşlerimiz yılmamışlar, Çankırı Valiliği ve Milli Eğitim Müdürlüğü ile temasa geçerek, bir başka köy aramışlar. Bu kez Çaypınar köyü bulunmuş ve KARDEŞLER OKULU 1979 - 1980 ders yılına yetiştirilmiştir.

"MİMAR SİNAN"

Cavit Yenicioğlu K.: ..Eşitlik Locasının okulu yaptırdığı beyan ediliyor. Bu böyle yapılmamıştır şüphesiz. Eşitlik Locası teşebbüs etti, ama ben bütün şeyleri Vâdide yapmış olduğum için ve bu arada da bu Büyük Üstatlık vazifesine bakarken, bir levha yayınlandı: Ankara Vâdisinin malı olarak bildirmiştim. Şimdi, o itibarla, ben hesabı çıkarttım: Eşitlik Locası 23.900 Lira vermiş,buna mukabil, 30.000, tekrar 30.000, 68.500 Lira veren Localar var. Elbette Eşitlik Locası teşebbüs etti, ama bunun altından kalkamayacağını anladığı için, bana müracaat ettiler ve Localara açtık bunu, Hemşireler de kermes yapmak suretiyle 68000 Lira para toplamışlar ..., böylece 300-400.000 Lira para topladık, ve bunu yaptık. Mimar Sinan Locasında bunun düzeltilmesini isterim. Eşitlik Muhterem Locasının teşebbüsü ile, fakat Ankara Vâdisindeki bütün Localar....

Nuruziya Sok. 19 Numaralı Bina:

Nesip Aksüt K.: 19 No. lu binamızın alım satımı iki defa olmuştur. Birincisi Hayrullah Örs ile Fuat Ramazanoğlu Üstatlarımız, izin gelmediği için birlikte almışlardı, ondan sonra izin gelince, Derneğe devrettiler bunları. O sırada, daha evvelki satışlarla gelmiş vergi verdik, cezalı, bu sefer de Hayrullah Örs'le Fuat Ramazanoğlu Üstadın Derneğe devri ile, cezalı tarhiyat geldi. Biz Dernek için gelen ve Fuat Ramazanoğlu için gelen ihbarnamelere uzlaşma komisyonunda uzlaşma teşebbüsünde bulunduk, 41.000 Liralık vergi 15.000'e indi. Şimdi, tabii bu satış emanetten yapıldığı için, Fuat Ramazanoğlu Üstadada geleni de biz ödeyeceğiz, Dernek olarak. Fuat Ramazanoğlu adına olmasına rağmen, biz dernek için yapılan bir muameledir, onu ödüyoruz. Hayrullah Örs Üstadın varislerine de geldi, onları da ödeyeceğiz.

Kanun hükmünde kararname

Bü. Üs.: 1930 Büyük Kurullar nizamname hükmünde idarî kararlar çıkarır ve tatbik ederlerdi. Bugün konuşuyoruz, meselâ şu istifa etmeden yurt dışına temelli giden Kardeşe ne olur? Bu fikrimiz tüzükleşinceye kadar beş sene geçer. Böyle kararlarla bazı şeyleri, yani, Anayasa hükmüne aykırı olmadan, yardımcı olarak kararlar alma cesaretinde isek, alalım, halledelim, Localara tebliğ edelim, 1981 senesinde tatbik etsinler. Fikir olarak. Bugün bana lütfen cevap vermeyin, önümüzdeki ay tekrar soracağım. Hükümet de ne yapıyor, değil mi? Kanun hükmünde şey çıkarıyor. Ben size, evrak arasında böyle matbu kararlar bulabilirsem, getireceğim. Ben savruk adamım da toplamadım bunları, ileride Büyük Üstat olacağımı hiç düşünmedim, buraya girerken. Ama bu kararları yaşadık, biliyorum. Yerinde çünkü.... Toplum burası, yürüyecek, çünkü şu Anayasanın değişmesi 10 sene ister. Ama, bu arada bazı yardımcı kararlar alabiliriz, tatbik ederiz, hesabını da veririz. Düşünün ileride görüşelim.

Cenk Koray Kardeşin radyo programı - Moriah Dağı efsanesi

Halil Mülküs K.: ... Salı akşamı TRT'de "Yalancılar" veya "Yanılıcılar" adı altında bir eğlence programı yapıldı. "Hangisi Doğru" yahut ta. Cenk Koray K. programdan hem işaret vererek ayrıldı, hem de bi-

zim her zaman saygı ile dinlediğimiz bir efsaneyi eğlence programı yaptı. Üçü oturuyorlar, efsaneyi hanım anlatıyor, diğerleri hafife alıp istihfaf⁸³ eder biçimde rahatlıkla konuştu. Cenk Koray ve Üstün Savcı, ikisi de Kardeşimizdir. Yani, bile bile bunu özellikle işlediler televizyonda, milyonlarca kişi ve meselâ benim eşim, kızım.....

Atilâ Tengirşenk K.: Tönü Blaş'ta anlatılan iki kardeşin efsanesi.

Suha Aksoy K.: Çok bağlı bir Kardeşimizdir. Alay kastı taşımadığına eminim.

Suha Umur K.: O programda Masonluğu hafife alan bir tarafını ben görmedim, Masonlukla uzaktan yakından bir alâkası yok. Masonlukla ilgili olduğunu belirtir bir taraf yok.

Bü. Üs.: O hikâyeyi nereden alıp da yazdı?

Suha Umur K.: O hikâyeyi buradan alıp yazmış olabilir, ama bunu bilmeyen bir kimsenin bunu Masonlukla bağlamasına imkân yok. Alaya alır bir durum da yoktu.

☆☆☆☆

1981 Konvan Raporu tersimatından 12 Eylül 1980 Devrimi ve kapanan Localarla ilgili bölüm:

Çalışmalarımızın geçici bir süre için durması

Milli Güvenlik Konseyinin 12 Eylül 1980 tarih ve 7 No.lu bildirisi üzerine çalışmalarımız muvakkaten durdurulmuş, Sıkı Yönetim Komutanlıklarına yapılan müracaatlar üzerine, İzmir ve Ankara Vâdileri Ekim ayında, İstanbul Vâdisi ise Aralık ayında çalışma izinlerini almışlardır.

Bursa'da çalışmakta olan Nilüfer Muh. Locasının ise Mart sonundan evvel izninin alınmış olacağını ümit etmekteyiz.

Kapalı kaldığımız devre sebebiyle Muhterem Locaların görevli seçimleri zamanında yapılamamış ve P.S. Bü. Üstadın emri ile Muhterem Locaların görevli seçimleri, buna bağlı diğer muameleler, ve Bü-

⁸³ *İstihfaf: hafifseme, ehemmiyet vermeme, küçük görme.*

yük Üstat Kaymakam adaylarının seçimleri, bu seneye mahsus olmak üzere, birer ay ertelenmiştir.

☆☆☆☆

20 Aralık 1980 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Mimar Sinan Locasının bir türlü bastıramadığı arşiv evrakı ve kitap

Fikret Çeltikçi K.'in bir türlü basılamayan kitabı, eski zabıtların basılması ve eski hatalar ile iftihar edeceğimiz hususların ortaya çıkması, tahsisat..... Köprüye dizi dizi konan ve satılamayan Mimar Sinan dergileri.

Arşivde bulunan 1951 - 1954 arası evrakın Mimar Sinan Locası tarafından yayınlanması 8 Eylül 1979 tarihinde, Fikret Çeltikçi'nin kitabının da yayınlanmasına 26 Ocak 1980 tarihinde karar verilmişti. Ancak, tahsisat yokluğundan, bunlar yayınlanamamıştı. Mimar Sinan Locası Üstadı Muhteremi, aynı zamanda Büyük Sekreter olan Suha Umur K. önce zabıtların yayınlanmasını, Büyük Görevli Kardeşlerin çoğunluğu da, özellikle dil bilmediklerinden yabancı neşriyatı takip edemeyen yeni kabul edilen Kardeşlere Masonluğun tarihini ve özünü anlatan Fikret Çeltikçi'nin kitabının verilmesinin daha önemli olduğunu, araştırmacıların her zaman zabıtlara ulaşabileceklerini vurguladılar. Bu arada kitabın dışarıda da satılması önerildi, Necdet Egeran K.'in kitabının dışarıda satamadığı belirtildi. Mimar Sinan dergilerinin her sayısına zabıtlardan bir ek form ilâve edilmesine de Büyük Sekreter karşı çıktı.

Suha Umur K.: Zabıtların basılması şart, bütün Büyük Localar her sene zabıtlarını neşrederler. Zabıtların basılmasında, daha evvel yapılmış olan hatalar ve iftihar edeceğimiz şeyler ortaya çıkmış olur. Eğer hatalarımızı bilmezsek, her zaman hata yapmaya devam ederiz, bunu önlenmesi ve Masonik tarihin daha iyi yazılabilmesi için zabıtların bütün Kardeşlerin elinde bulunması lâzımdır. Bu zabıtların basılması ancak 3 - 5 senede olabilir. Bu arada, Fikret Çeltikçi'nin kitabının da basılması mümkündür. Ancak, şunu hesap etmek lâzımdır ki, bunlara yapılacak masraf kolayca paraya dönmeyecektir. Zabıtlar bir defa basılır, senelerce satışları sürebilir. Kıymetlerini de hiç kaybetmezler. Fakat mutlaka basılmaları lâzımdır. Bütçeye bunun için bir

tahsisat konur ise, konulan tahsisatın karşılığı kadar neşriyatı da Mimar Sinan Muh. Locası yapar.

Mimar Sinan dergisinin ekinde, tefrika şeklinde zabıtların yayınlanmasının, haricilere de ulaşan Mimar Sinan Dergileri açısından mahzurlu olabileceği ve dergi sayısı kadar zabıt ekinin de gereksiz olabileceği görüşüldü.

Bü. Üs.: Mimar Sinan mecmuaları, bu güne kadar, içe, Biraderlere verilen bir mecmua idi, dışarıya bunu satma imkânı bulamadık. Vaktiyle, Hayrullah Örs zamanında, hatta Köprüye dizi halinde kondu, satılmadı.

Masonluğumuzun iç yüzünü gösteren tarihî vesika olan, vaktiyle 1955 senesinde Büyük Kurulda ben ne konuşmuşum? O günün havası neydi? Bildiğim kadarıyla, bunları basacaksınız. Kötü de konuşmuş, iyi de konuşmuş olabilirim. Bu, Millet Meclisinin arşivine benziyor. Görüşülenlerin tesbiti. O bakımdan Mimar Sinan Mecmuası kadar yapılmasında fayda var. Fazlasında bir fayda yok bence. Yani, yapılacaksa, oraya bir forma ilâvesi....

Suha Umur K.: Mimar Sinan 4000 basıyor, her halde bu zabıtların daha az basılması lâzım..... Evvelce alınan karara göre bu zabıtların önce basılması lâzım.

Sait Penbecioğlu K.: Zabıt mı basılacak, kitap mı basılacak, bitsin efendim.

Bü. Üs.: Masonluk menfaati çarpışmıyor. Hisler çarpıştığı zaman çok zordur bir karara varmak. Hislerden tecrit edin kendinizi, Masonluğun Yüksek menfaatlarını düşününüz. Bu heyet bunu düşünür. Hangisi basılacaksa....

Sait Penbecioğlu K.: Efendim, zabıtlar Masonluğu tetkik edenlere fayda sağlar. Mason tarihi ise, Masonluğa yeni adım atmış bir hariciye istikamet verir. Ben zabıtları tetkik edebilirim, 25 sene sonra da tetkik ederim, ama birinci sene Masonu olarak, zabıt tetkik etmem ben, efendim. Evvelâ Masonluğun tarihini okurum. Şimdi siz zabıt diye karşıma çıkarsanız, reyimi aleyhte kullanırım. Masonik teşkilâtı bilmeden hiç bir kimse Mason olamaz, zabıtlarla Mason olunmaz.....

Not: Fikret Çeltikçi'nin kitabı 1982'de basıldı. Zabıtlar ise hiç basılmadı (CL).

Tekrislerin tahdidî meselesi

Doğru dürüst tahkikat yapmayan Localara aşırı uçlardan sızmaların olabileceği korkusuyla, 1979 yılında tekrisler kısıtlanmıştı. Konu tekrar tartışmaya açıldığında, Bü. Üstat Halit Arpaç, "kukla gibi Masonluğu oynatamayız" ve başka bir Kardeşin "Locaları boyunduruğumuz altına alıyormuşuz gibi bir his uyandırır" ifadesine de, "evet ondan çekiniyorum ve bu nedenle tahdide karşıyım" diyerek, konu geçmişte oylandığı zaman da karşı oy kullandığını açıkladı.

Nafi Ziya Başak K.: Kıymetli Büyük Üstadım, bütün buyurduklarınız tabiatıyla doğrudur, bunları anlayışla ve sadakatla kabulleniyoruz. Bütün bunlar biraz da tahkikat müesseselerimizin ayrı ayrı şikâyet ettiğimiz durumuna bağlıdır. Hangi Locada derli toplu tahkikat yapılıyor? Bu nakiselerimizin halâ devam ettiği bir zamanda, Localar hakimdir, serbesttir, dilediği gibi haricî alsın, tekris yapsın gibi bir yola girmenin biraz sakıncalı olacağı kanaatındayım.

Bü. Üs.: Peki, şimdi bu 1981 yılında, Localar en çok 12 haricî kabul etsin. Oldu mu?

Suha Umur K.: Kanaatımca çoktur, P. S. Bü. Üstadım.

Konu oylandı ve 1981 yılında Locaların haricî kabul etme tavanları 8 kişiyle sınırlandırıldı. Bu defa, geçmiş yılda kontenjanlarını dolduramayan Locaların, bu farkı 1981 yılı kontenjanına ilâve edilebilirler mi diye bir kısır tartışma başladı ve reddedildi. Manisa ve Nilüfer (Bursa) Locaları bu kısıtlamanın dışında tutuldular.

İç Tüzükler

Cavit Yenicioğlu K.: Uzun zamandan beri gelen bir derdimiz vardır: İç Tüzükler. Locaların iç tüzükleri bir türlü tasdik edilememiştir, çünkü iç tüzüklerin ana hatlarını bildirir bir rehber gönderecektik. Onu bekliyorlar. Bu halâ çıkmadı. Yapamıyorsak, yahut iç tüzüklere lüzum yoksa, kestirip atalım; yok eğer lüzum varsa, o zaman bunu daha evvel Ziya Umur Kardeşimizin, Büyük Sekreterken, ben hazırlarım, dediğini, ondan sonra da, Büyük Hatibin konuyu toparlayarak, ana hatlarını çıkarmayı kabul ettiğini hatırlıyorum. Bu çıkmadı, her Üstadı Muhterem toplantısında bu mesele edilir.

Masonluk hakkında açılan Meclis tahkikatı ve Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş

Cavit Yenicioğlu K.: Atatürk yılı için Ankara'da bir şeyler yapılmakta, Devlet Bakanı Mehmet Özgüneş'in başkanlığında bir komite toplanmış. Biliyorsunuz, daha evvelki Masonluk hakkında Meclis tahkikatı açıldığında, rahmetli Bü. Üs. beni memur etmişti, o zaman Mehmet Özgüneş'le temas etmiştim. Şimdi ilgisi artmış, evvelâ oğlunu Mason yapacaktı. Bizim Cemiyetimizden de, Atatürk Kültür Merkezine maddî bir yardımda bulunmamız arzusunu izhar etmiş. Bunun hakkında bir şey düşünelim. Resmen benimle konuşmuş değil.....

Bü. Üs.:bugünlerde adet haline geldi. Türk Silâhlı Kuvvetlerine bağış yaptığımız gibi, belki bir yardım yaparsak yerinde olur. Sizinle hemfikirim, çare arayalım. Mesele parayı toplayabilmekte. Mehmet Özgüneş'in oğluna gelince, Mason olma isteğini Ankaralı Üstadı Muhteremler ve başta siz olmak üzere, tetkik edin, lâyıkça getirin, taci edelim, umumun menfaati bakımından, bir sene bekleyeceğine, altı ayda ikmal edin, iltimas edelim, lâyıkça buraya girmeye, ne olacak ki, mahzuru yok! Mehmet Özgüneş kendi isterse, o zaman gene düşünürüz. Ben orada, Atatürk'ü anma gününde, Dil kurumundan bir üyeye de bu camiaya gir, dedim, baş üstüne dedi, ne yaptınız bu güne kadar? Lâyık mı, değil mi, onu da bilmiyorum.

Cavit Yenicioğlu K.: Cahit Külebi'nin oğlu Mason.

Bü. Üs.: Bir konuşma yaptı, size bırakıyorum. Eğer Masonluğa girmesinde fayda varsa, hakkım olan şeyi kullanacağım.

Sûzî Özmen K.: Cahit benim çocukluk arkadaşımdır, şimdi 65 yaşında. Şimdi bunu Localara getirdiğimizde, işaretlere filân alıştırmak biraz güç olacak. Bu itibarla, gene muvaffakatınızı almak kaydı ile, bunu Masonluğun içinde değil de, oğlu da Mason olduğuna göre, Masonluğu seven insanlar arasında mütalâa edip işlemeyi uygun görüyorum.

Mason olmaktan vaz geçen aday için halâ skrüten yapılmalı mı?

Yüksel Kazmirci K.: 65. madde çok kesin bir hüküm taşıyor. Talepname alındıktan sonra, bu safhaya gelen bir işlemin mutlaka skrüt-

tene kadar devam ettirilmesi lâzımdır, çekiç altı edilemez, gibi gayet katı ve kesin bir hüküm. Bir iki misaline rastladık, tam tahkik levhalarının okunacağı toplantıya geliyor, haricî kabul etmemiş, demiş ki, "artık vaktim müsait değil, toplantılara gelemeyeceğim" üç tahkik Üstadı da gitmiş, aynı cevabı almışlar, boş tahkikat levhalarını vermişler, "böyle bir cevap aldığımız için, tahkik levhasını dolduramadık" demişler. Mason olmak istemeyen haricî için neden skrüten yapılsın diye Locada tartışma çıktı, ancak 65. madde sarıh olduğundan, skrüten yapıldı. Bu gerçekten gerekli miydi?...

Suha Umur K.: (65. maddeyi okudu)... Bu maddenin konulmasındaki maksat şudur: bir haricîyi teklif ediyorum ben, bakıyorum ki Locada menfi bir şey var, kararımı geri alıyorum. Aradan bir kaç sene geçtikten sonra, başka bir Locada, belki başka bir Vâdide, bu haricî tekrar teklif ediliyor, oradaki Kardeşlerin haberi olmuyor, çünkü mesele Büyük Sekreterliğe aksetmemişti. Skrütene kadar devam ettiği takdirde, Büyük Sekreterliğe netice bildiriliyor, o haricînin kaydına işleniyor, Ankara'da olsun, İzmir'de olsun, Bursa'da olsun, tekrar teklif edildiği takdirde, işleminin daha evvelce hangi safhaya kadar gittiği anlaşılmış oluyor. Mutlaka reddedileceği anlaşılan bir haricinin, ben çektiğim zaman geriye, bu mesele hiç bir zaman bilinmiyor. Bu maddenin konulmasının maksadı budur. Tatbikatta, bize Loca yazıyor: haricî Avrupa'ya gittiği için skrütene yapılamamıştır, vefat ettiği için yapılamamıştır, haricî vaz geçtiği için yapılamamıştır, teklif eden vaz geçiyor, skrüten safhasında, teklif eden nasıl vaz geçer, o da anlaşılır gibi değil, teklif eden vaz geçtiği için, muamelesi yapılamamıştır. Bu maddeye göre, mutlaka skrütene kadar gitmek lâzım.

Mason olmaktan vaz geçen bir haricînin skrütene yapıldığında, tesadüfen skrütenden kabul çıktığı takdirde ne yapılacağı soruldu.....

Sonuçta, talepnamesi alınmış bir haricînin muamelesinin mutlaka skrütene kadar gitmesi gerektiği belirtildi.

Ankara'da Fransızca çalışan Barış Locası çalışmalarını Türkçe yapabilir mi?

Ankara'da, Fransızca çalışan Barış Muh. Locasının Kardeş çoğunluğu, Üs. Muh. rağmen, Fransızca'yı iyi bilmediklerinden, Türkçe ça-

İşma iznini istemişlerdi. Loca yeni üye bulamamaktan şikâyet ediyordu. Loca 1954'de kurulmuş, ilk beratını Ankara Ünitesinden almıştı. Locanın kuruluş beratında Fransızca çalışacağı ibaresi yer almadığına dayanarak, Büyük Sekreter Suha Umur K., Büyük Kurul'a danışmadan, Türkçe çalışma iznini vermişti.

Sûzî Özmen K.: Benim bu konuda istirhamım var. Konu Ankara'da bize intikal etti. Bunlar bir taraftan böyle bir tutanak imza edip muameleye koyarken, öbür taraftan da bize gelenler var, Fransızca çalışılmasını isteyenler var. Biz, kendi aramızda konuştuk, yapılmış böyle güzel bir müessese iptal edilmemelidir. Diğer Localarda Fransızca bilenleri buraya toplayalım, Locanın çalışmasını devam ettirelim, dedik. Şimdi, Ankara'ya döndüğümüzde, bir soru varit olacak. Bü. Sek. Kardeşimiz demiş ki, sizin kuruluşunuz Türkçe çalışmak üzere olduğundan, isterseniz Türkçe'ye dönebilirsiniz. Resmen yazılmış.

Suha Umur K.: 1954 senesinde bu Loca böyle kurulmuş, onu bildirdim.

Sûzî Özmen K.: Döndüğümüz zaman ne diyeceğiz?

Bü. Üs.: "Bu mektupla Büyük Sekreter size yol göstermiştir, bu Büyük Kurul'un kararı değildir" deyin.

☆☆☆☆☆

1981

Mimar Sinan konusunda yetki Üstadı Muhteremde mi, Büyük Üstatta mı?- İki senelik bütçede ek aidat artırma talebinin reddi - Yeni Localar % 90'ı kırgınlık ve küskünlük nedeniyle kuruluyor - Bü. Üs. Halit Arpaç (Büyük Kurul'un işlevi üzerine) : «Kardeşler hissedecek diye bu Büyük Kurul hiç bir vazife yapmayacak mı? Hissederse, bir sonraki devrede rey vermeyecek. Bizim kaygımız bu mu olacak? Ben Kardeşleri değil, Türk Masonluğunun kaderini konuşacak bir heyet olarak görmek istiyorum burasını. Biz bu heyeti bu hale getiremezsek, Türkiye'deki Masonluğun gidişatında istikbal göremeyiz.»- Bü. Üs. Nafiz Ekemen'in vefatından sonra dış ilişkilerde gerileme - Mimar Sinan Locası Büyük Locanın üzerinde bir makam mıdır? - Atatürk Yılı için yapılacak mesai - Yabancı Bü. L. lar-dan tedavi için malî yardım isteyenlere red cevabı - Büyük Üstat seçimine düzen getirme çabası - Seçimler - Büyük Locaya hediye edilen Kura'n-ı Kerim - Yeni adayların kabulüne konan tahdidin kaldırılması ve hemen sonra Gün Locasının ilk gündeminde 16 adayın teklif oylaması - 15.00-19.00 arası içki yasağı - İleriye dönük çalışma planı - Büyük Görevlilerin Loca ziyaretlerini ihmal etmeleri üzerine - Büyük Görevliler Kurulu mesaisinin yüzde yüzüne yakın bir kısmını günlük işleri halletmekle geçirmiştir - Tepebaşı 111'e yanaşmak mümkün değildir - Gün Locası kapatılabilir - Vasiyetname kaldırılabilir mi? - Pahalı davetiyeler - Eğitim Localarının aksaklıkları - Ankara Eğitim Locasının hazırlayıp izinsiz teksir ettiği, prensip hataları içeren çalışmalar - Ritüel Komisyonunun çalışmaları - Ankara'nın Büyük Hazineye intikal ettirmediği gelirleri, İzmir'in aldığı tahviller - Ulu Yaradan / Ulu Mimar tartışması - İzmir'de sıcak aylarda ceketsiz ciddi kıyafet izni -Ankara Mâbetlerinde değişik mimari - Tüzüklerde yapılacak değişiklik teklifleri - İzmir'te kurulmak istenen Loca - Kıbrıs'ta Loca açılabilir mi? - Nuruziya'da alınacak bina için finansman - Kamu yararına cemiyet - Ankara ve İzmir kütüphanelerini takviye kararı.

7 Şubat 1981 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

1981 bütçe tasarısı ve uygulaması hakkında görüşme

Personel maaşları, Mimar Sinan bütçesi ve tekrar Fikret Çeltikçi'nin kitabının yayınlanması üzerine 26 Ocak 1980 tarihli Büyük Görevliler Kurulu toplantısında başlayan ve Büyük Üstatla Büyük Sekreteri defalarca karşı karşıya getiren eski tartışma yeniden alevlendi, hatta, karar yetkisinin Mimar Sinan'da mı Büyük Üstatta mı olduğu tartışma konusu oldu.

Suha Umur K.: Bu mesele daha ziyade bir ihtisas işi olduğu için, Mimar Sinan Locasında halledilsin. Zaten, tüzüğe göre, bunun Mimar Sinan Locasında halledilmesi lâzım. Mimar Sinan Locasının tüzüğü buna âmir.

Bü. Üs.: Mimar Sinan Locasının tüzüğü hakim, ama Mimar Sinan Locasının tüzüğüne de bu Büyük Kurul hakim. Dışa dönük herhangi bir neşriyatta, birinci derecede Büyük Üstadınız mesul oluyor..... Nizamî bir teşkilât kuruyorsunuz, nizamnamelere hep birlikte riayet etmemiz lâzım. Eğer Mimar Sinan Locası, Büyük Üstadın kanaatları hilâfına, yani Masonluğa uygun düşmeyecek bir neşriyat yaparsa, haberi olmamasına rağmen Büyük Üstat sorumlu olur.... Yoksa, hiç kimsenin hürriyetine el koymaya reyim yok benim. Nizama sokmak lâzım...

Nafi Ziya Başak K.: Mimar Sinan Locası, değil yalnız Büyük Üstadın, Büyük Kurulun da yanındadır, ve onun talimatına da uymak mecburiyetindedir. Aksi takdirde devlet içinde devlet gibi bir şey kurulmuş olur.....

İki senelik bütçe

Enflasyonist ortam göz önüne alınarak, iki senelik bütçede Büyük Kurula belirli bir oranda aidat artırma yetkisinin istenmesi tartışıldı.

Nesip Aksüt K.: Dernek olarak kongremiz iki senede bir oluyor ve iki senelik bütçe tasdik ediliyor. Binaenaleyh iki senelik bütçeyi bütün salâhiyetleri ile almamız lâzım aksi takdirde yönetemeyiz.

Bü. Üs.: Dernekler kanununa göre, bazı dernekler iki senede bir yönetim kurullarını değiştiriyorlar, ara senesini de mâli kongre olarak

yapıyorlar. Bizde bu usul yoksa, iki seneyi bugünden itibaren düşünmeliyiz.

Nafi Ziya Başak K.: Bu bütçe iki senelik bütçedir ve yapacağımız Konvan normal Konvandır. Bundan evvel yapılmış olan toplantılar rahmetli Nafiz Ekemen Üstadımızın vefatı dolayısıyla yapılmış adeta bir ara Umumî Heyet toplantısı idi.

Geçen yıl %25 olarak kabul edilen ek artış oranını Büyük Kurul uyguladı diye, 1981 yılında benzer bir taleple çıktığında Kardeşlerin tepkisi ile karşılanılacağı belirtildi.

Bü. Üs.: Bir noktayı hatırlatmak istiyorum. Geçen seneki bütçenin tasdik edilmeme harekâtında, bendeniz birinci çekicinin sahibi olarak, "meçburî olarak vazife verdiniz, bunu tasdik etmezseniz, ben ne hizmet vereceğim ?" demek zorunda kalarak, tasdiki aldım. Biz Heyeti Umumiye ye bir bütün olarak çıkarsak, makul isteklerimiz kabul edilir....

Ek artış talebi kabul edilmeden, Büyük Hazine Emininin Bütçe taslağı olduğu gibi kabul edildi.

Yeni Loca kurma harcı, Locaların küsmeye dayanan kuruluş nedenleri, tekrar seçilebilmeye yönelik demagoji, popülist söylemler ve öneriler, Büyük Üstadın bunlara tepkisi.

Bü. Üs.: Nasıl bir ücret alalım? Halen 10.000 Lira alıyoruz. Buraya konuyu getirmekteki kastım, zaruret halinde Loca açmak hususunda bir dileğimiz yok. Hepimiz biliyoruz ki, camiamız içinde Loca açma, çeşitli kırgınlıklar, küskünlükler, şu veya bu sebeplere dayanarak açılıyor. Ve Loca adedi artıyor, ancak Kardeş sayısında bir genişleme olmuyor. 3500 - 4000 üye var Türkiye'de, 40 milyon nüfus olduk. Bendeniz girdiğim zaman 17 milyon nüfus vardı, gene üye adedi azdı. Hiç bir şey fark etmiyor. Binaenaleyh, Loca ancak üye kalabalığını hazmedemiyorsa, doğum yapması normal. Bir de küskünlükle Loca açma fantezisi var, kusura bakmayın, bu kelime belki yersiz oldu, benim yaşlılığım a bağışlayın. Kırk kişinin bir araya gelerek Loca açması normal. Yüzü aşmış bir Locadan ayrılarak, yahut muhtelif Localardan toplanarak bir Loca açmak gene normal. Diğer, asgarî 40 kişilik bir kadro ile bir Loca açılırsa, biz diyoruz ki, harç olarak Büyük locaya 100.000 Lira versin. Bunun 200.000, 300.000 Lira olmasını isteyenler

var, 10.000 Lira olarak kalmasını isteyenler de var. Bugün sizlere başvurduğum müzakere mevzuu budur, böyle bir kıymete mi gidelim, nasıl gidelim, yol gösterin, bu kararı senet ittihaz edeceğim, söz serbesttir.

Suha Umur K.: Bizde Localar, buyurduğunuz gibi, yüzde doksanın üzerinde kırgınlık sebebiyle doğuyor. Üye sayıları 60 değil, daha az sayıda olan Localar bile bölünüyor. Yeni bir Locayı 21 kişinin kurması lâzım. Bu 21 kişiyi zorlukla buluyorlar, başka Localardan bazı kardeşlere rica ediyorlar, "*kuruluncaya kadar gel, sonra gidersin*" diyorlar. Yeni Loca kurulduktan üç beş ay sonra bir çok Kardeşten eski Locasına dönme talebi geliyor. Hem yeni kurulan Loca çok zayıf bir Loca oluyor, bir kaç ay sonra 20 kişinin altına düşüyor, hem ayrıldıkları zaten zayıf olan Loca, daha da zayıflıyor. Eğer Loca zaruretten doğarsa, meselâ matrikül sayısı 120'ye çıkmış bir Loca, 21 kişi değil de 30 kişi, 40 kişi ayrılıp da bir Loca kurarlarsa, o zaman bu 40 kişiye yüklenecek masraf büyük bir rakam teşkil etmez. Onun için ben bu rakamın yüksek tutulmasına taraftarım. İkincisi, yeni bir Locanın kurulması, her ne kadar bu fikrim bazı Kardeşlerime aykırı gelecekse de, Büyük Loca, her Locanın kuruluşunda bir takım masrafları tahmil etmektedir. Bu bakımdan, bu Locayı kuranların, ayrıca, bu masraflara peşinen katkıda bulunmaları da gerekmektedir.

Mâbetlerin imkân durumları, regalya temini gibi konular görüşüldükten sonra, Loca kurmak için gerekli 21 Kardeşin bulunmasının nizamname gereği olduğu vurgulandı.

Cavit Yenicioğlu K.: Israr etmemeliyiz Kardeşlerim, böyle bir alerji uyandırmamalıyız. Adetleri değiştiremeyiz, yalnız 13. maddenin son fıkrası diyor ki, Locanın kuruluş harcı da bu belgelerle birlikte Büyük Kurula gönderilir... Harcın miktarı burada yazılı değil. Büyük Kurulun elindeki tek imkân bu harcı artırmaktır. Bunun miktarını tayin edelim. Bunu tesbit ederken makul, nasıl bütçeyi hazırlarken artışlara gidiyorsak, aynı oranlarda artış yapalım. Fazla artırırsak, Loca kurulmasını zorlaştırmak istediğimizi hissetmeyecek mi Kardeşlerim? Elbette hissedeceklerdir.

Bü. Üs.: Üstatlarım, Kardeşler hissedecek diye bu Büyük Kurul hiç bir vazife yapmayacak mı? Hissederse, bir sonraki devrede rey vermeyecek. Bizim kaygımız bu mu olacak? Ben Kardeşleri değil,

Türk Masonluğunun kaderini konuşacak bir heyet olarak görmek istiyorum burasını. Biz bu heyeti bu hale getiremezsek, Türkiye'deki Masonluğun gidişatında istikbal göremeyiz. Size bütün safiyetimle söylüyorum.

Cavit Yenicioğlu K.: Büyük Üstadım, bu heyetten çıkacak kararları makul gerekçelere dayayalım, yoksa şimdi buraya yarım milyon lira verecek dersek, kafaları boşalmış adamlar toplanmışlar, derler.

Bü. Üs.: Anlatamıyorum, hot be hot yapayım diye bir iddiam yok. Oraya, huzurunuzda geleceğim. Sizden yardım istiyorum, yalvarıyorum, yoluna koyalım, ama yoluna koyarken Kardeşlerimiz bize küserlerse küssünler.

50.000 ve 100.000 Liralık teklifler oya kondu, Büyük Üstat oy kullanmayınca, 16 mevcuttan 8'i 100.000 Lirayı oyladı. Büyük Üstat oyunu daha sonra belirleyeceğini söyleyerek konuyu kapattı.

Dış ilişkilerde zayıflama

Sait Penbecioğlu K.: Nazarı dikkatimi celbeden, Nafiz Ekemen Üstadımızın zamanında, dıştan bir çok levhalar geliyor idi. Bu levhalar hemen hemen hiç gelmiyor. Kesildi mi, bizim irtibatımız mı kesildi? Öğrenmek isterim Üstadım.

Bu soru cevapsız kaldı.

Büyük Üstat adayları

1970 yılında kabul edilen "Türkiye Hür ve Kabul Edilmiş Masonları Büyük Locası Anayasası"na göre Büyük Üstadın seçim maddesinde (madde 22, 3. paragraf) şöyle der: «Büyük Üstat ve Yardımcısının seçiminde mevcudun yarısından bir fazla oy esası uygulanır. İlk turda olmadığı takdirde, ikinci turda da mevcudun yarısından bir fazla oy esası uygulanır. İkinci turda da bu çoğunluk elde edilmezse, balotaja gidilir. Bu üçüncü turda, en çok rey alan seçilir. Balotajda oylarda eşitlik olduğu takdirde, Masonik kıdemi fazla olanın seçilmesi kabul edilir. Kıdemi aynı olan adayların en yaşlısı seçilir; diğer Büyük Görevliler aldıkları oy sayısına göre seçilirler. Boş oylar verilmemiş sayılır, ve mevcut ona göre hesaplanır.»

Teamüle göre, her vâdi kendi Büyük Üstat adayını seçer ve bu üç aday arasında oylama yapılırdı. Ancak, vâdilerin Büyük Üstat adaylarını seçim tarzı kesinlik kazanmamıştı, İstanbul'da ilk turda ekseriyet olmayınca, ikinci tura gidilmedi ve İstanbul'un adayının olmadığına kanaat getirildi. Ankara'da ise, Cavit Yenicioğlu K. ikinci turda seçildi. 8 Mart 1980 tarihli Büyük Kurul toplantısında, konu yeni kurulan Hukuk Komitesine havale edildi. Raportörü Suha Aksoy K. olan bu komitenin raporu okundu ve müzakereye açıldı.

Bü. Üs.: Sayın heyetimiz. Önümüzdeki seçimlerde uzun konuşmalara yol açmamak için vereceğiniz bir kararla bir yol göstereceksiniz. Bu, heyetimizin bugünkü görüşü. Bizden sonra gelecek heyet, bu kararı beğenmeyebilir, isterse uzun uzun münakaşa eder, ne isterse yapar. Onu hiç düşünmeyin, yarın ne olaksa olacak.

Uzun tartışmalardan sonra, Büyük Üstat adayı vâdi seçimlerinde, ilk turda adayı belirleyecek ekseriyet elde edilemediği takdirde, seçimin tekrarlanabileceğine karar verildi.

7 Mart 1981 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Büyük Loca Tüzüğü: Oylamanın tekrarı

Bü. Loca Tüzüğü'nün 23. maddesinin "Oylamanın tekrarlanacağı" şeklinde tefsirine dair kararın tatbiki hakkında görüşme açıldı.

Bü. Üs.: Bizi çıkmaza sürükleyeceği için tamim yapmadım. Kendim bu celselere gidip tatbikatı yapıyorum. Günün şartlarına göre verdiğiniz reyleri de göz önüne alarak idare ediyorum.

Tipik örneği Ankara'da oldu. Bü. Üs. namzedinde 29 rey tecelli etti. Ondan sonra feragatler oldu. İkinci oylama yaptık 35 reyle mevzu kapandı.

İstanbul'da Cuma günü, müsaadenizle, aynı sistemi tatbik edeceğim. Günün şartlarına göre kullanacağım. Anayasa tâdilâtı olduğu zaman düşünelim.

100. Yıl çalışmaları

Cavit Yenicioğlu K.: Atatürk Yılı için yapılan tekliflere göre çalışmalar iki noktada toplanmalı:

1. Fikrî mesai

2. Nakdî Yardım (Bağış) Kâfi miktarda para toplanabilir. 4200 üyemiz var. Görev alacak Kardeşlerimizin kimisi Ankara'da kimisi İstanbul'dadır. Bir arada çalışmaları müşküldür.

Nesip Aksüt K.: Atatürk için yapılacak mesainin çok vasıflı olması lâzımdır. Aksi takdirde, haklı olarak büyük tenkitlere maruz kalırız. Çok dikkatli olmamız icap eder.

Sûzî Özmen K.:

1. Atatürk Kültür Merkezinin yapımına maddi yardım,

2. Mimar Sinan dergimizin iyi kalite kağıda yapılacak fevkalâde baskı ile çıkarılacak özel sayısının Atatürk'e tahsisi suretiyle faaliyet gösterelim ve Kültür Merkezinin açılışında davetlilere Mimar Sinan Dergimizi bizzat bizler ve hemşireler dağıtalım. Mecmuanın üzerine açıkça Masonluğu belirtir bir amblem konulmalıdır. Eleştiriye maruz kalmamız korkulacak bir şey değildir. Eleştirileceğiz diye çekinerek, Atatürk yılı çalışmalarından vaz geçemeyiz.

Bü. Üs.: Vâdilerde başlayıp bitirmek mühimdir. Üç vâdide birer heyet kuralım. Maddi masrafı karşılıyoruz. Vâdilerde bir buçuk iki milyon toplanabilir.

Suat Ağagil K.: Fikren ve nakden katılalım. Mimar Sinan dergisinin özel bir sayı olması istendiğine göre, fazla masrafı gerektirecektir. Bu nedenle, Büyük Üstat her Kardeşin asgarî 250 Lira vermesini isterse, toplanacak paranın bir kısmı Mimar Sinan dergisinin fazla masrafına karşılık tutulabilir.

Bü. Üs.: İlim Heyeti kuralım, para toplamak için kimseye tazyik etmemeliyiz. Bu işi vâdilere bırakalım.

Şevki Kayaman K.: Fuat Göksel K.'imizin dış bir dernekte Atatürk konusunda son derece etraflı ve derinliğine yapılmış araştırmaları ifadelendiren bir konuşmasını dinledim. Genellikle, Atatürk'ün

felsefi çizgisine, gerçek olgusuna erişilememekte, yüzeyde kalan yaklaşımlarla üzüntü veren durumlarda kalınmaktadır. Yirminci asrın en büyük fenomenine yeterince yaklaşamıyoruz.

Psikoloji bakımından, Fuat Göksel; askerlik bakımından, Muzaffer Akın; tarih bakımından, Enver Ziya Karal; sanat bakımından, Cevad Memduh Altar Kardeşler Atatürk'ü anlatabilirler. Bizde bu işi yapacak potansiyel vardır. Harekete getirebiliriz.

☆☆☆☆

4 Nisan 1981 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Atatürk Yılı, Mimar Sinan özel sayısı, Atatürk Kültür Merkezine para yardımı, Mimar Sinan Locası Büyük Locanın üstünde midir?

Bü. Üs. Halit Arpaç K.: Geçen celse, Atatürk'ün 100. yıldönümü münasebetiyle bana bir vazife verdiniz. Mimar Sinan Muh. L. sınıf toplantısına katıldım. Atatürk hakkında ne düşündüklerini sordum. Mimar Sinan Locası, yani, akademik kısmımızla müzakere ettik. Netice olarak Atatürk'e mahsus bir nüsha yapılmasına karar verildi. Muhterem Localara bir tamim yapılarak, Atatürk hakkında Kardeşlerin yapmış oldukları ve yapacakları konuşmaların metinleri istendi. Diğer taraftan, Atatürk Kültür Merkezine yapılacak para yardımı için her üç vâdide birer komisyon kuruldu. Yakın zamanda neticesini alacağız.

Atillâ Tengirşenk K.: Ankara'da bir komite kurduk. Toplanacak paranın miktarının tayinini Üstadı Muhteremlere bıraktık. 19 Mayıs'ta bir toplantı yapacağız. Bu toplantıda, önceden hazırlayacağımız hediyeleri Hemşirelerimiz bağış karşılığında Kardeşlerimize dağıtacak.

Yüksel Kazmirci K.: İzmir'de kurduğumuz komite bu hafta toplanacak.

Şevki Kayaman K.: Atatürk konusu, Mimar Sinan mecmuası gibi Masonluk âleminin naşiri efkârı bir mecmuaya inhisar eden bir şey değil. Bizim potansiyelimizde olan ve dışarıda tanınmış isimlerin tesbiti ile bir sempozyum, bir manifesto şeklinde eser meydana getire-

lim. Meselâ Enver Ziya Karal, Fuat Göksel, Eralp Özgen, Emin He-
kimgil, Bozkurt Güvenç v.s. Mimar Sinan kitabını çıkartsın, bunun dı-
şında benim teklifim Atatürk olayını trete* eden bir eser çıkarmak.

Halil Mülküs K.: Loca çalışmaları içe dönük çalışmalardır. Bunla-
rın dışarıya yayınlanmasında sakınca olabilir. Kayaman Üstadın teklifi,
özel sayı, Mimar Sinan'ın süzgecinden geçmeyecek. Meselâ Enver
Ziya Karal'ın yazısını süzgeçten geçirecek bir komiteyi ben tasavvur
edemiyorum. Bu ayrı nüshayı da Mimar Sinan bassın.

Bü. Üs.: Bir mecmua basılırken bir yazı işleri müdürü lâzım. Bunu
Mimar Sinan yapacağına göre, yazı işlerinin bir süzgeçten geçirme
hakkı var. Bu kontrol değildir.

Suha Umur K.: Mimar Sinan Locası toplantısına siz de iştirak etti-
niz. Burada teklif edilen meseleler orada da aşağı yukarı aynen teklif
ve müzakere edildi. Şevki Kayaman K.'in saydığı isimler üzerinde du-
ruldu, ki, bunların bir kısmı zaten Mimar Sinan Locası üyelerinden-
dir. Bu Kardeşlere sipariş etme fikri rağbet bulmadı. Neticede, Mimar
Sinan mecmuasının bir ilâve sayısının çıkarılması düşünüldü.... Bu sa-
yıya Kardeşlerin Atatürk hakkında Muhterem Localarda yaptıkları
konuşmalar alınacak. Eğer bu konuşmalar ve yazılar, bir kitap olacak
hacimde ise, özel sayı yerine, bunlar bir kitap halinde neşredilecek.
Bunun kararı ancak yazılar toplandıktan sonra alınabilir.....

Sûzî Özmen K.: Suha Kardeşim diyor ki, Mimar Sinan Locası ola-
rak toplanıp nasıl bir kitap basacağımıza karar vereceğiz. Acaba Mi-
mar Sinan Locası Büyük Locanın üzerinde bir makam mıdır? Kararı
biz vereceğiz. Mimar Sinan Locası verdiğimiz kararı uygulayacak.
Eğer inisiyatifi ona bırakacaksak, burada inisiyatifi ona bıraktığımızı
dair bir karar almamız lâzım....

Hasta bir Kardeşin yurt dışında tedavisi için yardım çağrısına ret cevabı

*Ankaralı bir Kardeşin kalp ameliyatının yurt dışında yaptırılması için
Amerikan Büyük Localarına yardım çağrısı üzerine*

Bü. Üs.: Masonlar birbirine böyle hasta ve para mevzuunda bir ta-
limat veremiyor. Böyle bir imkânımız yok.

* trete etmek: (Fr.) ele almak

Sâdi Aral K.: Maddî yardım konusunda bir iki yere müracaatımız oldu. Bir yerde Türkiye için ayrılmış bir meblâğ buldum, bir yardım cemiyetinde. Fakat sonradan anladım ki bu ayrılmış fakat kullanılmamış olan meblâğ sadece zelzele felâketzedeleri içindir, başka yerde kullanılamaz. Bu gibi temaslarımızda daima red cevabı aldık. *"Biz bir yardım cemiyeti değiliz, böyle meseleler için bizimle temas etmeyin"* diyorlar.

Büyük Üstat seçimine düzen getirmek

Sait Penbecioğlu K.: ...Büyük Üstat seçiminde, Türk Masonluğunun kendine has örf ve adetlerinin dışına çıkılıyor... Seçimlere başka bir hava, başka bir felsefe ile, başka bir açıdan bakmamız lâzım. Camiamızda seçimler maalesef yavaş yavaş herhangi bir cemiyetin seçim havasına girmeye başlamıştır..... Evvelâ biz bu Kurulda, kimin Büyük Üstat olacağını tesbit edebilmeliyiz....

Cüneyt Eriş K.: Başka ülkelerde bir seçim komitesi varmış, o araştırır, Büyük Üstat adaylarını tesbit edermiş.

Suha Umur K.: ... Masonluğu biz icat etmedik. Acaba başka Büyük Localarda seçimler nasıl yapılıyor? Çoğunda, Büyük Üstat bir devre için seçiliyor. Bunun bir sebebi olmalı. Bizde de Maşrık-ı Âzam kurulduğu vakit usul böyle idi. Büyük Üstat üç senelik bir devre için seçiliyordu, ve bir daha seçilemiyordu. Ben artık Büyük Sekreterliğe veda etmek durumunda olduğum için, rahatça söylüyorum. Büyük Locanın devamlılığını iki vazifeli temin ediyor: Büyük Sekreter ve Büyük Hazine Emni. Bu iki vazifeli 15 - 20 sene vazife yapıyorlar.....

Türkiye Büyük Locası 25 Nisan 1981 Konvanı

Ellinci yıllarını doldurmuş olan Kardeşlerin Jübile Beratları

1981 yılında 50. Masonik yıllarını dolduran Mehmet Uluğtugal, Fikret Çeltikçi, Fahrî Günergin, Sacit Öncel, Nesim Behar, Reşat Başar, Yaşar Ali Şinasi, Fikret Aközer ve Efraim Almaleh K.lerin beratları Büyük Üstat Halit Arpaç K. tarafından kendilerine verildi.

Seçimler

İsim okunarak oylama yapıldı. Bü. Sekreter Suha Umur K., 181 Kardeşin mevcut bulunduğunu, Büyük Üstat seçilebilmek için mevcudun yarısından bir fazlasının oyunu, yani 92 oy almak icap ettiğini bildirdi. P. S. Bü. Üs. adaylarının Halit Arpaç, Şekûr Okten ve Cavit Yenicioğlu K.'ler olduğunu ilân etti.

Şekûr Okten K.: Büyük Üstat seçtiğim takdirde, Büyük Locayı Ankara'ya götüreceğim hakkında şayialar var. Böyle bir düşüncem yoktur, hatta, benim kudretim de buna yetmez. Tüzüklerimiz de buna müsait değildir. Kaldı ki, dokuz ay sonra, hayatımın sonuna kadar kalmak üzere Küçükyalı'daki evime nakletmek üzereyim.

Birinci tur oylama sonucu: (Bir delegenin daha toplantıya katılımıyla, nisap değişmeden, toplam oy verenlerin sayısı 182 oldu.)

Halit Arpaç K.	61 oy
Cavit Yenicioğlu K.	59 oy
Şekûr Okten K.	58 oy
Boş	4 oy

İkinci tur oylama sonucu:

Oyların tasnifi için celseye ara verildi.

Halit Arpaç K.	60 oy
Şekûr Okten K.	70 oy
Cavit Yenicioğlu K.	59 oy
Boş	3 oy.

Gerekli nisap olmadığından, Bü. Üs. balotaja başvurulacağını söyleyerek, Bü. L. Tüzüğü'nün Büyük Üstat seçimi ile ilgili 24. maddesini okudu.

Halim Erker K.: Balotajdan kasıt, deminki gibi 92 oy mu almak lâzım, yoksa en fazla oy alan mu seçilecek?

Suha Aksoy K.: Balotaja giden iki aday arasında mevcudun yarısından bir fazlasının oyunu almış olanlar P.S. Büyük Üstatlığa seçilmiş olurlar. Adaylık niteliğini kazanmamış bir üyeye verilmiş oylar hükümsüz sayılır ve ekseriyet nisabını değiştirmez.

Yaşar Şendal K.: 60 oy şimdiki adaya kanalize olacak. 60 oyun 30'unun boş çıkma ihtimalini düşünmüyoruz, vakit kaybetmeyelim, oylamaya geçelim.

Ziya Umur K.: İki aday arasında balotaj yapıldığı zaman, yine de nisabın muhafaza edilmesi lâzım geldiği, Tüzüğün hükmünden anlaşılmaktadır. Tüzüğün hükmüne göre, eğer balotaj yapılırken bazı oylar geçersiz çıkarsa, bu geçersiz oylar nisabı değiştirmez. Bundan da anlaşılıyor ki, nisap gene isteniyor, yani fazla oy alan değil, nisabı tamamlayan seçilmiş olur.

Bü. Üstat Halit Arpaç K.: En fazla oy alan seçilsin mi yoksa nisabı tutturmak için devamlı seçim mi yapalım?

Çetin Yıldırımakın K.: Türk Masonluğu bugüne kadar her meselesini Masonluğun prensipleri içerisinde ve akli selimin gerektirdiği şekilde halletmiştir. Balotaj demek zaten sonuç alınamaması hallerinde bir oyla dahi sonucu halletmek meselesidir.

Suha Aksoy K.: Bu konunun, burada müzakeresi, bize yapacağımız oylamadan çok daha fazla zaman kaybettirir. Biraz zahmete katlanalım, tüzüğe göre Büyük Üstadı seçelim. Şimdi Çetin Kardeşim akli selimle işi halledelim, diyor, ama, bu tüzük de akli selime göre yapılmıştır. Büyük Üstat seçiminde mevcudun çoğunluğunu aramazsak yanlış hareket etmiş oluruz. Bu işi seçimden evvel halletmek zorundayız. Reyler çıktıktan sonra bir tartışmaya girilmemeli. Maddeler böyledir, Tüzüğe göre hareket etmemizi teklif ediyorum.

Sahir Erman K.: Ben, Hatip B.'in fikrine iştirak ediyorum. Çünkü, birinci fıkra bir nisap kaidesini, yani, yarıdan bir fazla rey almak şartını koyar. Balotajdan bahseden ikinci fıkra, umumî hükme mugayir bir kaide getirmez; umumî hükme muhalefet için istisnai bir hüküm aranır. İstisnai hüküm yoksa genel kaide tatbik edilir. İstisnai hüküm olmadığı hallerde genel hükmün tatbik edileceği umumî bir hukuk prensibidir. Burada, maddenin tefsiri de söz konusu değildir. Madde, aksine sarahat bulunmadığı için, balotajda dahi genel prensip aranacaktır. Balotajdan maksat, seçimin hangi adaylar arasında yapılacağıdır, yoksa seçimin usulü değişmiş değildir.

Sahir Akev K.: Ben Sahir Erman K.'in fikrinde değilim. Biz maddeyi değiştirmeyi müzakere etmiyoruz, nasıl yorumlanacağını müza-

kere ediyoruz. Yorum bizim işimiz. Umumî Heyet, Daimî Heyete hâkimdir. Bu madde, 1965'te beyaz oylardan çektiğimizi bir daha tekrarlanmasın diye getirildi. Binaenaleyh, bu maksada göre maddeyi yorumlarsak, Hatip Üstadımın fikri değil, diğer şekilde yorumlamak lazım gelir, beyaz oyları hiç nazara almamak lazımdır.

Dündar Erendağ K.: Mevzuatımızda bulunan her hangi bir hüküm uygulanmasında zorluk çekildiği takdirde, yorumlamak yetkisi, Büyük Loca Tüzüğü'nün 20. maddesine göre, Büyük Görevliler Kuruluna aittir. Burada yorum yapamayız. İkincisi, 24.madde Büyük Üstadın seçimi için bir kural getirmiştir, bu da yarıdan bir fazlasının oyunu almaktır. Balotaj iki aday arasında, en fazla oy almak anlamında değildir. Böyle bir şey olsa idi, "*adî ekseriyetle seçilir*" denmesi lâzımdı.

Yüksel Kazmirci K.: Büyük Üstat seçimine gölge düşürmemek için Kardeşlerimizin mütalâaları nasıl olursa olsun, Hatip K.'in dediği gibi ekseriyetten bir fazla oya itibar edelim. Bunu teklif, ediyorum.

Halit Arpaç K.: Kâfi miktarda mütalaa edildi. Hatip K.'in mütalâasını kabul etmek zarureti vardır.

Oylama yapıldı ve oyların tasnifi için celse Bü. Üs. tarafından tatil edildi.

Celse yeniden açıldı (Saat 12,45) Büyük Sekreter seçim neticelerini ilân etti:

Şekûr Okten K.	102 oy
Halit Arpaç K.	76 oy
Cavit Yenicioğlu K.	1 oy
Boş	1 oy

Bü. Üstat Halit Arpaç K. Şekûr Okten K.'i yemin kürsüsüne davet ederek is'adını yaptı.

Öğle tatilinden sonra, saat 14.00'de tekrar toplandı.

Büyük Locaya hediye edilen Kur'an-ı Kerim

Bü. Üs. Şekûr Okten K.: Bir Kardeşimiz Büyük Locaya bir Kur'an-ı Kerim hediye etmek istiyor, gündeme devam etmeden önce, huzurunuzda sizler namına bunu teslim alacağım.

Alber Guakil K.: 1546 yılında Süleymaniye Camii inşa edilirken, Kanunî Sultan Süleyman, meşhur hattat Ahmet Karahisarî'yi, biri yeni yapılan cami için, biri de kendisi için olmak üzere, iki Kur'an-ı Kerim yazmakla görevlendirmişti. Bu kitapların asılları halen Topkapı Sarayı Müzesinde bulunmaktadır. Süleymaniye Camii için ya-

Şekûr
OKTEN
(1917 - 1986)

Bü. Üs.:
1981 - 1986

zılmış olanının tıpkı baskısı, Kültür Bakanlığının ve Topkapı Sarayı Müzesi Müdürlüğünün izni ile, İtalya'da, büyük bir emekle yapılmıştır. Bu kıymetli eseri Büyük Locaya hediye etmekle kıvanç duymaktayım.

Bü. Üs. Alber Guakil K.'e teşekkür etti. Bu kitabın yurt dışında satış fiyatının 4000 Dolar olduğu duyuruldu.

Seçimler (devam)

Büyük Üstat Kaymakamları seçiminde, İstanbul Vâdisinden Cavit Yenicioğlu 105 oyla (Suha Aksoy 34 oy), İzmir'den de Yüksel Kazmirci K.ler seçildiler. Bu Kardeşlerin görevlerine is'ad edilmelerinden sonra, Orhan Alsaç K. 1. Nazırlığa, Sait Penbecioğlu K. de 2. Nazırlığa seçildiler ve is'ad edildiler. Devam eden seçimlerde, Büyük Sekreterliğe Suha Umur K., Bü. Haz. Eminliğine Suat Ağagil K., Bü. Sek.Yardımcılığına Nesip Aksüt K., Bü. Haz. Emni Yardımcılığına Yusuf Normal K. seçildiler.

Vâdi kontenjanlarına göre yapılan seçimlerin geri kalan kısmında, aldıkları oy sırasına göre seçilen Kardeşler:

İstanbul Vâdisinden: Sâdi Aral, Nafi Ziya Başak, Moiz Berker, Abdurrahman Erginsoy, Kemal Karamercan K.'ler.

Ankara Vâdisinden: Hüsamettin Aral, Halil Mülküs, Teoman Güre, Sungur Babaoğlu.

İzmir Vâdisinden: Osman Ertürer ve Bekir Tantürk K.'ler.

Yararlar

Raporun tenkidi

Fikret Çeltikçi K.: Tenkitlerimizi kime yapacağımızı bilemiyoruz. Her halde yeni seçilen heyete değil. Eski İdare Heyeti ise, sanki seçimler biter bitmez ibra edilmiş vaziyete düştü. Dolayısıyla tenkitlerimiz ancak temennî şeklinde olacak.

İdarî Rapor çok kısa; çok az malûmat getiren bir rapor. Acaba bir sene içerisindeki çalışmalarımız bu kadar mı? Eğer bundan ibaretse

çok başarılı bir çalışma olarak gösterilemez. Ama raporda, özellikle Masonik tenkitler gibi, enteresan şeyler de var.

Müfettişlik meselesi senelerden beri dikkatimi çeker. Locaların hakikî müfettişleri Hatipler idi. Hatip mevkiini muhafaza etmişiz ama fonksiyonunu kaldırmışız.

Raporda Mimar Sinan Locası hakkında izahat var, fakat Eğitim Locası hakkında bilgi verilmemiş.

Büyük Üstat ve Kaymakamları için bir ön seçim müessesesi getirmişiz. Bu madde işlemez bir haldedir. Bu seferki Bü. Görevliler Kurulu bunu dikkatle inceleyerek halletmelidir.

Büyük Kurul kararlarının tasdiki

Rahmi Tuncalp K.: İdare Raporlarının içerisinde Büyük Görevliler Kurulunun verdiği bazı kararların tasdiki de var. Bu kararların ayrıca gündeme alınmalarının daha yararlı olacağı kanaatındayım.

Geçen Genel Kurulda da bahsetmiştim, seçimlerden önce Bü. Sekreterlikten gelen bir levha ile ikinci bir Locada üye olan Kardeşlerimizin o Locada seçimlerde oy kullanamayacakları bildiriliyor. Bu levha üzerinde tartışmak istemiyorum, ancak hatalı olduğu kanaatındayım.

Üye alma tahdidi

Sungur Babaoğlu K.: Yeni Büyük Görevliler Kurulundan istirham ediyorum, Localara üye alma tahdidi kaldırılсын.

Vâdilerde Bü. Üs. aday seçimleri

Bü. Üs. Büyük Loca Tüzüğü'nün 20. maddesine dayanarak 23. maddesinin Büyük Görevliler Kurulunca yapılan tefsirini tasdike sundu.

Fikret Çeltikçi K.: Bu madde ufak bir tefsirle halledilebilecek bir madde değil. Bana kalırsa bu maddenin külliyen kalkıp yeni bir madde getirilmesi lâzım.

Bü. Üs.: Kardeşlerim biliyorsunuz ki Büyük Görevliler Kurulu aldığı bazı kararları Genel Kurulda tasdik ettirmek mecburiyetindedir.

Onun için bunu reylerinize koyacağım. Maddenin tadil edilip edilme-
mesi ayrı bir meseledir.

Bü. Üs., Büyük Loca Tüzüğü maddesine dayanarak 23. maddesine göre, Vâdilerin Büyük Üstat adayı seçimlerinde, ilk turda netice alınmadığı takdirde, oylamanın tekrarlanacağı şeklinde Büyük Görevliler Kurulunun almış olduğu tefsir kararını tasdike sundu. Karar ekseriyetle kabul edildi.

Yüksek Şûra ile ilişkiler

Cemil Lalik K.: Biz Mavi Localarda öğretimimizi yaparken, Kardeşlerimize üç dereceli Masonluğu öğretiyoruz ve bunun dışında bir Masonluğun olmadığını söylüyoruz. Ancak, Ankara'da, Aeropajın yahut başka bir kuruluşun gündemleri levhaya asılıyor. Yeni Kardeşlerimiz bize soruyorlar; kendilerine, Mavi Localarda bu tür konuşmalar yapılamayacağı için, cevap veremiyoruz. Bunun düzeltilmesini rica edeceğim.

26 Nisan 1981 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Yeni seçilen Büyük Üstadın programı

Bü. Üs. Şekûr Okten K.: Fikirlerimizi usulünce karşılaştırarak kararlara varırsak iyi neticeler alırız, ama fikrin üzerinde sebep yokken ısrar edersek, orada saplanır kalırız. Bunları yapmamamızı Kâinatın Ulu Mimarından dilerim.

Tüzük ve Ritüeller

Dün, Büyük Loca toplantısında alınan karar gereğince Tüzükler ve Ritüellerdeki değişiklikler için, Büyük Kurulun dışında, ön çalışmayı yapacak bazı heyetler tertip edeceğim. Yani, Tüzükte kelime yanlışlığı var, dediler, o kelime nasıl düzelecek; birbirinin aksi hükümler var, dediler, nasıl halledilecek, bunun için. Bu heyetler bize bir ayda çalışmalarını getirecekler. Heyetler şöyle teşekkül edecek: Ritüel Komisyonu: Bü. 1. Na. Orhan Alsaç, Ferdî Özmen ve Raşit Temel Kardeşlerle Büyük Sekreter Suha Umur ve seçeceği iki Kardeş. Tüzük Komisyo-

nu: Büyük Hatip Moiz Berker ve seçeceği iki Kardeş ile Bü. 1. Tö. Üs. Halil Mülküs ve seçeceği iki Kardeş.

Tekrislere konmuş olan tahdidin kaldırılması

Bugün müzakere edilip karara varılmasını istediğim iki teklifim var: birincisi, Muhterem Localara haricî alınması konusunda konulmuş olan tahdidin kaldırılmasıdır. Bu tahdidi kaldırmakla bir şey kaybetmiş olmayız. Bir Loca meselâ 15 haricîyi bir senede almaya kalırsa, tasvipname yollamamak suretiyle mâni olurum,

Suha Umur K.: Bu kararı vermeden önce, tahdidin hangi sebeple konduğunu hatırlamak lâzım. Tahdit konmadan önce, bir müddet için Muh. Localara haricî alma muamelesi tamamen durdurulmuştu. Bunun iki sebebi vardı. Birincisi, Localara bazı sızmalar olduğu duyulmuştu, ikincisi Localarda pek çok muamele birikmişti, bu yüzden tahkikatın iyi yapılamayacağı endişesi vardı. Daha sonra beşer kişilik bir müsaade verildi, sonra da bu miktar senede 8 kişiye çıkarıldı. Umumiyetle Localar bir senede 5-6 kişiden fazlasını tekris edemiyorlar, fakat bazı Locaların 15 kişiden fazlasını tekris ettikleri görüldü. İki senede 30 haricîyi tekris eden bir Locada iki sene sonra Üstat derecesinde ve iyi yetişmemiş 30 Birader, o Locaya hâkim olur. Haricî alemde bilgili olsalar, iyi seçilmiş de olsalar, iki senede iyi yetişmiş olamazlar. Bu bakımdan tahdidi kaldırırken iyi düşünmek lazımdır.

Cavit Yenicioğlu K.: Büyük Sekreter Kardeşimizin ifade ettiği gibi hakikaten o zaman içimize sızması muhtemel bazı kimseler hakkında aldığımız haberler üzerine tahdit koymuştuk. Ancak Localar ısrar etmekte. Büyük Sekreterliğin elinde olduğuna göre bunu kontrol etmek mümkündür.

Orhan Alsaç K.: Büyük Kâtip Kardeşimin söylediği gerekçeleri tahdit koyarak değil, başka yollardan halletmeliyiz. Beş aylık ve yedi aylık terfi sürelerini değiştirelim. Tahdidi açarsak Localarda birikme olmayabilir. Şöyle veyahut böyle, sayımızı çoğaltmak lâzım geldiği kanaatındayım. Bunun önemli sebeplerinden biri maddî yükün daha çok sayıda Kardeşe bölünmüş olacağıdır.

Bekir Tantürk K.: Teklifi ben de destekliyorum. Büyük Sekreter Kardeşin söylediği mahzuru en ciddî mahzur olarak telakki ediyorum. Gerçekten Localar, bir yıl içerisinde, daha tam temessül etmemiş Kardeşleri Üstat derecesine getiriyorlar.....

Bü. Üs.: Sekiz kişilik bir tahdit koymuşuz. Loca dokuzuncuyu tekris edemiyor, halbuki dokuz kişi ile bitecek. Bazı muameleler de yapılmış oluyor ve dış âlemde aleyhimize notlar oluşuyor. Büyük Sekreter haklı ama onun hakkını zaten kullanacağız. Bir Locanın 13-14 kişiyi tekris etmeğe kalktığını görürsek on beşincisinin talepnameisini göndermeyiz.

Suha Umur K.: Kanaatıma göre bir haricîyi Mason yapmak hakkı sadece Localarındır, bu bakımdan bu hakka tahdit koymak doğru değildir. Alınmış olan tahdit kararı Masonik değildir. Fakat Masonluğun menfaatine bir takım zaruretler olduğu için bu karar alınmıştır. Bu zaruretin el'an devam ettiği kanaatındayım. Hele matrikülü az olan Localar gelişmek için fazla haricî almak istedikleri zaman tahkikatı tam mânası ile yapamıyorlar, aldıkları Biraderleri massedemiyorlar. Biz her zaman Masonların iyi yetişemediklerinden şikâyet ederiz. Bunun için terfî müddetlerini uzatmayı teklif eden Kardeşlerimiz olur. Locada bir şey öğretmedikten sonra müddetler birer seneye çıksa ne olur? Müddetleri uzatmak işin kolayına gitmektir, ama meseleyi halletmez. Tahkikatın iyi yapılamadığından şikâyet ederiz. Tahdidi kaldıralım ama, bunların çarelerini da düşünelim.

Büyük Üstat, Localara haricî alınması hakkında konulmuş olan tahdidin kaldırılması şeklindeki teklifi oya koydu. Teklif ittifakla kabul edildi.

Localara içkili gelmek hakkında

Bü. Üs.: Muh. Localara alkollü çıkılmasını men etmek istiyorum. Dairesinden çıkan Kardeş Lokale geliyor, oturuyor, bir içki içiyor. Alkol almış bir insan, en iyi Mason da olsa, Locada konuşurken biraz daha cesur, biraz daha hareketli oluyor, göze batan rahatsız edici davranışlarda bulunabiliyor. Alkolü, tamamen yasak etmek yerine şöyle bir çare düşündüm: Lokallerde 18.30'dan önce alkollü içki verilmesini men edelim.

Bütün Kurul Üyelerinin desteklediği bu teklif müzakere edildi ve Lokallerdeki lokanta görevlilerine, tatil günleri haricinde, saat 15.00-19.00 arasında alkollü içki verilmemesi hususunda talimat verilmesine ve bu hususun bir tamimle Kardeşlere duyurulmasına karar verildi.

İleriye dönük çalışma planı

Bü. Üs.: Osman Ertörer Kardeşim, size de bir vazife veriyorum: Büyük Görevliler Kurulunun önümüzdeki iki sene zarfında ne gibi bir çalışma yapması lâzım geldiği hakkında bir rapor hazırlayarak önümüzdeki toplantıya getirmenizi rica ediyorum.

Büyük Görevlilerin Loca ziyaretlerini ihmal etmeleri üzerine

Moiz Berker K.: Yusuf Nomal Kardeşimle beraber, iki seneden beri, İstanbul'daki Localara Büyük Görevlilerin münavebe ile uğramalarını teklif ederiz. Localardan Büyük Görevlileri görmüyoruz diye şikâyetler geliyor....

Bü. Üs.: Burada kalacağım bir hafta zarfında, yarımşar saat, bütün Locaları ziyaret edeceğim. Büyük Görevliler olarak siz de burada her hafta toplanarak bu işleri halledin.

Yan gelirler

Hüsamettin Aral K.: Konvanda bazı Kardeşler yan gelir için tekliflerde bulundular. Bü. Görevliler Kurulu olarak, yan gelir temini hususunda bir takım çabalara girersek Türk Masonluğuna katkımız olabilir.

Bü. Üs.: Hüsamettin Aral Kardeşim, bu vazifeyi de size veriyorum. İstedığınız Kardeşlerle temas ederek yan gelir nasıl temin edilir şeklinde bir çalışma yaparak, gelecek toplantımıza getiriniz.

Günlük işlerin yoğunluğundan yarını planlamaya vakit ayıramamak

Yüksel Kazmirci K.: Geçen iki sene için intibam, Büyük Görevliler Kurulu mesaisinin yüzde yüzüne yakın bir kısmını günlük işleri

halletmekle geçirmiştir. Ben bunu Büyük Görevliler Kurulunun ana mesaisi olarak görmüyorum. Masonluğumuzun ana problemleri nelerdir, Türk Masonluğunu ne yolda daha ileri götürebiliriz, Türk Masonlarını nasıl daha iyi yetiştirebilir, Loca işlerine müdahale etmeden, Büyük Görevliler olarak neler yapabiliriz, mesaimizin büyük kısmını bunlara hasretmeliyiz. Demin tahdidi kaldırma kararını aldık. Yerinde bir karardı, fakat, Büyük Sekreter Kardeşimizin de izah ettiği gibi, hakikaten mahzurlar doğurabilecek bir karar. Bu mahzurları önlemek için neler yapabiliriz? Loca, fazla haricî almak temayülünde ise, engelsizlik levhası göndermemek mahzurlu değil mi? Hem o hakkı verelim, hem de o hakkın kullanılmasına mâni olalım. Ona mâni olmaksansa, mahzurlarını önlemeğe çalışalım. Ana davamız bu olmalıdır.

Eğitim ve Öğretim Locaları

Teoman Güre K.: Eğitim ve Öğretim Locaları, statüsü henüz açılığa kavuşmamış, çalışmaları belirsiz birer Loca durumundadırlar. Bazı yıllar çalışıyorlar, bazı yıllar hiç toplantı yapmıyorlar. Terfiler için Eğitim Localarından bir belge alınması gibi bir mecburiyet koyabilir miyiz?

Büyük Mason Mahfili (Tepebaşı, 111 numara)

Nafi Ziya Başak K.: *(Tepebaşı 111 Masonlarını asimile etmek, onlarla birleşmek konusunda yapılan konuşmalar üzerine)*

Bu arzulara temas ederken, azamî hassasiyetle hareket etmek lâzım geldiğini kendileri benden daha iyi bilirler. Bir kere Türkiye Büyük Locasının dışında herhangi bir Mason teşekkülü Türkiye'de mevcut değildir. Bunu bu şekilde ifade ve kullanacağımız tabirlere de dikkat ve itina etmemiz lâzım gelir. Aynı obediyanca mensup iki Mason teşekkülü dediler. Aynı obediyanca bağlı iki Mason teşekkülü yoktur. İki ayrı Mason teşekkülü de mevcuttur. Öteden, beri 111 Numara diye ifade edilen, gayri nizamî teşekkül kast ediliyorsa, bu, kendi zaviyesinden Masonluk iddia eden bir teşekküldür. Bizim bu teşekküle herhangi bir şekilde yanaşmamız, kendisini muhatap telakkî etmemiz hiç bir zaman düşünülemez. Bu bizi çıkmazlara sokar ve meşruiyetimizi de gölgeler. Masonluk iddiasında bulunanlar nizamî bir

teşekküle intisap etmek arzusunda buldukları takdirde, lâzım gelen teşebbüste bulunurlar, müracaatları tetkik edilir, karara bağlanır. Bunun dışında bizim tarafımızdan yapılacak herhangi bir teşebbüs kat'iyen mevzubahis olmamalı.

Vasiyetnameler

Bü. Üs.: Ben vasiyetnamenin kişisel olmasının aleyhindeyim. Cenazesini olan eve o paranın getirilip, cenaze kalksın diye, ölenin yakınlarından birisine verilmesi lâzım gelir. Hazine Emni Kardeşim, lütfen tetkik edin. Acaba benim teklif ettiğim şekilde, vasiyetname ortadan kalkabilir mi? Ölüm halinde biz öyle bir parayı getirip en yakınına verebilir miyiz ?

Osman Ertörer K.: Cemiyetler Kanunu bakımından Haz. Em. Kardeşimizi bağlayan bir takım hükümler vardır. Gelirler hasılat tarafına kaydediliyor, giderlerin de belgelere dayandırılması lâzım. Bu, ivazsız bir hibedir, beş bin lirası muaf, bakiyesi vergiye tabidir. Vasiyet kaldırılrsa bile belge şarttır.

☆☆☆☆

27 Haziran 1981 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı:

Atatürk Yılı dolayısıyla Atatürk Kültür Merkezine yapılacak nakdî yardım

Suat Ağagil K.: Yekûn olarak İstanbul'da 911.100 Lira bağış toplanmıştır. 340.000 Ankara, İzmir 415.000, yekûn 1.665.000 Lira.

Bü. Üs.: Atatürk nüshası için her şey konuşulmuş, halledilmiş. Kültür Bakanlığı müsteşarlığını yapmış bir Kardeşimiz, Atatürk için İngilizce bir kitapçık yazdı. Kültür Bakanlığı bu kitabı tetkik etmiş bastırılmış ve dış memleketlere dağıtmaktadır. Biz bir Mimar Sinan nüshası çıkaracağız, bir hareket. İki milyona varmayan bir para vereceğiz, bu da bir hareket, ama, Türk Masonluğu olarak Atatürk'ün dış memleketlerde tanıtılmasını düşündüm, ve bu kitaba dört elle sarıldım. Bu kitabı, tanıştığımız bütün Büyük Locaların Bü. Üstatlarına iki satır bir yazı ile göndermeği düşündüm. Sizlere de şimdi bilgi veriyorum.

rum. Hakimgil Kardeşim bu kitabı bana getirdiği zaman kendisine Mimar Sinan'ın Atatürk nüshası için de Atatürk'ün eğitimciliği üzerine bir yazı yazmasını rica ettim. O da yazdı, Bü. Sekreterliğe verdim⁸⁴, eğer muvafık bulunursa orda neşredilecek.

Yeni üye alınması ile ilgili tahdidin kaldırılması üzerine

Yüksel Kazmirci K.: Aldığım bir davetiye beni bir hali düşündürdü. Biz bu kararı Nisan sonunda aldık, Mayıs başında Localara tamim ettik, Haziran başında aldığım bir gündemde, bir Loca (Gün) 16 teklifi birden bir celsede görüşecek. Ne zaman bunların ön tahkikatları yapıldı, ne zaman engelsizlik levhası aldılar, bu 16 kişi ilk celsede teklif oylamasında gündeme geliyor.

Sungur Babaoğlu K.: Tesadüfen ben Gün Locasında bulundum. İki senedir gelmiş olan teklifler birikmiş, kimisi tatil dolayısıyla filân birikmiş, tahdit kalkar kalkmaz da teklifleri Üstatlar meclisinden geçirip yola koymağa karar vermişler.

Suha Umur K.: Gün Locasında, bu 16 teklifin dışında, normal muamelesi yürüyen haricilerin de dışında, 17 haricî muamelesi daha var. Bunlar tamamen ortada kalmış. Meselâ teklif oylaması müsbet çıkmış, iki senedir taleptanesi alınmamış, taleptane alınmış, üç senedir bekliyor. Locanın yeni sekreteri bana geldi, askıdaki bu 17 muameleyi ne yapacağını sordu. 16 tane şimdi teklif oylaması yapılmış, bir de normal olarak yürüyen muameleleri var. Gün Locasından benim şikâyetim var.

Nafi Ziya Başak K.: Camiamızda bazı Localar, büyük iddialara sahip olarak, böyle sivri bir tutum içindeler. Bu Locaya hususî bir ilginin gösterilmesi kanaatında olduğumu arz ederim.

Bü. Üs. (Gün Locasının ritüelinin bağlayıcı maddeleri ile tüzüklerden bîhaber olduğunun ifade edilmesi üzerine): İcap ederse, bu Locayı kapatırız. Masonluk olarak bu bizim vazifemiz.

Pahalı Davetiyeler

Bü. Üs.: Davetiyeleri yeknesak yapıyoruz. Büyük Sekreter hazırlı-

⁸⁴ Bü. Sek. Suha Umur, Mimar Sinan Locasının Üstadı Muhteremiydi.

yor. Herkes mecbur aynı formda davetiye göndermeğe. Ayrı ayrı locaların, bir takımını yaldızlı, bir takımını basit baskılı davetiye göndermelerini kaldırıyorum. Her Loca aynı şekilde davetiye yapmağa mecburdur. İsterse ayrı bir yazı yapıp zarfa koysunlar, göndersinler.

Eğitim ve Öğretim Locaları

Büyük Üstat İstanbul ve Ankara'da ziyaret ettiği Localarda eğitim bakımından noksanlar bulunduğunu, bazı Kardeşlerin selâm vermesini bile bilmediklerini söyledi. Her Locanın resmî toplantısından evvel, Üstadı Muhteremin görevlendireceği bir Kardeş tarafından 10 dakikalık bir eğitim yapılarak, bu gibi noksanları göstererek ve anlatarak Kardeşlere öğretmesinin bir faydası olup olmayacağını sorarak söz verdi.

Bu konuda konuşan Kardeşlerin özet olarak söyledikleri:

- Kardeşlerin böylece giriş, çıkış ve selâm vermeği öğrenecekleri;
- Eğitim Localarının patentlerinin olmayışından dolayı Ankaralı Kardeşlerin bu Locanın toplantılarına katılmadıklarını, bu bakımdan bu Locanın faydalı olmadığı;
- Eğitim Localarının her üç derecede çalışmalarının faydalı olacağı;
- İstanbul'da Loca sayısı fazla olduğundan Eğitim Locasının bütün Locaları dolaşmasının zor olduğu;
- Eğitim Locasının Ankara'da bazı yayınlar yaparak bunları Localara dağıttığı, ancak bunlara karşı ilginin çok az olduğu;
- Yeni seçilen Üstadı Muhteremlerin, is'adlarına kadar Eğitim Locasında mecburî eğitime tabî tutulmalarının faydalı olacağı.

Suha Umur K.: Her dönem sonunda, Eğitim Localarının çalışmaları hakkında bir rapor vermeleri gerekir, Ankara Eğitim Locasından bunu istediğim halde cevap dahi alamadım, İstanbul ve İzmir'in raporları ise gelmiştir. Böyle çalışmalarda hata olmaması gerekir. Ayrıca, bunları kimseye danışmadan Localara dağıttılar, bu da son derecede mahzurludur.

Yapılan müzakerenin sonunda, her Locanın resmî toplantısında Üstadı Muhteremin görevlendireceği bir Kardeşe eğitim yaptırması ve Vâdilerdeki

Eğitim ve Öğrenim Locaları programlarının ana hatlarının, Büyük Hatiple Büyük Sekreter tarafından tesbit edilmesine karar verildi.

Ritüel Komisyonu

Halil Mülküs K. Orhan Alsaç, Raşit Temel ve Ferdi Özmen K.ler tarafından hazırlanmış olan değişikliklerin hazır olduğunu bildirerek gerekçesini okudu.

Şekûr Okten K.: Ritüellerin tashih ve düzeltilmesinde Büyük Kurulun karar alması diye bir şey olamaz. Ritüel bu işe kendini uzun zamandan beri vermiş olan Kardeşler tarafından hazırlanır ve tatbika konur. Onun için burada bunun müzakeresini falan yapacak değiliz. Büyük Sekreter, Büyük Hatip, ben, Kaymakamlarla toplanır, bu işi tatbika koyarız. Yoksa burada madde madde buraya bu kelime gel-sin, filan olmaz.

Suha Umur K.: Ritüelleri veya Tüzükleri değiştirirken, yahut düzeltirken, mevcut tüzüklerimizi çığnemeyelim. Bir Ritüel Komitesi var, bir de Kanun ve Tüzükler Komitesi var. Kanaatımca bu mesele Bü. Gö. Kuruluna gelmeden evvel, Ritüel Komitesinden geçmesi lâzım. Esasen, gerekçede de bahsedildiği gibi daha evvelce de yapılmış tâdil ve tashih teklifleri de vardı. Dosyasında beklemektedir. Müsaade ederseniz, Ritüel Komitesi hepsini gözden geçirsin, birleştirsin, kendi fikirlerini de söylesin. Büyük Görevliler Kuruluna öyle gelsin. Tüzükler için aynı şeyi yapmak lâzımdır.

Şekûr Okten K.: Büyük Görevliler Kuruluna gelsin mi, gelmesin mi? Evvela onun prensibini halledelim. Şimdi madem ki Tüzüğümüze göre Ritüel Komitesi var, ve ritüel de böyle bu işe kendini vermiş Kardeşler tarafından hazırlanır, mutlaka Büyük Kurula gelmesine lüzum yok. Ritüel Komitesi toplansın, bu hazırlığın ışığı altında neticeyi bildirsin, biz, siz (Suha Umur) Hatip, ben toplanalım, netice budur, diyelim, tatbik edelim.

Ritüelin Konvanla ilgisi yok, Konvandan karar alınmaz, Ritüel için. Ritüel oydan geçmez. Kardeşlerim, böyle şey aklınıza gelmesin. Konvanda reye konmaz ritüel. Ritüel Komitesi bu iş üzerinde çalışmasını bitirsin, ondan sonra tashih yapılacak şekilleri Büyük Kurul

üyelerine dağıtırsınız. Büyük Hatip alsın bunu, toplasın komitesini, ondan sonra oturalım, bakalım, tatbikine geçelim.

Komisyonun hazırlamış olduğu metin, diğer tekliflerle birlikte Ri-tüel komitesi tarafından incelenmek üzere, Büyük Hatibe verildi.

Biju Kordonları

Biju Kordonları hakkında görüşüldü, ve hepsinin aynı olması kararlaştırıldı.

İzmir Vâdisinde bulunan tahviller, Ankara'nın Bü. Hazineye intikal ettirmediği gelirleri

Suat Ağagil K.: İzmir'de tahvillerimiz var getirtmemiz için emretiniz, söyledik Kaymakama, niçin gelmediği üzerinde durmuyorum, izahat vermek için. Ankara'da mutfak işletmecisinin ayda 14.000 Lira para ödemekte olduğunu biliyorum. Bu konu üzerine eğilmek mecburiyetini hissettim. İki sene, kendi devreme ait 79 ve 80 senelerinin hesaplarını tetkik ettim. Hazineye böyle bir para intikal etmemiş. Sebeplerini araştırmak mecburiyetini hissettim, sizlere bir hesap verebilmek için. Öğrendim ki bu para, ışık, ısı, su masrafları karşılığında alınıyor. Bütün bu masraflar Büyük Locadan gittiği halde, bu gelir burada yok. Öğrendim ki bu para alınıyor, fakat Büyük Hazineye mal edilmiyormuş. Bu iki senede, 336.000 Lira tutuyor. 336.000 Lira Ankara'nın Büyük Locaya borcu demektir. Bunu aramak da zannedersen benim görevimdir. Sizlere arz ediyorum, bu konuda karar veya talimatınızı rica ediyorum.

Cavit Yenicioğlu K.: Biz, balolardan aldığımız paranın % 25ini kendimize ayırdığımız gibi bunu da Büyük Locaya ödemiyorduk, bunu ayrı bir hesapta topluyorduk, ve tamirat vs. gibi masraflara harcıyorduk.

Suat Ağagil K.: Tamir masraflarını da Büyük Loca karşılıyor. Bu sene Mayıs ayında ilk defa 14.000 lira hesaplara girmiş, ilk defa.

Şekûr Okten K.: O halde bu da düzelmiş demektir. Demek ki ondan evvelkini o zamanki Büyük Üstatlar öyle yapmışlar.

Suat Ağagil K.: Müsaade ederseniz, Ankara'yı 336.000 lira borçlandırayım.

Şekûr Okten K.: Borçlandırmayın, Benden evvel demek müsaade etmişler. Şimdiden sonra Büyük Hazineye ödenecek.

Osman Ertörer K.: Büyük Hazine Emininin bahsettiği tahviller İzmir'de bir mayadır. Bu para orada buldukça ben bir buçuk milyon lira toplayabilirim. Yoksa, fonumuz yoktur, denir, para toplanmaz, iki kat da çıkamayız.

Şekûr Okten K.: Deminden beri Türk Masonluğu bir küldür, diyoruz. Sizin, kat çıkmanız kararı alınmış. Ama bir merkezde, muhasebede toplanır bütün para. İnşaata başladığınız takdirde, 600.000 lirayı size gönderirim.

☆☆☆☆

17 Ekim 1981 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Ulu Yaradan mı, Ulu Mimar mı?

Bü. Üs. Şekûr Okten K.: Kafamı kurcalayan bir husus var: şimdi hepimizin fikrini istiyorum. Biz eskiden "Evrenin Ulu Yaradanı" dedik, sonra bu, "Evrenin Ulu Mimarı" oldu. Şimdi fikirlerinizi alacağım. "Yaradan"ı kabul edersek, bir tamimle Localara bildirelim.

Abdurrahman Erginsoy K.: "Evrenin Ulu Mimarı" ibaresi, muhtelif dinler arasında bir birlik sağlama açısından kabul edilmiştir, Aksi, cihanşümulluğu kaldırır endişesi ile ben buna gitmekte fayda görmüyorum.

Halil Mülküs K.: İş biraz felsefeye kayıyor. Yaradan olmamak lâzım gelir, çünkü bir şeyi yaratan, onu yaratmadan evvel nakıstır, yarattıktan sonra daha mükemmel oluşmuş hale gelir. Halbuki Allah daha mükemmel hale gelmedi, her zaman mükemmeldi, o halde İslâm felsefesinde, özellikle tasavvufta, yaradan diye değil, düzen kuran, hâkim olan şekilde mütalaa ediliyor. O bakımdan "Kâinatın Ulu Mimarı" nı kullanırsak daha doğru olur, diye düşünüyorum.

Nafi Ziya Başak K.: Ben de aynı mütalâalara iştirak ediyorum. Burada bizim araştıracağımız, Masonluk camiasında kullanılan tabirdir, yani "Büyük Yaradan" değil, "Büyük Mimar"dır.

Bü. Üs.: Hallettik demektir. Fikirlerinizi öğreneyim diye ortaya getirdim. Sağdan, soldan bana şöyle olsun, böyle olsun, diyenler var, onun için buraya getirmek mecburiyetini hissettim.

Sıcak iklimde kıyafet

Yüksel Kazmirci K.: İzmir'in iklimi zarureti dolayısıyla, havaların çok sıcak olduğu aylarda ceketsiz, ama ciddî bir kıyafetle Localara girilip girilemeyeceğini sordu.

Bü. Üs., mevsimin göstereceği şekle göre, sıcak aylarda, isteyen Kardeşlerin kravatlı olmak şartı ile gömlekle toplantılara iştirak etmelerine müsaade, ve bu hususu burada Kaymakama tebliğ ettiğini bildirdi.

Ankara Mâbetlerinde değişik mimarî

Sungur Babaoğlu K.: Ankara'daki Mâbetlerde 2. Nazır kürsüsünün yerinin değişik olması meselesi vardır. Mimarî imkânsızlık vardır, deniliyor. Bunun mutlaka diğer mâbetlere uydurulması lâzımdır.

Bü. Üs.: Bu vazifeyi siz üzerinize alın, yanınıza size yardım edebilecek Kardeşleri de alın. Yapabilirsiniz, bundan güzel bir şey olamaz.

Gelirlerin artırılması

Suat Ağagil K.: Gelirlerin artırılması için bir Komisyon kurulmuştu ama, birlikte çalışılmadı. Bendeniz, Eylül sonu itibariyle genel bir durum çıkarttım, değerlendirmeye çalıştım. Geçen sene son derece az zam yapılarak bütçe bağlanması hususu ağır bastığı için bütçeyi o nisbette dar bırakmaya mecbur kalmıştık. Bu sebeple bütçe son derece nazik bir dengede kurulmuştur. Son dönemde tekris ve terfilerimiz artarsa gelir bakımından tahminlerimiz tahakkuk etmiş olacak. Arz etmek istediğim şu: yıl sonuna doğru, fasıllar arasında münakale imkânı dahi zor bulunacak bir bütçe tablosu karşısındayız. Elbette Büyük Üstadımızın emirleri istikametinde çalışmalar yapacağız, Gi-

derlerimizi ilgilendiren bazı artışları karşılamaya çalışmak benim de baş görevimdir. Ancak, bütçe imkânlarını araştırmak üzere bana bir imkân tanınmasını rica ediyorum. Mimar Sinan Locası için dışarıdan gelen Kardeşlerimizin yolluklarına bir misli zam yapıldı. Ben bunu tesadüfen öğrendim. Zam niçin yapıldı demiyorum, bana imkân tanıyın, haberim olsun, demek istiyorum. Bütçe son derece nazik bir denge üzerindedir.

Kıbrıs'ta Loca⁸⁵

Yusuf Nomal K.: Söyleyeceklerim belki bugün hayalî, ama hafızalarda kalmasında fayda var. Kıbrıs'ta İngilizlerden kalma Masonik bir zemin var. Bu zemin Masonik bakımdan bugün hiç işlenmemiş bir durumdadır, ve müsait bir zemindir. Belki bugün için yapabileceğimiz bir şey yok, ama bu lafı ortaya atmakla istikbale muzaf bir fikrimiz olsun, istedim.

Suha Umur K.: Ben Kıbrıs'la temas imkânı arıyorum. İngiltere Büyük Locasına bağlı Kıbrıslı bazı Türk Kardeşlerin isim ve adreslerini İngiltere Büyük Locasında memur olarak çalışan, gene Kıbrıslı bir Kardeşten temin edeceğim. Kendilerine özel olarak yazıp imkânlarını araştıracam. O zaman gerekirse, bizim hükümetten de izin alınabileceği kanaatını taşıyorum. Bu teşebbüs böylece gerçekleşmiş olabilir.

Bü. Üs.: Bu çalışmanıza devam ediniz.

Tüzüklerde yapılması düşünülen değişiklikler hakkında

Suha Umur K.: Büyük Loca Tüzüğünün veya bir hükmün tâdili, Genel Kurulun şu adedinin veya Büyük Kurulun teklifi ile mümkündür. İleri sürülen değişiklik teklifleri, gerekçeleri ile birlikte Genel Kurul toplantısından en az altı ay önce Büyük Görevliler Kuruluna sunulur. Bu altı aylık müddet zarfında ancak ve ancak. Büyük Görevliler Kurulunda, tâdili teklif edilmiş olan maddeler görüşülebilir. Bu tarihten sonra yeni bir maddenin tâdili teklif edilemez. Bunun

⁸⁵ İngiltere Birleşik Büyük Locası Büyük Sekreteri Jim Daniels ile, Londra'da yaptığım özel görüşmede, Denktaş ile Klerides'in, olaylardan önce, Lefkoşe'de aynı Locanın üyeleri olduklarını anlattı (CL).

sebebi şudur: bir Kanun ve Hukuk İşleri Komitemiz var. Bu, teknik bir komitedir. Bütün tâdil teklifleri hakkında, tüzüğün kabulünden bu yana yapılan tâdil teklifleri hakkında bu komite, bunların hepsini inceleyerek mütalâasını Büyük Görevliler Kuruluna bildirir. Büyük Görevliler Kurulunda bunlar müzakere edilir, kabul veya reddedilir. Bunların teknik komite tarafından tekrar gözden geçirilmesi gerekir. Sonra bunlar yazılır, teksir edilir ve en az bir ay evvel Genel Kurul üyelerinin ellerinde olacak şekilde postalanır. Bu altı aylık müddet bütün bu işler için konmuştur. Son anda yapılacak tadil tekliflerine bu prosedürü tatbik etmeğe imkân yoktur. Bu bakımdan, kanaatıma göre şimdiden sonra yeni bir tadil teklifi getirmeye imkân yoktur.

Halil Mülküs K.: Burası Büyük Görevliler Kurulu olduğuna göre, diyelim ki üç ay evvel bir hususun değişmesi benimsendi. Hayır, bu altı ay evvel buraya gelecekti, diye bu kadar şekilci bir biçimde üzerine varmanın, bu tüzük hükümlerine uymadığı kanısındayım. Yani Büyük Görevliler Kurulu bir hususun değişmesini benimsediği anda, müzakeresini yapar ve Genel Kurula getirir.

Yapılan müzakerelerin sonunda, "*Şimdiden sonra yapılacak tâdil tekliflerinin de müzakere edilmesine*" karar verildi.

☆☆☆☆

26 - 27 Aralık 1981 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Aday fazlalığı

Suha Umur K.: Kurul'a bazı bilgiler vermek istiyorum, 1 Ocak 1981 tarihi ile 24 Aralık 1981 tarihleri arasında Muh. Localar toplam 537 engelsizlik levhası istemişlerdir. Bazı Localarınki pek fazladır. Bir Loca 20 kişi veya daha fazlasını almaya kalkarsa tahkikatlarını yapabileceğinden ve bunları yetiştirebileceğinden endişe etmekteyim.

Bü. Üs.: Bunlar, işe başladığımız zaman almış olduğumuz karar gereğince mevcut birikmelerden olmuştur. Üç ay zarfında normale dönecektir. Onun için endişelenmeyin.

Büyük Üstat İzmit'te kurulmak istenen Loca hakkında Büyük Sekreterden bilgi istedi.

Suha Umur K.: İzmit'ten 20 - 25 kişi Mason olmak üzere topluca müracaat etmişlerdir. Kendilerinden teker teker müracaatları istendi ve 24 kişi bu müracaatları yaptı. Ben kendilerine bir talep formu ile Teklif Levhamızda istenilen bilgiler için bir form gönderdim. Bunları da aldık. İçlerinde İzmit Valisi, İzmit Belediye Başkanı, ki eski İzmit Valisidir, bir çok umum müdür, avukat, doktor, vs. vardır. Bu haricîlerin ilk tahkikatlarını, Bü. Loca olarak, İzmit'te Seka Umum Müdürü Yelman Gazimihal K.imiz vasıtasıyla yaptırдық. P.S. Büyük Üstadın tensipleri ile bu haricîleri birbirlerinden ayırmamaya ve aynı Locaya havale etmeye karar verdik. Bir Loca için bu büyük bir külfettir ve aynı zamanda şerefli bir vazifedir. Bu haricîlerle, İzmit'te yeni Mason olmuş olan bir Kardeşimiz vasıtasıyla temas ediyoruz. Bu haricîler, kabullerinden sonra 2-3 sene İstanbul'daki Localarına devam edeceklerini biliyorlar. Elbette İzmit'te mümkün olduğu kadar kısa bir zamanda bir Locanın açılmasını gönül arzu eder. Bunu temin için, haricîlerin tekrisinden 5-6 ay sonra İstanbul'da bir İzmit Locası açmayı ve bir kaç sene sonra da, Tüzüklerimizden hiç taviz vermeden ve normal yollarla bu Locayı İzmit'e nakletmeyi düşünüyoruz. Bunun için bazı Kardeşlerimiz bu Locaya aslı aza olarak katılacaklardır, Loca İzmit'e gittiği zaman da orada devam edeceklerdir. Şimdilik bunu yapacak 4-5 Kardeşi tesbit ettim, daha da çıkacaktır. Masonluğumuz için çok önemli olan bu meseleyi böyle organize etmek durumundayız.

Bina (Nuruziya)

Bü. Üs.: Yanımızda bir bina var. Bu bina satılığa çıkartıldı. Sahibi beş milyon lira ister ama, peşin para verirse, dört, dört buçuğa verebilir. Nereden para bulalım diye düşündük, şöyle bir şey teklif ettim: Kardeşlere bir mesaj yayımlayacağım, ve herkesten bir defaya mahsus olmak üzere, ikişer bin lira isteyeceğim. Altına da bir not koyacağız, sahaveti ve kudreti olan Kardeşler bunun üstüne çıkabilir, diyeceğiz. Bastırıp her kardeşe göndereceğiz. Bir levha yazıp Locada okunsa, sadece oraya gelenler bilecekler. Bu binayı alamazsak, parayı başka yerde kullanabiliriz. Zaten Kadıköy'de de bir Lokal temin etmemiz lazım. Bu teşebbüse geçeceğiz, bilgilerinize sunuyorum.

Osman Ertörer K.: Binanın alınması için paranın gelmesini bekle-

mek zaman alacaktır, sonra da fiyat yükselecektir. Binaya yatırılan para değerlenir. Arsa bile olsa yanımızdaki yeri almamızdır. Yarın almak istesek de alamayız; eğer imkân bulursak binayı finansmanla alalım.

Kemal Karamercan K.: Mal sahibi ile ben temas ettim. Beş, beş buçuk milyon istiyorlardı, nihayet 4.5 milyona razı oldu ve yarına kadar opsiyon verdi.

Sadi Aral K.: Binayı almak için bir buçuk milyon lira verebilirim, altı ay içerisinde para toplanınca bana iade edersiniz.

Bitişikteki binanın alınması için teşebbüse geçilmesine karar verildi.

Bütçe - Aidatların artırılması

Yüksel Kazmirci K.: Biz geçen sene bir bütçe yaptık ve tamim ettik. Şimdi bunu değiştirme durumundayız. Yani vermiş olduğumuz kararı birinci senenin sonunda değiştirmeye gidiyoruz; bu biraz gayri ciddî bir durum, buna zaruret olup olmadığını bilmiyorum. Hesapları tetkik imkânımız olmadı. Hesapları görelim, birinci senenin kesin hesapları çıksın, onları tetkik edelim, hakikaten zamma ihtiyaç varsa, o zaman öyle bir yola gitmeği düşünürüz.

Bü. Üs.: Ben size bir sual sormak istiyorum. Bütçe Nisan ayında tasdik edilmiştir. O tarihten beri fuel-oil fiyatları ne oldu? Yarın 80 liraya çıkarsa, biz bütçemizi böyle yaptık, tamim ettik, diye yakıt almayacak mıyız? Bütçeyi yaptığımız zaman, zannediyorum, 18 lira idi, şimdi 39 lira veriyoruz. Nereden vereceğiz? Soğukta mı toplanıp çalışacağız? Mecburî olan bir şeyi yapmak, hem salâhiyetimiz, hem de vazifemizdir. Biz bu mecburiyeti gördükten sonra, ne yapılabilir diye düşündük ve bunu bulabildik. Kardeşlerin aidatına dokunmayalım, yeni girenler 10.000 Lira yerine 15.000 Lira versinler. Büyük Locanın yaptığı ölüm yardımlarının artması için de istekler var, onu da karşılayabilelim, ona da bir nebze ilâve edelim.

Kamu yararına cemiyet

Bü. Üs.: Yeni bir teşebbüse geçme tasavvurundayız. Bu teşebbüse geçebilmek için Büyük Sekreterden rica ettim, Localara bir levha yazı-

yoruz. Loca olarak 70 senesinden 80 senesine kadar kimlere ne yardım yapmışlardır? Aynı devre içerisinde Büyük Loca olarak ne yardım yapılmıştır? Bunları topladıktan sonra Cemiyetimizin Umumî Menfaatlere hadim Cemiyet haline girmesi için teşebbüse geçme tasavvurundayız. Lütfen hepiniz alâkadar olun, Localar ne yardım yapmışlar, en ufak teferruatına kadar bildirsinler. Bu listeler gelir gelmez teşebbüse geçeceğiz, inşallah muvaffak oluruz.

Literatür eksikliği

Bekir Tantürk K.: Bir gerçek literatür eksikliğimiz var. Bunu gidermenin yollarından biri de İstanbul'daki bazı Masonik Ansiklopedilerin bir kaç ay için İzmir'e gönderilmeleridir.

Suha Umur K.: Bir kütüphanenin kitapları başka bir yere gitmez, dünyanın her tarafında bu böyledir, okuyucu kitabın yanına gelir.

Bekir Tantürk K.'imin de hakkı var, daha iyi bir şey yapalım, İzmir'e ve Ankara'ya da bazı Masonik Ansiklopedileri satın alalım.

Bü. Üs.: Bu iş için para bulursak bu kitapları Ankara ve İzmir için satın alalım.

☆☆☆☆☆

1982

Kadıköy'de bina araştırması - Tersimattan çıkartılan Nuruziya'da bina maddesi - İzmit'li adayların Müsavat Locasında tekeris edilmeleri - Kamu yararına dernek olabilmek için yapılmış eski hasenat işlerinin envanteri (1909 Adana Faciası, Çocuk Esirgeme, Cüzamla Savaş Derneği) - Lions'larda Sadakat Duruşu - Kadıköy'deki 1935 öncesi bina - İngiltere'den beklenen kız öğrenciler, Necdet Egeran K.in taahhüdü ve Büyük Locayı tehdidi - Ölüm ilânları - Matem duruşu ne zaman yapılır? - Matrikül hareketlerinde istifa ve gayri muntazamların çokluğu - Boğaz Köprüsünün getirdiği trafik rahatlaması nedeniyle Kadıköy'de binaya gerek yok - Mimar Sinan'da hep aynı imzalar; yazılar çok ağır, genç Kardeşler Masonluğu nereden öğrenecekler? - Masonluğun ticarete alet edilememesine kızan Kardeşler - Atatürk Kültür Merkezine yapılan yardımın, diğer yardımlarla birlikte, TV'den verilmemesi - Devrim Locasının adı nedeniyle Locaların kapanması - Tüzük değişikliklerinin kabul edilmesi - Necdet Egeran K.in söyledikleri tersimata nasıl geçirilmelidir; tersimat nedir, nasıl yazılmalıdır? - Söylenmiş şey söylenmemiş hale gelemez - Sakıncalı Loca isimleri: Devrim, Eylem, Ülkü -Devrim yerine "Evrım" de sakıncalı olabilir mi? - Çukurova Locasının kuruluşu - Hâkim Büyük Amirler Konferansı ve onlara verilecek ziyafet - Loca merasimleri için müzik bandı - Ankara'da tekeris ve gayri muntazam çokluğu - Üzülmeyelim, istatistiklere göre yeni gelenlerin %30'u gider - Tönü Blanş'lar hiç yapılmazsa daha iyi olur - Geçmiş levhaların endeksinin yapılması - Bayrağa Selâm töreni.

30 Ocak 1982 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Kadıköy'de bina:

Bü. Üs.: Kaymakam Cavit Yenicioğlu'nu Kadıköy'de bir bina bulmak, satın almak veya kiralamakla, muamelesini de derhal yapmakla

görevlendiriyorum. İstedığı Kardeşleri yanına yardımcı alsın. Eylülde orada muhakkak bir mâbet istiyorum. İsterse bütün Masonları kullan-sın, Eylülün birinde bu mâbet açılsın. Mesajı bunun için yazdım. Ma-zeret de kabul etmiyorum.

Suha Umur K.: Kadıköy'de bir bina alınması için Millî Emlâkten bir teşebbüs olmuştu, ben size ve Orhan Alsaç K.'e suretini gönder-miştim.

Nuruziya Sokağında bina alımı

(Bu madde resmî tersimattan çıkarılmıştır)

Bü. Üs.: Hepinizden rica ediyorum. Localarınızda ve temas ettiği-niz diğer Localarda, Üstadı Muhteremler toplantısında rica edip iste-diğim 2000 Liralardan ödenen varsa, hemen hazineye intikal ettirilsin. Sâdi Kardeşimin (Aral) borç olarak verdiği bu parayı hemen ödemek istiyorum. Localarda bu şekilde telkinde bulunun."

İzmit'te Loca kurulması - İzmitli adayların Müsavat Locasında tekris edilmeleri:

Suha Umur K.: Haricilerin hepsini bir Locaya havale etmeyi dü-şünmüştük. Muh. Müsavat Locasının toplandığı Cuma günleri İzmit-lilere de uygun gelmektedir. Bu haricîleri Müsavat Muh. Locasına ha-vale ettik. İki gün evvel de teklif levhaları oylandı ve kabul edildi. Bu-gün bazı Kardeşler İzmit'e gidip kendilerinden talepnamelerini ala-caklar. Bu Muh. Loca, her hafta toplanarak bu muameleleri tatile ka-dar yetiştirmek için özel program yapmıştır.

Locaların iç tüzüğü:

Suha Umur K.: Locaların iç tüzüklerinin ilk tetkikleri yapılmıştır. Önümüzdeki hafta komisyon toplanarak bunları görüşecek ve gere-keni yapacaktır. Şimdiye kadar beş Loca iç tüzüğünü göndermiştir.

Kamu yararına Dernek olma çalışması:

Suha Umur K.: Kamu yararına çalışan dernek meselesinde Loca-lardan bu güne kadar henüz bir yazı gelmedi. Büyük Locanın yaptığı

yardımların listesini Büyük Hazine hazırladı. Eskileri de ben bulup çıkartıyorum. Arşivden çıkarttıklarımız 10 seneden daha geriye gidiyor. 1909'da Adana faciasından dolayı Vali Cemal Biraderin teşebbüsü ile toplanan bir 250 altın vardır. Bunun vesikaları mevcuttur. Bundan başka Çocuk Esirgeme Kurumu, İkmal-i Tahsil Cemiyeti, vs. gibi bazı önemli kuruluşlar da vardır. Bunların da vesikalarını arşivden çıkartıp ilâve edeceğiz.

Sait Penbecioğlu K.: Cüzamla Savaş Derneğinin kuruluşuna ait bende bazı evrak vardır.

Lions'lar ve Masonluk:

Yüksel Kazmirci K.: Sadun Koşay K., başkanı olduğu Lions Kulübünde, Masonlukla ilgili bir konuşma yapmamı istedi. Haricîlere Masonluk hakkında konuşma yapma yetkisinin Büyük Üstada ait olduğunu söyledim. Kendileri böyle bir konuşma yaparlar mı sorusunun cevabını bilmediğimi ilâve ettim. Kanaatımca, Büyük Üstadın böyle bir konuşma yapması için Lions Kulübü çok küçük bir topluluktur.

Bü. Üs. Şekûr Okten K.: Lions 'lar kendilerini Mason zannediyorlar. Biz bunu onlara anlatamıyoruz. Masonlukla alâkası olmadığını anlatamıyoruz. Siz bunu anlatabilir misiniz? Ben de ona dedim ki, soruların hepsine cevap vermeğe hazırım. İzmir Lokaline gelirler, sorularına cevap veririm. Bir konferans vereceğimi söylemedim.

Yüksel Kazmirci K.: Açılış ve kapanışlarında bizim ritüellerden cümleler var. Ben tetkik ettim, yarı yarıya bizim Birinci Derecenin açılış ve kapanışı.

Her yıl bütçe hazırlanması:

Büyük Hazine Emimi Suat Ağagil K.'in teklifi üzerine bütçenin her sene yapılmasına karar verildi.

6 Mart 1982 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Binalar

Bü. Üs.: Sâdi Aral Kardeşime, bize altı aylığına vermiş olduğu bir buçuk milyon lira için hepinizin huzurunda teşekkür etmek isterim. Büyük bir Masonik davranış göstermiştir. İstanbul'da bir başka Kardeşimiz de, isminin bildirilmemesi ricası ile, bina alımı için yüz bin lira teberruda bulunmuştur.

Nuru Ziya'daki bina:

Suha Umur K.: İstanbul Lokaline bitişik olan bina, mal sahibi daha fazla fiyat bulup satmış olduğu için alınamadı.

Kadıköy'de 1935 öncesi Mason Lokali olan bina

Suha Umur K.: Kadıköy'de 1935'ten evvel Mason Lokali olan binanın boşaltıldığını bize bildirmişlerdi ve satın almak için müracaat etmiştik. O bina Askeriyeye tahsis edilmiş olduğu için satışı düşünülemez cevabı geldi.

İzmit'te Loca:

Suha Umur K.: İzmit'te kurulması düşünülen Locanın muamelesi normal şekilde devam etmektedir. Görevli Kardeşler İzmit'e gidip tahkikat yapıyorlar. Yaza kadar tekrislerin yapılabileceğini tahmin ederim.

Lions Kulüplerinde Sadakat Duruşu

Suha Umur K.: Lions Kulüpleri Genel Yönetmeni Maral Öztekin K. 'le görüştüm. Maral K., hem bir Mason olarak, hem de bir Lions olarak bu meseleden şikâyetçi olduğunu belirtti. İzmir'deki Sadun Koşay K.le ciddi bir ihtilâfa düştüğünü ve bunu kendi derneklerinde haysiyet kuruluna sevk edeceğini söyledi. Sadun K.'in hazırlamış olduğu Lions toplantıları açılış ve kapanış merasiminde bizim Ritüelden alınmış olan parçalar bulunduğu bahsetti, İzmir'deki Güneş

Lions Kulübünde tatbik edilmiş olan bu açılış ve kapanışların bir suretini bana gönderecek. Maral Kardeşin dediğine göre, bazı Lions kulüplerinde Sadakat Duruşu v.s. gibi bazı Mason usullerini tatbik etmek isteyenler bulunmaktadır; kendisi de, bunlarla, mücadele ediyormuş.

Necdet Egeran K. ve İngiltere'den gelecek kız öğrenciler olayı

Bü. Üs.: İngiltere Büyük Locasının kurmuş olduğu yetim Mason kızlarını okutan bir enstitünün bize müracaatı oldu. Müracaat Büyük Sekreterler kanalı ile yapıldı. Bu Enstitüde okuyan yetim 16-17 yaşlarında 24 kız çocuğu, başlarında karı-koca öğretmenleri olduğu halde, 26 kişi, Bodrumda 15 gün geçirmek arzusundalar. Bodrumda ısrar etmeseler, ben gayet ucuz olarak bir Kardeşimizin Silifke'deki moteline düşünmüştüm, bize çok ucuza mal olacaktı. Bunlar İngiltere'den kalkıp Bodrum'a kadar gelecekler, gelme paraları bize ait değil. Bodrum'da kendilerinin seçtikleri bir pansiyonda ikamet edecekler, bunun masrafı ve dönüş paraları da bize ait değil. Bizden istedikleri, Bodrum'da kalacakları 15 gün zarfında bunları yedirme, içirme. Daha evvel de bu teşebbüs yapılmış fakat muvaffak olamamış, zannediyorum. Necdet Egeran Kardeşim bana bundan bahsetti. Kendisi bu iş için dört Kardeşimizden 400.000.- Lira temin etti. Üst tarafını biz ödeyeceğiz. Yaptığımız hesaplara göre bir 400.000.- Lira da bizden gidebilir. Bizden alâka bekliyorlar.

Suha Umur K.: Bu meselenin evveliyatını anlatmak isterim. Geçen sene Egeran K. bana telefon etti. Uzun bir telefon görüşmesinde İngiltere'den gelecek olan talebeler için Bodrum'daki lise binasının kendilerine tahsis ettirilmesini istedi. Bunu yapamayacağımızı ancak, geldikleri takdirde, İstanbul'da, İzmir'de ve Bodrum'da kendileri ile alâkadar olabileceğimizi söyledim. *"Nasıl yapamazsınız. Büyük Üstat bunu yapmalı, Ankara'ya gidip bu müsaadeyi çıkarmalı, Ben de İngiltere'ye yazarım, «Büyük Loca sizi kabul etmiyor derim»*, dedi. İngiltere'ye biz bir mektup yazdık, gelecek talebelerle ilgileniriz, programınızı bildirin dedik, teşekkür ederek gelecek seneye, yani bu seneye, kaldığını bildirdiler. Masraflara iştirakimiz hususunda hiç bir talepleri yoktur. Masraflara iştirak meselesi Necdet Egeran K. tarafından söylenmiştir. Bu arada Sâdi Aral K, İngiltere'de Enstitünün ilgilileri ile görüştü.

Sâdi Aral K.: Dört gün evvel İngiltere'de, İngiltere Büyük Locası Büyük Sekreteri ile bu mevzuu görüşmek istedim, çünkü, mektup her ne kadar Enstitüden geliyorsa da, bize Büyük Sekreter vasıtası ile gönderilmişti. Suha Kardeşimin dediği gibi masraflara iştirak hususunda bir talepleri yoktu. Büyük Sekreter bir toplantıda olduğu için Enstitünün sekreteri ile görüşmemi tavsiye ettiler. Kendisi ile görüştüm. Bana Egeran K. in bir mektubunu gösterdi, ve şöyle dedi: *"Bir turizm şirketi vasıtasıyla Bodrum'da bir pansiyon temin ettik. Ağustos veya Eylül ayında gitmeyi düşünüyoruz. Türkiye Büyük Locasına müteşekkirim, hiç böyle bir davet beklemiyordum, her şeyi siz yapacaksınız, pansiyonu, yemekleri vesaireyi siz organize edeceksiniz. Bodrumu da biz seçmedik. Egeran K. tarafından bize empoze edildi. Seyahat tabii bize ait, ama diğer şeyler sizin Büyük Locanıza aittir. Fakat biz talebelerin yalnız denize girmeleri ve güneş banyosu yapmaları için seyahat etmelerini istemiyoruz, eğitimleri için faydalı olacak yerler görsünler, istiyoruz."*

Kendilerine dedim ki: *"Büyük Loca olarak, bu organizasyonu üzerimize alırsak, Bodrumu tavsiye etmem, İzmir daha müsaittir, görülecek pek çok yer vardır. Fakat bir organizasyon yapmak için vakit çok geçtir, Cumartesi günü bir toplantımız var, bu meseleyi görüşürüz."* Bana cevaben, bu sene bu programı tatbik etmek mümkün değilse, 1983 senesine bırakabileceklerini, yalnız vakit geçirmeden, telgrafla neticeyi bildirmemizi istedi.

Biz bir emrivaki karşısında kalmış oluyoruz. Kısaca bir hesap yaptım, bu bize bir milyon iki yüz bin, bir milyon üç yüz bin Liraya mal olur. 400.000.- Lira bize niçin veriliyor, bu beni düşündürüyor. Biz niçin 900.000 liralık bir yükün altına giriyoruz? Geçen sene Paris'te Egeran Üstatla bu meseleyi görüştüğüm zaman da biraz tehditkâr bir tavırla almıştı, kabul edilmiyor filân, diye.

Osman Ertörer K.: Anladığım kadarı ile Egeran K.'in bir taahhüdü var, biz o taahhüdün yükü altına girmiş bulunuyoruz. Bodrum'da bu 26 kişiyi barındırma imkânı yoktur, ama İzmir'de aileler nezdinde birer ikişer kız misafir edilmek suretiyle bu yük azaltılmış olur.

Bü. Üs.: Tuğrul Aşuroğlu K. ben bedava yatırır, en ucuz şekilde yedirir içiririm, dedi. İngiltere Mason yetimlerinin böyle yetiştirilmesi, Masonluk için büyük bir iftihardır. Biz bunları 15 gün misafir edebilirsek bizim için de büyük bir iftihar olur.

Sâdi Aral K.: Bu enstitü, 1500 dönüm üzerine kurulmuş son derece konforlu bir müessesedir. Böyle bir yere alışmış kızları biz Bodrum'da bir pansiyonda nasıl ağırlayabiliriz?

Bü. Üs.: Büyük Sekreterle siz, Egeran K.le görüşün, karşılıklı anlaşmaya varın.

Ölüm ilânları

Yüksel Kazmirci K.: Ölüm ilânları için bazı tereddütler var. Bazı Kardeşler bu ölüm ilânlarında "Mason" kelimesinin geçmesinin mahzurlu olabileceği kanaatındalar.

Bu hususta Locaların serbestçe hareket etmelerinin uygun olacağı kanaatına varıldı.

Nafi Ziya Başak K.: Bazı Localarda tersimat okunurken, yahut çalışmanın sonunda Ebedî Maşrika intikal etmiş olan K.leri anmak için bütün Kardeşleri ayağa kaldırıyorlar ve bu isimler okunurken matem duruşu alınıyor. Benim anlayışıma göre matem duruşu matem celsesine ait bir duruştur.

Mesele müzakere edildi. Normal celse esnasında Ebedî Maşrika intikal eden Kardeşlerin isimlerini bildiren levha okunduktan sonra Matem duruşunda bulunulabileceği, bunun dışında matem duruşunda bulunmanın ancak matem celsesinde uygun olacağı belirtildi.

☆☆☆☆

Türkiye Büyük Locası 24 Nisan 1982 Konvanı

Faaliyet Raporu

Matrikül Hareketleri:

2 Mart 1981 tarihinde 4333 olan mevcudumuz, 221 fazlası ile 9 Mart 1982 tarihinde 4554 Kardeşe ulaşmıştır.

Bu artış 2 Mart 1981 tarihindeki mevcudumuzun %5.1'i nisbetindedir.

Mevcudumuza göre son beş senedeki artış nisbetleri şöyledir:

1978	%5,8	213 K.	ilâvesi ile	3869 K.
1979	%5,1	198 K.	" "	4067 K.
1980	%3,0	123 K.	" "	4190 K.
1981	%3,4	143 K.	" "	4333 K.
1982	%5,1	221 K.	" "	4554 K.

Bu, senede vasatı %4,5 nisbetinde bir artış demektir ki her sene Çalışma Raporlarında belirtildiği gibi düşük bir nisbet olduğuna ve üzerinde düşünülmesi gerektiğine şüphe yoktur.

Geçen senelerde her Muhterem Locaya elindeki mevcut haricî muamelelerine ilâve olarak en çok sekiz Engelsizlik Levhası daha gönderileceği şeklinde konulmuş olan tahdit bu nisbetin düşük olmasına sebep gösterilebilir. Ancak şuna dikkat etmek lâzımdır ki, Muhterem Locaların yapabildikleri tekrisler her zaman bu tahdidin altında kalmıştır. Bu sene 61 Locada 398 Tekris, Loca başına 6,5 kişi demektir.

İstifa ve gayrı muntazamlık sebebiyle Camiamızdan ayrılan Kardeşlerin çokluğu üzerine Muhterem Locaların ve aziz Kardeşlerimizin dikkatini çekmek isteriz. Bu sene Tekris yolu ile Camiamıza katılmış olan 398 Kardeşe mukabil, 143 K. Gayrı muntazam olmuş veya istifa suretiyle aramızdan ayrılmışlardır, (Tekris edilenlerin %35,9'u)..

Son beş senede bu nisbetler şöyledir:

1978'de	tekris	edilenlerin	%42,0'si,	mevcudun	%4,2'si
1979'da	"	"	%23,7'si	"	%1,7'si
1980'de	"	"	%43,8'si	"	%2,7'si
1981'de	"	"	%34,0'si	"	%1,9'si
1982'de	"	"	%35,9'si	"	%3,3'si

Bu nisbetler, her sene tekris edilen 100 Kardeşe mukabil vasatı 35,9 Kardeşin gayrı muntazamlık veya istifa suretiyle aramızdan ayrıldığını, yahut, her sene mevcudumuzun vasatı %2,8'inin gayrı muntazam oldukları veya istifa ettiklerini göstermektedir. Bu nisbetlerin

çok yüksek olması, Muhterem Locaların ve aziz Kardeşlerimizin üzerinde önemle durmaları gereken bir konudur.

Bütün Kardeşlerimiz sayımızın artmasını temenni etmektedirler. Bu konuda çok önemli saydığımız bir noktaya eski Çalışma Raporlarından birindeki aynı cümlelerle temas etmek isteriz:

"Bu temenniler takdire şayandır. Gönül ister ki Türkiye'deki Masonların adedi, şimdikine nisbetle kat kat yüksek olsun. Fakat bir nokta unutulmamalıdır: Türk Masonluğu yalnız dünya üzerindeki intizamını kazanmakla kalmamış, gittikçe artan bir ölçüde temelleri sağlam bir kuruluş haline gelmişse, bu sayı çokluğu ile değil, kalite üstünlüğü ile olmuştur ve daima da böyle olacaktır. Gayrı muntazam veya müstafi olarak aramızdan ayrılanların adedi pek fazladır. Buradaki aksaklığı, az adam almakta değil, aldığımız kimseleri, evvelâ iyice tartmamamızda, sonra da iyice yetiştirmememizde aramak iktiza eder. Gerçi, gayrı muntazam ilân etmek de bir nevi tasfiyedir ve zaruret halinde ona da başvurulur, fakat bu tasfiyeyi, tekristen önce yapmanın ne kadar daha iyi olduğu, izaha muhtaç değildir."

Kardeşlere Jübile Beratlarının verilmesi

1981 yılında 50. Masonik yılını dolduran Mehmet Uluğtugal, Fikret Çeltikçi, Fahrî Günergin, Sacit Öncel, Nesim Behar, Reşat Başar, Yaşar Ali Şinasi, Efraim Almaleh Kardeşlere Jübile Beratları, Bü. Üs. Halit Arpaç tarafından verildi.

1981 yılında 50. Masonik yılını idrak etmiş olan Büyük Üstat Halit ARPAÇ'ın beratı ise, Büyük Sekreter Suha Umur K. tarafından kendisine verildi.

Tersimat

Gündemin 4, 5 ve 6. maddelerinde bulunan tersimat ve Raporların okunmadan müzakere edilmesini isteyen 11 imzalı önerge okundu, Büyük Üstat bu önergeyi oylamadı.

Kadıköy'de bina alımı

Nuri Akyol K.: Kadıköy tarafında mâbet açma fikri Kardeşler arasında revaç bulmadı. Boğaz Köprüsü yapıldığından beri karşı taraftan

buraya gidip gelmek kolaylaştı. Bitişliğimizdeki 27 numaralı bina bize lâzımdı, fakat satın alınamadı.

Fikret Çeltikçi K.: Kadıköy'de Lokal teminine lüzum olmadığı fikri beni tedirgin etti. Vasıta var ama, benim yaşımda kimselerin buraya gelmeleri gene de son derece müşkül.

Reşit Ata K.: Bine yakın Kardeşimiz Kadıköy yakasında oturuyor-muş; evi Kadıköy'de, işi bu yakada olan Kardeşlerimiz de bu yekûna dahildir, fakat onların işlerinin bu yakada olması sebebiyle Kadıköy'deki bir lokalde çalışabilmelerine imkân yoktur. Anadolu yakası çok geniş bir sahaya yayılmıştır. Öyle yerler vardır ki, oradan Taksim'e gelmek Kadıköy'e gelmekten çok daha kolaydır. Mensubu bulunduğum Locada 91 Kardeşimizden 40'ı Kadıköy yakasında oturuyor. Onlarla yapmış olduğum görüşmede hiç birisinin Kadıköy'deki lokale gelemeyeceğini öğrenmiş bulunuyorum. Bir anket yapılmasını teklif ederim. Buradaki binalarımızın tamiri bence daha önemlidir.

Mimar Sinan Dergisi

Reşit Ata K.: Mimar Sinan Dergimiz hakkında 1980 yılı Genel Kurulunda söylediklerimi tekrarlamak isterim. Mimar Sinan Dergisindeki imzalar değişmiyor. Kardeşleri bu dergiye yazı yazmaya teşvik etmeliyiz. Mimar Sinan'da neşredilen yazılar çok ağırdır. Böyle olması gerekir, ama, genç Kardeşlerimiz Masonluğu öğrenmek için nereden neyi okuyacaklar?

Masonluğun ticarete alet edilmesi

İsmet Bilgin K.: Ankara, İstanbul, İzmir binalarımızın düzenli tutulması, İstanbul'a yeni bir bina sağlanması Kardeşlerimizin katkıları ile olabilecek şeylerdir. Fakat Kardeşlerimiz bu binalarda nasıl karşılanmaktadırlar? Şöyle bir uygulamayı dile getirmek istiyorum: İki Kardeşim Ankara'dan bir iş için İstanbul'a gelirler. İşleri olan bir kuruluştaki kendilerine yardım edecek bir Kardeş olup olmadığını öğrenmek için Büyük Sekreterliğe başvururlar.

Bu sırada bir Büyük Görevli gelir, kendilerini odasına alır ve *"Masonluğu böyle işlere nasıl vasıta ediyorsunuz? Masonluk bu kabil şey-*

lerle uğraşmaz", der. Ankara'dan gelen iki Kardeşimiz böyle bir uygulama ile karşı karşıya kaldılar. Toplantıdan sonra P. S. Büyük Üstada bunun kimin tarafından yapıldığını açıklayacağım.

Atatürk Kültür Merkezine yapılan yardım

Süreyya Gündeş K.: Atatürk Kültür Merkezine yapmış olduğumuz bağışı neden televizyonda duyuramadık?

Bü. Üs.: Atatürk Kültür Merkezine yaptığımız bağış, iki Kardeşimiz tarafından bu işe memur Devlet Bakanına götürüldü, her teşekküle yapıldığı gibi bize de bir plaket verdiler, yalnız bir aksaklık sebebiyle o günkü bağışlar televizyona alınmadı, ama radyoda ilân edildi. O Devlet Bakanı her halde ismimizi söylemeyi doğru bulmadı ki, ismimizden bahsedilmedi.

Devrim Locasının adı nedeniyle çalışmaların tatil edilmesi

Bü. Üs.: Devrim Locasının davetiyesi sebebiyle Örfi İdarede bir yanlış anlama olunca, çalışmalarımızı, biz kendimiz, tatil ettik. Çalışmalarımız bir resmî makam tarafından tatil edilmemiştir. Resmî makamlarla gerekli görüşmeler yapılarak mesele izah edildi ve çalışmalarımıza tekrar başladık.

Büyük Loca Tüzüğü ve Localar Genel Tüzüğü'nde yapılması teklif edilen değişiklikler hakkında müzakere ve karar

Bü. Üs.: Tüzüklerdeki tâdilât için müzakere usulünü tesbit etmek istiyorum. Şimdi, İstanbul, Ankara ve İzmir'den birer Kardeşe söz vereceğim. Bu Kardeşlerin hukukçu olmalarını tercih ederim. Bu Kardeşlerin şu mesele hakkındaki fikirlerini soruyorum: Huzurunuzda getirdiğimiz tâdil tekliflerinin tümü hakkında müzakere edip kabul yahut reddi mi müzakere edilsin, yoksa, Tüzüklerin esasını değiştiremeyeceğimize göre, Tüzüklerin tatbikinden bu yana, tâdili istenmiş hükümlerin Komisyonlarda ve Büyük Görevliler Kurulunda incelenerek, tâdili teklif edilen maddelerin, madde madde görüşülerek müzakeresini mi yapalım? Bu hususta üç Kardeşime söz vereceğim ve müzakere usulünü tesbit etmek için oylarınıza müracaat edeceğim.

Sahir Akev K.: Büyük Loca Genel Kurul toplantılarında senelerden beri böyle metinle geldiği vakit, zaman kazanmak için müzakere usulü bozulur. Bugün bu metni tüm olarak oya koyarsanız, bir maddesine muhalif olan Kardeş, aleyhte oy verecektir. Bir metin tümü üzerinde konuşulduktan sonra, madde madde müzakere edilir. Bazı maddelerin üzerinde görüşmek lüzumu olmaz, ama bazı maddeler vardır ki, Kardeşlerim teker teker üzerinde fikir beyan etmelidirler.

Bü. Üs.: Tüzüklerin esasını bozmamak ve yalnız tâdili teklif edilen maddelerin üzerinde konuşmak şartı ile, teklif edilen Tüzük değişikliklerinin madde madde müzakere edilerek karara bağlanması hususunu oylarınıza sunuyorum.

Teklif ittifakla kabul edildi.

Bundan sonra, önce Büyük Loca Tüzüğü olmak üzere, tâdili teklif edilen maddeler, her biri hakkında söz verilerek teker teker oylandı ve kabul edildi. Üzerinde tâdilât yapılması kararlaştırılan maddelerdeki değişiklikler, tasarı metni üzerine işlendi. Tasarının tümü oylanarak kabul edildi ve bu haliyle tasarının, Büyük Üstat Şekûr Okten'in kuracağı bir Redaksiyon Komitesi tarafından gözden geçirilerek basılmasına ve yürürlüğe konmasına karar verildi.

Bina ve mâbet işleri

İstanbul Lokalinin bulunduğu tarihî binaların tamirleri ve eskimiş olan mefruşatın yenilenmesi, program dahilinde devam etmiştir. Kadıköy'de açılması düşünülen lokal için henüz uygun bir bina bulunmamıştır. Bu yoldaki çalışmalar devam etmektedir.

Büyük Üstadın Bina Fonu için yapmış olduğu çağrıya hemen hemen bütün Localar katılmıştır. Büyük Üstat bu Muh. Localara teşekkürlerini bildirdi, henüz katılmamış alanların da bu görevi yerine getirmelerini rica etti.

25 Nisan 1982 Büyük Görevliler Kurulu tersimatı

Lions'lar ve Masonluk (devam)

Bü. Üs.: Lionsların başında bulunan Maral K.imiz de Lions kulüpleri ile Masonluğun birbirine karıştırıldığından şikâyetçi. Suha K.in bana gönderdiği evrakı tetkik ettim: Mason Locası açar gibi toplantıları açmak, kapamak, bizim davetiyemiz gibi davetiye yollamak, yani Lions çalışmasını tamamıyla Masonik bir çalışmaya benzetmek çabası belli oluyor. Evrakı Yüksel Kazmirci K.'e gönderdim. Kendisi ile görüştü. Zannedirim bu mesele hallolmuştur.

Suha Umur K.: İzmit'te kurulacak olan Loca meselesi şu safhadadır: 10 haricinin skrütene yapılmıştır. Bunların hepsi İzmit'te ikamet etmektedirler. 30 Nisanda beşinin tekris merasimi yapılacaktır. Mayıs ayında tekris yapılamayacağı için Haziranda tekrislere devam edilecektir.

Kadıköy

Yüksel Kazmirci K.: Kabul ediyorum ki Kadıköy'de 800 yahut 1200 Kardeş ikamet ediyor. Fakat dün bir çok Kardeşten duyduğum şeyler bende bir istifam belirtti. Kadıköylü, işyeri burada olan Kardeşler, altı buçuk, yedideki bir toplantıya yetişemeyeceklerdir. Bunu ve bunun gibi diğer şey duyduğum zaman bir anketin çok faydalı olacağı kanaatına vardım.

Anket yapılmasına karar verildi.

Necdet Egeran K. ve İngiltere'den gelecek kız öğrenciler olayı (devam) ve tersimatın nasıl yazılması gerektiği hakkında

Suha Umur K.: İngiltere Büyük Locası vasıtasıyla Türkiye'ye gelecek olan kız talebeler hakkında Sâdi Aral K. bir mektup yazdı. Cevabı da geldi.

Sâdi Aral K.: Bana gelen cevapta, "size yüklenen külfet beni tereddüde sevk ediyor, size bir yardımda bulunabilirsem, memnun olurum", deniyor. Ben kendilerine bu seyahatin 1983 senesine bırakılması için bir telgraf çekmiştim, bu cevap onun üzerine geldi. Ben şöyle cevap verdim: "Eğer münasip görürlerse, talebeleri burada ailelerin yanına yerleştirir-

riz, bir hafta İstanbul, bir hafta İzmir'de kalırlar, ailelerin nezdinde olma sebebi, Türkiye'yi ve bizim adetlerimizi daha iyi tanıma v.s. Dün İzmirli K.lerle de görüştim, daha evvel de Freedom Locası K.leri ile görüşmüştüm; iyi bir plân yaparsak bunda muvaffak olabiliriz." Bu mektuba henüz cevap almadım.

Bü. Üs.: Bu teşebbüsü de böylece devam ettiriyoruz.

Sâdi Aral K.: - Bu şekilde yaparsak, masrafımız daha az olur. Ben zaten Egeran Üstada da hatırlattım, "yardımınızı herhalde esirgemeyeceksiniz", dedim.

Bü. Üs.: Onu bana bırakın, ben onu kendisinden alırım.

Sait Penbecioğlu K.: Geçen celse tersimatında, bu kız çocukları ile olan meselede, Necdet Egeran K.'in sözlerinin bulunması bende bir iritasyon* yarattı. «Söyledi tabii, dedi ki, sizi "İngiltere Büyük Locasına şikâyet ederim". Ama bunu isterseniz tersimata yazmayalım⁸⁶.» Yarın öbür gün, bir tarihi vesika olarak bunları şey ediyoruz. Eski bir Büyük Üstadın bu sözü söylemiş olmasını, biraz işitmek, biraz duymamak şeklinde mütalâa etmekte fayda var gibi geliyor bana, siz bilirsiniz gene, ama..

Suha Umur K.: Bu oldukça önemli bir meseledir. Söylenmiş şey söylenmemiş hale gelemmez. Necdet Egeran K.in söylediklerini ben biraz daha da hafifleterek yazdım buraya. Tersimat, bir celse sonra okunsun, diye yazılmıyor, tarihî bir vesika olsun diye yazılıyor. Bizden sonra gelecek K.ler, bizim yaptıklarımızı, iyi veya kötü, bilsinler, ders alsınlar, hakkımızda hüküm versinler. Benim kanaatım, her şeyi olduğu gibi yazmanın daha doğru olduğu şeklindedir.

Tersimat oylandı, ekseriyetle ve aynen kabul edildi.(Dört muhalif).

Sakıncalı Loca isimleri

Büyük Sekreter, Devrim Locasının 19 Nisan 1982 tarihli levhasını okuyarak bu Muh. Locanın 17 Nisan 1982 tarihli Aile Celsesinde Loca isminin değiştirilmesine karar verildiğini ve daha sonra tesbit edilecek olan ismin bildirileceğini Kurula arz etti.

* iritasyon: (Fr.) tahriş, tirmalanma, rahatsızlık

⁸⁶ Bu kısım tersimatta olmayıp, banttan alınmıştır.

Bü. Üs.: Bir telefon geldi bana, Büyük Sekreterden Ankara'ya. Polis bizim çalışmalarımızın izinli olmadığını söylüyor, sebebi de şu: Devrim Locasının davetiyelerinden bir tanesini Kardeşimizin kutusuna atacağına, postacı başka bir kutuya atmış. O yanlış kutu sahibi, belki de sırf yaranmak için, bu mektubu görünce, Devrim-Mevrim diye götürüp Örfi İdareye teslim ediyor..... Aman dedim, bu gece çalışma yaptırmayın Locada. Onların iddiası şu: diyorlar ki, evet siz izin aldınız ama, bir toplantı için. Her toplantı için ayrı ayrı izin alacaksınız, diyorlar.

Suha Umur K.: Bu hadise olmadan evvel de Devrim Locasının ismini değiştirmek mevzubahisti. Devrim Locasının ismi değiştirildiği takdirde, ek harç alınmayacağına dair kendilerine söz verdim.

Sait Penbecioğlu K.: Eylem Locasının isminin de, hatta, Ülkü Ocaklarını hatırlattığı için, Ülkü Locasının isminin de düşünülmesi gerektiğini hatırlattı.

Suha Umur K.: Bir hâdiseye sebebiyet verdiği için değil de, Devrim ve Eylem isimlerinin Masonluğa aykırı isimler olduğundan değiştirilmesi düşünülüyor, Ülkü'nün ise böyle değildir.

Nafi Ziya Başak K.: Ülkü alerji yaratacak bir isim değildir, mefkûrenin karşılığıdır ve mânası açıktır, bugün, Ülkü Ocakları, şu bu gibi kelimelerle, bir takım fesat ocaklarının kurulmuş olması, Ülkü Locasının isminin değiştirilmesini gerektirmediği kanaatındayım.

Yapılan müzakerenin sonunda, Devrim Locasının isminin değiştirilmesi uygun görülerek tesbit edecekleri ismin Büyük Görevliler Kuruluna bildirilmesine ve bu isim değişikliği için Locadan herhangi bir harç alınmamasına, bu hususun Eylem Locasına da bildirilerek, Eylem isminin de değiştirilmesinin Büyük Görevliler Kurulunca zaten temennî edildiğinin yazılmasına karar verildi.

Adana'da Loca kurulması

Bü. Üs.: Adana'da Loca kurmak, 1965'ten beri devam eden ve bir türlü muvaffak olamadığımız bir meseledir. Ben Büyük Üstat olduktan sonra bu işi esaslı olarak takip ettim. Neticede de Adana'da Loca kurmak isteyen 14 istekli K.le temas ettim. Bu temasların neticesinde,

bunu kabul ettiler. Loca kurma harcı olarak 75.000 Lira, elimizdeki bir takım regalya için de 50.000.- Lira vereceksiniz, dedim. 125.000 Lira Hazineye yatırdılar, içlerinde gayet dirayetli K.ler var. Bu K.ler, senelerden beri her 15 günde bir Ankara'ya gelip Localarına devam ederler. Fakat aralarında Üstadı Muhteremlik yapacak kimse yok, Önceki Üstadı Muhterem de yok..... Biz kararı aldıktan sonra, kendilerine yer temin edecekler, vesaire. İsim olarak "Akdeniz Yıldızı" nı teklif ettiler. Ben de Çukurova ismini teklif ettim, kabul ettiler. Böylece, eğer tasvip ederseniz, bütün muamele hazır ise, bize salâhiyet verin, "ÇUKUROVA" adı altında Adana'da bir Loca kurulsun..... Yani Büyük Görevliler Kurulundan muamelesi tamamlandıktan sonra kurulsun, diye karar alıyoruz. Kurulduktan sonra yerlerini hazırlayacaklar. Zaten yerleri hazır olmadan gidip Locayı açamayız

Suat Ağagil K.: Yalnız harç vermekle mâlî mükellefiyetleri bitmiyor. Bir yere ihtiyaçları olacak. Onun kirasını verebilecekler mi? Büyük Loca namına tahsilat yapacaklar. Endişem, sonradan bizden büyük bir mâlî yardım istemeleri..... Bursa kendi masraflarını karşılıyor, bize aidat vermiyor. Aidat kadar kendilerine yardım yapmış oluyoruz.

Bü. Üs.: Ben kendileri ile konuştum. Kendi masraflarını karşılayacaklar, bizden yardım istemeyecekler. Şimdi, "ÇUKUROVA" ismi ile bir Loca kurulmasını reye koyuyorum. Kabul edenler? Ekseriyetle kabul edilmiştir

Büyük Sekreter, dosyanın ancak bugün eline geçtiğini ve tetkik etme imkânını bulamadığı için karara muhalif olduğunu bildirdi.

☆☆☆☆

26 Haziran 1982 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Hâkim Büyük Âmirler Konferansı

Nafi Ziya Başak K.: Hâkim Büyük Âmirler Konferansı için vereceğimiz ziyafetle ilgili olarak Pera Palas'a gittik, gördük. Eski bir bina, manzarası yok, müsait olmadığı kanaatındayım.

Bü. Üs.: Hilton Otelinin Müdürlerinden biri ile görüştüm, bize büyük tenzilât yapacaklar. Şadırvanda 3.000 liraya şaşaalı bir açık büfe. Tensib ederseniz kabul cevabını verelim. 120 kişi olacağımızı tahmin ediyorum, 100 kişi garanti edeceğiz.

Sakıncalı Loca isimleri (devam)

DEVİRİM Locasından gelen 16 Haziran 1982 tarih ve 1/51 sayılı levhası okundu. Levhada, bu Muh. Locanın isminin değiştirilmesine 17 Nisan 1982 tarihli toplantılarında karar verilmiş olduğu, bu kere, 9 Haziran tarihli toplantılarında teklif edilen üç ismin oylandığı ve Evrim isminin 41, Güneş isminin 4 ve Yeditepe isminin ise 3 oy aldığı, Locanın yeni isminin Evrim olması, Loca Kardeşlerinin temayülü olarak belirlediği bildirilmektedir.

Büyük Sekreter Evrim Kelimesi hakkında izahat vererek kelimenin mânâsının ne olduğunun kat'i olarak belli olmadığını, ileride Devrim kelimesi gibi Masonluğa uygun olmayan bir mânâ iktisap edebileceği hakkındaki kanaatını belirtti. Güneş isminin ise, evvelce İzmir'deki localardan birisinin adı olduğunu ve Tüzüğe göre kullanılamayacağını söyledi.

Yapılan müzakere sonunda, Locaya, Büyük Görevliler Kurulunun Evrim ismini uygun bulmadığını ve kanaatının Yeditepe veyahut başka bir ismin bulunmasının daha münasip görüldüğü şeklinde olduğunun bildirilmesine karar verildi.

Localarda çalınacak merasim müziği

Büyük Sekreter, Localarda merasim celselerinde çalınması uygun olacak müzik konusunda Mimar Sinan Locasına verilen görevin ifa edildiği hakkında bu Locanın 22 Haziran 1982 tarihli levhası ile ekleri olan Loca tersimatının bu konu ile ilgili kısmını ve konu hakkındaki raporları okudu.

Mimar Sinan Locası bu levha ve ekleri ile, Locaların merasim celselerinde çalınması uygun gördüğü müziği bir ihtisas komisyonu marifeti ile tesbit ettiğini ve bir bant hazırladığını bildirmekte ve bu bantın çoğaltılarak Localara dağıtılmasının uygun olduğu şeklindeki kanaatını belirtmektedir.

Bu bantlardan 75'er tane hazırlanmasına, bedeli mukabilinde Localara dağıtılmasına ve merasim celselerinde başka müzik çalınmasına karar verildi.

Ankara Localarında Gayrı Muntazam Kardeş çokluğu

Osman Ertörer K.: Ankara'daki Localardan son zamanlarda büyük bir gayrimuntazam listesi geldi... Sadece bir Locada 8-10 gayrı muntazam var. En çok tekris yapan Ankara Locaları olduğu gibi, dış görünüş itibariyle en çok gayrı muntazam ilânı olan da gene Ankara Locaları. Buna bir tedbir getirmek lâzım.

Bü. Üs.: Localar tahkikatı iyi yapamıyor. Teklifi de biz iyi yapamıyoruz. Öyle hariciler vardır ki, hakikaten iyi Mason olma vasfını haizdirler ama, Masonluğun disiplinine uyamaz, Masonluğu temessül edemez. Ne teklifi, ne de tahkiki tam yapabiliyoruz. Buna nasıl çare bulabiliriz? İsterseniz burada bunu uzun uzun konuşmayalım; sizler şimdi bu vasatı gördünüz, rakamları da dinlediniz. Bir dahaki toplantıya kadar düşüneceğiniz çareleri getirin, görüşelim.

Halit Arpaç K.: Ankara'nın bir memur şehri olduğu, dolayısıyla Anadolu'nun çeşitli yerlerine tayin olan Biraderlerin bu yüzden gayrı muntazam olduklarını da dikkate alın.

Sait Penbecioğlu K.: Meselâ bir profesörün arkasından ne kadar doçent, baş asistan olacak varsa tekris oluyor, sonra devam etmiyorlar.

Bü. Üs.: Bazı Kardeşler de Ankara'dan ayrılırken adres bildirmiyorlar. Loca Envarı da Kardeşlerle gerektiği gibi alâkadar olmuyor, adresini aramıyor. Öyle Localar var ki, Hemşirelerin doğum gününü bile tebrik ediyor, ama âmil azasının dış memlekete gittikten sonra adresini bilmiyor.

Büyük Üstat seçimi ile ilgili tüzük maddesi

Büyük Üstat Şekûr Okten ve Halil Mülküs K.'ler, görev yapan Büyük Üstatların tabii namzet olmalarına imkân verecek şekilde B.L.T.nün 23. maddesinde tadilat yapılmasını teklif ettiler.

Bü. Üs.: Bunun gerekçesi Büyük Üstadın yıpranmasını önlemektir. Tabii namzet olursa seçime girer kazanır veya kazanamaz, ama Vâdilerdeki namzet seçiminde Büyük Üstat yıpranmasın.

Suha Umur K.: Bu fikrin aleyhinde değilim, ancak fiili Büyük Üstadın namzet seçimine girmesine lüzum yok, namzetliğini kendisi de koyabilir, yani namzet seçimlerinde yıpranmaz. Tabii namzet olursa namzet olarak gösterilecek fakat kendisi namzetliğini koymuyorsa ne olacak?

Yüksel Kazmirci K.: Daha önce fiili Büyük Üstat bir daha seçilmeli fikrini müdafaa ederken, tabii namzet olmasını da teklif ediyorduk. Bir daha seçilmek istemiyorsa, "*ben namzet değilim, bana oy vermeyin*" der.

Suha Umur K.: Şüphesiz böyle olacak, ancak bunu seçim celsesinde söylemesinin çok büyük mahzuru var. Büyük Üstat namzetlerinin evvelden bildirilme sebebi nedir? Oy verecek Kardeşler düşünsün ve karar versinler. Tam seçim celsesinde tabii namzet olan fiili Büyük Üstat, ben namzet değilim, derse, namzetleri önceden bilmenin bir değeri kalmıyor.

Moiz Berker K.: Bu kararı bu sene için alamayız, çünkü Genel Kurul'a bu teklifi Nisan'da getireceğiz, halbuki namzetler Şubat sonunda belli olmuş olacak.

Bü. Üs.: Bir dahaki seçimde tatbik edilmek üzere Genel Kurulun bu seferki gündemine alırız.

☆☆☆☆

11 Eylül 1982 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Loca Müziği

Suha Umur K.: Aldığımız bir karar üzerine Mimar Sinan Muh. Locasının hazırlamış olduğu Mâbetlerde çalınan müziğin bantları hazırlanmaktadır. Bunlar tamamlandığı vakit bir izahname ile, ve bedeli mukabilinde Localara dağıtılacaktır.

Kadıköy'de Bina

Cavit Yenicioğlu K.: Kadıköy'de bina araştırmamız hakkında izahat vermek istiyorum. Nesip ve Suat Kardeşlerle araştırdık. Kadıköy'de iki Kilise vardır, ikisini de gezdik. Birisi Sular İdaresi yanında ve metrük bir kilisedir. Tamir edilirse bize Mâbet olabilir. Dikkati çekmeyeceğini söylediler. Diğeri Moda'da bir İngiliz Kilisesidir. Bize verilir mi verilmez mi bilmem. Bir de Fahrî Korutürk'ün yıkılmakta olan binasını gezdik. Taş bir bina, içerisinde bir kaç mâbet yapacak yer var.

Orhan Alsaç K.: Korutürk'ün binası korunmaya alınmış bir bina değildir. Müteahhit binayı yıkarken komşular Danıştay'a müracaat etmiş. Danıştay kararına göre bu binadan yararlanılabilir.

Gayri muntazam tekris

Suha Umur K.: Barış Locasında Yıldırım Dilek Uçaker adında haricinin tekrisi yapıldı. Bütün muameleyi Locası "Yıldırım Dilek" olarak yürüttü, yani, adı Yıldırım, soyadı, Dilek olarak Sekreterliğe bildirildi, ilânı böyle yapıldı, teklif ve skrüteninin yapılacağı gündemlerde esas soyadı belirtilmedi. Tekris edildikten sonra gelen evrakında gördük ki, soyadı Dilek değil, Uçaker'dir. Teklif eden K. aynı zamanda Locanın Üstadı Muhteremidir, tahkikatın birini de kendisi yapmıştır. Bu tekrisi usulsüz mu saymak gerekir?

Konu hakkında yapılan müzakere sonunda, Yıldırım Dilek Uçaker K.'in tekrisinin geçerli sayılmasına ve yaptığı yanlışlıktan dolayı Locasına bir ihtar yazılmasına karar verildi.

Bazı Localarda gayri muntazam olan Kardeşlerin çokluğu üzerine

Orhan Alsaç K.: Bazı localarda gayri muntazam olma oranının nazarı dikkati celbedecek kadar çok olduğunu söyleyelim ve diyelim ki, Locaların bazılarında bu halin olması, Locanın yeni aldığı Kardeşlere gerektiği kadar ilgi göstermediği anlamına geliyor; bundan sonra bu Locanın yeni tekrislerinde, bu husus göz önünde bulundurulmalıdır.... Meseleyi o kadar da trajik olarak görmemeliyiz. Bunu

tabii, yalnız, şu Kurulda söyleyebilirim, Camiamız içinde söylemek istemem. Zannederim, ayrılanlar % 30 civarında oluyor, bunların da bir kısmının mazereti vardır, bunlar Masonluk için o kadar zararlı değil. Bir menfaat umarak gelip de ayrılanlar daha zararlı. Onun için tedbirleri artırmak, levhalarla Locaları uyarmak gibi tedbirler almalı, yeni Kardeşlere itina göstermeleri lâzım geldiğini, çalışmalarını daha enteresan hale getirmelerini söylemeliyiz. Kaldı ki, içimizden o kadar da çok üzülmeylem, diyorum, çünkü, üçte biri elbette gider. Ben hep sayımızı çoğaltmak, dolayısıyla kalanları da kazanmak sureti ile sayımızı artırmak fikrindeyim. Çok sıkı tedbir alırsak, gelenleri azaltırız, gene de onun üçte biri giderse, sayımız çoğalmayacaktır.

Tönü Blanş'lar üzerine

Yüksel Kazmirci K.: Tekrislerle Tönü Blanşların karşılaşmaması için Tönü Blanş yapılan Mayıs ayında Tekris yapılması yasaklanmıştı. Bence eskiden olduğu gibi bu Mayıs ayı tahdidini kaldıralım. Bir tek şekilde tekrisle karışmasını önleyebiliriz. Büyük Üstat her yıl o Vâdiden kendi temsilcisini yahut münasip göreceği bir Büyük Görevliyi kesin görevlendirir, Tönü Blanş yapılacaksa izin bu Bü. Görevliden alınır. Bü. Görevli tetkik eder, tekris veya terfi yoksa, gerekli izni verir, ona göre mahzurlar da önlenmiş olur.

Suha Umur K.: Kanaatımca Tönü Blanşlar hiç yapılmaya daha iyi olur. Fakat bunun kaldırılmasının da son derece güç olduğunu biliyorum. Tâdil edilen Tüzüğe göre Loca Görevlileri iki senede bir seçiliyorlar, hiç olmazsa, her Loca iki senede en çok bir defa Tönü Blanş yapabilirsin. Bir Loca senelik mesaisinin büyük bir kısmını Tönü Blanş'a harcıyor. Bir çok Loca daha iki üç ay evvelinden davetiyelerinde gösteriyor: şu tarihte Tönü Blanşımız var, hazır olun. Ertesi davetiyede gene aynı şey, vs. Daha şimdiden, gelecek Mayıs ayı için Büyük Sekreterliğe müracaatlar var, yer ayırtmak için. Tönü Blanş, Masonluğun esası değil. Biz, Locaların Masonluk yolundaki çalışmalarından şikâyet ederken, böyle tâli bir meselede, Locaları Tönü Blanş yapmağa teşvik eder mahiyette bir karar almamalıyız. Kanaatımca Locaların Tönü Blanşlarını iki senede bir yapmaları ve gene yalnız Mayıs ayında yapmaları uygun olur.

Sungur Babaoğlu K.: Büyük Sekreterin fikrine iştirak edemeyeceğim. Tönü Blanş her zaman yapılabilmelidir. Hemşirelerle beraber olunmasını ve onların da Mâbede girebilmelerini isterim. Onlar yabancı değillerdir. Çalışmalarımızın ne olduğunu bilmeleri, görmeleri, erkeği desteklemeleri, başarının mutlak olarak kadın tarafından sağlanabildiğini kabul etmemiz gerekir.

Suat Ağagil K.: Tönü Blanşın iki ritüeli var. Her sene de aynı şey yapıldığı için, "*başka bir şey yapamaz mısınız?*", diyorlar. İki üç senede bir olsa, daha iyi olur.

Abdurrahman Erginsoy K.: Her memleketin Masonluğu kendi bünyesine uygun olmalı. Bizde, Hemşirelerin yanımızda olması gerekli. Masonluğun yayılmasını istiyoruz, onların da vasıta olması lâzım. En mühim nokta, Ankara'da pek çok Hemşiremizin kocalarının oraya gittiklerinden memnun olmalarıdır. Bu şekilde Hemşirelerimiz hem ilgileniyorlar, hem de Masonluğu bu şekilde daha iyi anlayarak, katkıları oluyor. Ama Bü. Haz. Emininin dediği gibi Ritüelde bir yeknesaklık var.

Sungur Babaoğlu K.: Biz, Ahîler Locası olarak başka bir Ritüel tatbik ettik ve Hemşireler çok beğendi.

Nafi Ziya Başak K.: Bu Tönü Blanşlar senede bir defa yapılırsa Masonluğu sevimli kılar, kaldırılırsa sevimsiz kılar. Hemşireler her sene bir Tönü Blanş beklerler. Vakıa bazılarınca artık kanıksanmıştır ama, ne olursa olsun Tönü Blanşları büyük bir zevkle karşılarlar. Devam etmesi, Masonluk dünyamızın devam etmesi ve daha genişlemesi bakımından faydalı olur. Bizim usullerimize girmiş, Masonik usullere de aykırı olmadığı kabul edilmiş. Şimdi, Kazmirci K.in dediği, gibi bir ay kâfi gelmiyor, bu bir ayı iki aya filân çıkarmakta bence hiç bir beis yok.

Teoman Güre K.: Bu Tönü Blanşlar ne zaman konu ve ne sebeplerle merasimlerimizde vardır? Neden Mayıs ayında yapılır ?

Suha Umur K.: Tönü Blanşlar yeni konmuş usuller değildir. Bizim Masonluğumuzun gayrı muntazam olduğu zamanlarda, kıt'a Avrupasından alınmış usullerdir, halâ da devam etmektedir. Mayıs ayının bir hususiyeti yoktur. Loca adedi fazlalaşınca, tekris ve terfilerle karışmaması için bu aya toplanmıştır. Serbest bırakılırsa, İstanbul'da

35 loca var, 9 ay çalıştığımıza göre her hafta bir Tönü Blanş olacak demektir. Bir günde üç yahut dört Loca çalışmakta İstanbul'da. Tönü Blanş yapıldığı zaman diğer Locaların tekris ve terfilerine rastlamamalı. Buna mani olmak için Mayıs ayına konmuştur.

Yüksel Kazmirci K.: Yanılmıyorsam, bu hususta Tüzüklerimizde bir şey yok. Ritüel tashihleri arasına bunu da koyabiliriz. İki senede bir olması fikrine karşı değilim, her sene oluşu gerçekten biraz monoton oluyor. Bazı Localar değişik şekiller tatbik ediyorlar, bu da Tüzüklerimize aykırı olmaktadır.

Bü. Üs.: Monoton olup olmaması Üstadı Muhtereme bağlı. Oturuşu değiştiremez, ama, konferansı istediği şekilde yaptırabilir. Alıştığımız bir şekil olduğuna göre, bunu kaldırmamıza imkân göremiyorum. Şu teklifimi oylarınıza koyuyorum: Locaların seçimleri iki senede bir yapıldığına göre, Tönü Blanşlar da iki senede bir yapılabilir. Loca adedini nazarı itibara alan Bü. Görevliler Kurulu yalnız Mayıs ayına sıkıştırılmış olan Tönü Blanşların, bundan böyle Nisan, Mayıs ve Haziran aylarında yapılmasını uygun görmüştür. Böyle bir levha yazalım.

Dört Kardeşin muhalefeti ile teklif kabul edildi.

Bü. Üs.: İstanbul'da yıllık program yapmaya imkân yok. Onun için şöyle diyelim: Tönü Blanş toplantıları aynı gün toplanan diğer Locaların tekris ve terfi toplantıları günü yapılamaz.

Geçmiş levhaların endekslenmesi

Teoman Güre K.: Büyük Görevliler Kurulunun çalışmasına, bizden sonraki Kurulların ve Locaların Envar çalışmalarına yardım edecek bir teklifim var: acaba, başlangıcından bu yana bütün levhaların bir endeksi düzenlenerek bastırılmaz mı? Eski levhaları biz de bilmiyoruz, Üstadı Muhteremler de bilmiyor.

Bü. Üs.: Bü. Sekreter tetkik etsin.

4 Aralık 1982 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Bayrağa selâm merasiminin kaynağı

Yüksel Kazmirci K.: Bayrağa selâm meselesini Üstadı Muhterem toplantısında anlattım ve çıkış sebebini bulamadık, dedim. Bazı Üstadı Muhteremler bunu Sungur Babaoğlu K.in Amerika'da görüp çok beğendiğini, evvelâ kendi Locasında tatbik ettiğini, başka Locaların oradan görüp beğenip tatbik ettiklerini söylediler.

☆☆☆☆

1983

Yeni Dernekler Yasası nedeniyle istifa eden askerler ve öğretim üyeleri - Yeni Loca kuruluş aşamasında Büyük Görevliler Kurulu Nuruziya noteri değildir - Localarda protokol - Skrütende kırmızı bullara karşı tedbir alınabilir mi? - Eğitim Localarında çalışma resmî değildir - Her Genel Kurulda tekrarlanan "pırl pırl gençler" edebiyatına Bü. Haz. Em. Suat Ağagil K.in yanıtı: «Bir Kardeşim, masrafların bir kısmını yeni giren Kardeşlere yüklüyoruz, dedi. Öyle olması da lâzımdır. Bu tesisler bütün gelmiş geçmiş Kardeşlerin çabaları ile kurulmuştur, yeni gelen Kardeşler de bu tesislerden faydalanacaklardır. Onların bu iştiraklerini normal karşılamak gerektiğini zannediyorum». - Ritüellerde değişiklik hakkında: «Bizde bir konu ele alındığı vakit, sanki daha evvelkiler bunu bilmeyerek yapmışlar gibi, başından sonuna kadar değiştirilmeğe yöneliniyor; çok zorunlu olmadıkça değişiklikten kaçınılmalıdır.» - Tören müziği « Millî Masonluk yapıyorsak, kendi ruhanî ve dinî musikimizi getirelim» sözlerinden sonra Cevad Memduh Altar K.in müzik dersi: «Bana musikinin, ne olduğunu mu soruyorsun? Dinleyeni göster, sana musikinin ne olduğunu söyleyeyim» - Skrüten sorunu ve tahkikatın nasıl yapılması gerektiği - Göz ameliyatları için gelen ORBİS uçağı Masonlar marifetiyle Türkiye'ye gelmiş ve çalışmalarını yapmıştır. - Çalınan çanta ve Loca evrakının dışarı çıkarılmasını önleyici levha - Ankara'da inşaat emrivâkisi: Kardeşlerimiz emanet inşaat yapıyor - Kars / Erzurum depremi: yapılan yardım - Görev süresinin iki yıla çıkmasının getirdiği sorunlar - Mimar Sinan dergisinin baskı adedinin 3500'e düşürülmesi - Büyük Görevlilerin görev süresinin iki yıla çıkarılması - Yeni Dernekler Yasası ve kılıçlarla regalyalar (kılıç yerine asâ kullanalım / plastik kılıç olmaz mı?) - Ankara hesapları hep açık veriyor.

19 Şubat 1983 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

İspanya'dan gelen davet

Bü. Üs.: İspanya'daki toplantıya bizi de resmen davet ettiler, ancak para sıkıntımızın olduğu şu sırada bu daveti kabul etmemize imkân göremedik, kendilerine bir tebrik mektubu yazmakla iktifa edeceğiz.

Yeni çıkan Dernekler Yasasına göre ayrılanlar

İstifa eden 20 Kardeşin adları duyuruldu. (Bu Kardeşlerin yedisi askerlik, beşi ise Y.Ö.K. kanunu nedeniyle istifa ettiklerini bildirmişlerdir.)

Yeni Loca kuruluşu - Ber'atların verilmesi

Bü. Üs.: Yeni Loca kuruluşları bazen bizi endişeye sevk ediyor. Localarda gruplaşmalar var, dolayısıyla yeni Loca kurma teşebbüsleri oluyor. Yeni Loca kurma aidatını yüzde yüz artırmak istiyoruz. Kurulacak olan bir Locaya da bu şartı koştuk, harcı da yatırdılar. Bu konu hakkında fikirlerinizi öğrenmek istiyorum.

Halil Mülküs K.: Loca kurulması konusunda tüzüklerimiz bazı hükümleri içermektedir. Büyük Görevliler Kurulunda şöyle bir kanaat var: Şartlar yerine gelmiştir, o halde kurulmasına karar vermemiz icap eder. Kanaatıma göre Bü. Görevliler Kurulu "Nuruziya Noteri", yani sadece bir tasdik makamı değildir. Her türlü şart yerine getirilmiş olsa bile, takdir hakkı Bü. Görevliler Kurulundadır. İzin vermezse kurulamaz. Bü. Görevliler Kurulu, kendi arasından seçeceği bir Büyük Görevli marifetiyle durumu tetkik ettirip Locanın kuruluş sebebini araştırmalıdır, bunun neticesinde yapılması gerekeni mütalâa ve müzakere etsin ve takdir hakkını kullansın. Yani izin verir veya vermez prensibinde buluşulması lâzım geldiğini düşünüyorum.

Osman Ertörer K.: Loca kurulmasının kolaylaştırılmasında fayda olacağı kanaatındayım. Yeni Loca, Kardeş sayısını çoğaltacak bir teşekküldür, Masonluğa hizmet için kuruluyorsa kuruluşu kolaylaştırılmalıdır. Sun'i kuruluşları da önlememiz lâzımdır. Yeni bir Vâdide kuruluyorsa harcı azaltmamız icap eder.

Suha Umur K.: Tüzüğümüze göre, Tüzükte yazılı şartları yerine getiren Kardeşler yeni bir Loca kurabilirler. Esasen Loca açma yetkisi Genel Kurulundur. Bü. Görevliler Kurulu bu yetkiyi Genel Kurul adına kullanır ve sonra tasvibe sunar. Yeni bir Locanın kuruluşunda anormal bir durum varsa, istisnai bir durum olarak ne yapılacağı o zaman düşünülür, bunun için şimdiden tedbir alınamaz kanaatındayım. Sungur Kardeşimin dediği gibi bir Locada ihtilâf varsa, bazı Kardeşlerin ayrılıp yeni bir Loca kurmaları daha hayırlıdır. Şunu kabul etmek lâzımdır ki, bizdeki Locaların büyük bir kısmı Masonluğun gelişmesi için değil, ihtilâf sebebiyle kurulmuştur, fena da olmamıştır, Kardeşler arasındaki burukluklar böylece ortadan kalkmıştır.

Nafi Ziya Başak K.: Loca kurmak muayyen şartların yerine getirilmesine bağlı. Loca kurulmasına müsaade edilmediği takdirde gerekçe olarak ne gösterilecektir? Bu gün Sadık Dostlardan yeni bir Loca çıkması başka, Gün⁸⁷ Locasındaki bazı Kardeşlerin yeni bir Loca kurma isteği başkadır; ancak izin verilmezse bir gerekçe göstermek lâzımdır.

Dernekler Yasası

Derneklerde seçimleri yasaklayan kanunun değişmesi halinde nasıl bir yol tutulması lâzım geldiği hakkında Bü. Üstat tarafından açılan müzakerenin sonunda, yeni kanun çıktıktan sonra bu konunun görüşülmesi hususunda görüş birliğine varıldı.

Protokolde görülen aksaklıklar

Bü. Üs.: Protokol Ritüelinde gördüğünüz aksaklıkları dile getirin.

Halil Mülküs K.: Bir Loca toplantısında, Bü. Üstat, veya Kaymakamı veya temsilcileri varsa, yalnız onlar Üstadı Muhteremden önce çıkabilirler. Onlardan başka kim olursa olsun, Üstadı Muhteremden sonra çıkar.

Hüsamettin Aral K.: Sonrasını ben arz edeyim. Doğuş Locasında toplantı kapandıktan sonra tesviyeye inerken Raşit Temel K. önümde idi. Tam çıkacağımız zaman Üs. Muhterem koluma girdi, ben kolumu

⁸⁷ Toplu olarak Tepebaşı 111'den gelenlerin kurmuş olduğu Loca

çekiyorum, o benim kolumu çekiyor, aşağı yukarı beraber çıktık Raşit Temel K. bizden sonra çıktığı için, büyük hadise oldu.

Suha Umur K.: Ne bakımdan büyük hadise oldu, anlamadım?

Sungur Babaoğlu K.: Raşit Temel Üstat önde çıkmak istiyordu.

Halil Mülküs K.: Bugün belli görevlerde belli Kardeşler vardır, yarın o görevler başka kardeşlere intikal edecektir. Localarda kıdeme göre ayağa kalkılmıyor. Masonik disiplinsizliği önlemek gerekir.

Skrütenlerde kırmızı bulların sıkça kullanılması hakkında

Bü. Üs.: Kırmızı bul için çok çalıştık, biliyorsunuz. Tüzükte yaptığımız değişiklikten başka bir neticeye varamadık. Bir Komisyonun da bir netice alacağını tahmin etmiyorum. Sizden ricam şu: her Vâdideki Büyük Görevliler toplansın, yeni bir tedbir getirilebilir mi, mütalâa etsin.

Eğitim Localarında çalışma gayrı resmî olmalıdır⁸⁸

Nafi Ziya Başak K.: Geçenlerde Hisar Locasında bir genç Birader Eğitim Localarında önlük takılmıyormuş diye bana dert yandı.

Bü. Üs.: Eğitim Locasında önlük takılmaz, patentli yoktur, numarası yoktur, resmî çalışma yapmaz.

☆☆☆☆

Türkiye Büyük Locası 23 Nisan 1983 Konvanı

Jübile Beratları

1983 yılında ellinci Masonik yılını dolduran, isimleri aşağıda yazılı Kardeşlere, Jübile Beratları Bü. Üs. Tarafından verildi.

Osman Zeki Koylan, Mes'ut Gün, Ekrem Korkut, Alâettin Tanju, Eşref Sander, Jak Papo, Naim Haker ve Nihat İyriboz.

⁸⁸ Banttan

İdare ve Hazine Raporu üzerine yapılan konuşmalar

Burhan Ceyhan K.: Mâlî güçleri yeterli olmayan genç ve dinamik Mason adayları için her Locaya ikişer kontenjan ayrılırsa ve bunlardan giriş aidatının yarısı, veya yüzde yirmi beşi alınırsa bu adaylar da aramıza katılabilir.

Kaya Manoğlu K.: Aidatın yüzde onu Locaların masrafı için ayırıyor, bu kâfi gelmemektedir. Bu nisbetin artırılmasını teklif ediyorum.

Suha Aksoy K.: Bü. Haz. Emîni Kardeşi bilhassa cari masraflar ile fonlar arasındaki %60 - %40 nisbetini savunması bakımından tebrik ederim. Daha önce daha fazlasını, gelirlerimizin % 50'sini fonlara ayırıyorduk. Bizden evvelki K.'lerin temin etmiş oldukları binalarda çalışıyoruz. Yeni Vâdilerde yeni Localar açıyoruz. Buralara yardım için bu fonlara ihtiyaç vardır. Bunları muhafaza edebiliyor muyuz? Fonları daha aza götürmeğe zorlamalar vardır. Mâlî bakımdan güçlü olmayan bir kuruluşun başka işleri yapmakta da güçlük çekeceği aşikârdır. Buna bir çözüm bulmamız gereklidir. Mâlî imkânları artırmanın iki yolu vardır: birisi birey başına düşen gücü artırmaktır, halbuki bir Kardeşimiz daha az giriş aidatı ile üye alalım, demektedir. Bir diğeri sayımızı artırmaktır. Artış tempomuz da Masonluğumuz için yeterli değildir. Evvelce 5 kişi ile tekris yapılabiliyordu, şimdi tavan üç kişiye inmiştir. Haklı sebepler vardır, fakat sayımızın artması yavaş olmaktadır. Daha az giriş aidatı ile bazılarını almanın da psikolojik mahzurları olabilir.

Faruk Keskinel K.: Bir olaya bilimsel ve matematiksel yaklaşmanın şart olduğunu ifade etmek için söz istedim. Rapordan anlaşıldığına göre İstanbul'da 2800 civarında Kardeşimiz, 4 mâbedimiz var. Haftada 5 çalışma günü olduğuna göre en çok 40 Loca çalışabilir, 35 Loca olduğuna göre 5 yeni Locadan fazlasını kuramayacağız demektir. Bina fonları için mevcut 4750 K.'ten toplanan dokuz buçuk milyon lira ile, 1983 yılında Türkiye'de inşaatın metrekare maliyeti 45.000.- lira olduğuna göre, arsa hariç, ancak 250-300 metrekarelik bir bina inşa edilebilir. Bu da, Masonluğu Türkiye çapında olduğu kadar İstanbul çapında da daha büyük boyutlara ulaştırmanın imkânsızlığını ortaya koymaktadır. Bina fonları yerine çok ani ve spot bir çözümle, yani Kardeşleri bir kampanyaya davet etmekle bu iş halledilebilir. P.S. Bü.

Üs. "Ben, 15 gün sonra sizden yüz milyon lira istiyorum, göreviniz budur", emrini verecek ve Mason Kardeşlerin yardımı ile bu miktar Büyük Üstadın önüne getirilecek bir oluşum bunun gerçek çözümüdür. Bunun için geç bile kalınmıştır. Bunu dile getirmek için konuştum.

Fahir Tezcan K.: Ben de zincirimizin halkalarının çoğalması gereğinin kanaatındayım. Ancak bugünkü skrüten sistemimizle bunu imkânsız görüyorum. Nilüfer Locasının son celsesinde teklif edilmiş olan hariciden ikisi reddedilmiştir. Bunlardan biri, bir Kardeşin boşanma davasında şahitlik ettiği için reddedilmiştir. Biz maalesef özel menfaatlerimiz sebebiyle girişleri engellemekteyiz. Bunun sonucunda girişi gerekenler dışarıda kalıyor, çıkması gerekenler de içerde kalıyorlar.

Bü. Haz. Em Suat Ağagil K.: 20.000 lira olan giriş bağışının fazla olduğu söylendi. Eğer genç ve değerli haricîler varsa, Localar fedakârlık yaparak bunları aramıza alabilirler diye düşünüyorum, ayrıcalık yapmak mümkün değildir.

Suha Aksoy Kardeşime, bu yollardan geçmiş bir Kardeşimiz de olduğu için teşekkür ederim. %40 - %60 nisbetini bile zorlukla koruyoruz, korumaya da devam edeceğiz.

4700 civarında üyemiz mevcut, bütçemizde bunu 5000 olarak kabul ettik, tahakkuk edeceğini umuyoruz.

Faruk Keskinel K, bina fonu için ikişer bin liranın kâfi olmadığını söyledi, haklıdır. Bu para Kadıköy'de bir Lokal temini için toplanıyordu, altı milyon lirada kaldı. Bütün Kardeşler iştirak etmiş olsa idi, dokuz buçuk milyonu bulacaktık. Halâ hiç para ödemeyen Localar mevcuttur.

Bir Kardeşim, masrafların bir kısmını yeni giren Kardeşlere yüküyoruz, dedi, öyle olması da lâzımdır. Bu tesisler bütün gelmiş geçmiş Kardeşlerin çabaları ile kurulmuştur, yeni gelen Kardeşler de bu tesislerden faydalanacaklardır. Onların bu iştiraklerini normal karşılamak gerektiğini zannediyorum.

Ritüellerimizde yapılmış olan düzeltmelerin Büyük Locanın onayına sunulması ve düzeltmelere devam yetkisinin Büyük Görevliler Kuruluna verilmesi

Bü. Üs.: Biliyorsunuz Kardeşlerim, Birinci Derece ritüelinin düzeltilmesi tamamlandı, tatbik ediliyor. Diğerlerini, o işe uydurmak için düzeltmek icap ediyor. Bu konuda söz vereceğim.

Cüneyt Eriş K.: Masonlukta Ritüel temeldir, Ritüellerimizde 1967-68 yıllarında bilinen sebeplerle değişimler yapılmıştır. Kimseyi itham etmiyorum, ama sonradan gelişigüzel ve esasa dayanmayan kararlarla Ritüeller değişikliklere uğradı, bir türlü yerine oturtamadık. (Cüneyt K, Birinci Derecedeki "ip bağlama" konusunda izahat verdi)

Günen İpekçi K.: Üçüncü Derecede Hiram efsanesi anlatılırken verilen işaretleri doğru bulmuyorum.

Cemil Lalik K.: Ritüellerde değişiklik yapılacaksa bunun, Bü. Locanın kendi içinden seçeceği bir Komite veya Kurul tarafından yapılması lâzım, aksi takdirde bu düzeltmelerin sonu gelmez.

Suha Aksoy K.: Bütün Kardeşler aynı istikamette konuşular. Herkes yapılan değişikliğin çokluğunda ve bazen de esaslara uymadığından şikâyetçi oldu. Bizde bir konu ele alındığı vakit, sanki daha evvelkiler bunu bilmeyerek yapmışlar gibi, başından sonuna kadar değiştirilmeğe yöneliyor. Çok zorunlu olmadıkça değişiklikten kaçınılmalıdır.

Ercüment Bigat K.: Ritüellerde bugünün Türkçe'sinin kullanılmasını öneriyorum. Biz bugün için yaşamıyoruz.

Müzik

Yaşar Şendal K.: Ritüel müziği mevzuunda da konuşmak istiyorum. Çok saygı duyduğum bir Üstadımızın başkanlığında bir kurul çok kıymetli bir çalışma yapmıştır. Samimiyetle ifade etmek isterim ki müzik bilgi ve kültüründen yoksunum. Fakat dilerdim ki bütün Localarda teklik sağlayacak müzik hepimizin menfî hissiyatlar içine giremeyeceği bir müzik türü olsun. Çalınan müzik belki Ritüellerimizin tarzına fevkalâde uygun olabilir, ama isterdim ki bu müzik bizim gönlümüze ve kulağımıza hitap eden bir müzik olsun. Bize verilen

Ritüelik Müzik içerisinde ruhanî ve dinî bir hava var. Millî Masonluk yapıyorsak, kendi ruhanî ve dinî musikimizi getirelim. Aslında ben ona da karşıyım. Batı müziğine ise karşı değilim ama bu müzikte dinî ve ruhanî bir baskı, bir imaj vardır. Ben kulağıma hoş gelen sesleri isterim.

Cevad Memduh Altar K.: Gönül Mimarları Muh. Locasının çok liyakatli Üstadı Muhterem iyi niyetle konuştu. Dünyada, üzerinde yapılacak konuşmaların en gücü, müzik konusunda olanlardır. Müzik bir dildir. Tıpkı İngilizce hiç bilmeyen bir kimseye İngilizce anlatmak ne kadar güçse, müziği doğru dürüst bilmeyen, onun estetiği, tarihi ile uğraşmamış olan bir kişiye de müziğin ne olduğunu anlatmak o kadar güçtür. Kardeşim *"Ben Batı müziğine karşı değilim, ama bu müzikte ruhanî bir baskı var"* diyor. Şunu söylemek istiyorum: Büyük Loca Mimar Sinan Locasını niçin bu konu ile ilgilendirdi ve Mimar Sinan Locası niçin bir heyet seçti? Niçin bu heyetin başına da ben naçiz Kardeşinizi koydu? Ben icracı müzisyen değilim, müzik estetisyeniyim, müzikologum, müzik ve sanat tarihçisiyim. En az 60 senemi bu işe verdim. O kadar çapraşık bir konu ki, gene de konuşmakta güçlüğ çekiyorum. Şiraz'lı Sadi'ye musiki hakkındaki fikrini sormuşlar, şöyle demiş: *"Bana musikinin, ne olduğunu mu soruyorsun? Dinleyeni göstersana musikinin ne olduğunu söyleyeyim"*.

Müzikle yakından meşgul olmamış bir kimse kendisine sunulan müziğin tarifi, estetiği hakkında bir şey bilmiyorsa, ona bir şey anlataamazsınız. Kardeşimin mesleği değil. Müzik estetiği ile meşgul olmak, müzik tarihini iyi bilmek, müzikolog olmak, uzun bir eğitim ve öğretimi gerektiren bu mevzu üzerinde hemen ikna edici bir formül bulmak için kâfi değildir, buna imkân ve ihtimal yok. Onun için her türlü münakaşa bertaraf, biz niçin bu yola gittik? Büyük Loca bizi niçin bu işe memur etti? Loca çalışmaları esnasında hakikaten çok güzel müzik dinliyorduk. Bunların arasında Tosca'dan Cavaradossi'nin aryasını da dinledik, Romanof ailesinin temasından yapılmış piyano varyasyonlarını da dinledik. Biz, bunlara itiraz ettik. Bunlar kötü müzik değil, ama burada dinlenecek müzik de değil. Tosca 'nın aryası çok güzeldir, ama onu operada dinlerim. Onun yeri burası değil. Burası Mason mabedi. Her güzel müzik burada çalınmaz. Kendileri ile Kardeşane münasebette bulunduğumuz Büyük Localara mensup Localarda ne yapıldığını araştırdık. Masonik merasimler için müzik yaz-

miş olan Mozart Kardeşimizin müziği çoğunlukla tatbik ediliyor. Evet, bu müzikte Kardeşimin dediği gibi, bir Mâbet havası, mistik bir hava veren satırlar var. Ama bu yönde yazılmış bir müzik, mutlaka kilise musikisi değildir. Çok sesli müzik de koro için yazıldığı zaman kilise musikisi zannediliyor. Ankara radyosunun çok sesli korosunu dinleyiniz. O sizin üzerinizde bir kilise müziği tesiri yapıyor mu? Benim üzerimde yapıyor, ama ben onu reddetmiyorum, ona alışmağa mecburum. Benim müziğim çok sesli oldukça, çok sesli sistemi tatbik ettikçe, vokal müziği oldukça, "a capella " müzik, eşliksiz koro müziği oldukça, bana daima Batı'yı hatırlatacak. Onu ret mi edeceğim? alışacağım. Kardeşim, bütün bunlar alışmak meselesidir. Alıştıracaksınız kendinizi. Mozart'ın müziğini alalım, giriş müziği vokaldır, ama dinle hiç alâkası yoktur. Loca için yazılmış bir müziktir. Bu itibarla, sevgili Kardeşlerim, bu mevzuda, fazla eleyip sık dokumağa lüzum yok. Bizden iyisini yapanlarınıki tatbik edelim, ve alışmağa çalışalım, reddetmeyelim. Şunu da arz edeyim: müzik vardır, insana kolayca gelir; müzik vardır, insan ona gider. Mozart'lar, Beethoven'ler durup dururken size gelmez. Siz zahmet edeceksiniz, yürüyeceksiniz, ona gideceksiniz. Bakın, Atatürk 1934 senesi Büyük Millet Meclisinin açılışında ne diyor: "*Bir milletin yeni değişikliğinde ölçü, musikide değişikliği alabilmesi, kavrayabilmesidir.*" Kendisi alaturkayı severdi, dinlerdi, ama, Devlet Konservatuarını o kurdu. Devlet Konservatuarından yetişen Leylâ Gencer Scala'da bir prömiyerde baş rolü oynadı. Çok kısa zamanda oldu bu. Kardeşlerim, burası bir tekâmül müessesesidir. Elbirliği edelim, yavaş yavaş yürüyelim, anlamadığımız dediğimiz müziği eminim anlayacaksınız ve seveceksiniz. Bu yapılan güzel bir şeydir. Buna alışalım, buna gidelim, bu bize kendiliğinden gelmez.

Ziya Umur K.: Ritüellik müzik hakkında Cevad Memduh Kardeşin söylediklerinden sonra kimseye lâf düşmez. Bir kaset yerine iki yahut üç değişik kaset bulunsa idi, Localara bir alternatif verilmiş olurdu. İleride ihtimal tabii, gene masonik müzik olarak o da hazırlanır.

Skrüten sorunu - Tahkikat nasıl yapılmalıdır

Yaşar Şendal K.: Altı yüz küsur Engelsizlik Levhasının 155'i daha Camiamıza girmeden reddedilmiştir. Her ne kadar Ritüel ve Tüzükle-

rimizde değişiklik yapmış isek de skrüten mevzuumuzun derdine hâla bir çare bulamadık,

Bü. Üs.: Bütün bu meseleler içerisinde beni en çok düşündüren tahkikat ve skrütendir. Ne çareler bulunabilir diye halâ düşünüyorum.

Geçen sene, biliyorsunuz, 4 tane siyah bul çıkarsa, kimse de bir itirazda bulunmamış ise, bir kere daha skrüten yapılırdı diye tüzüğe bir madde koyduk. Camiamız çoğalsın ama teklif edenler de çok dikkat etsinler. Çırak K., arkadaşı girecek diye bir Üstat Kardeşi yakalayıp imza ettirmesin. Tahkike memur Kardeşlerin üçü birden hariciyi bir yere çağırıp konuşmasınlar, ayrı ayrı tahkik etsinler. Üstadı Muhterem, her Kardeşe tahkikat görevi vermesin, her Kardeş tahkikat yapamaz. Camiamızda maalesef işler iyi yürümektedir. Tabii yüzde hesabı ile söylüyorum. Tahkikat işlememektedir. Onun için 500 teklif yapılırdı, 250'si girer, 250'si giremez. Bu giremeyen 250'nin içerisinde de bizden daha fazla Mason olmaya, lâıyk 50 kişi de sırf münâferet⁸⁹ dolayısıyla giremez. Bütün bunlara çare bulacak olan sizlersiniz. Sizler yol göstereceksiniz Kardeşlere. En salâhiyetli heyet sizsiniz. Niye benden istiyorsunuz? Niye Büyük Kuruldan istiyorsunuz? Siz aynı hakka sahipsiniz. Siz yol göstereceksiniz.

Fikret Çeltikçi K.'in rahatsızlığı

Ziya Umur K.: Aşağı yukarı 30-35 seneden beri bu toplantılarda görmeğe alışık olduğumuz bir Fikret Çeltikçi Üstadımız vardı. Bugün o burada değil. Bugün onu burada hatırladığımızı, kendisine acil şifalar temennî ettiğimizi ve Masonluğa hediye etmiş olduğu çok güzel Masonluk tarihi kitabı için kendisine teşekkür ettiğimizi bildirsek münasip olur mu?

Bü. Üs.: Çok teşekkür ederim, bu teklifinizi hemen yerine getireceğim.

Bina ve mâbet işleri

İstanbul'da, Kadıköy'de açılması düşünülen lokal için henüz uygun bir bina bulunamamıştır.

⁸⁹ münâferet: nefret etme, sevişmezlik, soğukluk (aralarında).

İstanbul'da, 25 sene sonrasını da düşünmek kaydı ile Türk Masonluğuna yakışacak bir bina yaptırılması hususu göz önüne alınarak, bunun çalışmalarına başlanmıştır. Bu meyanda teşekkül eden komisyonlar, 25 sene sonrasının ihtiyacını tahmin edecek ve alınacak neticeye göre ihtiyaca elverişli bir arsanın aranmasına başlanacaktır. Bu arsanın merkezî bir yerde ve ulaşım vasıtalarına yakın olması istenmektedir.

Ankara'daki binamızın kat ilâvesinin kaba inşaatı, sıva ve doğramaları tamamlanmış olup içerisinde tezyinatı henüz yapılmamıştır. Bu inşaat tamamlandığı takdirde Ankara'daki binamız daha çok uzun yıllar rahatlıkla hizmet verecek bir duruma gelmiş olacaktır.

İzmir'deki binamızın üzerine iki kat ilâvesi kararı geçen sene alınmış olup bu konudaki çalışmalar devam etmektedir.

Matrikül hareketleri

16 Mart 1983 tarihinde 4788 olan üye sayısı, 21 Mart 1984 tarihinde 233 fazlası ile (%4.9), 5021'e ulaştı.

1980 - 1984 yıllarını kapsayan üye sayısındaki artış oranı şöyledir:

1979 - 80	% 3,0	123 K.	ilâvesi ile:	4214
1980 - 81	% 3,4	143 K.	ilâvesi ile:	4357
1981 - 82	% 5,1	221 K.	ilâvesi ile:	4578
1982 - 83	% 4,6	210 K.	ilâvesi ile:	4788
1983 - 84	% 4,9	233 K.	ilâvesi ile:	5021

Bu, senede ortalama %4,2 nisbetinde bir artış demektir ki, her sene Çalışma Raporlarında belirtildiği gibi düşük bir nisbet olduğuna ve üzerinde düşünülmesi gerektiğine şüphe yoktur.

Bu sene, (405 Tekris/ 63 Loca) Loca başına 6,4 Tekris yapıldı.

Buna mukabil, istifa, ve gayri muntazamlık sebepleri ile camiamızdan ayrılan K. lerin çokluğu üzerine Muh. Locaların ve K. lerimizin dikkatini her sene olduğu gibi, bu sene de çekmek isteriz. Bu sene tekris yolu ile Camiamıza katılmış olan 409 Kardeşe mukabil, 166 Kardeş, istifa ve gayri muntazamlık sebebiyle aramızdan ayrıldı, bu

da tekris edilenlerin %40.6'sını temsil etmektedir. Bu konuda son beş yılın ortalaması %39'dur.

☆☆☆☆

23 Nisan 1983 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Göz ameliyatları için gelen ORBİS uçağı

Bü. Üs.: Biliyorsunuz, geçenlerde ORBİS uçağı Türkiye'ye geldi. Bu teşkilâtın ikinci başkanı olan bir Mason K.imiz Türkiye'ye geldiği zaman evvelâ Teoman K.i buldu, sonra bana geldiler, uzun uzun konuştuk, programı ben hazırladım. Yani bilinsin ki, ORBİS Masonlar marifetiyle Türkiye'ye gelmiş ve çalışmalarını yapmıştır. Teoman Kardeşime de bir teşekkür mektubu yazmışlar. *Mektup okunarak Kardeşlerin bilgisine sunuldu.*

Yüksek giriş bağışını ödeyemeyecek haricîler için Localara kontenjan verilmesi önerisi

Bekir Tantürk K.: Burhan Ceyhan K.in Konvanda bir teklifi olmuştu. Her Locaya, giriş bağışını almamak üzere ikişer kontenjan tanıyalım. Felsefî dereceler de böyle yapıyor.

Halit Arpaç K.: Eski nizamnamelerde öğretmenler ve zabitan yarım ücrete tabidir diye kayıt vardı.

Suha Umur K.: Masonluk biraz da varlıklı kimselerin girebildikleri bir teşkilâttir. Varlıklı derken milyoner, milyarder anlaşılmasın. Bizim aradığımız varlıklı kimse, girerken 20.000 lira verebilecek, ondan sonra da ayda 300 - 500 lira ödeyebilecek kimsedir. Pırıl pırıl gencin henüz parası yoksa, 3 sene sonra, 5 sene sonra girsin. Masonluk yolunda hizmet edebilmek için bu kadar paradan kimsenin bütçesinin sarsılmaması lâzımdır. Bir başka obediyanın Büyük Sekreterine "*Siz çok para alıyorsunuz, bu parayı veremeyen Mason olamaz*" dediğim zaman, "*Herkesin Mason olması şart değil*" diye cevap verdi.

Sungur Babaoğlu K.: Tahkikat evrakında iki madde vardır. Haricî istikbalini teminat altına almış mıdır, diğeri, mâlî mükellefiyetleri yerine getirip getiremeyeceğidir.

Halit Arpaç K.: Bir hatıramı tazeleyeceğim. Can (Arpaç) Kardeşiniz Mason olacağı vakit, Müsavat Locasının kurucu üyeleri, benden, 500 lira idi o zaman maaşı, Can Kardeşinizin Mason mükellefiyetlerinin hepsini karşılayacağıma dair benden taahhüt aldılar.

Bü. Üs.: Ben bir teklif getireceğim. Localar böyle bir durumla karşılaştıkları zaman bana müracaat edecekler, ben de, gerekirse, şahsî salâhiyetimi kullanarak bu müsaadeyi vereceğim.

☆☆☆☆

25 Haziran 1983 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Çalınan çanta ve Loca evrakının dışarı çıkarılmasını önleyici levha

Suha Umur K.: Manisa Muh. Locasından almış olduğum bir levhada Üstadı Muhteremin otomobilinden hırsızların bir takım eşya ile birlikte çantasını da çaldıklarını, çantanın içinde, Loca albümü, Matrikül listesi, hesapları muhtevi kayıtlar, 1981 - 1984 senelerine ait Üs. Muh. ve Şek. liste ve adresleri, bir haricîye ait dosya ile kendi bijusunun da bulunduğu bildiriliyor. Malûmatlarınıza sunarım.

Bu durum da belirtilmek suretiyle, Masonlukla ilgili evrakın Lokal dışarısına hiç bir surette çıkarılmaması hususunda Muh. Localara bir yazılmasına karar verildi.

Tepebaşı 111

Yusuf Nomal K.: Tepebaşı 'ndan bazıları Bü. L. mensubu olduğumu duymuşlar, "*ne düşünüyorsunuz*", dediler. Büyük Üstat şöyle konuşuyor, dedim: "*Şayet siz elinizi uzatırsanız, ben reddetmem.*" Pek memnun oldular, "*Yukarıki derecelerdeki bir kaç müfritten gayri bütün Mavi Localar bu birleşmeye büyük bir tehalükle* heveslidirler*" dediler.

Ankara Lokal binası hakkında müzakere

Orhan Alsaç K.: Hazine Emni K.'imiz bir keşif istemişti, onu hazırlayıp getirdik.

* tehalük: (A) (helâk'dan) can atmaları birbirini itip çığneyerek koşuşmalar, istekle atılmalar

Suat Ağagil K.: Büyük Üstadım, inşaatın ikmâli tabiidir; fakat bu konudaki ilk karar ve söylenen, oraya bir çatı yapılması idi. Bunun da büyük bir masraf gerektirmeyeceği hususu idi. Fakat bu, tamamen değişti ve büyük bir şey oldu. İki kat, iki mâbet yapılacağı söyleniyor, bilmiyoruz. Büyük Hazinenin bunu bugünkü bina fonları ile karşılamasına pek imkân olmadığını zannediyorum. Şöyle bir hesap çıkardım. Bilgi için arz ediyorum:

Büyük Kurulun, Büyük Üstadımızın İstanbul Lokalleri ile ilgili olarak toplanmasını emrettiği 2000 liralari biz henüz tam olarak toplayabilmiş değiliz. Ankara'da bugün faal üye olarak 1270 Kardeşimiz var. Eğer bu tam ödense idi, 2.540.000 lira teberruları olacaktı. Bu güne kadar 1.412.000 lira gönderdiler. Nisbet, %44,41'dir, Yani, Ankara'daki üyelerin %45'ine yakın kısmı henüz ödememiştir. İzmir'de, 727 üyemiz var, 1.454.000 lira göndermeleri lazımdı, 811.000 lira geldi. Onun nisbeti de %44.22. Ankara'da göndermeyenler % 44.41, İzmir'de %44.22, birbirine çok yakın, İstanbul'da ise, 2660 üyemiz var, 5.320.000 lira toplamamız lâzım gelirdi, 4.247.300 lira toplanmıştır. İstanbul'da göndermeyenlerin nisbeti % 20,16'dır. Şimdi, demek oluyor ki, biz İstanbul'un topladığı parayı da, İzmir'inkini de, Ankara Lokaline sarf edelim. Bu gaye değil, mümkün de değil.

Bü. Üs.: 1965 senesinde Kaymakam seçildiğim gün Büyük Kurulda ilk yaptığım konuşmada "*Masonluğun Vâdisi yoktur, Türkiye'nin Masonluğu vardır*", demişimdir. Ankara binasının parasından, İzmir binası yapılsın diye para göndermişimdir. Onun için ben Ankara, İzmir, İstanbul diye bir şey kabul etmiyorum. Türk Masonluğu vardır. Bugünkü durum şu: Çatı yapılacak. Çatının yapılması için teknik olarak o duvarların yapılması lâzım. Çatı kaldırıldı. İnşaat da bitmek üzere. Öyle olduğu için biz Ankara'yı hemen bitirmek mecburiyetindeyiz. Şimdi İzmir başlasın, İzmir'i de hemen bitirmek mecburiyetindeyiz. Başka çaremiz yok. İnşaat başlamıştır, parayı göndereceğiz, inşaat bitecek.

Suat Ağagil K.: Bugün için gönderilecek serbest bir paramız yok, çünkü hepsi vadeli. Emredilirse vadeyi bozar gönderirim. Vadeler kısım kısım.

Bü. Üs.: Vadeyi bozmazsınız, kısım kısım gönderirsiniz. Bir buçuk

milyonu bugün istemiyorlar, beş yüz bini verirsiniz, beş yüz binini de bir ay sonra verirsiniz, bir milyon lirayı da bir sonraki ay verirsiniz.

Suat Ağaç K.: Büyük Locanın Ankara Localarından alacağı, bugün 4.000.000.- liraya ulaştı. Geçen seneden beri hiç para göndermediler. Bu paranın, evvelâ nereye ve nasıl sarf edildiğini bilmemiz lâzım. Ben Hazine Emmini mevkiinde olduğum için kendimi evvelâ Büyük Görevliler Kuruluna karşı sorumlu görüyorum, ikincisi, İstanbul'un nasıl bir binada oturduğunu hepimiz biliyorsunuz. Yangın güvenliğimiz yok, ahşap bir binada oturuyoruz. Bir yangın vukuunda tedbirsizlikten sorumlu oluruz. Yangın tertibatı için beş, altı yüz bin liraya ihtiyacımız var. Kalorifer kazanını değiştirmek için bir milyon liradan fazla para lâzım.

Bü. Üs.: Bütün bunların hepsini yapacağız, hiç üzülmezin Haz. Em. Kardeşim. Para da toplanacak, işler de bitecek.

Suat Ağaç K.: Para toplamak için, emrederseniz, Localardan katılanların ve katılmayanların listelerini isteyelim, çünkü, biliyorum Ankara'da bir kuruluş bile toplamamış Loca var. Toplayamayacaklarını da dolaylı olarak bana ifade ettiler (Eşitlik Locası). Ankara'daki inşaat için bir de keşif istedim. Bunu da şunun için istedim: ne kadar masraf yapacağımızın, nasıl yapacağımızın, kimin sorumluluğu altında yapılacağını bilmesi lâzım ve Yönetim Kurulu kararı olarak bunun Karar Defterine geçirilmesi lâzım. Az masraf değil, bize sorarlar, "*nasil yapıyorsunuz bunları*", diye. Yoksa masraflara, belgelere inanmadığım için değil. Bunun için gerekli karar alınmadı, çünkü yapılacak masrafın keşfi yok.

Orhan Alsaç K.: Aynı şekildeki talep Ankara'daki muhasebeci Kardeşimizden de geliyor. Biz bu yapıyı emaneten yapıyoruz. Emaneten yaptırırken de benim hazırlayıp size vereceğim şey, bitmiş bina olarak, yani yalnız çatı kapatılması değil, bütün tesisat vesaire ile beraber, ve Bayındırlık Bakanlığının 83 rayiçlerine göre olan keşiftir. Bunu bilirsiniz. Dosyanızda bulunsun diye yaptık, getirdik. Şimdi şunu arz edeyim: biz emaneten yaptırdığımız için ne kadara çıkacağını önceden bilemiyoruz. Lâzım olduğu zaman konuşuyoruz ve yapıyoruz. Bu arada tecrübeli müteahhit Kardeşlerimiz emanet inşaat yaptıkları için pratik tavsiyeleri oluyor, onlara da uymak mecburiyetinde kalıyoruz.

☆☆☆☆

12 Kasım 1983 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Bü. Üs.: Gündeme geçmeden evvel Kars - Erzurum zelzelesi hakkında izahat vermek istiyorum. Pazartesi günü, bu afet olur olmaz, süratle bir yardım yapmak istedim. Hazineden derhal 2.000.000.- lira verelim, Kardeş başına beşer yüz lira düşer, bunu da K. lerden toplarız, diye düşündüm, fakat vadeli parayı bozmak mecburiyeti çıktı. Zarar etmeyelim diye İstanbul'daki Locaların Üstadı Muhteremlerini telefonla toplantıya çağırdık. Daha o gün, 1,100.000.- Lira toplandı, İzmir ve Ankara'ya da telefonla haber verdik. Ertesi gün İzmir'den 370.000.- lira geldi. Bunu 2.000.000.- liraya tamamladık. Beşinci günü Vilâyette bu işe memur Vali Muavinine 2.000.000.- lira teslim edildi. Hazine, Locaları kişi başına 500.- lira borçlandırıyor. Bazı Localar daha fazla verdiler. Asgarî beşer yüz lira iştirak ile bunun tamamlanmasını rica ediyorum.

Yüksel Kazmirci K.: İzmir Vâdisinde 739 K.imiz vardır. Suat Kardeşimin telefonunu aldığımızdan 24 saat sonra 370.000 lirayı yolladık.

Orhan Alsaç K.: Biz de Ankara'da talimatınızı alır almaz, Üs. Muhteremlere söyledik, fakat bizim elimizde para yoktu, çünkü elimize geçen para ile borçlarımızı ödüyoruz. Ondan sonra da onları toplayıp buraya gönderemedik, ama ben 500.000.- lira getirdim. Hepsinin vermek niyetinde değildim ama, üst yanını da tamamlarız.

Bü. Üs.: 250.000.- lirasını versinler üst tarafını borç diye hesaplarına geçirelim.

Suat Ağagil K.: Niçin noksan alalım Büyük Üstadım? Şimdi bana getirdikleri hesaba göre, ellerinde 700.000.- lira nakit para var. Zelzele yardımı parasını da ayrıca toplamış olmaları lâzım.

Bu. Üs.: Toplamadan 700.000.- liranın 500.000 lirasını getirmişler. Biz şimdi bunun 250.000.- lirasını alalım, 250.000 lirasını da geri götürsünler.

Görev Süresinin iki yıla çıkarılmasının beraberinde getirdiği sorunlar:

Bü. Üs.: İki sene devam etmek istemeyen görevlilerin istifalarını ve yerlerine yenilerinin seçilmelerini normal karşılamak lâzımdır.

Suha Umur K.: Yerlerine seçilecek olan görevliler iki sene için seçilmiyorlar, eskilerinin müddetlerini tamamlayacaklar. Burada bir mesele ortaya çıkıyor. Bilfarz, Üs. Muh.lik yapmak için yeni tüzükte Nazır olma şartı var. Tüzük işe açık açık, bir devre nazırlık yapmış olması lâzımdır diyor. Şimdi seçilecek olan Nazır bir sene bu görevi yapacağı için, Üs. Muh. seçilme hakkını kazanmış olmuyor.

Konu müzakere edildi ve, Tüzük kabul edilene kadar bir sene görev yapmış olanın bir devre görev yapmış olduğu, Tüzüğün kabulünden sonra ise, iki sene görev yapmış olmanın bir devre görev yapmış olduğunun kabul edilmesi gerektiği neticesine varıldı.

Mimar Sinan Mecmuası kaç adet bastırılıyor?

Suha Umur K.: Mimar Sinan Mecmuası 4000 adet basılmaktadır. Bunlardan her zaman bir miktar artmakta, artan nüshalar, yeni tekris edilen K.lere verilmek üzere muhafaza edilmektedir. Mimar Sinan mecmuası gazete gibi değildir, 10 sene, 20 sene sonra da kıymeti vardır. Nitekim, ilk sayılardan kalmamıştır. Mimar Sinan'ın Kardeş adedi kadar basılması lâzım. Ancak bütün Kardeşler almadıkları için eksik basıyoruz. Kağıt fiyatları çok yükseldiği için, Mimar Sinan Muh. Locası baskı adedini 4000'den 3500'e indirmek kararını aldı. Büyük Görevliler Kurulunun tasvibine sunuyorlar.

Mimar Sinan Muh. Locasının kararı onaylandı.

Büyük Görevliler Kurulunun görev süresi:

Bü. Üs.: Gündeme devam etmeyerek, araya girmek ve bir karara varmak istiyorum. Mesele şu: Nisanda yapacağımız seçim bir senelik mi olacak, iki senelik mi? İkisi de olabilir, Tüzük engel değil.

Müzakerelerden sonra, seçimlerin iki senelik yapılmasına karar verildi.

Dernekler Yasasının uygulaması üzerine görüşme. (Kılıçlar, regalyalar)

Bü. Üs.: (*banttın*) Kendi başkanlığında İstanbul'da salâhiyetli hukukçuları toplatıp bu meseleyi kendim hal edeceğim, bu bir. İkincisi

kılıç meselesi. Kılıçları kaldırmamızda hiç bir mahzur yok. Amerika'da kılıç yok, asa var... Eğer hukukçular bunu mahzurlu görürlerse, kılıçları da kaldırırız. Memleketin kanununa tamamıyla uymadan ben bu Büyük Üstatlığı bırakmam. Belki regalyaları da kaldırırız. Amerika'da regalya yok. Benim gördüğüm Locada kordon ve kordonun ucunda vazifelinin amblemi. Yani Mason çalışmasında regalya olsun, olmasın, mühim değil. Yani bu kanun bizi neye zorluyorsa, o zorlukların hepsine uymaya kendimizi mecbur hissederek kendimin teşkil edeceği İstanbul'daki salâhiyetli hukukçulardan bir komisyon toplayıp bu işi bitirmeye çalışacağım. Onun için bu işi şimdilik konuşmayalım. Fikir olarak söyledim, icap ederse kılıçları, regalyaları kaldırırız diye. Ama eğer kaldırma mecburiyeti yoksa, niye kaldıralım?

Osman Ertörer K.: Kılıçları plastikten yapalım

Büyük Üstat bu konuda bütün Kardeşlere söz vererek fikirlerini aldı. Kendi başkanlığında İstanbul'da hukukçulardan müteşekkil bir komisyon kurarak mevcut Tüzüğümüzde yeni Dernekler kanununa göre gerekli değişiklikleri yaptıracağını söyledi.

Kardeşlerin Dernekler Kanunu hakkında beyan ettikleri düşüncelerin zapta geçmemesine, fakat Komisyona bildirilmesine karar verildi.

Senelik raporlar Hakkında Uygulama:

Büyük Sekreter, tâdil edilen Tüzüğe göre seçimlerin iki seneye çıkarıldığını, bu sene seçim yapılmadığı halde, Localardan senelik rapor istediğini Büyük Görevliler Kuruluna arz etmek istediğini bildirdi.

Büyük sekreterin bu uygulaması tasvip edildi.

Hesapların Kontrolü:

Halil Mülküs K.: Geçen sene uygulanan bir usul vardı. Bü. Sekreterle Bü. Haz. Emni Ankara'ya gelmişlerdi. Bunun tekrarını rica ederim.

Suat Ağagil K.: Evet, gene o konuya geleceğiz. Mevzu açılmışken hemen konuşayım. Bizim Ankara ile olan hesaplarımız hep açık veriyor. Ankara hesaben bize borçlu görünüyor. Bir yerlere bir şeyler sarf

edilmiş, nereye, nasıl, niçin sarf edilmiş bilmiyoruz, çünkü, resmî karar defterlerimizde bu konu hakkında bir satırlık bir karar mevcut değil, zira burada böyle bir karar alınmamış. Bunun bütün sorumluluğunu tek başıma ne ben, ne de Büyük Sekreter taşıyamaz.

Bü. Üs.: Ne siz, ne de Büyük Sekreter değil, en başta ben sorumluyum. O bakımdan Ankara'ya gideceksiniz, bütün faturaları orada tetkik edeceksiniz.

Suat Ağagil K.: Hukukî ve şeklî bakımdan noksanlarımız var. Bu vüsatte⁹⁰ bir inşaat için karar almış değiliz. Şimdi duydum, "emanetten inşaat yapıyoruz" deniliyor. İşyerinin yasal sorumlulukları var, vergi, sigorta, v.s., gibi. Bunlar yapıldı mı, yapılmadı mı, ne kadar sarfiyatı orada kim yaptı?

Suha Umur K.: Bü. Haz. Em. Kardeşime ben de bu bakımdan katılıyorum. Bir inşaat yapılıyor. Bu inşaatın neye balığ olacağını şu Kurulun bilmesi lâzım, ihtiyaç olup olmadığını tesbit etmesi lâzım, bundan sonra inşaatın yapılabilmesi için gerekli kararların alınması lâzım. Biz, çatı örtülmesi ve bunun için bazı duvarların yapılmasına dair karar aldık. Ama bunun bir keşfi yapılmadı. Bütçemize uyup uymadığı araştırılmadı. Böyle bir kararımız yok. Bu karar alınmalı.

Orhan Alsaç K.: Bu inşaatı emanetten yaptırıyoruz, yani arada bir müteahhit yok. Sosyal Sigortalara primleri ödüyoruz. Kardeşlerim haklı. Karar Defterine lâzım gelen şeyler yazılsın. Biz bir keşif yaptırдық, bu işlerin yapılması şu kadar milyon liradır, dedik; ama, bu, o kadar milyon liranın sarf edilmesi demek değildir. Onun o kadarını değil, bu kadarını sarf edeceksiniz dersiniz, ineriz. Biz bir sarfiyat yapmış durumdayız. Hepsinin dokümanları var.

Suat Ağagil K.: Ben şekli meseleyi konuşuyorum, yoksa belgelere güvenmiyorum demek istemiyorum. Çok rica ederim, böyle bir şey düşünmüyorum, yanlış anlama olmasın.

Orhan Alsaç K.: Biliyorum, içiniz rahat etsin, alınarak bir şey söylemiyorum. Bu bir inşaat işidir. İşimiz bittikten sonra haber verelim, bir inşaat heyeti teşekkül etsin, bizi murakabe etsin. İşimizi şu safhada keselim, ama, bazı iş var ki bir yerde kesemiyoruz. İnşaatı, binanın

⁹⁰ Vüsat:genişlik, bolluk.

bu sene çalışmasını sağlayacak şekilde devam ettirmek mecburiyetindeyiz. Onu devam ettirip bir yerde bırakacağız.

Bekir Tantürk K.: Ankara'daki binaya bir kat ilâvesi beni memnun eder. İzmir'deki de memnun eder. Aslında, galiba en büyük ihtiyacı olan İstanbul'dur. İstanbul'un labirent gibi binasında ben hâlâ zorluk çekiyorum.

Bü. Üs.: İstanbul, İzmir, Ankara yok, Türk Masonluğu var. Nereye ne yapabilirsek, bir çivi çakabilirsek, biz onunla iftihar etmeliyiz.

Kemal Karamercan K.: Bütçeye göre bir keşif yapılması gerekirdi. Sarfiyatın da buna göre yapılması lâzım. Yedi buçuk milyon sarf edilmiş, yarın bu yetmedi, yedi buçuk milyon daha. Evvelâ bir proje olacak, bu proje kaçta çıkacak, bunun keşfi yapılacak, ona göre karar verilecek. 115 milyona kudretimiz varsa ona da karar verebiliriz, ama bugün beş kuruşu imzalayıp, yarın 60.000 derlerse olmaz.

Bü. Üs.: Kemal Kardeşim haklı. Biz bir kere yola çıkmışız, vapur denizin ortasında, fırtına da var. Şimdi fırtınadan kurtulmaya çalışıyoruz, mesele bu.

Teoman Güre K.: Bu konu beni cidden yaralıyor. Her yerde buradaki gibi nazik konuşulmuyor. *"İstanbul'un parası ile Ankara ne halt etmeye bu binayı çıktı"* denmektedir. Ben *"halt"* kelimesini *"karıştırma"* manasına alıyorum. Heyet teşekkür etsin, sarf edilen 7.5 milyon lirayı tesbit etsin. Görülecektir ki, 7.5 milyon liraya yapılan iş, 15 milyonluk iştir. Yapılmalı mıydı, yapılmamalı mıydı, o ayrı konu. Ama hesap sorulursa, İstanbul'a bina yapılması için toplanan 2000 liralarla niye İstanbul'a bina yapılmadı, diye, ben de hesap sormak isterim: toplanan para devalüasyonda değer kaybetmiştir, dört milyonsa, bir milyona inmiştir. Bu zıyanın hesabını kim verecektir? On yıl sonraki bir Büyük Görevliler Kurulu, binanın bugün yapılmış olmasından dolayı teşekkür edecektir.

Suat Ağaçgil K.: Teoman Kardeşimi o yakışsız sözü kimden duyduğunu burada açıklamaya davet ediyorum, çünkü, bir emrivakî ile karşılaşarak Ankara'ya bu kadar büyük paranın sarf edilmesine karşı, Büyük Kurulda, tek kişi olarak ben kaldım. Böyle bir şey bu kuruldan varit olmaz. Toplanan paralara gelince, toplanan 2000 liralara, yedi milyon küsur bin lira idi. Kendilerinin endişe ile bahsettikleri enflas-

yondan kurtarmak için bu parayı yüzde elli faizle hesaplara yatırdık. Vâdesi geldikçe de yeniledik. Biliyorsunuz, bizden vergi kesilmediği için yüzde elli net faiz alıyoruz. Böylece enflasyonun tesirinden kurtulmuş oluyoruz. Bizden en son Orhan Alsaç K. para talep ettiler. Hesaplarımızın vâdeli olduğunu, bunun dışında bu kadar serbest bir paramız olmadığını, ama, emrederlerse (o zaman Büyük Üstat burada değildi), emrederlerse, bozup göndereceğimi söyledim. Emrettiler, vâdeyi bozdum, tekrar bir milyon lira daha gönderdim. Onu da gönderdiğim zaman, dört yüz elli bin lira faizden kaybettik. Enflasyona karşı ne yaptınız diye sorarlarsa, bugün muktedir olduğumuz şekilde buna karşı koyabildik diye hesap verebilirim, ama, Ankara'ya niçin bu kadar sarf ettin diye sorarlarsa, onun hesabını veremem ve onun sorumluluğunu alamam, çünkü Ankara için bir oldu-bitti ile karşılaştık. Yoksa, keşif ve proje incelenir, ihtiyaç tesbit edilir, karar verilir, hepsini Ankara'ya sarf etmek üzere vâdeleri bozabiliriz. Ama, böyle bir emrîvakiye karşı çıkmam, usulsüz olduğunu iddia etmem, beni bölgecilikle itham etmeğe kadar varıyor da, Ankara'ya bu parayı sarf etmek, ve bunda ısrar etmek bölgecilik olmuyor. En büyük bölgecilik budur, bunun da altını çizerek belirtmek mecburiyetindeyim.

Suha Umur K.: Teoman K.im dedi ki, 7,5 milyon sarf edildi; ama yapılan iş 15 milyon liralık iştir. Mutlaka öyledir, bundan kimsenin şüphesi yoktur. Hazine Emini Kardeşime katıldığım husus, acaba Ankara'ya 7,5 milyon yahut 15 milyon sarf etmeğe lüzum var mı idi? Başka ihtiyaçlarımız yok mudur? Bu mesele burada görüşülmedi. Beni rahatsız eden husus budur.

Abdurrahman Erginsoy K.: Bu patırtılı olayda Kemal Kardeşimin sözlerine katılıyorum. Beni üzen bir şey var. Avusturyalı misafirler geldiği zaman, koltuğa oturup kalkmakta bile ne eziyet çektiklerini hepimiz gördük. Acaba bu paranın bir kısmı ile İstanbul'un eksikleri giderilemez mi idi diye düşünüyorum.

Orhan Alsaç K.: Ben ekonomist değilim, aklım da ermez ama, kullaktan dolma bir bilgim var: Enflasyona karşı paranızı bugünkü imkânlarla ya bankaya koyarsınız, yahut ta gayri menkule yatırırısınız, derler. Ben paramı gayri menkule yatırdım. Ankara'ya sarf edilen para gayrimenkula yatırılmış, ziyan olmamıştır.

1984

İlhami Soysal'ın yazmak istediği makale - Osman Zeki Koylan K.in Masonik Lügat çalışması - Dernekler Yasasına göre hazırlanan tüzük; YÖK'e karşı sorumluluk kimde? - Aday adaylarının seçimi - Bina yardımında bulunan K.lerin adlarının duvara yazılması vereni mağrur eder - Yakacık için geliştirilen projeler - Bilgisayar alımı ve Kardeşlerin mesleklerine göre tasnifi⁹¹ kararı - Önlüklere standart getirmek üzere 2000 adet önlük siparişi - Tekrar pırıl pırıl gençler - Tönü blanş'lar yalnız Nisan ve Mayıs aylarında değil, bütün sene boyunca tertip edilebilir - Mimar Sinan Locası berat istiyor - Dışa açılma - Dernek tüzüğüne «merkez ve şubelerde, bina içinde lokal açılabilir» ifadesinin eklenmesi - Davetiyelere «Özel yetki ile Sekreter» diye imza atılması - İhsan Doğramacı K. - "Hür" ve "Kabul Edilmiş" terimlerinin kaynağı (Robert Sime K.in mektubundan) - Burhan Ceyhan K.in raporundan : "Kişiler birbirlerini yüzleriyle değil de fikirleriyle tanımıyorsa, bu temelsiz kalır Türkiye'de kamu oyu bizi boğuyor; Bilinmeyeni bilinir hâle getirmek gerekir; Yalnızca ritüellerimizi saklamaktayız, onun dışındaki bilgiler açıktır, dünyada söylenmemiş fikir yoktur, yalnız duyulmamış fikirler vardır". - Mimar Sinan daima mükemmel aradığı için, bir yan neşriyat organı fikri akla geliyor.

28 Ocak 1984 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

İlhami Soysal'ın yazmak istediği makale:

Suha Umur K.: İlhami Soysal'ın Türkiye Ansiklopedisine yazacağı Masonlukla ilgili yazı için araştırma yaptım. Bir Birader vasıtası ile kendisi ile temas kurarak Mahfele davet ettim, ve uzun uzun görüştük. Yazmış olduğu makalenin suretini verdi. "Yanlışılarım varsa, söylerseniz düzeltirim" dedi. Makalenin yakında basılmak ihtimali oldu-

⁹¹ 2003 yılında bu çalışmaya yönelik tasnif halâ yapılamamıştır.

ğunu, bunun için acele edilmesini de sözlerine ekledi. Makaleyi okudum. Ciddî bir araştırma olmadığı ve yanlışlarla dolu olduğu kanaati ile Mukbil Gökdoğan K.'in yardımını rica ettim. O da, Ziya Umur, Sahir Erman ve Faiz Poroy K.leri davet etti. Makale okundu, düzeltilmesine imkân olmadığı ve yeni baştan kaleme alınması gerektiği anlaşıldı. Ancak, böyle bir makaleyi kendi imzası ile neşretmek istememesi halinde, veya, "*Büyük Loca yetkilileri ilede görüştüm*" diyerek, hakikatle ilgisi olmayan kendi görüşlerini ilâve ettiği takdirde, mahzurlarının daha da büyük olacağı düşüncesi ile, bu hallerde ne yapılması icap ettiği görüldü. Makale aynen neşredilirse, içindeki yanlışların çokluğu sebebiyle, gayrı ciddî bir araştırma mahsulü olduğu anlaşılır; düzeltilmesine de imkân olmadığına göre, hiç bir müdahalede bulunulmamasının daha uygun olduğu kanaatına varıldı. İlhami Soysal'ı tanıştıran K.'le (Nail Güreli) görüştüm. "*Hiç teklif etmeyelim, verdiğimiz makaleyi aynen neşretmek istemez*", dedi. Bunun üzerine makalesini kendisine iade ettim.

Bekir Tantürk K.: Bu gerçi İlhami Soysal'ı yakından tanıyanların bir tahminidir ama, biz gene düzeltmeyi yapmalı idik. Vereceğimiz metnin aslı bizde olacağına göre, ayrı bir şey neşrederse, polemige girmemek kaydı ile, itiraz edebilirdik.

Osman Ertörer K.: Halbuki şimdi, "*ben kendileri ile temas kurdum, makalemi de verdim, benimsediler ki tashih etmediler*", de diyebilir.

Bü. Üs.: Biz kendisine bu teklifi yaptıktan sonra, onun yazıyı aynen neşretmeyeceğine kanaat getirdik, bu sebepten böylece bıraktık. Bir polemik açmamak için fazla müdahale etmek istemedik.

Cavit Yenicioğlu K.: Ansiklopediyi çıkartan Şirkete müracaat etsek de, "*şayet Masonluk hakkında bilgi edinmek istiyorsanız bunu size sunmaya hazırız*", desek nasıl olur?

Nafi Ziya Başak K.: Ben pek gerek görmüyorum, bu temaslar zaten yapılmış.

Orhan Alsaç K.: Meydan Larousse'da böyle bir şey olmuştu, düzeltildi. Oradaki malûmat doğrudur, oradan alsınlar.

Bu. Üs.: Orhan Alsaç K.in fikri bana da makul geldi. Biz şimdi iki yazı hazırlayalım, gayet kısa olsun, diyelim ki, bu yazı Masonluğu tam manası ile anlatmıyor, bir takım yanlışlar var. Bunun yerine Mey-

dan Larousse'daki malûmatı almanız daha doğru olur. Hem kendisine hem de çıkarana gönderelim.

Sait Penbecioğlu K.: Başka bir Ansiklopediden almaları mümkün değildir. Zaten niyetleri ciddi olsa, ciddi bir çalışma yapmak isteseler, müracaat edecekleri yer Mason camiası olurdu. İlhami Soysal'ı yarı esprili Masonluktan bahseden kitabı gibi bir yazıyı Ansiklopediye de koyacaklardır. İlhami Soysal'ın yazacağını ilân etmişlerdir, biz yazıp göndersek de koyacaklarını zannetmiyorum.

Yapılan müzakere sonunda, Büyük Üstadın toplayacağı bir Komisyona makalenin yeniden yazdırılarak bir nüshasının İlhami Soysal'a, bir nüshasının da naşirine, Dernek adına ve Büyük Üstadın imzası ile gönderilmesinin uygun olacağı kanaatine varıldı.

Sait Penbecioğlu K.: Şimdi sırası geldiği için söylüyorum, gazetelerde Lions'lar için filân yazılar çıkıyor. Sizinle gelip konuşmak isteseler, böyle bir konuşmaya razı olur musunuz?

Bü. Üs.: Biz bunu düşündük, ve şahıs olarak benim bunu yapmamı kararlaştırdık. Böyle gazete ilâvelerinde filân Masonlukla ilgili yazının çıkmasını istemiyoruz. Şimdi bu yazıyı hazırlar da bu ansiklopediye yollarsak, aynı yazıyı orada da çıkarmayı düşünürüz.

Osman Zeki Koylan Kardeşin hazırladığı lügat:

Suha Umur K.: Osman Zeki Koylan K. Mimar Sinan Muh. Locası Üstadı Muhteremine göndermiş olduğu bir mektupta şöyle diyor: *"Masonik bir lügat hazırlıyorum. Bu kitaba çalışırken kütüphanenin üst rafından bir kitap almak istedim ve düştüm, tedavim için 75.000 lira borca girdim, bu para bana borç olarak verilirse, Büyük Daimî Heyetin her bir lügata takdir edeceği fiyatla borcumu öderim, takdirlerine arz ederim."*

Bü. Üs.: Çok yaşlı bir Kardeşimizdir. 75.000.- lirayı buradan hemen ödeyelim, borç olarak değil, yardım olarak.

Yeni Dernekler Kanununa göre hazırlanan Dernek Tüzüğü hakkında görüşme ve karar:

Bü. Üs.: Yapmış olduğumuz tüzük taslağını hepimize gönderdik. Bu taslak salâhiyetli hukukçuların üç, dört defa tetkikinden geçerek

bu hale gelmiştir. Biz taslakta umumî kalmaya, detaya girmemeğe gayret ettik. Bu konuda müzakere açıyorum.

(Müzakerelerin zapta geçmemesine karar verildi.)

2908 sayılı Dernekler Kanunu gereğince yapılan değişikliklerle yeniden tanzim edilen Dernek Tüzüğü, müzakere edilerek kabul edildi ve ilgili makamlara gönderilmesine karar verildi.

Aday adaylarının seçimi

Bü. Üs.: Şubat ayında namzet seçimi yapılacak. Bir aksaklık olmaması için açıkça anlatmak istiyorum: Tüzük ne emrediyorsa o sayıda namzet seçilmeli.

Bu konuda söz verildi, yapılan müzakere sonunda aşağıdaki kararlar alındı:

- Her Vâdide, tespit edilen adayların iki katı aday adayı seçilecektir.
- İlk seçimde bu kadar aday tesbit edilemezse, kalan kısım için yeniden seçim yapılacaktır.
- Aynı oy'u almış olan adayların sıralaması, Masonik yaşa göre yapılacak ve isimlerinin yanına "aynı oy'u almışlardır" ibaresi yazılacaktır.
- Son adaylar aynı oyu aldıkları takdirde, yalnız bunlar arasında seçim yapılacaktır.

Ankara binasının onarımı

Orhan Alsaç K.: Bir bilgi arz etmek istiyorum Ankara binasının büyük mabedinin tefrişini Merkezden para istemeden Ankara'daki Kardeşler aramızda para toplayarak tamamlayacağız. Üstadı Muhteremler toplantısında bir teklif yapıldı; buna göre, 50.000 liradan fazla para ödeyenlerin isimlerini, ödedikleri miktarı belli etmeden, maddî katkıları olmuştur, diyerek, duvarda münasip bir yere yazacağız. Böyle yaparsanız, biz aramızda para toplarız, dediler, biz de uygun bulduk.

Sait Penbecioğlu K.: Ben bu güne kadar bu camiada böyle bir şey görmedim, Orhan Üstadım affetsin, o zaman yarış yapalım.

Bü. Üs.: Vereni mağrur edersiniz.

Yüksel Kazmirci K.: Masonik kaidelere aykırı bir şey.

Kemal Karamercan K.: Geçen yıl ikişer bin lira toplanırken bir Kardeşimizden, İstanbul'daki binanın yanındaki binayı almak için biraz fazla yardımda bulunmasını talep ettik, isminden ve verdiği miktardan bahsedilmemesi kaydı ile kabul etti. Hakikaten P.S. Büyük Üstadın dediği gibi, vereni mağrur edecek, bizim katkımızla yapıldı diye yarın, öbür gün övünecek.

Orhan Alsaç K.: Masonik değildir diyorsunuz, ama bu şekilde yapılmış bir sürü Mason Mabedi var.

Sadi Aral K.: Binalarımızın bu hale gelmesinde bütün Kardeşlerin yardımı var. Şimdi Ankara'daki binanın yalnız tamamlanması için yardım yapacak Kardeşlerin isimleri yazılsın da daha önce verenlerin isimleri neden yazılmasın?

Yakacık

Sadi Aral K.: Atanasof K.in size yazmış olduğu mektup bütün Localarda okundu. Hoş bir hava yaratmadı, bir tepki yaptı. Garaj olacak, dispanser olacak, kütüphane olacak, kreş olacak, toplantı yerleri olacak, Mâbet söz konusu değil. Peki bu nasıl yapılacak? Teklifle beraber çözümününün da verilmesi lâzımdı. Yakacıktaki arsamız gün geçtikçe kıymetleniyor. Bu arsa Huzurevi yapılmak için alınmıştı. Huzurevi bizim topluluğumuzdan uzak bir yerde yapılmamalıdır. O takdirde Huzurevinde kalmak mecburiyetinde olan Kardeşler kendilerini atılmış hissedeceklerdir. Keşke yanımızdaki binayı alabilmiş olsa idik. Orada 15 kişi barınabilirdi. Yakında olmasının büyük faydaları vardır. Gidip gelmek kolay olur, Kardeşler ve yakınları kolayca ziyaret edebilirler, doktor K.ler gidebilirler. Yemek meselesi halledilmiş olur, Lokalin mutfağından istifade ederler. Çalışmalarımıza iştirak edebilirler. Fevkalâde iyi bir şeydi. Şimdi bu ütöpik görünen teklif üzerine iki şey yapmalıyız. Birincisi yakın gelecek için. Bunun için aramızda bulunan Ermeni Vakfına ait arsayı ne yapıp yapıp alalım.

Bü. Üs.: Atanasof K.in teklifini Localara göndermek suretiyle bir nevi anket yaptım, Locaların fikirlerini sordum. Cevaplar geldikten sonra, bütün mimar Kardeşleri toplayacağım, şu plân üzerine bir bina istiyorum, diyeceğim. Bu binanın içinde dört Loca ayrı ayrı yemek yesin, aşağıdaki salon büyüklüğünde bir resepsiyon salonu olsun, amfi şeklinde bir konferans salonu, çalışma odaları olsun, etrafında 3 araba yan yana park edecek yeri olsun. Bunun için kaç metrekare arsaya ihtiyacımız vardır, kaçta alınır, sizin düşüneceğiniz plân kaç paraya çıkar. Bunu tesbit ettikten sonra bir maket yaptıracağım, Türk Masonluğu bu binaya muhtaçtır, diyeceğim. Bunun için de sizden, o günkü rayice göre ya bir altın ya da bir altın karşılığı para istiyorum, diyeceğim, inşallah arsayı alıp binanın temelini atacağız, bizden sonra gelecekler de üstüne çıkacaklar.

☆☆☆☆

31 Mart 1984 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Yeni Dernekler Yasasına uyum sağlanması

Suha Umur K.: Dernekler Kanunu ile ilgili Tüzük gereken makama verildi. Binalarımız için de gerekli yazı yazıldı. Nisan başından itibaren üç ay içerisinde mevcut 5000 üyemizin kayıtlarının teker teker taranarak Dernekler Kanunu gereği kaydının silinmesi veya izin alınması icap edenler varsa tesbit edileceklerdir. Bu arada Bakanlıklar bu konu ile ilgili tamimlerini neşretmektedirler. Üniversite öğretim üyeleri ile öğretim görevlilerinin izin alıp almamaları Dernek olarak bizi ilgilendirmez kanaatındayım. Hukuk İşleri Komitesinin görüşü de bu merkezdedir, izin alıp almamaları Dernek olarak bize bir mükellefiyet yüklemiyor. Anayasa Mahkemesi üyeleri, Yargıtay üyeleri, Danıştay üyeleri vs. ile Bakanlıkların neşrecekleri listelerdeki memurlardan izin istenecek veya Dernekler Kanununa göre kayıtları silinecektir. Dernekler Kanununun neşrinden bu yana 40'tan fazla öğretim üyesi Derneğimize müracaat etmiştir. Bunların muamelelerini askıya aldım. Burada alacağımız karara göre muamelelerine devam etmek için kendilerinden Rektörlükten izin almalarını isteyeceğiz veya istemeyeceğiz. Tüzüğümüze göre Derneğe kabul muamelesi Yönetim Kurulunun kararı ile tamamlanır.

Bü. Üs.: Şimdi durum şu: Kanun bizi bağlamıyor. Kişi Y.Ö.K. Kanununa göre mes'ul olabilir. Kişi bu müracaatı yapar, izin alır veya almaz, ama kendilerini ikaz etmek mecburiyetinde olmalıyız. Benim düşüncem bu.

Konu müzakere edildi.

Bü. Üs.: Bu tatbikatın, benim başkanlığımıdaki Hukuk Komitesinin genişletilmiş şekli ile vereceği yazılı mütalâa üzerine tatbik edilmesini reye koyuyorum. Yani yazılı mütalâalarında izin istememize lüzum yok derlerse, onu tatbik edeceğiz, demezlerse ötekini tatbik edeceğiz.

Hukuk Komitesinden yazılı mütalâa istenmesi hususu oylanarak kabul edildi.

Suha Umur K.: Bu arada Dernekler Kanununun kabulünden bu yana iki haricî reddedilmiş. Şimdiye kadar reddedilenler hakkında başka bir muamele yapmıyorduk. Dernekler Kanunu gereğince bunların reddine Yönetim Kurulunca karar veriyoruz, ve kendilerine bu hususu yazılı olarak bildirmemiz lâzım.

Bü. Üs.: Yönetim Kurulu kararı ile kabul edilmediniz, diye yazalım.

Büyük Görevliler Kuruluna seçilebilme şartı

Loca görev sürelerinin iki yıla çıkarılması üzerine, müzakerelerden sonra alınan karar:

Büyük Görevliler Kuruluna seçilebilmek için Üs. Muhteremlik görevinde bir devrenin tamamlanmış olması gerekmektedir. Bir devre, 1982 yılı sonuna kadar bir sene, Tüzük tadilatı sebebiyle 1983 yılı başından itibaren iki senedir. Herhangi bir sebeple bir devrelik Üs. Muh.lik görevinin tamamını yapmamış olan Kardeş, Büyük Görevliler Kuruluna seçilemez.

Bilgi İşlem Merkezi

Suha Umur K.: Bildiğiniz gibi üç seneden beri Büyük Sekreterlikteki sicil kayıtları bir Bilgi İşlem Merkezinde tutulmakta idi. Bunda iki

gayemiz vardı: birincisi, kayıtların daha modern bir usulle tutulması, ikincisi ve daha önemlisi bu sicil kayıtlarının herhangi bir şekilde kaybolmasını önlemek. Hayrullah Örs K.in Büyük Üstatlığından beri, yangın vs. gibi herhangi bir sebeple kayıtların yok olmasını önlemek için çareler düşünülüyordu. Hatta bir mikrofilm tesisi kurup bu kayıtların bir kopyasının dışarıda bir yerde muhafazası gibi zor tedbirler bile düşünüldü. Bilgisayarların gelişmesi bu problemi halletti; bu bilgilerin teyp veya disket şeklinde binamızın dışında muhafaza etmek ve kaybolmalarını önlemek mümkün. Bu sebepten tedricen eski sistemi terk ederek bilgisayar sistemine döndük, ve bir Kardeşimize ait olan bir Merkezde bu kayıtları tutmağa başladık. Aralık ayında bu merkez kapandı. Eski sistemi terk etmiş olduğumuz için müşkülâta düştük. Gene Kardeşlerimizin sahip olduğu başka bir bilgisayar merkezi ile anlaşma yolunu denedik, fakat mevcut bilgilerin aktarılmasında bazı zorluklarla karşılaştık. Bu arada talî bir iş olan İstanbul Localarının gündemlerinin gönderilmesini o merkeze aktardık, gündemler o merkezden gönderiliyor. Sicil kayıtlarını da o merkezde tutma yollarını araştırırken yeni bir imkân doğdu: IBM'in yeni, küçük ve kullanılması kolay bilgisayarları Türkiye'ye geldi. Bunlardan bir tanesini dört milyon liraya kadar satın almak mümkün. Böyle bir cihaz alınca işletme masrafları da ortaya çıkıyor. Ben bu meseleyi tetkik ettim. IBM'de çalışan 5-6 Kardeşimiz var. Onlarla ve İstanbul'da bu işle ilgili diğer Kardeşlerimizle konuştum. Bu makinenin işimizi tamamen karşılayacağı kanaatına vardım. Ayrıca, gündemleri de bu makine ile gönderebileceğimizden, bu iş için dışarıya ödeyeceğimiz para da hesaba katılırsa, işletme masrafları da dahil, ödediğimiz parayı 3-4 sene de amorti edebiliyoruz. Ankara'da Güner Gücük ve Levent Yaveroğlu K.ler bu makineyi satıyorlar, onlarla da görüştüm.

Bü. Üs.: Bu makineyi satın alalım, peşin bir milyon lira verelim, üst tarafını taksitle ödeyelim. Şimdi eğer alınma kararını verirsek bu Kardeşlerle temas edilsin. Bu Kardeşleri Ankara'da tanıyan var mı?

Teoman Güre K.: Ben tanıyorum.

Bü. Üs.: Teoman'a bu vazifeyi verelim, benim ricamı da söyleyelim taksitle bu makineyi bize versin. Biz faizlerle bunu ödeyelim.

Orhan Alsaç K.: Bir şey öğrenmek istiyorum. Bu makineyi aldık-tan sonra mesleklere göre de tasnif yapabilecek miyiz?

Suha Umur K.: Sicil kayıtları için tesbit etmiş olduğumuz sistemde bu da vardı, ancak dışarıdaki bilgisayarda bunu yapamıyorduk. Makine elimizin altında olursa, iş ve mesleklere göre de tasnif yapılacaktır. Ayrıca, bir de mevcut bilgilerin yeni makineye aktarılma işi var ki, çok önemlidir. Levent K., bunu ve programları da bilâ bedel yapmayı taahhüt ediyor. Biz bir programcı çalıştıramayız, çok yüksek ücret isterler, ihtiyacımız olan programlar bedelsiz yapılacaktır.

Yapılan müzakere sonunda mezkûr makinenin dört milyon liraya kadar satın alınmasına karar verildi.

İngilizce çalışan Locaların ritüelleri

Teoman Güre K.: P.S. Büyük Üstadın vermiş olduğu emir üzerine 1. derece ritüelinin İngilizce'ye vakıf bir heyet tarafından İngilizce'ye tercüme ettirdim. Halen Türkiye'de İngilizce çalışan Locaların ritüelleri bizim kullandığımız ritüellerden apayırdır, çok büyük farklar vardır.

Sadi Aral K.: İngilizce basılmış olan ritüeller Türkçe ritüellerin aynıdır.

Suha Umur K.: Bazı Localar meraklı oldukları için kendilerine önlük yapıyorlar. İdeal Locası da böyle bir iş için bana geldi. Her Locanın bildiği gibi önlük yapmasını önlemek için Büyük Üstadın yol göstermesi lâzım. Önlük için en mühim malzeme piyasada bulunmayan kurdelelerdir. Bunları yaptırmak lâzım, bunu localar yaptıramazlar. Büyük Loca bunları imal ettirirse, isteyen Localara bedeli mukabilinde verir, bir de yazılı bir regalya talimatnamesi yapmak lâzım. Kurdele için numuneler getirdim. Önlüğün tamamını yaptırmak çok büyük bir meblâğdır. İki bin önlük için lüzumlu kurdele 700.000 liraya yaptırılabilir. Büyük Loca bunu yaptırsa iyi olur.

Önlüklerde kullanılmak üzere 700.000 liraya kadar masraf yaparak gerekli kurdelelerin ısmarlanmasına karar verildi.

Türkiye Büyük Locası 21 Nisan 1984 Konvanı

Jübile Beratları

Büyük Üstat Şekûr Okten K., 1984 yılında ellinci Masonik yaşlarını dolduran Sabatino Benzonana ve Cevat Girim Kardeşlere jübile beratlarını verdi.

Ankara inşaatı

Faruk Keskinel K.: Vâdilerden toplanan aidatın yalnızca %27'si ve bina fonunun %27'si Ankara'dan toplanmış olmasına rağmen, paramızın tamamı Ankara Vâdisindeki binaya bir kat ilâvesi için kullanılmış. Ankara Vâdisindeki Kardeşlerin diğer K. lerinin bu yardımlarını göz önünde tutarak, borç vecibelerini daha muntazaman yerine getirmelerini bekleriz.

Bü. Üs.: Masonlukta Vâdiler diye bir ayırım yoktur. Masonluk bir kül'dür. Tabîî ki borçlu olan Localardan borçlarının ödenmesini isteyeceğiz.

Bina sigortaları

Suat Ağaçil K.: Binalarımızın sigorta değeri birkaç yılda bir eksper kurul tarafından saptanır. Ayrıca, kalın taş duvarlarımız itibariyle, yangın tehlikesinin asgari olduğu tesbit edilmiştir.

Giriş aidatları

Kaya Manoğlu K.: En yüksek memur maaşını alan bir haricî bile 30.000.- lira giriş aidatı ödeyemez. Hele hayata yeni atılan gençler hiç ödeyemez. Ancak, memur olmayan ve hayatın ilk aşamasından geçmiş olanlar bunu rahatça ödeyebilirler. Adeta ticarî ve sınaî meslekler dışında kimse giremeyecek hale geliyoruz. Yüksek seviyeli pek çok kişi dışarıda kalacak. Giriş aidatını düşük tutup yıllık aidata dağıtılm.

Suha Aksoy K.: Parasız hiç bir şey yapılamıyor. Oysa Büyük Locadan pek çok şey istiyor ve bekliyoruz. Bir Kardeşin giriş aidatını yıllara dağıtırsak, enflasyon sebebiyle, son yıllarda alınacak para sem-

bolik seviyelere iner. Hele, kısa süre sonra gayrı muntazam olanları düşünürsek, anında giriş aidatını gereken seviyede almak lâzımdır.

Halit Arpaç K.: İskoçya'daki büyük mâbedin restorasyonunda çalışan ve maddi yardımda bulunan K. Lerin isimleri tunç bir levhaya yardım miktarı belirtilmeden yazılmıştır. Kardeş yardımlarıyla İngiltere'de bütün bölge locaları kurulmuş.

Suat Ağagil K.: Bağış alırken Dernekler Kanununun dışına çıkmayız. Eğer kanun hükümleri müsaitse, çiçek parası yerine bağış alınabilir, etüt etmek lâzım. Giriş aidatını azaltırsak, bu defa da Kardeşlerin yıllık aidatını çok yükseltmek zorunda kalırız. Cari masraflarda maaşların kalemi yüklü gibi görünüyor, ama maaşların çoğu asgari ücrettedir.

Seçimler

Yoklama yapıldı, 136 Kardeşin mevcut olduğu anlaşıldı, Büyük Üstat seçimi için oylamaya geçildi. Şekûr Okten K. 76, Ziya Umur K. 59 oy aldılar.

Önceki Bü. Üs. Halit Arpaç K. Şekûr Okten K.in is'adını yaptı.

Nesip Aksüt K. Büyük Sekreter, Suha Aksoy K. de Büyük Hazine Emini seçildiler.

Diğer seçilen Kardeşler:

İstanbul Vâdisi: Cavit Yenicioğlu, Yusuf Nomal, Reşit Ata, Moiz Berker, Suat Ağagil, Suha Umur, Abdurrahman Erginsoy, Kemal Karamercan.

Ankara Vâdisi: Halil Mülküs, Teoman Güre, Orhan Alsaç, Can Arpaç, Hüsamettin Aral, Rahmi Tuncalp.

İzmir Vâdisi: Bekir Tantürk, Burhan Ceyhan, Yüksel Kazmirci.

Bütçe (Tekrar Giriş bağışları ve aidatlar)

Ezel Baltalı K.: Lionsların, Rotaryenlerin aidatı Masonluk için mukayese olamaz. Giriş bağışı yüksek tutulduğu takdirde sadece

Büyük Kurul 1984

*Ayaktakiler, Soldan sağa: 1. Sadi Aral 2. Osman Ertöre 3. Abdurrahman Erginsoy
4. Sungur Babaoğlu 5. Bekir Tantürk 6. Nesip Aksüt 7. Teoman Güre
8. Halil Mülkü 9. Kemal Karamercan 10. Yusuf Nomal*

*Oturanlar, Soldan sağa: 1. Nafi Ziya Başak 2. Moiz Berker 3. Orhan Alsaç
4. Cavit Yenicioğlu 5. Şekür Okten 6. Yüksel Kazmirci 7. Sait Pembecioğlu
8. Suha Umur 9. Suat Ağagil*

yüksek gelir seviyesinde haricilerin girebileceği bir filtre kurulmuş olur.

Bü. Üs.: Hepimizin gönlünde aslanlar yatıyor. Konuşmalardan anlaşılıyor ki, bina ihtiyacımız var, aksesuar ihtiyacımız var, ihtiyaçlar saymakla bitmiyor. Günümüzde her şey parayla yapılıyor. Masonluğumuz sıkıntılı günler geçiriyor. Fedakârlık yapmalıyız.

Giriş aidatını yüksek tutmak, Masonluğa girmeye lâıyk olup maddi imkânı olmayanların girişini engellemez. Bunu Localar karşılayabi-

lir. Gelirler kısılrırsa hizmet verilemez. Kardeşler kendi imkânları ile maddî ve aynî yardımında bulunmalıdır.

Ali Rıza Zümreoğlu K.:.... Kamu yararına dernek statüsüne gitmeliyiz.

Faruk Erengül K.: Bir aday bana giriş bağışının ne kadar olduğunu sordu. Ben ne istersen yaz dedim. "Elli bin yazsam ayıp olur mu?" dedi. Bu kimse tüccar değil, bir yerde çalışan memur.

Bü. Üs.: Senelerden beri faaliyet gösteren bu müessese bu kadar para ile nasıl yürüyor? Benim aklım ermiyor. Memurlara nasıl maaş verebiliyoruz? Bu elektrikler nasıl yanabiliyor? Ayda verdiğimiz dört yüz liralara ve giriş bağışı ile bu iş nasıl yürüyor?

Ben bir hesap yaptım, otuz senede kaç para verdim diye. Ben bu müddet zarfında elli sekiz bin lira vermişim. Ben bugün ölssem, hemşiremize yetmiş bin lira vereceksiniz. Bu hiç bir teşekkülde yoktur.....

☆☆☆☆

23 Haziran 1984 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Büyük Üstat adaylığı

Bü. Üs.: Görevdeki Bü. Üs. in yeni seçimde tabii namzet olmasının, Bü. Üs. lık yapmış bir K.in isminin zedelenmemesi bakımından uygun olacaktır. Ayrıca, Bü. Üs. namzedi olup da seçilemeyen Kardeşlerin Bü. Üs. Kaymakamlığı için tabii namzet olmaları da uygun gözükmetedir

Burhan Ceyhan K.: Bü. Üs. adayı olup da seçilemeyen Kardeşlerin Bü. Görevliler kuruluna aday olmamaları gerekir, bunun haricî âlemde de örnekleri vardır.

Bü. Üs.: Bu ifade "Bü. Üs. namzedi seçilip de Bü. Üs.lığa seçilemeyenler" tarzında formüle edilebilir.

Abdurrahman Erginsoy K.: Bü. Üs.lığa seçilemeyen K.in bu defa da Bü. Kurul üyeliğine seçilememesi halinde daha da fazla yıpranmış olacaktır.

Burhan Ceyhan K.: Bazı yerlere bir defa çıkılır, bir daha çıkılmaz. Oradan iniş olmaz.

Orhan Alsaç K.: Bü. Üs.lık için, 2 dönem, veya 3 dönem gibi bir süre koyalım.

Halil Mülküs K.: Bir K. in Bü. Üs. adayı olabilir, aynı anda Bü. Kurul adayı olarak da ismini koyabilir, buna manî yoktur.

Rahmi Tunçalp K.: Bir Bü. Üs.ın seçime girip de kaybetmesi beni üzüyor. Bü. Üs.lık devresinin tahdidini gene Bü. Kurula getirelim.

Bü. Üs.: Bü. Üs. tabii namzettir, biz burada Büyük Üstatlık kaç devre olsun, bunu müzakere edelim.

Hüsamettin Aral K.: İki devre olmasını teklif ediyorum.

Karar: Büyük Üstat «*Fiilî Bü. Üs., Büyük Üstatlığa tabii namzettir, namzet seçimine girmez. Üst üste 2 devre seçilebilir, aradan 1 devre geçmeden yeniden seçilemez*» ifadesini oylamaya sundu.

Oylandı ve oy birliğiyle kabul edildi.

Dernekler Yasası

Nesip Aksüt K. 2908 sayılı Dernekler Kanunu'na göre durumu-muz hakkında izahat vererek, Localara talimat verildiğini, Kardeşle-rin meslekî durumlarına göre listelerinin gönderilmeye başlandığını ve bu Kanuna göre değerlendirildiğini, bazı eksik bildirimlerin oldu-ğunu ve bunların da tamamlanacağını söyledi. Kanuna göre üyelerin son durumu değerlendirilerek bir tasfiye listesi yapılması ve kayıtları-mıza işlenmesi için P.S. Bü. Üs. yetkili kılınsın, dedi.

Teklif oylandı, oy birliğiyle kabul edildi.

Tönü Blaşlar

Suat Ağagil K.: Bu yıl tertiplenen Tönü Blaş'larda bazı karışık-lıklar olduğunu, Nisan, Mayıs ve Haziran aylarına yayıldığı için tek-ris törenleriyle çakıştığını, ayrıca Localarda bir gösteri yarışı başladığı-nı, Üs. Muh.ler iki yılda bir değiştiğine göre, her Locanın iki yılda bir Tönü Blaş yapabileceğini, bunun da tek numaralı Locaların bir

yıl, çift numaralı Locaların ertesi yıl yapması suretiyle düzenlenebileceğini söyledi.

Bü. Üs.: Tönü Blanş'ların bütün çalışma devresinde ancak sadece Cumartesi ve Pazar günleri yapılması teklifini oya koydu.

Tönü Blanş'ların bütün seneye yayılması hususu ittifakla, yalnız Cumartesi ve Pazar günlerine inhisar ettirilmesi hususu da Yusuf Nomal ve Hüsamettin Aral K.lerin menfi oylarıyla ekseriyetle kabul edildi.

Bü. Üs.: Her ne kadar Tönü Blanş'ların sadece Cumartesi ve Pazar günlerinde yapılması için karar alındı ise de, bunun nikâh, Loca yıl-dönümleri ve haricilere açık toplantılara şamil olmadığına işaret etti.

☆☆☆☆

29 Eylül 1984 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Mimar Sinan Locası

Mimar Sinan Locasının berat ve mühür istemesi üzerine tartışma açıldı ve başka localardan farklı olup olmadığı, Tekris, Geçiş ve Yükseliş törenlerini icra edip edemeyeceği, görevlilerinin başka localarda görev alıp alamayacakları, tüzüğü, Eğitim Locaları ile ilişkileri, bütün bu sorunların halli için bir komite kurulması görüşüldükten sonra,

Halit Arpaç K.: Biz Masonluğu dışarıdan aldık. Dış dünyaya paralel bir yol takip edelim. Eğitimi Loca kendi yapar. Araştırma ise başka şeydir. Yurt dışında çalışmalar, bir toplantı normal mesai, bir toplantı ise eğitim çalışması olarak yapılır. Eğitim çalışmasına devam mecburidir. Araştırma Locası Başkanı Büyük Üstat veya yardımcısıdır. Bunları etüt etmeden değişiklik yapmayalım.

Kemal Karamercan K.: Mimar Sinan 18 yıl sonra berat ve mühür istiyor, herhalde zaruri bir sebebi var. Ama niye 18 yıldır istememiş, bu konuda mütalâalarını isteyelim.

Cavit Yenicioğlu K.: Bizde Eğitim Locası kurulması ihtiyacı Localardaki değişik uygulamalardan doğmuştur. Yabancı ülkelerde neler yapıyorsa, hey'et bunu da incelemelidir.

Burhan Ceyhan K.: Bir kuruluşa eğer özel bir görev veriyorsak, o kuruluş ayrıcalıklı olur. Aksi halde diğer Localardan farkı kalmaz. Biz onları klasik Locaların durumuna getirmemeliyiz. Araştırma Localarımızı ayrı statüde tutalım.

Bü.Üs.: Mimar Sinan, Büyük Locaya yardımcı olsun diye kuruldu, ve öyle çalışıyor. Statüsünü değiştirirsek yardımcı olamaz.

Büyük Üstat Kaymakamı, Büyük Sekreter, Büyük Hatip, Mimar Sinan Locası Üstadı Muhteremî, İstanbul Eğitim Locası Başkanı ve Cevad Memduh Altar Kardeşlerden kurulu bir hey'etin Mimar Sinan ve Eğitim Localarının bugünkü durumunu süresiz olarak tetkik etmesine ve hazırlayacağı raporu Bü. Kurul'a getirmesine karar verildi.

Cavit Yenicioğlu K.: Mimar Sinan Locasının çalışmalarında prensipte yüksek seviyeli yazılar aranıyor, bu sebeple de yazı sıkıntısı çekiliyor.

Suha Umur K.: Mimar Sinan Locasının Quatuor Coronati Locası örnek alınıp kuruldu, bu kabil Locaların bazı özellikleri, ayrıcalıkları vardır, iç tüzükleri de değişik türdendir. Mimar Sinan Locasının iç tüzüğü Genel Kurulda kabul edildiği için ancak Genel Kurulda değiştirilebilir. Esas görevi araştırmadır. Basit yazılar yer almaz. Dünyadaki benzerleri içinde de iyilerden biridir.

Dışa Açılma

Suha Aksoy K.: Masonluğun tarifi mümkün değildir. Masonluk bilim ve felsefeyi aşmış, sembolleri getirmiştir. Bunu, kesin tarif edilmek istemediği için yapmış, Bize karşıt kuruluş, siz ruhun ölümsüzlüğüne, biz ise akla inanırız, görüşlerimiz ayrıdır, diyor. Kamu oyu için çalışılmalıdır, ama açılmak değil, aksine, kapanarak hedef küçültmek gerek. Politikacılardan almalıyım.

Cavit Yenicioğlu K.: Yakındığım husus, görevimizi layığı ile yapmamamızdır. Lions ve Rotary'yi kimse yadırgamıyor, ama biz, bağlayıcı sebeplerimizle kendimizi açamıyoruz. Bunu nasıl yapacağımız yıllardır süren konumuzdur, Kamu oyu oluşursa, Devletle münasebet de gelişir, düzelir. Organizasyon bozukluğuna gelince bu bizim kusurumuz veya noksanımızdır.

Suha Umur K.: Kendimize göre özelliklerimiz vardır. Dış ülkelerde de buna benzer çalışmalar yapılmaktadır. İnsan yapısı bize benzeyen ülkelerin bu konudaki çalışmalarını tetkik etmek gerekir.

İstanbul Binası:

Suha Umur K.: İstanbul Binası büyük projesinin ne safhada olduğunu sordu. 7000 m² lik yer arandığı, maketin de hazırlanmakta olduğu öğrenildi.

İzmir Lokali:

Bekir Tantürk K.: Tüzüğümüzde lokal açma hakkında hüküm bulunmadığından İzmir'de yemek yiyemiyoruz. Dernek tüzüğüne "*merkez ve şubelerde, bina içinde lokal açılabilir, işletebilir*" ifadesi eklenmelidir.

Fevkalâde Umumî Heyeti toplayarak bu ibarenin eklenmesine karar alındı.

Davetiyelerin formatı

Bekir Tantürk K.: Davetiyelerde "Üs. Muh.'in emri ile" ifadesini kullanıp sekreterin adının yazılmasını önerdi.

Büyük Üstat konuyu müzakereye açtı ve sonuçta "*Özel Yetki ile, Sekreter....*" yazılmasına karar verildi.

İhsan Doğramacı

Halil Mülküs K.: Prof. İhsan Doğramacı'nın kullandığı ifadeyi tekzip edip etmeyeceğimizi sordu.

Bü.Üs.: *(konu hakkında izahat verdikten sonra), düşündüm, tekzip etmemeyi uygun buldum. Ayrıca duydum ki, 15 gün sonra, YÖK Genel Sekreteri K. ile konuşurken, "Mason olduğumu nasıl açıkça inkâr ederdim, ertesi günü bütün matbuat basardı demiş"* dedi.

Nesip Aksüt K.: Unutulmuş olan bu sözleri tazelemeye gerek yok.

Halil Mülküs K.: Kamu oyu bizi yanlış tanıyor diyoruz. Ama yeri gelince de hiç bir şey yapmıyoruz. Sıradan olmayan bir kişi, büyük bir gazetede, bizim iltimas müessesesi olduğumuzu söylüyor. Bence, büyük gazetelerden birinde, Pek Sayın Bü. Üs. Türk toplumunu endirek şekilde aydınlatmalıdır.

Bü. Üs.: Doğramacı o beyanatıyla Masonluğu değil, bir Kardeşin yanlış hareketini kötüleştirmiştir. Ayrıca, herkes Doğramacı 'nın Mason olduğunu bu suretle öğrenmiştir.

Burhan Ceyhan K.: 2509 sayılı Kanuna göre, Rektörlükten izin almak durumunda olan K.lerin Doğramacı yoluyla kesin çözüme kavuşturulması istenmiş idi. Bu izne gerek yok dendi, rahatladık. Bu arada konunun Doğramacı'ya özel olarak iletilip bu kararın alındığını öğrendik. Doğramacı ile çatışmayı gereksiz görürüm. Ama Pek Sn. Bü. Üs. bunu fırsat bilip özel bir konuşma yaparsa iyi olabilir.

Bekir Tantürk K.: Doğramacı'ya, olmaması gereken bu teklifle karşılaşılmasına üzüldüğümüzü bildiren bir mektup, Kardeşlere de bu kabil taleplerde bulunulmaması gerektiğini hatırlatan bir levha yazalım.

Rahmi Tuncalp K.: Doğramacı'nın eski bir konuşmasında, uluslararası organizasyonlarda görev almasının Masonlukla bir ilgisi olup olmadığı hakkındaki bir soruya, hayır cevabını verdiğini, Mason arkadaşlarım beni birkaç kere yemeğe götürdüler, ama Mason değilim demişti.

Bü. Üs.: Doğramacı'yı yakından tanırım, değişik konuşması her zaman mümkün olan bir kişidir.

☆☆☆☆

Hürmason sözcüğünde "Hür" ön eki ile "Kabul Edilmiş Mason" tabirlerinin kaynağı nedir?

(Robert Sime Kardeşin Cüneyt Eriş K.'e 21 Aralık 1983 tarihli mektubundan)

"... Mesleğimizin kaynağına gittiğimizde, Cemiyetin üyeleri gerçek taşçı ustalarıydı. Bu ustaların sık sık bir araya gelerek inşaatın

ilerleme durumu ile geleceğe yönelik çalışma programlarını müzakeretmeleri doğaldı. Bu toplantılara işgücünün liderleri, yani "Ustalar" katılırdı. Toplantı yerleri de, çok kere içinde yaşadıkları mekân (*lodging olan*) Localardı.

"Ustalık gerektiren tüm mesleklerde, günümüzde de olduğu gibi, kötü işçiliğin Mesleğin ününe gölge düşürmesini önlemek üzere, işin kontrolü ve yönetimi için tüzüklerin geliştirilmesi gerekiyordu. Bu tüzüklere göre, Mesleğe katılmak isteyen herhangi bir kişinin bir ustanın yanına çırak olarak girmesi ve en az yedi yıl süreyle bu ustaya hizmet etmesi gerekiyordu. Ancak bu sürenin sonunda işini değiştirmeye veya işinde usta olduğunu iddia etmeye hakkı vardı.

"Dolayısıyla, ancak çıraklık döneminin sonunda ve meslek erbabına sunacağı bir sınav parçasının onaylanmasından sonra zanaatının Ustası olarak kabul edilerek artık kendi hesabına iş arayabilirdi. Bu aşamada o artık bir HÜR Masondu ve hiç bir ustaya bağımlılığı kalmamıştı. Bu Hürmason tabirinin zabıtlara ilk geçtiği tarih 1376'dır ve o tarihten itibaren sürekli olarak kullanılmıştır.

"Yeni Hürmason'a Üstat Masonun işaret, dokunuş ve kelimeleri verilirdi. O tarihlerde okuyup yazabilen çok az kişinin var olduğunu anımsayarak, bu olayı, günümüzde verilen diplomaya veya akademik unvana benzetebiliriz.

"Rönesans dönemine veya 15 ilâ 17. yüzyıllar arasında Avrupa'da klasik mimarînin uyanışına kadar, taş yontma işinde ve görkemli binaların inşasında yalnızca Mason Localarında üye olmaya hak kazanmış ehliyetli ustalar çalıştı.

"Diğer taraftan, aynı dönemde, özel binalara talebin artması ve kale, kilise gibi büyük inşaatların çoğalmasıyla, bu tür binaları ısmarlayan ve parasını ödeyen kişilerin de planlama sürecine dahil edilmeleri doğaldı. Böylece, Operatif Mason Localarına üye olmayan bazı önemli ve saygın kişiler Localara "KABUL EDİLMİŞ" Mason olarak alındılar. İskoç Localarında bu türden bir "kabul edilmeyi" ilk defa 1634 yılı kayıtlarında görüyoruz.

"Bu tarihten ve 1736 yılında birkaç münferit İskoç Locasının bir araya gelerek ilk defa İskoçya'da bir Büyük Loca kurmalarından itiba-

ren, şimdilerde herkesçe kullanılan HÜR VE KABUL EDİLMİŞ MASON tabiri genel kabul gördü....."

☆☆☆☆

22 Aralık 1984 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Burhan Ceyhan Kardeşin Çalışması, Senato tahkikatı, Haricî tahkikatı, Eğitim:

Burhan Ceyhan K.: Ne yapabileceğimizi içeren bir özet çalışma getirdim. Masonik düşünce bir sistemdir, bu sistemde herhangi bir unsurda bir aksama - arıza varsa, iş aksar, açıklık kapatılamaz. Masonluğu oluşturan unsurlara bakmak gerekir. Bu unsurlar olmazsa seviye aşağı kaçacaktır. Bazı şeyler uzun vâdede, bazıları ise hemen yapılabilir.

Aday tahkikatı iyi yapılmıyor, tahkikat usul ve formu ilkeldir. Ticarî hayatta yeni ve modern tahkikat usulleri uygulanıyor. Biz de usullerimizi yenilemeliyiz.

Bilgi akımı da aksıyor. Bir kuruluştaki bilgi akımı sayesinde üyeler birbirlerini tanıyıp temas kurabilirler. Mimar Sinan dergimizde, seçim sonuçları, Kardeşlerin dış dünyadaki başarı ve konser-konferans gibi faaliyetleri duyurulabilir. Ayrıca, kamu oyu bir fikri ya yayar, ya boğar. Türkiye'de kamu oyu bizi boğuyor. Bir bilinmezlik varsa, sebebi büyük ölçüde biziz. P.S. Bü. Üs. veya bir yetkili, bir büyük basın organında sesimizi duyurabilir. Hayrullah Örs Bü. Üs.'ın yaptığı hala dilerde dolaşıyor. Kişiler birbirlerini yüzleriyle değil de fikirleriyle tanımıyorsa, bu temelsiz kalır. Bu topluluk birlikte büyük kararlar almaz. Muh. Localar müşterek çalışmalar yapmıyorlar. Her Loca bir çalışma döneminde en az iki-üç müşterek çalışma yapmalıdır. Yemekli toplantılarımızı uygun göreceğimiz haricîlere açalım. Kişilere kızılmaz, kişilerin şartlarına kızılır. Kişilerin şartlarını da ancak o kişilerin bilgilerininle değiştirmekle değiştirebiliriz. Kardeşleri bilgili kılarırsak, bu bilgilere uygun davranırlar. Daima tatmin edici bilgi vermek gerekir. Araştırmacılar derine inmelidirler. Yani bir nevi Masonluk hocalarını yetiştirmemiz gerek. Mason haftaları suretiyle uygun bir eğitim sağlanabilir.

Kardeşleri takdir ederken de ölçülü olalım. Sırf gönül almak için, meselâ, bir konuşmacı Kardeşi pohpohlamayalım. Kardeşler mâbede geliyorlarsa, bilmediklerini öğrenebilecekleri, duymadıklarını duyabilecekleri, okuyamadıklarını duyabilecekleri bir ortam bulmak ümidiyle geliyorlar. Kamuoyuna ise, üzerimize dikkat çekerek kendimizi tanıtabiliriz. Daha çok Loca ve daha çok tekris gerekir ki, onlar da etraflarında Masonlar hakkında müsbet intiba dağıtabilsinler. Sonuç olarak: ortada beğenilmeyen bir durum varsa, bu olayın bilinmeyen taraflarını gösterir. Bilinmeyeni bilinir hâle getirmek gerekir. Bu risk de taşır. Ama bu riski göze almazsak, bir yere ulaşamayız.

Orhan Alsaç K.: Profesyonel kamu oyu araştırmacılarından yararlanalım.

Bü. Üs.: Tahkikat konusunu Konvanda da görüştük; levhalar daha basit, ama daha özlü hale getirilecektir. Locaların müşterek çalışmaları mümkün ve faydalıdır. Uygun görülecek haricilere lokaldeki yemeklerimizde yer vermemiz faydalı olur.

Teoman Güre K.: Yalnızca ritüellerimizi saklamaktayız, onun dışındaki bilgiler açıktır, dünyada söylenmemiş fikir yoktur, yalnız, duyulmamış fikirler vardır.

Cavit Yenicioğlu K.: Konu çok derin. Bitirilebilecek gibi değil. Çalışmalarımıza devam edelim. Gelecek toplantılarda gene görüşelim. Tahkikat müessesemiz iyi çalışmıyor. Aksaklık halinde, teklif sahibine rücu edelim. İnisiye olup da ayrılanı hakiki bir kayıp olarak düşünmeyelim. Bu, en azından Masonluk hakkında fikir edinmiş bir kişidir ve böylece, Masonluk hakkında müsbet düşünen bir kişi dış alemdekilere katılmıştır.

Bir vakitler, Cumhuriyet Senatosuna, Masonluk hakkında tahkikat yapılsın diye bir önerge verilmişti. Tahkikatı yapanlara, gerektiğinde her şeyi açıklamak yetkisi ile ben görevlendirilmiştim. Sonuçta, tahkikat komisyonu hakkımızda müsbet kanaata vardı. Ama, nedense raporuna bunu açıkça yazmadı. Bu seviyedeki kişilerden bile böyle bir sonuç çıkabiliyor.

Bekir Tantürk K.: Eğitim yetersiz. Ayrıca, yazılarda ve konferanslarda me hazların pek az olduğunu görüyoruz. Eğitimin nasıl yapılacağı kesinlikle belirlenmezse, çok karışık bir eğitim yapılmış olur. Lo-

caların muhtariyetini zedelemeyen bir eğitim programı yapabiliriz. Tercüme üniteleri kurmalıyız. Eğitim ve Öğretim Localarının, şeklin yanında, Masonik bilgi de vermelerini sağlamalıyız.

Orhan Alsaç K.: Büyük Locamızın ilk yıllarında da bu tarz bir çalışma oldu; bu defaki çalışma daha ayrıntılıdır. Burhan Kardeşin çalışmasını nasıl devam ettirebileceğimizi düşünüyorum. Bize katılacaklara açık ve doğru bilgi vermek gerekir. Çoğalmanın doğal sonucu yeni Loca açmak, yeni Loca açmanın da doğal sonucu çoğalmaktır. Yeni Loca açılmasını kolaylaştırmak gerekir. Çıraklık süresi ise uzatılmalıdır. Mimar Sinan'ı dışarıda satmayı yeniden deneyebiliriz; ayrıca küçük bir bülten neşretmek de mümkündür. Dışarıda yapılacak toplantılarda Masonluğun kolayca tartışılması gerekir. Tanıtılabilmemizi sağlayacak konular seçilmelidir, hatta toplantılara din adamlarını bile çağırabiliriz. Bütün Kardeşlerin birbirlerini tanımaları hem imkânsız hem de gereksizdir; ancak iyi yazılmış duyurularla bu tanışma organize edilebilir. Uzman Mason hocaların yetiştirilmesi daha evvel aklıma gelmemişti. Belirli Kardeşleri seçip bu konuda görevlendirmek yararlı olacaktır, lisan bilenlere de tercüme görevi verilebilir.

Halil Mülküs K.: Tahkikat nasıl olmalı? Tahkikatı yapan bilinen bir usule göre yapsın, ancak sonuç bir cümleyle ifade edilsin, Locada yalnızca bu cümle okunsun. Yakında bu müesseseyi aidaatla yürütmeyecek ve rant imkânları arayacak hale geleceğiz, bunu da şimdiden düşünmeliyiz.

Hüsamettin Aral K.: Burhan Kardeşin söyledikleri içinde şu anda karar verebileceklerimiz de var, ileriye bırakılabilecekler de var. Bunların dışında önerileriniz varsa, onları dile getirelim.

Yusuf Nomal K.: Şimdi takdim ettiğim bu levhada görüşlerimi yazılı olarak bildiriyorum.

Burhan Tuncel K.: Burhan K.in çalışması, planlı çalışma örneği olarak fevkalâde önemlidir ve kıymetlidir. Böyle bir çalışmanın Büyük Loca düzeyinde yapılabileceğini de görmüş olduk. Benim önerim şudur: Eğitim ve bilgi her şeyin başıdır. Problemler temelde yeterli bilgi sahibi olmadığımız için ortaya çıkıyor. Localarda bilgi boşluğu var. Ismarlama konferanslar Loca eğitimine fazla katkıda bulunamaz. Bu mesleği öğrenmek ve öğretmek istiyorsak, ne öğreteceğimizi ve ne

öğrenilebileceğini programlamalıyız. Göstermelik tezlerle Kardeşleri terfi ettiriyoruz. Oysa pek çok Kardeş "Masonluk nedir" sorusuna cevap veremez. Bu K.ler Masonluğun tadını alamayıp çok defa aramızdan ayrılıyorlar. Gelenlere öncelikle Masonluğun ne olduğunu öğretmeliyiz. Bu bilgiyi vermedikçe tutum ve davranışlarında değişiklik bekleyemeyiz. Büyük Loca olarak bir eğitim master planı yapabiliriz. Localar da kendilerine uzun vadeli planlarını yapabilirler.

Abdurrahman Erginsoy K.: Konuşmalar sonunda eğitim konusu ağırlık kazandı, vakit kaybetmeden uygulamaya geçmeliyiz, neşriyat çok noksandır, Mimar Sinan daima mükemmeli aradığı için, bir yan neşriyat organı fikri akla geliyor.

Kemal Karamercan K.: Tahkikat sonucunu tek cümleyle getirmenin yararına inanıyorum; Mimar Sinan dergisi Mimar Sinan Locasının değil, Büyük Locanın yayın organıdır ve bizim bazı şeylerin neşrini empoze edebilmemiz gerekir. Mason hocaları yetiştirme fikrini kabili tatbik görmüyorum, ama bazı yetişmiş Kardeşlere görev verebiliriz. Eğitim Localarında da sadece şekil değil, fikrin de işlenmesi uygun olacaktır. Çıraklar eğitim Localarına devam etmedikçe terfi ettirilmesinler.

Bü. Üs. Şekûr Okten K.: Cavit Yenicioğlu, Abdurrahman Erginsoy ve Reşit Ata Kardeşler, Mimar Sinan toplantısında derginin dışa satılıp satılamayacağı hususunun araştırılması dileğini bildirsinler. Bunun vergi konusu olup olmayacağı da incelensin. Orhan Alsaç K.'in teklif ettiği bülteni de arzumuz olarak söylesinler. Bültenin muhtevasını Büyük Loca verecektir.

☆☆☆☆

1985

1 935 öncesi Loca isimleri yeni kurulan Localara verilemez - Sistemi oluşturan unsurlar uyumsuzsa, sistemi yukarı çekmek mümkün olmaz - Localarda kaliteyi artırmak için Burhan Ceyhan K.in ilginç teklifleri - Localar için Türkçe sözlü Mozart tören müziği plağı - Tahkikat levhaları kim tarafından ve nasıl yazılmalı, Locada nasıl okunmalı - Çırak, Kalfa ve Üstat, Loca sekreteri, Büyük Müfettiş, rehber el kitaplarının hazırlanması, Masonik Ansiklopedi tercümesi - İstanbul'daki yangın nedeniyle çalışmaların akşamı, 3 yerine 5 adayın birlikte tekerislerine izin verilmesi ve fırtınalar koparan Büyük Üstat mesajı : (Kardeş başına 50.000.- lira bağış talebi) - İtfaiye raporu: yangın sigaradan çıktı - Tekrislerde haricileri hazırlayan Kardeşler ağızda sigara ile dolaşıyorlar - Arşiv ve müzenin yangından korunması - Masonik yaş hesabında istifa ve gayri muntazamlıkta geçen süreler hesaba katılmaz, esas tekeris tarihidir - Pırl pırl parlayan aydın ve önlüksüz harici gençler - Kemerlerimizi sıkmamız lâzım - Personel maaşları ve yolluklar kısılsın; Mefruşatın yenilenmesi için harcama yapılmasın - Yangından sonra yardımda bulunan Kardeşler - Parasız hiç bir şey yapamayız - Biz muhafazakâr bir teşekkülüz, bizden daha az masrafla hayatiyetini sürdüren bir teşekkül yoktur - Az para toplayıp çok para sarf etmemiz isteniyor - Almadan vermek Tanrıya mahsustur - Adana'da Çukurova ve İsrail'de Nur Locaları tahsis edildi - Konvanların seviyesi gittikçe düşüyor; Eski ağır, saygılı ve olgun hava artık yok - Büyük Üstat mesajı tartışılabilir mi? - Ankara ve İzmir binalarımızda toplantılarını tertip eden Yüksek Şûra'nın masraflara katılmasına karşı çıkılması - DKD Derneği ve Nüvit Osmay K. - İnşaatlarımızı finanse etmek üzere piyango tertip etmek bize yakışmaz - Memur şehri Ankara'dan 50.000 Liralar zor toplanır - Nokta Dergisinin anketi - Mason balosunda smokin mecburiyeti - İnşaat işine hababam usulü başladık; «Ankara'daki proje için hem proje hem de keşif gönderilmiştir, ancak evdeki hesap çarşıya uymamıştır, enflasyon tüm proje ve keşifleri alt üst etmiştir.»

2 Şubat 1985 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Eski Loca isimlerinin kullanılmaması

1935 öncesinde "Güneş" adında bir Loca bulunduğundan, Ankara'da yeni açılacak bir Locaya bu ad verilemez.

Halit Arpaç K.: Eski Loca isminin bir daha kullanılmaması kararı 1948 yılındaki uyanış sırasında alındı, sebebi de eski dönemde uygunsuz davranışları görülenlerin bu defa yeniden başvurmalarını kesmek ve bu tip Locaların uyanmasını önlemektir.

Locaya "Doğan Güneş" adı verildi. Bu arada İzmir'de "Işık" Locasının adının eski bir Locada da olduğu fark edilerek, Locanın adı "Işın" olarak değiştirildi.

Burhan Ceyhan K.'in teklifinin müzakeresi:

Abdurrahman Erginsoy K.: Uyumsuzluk ve ana unsurların değiştirilmesi ne demektir?

Burhan Ceyhan K.: Masonik yaşam bir sistem içinde düşünülmelidir. Sistemi oluşturan unsurlar uyumsuzsa, sistemi yukarı çekmek mümkün olmaz. Sisteme uyum göstermeyen unsurlara misal olarak Devleti, kamu oyunu gösterebiliriz. Bunun dışında, ben şu anda hiç bir tüzük tadilatı gerektirmeden yürürlüğe konabilecek tedbirler önermekteyim:

- Birincisi, her Loca başka Localarla müşterek çalışma yapacak.
- İkincisi, vâdiden haberler şeklinde bir bülten yayınlanacak.
- Üçüncüsü, fotoğrafsız, sadece adı, mesleği, adresi, giriş tarihi yazılı ve vâdilere göre tanzim edilmiş albümler neşredilecek.
- Dördüncüsü, konuşmaların seviyesini yükseltecek bir tedbirdir: aynı konuyu birden fazla K. işlesin. Birincisi konferansını versin, diğerleri, ki onlara "*konuşmayı geliştirici Kardeşler*" de diyebiliriz, hazırlıklı oldukları bu konuda konuşarak konuyu iyice açsınlar. Böyle bir çalışmaya katılacak Çıracak veya Kalfa K. tezini vermiş olarak da kabul edebiliriz.

- Beşincisi, kaliteyi muhafaza ederek her yıl belirli sayıda yeni Loca kurulmasıdır.
- Altıncısı Mason hocaları diyebileceğimiz Kardeşlerin tayinidir.

Localarda çalınacak müzik

Suha Umur K.: Localara evvelce müzik bantları verilmişti, ancak sözlerin Almanca olduğu sebebiyle bunlar pek kullanılmadı. Bu arada metinler Türkçe'ye çevrildi, müziğin icrası için bir orkestra ile so-liste ihtiyaç vardır, bunların ücreti ödenecektir, bu suretle bu müzikler Türkçe plak şekline getirilebilecektir. Projenin maliyeti 3.5 milyon lira civarında olacaktır.

Bu finansmanın temini için kayıtlı 5000 üyemizin 1500'ünün plağı satın almalarının yeterli olacağı hesap edildi.

Yusuf Nomal K.: Elbette ki bu müziğe ihtiyaç vardır, ancak gelen genç nesil ve cihazlardaki yenilikler nedeniyle, plak yerine banda yönelmek daha doğru olur.

Suha Umur K.: Bant plağa göre daha çabuk eskir ve hassasiyetini kaybeder.

Can Arpaç K.: Kartpostallar ve bardaklar hala duruyor, burada da aynı zorluk yaşanacaktır.

Bekir Tantürk K.: Harcamada öncelik sırasını eğitim çalışmalarına versek ve meselâ bu parayı tercüme, kitap ve araç için kullanmak daha iyi olmaz mı?

Bü. Üs.: İstanbul'da Cavit Yenicioğlu, Ankara'da Halil Mülküs ve İzmir'de Burhan Ceyhan K.ler araştırma yapsınlar, 20 gün sonra toplayabildikleri para maliyetin yarısını bulursa plak yaptırılacaktır.

Nesip Aksüt K.: Almanya'da bir enternasyonal Masonik orkestra kurmak üzere teşebbüse geçildi, katılmak isteyen K.ler varsa bana müracaat etsinler.

Tahkikat Levhaları

Cavit Yenicioğlu K.: Tahkik levhalarının şeklinin değiştirilmesini ve sadece son mütalâanın okunmasını öneriyorum.

Suha Umur K.: Tahkik levhalarının tamamının okunması ile o hariciyi görmemiş olan K.ler fikir edinebilirler, hattâ, bu celseler için devam mecburiyeti konulmalıdır.

Suha Aksoy K.: Çoğalmak istiyoruz. Bunun için işlemlerimiz pratik değil. Tahkik levhaları envarda okunsun, sonuç bilâhare Locaya arz edilsin. Tahkikatı yapan arzu ediyorsa, görüşü ayrıca Locaya aktarılın.

Bü. Üs.: Tüzüğümüzde değişiklik yapmadan neleri yapabileceğimizi görüşelim.

Rahmi Tuncalp K.: Tahkikat levhaları üç kısımdan oluşmaktadır, tahkikatı yapanın kararı da son bölümde yer almaktadır, hiç bir Kardeş de tahkikatı yapanın kararına uymaya mecbur değildir.

Reşit Ata K.: Tahkikatlar ne yazık ki, gerektiği gibi yapılmıyor. Bu durumda, çok defa üstünkörü yapılan tahkikat levhalarının tamamının Locada okunmasına gerek yoktur. İsteyen Kardeşler skrütenden önce, tahkikat levhalarını Üstadı Muhteremden isteyip okusunlar, çalışma esnasında da, isteyen Kardeşler sorularını sorsunlar. Böyle bir uygulama çok zaman kazandıracaktır.

Halil Mülküs K.: Sualleri belirlemenin karşısındayım. Mason nasıl olmalıdır, vasıfları nelerdir, bunları belirtelim, tahkikat da ona göre yapılsın.

Cavit Yenicioğlu K.: Levhalardaki cevaplarla bağlı değiliz. Vicdanî kanaatin hakim olduğunu söylüyor, bir yandan da levhaları sıkıcı ve uzun buluyoruz. Eğer haricî uygun değilse, tahkikatı yapan Kardeş, zaten bunu bir-iki cümle ile ifade ederir. Teklif ederken tesir altındayız. Tahkikatı yapacak K. ler hep belirli K. ler olmalı ve onların levhalarına itibar edilmeli. Uzun uzun okunmalarının aleyhindeyim.

Burhan Ceyhan K.: Konuşulan konu esasında BİZ'iz. Eğer biz Mason değilsek, buraya Masonluğa lâayık kişiyi getiremeyiz. Haricî iyi davranabilme kabiliyetindeyse, kapımızı ona açıyoruz. Teklifim şudur: Tahkik Levhalarının sorularını değiştirelim. Yeni tanzim edilecek sorular sorulsun ve sonuç okunsun sadece. İsteyen K., skrütenden önce arzuladığı hususta açıklama isteyebilsin.

Can Arpaç K.: Tahkik levhalarındaki sorular tahkikatı yapan K.'e adayda neler arayacağını hatırlattığı gibi, oy verecek K. lere, haricîden neler beklediğimizi de hatırlatır. Okurken, özet olarak okunabilir.

Nesip Aksüt K.: Bir mahkeme, ilâmında vakıaları tesbit eder ve esbab-ı mucibeli⁹² kararını ittifakla veya ekseriyetle verir. Karar temiz edildiğinde, Yargıtay aynı vakıalara istinaden kararı tasdik eder veya bozar. Tahkikat levhalarımızdaki sorular da vakıaları tesbit için yol gösterici mahiyettedir. Uzun tecrübelerden sonra tesbit edilmiştir. Bu sebeple, aynen muhafazası ve tamamının okunması uygun olur.

Suha Umur K.: Tahkikat levhaları tahkikatı yapan K.lere sadece yol gösterir, tahkikatı yapan sonucunu bir rapor şeklinde de verebilir; şikâyetimiz tahkik levhalarından değil, tahkikatı yapanlardan ve tahkikat raporunun takdim şekliindedir. Bu nedenlerle, tahkik levhalarının sorularını değiştirmenin anlamı yoktur.

Yüksel Kazmirci K.: Levhaların okunmamasını aklım almıyor. Aynı veriler üzerine, üç ayrı hakimde ayrı kanaatlar belirebilir, bizde de durum aynıdır; levhaları dinleyince, belki aklımıza takılacak başka hususlar olabilir.

Bekir Tantürk K.: Önce teklif varakası verilsin, bunu Loca Kardeşlerine ve Vâdiye duyuralım, engelsizlik levhası istensin, haricîden habersiz 3 Kardeş muhitinde tahkikat yapsın, eğer bunun sonucu olumlu ise, 3 Kardeş haricî ile temas etsin, bu birlikte yapılacak bir mülâkat şeklinde de olabilir, kanaat olumluysa, derhal mahallinde talepname alınsın, raporlar ve talepname Locaya birlikte arz edilsin.... Tahkikat belirli özellikleri taşıyan K.lerden oluşan bir grupça yapılsın, gereğinde, giriş bağışı taksitlendirilsin.

Teoman Güre K.: Tahkikatın sonucunun ilân edilmesi ile skrütene gidilmesini tartışıyoruz, tahkikatı yapan K., son mütalâasında esasen, evvelki soruların cevaplarındaki evet ve hayır'ları dikkate almış olacağından, yalnızca sonucun okunması yeterlidir.

Bü. Üs.: Tahkikatı yapan K.ler için bir kıdem şartı konabilir. Üstadı Muhteremler, tahkikat levhalarını kendi bildikleri gibi özetleyerek okuyabilirler.

⁹² gerekçeli

Yüksel Kazmirci K.: Tahkikat yapacak K. lerin Masonik yaşlarının yüksek olması Locaları zor durumda bırakabilir, ayrıca bu yaşın büyümesi halinde, daha iyi tahkikat yapılır diye de bir kaide yoktur.

Karar: *Büyük Üstat tahkikat levhalarının eskisi gibi olması ve eskisi gibi okunması hususunu oyladı ve herhangi bir değişiklik yapılmamasına karar verildi.*

Eğitim ve yayınlar

Bekir Tantürk K.: Masonik bilgi eksikliğimizin giderilmesi için "Çıracık Masonun El Kitabı" ve Kalfa ile Üstat Masonun El Kitabı şeklinde kitapçıkların hazırlanmasını, ansiklopedi ile Anderson Anayasasının tam metninin tercüme ve baskısının vâdilerce temin edilmesini öneriyorum.

Abdurrahman Erginsoy K.: Bahsedilen el kitaplarını, Alpina ve bir Amerikan Büyük Locasının el kitaplarını esas alarak kendimize uygulanmasını Moiz Berker Kardeşle birlikte hazırladık. Metni gelecek toplantımıza getiririm. Ansiklopedi ise çok zor bir iştir, çok zaman ister, ama, Anderson Anayasasını, hikâye kısmı hariç olmak üzere hazırladım.

Bü. Üs.: Kimler neyi ve nasıl yazacakları hakkındaki önerilerinizi gelecek toplantımıza getiriniz.

Rahmi Tuncalp K.: Coil'un ansiklopedisini Arayış Locası olarak yarısına kadar tercüme ettik, Coach Handbook'u da teksir ettik ve bunları Abdurrahman Erginsoy K.'e yolladık.

Bekir Tantürk K.: Vâdi kitaplıkları için topluca kitap alınsın, böylece fiyat ucuzlayabilir. Localar da kitap hediye etsinler, bu konuda onları teşvik edelim.

Bü. Üs.: Kitaplıklardaki yayın listeleri çıkarılsın, İstanbul'da fazla kitap varsa, diğer vâdilere yollansın.

Abdurrahman Erginsoy K.: Ritüellerde bazı mefhumlar sadece kelime olarak geçiyor. Başka ülkelerde kitaplar, dersler var. Bizde ise yok. Bazı çalışmalar yaptık. Ritüelleri tamamlayıcı bu çalışmalarını basabiliriz.

Rahmi Tuncalp K.: Derece dersleri ile ilgili pek çok çalışma var, slaytlar da var. Bunları tamamlayıp audio-visuel eğitim yapılabilir.

Halil Mülküs K.: Sekreter El Kitabının Ankara'da mevcudu kalmadı.

Bü. Üs.: Elde mevcut olan eski baskıdır. Yeni tüzüğe göre yeniden basılması gerekir, mevcut baskıdan sırf bilgi edinilmesi için Ankara'ya yollanabilir.

Halil Mülküs K.: Ankara'da hazırladığımız Büyük Müfettişler Çalışma Rehberi taslağını takdim ediyorum.

Bü. Üs.: Rehberlikle ilgili bir el kitabı hazırlanacaktır, çalışmalarınızı Büyük Sekreter K.'e teslim ediniz.

**22-23 Mart gecesi çıkan yangın üzerine, fırtınalar koparan
Büyük Üstat Mesajı**

İstanbul, 26 Mart 1985

Muhterem Localara,

Üstadı Muhterem ve Aziz Kardeşler,

22-23 Mart gece yarısından sonra İstanbul Nuruziye Sokak 25 sayılı binamızda çıkan yangın neticesinde büyük bir hasar meydana gelmiştir.

Yangının can kaybı olmadan ve etrafa yayılmadan bastırılmış olması bize bir nebze teselli vermektedir.

Yangın dolayısıyla bütün Kardeşlerimizin birbirleri ile yarışırmasına yardıma koşmaları her türlü takdirin üstündedir.

Derhal alınan tedbirlerle ve Kardeşlerimizin elbirliği ile temizleme faaliyetine girişilmiş ve hazırlanan muvakkat yerlerde çalışmalara devam imkânı temin edilmiştir.

Tamir faaliyeti, en kısa zamanda bitirilerek normal çalışma düzenine kavuşulması, yani gerekli hazırlıklar için, bütün imkânlar kullanılmaktadır.

Ulu Tanrıdan Camiamıza bir daha böyle bir felâket vermemesini niyaz ederim.

Ancak bu hadise de göstermiştir ki, İstanbul'da geniş imkânlı ve her bakımdan emniyetli yeni bina ve tesislere kavuşmamız zaruri hale gelmiş bulunmaktadır.

Bunun için, bütün Kardeşlerimizin imkânlarını birleştirmeleri lâzımdır.

Bunun için, sanki yeniden Camiaya giriyor gibi, giriş aidatı ödemek mecburiyetindeyiz.

Emekli olan ve mesleki çalışma yapmayan ben Kardeşiniz, emekli aylığım olan yüz üç bin lirayı bu işe tahsis ediyorum.

Her Kardeşimizin de aynı şekilde hareket edeceğine emin olarak, sizlerden en az ellişer bin lira ile iştirakinizi önemle rica etmekteyim.

İhtiyacımıza uygun yeni bir bina yapmak için bir arsanın alınması, toplanacak bu paraların peşin olarak arsa sahibine ödenmesi, ile mümkün olacaktır.

Aksi halde, mühim bir kısmı ahşap olan bu binalarımızın yeniden bir felâkete uğraması karşısında, Masonik çalışmalarımızı tatil etmek mecburiyetinde kalacağımızı hep beraber düşünmeliyiz.

Sevgili Kardeşlerim, durumu apaçık olarak önünüze sermiş bulunuyorum.

Hepimiz ettiğimiz yeminlere sadık kalarak birlik ve beraberlik içinde Ülkü Mâbedini Türk Millî Masonluğuna yakışır şekilde kuracağız.

Buna eminim, şimdiden hepimize teşekkür eder, Kardeş sevgilerini sunarım,

Büyük Üstat
Şekûr Okten

30 Mart 1985 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Yangın ve sigara

Bü. Üs. İstanbul'daki yangın hakkında izahat vererek çalışmaların aksadığını söyledi ve üç yerine dört adayın birlikte tekris olabilmelerini teklif etti.

Yüksel Kazmirci K.: Bü. Üs. kendi yetkilerini kullanarak bu kararı verebilir.

Can Arpaç K.: İstanbul'da 5, diğer vâdilerde 3 olsun.

Bü. Üs.: Vahdeti bozmayalım, her yerde beş olsun.

Karar: Oylama yapıldı. 1985 yılının sonuna kadar tekrislerin beş kişilik gruplar halinde yapılması ekseriyetle kabul edildi.

İtfaiye raporu yangının kesinlikle sigaradan çıktığını ifade ediyor. Parvilerde sigara içilmemesi kararı

İtfaiye raporu üzerine Büyük Üstat Mesajı

14 Mayıs 1985

Muhterem Localara,

Üstadı Muhterem ve Aziz Kardeşler,

25 numaralı binamızda, 22-23 Mart gecesi çıkan yangın dolayısıyla, itfaiye tarafından düzenlenen raporda yangının yanık olarak atılan sigaradan çıktığı ifade edilmekte ve dava açılmış bulunmaktadır.

Bu itibarla, lokanta katları dışında kat'i surette, sigara, pipo ve puro içilmemesini ehemmiyetle rica ederim.

Kardeşçe sevgi ve saygılarımla

*Büyük Üstat
Şekûr Okten*

Yusuf Nomal K.: Tekrislerde haricileri hazırlayan Kardeşler ağızda sigara ile parvide dolaşmamalıdır. İkaz edelim.

Halil Mülküs K.: Oralarda sigara içilemez.

Kemal Karamercan K.: Esas üzerinde duracağımız husus, ağızda sigara ile Düzenli Duruş anlatılamaz.

Halit Arpaç K.: Ne yazıktır ki kanımızda yasağa riayet yoktur.

Halil Mülküs K.: Gereken tedbirleri almalıyız.

Yangınla ilgili diğer konular

Nesip Aksüt K.: İstanbul binaları yeniden değerlendirilecek ve sigortalar yeni kıymetler üzerinden yapılacaktır.

Yusuf Nomal K.: Önemli evrakımızın mikro filmlerini alalım ve kasada muhafaza edelim.

Rahmi Tuncalp K.: Arşiv ve müzenin de yangından mahfuz olması gereklidir.

Orhan Alsaç K.: Eskiden evlerde yangından korunacak eşya için birer taş oda vardı.

Bü. Üs.: 19 numaralı binamız betonarmedir.

Karar: Parvoilerde sigara içilmeyecek

Büyük Görevliler Kuruluna seçilme şartı:

Bekir Tantürk K.: Büyük Görevliler Kuruluna seçilmek üzere en az bir devre Üstadı Muhteremlik yapmış olmayı bir yıl olarak düzeltelim.

Karar: Bu öneriden sonra yapılan görüşmelerin sonunda oylama yapıldı ve ekseriyetle "bir devre" tabirinin kalmasına karar verildi.

İzmir Altinyunus'ta Türkiye çapında toplantı:

Bekir Tantürk K.: İzmir'de, Altinyunus'ta 24-26 Mayıs tarihlerinde Türkiye çapında, 400 kişilik bir toplantı tertip ediyoruz. Amaç her yıl bir vâdinin böyle bir toplantı tertip ederek Türkiye çapında Kardeşlerin bir araya gelmelerinin teminidir. Toplantıda konferanslar verilecek ve bir balo tertip edilecektir.

Nesip Aksüt K.: Resmî makamlardan izin alınmalıdır.

Kitap satışı

Bekir Tantürk K.: Kitap satışı KDV'ye girer mi?

Nesip Aksüt K.: Biz kitap satmıyoruz. Kardeşler teberruda bulunuyorlar. Satış yaparsak Kurumlar Vergisine de gireriz.

Bü. Üs.: Konu tetkik edilsin.

İstifa ve gayri muntazamlık sürelerinin Masonik yaşa yansması

Rahmi Tuncalp K.: Masonik yaş hesabında istifa ve gayri muntazamlıkta geçen süreler ne olacak?

Bü. Üs.: Esas olan tekris tarihidir.

☆☆☆☆

Türkiye Büyük Locası 27 Nisan 1985 Konvanı

Jübile Beratları

Büyük Üstat 1985 yılında 50 Masonik yaşlarını doldurmuş bulunan Jozef Margulies ve Nesim Adato, 40 yılını dolduran Ziya Umur K.lere beratlarını verdi.

Çalışma Raporu⁹³: Bina ve Mâbet işleri (Yangın)

A. İstanbul: Nuruziya Sok. 21 numaralı binamızda 31 Aralık 1984-01 Ocak 1985 gecesi bir yangın başlangıcı olmuş, ancak, lokal görevlisi İrfan Eser ve oğlunun yangın söndürme aletleri ile ani müdahaleleri sonucunda, itfaiyenin gelişine kadar yangın bastırılmış ve büyük bir hasar olmadan söndürülmüştür.

Bu sebeple, 21 ve 25 numaralı binalarımızın elektrik tesisatı gözden geçirilerek gerekli görülen tâdil ve tamirler yapılmıştır.

Ancak, maalesef 22-23 Mart 1985 gecesi 25 numaralı binamızda çıkan yangın büyük hasara sebep olmuştur.

⁹³ 1986 yılı Konvanında, 1985 yılı ile ilgili olarak sunulan çalışma raporu

Masonik çalışmaların aksamaması için derhal alınan tedbirlerle iki salon çalışmalara tahsis edilmiş ve 26 Mart 1985 tarihinden itibaren çalışmalar tekrar başlamıştır.

Yangın zararlarının giderilmesi ve binamızın onarılması için Kardeşlerimiz, Büyük Üstadımızın talimatı dairesinde birbirleri ile yarışmasına yardıma koşmaları her türlü takdirin üstündedir.

Binamızın tamamı Kardeşlerimizin gayretleri ile en kısa zamanda ve en iyi şartlarla hizmete hazır duruma getirilecektir.....

B. Ankara: Ankara'daki binamızın çatı tâdilâtı dolayısıyla kazanılan katlardaki inşaatın tamamlanması faaliyeti devam etmektedir.

Binada, Ankara dışından gelecek on Kardeşin aynı anda yatabilmelerine müsait misafirhane hazırlanmış ve yararlanmaya sunulmuştur.

C. İzmir: İzmir Vâdisinin daha rahat çalışması için gerekli imkân henüz temin edilememiştir.

Matrikül hareketleri

21 Mart 1984 ile 8 Mart 1985 arasında camiamıza katılanlar: 386 K., intizama avdet edenler: 36 K.; istifa edenler: 61 K.; Gayri muntazam ilân edilenler: 87 K.; Ebedî Maşrık'a intikal edenler: 52 K. Sonuç olarak, 5021 olan mevcudumuz 5243 Kardeşe ulaşmıştır. Artış oranı % 4.4 oranındadır.

Faaliyet raporunun ve yangın sonrası Büyük Üstat mesajının ağır tenkidi: Yangınlar, pırıl pırıl gençler, maaşlar, yolluklar, temsil masrafları, v.s.

Cahit Çeltikçi K.: 31 Aralık 1984 ve 23 Mart 1985 tarihlerindeki yangınların sebepleri tespit edilmiş midir ?

Elektrik kontağı söz konusu olabilir mi ? İhmal var mıdır ? Varsa müsebbipleri kimdir ?

Binaların gerçek değeri üzerinden sigortalanmamaları teessürü mucip olmuştur.

Temenni edilen 50.000.- liralık bağış bütün Kardeşlerin verebileceği bir meblağ değildir.

Kardeşlerimizin kendi imkânlarına göre vermeleri temennisinde bulunulmasının daha uygun olacağı bize duyurulmuştur ve iletilmesi istenmiştir.

Matrikül Hareketlerini incelediğimizde 1983 yılında Kardeş artışının 233 iken 1984 yılında 222 olduğunu görmekteyiz. Bu eksilmenin yükümlülüklerin artırılmasından ileri geldiğinin düşünülmesi gerekmez mi?

Mali yükümlülüklerin artırılmaması daha evvel de dile getirildi. Kabul edilmedi.

Dışarıda pırıl pırıl parlayan aydın ve önlüksüz harici gençler var, bunları Camiaya kazanmamız lâzım.

Gençlerin mali külfetlerinin Localar tarafından karşılanabileceği ifade edilmişse de bunun tatbiki zordur.

Masraflarımızı kısıalım. Kemerlerimizi sıkmamız lâzım. Yolluk giderlerinde de tasarruf edilmelidir. Yeni Loca Kuruluşlarında Büyük Kurul Üyelerinin deplase olmalarına gerek yoktur.

Giriş bağışının daha uygun bir nispette olması genç aydınların girişini kolaylaştıracaktır.

Az kişiden yüksek giriş bağışı almaktan ise çok kişiden daha düşük bağış alınması maksadı karşılar.

Büyük Müfettişlerin Üstadı Muhterem Danışma Kurulu Toplantılarına katılmaları uygun olacaktır.

Mimar Sinan Dergisi Maliyeti üzerinden dağıtılsa bir tasarruf temin edilmiş olmaz mı ?

Giriş bağışlarının kesinlikle artırılmaması, bilakis indirilmesi suretiyle Masonluğa kabul edilecek haricilerin adedinin mutlaka bine çıkartılmasına çaba gösterilmesini temin etmeliyiz. Vâdiler içi katılmaların neden dolayı 3.500 liraya çıkarıldığının sebebi anlaşılamamıştır.

Üyelerden %50 kadar fazla tahsilata salahiyet verilmesi hukuk anlayışına uymamaktadır.

Mefruşatın yenilenmesi için harcama yapılmamalıdır.

Gelecek yıllara sâri taahhütlerde bulunulması gerektiğinde, borçlanılmaya gidilmesi Kardeşlerde tedirginlik uyandırmaktadır ve bu yolda gidilmemesi istenmektedir. Gelir Bütçesindeki tahminleri gerçekçi bulmuyoruz.

Engelsizlik Belgesi gelmiş haricilerden 50.000 lira alınmamalıdır.

Vâdi içi katılmalardan sanki bir ceza esprisi olduğu fikri uyanmaktadır.

Gider bütçesinde 12.500.000 lira gösterilen ücretlerin müfredatı bildirilmemiştir.

Hangi kadrolar için tahsisat konulmuştur. Kâr üreten kuruluşlarda bile asgari ücret uygulaması yapılmakta iken üye aidatları ile çeşitli bağış ve kayıt ücretleri ile bütçeleri toparlayan bir kuruluşta büyük ücret kadrolarına yer verilmemelidir.

3 Milyon yolluk tahsisatı ayrılması çok görülmüştür. Temsil ödeneği için ayrılan 750.000 lira da fazladır.

1.600.000 lira tutarındaki yiyecek ve giyecek tahsisatı da abartılmış bir rakam olarak görülmektedir.

İdari giderlerden mutlaka tasarruf edilmelidir.

Bü. Üs.: Cahit Çeltikçi K.'ime cevap vereyim: 1984 senesindeki azalma kanun gereği vaki olan istifalardandır.

Yangının sebebi kardeşlerimizin söndürmeden attıkları sigaradır. Büyük Üstadınız bu sebeple 19 Temmuzda mahkemeye çağrılmaktadır.

Para üzerinde konuştuğunuz. Bunlara cevap vermeyeceğim. Herhalde alakalı kardeşler cevap verecektir.

Sigortalar artırılmıştır. Yapılan ekspertizden sonra 3.800.000 lira sigorta tazminatı bize ödenmiştir. Bugünkü tahminlere göre basit bir tamir 12 Milyon liradan aşağı değildir.

Üstadı Muhteremlere yaptıkları acil yardımlardan dolayı ve ayrıca teker teker yardımda bulunan Kardeşlere huzurunuzda teşekkür

ederim. Onarımın bitirilmesi için çalışan mühendis ve mimar Kardeşlere huzurunuzda teşekkür ederim.

Yangını takip eden günlerde hemen hazırlanan yemek salonlarında çalışmalara devam edildi. Hafta sonunda hazırlanan iki mâbet çalışmalara açıldı. Böylece çalışmalar inkıtaa uğramadı. Onarım için yardım eden kardeşlerin isimlerini müsaadenizle zikretmek istiyorum:

Sabri Küçükönat K. çok miktarda kablo temin etmiştir. Yüksel Soyaslan Kardeşimiz yangın temizliğini ücretsiz olarak yaptırmıştır. Amil Kunt Kardeşimiz büyük miktarda elektrik kablosu temin etmiştir. Erdal Uran Kardeşimiz elektrik malzemesi temin etmiştir. Falih Erksan Kardeşimiz muhtelif inşaat malzemesini temin etmiştir. Naci Endem Kardeşimiz yanan kat döşemesini çelik konstrüksiyon olarak yapmış ve ayrıca bir yangın merdiveni inşa etmiştir. Bunların bedeli 4 milyon liranın üstünde olup kendisi bu meblağı almamış, hibe sayılmasını rica etmiştir. Bunları teşekkürlerimle ifade ederim.

Cahit Kardeşimin dediği gibi 1000 Kardeş daha gelirse benim mesajımın ne kadar isabetli olduğu anlaşılacaktır, çünkü gelen Kardeşlere çalışacak yer lâzımdır. Para toplayıp binalarımızı yapamazsak gelen Kardeşleri nerede çalıştırırız? Şimdiye kadar ağabeylerimizin mirasını kullanarak bugüne gelmiş bulunuyoruz. O halde biz de kendimizi yeni Kardeşlere miras bırakma mecburiyetinde hissetmeliyiz.

Türk Millî Masonluğunun en salahiyyetli organısınız.

Mesajı reyinize koyuyorum.

Eralp Özgen K.: Bunu oylarsak, her Kardeşe 50.000 liranın ödemesi mecburiyeti gelecek. Ödemeyince de aramızdan ayrılması gerekecek.

Bü. Üs.: Bunu Loca halleder, kudreti olan Kardeşlerden alır, meseleyi bitirir.

Tahsin Batman K.: P.S. Üstadım, ödeme taksitle yapılabilir mi ?

Bü. Üs.: Elbette taksitle ödemek mümkündür.

Reşit Ata K.: Sevenler Muhterem Locası Üstadı Muhteremi bu meseleyi şöyle halletti: Bir liste yaptı, hangi Kardeşlerin bu parayı ve-

remeyeceğini tespit etti. Onlardan sembolik bir meblağ olarak açık kalacak kısmı diğer Kardeşlerden almak suretiyle kapamaya karar verdi. Bugün paranın mühim bir kısmı toplanmış bulunuyor. Üstadı Muhteremler bu meseleyi dirayetleri ile hallederler.

Bü. Üs.: Kardeşlerim dünkü tarihle bu elli bin liralardan 3.250.000.- lira gelmiş ve 3 ay vadeli hesaba yatırılmıştır. Gelen paralar bu şekilde vadeli hesaba yatırılacaktır.

Osman Ertörer K.: Para toplamının bir müeyyidesi olmalı. Bunun için evvelâ işlerin bir fizibiletesi yapılmalı, maliyeti anlaşılmalı ve buna göre gelir teminine çalışılmalıdır.

Acele etmeyelim, Konvan kararı almayalım. İki örneğimiz oldu: Birincisi, Merhum P.S. Bü. Üstadımız Hayrullah Örs zamanında, Yakacık'ta bir huzurevi yapma teşebbüsüdür. Neticelenmedi, gerçekleşmedi. Ama, Yakacık bir potansiyeldir.

İkincisi sizin zamanınızda oldu. 27 numaranın alınması için para toplandı. Bu da gerçekleşmedi, müşkül durumda kaldık. Kardeşlerimiz bunu soruyor. Bu nedenle Konvan kararı çıkarmayalım. Fizibilite yapılınsın, para sonra toplansın.

Bü. Üs.: Bize yakışır bir arsa 500 milyon liradan aşağıya temin edilemez.

Ziya Umur K.: Hibe için alınacak Kurul kararı diğer üyeleri bağlamaz.

Bü. Üs.: Zaten reye koymayacağım meseleyi görüşüyoruz.

Coşkun Ertürk K.: Ankara genelde memur şehridir. Aidatı seçim celsesinde toplarız. 2.000.- liralari bile zor toplamıştık. Gönlümüzde bir saray yatar ama bugünkü ekonomik koşullarda bu mümkün değildir. Kardeşlerimizin üzerine ısrarla gidersek diyalogu kaybederiz. Önerim bir gayrimenkulu satalım uygun bir yerde bina kiralayalım. Tefriş edip kullanalım.

Neşet Sirman K.: Bu kurulda ilk defa söz alıyorum. Her şeyin başı paradır. Parasız hiç bir şey yapamayız. P.S. Bü. Üstadımız büyük bir cesaret ve dirayetle bir mesaj yayınlayarak bize yol göstermişlerdir. Gayret göstermeliyiz. Alternatifler çoktur, mesela balo yapılır 5

milyon toplanır. İşe başlamak lâzımdır. Aidatı kısıalım, giriş bağışını kısıalım, peki nerede barınalım? Para mevzu için bir komisyon kuralım.

Ben Kardeşlerimin olumlu düşünmelerini rica ederim. Herkesin aynı şekilde ödemesi şart değildir. Kudreti nispetinde ödemek mümkündür, imkânı olanlar fazla öder mesele hal olur. Birlik ve beraberlikle bu işleri halledebiliriz.

Doğan Torunoğlu K.: Biz muhafazakâr bir teşekkülüz, zaten tasarruflu yaşıyoruz, bizden daha az masrafla hayatiyetini sürdüren bir teşekkül yoktur. Bize yakışan bir binaya kavuşmamız için para toplamamız şarttır. Kanaatımca elli bin lira dahi kifayetsizdir.

Bu olayda Üstadı Muhteremlere büyük görev düşmektedir.

E. Yılhan K.: Özde hepimiz birleşiyoruz. Mâbet çalışması sonunda Kardeş Sofrasına iniyoruz. Sofrada mevcudun epeyi altında kalındığı oluyor. Bu, maddi sıkıntıdandır. Parayı yıllara yayarak toplayalım.

Can Arpaç K.: Bono ile kardeşlerden borç alabiliriz. Geçmişte başarılı tatbikatı oldu.

Bü. Üs.: Üstadı Muhteremler bu paranın toplanmasında serbesttirler, nasıl münasip görürlerse alsınlar.

Teoman Güre K.: Bir yıl evvelki toplantıda sigorta primi azlığı dile getirilmişti. Bina taş olduğu için tehlike azlığı dolayısıyla yükseltilememişti. O halde masraf ile sigorta bedeli arasındaki farkı biz ödemi-
liyiz.

Cahit Çeltikçi K.: Amerika'da bir Locada Üstadı Muhterem dul kesesini bir binanın yapımına tahsis edeceğini duyurmuş, 16 celse sonra paranın tamamının toplandığını ilân etmiştir.

Kardeşlerimize dul keselerini bina işine verileceğini ilân edelim, Kardeşler yarışa girsinler. Ayrıca yardım yapmak isteyen Kardeşler Büyük Locaya yatırırlar.

Orhan Alp Yörük K.: Bana baş vuran iki emekli Kardeşimiz var; biri 30 yıllık Mason memur emeklisi, birisi S.S.K. emeklisi, ikisi de

ödeyemeyecek durumda olduklarını ve ayrılmak zorunda kalacaklarını bildirdiler.

Tuncay Kesim K.: Üstadı Muhteremler sadece Kardeşlerin vereceği paralarla değil hasenat keselerini ve hemşirelerin yapacakları kermeslerin hasılatını da bu işe tahsis etmelidirler.

Oryal Güventürk K.: Arsanın muhtemel yerini yaklaşık olarak tespit etmeliyiz.

Bü. Üs.: Yer henüz belli değil, komisyonumuz çalışıyor. Uygun dur denmeden almayız.

Faruk Erengül K.: Hazır bina bulamayız, arsa almak mecburidir. Bu işi Üstadı Muhteremler halletmelidir.

Bü. Üs.: Mesajımın ışığı altında bütün Üstadı Muhteremler vaziyetin icabına göre hareket ederek, gereğini yerine getirsinler. Bu konu kapanmıştır.

Aidatlar

Suha Aksoy K.: Az para toplayıp çok para sarf etmekle işi bir yere getiremeyiz. Masrafları karşılayamayacak bir bütçe yapamayız. Bütçeyi en az para verebilecek haricinin bütçesine göre ayarlayamayız. İstenen elli bin liralara felâket anında can havli ile istenmiş paralardır. Çok kıymetli bir genci birkaç yıl sonra mali imkânları elverişli hale gelince alırız. Pek özel hallerde de Localar kendi imkânları ile bu işi halledebilirler.

Cahit Meço K.: Almadan vermek Tanrıya mahsustur. Konu açıktır. Artık konuşmaların kesilmesini arz ederim,

Yalkın Gençer K.: Sabahtan beri görüşmelere pırl pırl gençlerden bahsedildi. Haricinin hayat ve istikbalini garanti altına alıp almadığını tahkik ediyor ve maddi yükümlükleri için taahhüt alıyoruz. Bundan sonra bunları verir - veremez diye münakaşa yapılması doğru değildir.

Üstadı Muhteremin görev süresi

Bü. Üs.: Üstadı Muhteremlik iki yıla çıktı. İşe serahat getirmek için "devre" kelimesini ilâve ettik.

Osman Ertörer K.: Büyük Görevliler Kuruluna seçilecek az Kardeş var. Bir de devreyi tamamlamak şartını koymayalım.

Reşit Ata K.: Bir Kardeş Üstadı Muhteremlik makamına is'ad edince Hazreti Süleyman'ın tahtına oturmuş oluyor. Daha evvel ifa ettiği görevler sebebiyle, kâfi tecrübe kazanmıştır. Kardeş Doğuda yer alınca Nur vermeye başlamıştır. Büyük Görevliler Kuruluna seçilmesi için müddete bağlı olmamalıdır.

Bü. Üs.: Bu maddeyi geri alıyorum, eskisi gibi kalacak; tefsir bâkidir.

Vâdilerde binalarla ilgili faaliyet

A) İstanbul Vâdisi :

a- Nuruziya Sokak 21 numaralı binamızın büyük bir bölümünü hasara uğratan yangından sonra başlatılan tamir ve restorasyon çalışmaları tamamlanmak üzeredir. Restorasyon tamamlandığında Merkez binamız Türk Masonluğuna yakışan bir görünüme kavuşacaktır.

b- Yeni alınan binalar: Nuruziya Sokaktaki 19, 21, 25 numaralı binalarımızın arkasına isabet eden, toplam 199 m² yüz ölçümünde, üç parsel üzerinde kurulu binalar 66 milyon liraya satın alınmıştır. Binalardan bir tanesi boş olup diğer iki binadaki 6 kiracıdan, mukavele müddetleri dolanlar aleyhine tahliye davaları açılmaktadır. Kısa zamanda netice alacağımızı ümit etmekteyiz.

c- Nuruziya Sokak 21 ve 25 numaralı binalarımızın arasında bulunan 23 numaralı Sürp Pırgıç Vakfına ait arsanın satın alınması için yeniden girişimlere başlanmış bulunmaktadır. Bu yoldaki girişimler olumlu sonuç verirse binalarımızın bütünlüğü gerçekleşeceğinden kullanma imkânları artacaktır.

d- Eski ve yeni alınan binalar bir bütün halinde mimar Kardeşlerimiz tarafından değerlendirilecek ve yeni kullanma imkânları araştırılarak projeler hazırlanacak ve gerekli inşaat restorasyon ve tamir faaliyeti bir program içinde gerçekleştirilecektir.

B) Ankara Vâdisi:

Ankara Vâdisindeki binamıza iki kat çıkılarak geniş imkânlar ve büyük bir Mâbet kazanılmıştır.

C) İzmir Vâdisi:

İzmir Vâdisindeki binamıza iki kat ilâve edilerek bir Büyük Mâbet, bir küçük Mâbet, bir Kütüphane, bir büyük salon ve büro odaları kazanılmıştır.

Binalarımızın sigortaları yeni değerler üzerinden ayarlanmaktadır.

Adana'da Loca : 66 numaralı Çukurova Muh. Locası

25 Nisan 1982 tarihli Büyük Görevliler Kurulu toplantısında tasdik olunan Çukurova Locasının kuruluşu 29 Kasım 1985 tarihinde Bü. Üstat Şekûr Okten, Büyük Üstat Kaymakamı Cavit Yenicioğlu ve Büyük Üstat Temsilcisi Halil Mülküs K. ler tarafından çalışmalara tahsis edildi.

Dış İlişkiler: İsrail'de Nur Locasının tahsis töreni

İsrail Büyük Locasına bağlı olarak kurulan ve Türkçe çalışan NUR Muhterem Locasının tahsis töreni ile Üstadı Muhteremi ile görevlilerinin is'adı, 6 Haziran 1985 Perşembe günü, Tel-Aviv'de Büyük Üstadımız Şekûr Okten K. tarafından yapılmıştır.

Bu tören esnasında Büyük Üstadımıza İsrail Büyük Locası ile NUR Locasının Şeref Üyeliği tevcih edilmiş ve bijusu verilmiştir.

Mason Balosu

Senelerden beri yapılamayan İstanbul Mason Balosu 20 Aralık 1985 tarihinde İstanbul Sheraton Oteli salonlarında yapılmış, basındaki yankılar olumlu olmuştur.

☆☆☆☆

27 Nisan 1985 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Konvan üzerine

Burhan Ceyhan K.: Biz Büyük Görevliler Kurulu olarak Masonluk kurallarının yaşamasını sağlamalıyız. Temel kurallar sarsılır ve et-

kin tepki gösterilmezse, kuralları kaybederiz. Büyük Üstadın söylediklerine sağdan soldan tepki gelmemeli, söz söylenmemeli.

Cavit Yenicioğlu K.: Konvanların seviyesi gittikçe düşüyor. Bu gün belki çalıştığımız salonun etkisi de olabilir (*A Mâbedinin yangından tahrip olmasından*). Eski ağır, saygılı ve olgun havayı göremedim.

Burhan Ceyhan K.: Büyük Üstada karşı gelme havası beni üzdü. Para vermemiz gerek. İnsan parayı korkuları varsa verir, zevkleri, sevinçleri için verir. Madem ki para vermiyoruz, o halde bizler Masonluğun geleceğinin zor durumda olduğunu kabul etmiyoruz. Bize büyük görevler düşüyor. Geriye gidiş görüyorum. Eğitime şiddetle eğilirim, iyi çalışmayan Localara, Kardeşlere müdahale edelim. İsteyen sert desin, ama iyiliğimiz için bu lâzımdır.

Moiz Berker K.: Büyük Görevli Kardeşler bir konunun aleyhinde iseler, fikirlerini Büyük Kurulda ifade etsinler, Genel Kurulda aleyhte konuşmasınlar.

Burhan Ceyhan K.: Burada Büyük Üstadın fikrine karşı çıkabiliriz. Genel Kurulda bu olmamalıdır.

Suha Umur K.: Büyük Üstadın mesajının oylanması gibi bir tehlikeye atlattık.

Yüksel Kazmirci K.: Büyük Üstadın emrini görüşmeye dahi açmamak gerekirdi.

Burhan Ceyhan K.: Bu elli bin liralık toplanmazsa Türkiye'de Büyük Üstatlık makamı büyük zarar görür. Ben olsam Büyük Üstat mesajını iptal ederdim.

Suha Aksoy K.: Ok yaydan çıktı. Geri dönülemez. Ancak ödeme-yi kolaylaştırmak için ikinci bir duyuru ile açıklama yapılabilir.

Bü. Üs.: Büyük Kurul Üyeleri Localarda açıklama yapsınlar.

Bekir Tantürk K.: Binanın gerçekleşmesi sonra olur, arsa parasını 3 ilâ 4 seneye yayabiliriz. Tüm imkânlar bir araya getirilir.

Cavit Yenicioğlu K.: İstanbul'daki Kardeşler bu parayı rahatça verebilirler. Bütün tereddütler arsanın yeri ile ilgilidir. Ankara ve İzmir'deki Kardeşlere gelince, vâdelerde uzama olabilir.

Halil Mülküs K.: Büyük Üstat Levhası emir değil, tavsiye havası ile ortaya kondu. Dolayısıyla oylama ve itirazları gözümde büyütüyorum. Muhakkak tamamlatalım, askıda bir şey kalmasın. Üçte birini yıl sonuna kadar alabilirsek, başarı olur.

Hüsamettin Aral K.: Eğer bir yer istiyorsak önce Yakacığı satalım. Sağdaki, soldaki paraya ekleyelim. Arsanın peşinatını ödeyelim, arkası gelecektir.

Suha Umur K.: Burada ezbere konuşuyoruz. Meselâ ben bina için mevcut çalışmayı, projeyi biliyordum.

Nesip Aksüt K.: Elde para olmayınca, arsa işine ciddiyetle eğilemedik.

Cavit Yenicioğlu K.: Bir toplumu yıkan fısıltıdır. Bizim de içimize bu girdi. Biz zaman zaman toplanan paranın durumu ve çalışmaların seyri hakkında bilgi verirsek daha ciddi olur. Elde para yoksa, hiç bir mal, mülk alamazsınız. Buradaki Kardeşler arasında dahi bu paranın toplanamayacağı intibaında olanlar var. Evvelâ kendimiz inanmalıyız, savunmamızı yapmalıyız. Aşağıya bir tablo asılır. Son durumu orada herkes görür.

Suha Umur K.: Şeytanın avukatlığını yapacağım. İki bin liraları şartlı olarak istedik. Şartı yerine getirmedi. O vakitler veren verdi. Vermeyenler vermedikleri ile kaldılar. Ben bu parayı toplayabileceğimize kani değilim.

Yusuf Nomal K.: Biz bu elli bin lira konusunun henüz pek başındayız. Bazı Kardeşler meselâ Pendik⁹⁴ için vermek istemeyebilirler. Ama, mükemmel bir eser meydana getirileceği anlatılırsa, karşı çıkan pek olmayacaktır.

Kemal Karamercan K.: Kısıklı'da teklif edilen 17 dönümlük arsanın metre karesi için yirmi beş bin lira isteniyor. Ne yazık ki, Büyük Kurul Üyeleri olarak aramızda tesanüt yok. Büyük Üstat mesajını tenkit edeceğimize destek olmalıyız. Ekseriyetin kararlarına saygı göstermeliyiz.

Teoman Güre K.: İstanbul'da, biri hariç, bütün statlar kapansa,

⁹⁴ Herhalde Yakacık olacak

futbol meraklıları oraya giderler. Biz de, Mâbet nerede ise oraya gideriz.

Burhan Ceyhan K.: Biz elli bin liranın kararını verdik, ama bina için henüz karar vermedik. Yapılacak iş elli bin liralara toplama işidir. Bunları toplayarak Masonluğun temelindeki sarsılmayı durdurmalıyız. Para toplama işi bu bakımdan da önemlidir. Yakacık'taki arsayı satın fona eklemeliyiz. Aksi olursa, vergi mükellefi psikolojisine gireriz. Her halû kârda itici güç olarak bu parayı bir kenara koymalıyız.

Rahmi Tuncalp K.: İç İşleri Bakanlığı gaye dışındaki gayri menkullerin satılmasını isteyebilir. Onun için satmakta fayda vardır.

Nesip Aksüt K.: Bu hükümler evvelden beri var, Yakacık arsası huzurevi inşası için alınmıştır. Tüzüğümüzde gayelerimiz içinde bu husus da vardır.

Bü. Üs.: Satış için evvelce İç İşleri Bakanlığında izin almak mecburiyeti vardı. Ankara'daki yeri öyle satmıştık. Halen bu izin gerekiyor mu?

Suha Aksoy K.: Eski Yakacık güzel bir yerdir ve bizim arsamıza doğru geliyor. Bir de Ankara Asfaltına inen yerler var. Bu kısım değerlendirilip geliyor. Eğer kesin gerek yoksa, Yakacık arsamız çok değer kazanacağından beklemekte fayda vardır.

Suha Umur K.: Onu alırken Kardeşler huzurevi için para vermişlerdi, şimdi başka bir gaye için elden çıkaramayız.

Hüsamettin Aral K.: Zaruret vardır. Satmakta ve parayı peşinat olarak elde tutmakta yarar vardır. 4 - 5 yıl evvel 4.5 milyona teklif edilen arsaya bu gün 35 milyon istiyorlar. Arsa orada da değerlendirilir, başka yerde de.

Suat Ağaçgil K.: Toplumumuz parasal konularda çok hassas. Ne yaparsak, Büyük Kurulun dışında bir komite bu çalışmalarını yaparak bize getirirse daha isabetli olur.

Bekir Tantürk K.: Sadece faaliyet olsun diye satmak yanlışır.

Suha Aksoy K.: 25 numaralı binamızın tamirine 1958'lerde başladık, 200'er lira topladık. O günkü 200 lira bu gün 250 misli fark etti. Dolayısıyla, 50.000.- lira normaldir. Ancak İzmir'deki, Ankara'daki bi-

nalar için para topluyorlar, bir de bu gelirse, çok zorlamış oluruz. Önümüzde tatil var. Verenlerden alalım, kalanını da zaman içinde toplayalım. Alacağımız yer hakkında ketum davranalım. Başkalarının işine yaramayacak, fakat bizim işimize yarayacak yerleri araştıralım. Şu anda mevcut yerden kolay kolay ayrılamayız.

Bü. Üs.: Tekrar sizlerden rica ediyorum. Üstadı Muhteremlerle temas edip toplamaya sevk edin.

☆☆☆☆

6 Temmuz 1985 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

İsrail'de Türkçe çalışmak üzere kurulan NUR Muh. Locasının tahsis töreni

Bü. Üs.: İs'ad töreninin tarafımdan yapılmasını rica etmişler bizleri misafir olarak davet etmişlerdi.

Uçaktan inince, Büyük Sekreter başta olmak üzere, Kurucu Üstadı Muhterem ile on Kardeş ve eşleri benle eşimi karşıladılar. Aynı günün akşamı bir Kardeşin evinde kurucu Kardeşler ve Hemşirelerle birlikte yemek yedik. Ertesi günü öğleden sonra kuruluşun provası yapıldı; İsrail Büyük Üstadı bizi yemeğe davet etti.

Evvelce İzmir'de yaşayan Selim Adato Kardeşin bir davetinde bulduk. Çarşamba günü Sami Day ve diğer Kardeşler bizi Kudüs'e götürdüler.

Ertesi gün merasim yapıldı. İlk önce İsrail Büyük Üstadı Locayı açtı, bana İsrail Büyük Locasının Şeref Üyeliğini tevcih etti, bir madalya verdi ve çekici bana teslim etti. Ben de yeni Locanın tahsis törenini icra ettim. Merasim beş saat sürdü. Bütün Önceki Büyük Üstatlar gelmişti. Bir Önceki Büyük Üstat Arap'tı. Nur Muhterem Locası Üstadı Muhteremine çekici verdiğimde, bana Muhterem Locanın fahrî üyelik beratı ile bijusunu verdi. Gece yapılacak ziyafet Nur Muh. Locası sekreterinin o gün bir trafik kazasında ölmesi dolayısıyla, isteğim üzerine, iptal edildi.

Bu merasimden ilham alarak, Almanya'da Türkçe çalışan bir Locanın kurulması için Almanya'daki Kardeşlere şifahi mesaj yolladık.

Çukurova Locası

Büyük Üstat Çukurova Locası için bir binanın kiralandığını, senelik kira olarak 1.200.000.- liranın ödendiğini söyleyerek Kardeşlerin onayını istedi. Oylamak suretiyle bu onay ittifakla verildi.

Yangın:

Büyük Üstat İstanbul binasında "A" Mâbedinin içinin tamamen yandığını, tamir ve tefriş için 20 milyon lira gerektiğini söyleyerek bu konuyu da Kardeşlerin oyuna sundu. Paranın toplanması ittifakla kabul edildi. Suha Aksoy K. fahrî üyelerden 50.000.- liranın alınıp alınmayacağını sordu, alınmaması uygun görüldü.

Plak:

Bü. Üs.: Plak yapıldı, kapağı basılıyor. Yakında dağıtımaya hazır olacak. 15 Ekime kadar ödeyenlere 3500 lira, 15 Ekimden sonra ödeyenlere 5000 liradan satılacak.

☆☆☆☆

5 Ekim 1985 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Ankara ve İzmir binalarımızda toplantılarını tertip eden Yüksek Şûra'nın masraflara katılması:

Suha Umur K.: Benim ricam Büyük Görevliler Kurulunun bu hususta herhangi bir karar almamasıdır.

Cavit Yenicioğlu K.: Bu hususta yazılı bir karara gerek yoktur. Ancak miktarın artırılması uygundur.

Halit Arpaç K.: Büyük Loca ile Yüksek Şûra arasında resmî bir bağ yoktur, sadece yakınlığımız vardır. Parayı artırmak lâzım. Ayrı bir binada çalışmak mecburiyetindedir.

Cavit Yenicioğlu K.: Azalarının adedi üzerinden daha fazla para alalım.

Suha Aksoy K.: Masrafa iştirak payı artırılmalıdır. Başka çare yoktur.

Suha Umur K.: Masrafa iştirak payı iyi düşünölmelidir. Biz Ankara'daki DKD, Derneğinden para almıyoruz. Türkiye Fikir ve Kültür Derneğinden de para almayalım. Zaten binalarımızı ısıtıyoruz. Onlar da istifade etsinler.

DKD Derneğı ve kurucusu Nüvit Osmay Kardeşimiz

Nüvit Osmay K. (1910 - 1997) 1928 - 1931 yılları arasında Almanya'da burslu olarak mühendislik eğitimi gördü, TCDDY'nin çeşitli kademelerinde çalıştı, 1936 yılında ihtisas için tekrar Almanya'ya gittikten sonra, Eskişehir'de bir kaynakçı okulu açtı, Türk teknik literatürüne kaynakla ilgili ilk eserlerini kazandı. Eğitimi hep ön planda tutan Nüvit Osmay K., fotoğraf, radyo, matematik öğretimi, doğru meslek seçimi gibi konularda çeşitli kitaplar yayınladı. Hendrik Willem van Loon'un "İnsanlığın Tarihi" ve "İnsanlığın Kurtuluşu veya Toleransın Tarihi" adlı kitaplarını 1945 - 46 yıllarında Türkçe'ye çevirdi.

1946 - 48 yıllarında Lokomotif alımı için Amerika'ya giden Nüvit Osmay, orada Dale Carnegie'nin "Toplum Önünde Söz Söyleme" kurslarına katıldı ve memleketine döndükten sonra önce Halk Evlerinde, sonra da Türkiye Büyük Locasının Ankara Vâdi evinde verdiği halka dönük seminerlerle aynı konuyu "DKD" (Düşün - Konuş - Dinle) adıyla işledi. Bu isimde dernek kurdu. Ders aracı olarak kullandığı metinlerde Atatürkçü düşünce eğitimine ve Tevfik Fikret'in eserlerine ağırlık verdi. Para karşılığı alınmadan verdiği bu kurslardan 2000 kadar üniversiteli (hoca ve öğrenci) istifade etmiştir.

Nüvit Osmay K. 1969 yılında TCDDY'dan emekli olduktan sonra TUBİTAK'ın çıkardığı Bilim ve Teknik dergisinin editörlüğünü başarıyla on iki yıl boyunca sürdürmüştür. İkinci emekliliğinden sonra "Düşünce Atlası - Dünya Düşünürlerinde Seçme Özdeyişler", "İnsan Mühendisliği - Hayat Karşısında İnsan, Kendisi ve Çevresi" adlı eserleri yazmış, daha önce kitaplarını çevirmiş olduğu Hendrik van Loon'un "Johann Sebastian Bach'ın Zamani" ve çocuklar için yazmış olduğu 900 küsur sayfalık "Yaşamlar" (Lives) adlı kitaplarını da çevirmiştir.

Nüvit Osmay Kardeşin temel yaşam felsefesi olan "insan olmak" onun önemle üstünde durduğu hemen her şeyi özetler. O, insanları din, dil, ırk, cinsiyet farkı olmadan kabul ederdi ve öyle de yaşadı. Toplumun gelişmesinden herkesin sorumlu olduğunu ve çalışması gerektiğini düşünürdü ve kendi bunu maddi bir çıkar beklemeden, gönüllü olarak yapmıştır. Yakınlarına, kızlarına ve torununa eğitimin önemini, hoşgörüyü ve laik düşüncüyü kendi yaşamından örnekle öğretmiştir.

Nüvit Osmay Kardeş 18 Ocak 1951 tarihinde, Ankara'da, 015 numaralı Bilgi Muh. Locasında tekeris oldu, 28 Mart 1953 tarihinde Üstatlığa Yükseliş töreni yapıldı, 03 Mart 1990'da fahrî üye oldu, 12 Temmuz 1997'de de Ebedî Maşrık'a intikal etti.

Kemal Karamercan K.: Bizler her iki tarafın da üyesiyiz. Fakat kullanılan malzemenin bedeli ve eskime payı olarak bir karşılık alınmalıdır.

Alınacak gayri menkuller - piyango düzenlenmesi

Nesip Aksüt K.: Alınacak gayri menkullerle birlikte zilyetliğimize geçecek olan 30 numaralı gayri menkulün tapusu yoktur.

Burhan Ceyhan K.: İnşaat yapıyoruz, ama paramız yok. Bir eşya piyangosu yapmayı düşünüyoruz. Bu hususta Genel Merkezimizin bir yazı yazması icap eder. Biletleri önce Kardeşlerimize satacağız. Yirmi milyon satma potansiyelimiz var. Dört milyon ikramiye dağıtacağız.

Bü. Üs.: Böyle bir eşya piyangosunun tertip edilmesine Mason olarak taraftar değilim.

Suha Umur K.: Piyango Masonlar için hoş değildir. Ancak paraya ihtiyacımız olduğundan, mutlaka Kardeşler arasında kalmak şartıyla, piyango yapılabilir.

Can Arpaç K.: Piyangoyu tüm şubelere teşmil edelim, daha geniş ve istifadeli olur.

Suat Ağagil K.: Piyango bize yakışmaz. Bundan vazgeçelim, kendilerine İstanbul'dan yardım edelim.

Bekir Tantürk K.: İzmir inşaatını daha evvel konuştuk. Karar verildi. Hazıranda 7.5 - 8 milyon lira varken inşaaata başladık. Merkezden yardım bekliyorduk. Ankara'dan bir Kardeşimiz yardım etti. Müstahdem ve sekreterimiz onar bin lira yardımda bulundular. Müşkül durumda olan bir Kardeşimiz elli bin lirayı verdi. Binanın çatısını ve duvarlarını yapmak lâzım. 9.5 milyona acilen ihtiyacımız var.

Halil Mülküs K.: Bina bağışı Ankara'da zor olmaktadır. Ankara memur ve emekli şehri olduğundan, Kardeşlerin üzerine pek fazla gidemiyoruz. Bu yüzden müddeti uzatmakta fayda vardır. Elli bin liraları ancak bu surette alabiliriz.

Suha Aksoy K.: Bütün Kardeşler borçlarını vaktinde ödeseler bu iş hallolur. Piyangoya ihtiyaç yoktur.

Cavit Yenicioğlu K.: Acele olarak İzmir'in paraya ihtiyacı vardır. İzmir'e gerekli yardımı yapacağız. Ancak, bizim de, üç ay zarfında 70 milyon ödememiz lâzımdır.

Suha Umur K.: Elli bin liralaraın toplanmasında büyük endişelerim vardır.

Bü. Üs.: İstanbul ve İzmir'e bir yardım imkânı yoktur. Bu yüzden, İzmir'e piyango yapmak imkânını tanımak lâzım.

***Karar:** Bir karşı oya karşı, ekseriyetle, biletleri yalnız Masonlara satmak, geliri de İzmir binasına hasredilmek üzere, İzmir'e özel bir piyango nun tertibine izin verildi.*

Nokta Dergisinin anketi

Halil Mülküs K.: Bü. Üs. ve Bü. Üs. Kaymakamı tatilde iken, Ankara Üniversitesi Rektörünün masasında bir anket formu gördüm. Anketin mevzuu Türkiye'de önemli dernek ve kuruluşlar idi. Nokta Dergisi tarafından tertip edilmiş olan bu anket zımında, görüşme için bana müracaat edildi. Masonluğun yararına olduğuna kani olduğum için görüşmeyi kabul ettim. Dergi daha geniş bilgi istediğinden, Büyük Üstada müracaat etmelerinin lüzumunu belirttim.

Bü. Üs.: Beni acele Nokta dergisinden aradılar. Daha geniş bilgi istediler. Bir hanım telefonla müracaat etti. Talebim üzerine, suallerini

yazılı olarak verdi. Bu suallerin cevaplarını İstanbul'daki Büyük Kurul Üyeleri ve Sahir Erman K. imizle birlikte hazırladık.

Burhan Ceyhan K.: Bunun arkası gelecek, diğer dergiler de buna değinerek yazılar yazacaklardır. Hazırlanarak müşterek cevap verelim.

Moiz Berker K.: Bu hususlara Büyük Üstat cevap vermelidir, herkes değişik konuşmamalıdır.

Can Arpaç K.: Her Kardeş şahsen fikrini söyleyebilir mi? Meselâ Galip Kardam K., Akis dergisinde, "Ben Masonum" diye yazı serisi yayınladı. Buna cevaz var mıdır?

Burhan Ceyhan K.: Üniversitede Mason olduğumu biliyorlar. Bu hususta öğrenciler bana sorabilirler. Cevap vermeyecek miyim? Cevap vermemek mümkün değildir.

Suha Aksoy K.: Herkes her hususta konuşma veya yazılı beyanda bulunmamalıdır. Kargaşa olur.

Cavit Yenicioğlu K.: Vazifelerimiz meyanında Masonluğun neşir ve tanıtımı da vardır. Ancak Cemiyet adına konuşulmamalıdır.

Nesip Aksüt K.: Yayın konusunda Büyük Loca Tüzüğü'nün 28. maddesine göre:

"Türk Masonluğu adına yapılacak yayınları P. S. Bü. Üs. kontrol ederek gerekli müsaadeyi verir."

Suha Umur K.: Mason olmayan bir Fransız yazarı, Paul Dumont'u şahsen tanırım. Bana yazıları hususunda bir önsöz yazmamı rica etti. Ciddî bir makale olduğu aşikârdır. Ancak Attila İlhan Milliyet Gazetesinde bu yazıya değişik bir hava vererek eksik ve yanlış bir şekilde yayınlamıştır.

Balo

Kemal Karamercan K.: Balomuza smokin mecburiyetini muhakkak koymalıyız.

Yusuf Nomal K.: Smokin mecburiyetini bu kadar sıkı tutmayalım, hiç olmazsa siyah elbiseye müsaade edelim.

Yüksel Kazmirci K.: Mason balosunda smokin mecburi olmalıdır. Herkes Mason balosunu böyle bilmelidir.

Burhan Ceyhan K.: Smokin mecburiyeti çok katı bir kuraldır.

Karar: *Bü. Üs. smokin mecburiyetini oya koydu. Smokin mecburiyeti kabul edildi.*

☆☆☆☆

22 Aralık 1985 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Nesip Aksüt K.: Vitali Hakko K.in aidat ödememesi sebebiyle gayri muntazam ilân edilişi hata sonucu olmuştur.

Oylama yapıldı ve Vitali Hakko K. in intizama dönüşü oybirliği ile kabul edildi.

Bina - İnşaat

Her üç Vâdideki binaların inşaat durumu hakkında bilgi verildi. İstanbul'un 10 milyon, Ankara'nın 1 milyon, İzmir'in de 5 milyon lira acil ihtiyaçları olduğu belirtilerek, İzmir'in topladığı aidatları Merkeze yollamadan kendi bünyesinde kullanmak isteği görüşüldü.

Suha Umur K.: Biz inşaat işine hababam usulü başladık. Projeleri görmedik. Keşifleri görmedik. İstenen paralar da büyük paralardır. Bu paraları ne için istiyoruz, bunu bilmemiz gerek. Keşifleri ve bundan sonraki ihtiyaçları kesin olarak bilsek, daha sağlıklı karar veririz. Kaldı ki, parayı belli bir gaye için, arsa almak için topluyoruz. Bu gayenin dışında nasıl kullanabiliriz?

Orhan Alsaç K.: Karışıklık yanlış anlamadan gelmektedir. İşin prensibini bir yana koyarsak, tüm formaliteleri fiilen yerine getirmek çok zordur. Bir yandan binanın çatısı açılmıştır, durum acildir, öte yandan bir sürü formaliteyi tamamlamayı beklemek..... Ankara'daki proje için hem proje hem de keşif gönderilmiştir, ancak evdeki hesap çarşıya uymamıştır, enflasyon tüm proje ve keşifleri alt üst etmiştir.

Halil Mülküs K.: Ankara binasının 15.500.000.- liralık keşif özeti ayrıntılı olarak getirilmiştir ve bu kadar harcama da yapılmamıştır. Büyük Üstat emri gereği toplanacak para için bir zaman fasılası gere-

kir demiştik. Mâbedin iç tezyinatını kendiniz yapın denmişti, İstanbul binası yanınca, bu iş için toplanan parayı İstanbul'a yolladık. Esasen 1 milyon az, 2 milyon gerekli.

Bekir Tantürk K.: İzmir'in projesi geldi, keşfi gelmedi. Yeni görev döneminde ise ayrıca karar almaya gerek yok dendi..... Yangınlar, kararların yeterince desteklenmeyişi problemler yarattı. İzmir'de çatıyı açmıştık. Durabileceğimiz asgari nokta duvarların ve çatının yapılması, pencerelerin takılması olabilirdi. İçini sonra yürütürdük. Başta prensip kararımız ihtiyacın yarısının vâdiden, yarısının merkezden karşılanması şeklinde idi. Buna uyulmadı. İzmir'de yapabileceğimiz kadar vâdeli iş yapmaya çalıştık. 4.5 milyon lira kadar borcumuz var. Alacağımız para ancak bu borçlarımızı ödeyebilecektir.

Suha Umur K.: Bizden istenen bu paraları hangi fondan vereceğiz? Bütçeden vereceksek ne âlâ, arsa fonundan isteniyorsa, bu paranın sarf kararını biz veremeyiz. Bu para Büyük Üstat mesajıyla ve Büyük Üstat tarafından toplandı. Ayrıca, İstanbul'da arsa almak için toplanan bu parayı bina yapımına harcayamayız.

Karar: Yapılan oylamanın sonunda, İstanbul'a 10.000.000.- ve Ankara'ya 2.000.000.- lira sarf kararı alındı. İzmir'e ise, içinde buldukları nakit sıkıntısı nedeniyle, 7.500.000.- liralık kasa aktarması yapılmasına karar verildi. Suha Umur K., evvelce belirttiği nedenlerle, bu konuda kendisinde oy verme yetkisini görmediğini söyledi.

☆☆☆☆

1986

İzmir Binasının bitirilmesi için 15 milyon liranın Hazine'den verilmesi - Adayın başlayan muamelesi çekiç altı edilemez, skrütene kadar götürülür - Büyük Üstat temsilcilerine çekiç verilecek, Önceki Büyük Üstada verilmeyecek - Asa başlıklarının dizaynı - Büyük Üstat seçimi için kulis: İki yaşlı ve esprili Mason Sadettin Ozil ve Halit Arpaç arasındaki yazışmalar (Halit Arpaç: Süleyman Mâbedinde işçiler kargaşa içinde, bu hale sebep ehilsiz Ustâlar - Kötü ekimlerden iyi mahsul bekleme-yelim....) Sadettin Ozil'in Can Arpaç'a da yazdığı mektup - Dernekler Yasası nedeniyle ayrılmaya mecbur kalan Kardeşler (Masonik anayasamız Devletin kanunlarına mutlaka uymayı emreder) - Aleyhte konuşan olmayınca skrütene olumlu mütalâa eden Üs. Muh. - Nuruziya Sok. No. 23'ün satın alınabileceği müjdesi - Yakacık: huzurevi yapılamıyor, binalar yıkılıyor, suyumuz kurumuş! - Vakıf kurulması fikri - Ziya Umur ve Cavit Yenicioğlu arasında Büyük Üstatlık seçimi - Bir Ön. Bü. Üs. Şekûr Okten'in Ebedî Maşrık'a intikali, bu göreve Halit Arpaç K. in tekrar getirilmesi - Büyük Hasenat Emîni Hüsamettin Aral K.in vefatı üzerine Büyük Kurulda yapılan değişiklik, Tunç Timurkan Bü. Haz. Em. Yardımcısı oluyor - Gayri muntazam olmuş bir Kardeş Masonluk hakkında yazacağı kitap için yardım isteyince, "...bu kişi bizim için bir haricîdir. Biz ancak kendi Kardeşlerimizin yazacağı eserlere yardımcı olabiliriz" mantığı - Felsefi derecelerde görev alan K.ler, Büyük Locada görev almasınlar - Mimar Sinan Locasının iç tüzüğü Genel Kurulda kabul edildiği için ayrıcalığı vardır; devlet içinde devlet olunmaz - Ritüel uygulanmalarındaki farklılıklar - Balo - Tönü Blanş'lar için hemşirelere kıyafet mecburiyeti - Dış İşlerinde P2 Locası hakkında tahkikat - İskoçya gezisi - Kutsal Kitaplar hangi sayfada açılacak? - İngilizce ritüeller: Ankara ve İstanbul aynı ritüelleri kullanmıyor - Disiplin eksikliği; beş adet siyah bulun temiz sayıldığı skrüten - Mimar Sinan'da yayınlanan yazıların sansür edilmesi önerisi - Tönü Blanş'ları yeknesaklıktan kurtarma çabası - Demirci Efsanesi - Manisa'da hibe edilmek istenilen arsa - Skrüten adedine sınırlama getirme.

22 Şubat 1986 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Çalışma raporu hakkında görüşme

Binaların durumu

Bü. Üs. Şekûr Okten K. Her üç vadideki binaların son durumları hakkında bilgi verdi.

Bekir Tantürk K.: İzmir'deki inşaatın ikmali için 15.000.000.- lira-ya ihtiyaç bulunduğunu, Mâbet tezyinatının keşfi henüz tamamlanmadığı için de bunun kaç-ça çıkacağını belli olmadığını bildirdi.

Bü. Üs. İzmir binasının bitirilmesi için gerekli 15 milyon liraya sarf yetkisi verilmesi hususunda yönlere söz verdi.

Suha Aksoy K.: Sırf formalitelerin ikmali bakımından bir hesap özeti gerekiyor.

Suha Umur K.: İstanbul'a bina almak için para toplandı.

Bü. Üs.: Para İstanbul'a bina almak için toplanmadı, Bü. Üs. mesajı ile ihtiyaçlar için toplandı.

Suha Aksoy K.: Parayı değerlendirmek için bina ve arsaya yatırmak gerekir.

Suha Umur Kardeşin karşı oyu ile ekseriyetle İzmir'e 15 milyon TL verilmesi oylandı.

Basilacak kitaplar

Mimar Sinan'ın bütçesi hakkındaki levhası okundu. "Masonluk Nedir Ne Değildir" isimli eserin bastırılması hususunda görüşme açıldı. Suha Aksoy K. bu eserin telif hakkının yazarı olan Mithat Gürata K. ten satın alınmasını ve bedelinin defaten ödenmesini, gerektiğinde ise basılabileceğini söyledi.

Mithat Gürata'nın eserinin telif hakkının müellifinden satın alınmasına, gerekirse karar alınıp basılmasına, telif hakkı miktarının Bü. Üs. tarafından tayin edilmesine oy birliğiyle karar verildi.

Aynı şekilde, "1965 Olayları" adlı kitabın tükenen baskısının yenilenmesi konusu oy birliğiyle kabul edildi.

Skrüten

Halil Mülküs K.: Siyah bul atmak bir Masonun tabii hakkıdır, ancak bu hakkın katı bir şekilde tecellisi üzüntülere sebep olmaktadır.

Üstadı Muhteremlere çekiç altı hakkını tanımak yararlı olacaktır.

Suha Umur K.: Vaktiyle çekiç altı hakkının kaldırılması bir zaruretten doğmuştu. Konuyu realist yönden ele alırsak, bu defa başka bir gözle göreceğiz.

Can Arpaç K.: Tedbirleri ilândan önce almak gerekir, skrütenden vazgeçemeyiz, tatsız durumlara meyden verilmesin.

Orhan Alsaç K.: Arada sırada kötü uygulama olsa bile bunlar istisnaidir, oy vermeyi önleyemeyiz.

Suha Umur K.: Engelsizlik levhası iki yıl için muteberdir, levha iade edildiğinde, Loca sebebini bildirirse, ileride evvelce reddedilmiş olan haricî tekrar teklif edilemeyecektir.

Nesip Asüt K.: Harici vazgeçer, biz de bundan ötürü reddedersek, tuhaf olmaz mı? Kaldı ki, Dernekler Yasası bir aylık süre tanır, bu nedenle iki yıl bekleyemeyiz.

Cavit Yenicioğlu K.: Bir yandan iradesi dışında gelip gelmediğini soruyoruz, tekriste de vazgeçebilir diyoruz. Bunu iyi incelemeliyiz.

Rahmi Tuncalp K.: Tek tük olaylar için tüzük değiştirmeyelim. Aday bir talepte bulunmuştur. Bunu çekiç altı ile cevapsız bırakmak olmaz. Ama zorunlu nedenler varsa, veya vazgeçmişse, yazılı talepte bulunuyorsa, skrütene kadar götürmeyelim. Adaya "üyelik talebiniz daha sonra incelenmek üzere ertelenmiştir" diyebilir miyiz?

Halil Mülküs K.: İki yıl geçince Loca tüm evrakı geri göndersin. Skrüten yapıp yapmama Locanın işidir.

Moiz Berker K.: Bu münakaşa, yıllardır sürüp gider, yeni değişiklik münakaşayı gene bitirmeyecek. İstisnai vak'alar nedeniyle maddeyi değiştirmeyelim.

Orhan Alsaç K.: Vaz geçen kişi için tüzüğümüz hüküm koymamış, skrütene nasıl yaparız?

Suha Umur K.: Tüzüğümüz bizi bağlıyor. Ama konuştuğlarımız hep istisnalardır. Bazı hallerde esasen tahkikatı yapamayız, nulla osta'nın süresi dolar ve iş kendiliğinden biter.

Can Arpaç K.: Ya teklif sahibi vazgeçerse bu defa ne olur?

Hüsamettin Aral K.: Loca skrütene gidişi geciktirip işi kendi bünyesinde halledebilir.

Suha Aksoy K.: İki müşahhas misal veriyorum. Oylama yapılmalıdır. Tahkikatı sonuçlandıramamışsak, oylama yapılmalıdır. Localara ceberrut bir Büyük Kurul izlenimi vermeyelim. Ama eğer tahkikat usulünce ve gereğince bitmişse, skrüten yapılmalıdır. Evrakın Localarda bırakılması ise mahzurludur.

Bü. Üs.: Bütün işlemler bitmişse skrüten yapılır. Muamele bitmişse (ölüm, ikametgâh nakli, kendi arzusuyla ayrılma) skrüten yapılmayıp evrak Büyük Locaya iade edilir. Bu şekilde oylarınıza sunuyorum.

Oylama yapıldı. Öneri ekseriyetle kabul edildi.

Halil Mülküs K., yorum yapıldığını, konunun Genel Kurula gitmesi gerektiğini belirterek, muhalif kaldı.

Adi mütebenni üyelik

Bü. Üs.: Locaları rahatlatmak için bu konuyu halletmemiz gerekir.

Suha Umur K.: Başka obediyanlara üye olabiliriz, başka Locaya da mütebenni üye olabiliriz. Eğer Loca bundan şikâyetçi ise mütebenni üye kabul etmesin, almasın.

Suha Aksoy K.: Mütebenni üye, mütebenni olduğu Loca için Büyük Locaya belirli bir aidat farkı ödesin.

Kemal Karamercan K.: Tüzükte Locanın özel olarak para alma hakkı var ama, bu kanunî değil.

Bü. Üs.: Kanunî olmayan bu tahsilatı kanunî şekle sokalım: adî mütebenni üye aidatının yarısı kadar bir meblâğı, Hazineye teberru etsin.

Can Arpaç K.: Para konusunda daima istiyoruz. Paranın Büyük Locaya alınması o Locanın derdini halletmediği gibi, Büyük Locanın üzerine de şimşekleri çeker.

Teoman Güre K.: Katılma maddesini kaldıralım.

Büyük Üstat Suha Aksoy Kardeşin teklifini oyladı. Teklif ekseriyetle kabul edildi.

Ankara Lokaline alınan tablolar

Halil Mülküs K.: Ankara'da binamızda 2 tablo var. Bunları kopya eden bizden para istiyor, dava ediyor. 3.000.000.- lira istiyor. Vaktiyle kendisine para ödenmiş ama makbuz alınmamış.

Bü. Üs.: Vaktiyle tabloları yapan bu kişi ısrarımıza rağmen bizden para almamıştı, ben şahidim.

Halil Mülküs K.: Böyle bir davanın görülmesi bile bizim için kötüdür. Hukukçu Kardeşler sulh yolu önerdiler. Görüşülecek. Bir sınır koyalım, bu sınır içinde uzlaşalım.

Can Arpaç K.: Tablolarını alıp götürsün.

Bü. Üs. yetkinin Halil Mülküs K.'e verilmesini ve işi onun halletmesini oyladı, oy birliğiyle kabul edildi.

Önceki Büyük Üstada çekicin verilmesi

Hüsamettin Aral K.: Protokol ritüeline göre Önceki Bü. Üs.'a çekic verilmiyor, başka yerlerdeki ifadelerde bu konuda çelişki var.

Cavit Yenicioğlu K.: Eski ritüellerde sadece Önceki Büyük Üstadın yeri vardı, yeni ritüellerde ise değişiklik yapılırken, bazı atlamalar oldu, tetkike değer.

Moiz Berker K.: Önceki Büyük Üstadın artık aktif rolü kalmadığı için bu ifade konmuş olabilir.

Reşit Ata K.: Ben de aktif olmadığı için çekic verilmediğini sanıyorum. Buna ters olan diğer hüküm ve ifadeleri değiştirmeliyiz.

Bekir Tantürk K.: Büyük Üstat temsilcilerine, temsilcilik görevi

Büyük Üstat tarafından sürekli olarak verildiği nedeniyle, çekiç de her seferinde Bü. Üs. Temsilcisine verilmelidir.

Bü. Üs.: Evet, öyle olmalıdır. Ankara ve İzmir vâdilerinde duyurulsun.

Asa başlıkları

Yusuf Nomal K.: Asaların birbirine benzemesi için Büyük Üstat bir çalışma yapmamı istedi, bir mimar K.e çizdirttim, Bekir Kardeş de başlığı yaptırdı, Ankara ve İzmir'de bunlar kullanılmaktadır. İstanbul'da ise, başlığın usulsüz olduğunu söyleyen Kardeşler olduğundan bu başlık kullanılmıyor, açıklık getirmemiz lâzım.

Nesip Aksüt K.: Bu bijunun 1. Tören Üstadının değil, Koruyucunun bijusu olduğu söyleniyor.

Bekir Tantürk K.: Sungur Babaoğlu K. yurt dışına gidişinde bu bijuyu araştırma görevi kendisine verilmişti. Dışarıda görevler değişik, Babaoğlu K. bizdeki uygulamayı anlattı ve kendisine verilen örneği alıp getirdi, bu örneği çoğalttı.

Abdurrahman Erginsoy K.: Getirilen örnek uygun değildi, üzerinde bizim kullanmadığımız ve boynuz şeklinde bir amblem bulunuyor, bu amblemin dışında herhangi bir amblemin kullanılabileceğini bildirdiler.

☆☆☆☆

Ziya Umur'un Büyük Üstatlığı için kulis, Sadettin Ozil - Can Arpaç - Halit Arpaç

Eski İstanbul efendisi, mütevazı kişiliğiyle tebarüz etmiş, arşivimizde bulunan eski yazı ile yazılmış tüm önemli evrakı yeni yazıya çeviren Sadettin Ozil Kardeşimizin, Ziya Umur K.'in Büyük Üstat adaylığını desteklemeleri için Türk Masonluğuna iz bırakan baba - oğul Büyük Üstatlar Halit Arpaç ve Can Arpaç ile yazışmalarını buraya almayı uygun gördüm. Dili ve imlâyı aynen muhafaza ettim. 1935 öncesi Özkardeş Locası üyesi iki yaşlı, hasta, ama esprili Masonun yürekten gelen, özlem dolu, samimi ifadeleri de ayrıca bir Masonik sevgi, kardeşlik, sadakat ve vefa örneği.

SADETTİN OZİL

İstanbul, 9 Mart 1986

"Tarihsel" Halit Arpaç K.'im,

Bu satır'lar seni, İnşaaallah, sağlıklı ve rahat bir yaşam içinde bulacak, sana hasretlerimi ulaştıracaktır.

Beni sorar isen, son aylar'da daimî bir şekil'de barsak rahatsızlığından muztarip oldum, müşteki'yim. Adeta, hareket serbestliğini kaybettim, bir yer'e, bir taraf'a sözlü gidemiyor, çoğu defa hariç'de bulunduğum zaman, vakitli vakitsiz dönmeğe mecbur oluyorum. Denge'yi gaybetmiş durumdayım. Hayırlısı E.U.M.'dan. Rahmetli OSMAN'ın deyegeldiği gibi "El mukadder, lâyetegayyer..."

Sıra'sı gelmiş iken, bir az da dünya işi'nden, Süleyman Mâbedinden bahsedelim..... Önümüzde Bü.Üs. seçimi var. Namzed denemeleri her üç şehir'de yapıldı. Giden asker yerine bir yenisi gelmek istiyormuş..... şimdiki Bü.Üs. Kaymakamı.... MÜSAVAT'dan ZİYA B_ iki namzed'den biri... İstanbul'da her ikisi arası olan fark'ın beş altı rey olduğu, kat'î seçim'de bu fark'ın ZİYA lehine takarrur edebileceği, yine İzmir'de seçim'in Ziya lehinde tezahür ettiği, Ankara'da ise fark'ın Ziya aleyhine belirlendiği duyurulmuştur....

.... Ziya boş bir adam değil, okuduğunu hazmetmiş, mesleğinde belirgin, mevki sahibi, bilim dağıtıcısı, nihayet merhum bir Bü. Üs. ile senelerce bulunmuş, bulunduğu için tecrübeli ve bu bakımdan muvaffak olmağa namzed bir B.

Sevgili ve değerli oğul'una bir mektup iletmeni, eğer pek yakında yanı'na gelirse CAN'a açılması, CAN'ın Ankara'da delege'ler nezdinde müessir olmasını, ZİYA'nun muvaffakiyeti MÜSAVAT bakımından bir iftihar vesilesi olacağı bilinmelidir.

Ben, müsaadeniz ile, dünya'da oturmağa devam eden dört "kurucu" dan biri olarak bunu özledim, özlüyorum.... Muhakkak diğer üç "Kurucu" K.in de bana katılacakları, düşüncemi paylaşacakları, beni destekleyeceklerinden eminim.

Eş'i bulunmayan, sen, HALİD K.im, bir eski MÜSAVATÇI olarak,

düşün, taşın, kolları sıva...., senden rica ediyorum, bu iş'e ağırlığımı ver.

E.U.M. izin verir, bunamazsam, hep beraber MÜSAVAT'ın otuz-beşinci yaş yıl dönümünü MÜSAVAT'dan bir Bü.Üs. in çekiçi altında tes'id etmiş oluruz.....

Yanaklarından öperekden, K. dilek ve hasretlerim ile,

(imza)

Hanımefendi Hemşiremin ellerinden öper, tâzimlerimi arzederim.

Not: şahs'a mahsus olup, duyurulmamıştır.

☆☆☆☆

SADETTİN OZİL

İstanbul, 15 Mart 1986

Sevimli ve değerli CAN ARPAÇ , Ka.ime,

Bazen böyle "hâtif" den bir ses gelir, benimki de o misillu desem caiz...

Sevdiklerin ile birlikte yaşamınızın sağlık ve afiyetle süregeldiği ümid ve dileği yüreğimizde daima saklı....

Kendim'den kısaca bahsedersen, uzun zamandır "iç isale şebeke-si" inde mütemadî ve mütevali bir şekilde olan aksaklık dolayısıyla muhtaribim, hareket serbestliğim bozuldu; bu yüzden MÜSAVAT celselerine devamsızlığım üzüntü' ye vesile oluyor.

MÜSAVAT dedim de, bir az "Loca"ımızdan bahsetmek yerinde olacak. Pek tabîî, (höcre-i vasatiye) de bulunuyoruz.... Yakında Bü. Üs. seçimi var. İki namzed arz'ı hizmet etmişler. Biri MÜSAVAT mensubu ZİYA B. imiş. Gönül istiyor, (Kurucu) gönül'üm istiyor, Bü. Üs. çekicini, imkân ve fırsat olduğuna göre, biz'den bir emekdar eli'ne al-sın... Kaldı ki, MÜSAVAT'lı namzed sıradan biri değil, tanınmış bir

ilim adamı, bir (carrière académique) mensubu, iki ecnebi lisanına vakıf, bu itibarla dış münasebetleri olduğu gibi sağlayacak kifayet ve kabiliyet'de, ayrıca içerde Mas.ğün üst düzeyde idarî ve meslekî konularıyla, icablariyla yakından alakadar olmuş, uğraşmış, uzun yıllar, şimdi rahmetli bir Bü.Üs. yanında bilfiil çalışarak tecrübe ve bilgisini sağlamış, diğer taraftan EVREN'de kusursuz, tüm meziyetleri haiz bir kâmil insan olmadığına göre, ZİYA B.in de olduğu gibi, bu düşünceler çerçevesinde Bü.Üs.ğının düşünülmesi hatır'a geliyor. Sizin de bu vâdi'de ANKARA'da delegeler nezdinde sebkate edecek mües-sir teşebbüs ve emeğin, her halde olumlu yön'e ulaşacağından emin ve ümidvarım.

Bilvesile Hanımefendi Hemşiremizin ellerinden öper, tazimlerimi arz ederim. Sizi de iki yanağımızdan derâğuş ederim

K. sevgilerimle

(imza)

☆☆☆☆

Halit Arpaç'ın Sadettin Ozil'e yanıtı (elle yazılmış mektup):

17 Mart 1986

Yarım asırdır Kardeşliğe leke düşürmeyen büyük ve
kâmil insan,
Sadettin Ozil Özkardeşim⁹⁵

9 Mart tarihli mektubunu aldım. Bu satır'ları sağlıklı ve huzur içinde yazmaya başladım, amma hasretin içimi yakıyor.

Sana musallat olan barsak rahatsızlığı bende kabızlık halinde. Kendine mahsus huzursuzluğu içindeyim, yaş 81

Süleyman Mâbedinde işçiler kargaşa içinde, bu hale sebep ehilsiz Ustalar. Bu keşmekeş İzmir'i de eline aldı. Ulu Mimar, Akıl - Hikmeti ve ikinci derece felsefesinin hâkîmiyetini sağlasın. Amin....

⁹⁵ İkisi de kapanıştan önce "Özkardeşler" Locasının üyeleriydiler.

Buradan tam gelinirse 27 reyden 20'si Ziya'ya, İnşallah yanılmam.

Sevgili ve akıllı oğluma bir şey söyleyemem.... Onun Masonluk ve Müsavat aşkını bu hale getirenleri, söyler ise, kendinden öğren, bunları saymak bana düşmez.

Bununla beraber Ankara'dan güvendiğim en az 10 rey Müsavat için var, gergi⁹⁶ yapıldı.

İç politikalar ne gösterecek, Nisanda ortaya dökülecek, göreceğiz. Bence İstanbul'da etkin çalışmak lâzım. Ankara yüksek derecelilerden murhas olanları tek tek işlemek yararlı olur....

Madem ki iki Müsavatlı, Sen ve Ben (Özkardeşli) varız, var olduğumuz müddetçe Masonluğun, Hür, Eşid, Adil düşünme davasında.... ayakta kalacaktır.

Kötü ekimlerden iyi mahsul beklemeyelim....

Seni kucaklar, kavuşmamızı Yaradandan niyaz ederim.

E. U. M. a temenine katılır, Müsavat'ın kırkınıcı⁹⁷ yılını dilediğin gibi kutlarız.

Sayın Hemşireme içli saygı ve sevgilerimi sunarım.

Seni tekrar tekrar sevgi ile kucaklarım,

(imza)

(Ketumiyete ben de sadığım)

☆☆☆☆

5 Nisan 1986 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Yeni Dernekler Yasasının getirdikleri

Bekir Tantürk K.: Pek çok problemimiz var. Dernekler Kanunu uygulamasından dolayı bir çok Kardeşi kaybettik. Tebliğ çıkarma zorluğunda olmayan Bakanlıklar dahi çıkardıkları tebliğler, veya ge-

⁹⁶ Metinde "gergi" Belki de gereği olmalı!

⁹⁷ Artırma var. Sadettin Ozil 35. yılı ümit ediyordu, Halit Arpaç çitayı 40. yıla çıkarıyor.

nelgeler nedeniyle bazı Kardeşlerimiz ayrıldılar. Oysa genelgeleri resmen bilemeyiz; meselâ Milli Eğitim Bakanlığı mensuplarını alabileceğimizi sanıyorum.

Bü. Üs.: Milli Eğitim Bakanlığının da Kanunda sayıldığını hatırlatırım.

Bekir Tantürk K.: Kanun "*tebliğ çıkarır*" diyor; meselâ Milli Savunma Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı tebliğ çıkardılar, Milli Eğitim ise tebliğ çıkarmayarak, bir dahili genelge ile işi bitirdi.

Nesip Aksüt K.: Milli Eğitim Bakanlığı, mensuplarının HANGİ Derneklere üye olabileceğini bildirmediğine göre, yani tebliğ çıkarılmadığına göre, hiçbiri izin vermiyor demektir.

Halit Arpaç K.: Masonik anayasamız Devlete kanunlarına mutlak uymayı emreder, muvazaalı işlere katılmayalım.

Bü. Üs.: Milli Eğitim Bakanlığının durumunu tetkik edelim.

Muvazaalı skrüten

Rahmi Tuncalp K.: Dikmen Muhterem Locasında bir haricinin skrütünü yapılacakken, bazı Kardeşler menfi görüş beyan etmişler, ama o gün oylama yapılmamış. Daha sonra bu harici ile benzer durumdaki bir başka haricinin skrütenleri ara toplantıda yapılmış, bu toplantının davetiyeleri de geç yollanmış. Skrüten öncesi, Üstadı Muhterem aleyhte söz isteyen olup olmadığını sormuş, söz isteyen çıkmayınca da, skrüten kutusunu dolaştırmayıp sonucu müsbet olarak kabul etmiş.

Bü. Üs.: Konunun üzerinde durmalıyız. Skrütenin yapılıp yapılmadığını tahkik ettirelim, Büyük Müfettişe soralım.

Önceki Büyük Üstat Fotoğrafları

Abdurrahman Erginsoy K.: Bazı Büyük Üstatların fotoğraflarının bulunmadığını, meselâ Cavit Bey'in, Fuat Hulûsi Demirelli ve Fikret Takiyüddin Kardeşlerin, ve belki de başkalarının fotoğrafları noksan dır.

Bü. Üs.: Abdurrahman Erginsoy K. bu işi tamamlasın.

Abdurrahman Erginsoy K.: Bir de "Meşhur Masonlar" kitapçığının da yazar Tolstoy'un Mason olduğu yazılı, oysa Mason olan başka bir Tolstoy'dur.

☆☆☆☆

Türkiye Büyük Locasının 26 Nisan 1986 Konvanı

Levent Aksüt K.: Pek Sayın Büyük Üstada ve Büyük Kurul'a Çalışma Raporu sebebiyle teşekkür ederim.

Geçen yılki yangından sonra çok zor günler geçirdik. Binamızın geçen yılki acı görünümünden bu hale getirilmesi memnuniyet vericidir. Ayrıca, 50.000.- liralara için uzun konuşmalar yapılmıştı. Büyük Kurul bunu da halletti ve arkadaki gayri menkuller satın alındı. Teşekkür ederiz. Ankara ve İzmir binalarımıza yapılan ilâveler ile başanlı balo da memnuniyet vericidir.

Üner Birkan K.: Yapılan Masonik plakla ilgili bilgiye çalışma raporunda rastlayamıyoruz. Aydınlatılırsak memnun oluruz.

Toplantının bu anında Önceki Bü. Üs. Necdet Egeran K. geldi ve merasimle yerini aldı.

Eralp Özgen K.: Büyük Hatip Raporunda konuşma konularının neler olması gerektiği belirtiliyor. Bence bu eksiktir. Siyaset yasağına özellikle saygı göstermek şartı ile Yurt sorunlarına değinen konuşmalar da gerekir. Ayrıca, bence katılmalar Localar arası ilişkileri artırdığı için teşvik edilmelidir. Oysa, malî engel getiriliyor

Okan Işın K.: Ritüellerimizde son yıllarda yapılan ufak değişiklikler çoğalmaktadır. Böylece ritüellerimiz şiirsel bütünlük ve terminolojilerini kaybediyor. Bu bütünlük içinde ritüellerin yeniden ele alınarak düzenlenmesini diliyorum. Ayrıca, Mimar Sinan Dergisinin yabancı obediyanlardaki benzerleri gibi araştırmaya ağırlık vermesini ve vadilerde yapılan araştırmaların da Mimar Sinan' da yer almasını diliyorum.

Üner Birkan K.: Mali raporun 6.sayfasında yer alan emekli ve memur K. lere uygulanacak objektif kriterlerden kastın ne olduğunu öğrenmek istiyorum.

Suha Aksoy K.: Objektif kriterlerden önce konuyu açıklayacağım: Bu konu herhangi bir karar alınsın diye değil kulaklarda bulunsun diye buraya kondu. Bütün bir yıl bütün Kardeşler düşünecekler. Ertesi yıl ise ele alınabilir. Bu konuyu getirmemizin sebebi şu: Hiç kimseye yardım söz konusu değildir. Memur kesimi ülkemizde aydınların büyük kısmını teşkil ediyor. Bunlar aramıza girmek için gerekli parayı veremiyorlar. Bu indirim fikri memurları alabilmek için getirilmektedir. Memur kelimesi geniş anlamlıdır. Devlet memuru da memurdur, özel sektörün üst düzeyinde çalışan da memurdur. Objektif kriterden kasıt işte bu değerlendirme ve kesin çizgiyi çizemilmedir. Personel giderlerinin artış sebepleri arasında sayıca çoğalmanın yanında başka illere yayılma da vardır. Kiralar da öyle. Eskiden sadece Nuruziya Sokak 23 numaralı arsa kiralanıyordu. Sonra kiralara Bursa katıldı, şimdi Adana da katılmış bulunuyor.

Bü. Üs.: Temsil ödeneğinin artırılmasının sebebi İskoçya Büyük Locasının 250. kuruluş yıldönümüne katılabilmek içindir. Bu arada Nuruziya Sokak 23 numaralı arsayı satın alma ihtimalimizin çok yakın ve kuvvetli olduğunu da söyleyeyim.

Seçimler

Bü. Üs. Şekûr Okten K. 5 yıldır kendisiyle çalışan Büyük Kurul üyelerine teşekkür ettikten sonra seçimlere geçildi. Namzetler Cavit Yenicioğlu ve Ziya Umur Kardeşlerdi. İlk tur oylamada Cavit Yenicioğlu K. seçildi ve is'adı yapıldı.

Büyük Sekreterliğe Nesip Aksüt K. Ve Büyük Hazine Eminliğine Kemal Karamercan K. Seçildiler.

Diğer seçilenler: Suha Aksoy, Suat Ağagil, Abdurrahman Erginsoy, Hüsamettin Aral, Suha Umur, Reşit Ata, Sadi Aral, Yusuf Nomal, Halil Mülküs, Orhan Alsaç, Can Arpaç, Teoman Güre, Rahmi Tuncalp, Tuncay Kesim, Bekir Tantürk, Halil İyigün ve Burhan Ceyhan Kardeşler.

Yeni Binalar

Oktay Emet K.: İstanbul'da yeni satın alınan yerler için bütün vâdilere krokiler gönderilsin, Mimar Kardeşler çalışma yapsınlar.

Nesip Aksüt K.: Alınan binaların rölöveleri yapıldı. 23 no.lu arsayı da alınca tümü için avan proje yapılır.

Tankut Ünal K.: Burası sit alanıdır. Anıtlar Yüksek Kurulu tescil eder ve gruplandırır. Bunun da bilinmesi gerekir. Ben de Anıtlar Yüksek Kurulunda bulunuyorum.

Ekrem Güven K.: Artık aadatla yaşayamıyoruz. O halde bir yan kazanç gereklidir. Bunun yolunu ben gösteremem. Ama niyet edersek buluruz.

Cavit
YENİCİOĞLU
(1910 -)

Bü. Üs.:
1986 - 1988

Büyük Kurulda görev süresi

Mustafa Nesimzade K.: *(Teklif edildiği gibi)* tüm Bü. Kurul üyelerinin iki dönem sonra ayrılmalarını tasvip etmiyorum. Tersine, aynı görevi yapmasın ama, Kurulda kalsın ve daha üst görevlere doğru yetiştirilsin.

Bü. Üs.: Bu konu çok tezekkür edilmiştir. Birbirinin aksi olan görüşleri savunan K.ler olmuştur. Tecrübeli K.ler bir süre Kurul dışında kalıp sonra gene seçilmişlerdir. Tüzüklerde sık sık değişiklik yapınca, hatalar sonradan meydana çıkıyor. Dolayısı ile her talebi yerine getirmek mümkün olamıyor.

Yakacık

Tuncay Uslu K.: Yakacık' da yıllar önce bir tetkikat yaptık ve fizibilite raporu hazırladık. Sonra da bu yeri satın aldık. O zamandan beri bu yer olduğu gibi durmaktadır. Suyumuz kurumuş, müstemilat yıkılıyor. Bina harap olmuş. Bugün o arazi çok değerlidir. Toplu konut yasasından yararlanacak müesseselere satabiliriz. Ama asıl gaye huzurevi tesisi idi. Bu elimizde olan büyük bir maddi değer ve imkândır.

Bü. Üs.: Burası eskiden çok ucuza ve huzurevi yapmak niyetiyle alınmıştı. Ama huzurevlerinin şehir içinde yapıldığını bir Kardeş Genel Kurul'da misalleriyle anlattı. Hakikatte de öyledir. Sonuçta huzurevi olarak kullanamayacağız. Bugün değerli bir yerdir.

Masonik Vakıf

Yusuf Nomal K.: Türkiye'de Masonluk epey eskidir. Bu mesleğe bağlı Kardeşler ölüme bağlı tasarruf olarak bugüne kadar hiç bir şey bırakmamışlardır. Oysa, yeni kurulan dini amaçlı bir vakıf birkaç milyarlık varlık edinivermiştir. Bir organizasyon içinde bunu gerçekleştirebiliriz.

İnşaat faaliyeti - piyango

Bü. Üs.: Yıllardır düşünüp yapamadığımız bazı şeyler bu devrede tahakkuk etti. Üç Vâdide de imar hamlelerimiz oldu. İzmir, büyük

para sıkıntısına rağmen, güzel bir ilâve yaptı. Ama gene de noksan. İzmir Vâdisi her çareye başvurdu. Hatta bir de piyango tertip etti. Bir miktar bilet daha var. Süresi 23 Aralık'a uzatıldı. Ankara da binasının çatısını kapatıp irtifa farkına 2 kat sığdırdı. Böylece bir mâbet ve bir misafir barınağı yaptı. Bu odalardan her Kardeş istifade edebilir.

Semih Alpad K.: Şimdi bir kese dolaştıralım. Her Kardeş 5.000.- liradan az olmamak üzere para atsın ve bunu İzmir'e verelim.

Bü. Üs.: Aslında İstanbul, Ankara, İzmir diye ayırmamak gerekir. Türk Masonluğunun binaları arasında ayırım olamaz, hepsi bizimdir.

Büyük Görevliler Kurulunda Değişiklik

Bir Önceki Büyük Üstat Şekûr Okten K. 30 Mayıs 1986 tarihinde Ebedî Maşrık'a intikal etti. Boşalan Önceki Büyük Üstat görevi tekrar En Muh. Halit Arpaç K.'e tevdi edildi. Halit Arpaç K. yemin ederek Büyük Görevliler Kuruluna katıldı.

Büyük Hasenat Emini Hüsamettin Aral Kardeşin vefatı üzerine, Büyük Üstat, Büyük Loca Tüzüğü'nün 19. maddesi gereğince, Büyük Görevliler Kuruluna Tunç Timurkan Kardeşi tayin etti.

Büyük Hazine Emini Yardımcısı Yusuf Nomal K. Büyük Hasenat Eminliğine, Tunç Timurkan K. de Büyük Hazine Emini Yardımcılığına getirildi.

Çalışma Raporu

Bina ve inşaat işleri

A- İstanbul Vâdisi

a) "A" Mâbedinin restorasyonu tamamlandı ve 21 Mart 1986 tarihinde çalışmalara açıldı, Genel Kurul bu mâbette yapıldı.

b) Büyük yemek salonunun, giriş hollerinin, merdiven ve koridorların da restorasyonu tamamlandı.

c) Yangından hasar gören "B" Mâbedi 28 Kasım 1986'da çalışmalara açıldı.

d) Bir daire şeklinde yeniden tanzim edilen altı adet düşünce odası (*tefekür hüccesi*) çalışmalara tahsis edildi.

e) Alt kat yemek salonunun restorasyonu için hazırlıklar yapılmaktadır.

f) Eski Çiçekçi Sokağında yeni alınan binalar kısmen boşaltıldı, bir kaç dava devam etmektedir.

g) 21 ve 15 numaralı binalarımızın arasında kalan 23 numaralı arsanın alınması için temaslar sürmektedir.

h) Arsa vaziyeti katileştikten sonra, bütün gayri menkullerimiz nazara alınmak suretiyle Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locasına yakışır yeni bir binanın yapılması için projeler hazırlanarak en uygun olanının tatbikine geçilecektir.

*İstanbul Vadisi
Masonik
Mahfelinin 1986
yılında yeniden
inşa edilerek
hizmete açılan
A Mabedinden
görünüm*

Yeni bina tamamlandığında, Mâbetleri, kütüphane, okuma ve istirahat salonlarını ve her mâbet için bir yemek salonunu, icabında yemek ve konferans salonu olarak kullanılabilir büyük bir salonu ve diğer tesisleri içerecek şekilde planlanacaktır.

B- Ankara Vâdisi

a) Ankara binasında yapılan ilâve inşaat bitirilmiş olup eksik olan ısıtma ve havalandırma tesisatı en kısa zamanda tamamlanacaktır.

b) Adana'da çalışan Çukurova Muh. Locası için bir bina alınmasına teşebbüs edilmiştir. İşlemler devam etmektedir.

C- İzmir Vâdisi

İzmir Vâdisindeki binamızda yapılan ilâve inşaat tamamlanmış, iki yeni mâbet kazanılmıştır.

Matrikül hareketleri:

8 Mart 1985 ile 11 Mart 1986 tarihleri arasında 467 tekris ve 38 intizam dönüşle toplam 505 katılma ile 25 istifa, 66 gayri muntazam ilânı ve 39 ölümler net artış 375 oldu. 11 Mart 1986 tarihinde toplam Kardeş sayısı % 7 artışla 5618'e ulaştı.

Bu dönem içinde 661 Engelsizlik Levhası muameleye kondu, buna mukabil 112 haricî muamelesi durduruldu.

☆☆☆☆

17 Mayıs 1986 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Masonluğa bağışları teşvik etmek

Yusuf Nomal K.: Türkiye'de uzun yıllardır Masonluk var, ama hiç büyük bağış yok. Bunun zeminini hazırlayalım. Bir vakıf kurulabilir. Tüzük tadili ileride gerçekleştirilebilir.

Nesip Aksüt K.: Bizim bağış almamıza engel yok, yeter ki bağışlayan olsun.

Yusuf Nomal K.: Konuyu ortaya getirirsek, hafızalarda yer ettirirsek, veren olur.

Can Arpaç K.: Bir levha yazıp teşvik edebiliriz. Bağışta bulunanların adları bir plakete yazılarak, ve sair suretlerle, adlarının yaşatılması teşvik edici olur.

Bü. Üs.: Kardeşlere duyuralım.

Bekir Tantürk K.: Fikri destekliyorum, ama zamanı iyi seçelim. Dolaylı olarak fikri duyurup ayakta tutabiliriz. Sonbaharda levha yazılmasın.

Konvan - Genel Kurul

Bekir Tantürk K.: Konvana ait toplantı davetiyesinde Genel Kurul tabirini kullanmayalım. Dernekler Kanunu ile tezada düşmeyelim.

Masonik Ansiklopedi

Eski bir Kardeşin Masonik bir ansiklopedi için istediği bilgilere ait mektubu okundu.

Halil Mülküs K.: Cevap vermezsek, yalan, yanlış bilgiler olacak. Eğer asgari bilgi verirsek, yanlışları önlemiş oluruz.

Ön. Bü. Üs. Şekûr Okten K.: O kişi zaten gerekli bilgileri alacak. Yazılı cevap vermeyelim. Bekir K. şifahi bilgi versin.

Bü. Üs.: Gayri muntazam kişilerle bu tarz kişisel ilişkiler dahi gayri muntazam sayılmamıza sebep olabilir. Ayrıca, Kardeşlerimizin isimlerini vermeye yetkili değiliz.

Bekir Tantürk K.: Bu kişi ciddi bir adamdır. Sıradan bir kişi değildir. Ona açıkça, sadece Büyük Üstadın adını al, diğer Kardeşlerin adlarını isteme desek, gizlice elde edip basmayacağına inanıyorum.

Suha Aksoy K.: Bu kişi bizim için bir haricîdir. Biz ancak kendi Kardeşlerimizin yazacağı eserlere yardımcı olabiliriz. Bu kişiye yardım etmeyi doğru bulmuyorum.

Halil Mülküs K.: Bizden samimiyetle bilgi isteyene bilgi verirsek, saçma sapan yayınları önlemiş oluruz.

Karar: Bilgi yardımı isteyen haricî yazara Büyük Kurul üyelerinin ve Loca adlarının verilmesi kabul edildi.

Felsefi derecelerde görev almak

Can Arpaç K.: Büyük Görevliler Kurulu üyesi olarak Felsefi Derecelerde görev alınıp alınmaması konusunu gelecek gündemlerde görüşmeyi teklif ediyorum.

Bü. Üs.: LGT'de hangi vazifelerin başka görevlerle birleşemeyeceği belirtilmiştir. Bu konu orada yok, ama meselâ bir Üstadı Muhterem Yüksek Şûra'da görev alsa, iki ayrı kuruluşa itaat edeceğine dair yemin ediyor. Bu bir çelişkidir. Bence, Büyük Kurul üyeleri, Üstadı Muhteremler, Nâzırlar Yüksek Şûra'da görev almamalıdır.

12 Temmuz 1986 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Mimar Sinan Locasının İç Tüzüğü üzerine ön görüşme

Halil Mülküs K.: BLT 78'e göre Kültür Komitemiz var. Mimar Sinan Locası da bu komitenin emrinde çalışabilir. Evvel emirde yeniden kodifikasyonu yapılsın. Her madde yeniden ele alınıp yeniden tanzim edilsin. Tüzükte pek çok hukukî hata var, bunları düzeltelim.

Bü. Üs.: Mimar Sinan Locasının emek verip hazırladığı bir tasarı var. Bunu bir kalemde silemeyiz. Görüşmeler de çok uzayacak, sonuçta varmak güç olacak, işin içinden çıkamayacağız. Ama, her birimiz yazılı olarak düşüncelerimizi bildirirsek, Komite daha rahat çalışır. Komitenin hazırlayacağı rapor üzerinde görüşmek daha faydalı olur.

Can Arpaç K.: Bu şekilde iş kolaylaşır. Hiç olmazsa Vâdiler görüşlerini bir araya getirsin, sonra bunlar birleştirilsin.

Suha Umur K.: Bu fikirlere iştirak etmiyorum. Bu tüzüğün adı, her ne kadar İç Tüzük ise de, diğer Localar için olduğu gibi değildir. Genel Kurulda kabul edilmiştir. Bu tüzük Localar Genel Tüzüğü gibidir, diğer Locaların iç tüzükleri ile alâkası yoktur. Kabulü Genel Kurulda yapılmıştır. Mimar Sinan Locası, bildiğiniz gibi, bir ihtisas ko-

mitesidir. Mimar Sinan Locasına girebilmek için Mason olmak yetmez, lisan bilmek, araştırma yapabilecek vasıflara sahip olmak gibi şartlar aranır. Biz bu tüzükte tâdilât yapamayız. Mimar Sinan Locasına iade ederek, "şu şekilde tâdilât yapın" deriz. Yoksa Halil Kardeşimin dediği gibi tâdilât yapmamız Genel Kurulun kabul ettiği tüzüğün son maddesine aykırı olur.

Kemal Karamercan K.: Evvela hazırlanan iç tüzük değil, tasarıdır. 1965'e atıf var. Oysa 1972'de de LGT kabul edilince evvelki tüm tüzükler iptal edilmiş oluyor. o halde bu tüzük keenlemeyekündür⁹⁸. Buraya bu konunun gelmesi ise bir patent alma gayesi ile ilgiliydi, diğer Localar gibi bir tüzüğe sahip olunmak isteniyordu. Bugün ise, tamamen aksi bir mütalâa ile karşılaşmış bulunuyoruz. Mimar Sinan Locasının tüzüğü de diğer Localar gibi hazırlanır ve Büyük Görevliler Kurulu tarafından tetkik ve tasvip edildikten sonra yürürlüğe girer. Mimar Sinan Locasına araştırma görevi verilmesi ve ayrıca bu Locanın Büyük Görevliler Kurulunun direktifleri dairesinde yayın görevini sürdürmesi uygun olur.

Reşit Ata K.: Mimar Sinan Locasındaki Kardeşlerimizin çalışmaları takdire şayandır, Mimar Sinan'ın mevcudiyetinin de ne kadar elzem olduğu biliniyor. Biz her şeyi usullerimize göre yapmak gayesi ile bu tüzüğü tetkik etmekteyiz. Kemal Kardeşimin dediği gibi, o zaman akla gelmeyen detaylar bugün problem oluyor. Gerek eski tüzükte ve gerekse yeni tasarıda, LGT ve BLT ye aykırı maddeler var. Tüzük tâdili konusuna gelince ben şöyle düşünürüm: Bir tüzük bir Loca tarafından tanzim edilecek, Büyük Görevliler Kurulu veya Genel Kurulda tetkik edilecek, icap ederse onaylanacak, ancak tâdilâne söz sahibi olunamayacak. Böyle şey olmaz. Bu devlet içinde devlet olmak demektir. Tüzüğün LGT ve BLT ye tam uygunluğunun temini, ve gerekirse bu tüzüklere Mimar Sinan Locası ile ilgili hüküm konulmasını muvafık görürüm.

Tuncay Kesim K.: Mimar Sinan Locası kuruluş mesnedini BLT'nin 78. maddesinden alıyor. BLT ile LGT tüzükler arasındaki farklılıkları ve münasebetleri tesbit etmiştir. BLT ile LGT'deki her türlü değişiklikler Genel Kurulda görüşülerek karara bağlanır. İç tüzüklerle ilgili hükümler BLT'nin 64 ve 16/h maddelerinde tanzim edil-

⁹⁸ Keenlemeyekûn: Sanki yokmuş, hiç yokmuş, hiç olmamış gibi.

miştir. Burada Büyük Görevliler Kurulunun onayı ile yürürlüğe gireceği hükmü getirilmiştir. Bu hükümler iç tüzük bakımından Localar arasında bir ayırım yapmamaktadır. İster Mimar Sinan Locasının iç tüzüğü olsun, ister "X" Locasının iç tüzüğü olsun, bir ayırım yoktur. İç tüzükler LGT ve BLT ye aykırı hükümler ihtiva etmedikçe, Büyük Görevliler Kurulunca tasdik edilecektir.

Binaenaleyh, bu konunun Genel Kurul konusu olmadığını arz etmek istiyorum.

İkinci olarak arz etmek istediğim husus da 75. maddede yazılı komitelerle ilgilidir. Bu maddede komiteler için, kendileri tarafından yönetmelik hazırlanacağı ve Büyük Görevliler Kurulunun onayı ile yürürlüğe gireceği yazılıdır. Acaba bu yönetmelikler yapılmış mıdır? Varsa, bilgi edinmek için, bunları görmek isterim.

Halil Mülküs K.: Özellikle BLT'nin 78. maddesi üzerinde durmak istiyorum. Bu maddeye göre Mimar Sinan Locası lâiyüsel⁹⁹ değildir. Bu maddenin özelliği lâiyüsel olmayı gerektirmez. Bir Büyük Üstat Mimar Sinan'ın toplantısına katılacak, ne söz ne de oy hakkı olacak. Böyle şey olmaz.

Suha Umur K.: Mimar Sinan Locası iç tüzüğünün Genel Kuruldan geçmesi ve tasdik edilmesi şarttır. Bu iç tüzüğün diğer locaların iç tüzükleriyle alâkası yoktur.... Mimar Sinan Locası diğer Localardan farklıdır. Mimar Sinan Locasında vazife alan Kardeşler kendi Localarında ayrıca vazife alabilirler. Mimar Sinan Locası üyesi olarak aidat ödemezler. Mimar Sinan Locasına üye olabilmek için bazı şartlar aranır, bunlar LGT'de olmayan hususlar.

Büyük Görevliler Kurulu bu farklılıklara rağmen iç tüzüğü tasdik ederse, Localar Genel Tüzüğüne aykırı hareket etmiş olur. Onun için bu tüzüğü Genel Kurulun tasdik etmesi lâzımdır.

Halil Mülküs K.: 1965'den sonra 1972 yılında kabul edilen BLT'nin 78. maddesi Mimar Sinan Locasının durumunu tesbit etmiştir. Bu Loca, Kültür Komitesine bağlı olarak Masonik araştırma ve yayın işlerini yürütür.

⁹⁹ *Lâiyüsel: mesul olmaz, sorulmaz*

Suha Umur K.: Tüzükte BÖYLE BİR MADDE YOKTUR. Mimar Sinan İç Tüzüğü evvelce Genel Kurulda kabul edilmiştir. Başka bir şey söylemeyeceğim.

Kemal Karamercan K.: Kanaatıma göre bu münakaşaların çıkmasına sebep var. Mimar Sinan Locası haddi zatında bir Loca değil, bir yayın komitesidir. Bir araştırma kuruludur. Ama, İngiltere'den esinlenerek Loca denmiştir. Şahsi kanaatıma göre, Loca ve Muhterem Loca denilmemelidir. Münakaşa sebebi Loca denmesinden çıkmaktadır. Buna diğer komitelere gibi, "Araştırma ve Yayın Komitesi" denebilirdi. Büyük Üstat, Büyük Üstat Kaymakamı, Büyük Üstat Temsilcisi için lütfetmişler, toplantıda söz alabilir demişler. Ancak oylamaya katılamazlar denmiş. Böyle şey olmaz. Bu, kendini Büyük Loca gibi görmektir. Bu sebeplerle Mimar Sinan Locasının LGT'ye uygun şekilde getirilmesi lâzımdır.

Suha Aksoy K.: Asıl üstünde durulacak konu, Büyük Görevliler Kurulu üyeleri üzerinde bir oluşum yaratılmamasıdır. Bizim memlekette verilen her muhtariyet istiklâlê dönüşmek istidadındadır. Bizim en fazla hassasiyetle üzerinde duracağımız konu, birliğimizin sapaşlam muhafazasıdır.

Bu yüzdendir ki Bölge Localarını kaldırdık. Nerede ikinci bir güç oluşturulursa, o güç Büyük Locaya karşı davranmaya geçmektedir.

Burada dikkat edeceğimiz en mühim husus, Türkiye Masonluğunu idare eden Büyük Kurul'a karşı ikinci bir güç merkezinin oluşmasına imkân vermemektir.

İkincisi, Mimar Sinan Locası bir kalıplaşmaya doğru gitmemelidir. Bazı kurallar konulmalı. Meselâ 70 yaşını tamamlayanlar Şeref Üyesi olmalı, meselâ beşer sene için seçilebilirler. Bir devreyi tamamlayanlar, Büyük Üstat tarafından bir devre için daha görevlendirilebilirler. Locaya bir dinamizm kazandırılmalıdır. Yoksa, yaşlanan, eskien, yıpranan, tabulaşan bir bilim kurulu olur. Böylece de, gerekli ürünleri elde edemeyiz.

Bü. Üs.: Bir Büyük Üstadın kanaatını en son ifade etmesi gerekir. Bu itibarla, hiç bir kanaatımı ortaya koymadan mevzuun olgunlaşmasını bekleyeceğim.

Meşgul olacağımız mevzuun iyice aydınlanması için bugün sadece bir ön görüşme yapılmasını uygun buldum. Gündeme de bu şekilde yazıldı.

İstediğim, Ankara ve İzmir'de Büyük Üstat Temsilcileri, İstanbul'da Kaymakam Kardeşin başkanlığında, Kardeşlerin toplanarak meseleyi tetkik ederek neticelerini Büyük Kurul'a getirmeleridir.

Suha Umur Kardeş bu kanaatta değilse de, umumi kanaat diğer yöndedir. Büyük Loca Tüzüğünü, Localar Genel Tüzüğünü hazırlayan ve Genel Kurul'a getiren, Büyük Görevliler Kuruludur. Vâdilerin çalışmaları Kültür Komitesinde birleştirilerek bir metin haline getirilecek ve Büyük Görevliler Kurulunda görüşülerek, gereği yapılacaktır.

Halit Arpaç K.: Diğer obediyslardaki bu tip çalışmaları getirtilim. Hükümleri görelim, tatbik edelim. Onlardan istifade edelim. İskoçya'ya gidiyorsunuz, oradan bir örnek getirin.

Abdurrahman Erginsoy K.: Çalışmalar için iki yol vardır. Birincisi, tetkikimize sunulan tüzük üzerinde çalışmak, diğeri ise hadiseyi BLT ve LGT hükümleri muvacehesinde tetkik ederek uygunluğu temin etmektir. Mimar Sinan bir Loca olarak kabul edilecekse, maddelelerde gerekli değişikliklerin yapılması lâzımdır.

Bü. Üs.: Elbette tetkikat yapılırken Büyük Loca Tüzüğü ve Localar Genel Tüzüğü hükümleri nazara alınacaktır.

Mimar Sinan Locası iç tüzük tasarısında, Büyük Üstadın, Büyük Kurulun haberi olmadan, dış obediyslardan şeref üyesi alınabilmesi öngörülmüştür. Bu husus tüzüklere uygun kabul edilemez. Büyük Kurul tasarayı tetkik eder, gerektiği şekilde neticelendirir.

Suha Umur K.: Ben, Mimar Sinan Locasının eski Üstadı Muhteremi sıfatıyla konuşmak istiyorum.

Bü. Üs.: Eski Üstadı Muhteremlik artık geçti. Hepiniz rahat rahat her şeyi konuştunuz.

Suha Umur K.: Burada her şeyin konuşulması lâzımdır.

Bü. Üs.: Her şeyi konuştunuz, artık konuşmanıza müsaade etmiyorum. Çalışmaların neticesi yazılı olarak gelecek, ben de reyimi uygun bulduğum istikamette kullanacağım.

Ritüel uygulamalarında farklılıklar, Ebedi Maşrık'a intikal etmiş Kardeşlerin anılması, v.s.

Bü. Üs.: Bir çok Locayı ziyaret ettim. Her Locada kendiliğinden teessüs etmiş değişik uygulamalar var. Bazı Localarda tersimat okunurken Ebedi Maşrık'a intikal etmiş Kardeşlerin isimleri zikrediliyor ve bütün Kardeşler sadakat duruşunda dinliyorlardı. Bazı Muhterem Localar tersimatın bu kısmını Matem Duruşunda dinliyorlardı. Her sene Matem Celsesinin yapılmakta olması, ayrıca arzu eden Locaların kendilerinin de Matem Celsesi yapabilecekleri ifade edilerek bu tatbikattan vaz geçmeleri için Muhterem Localara ikazda bulunulmuştu. Fazilet Muhterem Locasında bir Kardeşimiz, "*bu tatbikatı Locamız başlatmıştı, yeniden başlatsak uygun olur*" demişti. Kendisini sükûnetle dinledim ve bir mütalâada bulunmadım.

Bazı Localara gidiyoruz. Üstadı Muhterem ritüelin haricinde, "*iyi akşamlar Kardeşlerim*" veya benzeri cümlelerle Kardeşlere hitap ediyorlar. Halbuki, sıfatımız ne olursa olsun Mason olarak hiç birimizin ritüele bir ilâve yapmaya hakkımız yoktur.

Değişiklikler tüzüklere uygun olarak ilgili kurullar tarafından yapılır ve meriyete girdikten sonra tatbikine geçilir.

Bu gibi yanlışlıklara anında müdahale etmek lâzımdır. Ebedi Maşrık'a intikal etmiş Kardeşler anılarak isimler söylenmiş ise, tersimata yalnız bu isimler geçirilir.

Suha Aksoy K.: Haricî listeleri çok uzun olduğundan Localarda okunmaları usulünden vazgeçilmelidir. Evvelce kalabalık değilken bu yapılabiliyordu. Listelerin durumu ilân tahtasından takip edilebilir.

Balo

Bü. Üs.: Bu sene de balo yapacağız. Kaymakam Kardeş, geçen seneki Kardeşlerle birlikte gereken hazırlıkları yapsın. Sheraton Otelinde, Aralık ayı için gün ayrılmış olacak. Balonun dışa açılmak bakımından çok faydası oldu. Gazetelerdeki yayın olumlu oldu.

Reşit Ata K.: Balo gelirini bir hayır kurumuna, meselâ kuruluşu esasen Masonların desteğiyle olan Çocuk Esirgeme Kurumuna bıraksak, tanınmamıza, iyi anılmamıza vesile olur.

Rahmi Tuncalp K.: Balo aynı anda üç şehirde birden yapılsın.

İngilizce ve Fransızca ritüeller

Bekir Tantürk K.: Fransızca ritüeller basılıyor mu? İngilizce ritüellerde sonradan yapılan değişiklikler yer almamıştır.

Teoman Güre K.: Tamamlayıcı bilgi olarak hemen şunu arz edeyim: Dikmen Locasının tatbik ettiği ritüel Türkçe ritüelin İngilizce tercümesinden başka bir şey değildir. Diğer İngilizce çalışan Localarda tatbik edilen ritüeller ise tamamen değişiktir.

Bü. Üs.: Rumca çalışan Locaların ritüel uygulamaları hakkında bir bilgi almadık.

Yurt dışından Mason çocuklarının tatil için davet edilmeleri, İç İşlerinden gereken izin, P2 Locası.....

Bekir Tantürk K.: İzmir'de Ayhan Oğuz K. Dış obediyanlardan Mason çocuklarının Türkiye'ye davet edilmelerini önermektedir. Kardeşimiz ve Hemşiremiz bu işi organize edebilirler.

Bü. Üs.: Evvelce de böyle bir teşebbüs söz konusu olmuştu.

Ön. Bü. Üs. Halit Arpaç K.: Bütçede imkân olmadığı için yapılamadı.

Bü. Üs.: Davet için resmî makamlardan müsaade almak lâzımdır.

Rahmi Tuncalp K.: Bu nevi teşebbüsler için daha evvel İç İşleri ve Dış İşleri Bakanlıklarında bir ortam hazırlamamız uygun olur. Ben bakanlıkta bir ilgili ile temas ettim. Yüksek Şûra'nın müracaatı üzerine Roma Büyük Elçiliğinin gönderdiği yazıda toplantıyı P2 hadisesini yaratanların tertip ettiği ifade edildiğinden tereddüt hasıl olmuş. Yüksek Şûra'nın yeni bir yazı göndermesi üzerine ilgililerin Roma'da yaptıkları araştırma neticesinde, toplantıyı tertip edenlerin P2 skandalını yaratanlarla hiç bir münasebetlerinin olmadığı anlaşılmış ve mesele halledilmiştir. Yazışma yerine, şahsi temaslara daha evvel halledilebilirdi. Bakanlıkta izin konusunda, genellikle, olumsuz bir görüş yok.

Mithat Gürata Kardeşin kitabı

Büyük Üstat Gürata Kardeşin kitabının telif hakkının satın alınması hususunu 500.000.- TL olarak oya koydu, öneri oy birliğiyle kabul edildi.

Tönü Blanş'larda Hemşirelere kıyafet mecburiyeti

Teoman Güre K.: Kardeşler için uyguladığımız kıyafet zorunluluğunu Hemşireler için de uygulayalım.

Bü. Üs.: Kıyafet konusu Üstadı Muhteremler toplantısında görüşülsün.

☆☆☆☆

11 Ekim 1986 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Tunç Timurkan K. Büyük Görevliler Kurulunda göreve başladı

Tunç Timurkan K. Görevli yeminini etti, peşinden Ebedî Maşrık'a intikal eden Hüsamettin Aral Kardeşin anısına saygı duruşu yapıldı.

İskoçya gezisi

Büyük Üstat İskoçya Büyük Locasının 250. kuruluş yıldönümü münasebetiyle yapılan toplu İskoçya ziyaretinden, ve bu arada İngiltere'de ziyaret edilen iki Loca hakkında bilgi verdi.

Eğitim, el kitapları, Kutsal Kitapların açılacağı sayfa

Büyük Üstat Çırac, Kalfa ve Üstat el kitaplarının basımının çabuklaştırılacağını, bu kitaplar yayınlanıncaya kadar Kardeşlerin eğitiminin Üstadı Muhteremler tarafından sağlanacağını, Eğitim Locasının da bu eğitimlere katılacağını, Yemin Kürsüsünün üstünde duran Kutsal Kitapların hangi sayfalarında açılacağı konusundaki çalışmaların süratlendirileceğini bildirdi.

Halil Mülküs K.: Kitapların herhangi bir sayfasının açılması şeklindeki uygulama devam etsin. Detaya girmeyelim, hepsi Tanrı buyruğudur.

Teoman Güre K.: Kur'an-ı Kerim'de Fatıha suresinin açılması gerekir, zira bu sure Kur'an-ı Kerim'in özetidir. Çalışmalarımızla hiç bir ilgisi bulunmayan rasgele bir yer yerine burasının açılması daha uygundur.

Abdurrahman Erginsoy K.: Ahmet Akkan Kardeş de Fatıha sure-sini öneriyor. Ayrıca, Quatuor Coronati Hac suresinin 34 - 35. ayetle-rini Tanrıya Şükran'la ilgili oldukları gerekçesi ile tavsiye ediyor. Ama, her ülkenin uygulaması başkadır, biz de, her derece için ayrı bir sayfa tesbit edebiliriz.

Bü. Üs.: Bunun belirlenmesinde yarar var; bir yabancı gelip "siz nasıl yapıyorsunuz" diye sorarsa, verebilecek bir cevabımız olmalıdır. Kitabı getirmek gibi, açmanın da bir vazife olduğunun bilincine varıl-malıdır.

Sadi Aral K.: Konsekrasyon sırasında, İskoçya'dan gelen Kardeş-ler kitaplara baktılar, ancak açık oldukları sayfalarla ilgilenmediler. Rahmi Tuncalp K. tetkikatına devam etsin.

Kemal Karamercan K.: Ahmet Akkan ve Adnan Sütmen Kardeş-ler de her ne kadar bu konuyu araştırıyorlarsa da, onlardan yardım istemek Büyük Kurulun aczini sergiler.

Nesip Aksüt K.: Sadi Aral Kardeşin dediği gibi, bizi konsakre edenler bile üzerinde durmadığına göre, böyle devam edelim. Kül olarak mukaddes sayıyoruz, sayfa ayırt etmeyelim.

Bü. Üs.: Bizi onlar ilgilendirmez, biz kendimize bakalım, konuyu araştırmakta fayda var. Kaldı ki, burada sadece para konuşmak yer-i-ne, biraz da bu konulara girelim.

İngilizce ritüeller

Teoman Güre K.: İzmir ve İstanbul'da Büyük Loca'nın bastırıldığı ritüeller kullanılıyor, oysa Dikmen Muh. Locasında kendi imkânları ile hazırlayıp bastırdıkları ritüel kullanılıyor.

Bü. Üs.: Şu anda uyguladığımız Türkçe ritüeller yabancı dillerde de aynen uygulanmalı.

Tunç Timurkan K.: Almanca ritüelleri bir Kardeş tercüme etmek-

tedir. Birinci Derece tamamlanmış olup, İkinci Derece üzerinde çalışılmaya başlanmıştır.

Disiplin eksikliği

Haysiyet Divanının bir Kardeş hakkında vermiş olduğu kararın tartışılması dolayısıyla, gündeme Kardeşlerin disiplinsizliği geldi.

Can Arpaç K.: Disiplinsizlik Üstadı Muhterem seviyesine vardı. Son olarak Manchester kentinde V. O. Kardeşin alkollü olarak yaptığı ve Masonluğa sığmayan davranışları görüldü, hatta Bü. Üs. olayı anında görüp tedbir almak zorunda kaldı, bu Kardeşin bundan önce de benzer davranışları olmuştu ve ben de şahsen ondan şikâyetçiyim. Bunun dışında, beş Kardeşin kırmızı bul attıklarını iddia ettikleri olayda Üstadı Muhterem skrütteni temiz olarak ilân etti. Son olarak, Ankara'da bir Kardeşin çifte hanımlı özel hayatı kendi öz kardeşi tarafından şikâyet edildi. Bütün bunlar, disiplin konusunda ciddi kararlar almamızın gereğini ortaya koyuyor.

Bü. Üs.: *(Beş siyah bul olayı ile ilgili olarak)* Bu durumun en yakın şahidi o toplantıda bulunan Tunç Timurkan Kardeşimizdir. Kardeşlik Locasının Üstadı Muhteremini de ciddi bir Kardeş olarak tanırız. ... Şu anda sahip olduğumuz bilgi kulaktan dolmadır. Tunç Kardeş anlatsın, tabii ki bu hadisenin üzerinde duracağız.

Tunç Timurkan K.: Önceki Üstadı Muhteremin solunda otuyordum, o gece 12 skrüten yapıldı. İki red, bir erteleme, kalanı kabul çıktı. 9 harici için söz verildiğinde, hep lehte konuşuldu, reddedilen ve ertelenenler için esasen tahkikat levhaları da müsait değildi. Telgrafı çeken 5 Kardeşin hiç biri söz almadı. Skrüten kutularına Üstadı Muhterem ile Önceki Üstadı Muhterem baktılar, temiz, yani iki siyah, dendi, ancak 5 siyah bulla ilgili bir emare de olmadı.

Kemal Karamercan K.: Bu 5 Kardeş aynı şirketin mensubudurlar, bunlardan A. K. Kardeş, aile baskısı ile istifa etmiş sonra da intizama dönmüştür, bir yıldan beri de esasen devamsızdır. Aynı şirketin mensupları akraba gibidir. A. K. Kardeşin etkisinde kalıp bu telgrafı yollamış oldukları ihtimali akla gelmektedir.

Halil Mülküs K.: Benzer bir hadise Ankara'da Ziraat Bankasında ki bir göreve birlikte talip olan iki kişi arasında meydana geldi. Aynı

bankadan bir grup gelip birincisini yerin dibine batırdılar, sonra da başka bir grup gelip, aynı kişiyi göklere çıkardılar. Böyle şeyler ne yazık ki oluyor, yapacak bir şeyimiz yok, kırmızı oy atıldığının veya çıkmadığının ispatı mümkün değildir, bu 5 Kardeş zamanında uyarıda bulunmalıydılar. Nikâhsız ilişkiler artık toplumda normal karşılanmaya başladı, bunları Masonik yönde nasıl değerlendireceğimiz kara bağlanmalıdır.

Büyük Üstat bu olayların tahkik edilmelerini istedi.

Mason aleyhtarlığı ve Mimar Sinan'da sansür önerisi

Kemal Karamecan K.: Masonlar hakkındaki ithamlar, genellikle, entrika çevirdikleri, din düşmanı oldukları gibi konular hakkındadır. Mimar Sinan dergisinin 60. sayısındaki ilk yazı İttihat ve Terakki hakkında. Ancak bu yazıda bazı hadiseler ve münasebetler Mason entrikası gibi yazılmış. Bu yazıyı yazan Reşat Atabek K. konularına vakıf, kıymetli bir Kardeştir. Ama, aleyhimizde bir hava yaratabilecek bu kabil yazıların Mimar Sinan dergimizde yayınlanmaması için gerekli ikazın yapılmasını öneririm.

Bü. Üs.: Bu bir belgenin değiştirilmeden aynen neşridir.

Kemal Karamercan K.: Öyle ise, sadece arşivde kalması ve yayınlanmaması gerekirdi.

Tönü Blanş'larda yeknesaklıktan çıkmak için yeni efsane arayışı - Demirci Efsanesi

Halil Mülküs K.: Tönü Blanş ritüelinin yeknesaklığından vaki şikâyetler üzerine, "Demirci Efsanesi" ni hazırladım, çalışmamı sunuyorum.

Abdurrahman Erginsoy K.: Ben de Tönü Blanş için bir şeyler hazırladım.

Büyük Üstat Erginsoy Kardeşi Demirci Efsanesini tetkikle görevlendirdi.

27 Aralık 1986 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Manisa'da arsa bağış önerisi (iyi niyetli bir öneri nasıl yokuşa sürülebilir?)

Osman Ertörer Kardeşin telefonla bildirdiğine göre, İzmir'de bir Kardeşin, her yıl adına mevlût okutulması dileğiyle, Manisa'da üç dönümlük bir arsayı bağışlama arzusu öğrenildi.

Bü. Üs.: Mevlût okutulması şartı tapuya şerh verilerek ileri sürülmüş bir şart değildir, itimada dayalı bir dilektir. Dernekler Kanununa göre, dernekler amaç ve ihtiyaçları dışında mülk edinemezler. Bizim Manisa'da bir şube açmaya ihtiyacımız var. Ama şu anda bina yapamayız.

Nesip Aksüt K.: Kendisi satıp bedelini bize versin. Aksi halde intikal vergisi de var.

Halit Arpaç K.: Bu yer iskân sahasının dışındadır. Böyle bir yere ihtiyaç olamaz.

Bekir Tantürk K.: Evvelce imar durumu alınsın, sonra bize intikal etsin. Bence derneğin gayesi dışında değildir. Sipil Dağına çıkan yol üzerindedir, imar da oraya doğru ilerliyor. İleride orada gayet güzel bir bina yapabiliriz. İstanbul'daki Çamlıca'ya benzer bir yerdir. İmar durumunu Mason derneği olarak almamız zor olabilir. Hibeyi neden reddedelim? Üç ay içinde satın derlerse, o zaman, biz de satarız.

Tuncay Kesim K.: BLT'nin 23. maddesine göre alabiliriz. Üç ay konusu bağışın tescilinden itibaren İçişleri Bakanlığına bildirme hususudur. Eğer Bakanlık ihtiyaca göre fazla görürse, bir süre verip bu süre içinde satılmasını isteyebilir. Dolayısıyla bu gayrimenkulü edineyim. İlk fırsatta bina yapmak amacı ile iktisap ettiğimizi bildireyim. Bakanlık itiraz etmez.

Rahmi Tuncalp K.: Manisa'da şu anda şubemiz yok, ama, dernekler Kanununa göre Manisa'da bir şube açarsak, geçerli bir neden olur.

Halil Mülkü K.: Huzurevi yapacağımızı da diyebiliriz.

Oybirliği ile bağışın kabulüne ve gerekli vekâletnamenin Osman Ertörer'e verilmesine karar verildi.

Atılan ama skrüten kutusunda çıkmayan beş adet siyah bul
(devam)

Bü. Üs.: Evvelâ 12 tahkik levhasının birden bir gecede okunması büyük bir hatadır. Bu sebeple bir karışıklık olduğu kanaatına vardım. Ama, gene de tekrisi durdurtup tahkik ettirdim.

Reşit Ata K.: Bu holdinge para ile ilgili işlerde bir gevşeklik olduğunu, vaktiyle, ben de bir hadise sebebiyle öğrenmiştim. Bu işlemleri düzene sokan kişiyi, menfaati bozulanların istememesi normaldir.

Suat Ağagil K.: Asılsız şikâyeti yapan Kardeşler hakkında takibat yapalım.

Rahmi Tuncalp K.: Önemli olan husus bu haricinin iyi veya kötü oluşu değil, beş Kardeş siyah bul attıklarının iddia ettikleri halde, skrüten sonucunun temiz çıkmış olmasıdır. Bu iddia araştırılmalıdır.

Halil Mülküs K.: Bir skrüten yapıldı, sonucu da açıklandı, bu açıklamanın yanlışlığı ispatlanamaz. Üstadı Muhteremle Önceki Üstadı Muhteremin birlikte bakıp gördükleri sonucun doğruluğunu kabul etmek zorundayız. Şikâyetçi beş Kardeş de bunun aksini ispatlayamazlar. Çıkar yol haricinin tekrisidir.

Nesip Aksüt K.: Beş Kardeşin atmış olduğu gizli oyun siyah olduğunu bilemeyiz. Patronlarına siyah bul attık demiş olabilirler, ama buna rağmen beyaz bul atmış da olabilirler. Gizliliğe müdahale edemeyiz.

Suha Aksoy K.: Bu çok ağır bir ithamdır. Hafife alamayız. Üstadı Muhterem sonucun temiz olduğunu ilân ettiği anda itiraz etmeleri gerekirdi. Oylama usulünce yapılmış, sonucu da usulünce ilân edilmiştir. İş orada bitmiştir. Eğer biz kendi kendimizde bir inceleme yapma hakkını görürsek, her skrütenden sonra aynı olayı yaşayabiliriz.

Bekir Tantürk K.: Her şeyden önce Üstadı Muhterem ve Önceki Üstadı Muhtereme güvenmeliyiz. Aksi halde onlara itimat etmemiş, hattâ sahtekârlıkla itham etmiş oluruz. Bence, müdahale edersek, bu müdahale şikâyetçi beş Kardeş hakkında olmalıdır.

Tuncay Kesim K.: Skrüten adedine sınırlama getirmek, biri bitip ilân edilmeden diğerine geçilmemesi gibi tedbirler getirilebilir. Bu ha-

disede, başka şehirden, sırf siyah bul atmak için gelen Kardeşler var. Ama, biz Üstadı Muhteremin ilân ettiği sonucu kabullenmek zorundayız. Bu haricî için yeni bir skrüten yapılması konusu bile ortaya gelebilir.

Bekir Tantürk K.: Kararı Loca Üstadı Muhteremine bırakalım, biz müdahale etmeyelim.

Bü. Üs.: Üstadı Muhteremi Kral Süleyman'ın tahtına oturtup çekici kendisine teslim ediyoruz. Üstadı Muhteremi çok yakından ve ciddi bir Kardeş olarak tanıyoruz. İlk andaki tereddüdü izale etmek için tekris işlemini durdurmuştum. Yeni bir işlem Üstadı Muhteremlik makamının otoritesini ve onurunu zedeler. Ben de, sizler gibi, bu işin bittiğini ve tekrisin yapılması gerektiği kanaatındayım. Bu iş böylece bitmiştir. Bu arada, skrüten kutusunun dolaşması ve tahkikatın okunması konularını düzene sokalım.

☆☆☆☆☆

1987

Hçak gemisinde görevli Masonlar Türkçe çalışan Loca çalışmasına katılmak istiyorlar - Bilgisayar alımı müzakeresi - Masonik unvanlar, biju ve Üstün Hizmet madalyası - Tekriste tepinme olmasın - Tepebaşı 111'den gelenlere kolaylık - Dernekler yasası nedeniyle istifaya mecbur kalan Kardeşler yemeğe gelsinler, çalışmalarına katılmasınlar - Bütçe tekniği: önce gelirleri tahmin etmek, sonra giderleri ona göre kısmak - Eğer kendimizi dar gelirli Kardeş ve haricilere göre ayarlasaydık, bu binaları yapamazdık - Bedava iş yapılmaz - Arşiv eksikleri; İdeal Locasının, içinde 1938 yılında kuruluş zabıtlarının da bulunduğu eski tersimat defterinin kaybedilmesi - Türk Masonluğu amacı olan hedefe yalnız aidat geliri ile ulaşamaz. Bir yan gelir şarttır - Yetersiz Bütçe ve temsil masrafları - Model vakıf senedi - İsviçre Bü. Locası Konvanında: dışa açılma - Mimar Sinan iç tüzüğü: kanaatına aykırı gelen konuşma nedeniyle Suha Umur Büyük Kurulu terk ediyor; ihtar metni - "En Muhterem Büyük Üstat" tabiri ile diğer unvanların kabulü - Önlük renk ve şekillerinin, bijuların aynı olması icap ettiğine dair karar - Balo - 16 Aralık Kuruluş günü değil, Büyük Locanın Yüksek Şûra'dan bağımsızlık günüdür - Yıl sonunda tekris edilen adaydan tüm yılın aidatı alınır mı? - Vâdilerde muhasebe kayıtları - Emin Çölaşan ile mülakât yapılınsın mı? - Basına kuşkulu bakış; gazetecileri baloya davet, ama baloda görüşmeye ret - Ayrılış nedeninin (istifa, gayri muntazam) kayda geçirilmesi - Vâdilerde merkez muhasebesine intikal ettirilmeyen hesaplar - Adres bankasının politik amaçla kullanılması - Büyük Kurul adına konuşma yetkisi Büyük Üstadındır - Güvenlik nedeniyle önerilen kimlik kartları mahzurlu olabilir mi?

21 Şubat 1987 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Gayri muntazam kuruluştaki Tönü Blaş

Gün Locasından gayri muntazam bir kuruluşun Tönü Blaşına katılan İ. T. adlı Kardeş istifa ettirildi.

Yabancı ziyaretleri

- Nimitz uçak gemisiyle gelen ABD'li K.lerin İstanbul'da Türkçe konuşan bir Locayı ziyaret etmek istediklerini belirten levha okundu.
- İsviçre'den bir Locanın 11 - 13 Nisan tarihleri esnasında İstanbul'u ziyaret edeceği öğrenildi ve 13 Nisan'da Üçışık Locasını ziyaret etmeleri kararlaştırıldı.
- Belçika'dan da Büyük Locamızı ziyaret etmek isteyen bir Locanın olduğu anlaşıldı.

Nuruziya Sok. No. 23

Bü. Üs. Cavit Yenicioğlu K.: Nuruziya Sok. 23 numaradaki arsa için bir türlü anlaşmaya varılamıyordu. Nihayet Ankara'da Vakıflar Genel Müdürlüğü'ndeki Kardeşler yardımcı oldular ve satış yolunda gerçekçi adım atıldı.

Adana'da bina

Bü. Üs.: Adana için üç ayrı binada yer bulundu. Bu üç yer hakkında Orhan Alsaç K. tetkikat yapıp bize bir rapor hazırladı. Ayrıca avukat Ahmet Ok ile inşaat mühendisi Cavit Oral K.lerin de müşterek bir raporları var. Bu yerlerin sadece biri uygun görüldü, pazarlığı yapıldı, 19 milyon liraya anlaşıldı, kaparo verildi. Bedelin 7 milyon lirasını Adana karşılayacak, gerisini Merkez verecek.

Reşit Ata K.: İstanbul'un çok acil hale gelen ihtiyacının de ilk fırsatta karşılanması şartı ile Adana için olumlu düşünüyorum.

Adana'da söz konusu gayri menkulin, peşinden de Nuruziya Sok. 23 numaradaki arsanın satın alınmasına oybirliği ile karar verildi.

Bilgisayar alımı

Orhan Alsaç K.: Tübitak'a ihtiyacımızı bildirdik ve nasıl bir bilgisayar alalım diye sorduk. Uzman bize bir rapor ile ekinde bir çok marka ve tip bildirdi.

Uzun tartışmalardan sonra

Tuncay Kesim K.: Bütçeye 10 milyon koyduk. K.ler öneri getirmişler. 5-6 milyonluk küçük bir ünite alıyoruz. Kararı P. S. Bü. Üs. versin.

Bü. Üs.: Önemli olan alınmasına karar verilmesidir.

Tunç Timurkan K.: Bizim kompüterden beklediğimiz basit, standart fonksiyonlardır. Bu sebeple fiyat ve yazıcı önemlidir, başka bir şey yoktur.

Suha Aksoy K.: Kira konusunu, bakım ve yedek parçayı düşünelim. Basit bir ünite alalım, alışalım, sonra büyüğünü alırız.

İhtiyacımıza uygun bir bilgisayarın satın alınması veya kiralanmasına oy birliği ile karar verildi.

Masonik unvanlar ve protokol - Kelime'nin verilme şekli

Bü. Üs.: Tören ritüelini yeniden basacağız. Büyük Kurul Üyeliği yapmış Kardeşlerin protokol ritüelinde yerleri yok, sıfatları yok. Vefaya dayanmayan sevginin değeri yoktur. Türk Masonluğuna hizmet etmiş bu Kardeşleri bir tarafa itemeyiz. Bu Kardeşlerin de protokolda yerlerinin olması gerektiği görüşündeyim. Ayrıca unvanları da önemlidir. İngilizlerin kullandıkları sıfatlar bizde yok.... Yabancı obediyanlardaki sıfatları inceleyip kendi bünyemizde uygulanabilecek bir şeyler hazırlamalıyız. Kardeşlerin bu hazırlığa girmelerini ve bir an önce görüşmemizi istiyorum ki, tören ritüellerini basacak hale gelelim.

Ayrıca, eskiden 2. derecede Kelime'nin verilmesi harf harf şeklinde değil, heceleyeyirdi. Bunu da araştırınız.

Rahmi Tuncalp K.: Harf-harf ve hece-hece konusunda, şimdi adını hatırlayamadığım bir kaynakta hece-hece verildiğinin yazıldığını

biliyorum. Ama başka kaynaklar, Çıracık ve Kalfalar arasında ayırım yapmadan, her ikisini de hem harf-harf hem de hece-hece veriyorlar.

Unvanlar ve sıfatlar konusunda ülkelerin farklı uygulamaları var. Ama hepsinde bir sıralama mevcut. Üstadı Muhtereme *Worshipful*, bunun bir üstü *Very Worshipful, Right Worshipful*, nihayet Büyük Üstat için de *Most Worshipful* ifadeleri var. Bunların Türkçe karşılıklarını ayarlamak gerek.

Bü. Üs.: Bu konuyu Abdurrahman Erginsoy ve Tunç Timurkan K.ler araştırsınlar.

Tekriste tepinme

Bü. Üs.: Ayrıca, tekriste yüksek sesle müzik ve kılıç şakırtısı vardır. Tepinme yoktur. İkinci ve üçüncü seyahatlarda kılıcı ayaklara vuruyoruz. Üstadı Muhteremleri ikaz edelim, bunu yaptırmasınlar.

Tek tip biju

Herkesin aynı tip biju, v.s. takmasının teminini bir kere daha istiyorum. İlk olarak Üstadı Muhteremlik bijusu, bugüne kadar Üstadı Muhteremlik yapmış herkese verilecektir. Ankara'da yapılmış bir kalıp var. Bu kalıptan çıkmış mavi kordonlu örnektir. Bir de Büyük Görevliler için yapılmış ve yeşil kordon takılacak biju olacaktır. Ayrıca Büyük Üstat nişanı yapılacaktır. Üstün Hizmet madalyası boyuna takılan bir biju halinde olacaktır. Üstün Hizmet madalyasının bir de talimatı olacaktır. Vefat etmiş Kardeşlerin hak ettikleri biju ve madalyalar da hayattaki mirasçılara verilecektir.

Tepebaşı 111'den gelen K.lere kolaylık

Reşit Ata K.: İstisnai durumlar için gerekiyorsa tüzük tadili yapılabilir. Ama, bu defa da intizamımızın tehlikeye girmesi söz konusu olabilecektir.

Tuncay Kesim K.: Eğer bizden ayrılmışsa, gayri muntazam olmuştur. LGT'nin intizama dönüş hükümleri uygulanacaktır. Eğer bizde reddedilip oraya gitmişse, gene LGT'nin ret ile ilgili hükümleri

uygulanacaktır. Doğrudan 111'de doğmuşsa, herhangi bir haricî işlemi yapılabilir. Tüzüğümüz başka bir uygulamaya müsait değildir.

Yusuf Nomal K.: 111 numaradakiler 2-2.5 yıldan beri "Masonluk bir küldür, Nuruziya'daki Kardeşlere kapımız açık, isterlerse Localarımızı ziyaret edebilirler" diyorlar ve genç K.ler de bu propagandaya ilgi duyuyorlar. Bence, biz de daha müsamahakâr davranalım, gerekirse tüzük tâdilâtı yapalım, oylamada siyah bul oranını veya adedini değiştirelim.

Rahmi Tuncalp K.: 111 numara ile ilişki kuramayız. O halde orası ile ilişkili olduğunu söyleyen birisinin bu durumunu tahkik de edemeyiz. Oradan gelebilecek kişileri ancak bir kamu oyu, bir düşünce oluşturarak alabiliriz. Eğer tüzük değişikliği getirirsek, o kuruluşu zımnen tanımış gibi oluruz. İntizamımıza halel gelir.

Bü. Üs.: 111 numaradan grup halinde gelişler oluyor. İntizamı kaybetmemek için tahkikat yapıyor ve kısa merasimle alınıyorlar. Bunun en uygun çaresi siyah bul adedini 3'ün üstüne çıkarmak olabilir. Bu konuyu da düşünelim.

Nesip Aksüt K.: Kırmızı oy çıkmasını zoraki usullerle önlemeye çalışarak mevcut huzuru bozmayalım.

Masonik ödüller - eksilen saygı

Bü. Üs.: Masonik örf ve adet, saygı sönmektedir. Birbirimizi selâmlamayı bile unutuyoruz. Bunu da tedris etmemiz gerekmektedir. Buna paralel olan çok önemli bir husus da Masonik dekorasyondur. Hizmeti geçen K.lere kuru birer diploma vermekle yetinmemeliyiz. Plaket v.s. de vermeli, çocuklarına, torunlarına bir şeyler bırakmalıyız. Bunun yanında Türkiye Büyük Locasının bir amblemi de yoktur, bir Büyük Üstat bijusu da yoktur. Bir Masonik hizmet nişanı hazırlamalıyız. Önlük vermek güzel bir şey ama, önlük her zaman takılamıyor. Bu gibi şeyleri de merasimle vermeliyiz. Hizmette ölçü ise, yıl ve eskilik değil, verilen hizmetin büyüklüğü olmalıdır. Üstatlık, Üstadı Muhteremlik, Büyük Görevlilik, Büyük Hizmet madalyası gibi bir şeyler de verilebilir. Hattâ, Ebedî Maşrık'a intikal edenlere, evle-

rinde veya lokalde merasimle yakınlarına vermek de mümkündür. Bu işlerle Kemal Karamercan, Nesip Aksüt ve Abdurrahman Erginsoy K.leri görevlendiriyorum.

Dernekler Yasası nedeniyle istifaya zorlanan Kardeşler

Halil Mülküs K.: Yasal sebeplerle istifa etmek orunda kalan Kardeşler var. Bu Kardeşler çalışmalara iştirak etmek istiyorlar.

Bü. Üs.: Yemeğe gelsinler ama çalışmalara katılamazlar.

☆☆☆☆☆

21 Mart 1987 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Konvan Raporu müzakeresi - Bütçe tekniği

Rahmi Tuncalp K.: 1987'ye göre 1988 gider bütçesi % 20'nin altında bir artış gösteriyor. % 50 olan enflasyon nazarı itibara alındığında, bu oran çok düşüktür. Ayrıca bu yıla kadar olan tahminlerin tam tersi bir tahmin uygulaması görüyorum: Eskiden gelir tahmini harcamaların hesabından sonra yapılırdı; bu defa, önce gelir tahmini yapılmış, ona göre harcamalar ayarlanmış.

Suat Ağagil K.% 50 artırma yetkisi kullanılarak bütçenin yapıldığını ve muhtelif fonlara aktarılan meblağları açıkladı.

Suha Aksoy K.: Masonluğumuzu büyütme, yaymak istiyorsak, harcamaları da artırmak zorundayız..... Dar gelirli K.lere aidat ve fon ödemeleri ağır gelebilir. İdarî işlemlerde tekrisi 3 kişi ile sınırlamak ve sair surette sınırlamak, yılda yapacağımız kabul adedini de sınırlamak demektir ve gelir tahminimiz tahakkuk etmeyecektir.

Bü. Üs.: Eğer kendimizi dar gelirli Kardeş ve haricilere göre ayarlasaydık, bu binaları yapamazdık. Bedava iş yapılmaz.

☆☆☆☆☆

Türkiye Büyük Locası 25 Nisan 1987 Konvayı

Saygı duruşu ve tersimatın okunmasından sonra Ön. Bü. Üs. Necdet Egeran K.in geldiği bildirildi, merasimle içeri alındı.

Arşiv (İdeal Locasının 1938 yılında kuruluşunun zabıtları da bulunan eski tersimat defterinin kaybedilmesi)

Dündar Erendağ K.: Mensubu bulunduğum Locanın (İdeal) eski tersimat defterini sekreterliğe vermiştim. Sonra ihtiyaç olduğunda bulamadım. Kardeşlik Locasının tersimatının da kutular içinde ve tasnif edilmeden saklandığını gördüm. Arşiv, bütün Localardaki görevli Kardeşlerin çabaları ile düzenli olabilir. Her Loca, kendi evrakını bir fihriste bağlayarak kutulara, sandıklara koyarsa çok iyi olur.

Bü. Üs.: Doğrudur. Esasen dünya muntazam Masonluğuna kabul edilebilmemiz, arşivlerimizde bulduğumuz evrak sayesinde olabilmiştir. Dün akşam Erenler Muh. L. sınıfın 30. yıldönümünde konuştum. Kuruluşları ile ilgili evrakı Büyük Loca arşivinde arayıp bulamadığımı anlattım. Demek ki arşivcilik noksanımız hala devam ediyor. ...Uyku dönemi ve arkasından gelen taşınmalar bazı kopukluklara sebep olmuştur

Matrikül Hareketleri (1987)

12 Mart 1986 ile 15 Mart 1987 tarihleri arasında 509 tekris ve 50 intizama dönüşle toplam 505 katılma ile 36 istifa, 163 gayrı muntazam ilânı ve 61 ölümle, net artış 299 oldu. 11 Mart 1986 tarihinde 5618 olan mevcudumuz, 299 fazlasıyla 15 Mart 1987 tarihinde 5917 oldu. Vâdilere göre döküm:

İstanbul Vâdisinde: 3376 K.

Ankara Vâdisinde: 1629 K.

İzmir Vâdisinde: 912 K.

Bu dönem içinde 563 Engelsizlik Levhası muameleye konu, buna mukabil 133 haricî muamelesi durduruldu.

Yetersiz Bütçe - 50.000 liralık bina teberruları - Temsil masrafları

Tahsin Bumin K.: Bina yapımı için Localara mecburi teberru alındı. Bunun da tahakkuk etmeyen çok az bir kısmı, yaklaşık % 5'i kaldı. Bazı Kardeşler salma şeklinde istenen teberrulara karşıldılar. Bence bu para toplanmalıdır....

Sabih Tansal K.: 50000.- liralarla toplanan paranın eksik kalan kısmı % 5 değil % 38'dir. Ankara kollarının çok az topladıklarını, İzmir'in ise beklenenin üzerine çıktığını görüyorum. Acaba sebebi nedir?

Cemil Lalik K.: Ankara'da dar gelirli Kardeşler var. Kardeş sofralarına bile katılamayanlar var....

Bü. Üs.: 1986, 1987 ve 1988 yılları ile ilgili bütçelerde inşaata müteallik hiç bir şey yok. Böyle bir bütçe ile bir yere ulaşamayacağını ben de biliyorum. Arsalar alındı, bina nasıl yapılacak diye sormanızı beklerdim. 50.000,- er liralara sonu alınamadı. Arkasından hemen yeni bir yük getirmek istemedim ve bunun teklifini sizlere bıraktım. Sekûr Okten Büyük Üstat bu teklifi getirdiğinde henüz ortada hiç bir şey yoktu. Şimdi ise 179 küsur milyon lira var. İstanbul ve İzmir kendine düşeni yapmış, Ankara ise yapmamış vaziyette. Oysa Ankara'nın binasının tamamlanması için Merkezden para yolladık. Bölge ayrımı yapmadık. Ankara'da 23 Loca ve 5 Mâbet var. İzmir'de 12 Loca ve 4 Mâbet var. İstanbul'da ise 37 Loca ve sadece 4 Mâbet var. Bunlardan da ancak ikisi düzgün vaziyette. Her gece 4 Loca çalışıyor. Bir tek yemek salonu var. Yanınızdaki Kardeşle konuşabilmek için bağırarak zorundasınız.

Türk Masonluğunu dünyaya tanıtmak için dış münasebetleriniz olmalıdır. Yurt içinde de dış aleme açılmamız gereklidir. 270 yılını doldurmuş İngiltere Birleşik Büyük Locasının bile dışa açılmaya, daha iyi tanınmaya ihtiyacı var. Büyük Üstatları bunu açıkça ifade ediyor. Biz ise hala unvanımıza Türkiye kelimesini koydurtmadık. Ortam müsait değil, İngiltere 'de, İskoçya'da ortam müsait olmazsa, bizde hiç olamaz. Dış ülkeler bizi davet ediyor, bize misafir geliyorlar. Türk Masonluğu hakkında bilgileri olması için, bizleri iyice tanımaları için, bu temasları yapmaya mecburuz, meselâ İstanbul'a İtalya Bü-

yük Locası Büyük Üstadı da geldi. Bu münasebetler sırasında tabii ki temsil masrafları da oluyor. Temsil ödeneğinin fazla görünüşünün sebebi işte budur. Ayrıca, bilgisayar uygulamasına geçmek istiyoruz. Bu da bir masrafı gerektirir. Ankara'nın ısı meselesi vardır, doğrudur. Ama İzmir'in yaptığı gibi kendi bünyeleri içinde halletmeleri de şayanı temennidir. Şimdi sıra Türkiye Büyük Locasına gelmiştir. Artık ne suretle olursa olsun bunu gerçekleştirmeliyiz. Bu bütçenin yetersiz olduğunu biliyorum, inşaat fonu olarak bir fasıl ayırmadık. Projenin yapılması bile büyük bir masrafı gerektirir. İnşallah kazmayı vurup temeli atarız. Ondan sonra da Kardeşlerimizin yardımına başvuracağız, inanırsak başarırız.

Ön. Bü. Üs. Necdet Egeran K.: Kardeşler bazı yeni fikirler ortaya attılar. Masonluğumuza yeni kaynaklar sağlamayı dilediler. Şunu söylemek isterim ki, P.S. Bü. Üs. ve beraberindeki Kardeşlerin İskoçya seyahatleri Türkiye'nin ve Türk Masonluğunun tanıtılması yönünden çok faydalı olmuştur, Masonluğun dünyada iyi tanınmamasının sebebi taassuptur. Taassup yok olamayacağına göre, Masonluğa karşı olan fikirler de bulunacaktır. Ama Masonluk kendi idealini yaymak için gene de çalışacaktır. Masonluğa zenginler değil tefekkür kabiliyeti olanlar alınır. Masonluğun geliri aidattır. Bütün dünya mali problemlerini halletmek için çoğalma yoluna gidiyor. Size bir misal vereyim: Amerika Birleşik Devletlerinde bir çalışmaya katılmıştım. Çalışmanın sonunda Üstadı-ı Muhterem New York'da bir tıbbi araştırma laboratuvarının ihtiyacından söz etti ve birkaç yüz bin dolarlık bir rakamı ortaya koydu. Bunun ne kadar uzun zaman alacağını ve nasıl gerçekleştirilebileceğini düşünürken, birkaç günde tamamlandığını öğrendim: Her Kardeş birer dolar verince iş bitmişti. Mesele budur Kardeşlerim. İngiltere'e 50 milyon nüfus ve bir milyon Mason var. Birer pound verirlerse, iş bitiyor. Bizim 50 milyon nüfusumuzdan bir milyon Mason çıkaralım demiyorum ama, meselâ yüz bin Mason .çıkabiliriz.

Ben Büyük Üstat iken sadece İstanbul'da binamız vardı. Yabancı Kardeşler, *"siz bir miktar toplayın, bina yapmak için, kalanı biz veririz"* dediler. Eğer biz Türkiye'de bir şeyler yapmak istiyorsak, çekirdeği oluşturduğumuzda onlar gerisini tamamlayacaklardır. Masonluk budur. Masonun içinde büyük muhabbet vardır. Bu muhabbet sadece

lafta, bakışta değildir. Mason her türlü yardıma hazırdır. Benim önerim çoğalmaktır.

Vakıf Kurulması

Ekrem Gürenli K.: "Türk Masonları Toplumsal Yardım ve Kültür Vakfı" adı ile bir vakıf kurabiliriz. Vakıf sayesinde maddi ve manevi destek sağlayabiliriz. Vakfın "Amaç" maddesi şöyle olabilir: "*Toplumun, hürriyet ve eşitlik içinde ilerleyip gelişmesi ve insanlık yolunda eserler vermesi, olgunluk kazanması, her türlü gerçeği ahenk içinde araştırarak güç kazanması ve nihayet mutluluğunu artırması yolunda üstün gayret ve başarı gösteren öğrenci, bilim ve san'at erbabi kişi, kurum ve Mason Localarına maddi ve manevi desteği sağlamak, ayrıca Mason olsun veya olmasın, yardıma muhtaç insanlara hizmet için huzurevleri, dinlenme evleri, hastahane, sağlık ocağı ve benzeri sosyal tesisleri kurmak*". Bu amacın gerçekleştirilmesi için, Vakıf:

a) Gelir getirici faaliyetlerde bulunur; tesisler, işletmeler ve öğretim kurumları açar.

b) Bu yolda bedelli veya bedelsiz yayınlar yapar, kongreler, kurslar, seminerler ve geziler düzenler. Bütün bunlar için Mason Locaları ve üyelerini bedelli veya bedelsiz olarak çalışmaya davet edebilir.

c) Yukarıda belirtilen hizmetlerle ilgili olarak mal varlığındaki taşınır ve taşınmaz malları, aynı, nakdî ve insan gücü şeklindeki değerleri amacına uygun hizmetlere tahsis edebilir.

d) Vakıf, amacının gerçekleşmesi için yurt içinde ve dışındaki yasal vakıf, dernek ve kuruluşlar ile kişi ve özel sektörle işbirliğinde bulunabilir, her türlü yardım ve bağışları kabul edebilir, bireysel ve ortak çalışmalar yapabilir.

e) Vakıf memalikini nemalandırmak için ticari, sanayi, turizm, ziraat, inşai, bilimsel, kültürel, ve sair alanlarda faaliyet gösterecek işletmeler, kooperatifler ve ticarethaneler kurabilir veya kurulmuş olanlarla ortak olabilir.

f) Vakıf faaliyetlerini kendisi yapabileceği gibi, bu faaliyetlere katılmak isteyen Türkiye Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Derneği ve kolları ile bunların üyelerinden yararlanabilir. Ayrıca bunları, aynı amaçla maddi ve manevi yardımlarla destekleyebilir.

Yaşar Şendal K.: Büyük Kurulun veya Genel Kurulun kararlarına güvenmemiz gerekir. Başka yerlerde parayı kolaylıkla harcıyoruz, Masonluğa gelince mi cebimiz sırtımıza çıkıyor?

Dündar Erendağ K.: Vakıf konusunda ... pek çok güçlük mevcuttur. Vakıflar Genel Müdürlüğünün tutumunun ne olacağını bilemeyiz.

Halil İyigün K.: İzmir'de sadece kelime farklılığı olan bir vakıf kurulmak üzeredir.¹⁰⁰

Ekrem Gürenli K.: Türk Masonluğu amacı olan hedefe bu şekilde ulaşamaz. Maddi problemlerini aadatla halledemez. Bir yan gelir şarttır.

25 Nisan 1987 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

İsrail'de Nur Locası

Nur Locasından Mimar Sinan dergisinin yeteri kadar gönderilmesini, ayrıca diğer Masonik yayınlarımızdan da istedikleri anlaşıldı.

Büyük Üstatları, İsrail Büyük Kurul üyelerinin Nur Locasında yeni neslin Türkçe'yi öğrenmediğini ve bir süre sonra Locada Türkçe bilen Kardeş kalmayacağını belirttiklerini söyledi. Loca Kardeşleri ise, Türkçe'nin İbranice'den kolay bir dil olduğunu, Kardeşlere Türkçe öğreterek Locanın devamını sağlayacaklarını iddialı bir şekilde ifade ettiler.

Haysiyet Kurulu ve haricî hayatta aile içi uyuşmazlık

Tuncay Kesim K.:Bir aile uyuşmazlığı hukuki organlara intikal etmiş. Sivil idari yargı organından verilecek kararı beklemeden, bir Kardeşin öz kardeşini şikâyeti Haysiyet Kuruluna intikal etti. Dış alemdeki yargı organından çıkmış bir kararın bulunmadığı durumda, haysiyet kurulumuz nasıl karar verir? Bu konularda çok dikkatli ve tedbirli olmalıyız....

¹⁰⁰ SEV Vakfı

Halil Mülküs K.:İstanbul'da da benzer bir durumda Haysiyet Kurulu dış alemin yargı organının kararı olmadığı halde, iddialarda bulunmuştu.

Bü. Üs.: Kardeşlerin Haysiyet Kurulu kararlarına itiraz hakları vardır. Ben, prensip olarak müdahaleye taraftar değilim. Büyük Üstatlık makamı en son merci olmalıdır. Bu sebeple Büyük Kuruldaki Kardeşler önceden tetkik etmeli, konu doğrudan doğruya bana gelmemelidir.

☆☆☆☆☆

04 Temmuz 1987 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Dışa açılma

23 - 24 Mayıs 1987 tarihinde İsviçre Alpine Büyük Locası'nın Konvansına katılan Tunç Timurkan K.in raporundan

"Konvanda görüşülen bir konu da harici aleme açılma konusu idi. Bu konuda aşağıda sayılan şekillerde ne türlü çalışma yapılabileceğinin incelenmesi kararı alındı:

- Localarda Kardeşlere açılma konusunda bilgi verilmesi
- Sergi düzenlenmesi
- Müze Kurulması
- Konferans düzenlenmesi
- Haricilere konferanslar düzenlenmesi
- Radyo ve TV de konferans verilmesi"

Mimar Sinan Locası iç tüzüğü görüşmesi ve Suha Umur K.in Büyük Kurulu terk etmesi

Büyük Üstat Cavit Yenicioğlu K. Suha Umur K.in Mimar Sinan Muh. Locası İç Tüzük tasarısının müzakeresi sırasındaki tutumu hakkında Kardeşlerin kanaatını sordu. Söz alan Kardeşlerin beyan ettikleri fikirler üzerine "Mimar Sinan Muh. Locasının iç tüzüğü ile ilgili görüşmeler başlarken, Suha Umur K. söz alarak, Büyük Görevliler

Kurulu olarak bu iç tüzük üzerinde bir çalışma yapmaya yetkimizin bulunmadığı kanaatında olduğunu, prensiplerimize ve Büyük Loca tüzüğüne aykırı bulunduğunu beyan ederek, «müsaadenizle kanaatıma aykırı düşen bir toplantıya katılamayacağım» demiş ve toplantıyı terk etmiştir."

Karar:

Bir Büyük Görevliler Kurulu üyesinin, kendi kanaatına uygun düşmediği görüşü ile toplantıları terk etmesi; görevin ifası prensip ve anlayışına aykırı düşeceğinden, bunun yerine aksi görüşte olduğu o karar hakkında muhalefet oyu kullanarak gündemin tamamlanmasına kadar toplantıda kalması vazifesi icabı olduğu hususu ile, toplantılara daha muntazam bir şekilde katılması gereğinin kendisine yazılı olarak duyurulmasına oy birliğiyle karar verildi.

☆☆☆☆

10 Ekim 1987 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Unvanlar hakkında

Bü. Üs.: Unvanlarda dışarıda kullanılanlara uymamız gerekir. Masonluğun kendine mahsus bir dili var. Bir disipline sokmamız gerek. Verilen sıfatlar da ömür boyu sürmelidir.

Can Arpaç K.: "En Muhterem" tabiri bana abartılı geliyor. Muhterem, Çok ve Pek Muhterem yapsak.

Suha Aksoy K.: Bu tabirler önce yadırganıyor, sonra alışılıyor. Biz aynısını yapalım.

Suat Ağagil K.: Kelimelerin bir tesiri vardır.

Dört unvan, Muhterem, Çok Muhterem, Pek Muhterem ve En Muhterem olarak tespit edildi.

Ön. Bü. Üs. Halit Arpaç K.: Bir Masonun bir unvana sahip olabilmesi için seneler geçiyor. Askerlikte de böyledir. Resmî girişlerde Ön. Bü. Üs. 7 kılıçla karşılanıyor. Bir kimse iktisap ettiği mertebeden geriye gitmemelidir.

Bü. Üs.: Düşündükçe yeni icatlar çıkar.

Kemal Karamercan K.: Buradaki muhteremlik, Kardeşlerin değil, insanların en muhteremidir.

Tuncay Kesim K.: «En Muhterem Cavit Yenicioğlu K.» olarak teklif ediyorum.

Bu tabir oy çokluğu ile kabul edildi.

Nesip Aksüt K.: "Bü. Üs." tabirini nereye koyacağız?

Bü. Üs.: «En Muh. Bü. Üs. Cavit Yenicioğlu K.» olacak.

Önlükler - Bijular

Bü. Üs.: Önlüklerin ölçüleri her Locada değişik. Önlüklerin fotoğraflarını çektireceğim. Mevcutlarda, önlük kapağı yuvarlak, çizilenler ise üçgen. Mevcutları değiştirmemize imkân yok. Renkler gök mavisi denmiş, halbuki bizimkiler gece mavisi. Yeni bir masraf kapısı açmamak için böyle kabul ediyoruz.

Rahmi Tuncalp K.: Görev önlüğü ile bu önlükler farklı. Büyük Görevli de gayrı resmî olarak gittiğinde bu önlüğü kullanacak. Resmî toplantılara ise eski regalyaları ile katılacak.

Bü. Üs.: Dünya Masonluğunun ne düşündüğünü belirtmek için 4 Büyük Üstadın mesajlarının basılmasında, en baştaki resimde önlükleri gözükyor.

Halil Mülküs K.: Bundan böyle başka türlü önlük kullanılmasını yasaklayalım.

Bü. Üs.: Böyle bir kararla Türk Masonluğunu disipline etmiş oluruz. Bütün takılar da aynı olsun. Büyük hizmet yapmış olanlara ayrı bir biju vereceğiz. Kordele ile takılacak. Önlük için kuzu derisi diyebiliriz.

Balo

Suha Aksoy K.: Balo 22 Kasımda yapılıyor. İzmirli Kardeşlerimiz şimdiye kadar hiç gelmediler. Vâdilerden gelenler çok olursa memnun oluruz.

Bü. Üs.: Baloya İzmir ve Ankara'dan K.ler birer masa ile gelmelidir.

16 Aralık Kuruluş Günü

Bü. Üs.: 16 Aralık tarihini Büyük Locanın kuruluş tarihi olarak kutluyoruz. 16 Aralık tarihi 1956 yılına aittir. Halbuki kuruluş yılımız 1909'dur.

Orhan Alsaç K.: 1909'daki kuruluş günü bilinmiyordu. Ankara'da Şûra ile ilgili olmayan Büyük Loca kuruldu. Sonra İzmir ve İstanbul'da da oldu. 1956 bunun tarihidir. 16 Aralık bağımsızlık günüdür.

Bü. Üs.: Ben, yayınladığımız broşürde, ona istiklâlimizi ilân ettiğimiz gün diyorum.

Halil Mülküs K.: 16 Aralık 1909 deriz, olur biter.

Bü. Üs.: Bunu tetkik etmeliyiz. Kuruluş tarihi 1 Ağustos 1909'dur, ama Şûra'ya bağlı olarak.

Locaların kuruluş tarihi müracaat, karar, berat, tahsis töreni tarihlerinden hangisidir?

Orhan Alsaç K.: Locaların sordukları kuruluş tarihi şu: Kuruluş zaptını tuttukları tarih mi, yoksa patent aldıkları tarih mi?

Bü. Üs.: Bence patent tarihidir.

Rahmi Tuncalp K.: Aşama aşama gidelim. Büyük Kurul bir Locanın kurulmasına karar verdiğinde, bu geçici bir durumdur ve Masonik çalışmalar yapılamaz. Üç ay içinde açılış yapmazlarsa, karar iptal edilir. Sanırım problem berat tarihi olarak alınırsa çözülür.

Nesip Aksüt K.: Berat Büyük Görevliler Kurulunda kabul tarihinde veriliyor. Açılış günü ise daha sonra tesbit ediliyor. Müracaat tarihini kuruluş tarihi saymak gerek.

Bü. Üs.: Açılma bir formalitedir. Patent esas olduğuna göre, ancak o gün kuruluş tarihi sayılmalıdır.

Suha Aksoy K.: Locanın ne zaman açılacağı bellidir. Bu da patente yazılabilir.

Bü. Üs.: Evrensel Masonluğa uyacaksınız, başka çare yok. Patenti verdiğiniz tarihten itibaren yetkilidir Loca.

Yıl sonunda tekeris edilen adaydan tüm yılın aidatı alınır mı?

Can Arpaç K.: 10. aydan sonra tekerisleri durdurmak gibi bir temayül başladı. Sene sonunda tekeris edilen Kardeşten tüm senenin aidatı alınıyor.

Bü. Üs.: Bunu karar altına almıştık, değişmez.

Muhasebe kayıtları

Bü. Üs.: Büyük Hazine Emni K.e bir vazife verdim. Bütün Vâdiler muhasebe usullerine göre defter tutacaklar.

Emin Çölaşan - Basına kuşkulu bakış; gazetecileri baloya davet, ama görüşmeyi de ret

Halil Mülküs K.: Emin Çölaşan adlı gazeteci, Büyük Üstat ile mülâkat talep ediyor. Hürriyet gibi bir gazetede çok güzel bir konuşmanın yapılmasını isteriz. Biz soruları yazılı isteyip, sözlü cevap verelim.

Bü. Üs.: Bü. Üs. Hayrullah Örs'ün Abdi İpekçi ile Milliyet gazetesinde çıkan bir konuşması vardır. İngiliz Büyük Üstadı bile *"artık açılmamız lâzım, hattâ yaptığımız yardımları dahi açıklamamız lâzım"* diyor.

Suha Aksoy K.: Görüşmeyi seçimden sonra yapalım.

Bü. Üs.: Münasiptir.

Burhan Ceylan K.: Emin Çölaşan, yazılı sualler bittikten sonra, tuzaklı sualler sorabilir. Biz açılmamış bir toplumuz. Bizim bir doktrinimiz yoktur. Bir okul gibiyiz. İyi insanlar yetiştiririz.

Bü. Üs.: Ben de aynı fikirdeyim. Ama, söylediklerimi aynen iletmesini söyleyeceğim.

Halil Mülküs K.: İlhami Soysal bir tarihte bizden malûmat istedi. Bu mümkün olmadı. Adam da saçma sapan şeyler yazdı.

Bü. Üs.: Nokta dergisinin muhabiri baloda görüşmek istedi, burası yeri değil dedik.

☆☆☆☆

21 Kasım 1987 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Kapıda gösterilecek kimlik kartları

Bü. Üs.: Şûra'nın kimlik kartları var. Yurt dışından gelen Kardeşlerden de pasaport istiyoruz. Resmî dairelere girerken de hüviyet isteniyor. Her yerde emniyet tedbiri var. Bizde de gözcü var, ama kapı dışında değil, Mâbette oturuyor..... Kart çıkarmak ise masraflıdır diyoruz.

Halil Mülküs K.: Ankara'da 3 yıl önce ucuz olarak bastırmıştık, halen duruyor.

Suha Aksoy K.: Kart kullanmada fayda olabilir, ama kartları kim ve nerede kontrol edecek?

Komitelerin yönetmelikleri

Bü. Üs.: Tüzüğümüze göre, komiteler kuruluşlarının ilk toplantısından itibaren 3 ay içinde yönetmeliklerini hazırlar ve sunar deniyor. Onların kurulup tüzüklerini getirmelerini bekleyeceğimize, önceden özel olarak hazırlattırıp size getirmeyi tercih ettik. Bunları komitelerdeki Kardeşler hazırlamış ve getirmişçesine tetkik edin.

Suha Umur K.: Doğru olan bu tüzükleri komitelerin hazırlayıp getirmeleridir.

Bü. Üs.: Komiteler getirmiş gibi telâkki ederiz, doğrusunu buluruz. Hiç bir şey getirmemekten iyidir herhalde

İstifa, gayrı muntazam ilânı, intizama dönme

Bü. Üs.: İstifa herkesin hakkıdır. Gayrı muntazam ilânı ise tüzükler gereğince olur. Bazen de istifaya zorlanmak olabilir. İstifa eden de, gayrı muntazam ilân edilen de intizama dönme hakkına sahiptir.

Eğer ayrılış sebebi kayda geçmezse, esas sebep zamanla unutulur. Özel durumlar olduğunda, bunların yazılı olarak Büyük Sekreterliğe intikal ettirilmesi gerekir. Özel durumlarda, ihraç değil de istifa veya gayrı muntazam ilânı suretiyle aramızdan ayrılmış Kardeşlerin dosyalarına "bir daha dönemez" kaydının konmasında yarar görürüm.

Suha Umur K.: Masonluk sıfatı istifa veya gayrı muntazam ilânı ile kalkmaz. Siciline yazılsa bile, kartı ortaya çıkmadan, Loca dönüş kararını gene alabilir. İntizama dönüşte eski Locaya sormak gerekir. Ayrıca yargı yoluna gitmeden, istifaya zorlanmış Kardeşin suçluluğu sabit değildir ki kartına yazalım. Bunlar çok istisnai hallerdir.

Bü. Üs.: Tatbikattaki kişisel hatalarımız Masonluğa mal ediliyor.

Vâdilerin hesap durumu

Bü. Üs.: Hazine konusunda elimde bölgelerin hesap durumu var. Belki biraz alingan davranıyorum, ama, bir otorite zaafı hissetmekteyim. Şubelerin tahsilâtı ile sarfiyatı arasında fark var. Tahsilât fazla, sarfiyat az, aradaki fark şubede kalmış. Merkez muhasebe İzmir'den hesap alamadığından müştekidir. Bunu halletmenizi rica ederim.

Bazı masraflar var ki, elektrik, su, maaş gibi, bunları ödemeye şubeler mezundur. Ama bunların dışında, meselâ, bir fotokopi makinesi, v.s. almak gibi sarfiyat karar alınıp sarf yetkisi verilmeden yapılamaz. Bir muhasebe talimatı yaptırıyorum. Evvelce yapılmış, ama, daha detaylısını yaptırmak istiyorum..... Yeni ve kararı alınmamış bir sarfiyat bulunmadığı zaman, tahsilât ile sarf arasında kalan farkın merkeze yollanması gerekir.

Suat Ağagil K.: Mesele bir muhasebe tekniği meselesidir. Uygulamalar başka başka tekniklerle yapıldığı için, birbirini tutmuyor. Oysa, sanıyorum ki, aynı usule göre değerlendirilirse, sonuçta anlaşma sağlanacaktır.

Adres bankasının politik amaçla kullanılması

Suha Aksoy K.: Çetin Yıldırımakın K. milletvekili adayı. Bilgisayar kuruluşundan Kardeşlerin adreslerini almış, herkese bir mektup postalamış. Kardeşler bu adres vermelerden rahatsız oluyorlar.

Bü. Üs.: Her Kardeşin Kardeşlerinden yardım istemesi usullerimizin içindedir. Siyaset bu çatının altında yasaktır, ama dışarıda yasak değildir. Bence bunda bir şey yok. Ama, bize bilgisayar hizmeti veren Kardeş, bu adresleri vermeli mi, vermemeli mi? Adres etiketinde Masonlukla ilgili bir şey bulunmuyor.

Büyük Kurul adına yalnız Büyük Üstat konuşur

Bü. Üs.: Büyük Kurul üyesi Kardeşler Genel Kurulda konuşmalı, konuyu Büyük Kurul'a getirmelidirler. Büyük Kurul adına konuşma yetkisi yalnızca Büyük Üstadındır.

Kimlik kartlarının zararı olabilir mi?

Bü. Üs.:Hüviyetlere gelince, bunların zararı var mı diye düşünelim. Bazı Kardeşler sokağa döküldük diyorlar. Hüviyetimizi kaybetmeyelim. Benim cebimde bir çok kart var. İleri sürülebilecek tek mahzur kaybolma halidir. Başka zararı yoktur. Orduevine girerken herkes, rütbesi ne olursa olsun, kartını kapıdaki ere gösterir. Bu bir zül değildir. Biz de kartımızı göstermeliyiz. Görevliler de sormalıdır.

☆☆☆☆☆

1988

Açıklamalı muhasebe yönetmeliği - Vâdilerin yaptıkları tahsilâtı kendilerinde saklamaları - Büyük Loca Sancağının dizayn edilmesi - Büyük Loca'nın kuruluş tarihi - Franz Liszt'in evine kim plaket koyacak, Büyük Loca mı, Macar Konsolosluğu mu? - Kıbrıs'ta Loca - Türkiye Büyük Locasının ritisi nedir? - Genel Kurul çalışma raporuna yapamadıklarımızı da yazabilir miyiz? - Tahkikat yapan Kardeşlerin eğitim noksanlığı; tahkikat rehberi hazırlanabilir mi? - Locaların Genel Kurul'a delege sayısı, tekrislerde aday adedi, Vâdilerin kendi adaylarını seçtirmek üzere kullandıkları yöntem - Aidatını ödemeyen delege Konvansa katılamasın - Yabancı dilde ritüeller - Ankara'da Yardım Sandığı Derneği - Kültür çalışmaları - Orhan Alsaç Büyük Üstat seçiliyor - Phoenix Araştırma Locası - Localarda ritüel dışı davranışlar ("ben söyledim", "iyi akşamlar", "bayrağa saygı", "masa beyi") - Bilgisayar uyumsuzluğu - Hürriyet Gazetesinde Emin Çölaşan'ın Büyük Üstatla yaptığı röportaj - Tekrislerde aday sayısının 5'e çıkması - Muhtelif derecelerde Kur'an'ın açılacağı sayfa - Tepebaşı 111'den gelenlere uygulanacak tekris töreni - Karşıyaka Locası - Binalarımızla ilgili proje - Derneklerin denetimi ile ilgili çalışmalar - Eğitim ve Öğretim Locaları müfredat programı - Rehberlik - Yanlış terminoloji, yanlış uygulamalar: ritüellerimiz yeni icatlara müsait değildir - 1989 çalışmaları için iki hedef - Eğitim Vakfı - Balo - Bölgecilik - Bina yardımına muhalefet: "Şakul Gibi"de çıkan Ziya Umur'un yazısı - Loca İç Tüzüklerinin müzakeresi - Fahrî üyelik - İnşaat için New York Büyük Locasından yardım alınabilir mi? - Kıbrıs'ta Loca - Çalışmalardan önce içki içme yasağının reddi.

16 Ocak 1988 tarihli Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Açıklamalı Muhasebe Yönetmeliği, şubeler, Kuruluş dönemini tamamlayan Büyük Loca

Vâdilerin yaptıkları tahsilâtı kendilerinde saklaması üzerine

Suat Ağagil K.: Bugünkü uygulamamız hatalıdır..... Şubeler tahsilâtlarını yaptıktan sonra, (*zorunlu masraflarını düşerek*) tahsilât farkını merkeze yollarlar....Her şey tüm teferruatıyla talimata yazılmıyor.

Bü. Üs.: Bu talimatla getirilen hükümler bir ard düşünce ile getirilmemiştir. Gaye uygulamaya açıklık ve intizam getirecek esasları hazırlamaktır. Evvelce karşılaştığımız sıkıntılarla tekrar karşılaşmak için hazırlanmıştır.

Tuncay Kesim K.: Yönetmeliğin tanziminde şekil yönünden hata var. Belgelerle ilgili ifadeler de daha açık olabilir. Yolluk ve bordro gibi başlıklar, acaba yönetmelikte yer alabilir mi? Kasa ve envanter defteri tâbirleri geçmiyor. Merkezden ayrı olarak İstanbul da bir vâdi olarak mütalâa edilemez mi?

Bü. Üs.: İstanbul şube değil, merkezdir. Muhasebesinin ayrılması daha uygun olur.

Tuncay Kesim K.: İstanbul'un da tekris, bağış, vesaire gibi bir vâdiye has gider kalemleri var,

Halil Mülkus K.: - Büyük Locanın izni olmadan harcama yapılamaz denince, bu ifade çok bağlayıcı oluyor. Ayrıca, giriş, terfi v.s. - harçlar için de tahakkuk ettiği gün tahsil edilir diyoruz. Aynı gün değil, ertesi gün veya üç gün içinde de tahsil edilebilir diyelim. Alınacak tekliflere gelince, 3 teklifin alınması, merkeze gönderilmesi v.s. işlemler zaman kaybettiricidir. Pratik çözüm olarak P.S. Bü. Üs.'a yetki verilebilir, kasada bulunacak azami parayı da 100,000.- TL ile tahdit etmeyelim. Meselâ bir ölüm olsa ne yapacağız? Kasada kalabilecek nakit miktarını artırmak gerek. Vâdeli hesapların da sadece İstanbul'da açılması hatalıdır. Demirbaş alımında küçük ve büyük olarak ayırmak gerekir. Ankara'da vergi dairesi ile SSK çek almıyor. Bir esneklik getirmek lâzım. Bundan başka üyelere bütçe ile tayin edilenlerin dışında bir mali yükümlülük getirilemeyeceği hükmü de çok ağırdır. Locaların ayrıca para toplamaya hakları vardır.

Bü. Üs.: Bağışa tahdit yoktur. Tahdit sadece yükümlülükler içindir. Bu madde Büyük Locanın otorite sahibi olmasına imkân vermektedir. ihtiyaç anında bu hükme dayanarak otoritesini kullanacaktır.

Bekir Tantürk K.: Dernekler Kanunu eskiden olmuş bazı hadiselere bir tepki kanunu gibi çıkmıştır. Bu yönetmeliğin burada konuşulmasından üzüntü duyuyorum. Bu yönetmelik, vâdileri Masonik bir üslup içinde düzene koyan bir yönetmelik olabilirdi. Görüşmelerimizde, vâdici, bölgeci bir hava sezip üzülmüyorum. Ayrıca, bu yönetmelik yapılırken sadece Ankara ve İzmir şubeleri değil, İstanbul şubelerini de ayırmalı idik. Bunun dışında muhasebe planı bilgisayar uygulamasına intibak edebilecek şekilde olmalıdır.

Suha Umur K.: Ankara ve İzmir'e şube diyoruz ama, Dernekler Kanununa göre Bursa ve Adana da şubedir. Bir çare düşünmeliyiz.

Suha Aksoy K.: Türk Masonluğu kuruluş dönemini geçirdi, olgunlaşma dönemini yaşıyor. Bu yönetmelikler işte bunun gereğidir. Zaten bu yönetmeliği birkaç sene uygular, sonra da gördüğümüz aksaklıkları düzelterip yeni şekle sokabiliriz. Ayrıca, İstanbul, Ankara, İzmir diye bir ayırım yoktur. Konu merkeze bağlanmak veya müstakil olmak konusudur. Bölgelerde çalışanlar serbest hareket etmek isterler, Merkez de kendine göre bir intizam ister. Mesele bunları bağdaştırma meselesidir. Merkez muhasebesi ile İstanbul muhasebesinin ayrılması halinde ise Genel Merkeze yapacak bir şey kalmayacaktır. Bu sebeple bir muhasebe iki işi birden yapmaktadır. Yoksa işin esası İstanbul'a bir üstünlük tanımak değildir.

Suat Ağagil K.: Eğer İstanbul'un da ayrı bir muhasebesi olması fikri İstanbul'un hesaplarını ayrı olarak görme arzusundan kaynaklanıyorsa, aylık mizanlar İstanbul'da da tanzim olunmaktadır, arzu ediliyorsa bir madde koyar ve İstanbul mizanını da tetkike tam olarak sunarız.

Suha Umur K.: Ankara ve İzmir'in ayrı yönetim kurulları var. Oysa İstanbul'un ayrı bir yönetim kurulu yoktur. Biz Büyük Kurul olarak İstanbul'un yönetim kuruluyuz,

Bü. Üs.: Masonluğun başında Büyük Üstat vardır. Ankara ve İzmir'de Bü. Üs. Temsilcileri vardır ve onları da ben seçmekteyim. Bu vâdilerde beni temsil eden bu K.lerin geniş yetkileri vardır. Eğer o Kardeşlere itimadım olmasa idi, onları oraya seçer miydim? Merkezde Bü. Üs. tan ayrı olarak ayrıca bir Bü. Üs. Temsilcisi yok. Eğer bu durumda, İstanbul'da ne olup bittiğinden haberimiz yok derseniz, İs-

tanbul'un başında bizatihi ben bulunduğuma göre, sanki bana itimadınız yokmuş gibi bir durum ortaya çıkar, Ankara ve İzmir'in hesabını ben sizden alıyorum. İstanbul'un hesabını ise siz benden soruyorsunuz. Oysa her gün burada işler yürüyor ve benim kontrolüm altında yürüyor. Eğer yaptığımız iş alışılmış olanı yürütmek ise, üç ayda bir Büyük Kurulun toplanmasına gerek yok. Oysa biz, alışılmışın dışında, daha büyük bir intizam sağlamaya çalışıyoruz. Eğer yeniliklerin lüzumuna kani iseniz, bunlara karşı çıkmayınız. Madem ki bu Yönetmeliğin bir defa daha karşınıza gelmesini istiyorsunuz, o halde gelecek toplantıya gene gelsin, karara bağlayamazsak, bir sonraki Kurula kalsın, gitsin.

Suha Umur K.: Biz yönetmeliği bir dernek toplantısı havasında görüştük. Herkes notlarını aldı. Bunu Masonik bir şekle sokalım. Sizin başkanlığınızda birkaç Kardeşe yetki verelim, görüşlerimiz doğrultusunda düzenleme yapılsın, iş bitsin.

Açıklamalı Muhasebe Yönetmeliği görüşmelerde ileri sürülen fikirlerin ışığında oylandı ve ekseriyetle kabul edildi.

Büyük Loca sancağı

Can Arpaç K.: Ay yıldızı kullanabilecek miyiz? Ayrıca, Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası yazılacak mı?

Orhan Alsaç K.: Ben taslağı çizerken başlangıçta ay yıldızı koymamıştım. Rahmi Kardeşimle konuştuk ve Türkiye'yi temsil eden bir işaret koymakta yarar gördük. Yazı yazmak ise zordur. Türkiye kelimesi, sanki unvan içinde değilmiş hissini verecek şekilde, en alta yazılabilir. Eb'at olarak ben 50 x 90 düşünmüştüm. Bu oran içinde arzulanan eb'atta olabilir.

Can Arpaç K.: Ay, yıldız ve güneş ayrı ayrı da konabilir.

Oylandı ve Orhan Alsaç K.in çizdiği örnek prensipte kabul edildi.

Büyük Locanın Kuruluş tarihi

Bekir Tantürk K.: Kuruluş yılı 1909 ama, ay ve gün olarak tayinde fayda var.

Orhan Alsaç K.: Hür Büyük Loca 16 Aralıkta kuruldu. Ama Türkiye'de yıl olarak Masonluğun 1909'da başladığı kabul edilmiştir.

Bü. Üs.: Kuruluşumuz yıl olarak 1909'dur. 16 Aralık ise 1956 yılında, Büyük Locanın istiklâlini ilân ettiği gündür. 1909'da Maşrık-ı Azam'ın kuruluşu ise Ağustos ayındadır. Yıl değil de, ay ve gün için araştırma gerekirse, Mimar Sinan araştırır, onun bulduğu tarih de esas alınır.

☆☆☆☆

05 Mart 1988 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Franz Liszt'in oturduğu eve plaket konulması

Macaristan'ın İstanbul Başkonsolosluğunda görevli Konsolos İstvan Petrovay'ın, Franz Liszt'in bir süre oturduğu binaya plaket koyma hakkındaki talebi üzerine:

Reşit Ata K.: Belediyeler zaman zaman evlerin kapı numaralarını değiştiriyorlar. Liszt'in oturduğu binanın şimdiki 19 numaralı bina mı olduğu, yoksa zamanla kapı numarasının değişmiş mi olduğunu araştırmakta fayda var. Mesela 21 numaranın kapısının üzerindeki demir süslerde bir lir bulunması dikkatimi çekmişti.

Suha Umur K.: Plaketi dernek olarak biz koyalım derim. Evvelce bu binada bir plaket vardı ama binanın o zamanki sahipleri bu plaketi bazı endişelerle çıkartmışlardı. Liszt'in bugünkü 19 numaralı yerde oturduğu kesin olarak tesbit edilmiştir. Ancak oturduğu bina yanmış, yerine başka bina yapılmıştır. Biz de bu ikinci yapılan binayı satın aldık, yıkıp yerine şimdikini yaptık.

Can Arpaç K.: Plaketi biz koyalım ve Macarlara bilgi verelim. Ayrıca bir de resmî açılış yapalım.

Orhan Alsaç K.: - Önce yasal gerek varsa resmî makamlara başvurulmalıdır. İkincisi, levhayı niçin onlar koymasın?

Suha Umur K.: - Bu şeref bizim olsun.

Halit Arpaç K.: 1930'da bu sokaktaki bir binada Liszt'le ilgili çok büyük bir plaket vardı.

Burhan Ceyhan K.: Macar Konsolosluğu bir Macar'a sahip çıkmak istiyor. Bina bize ait olsa bile, onların asmasına taraftarım.

Halil Mülküs K.: Biz plakete Derneğimizin adını yazamayız. Oysa onlar plakete kendi adlarını yazabilirler.

Nesip Aksüt K.: Franz Liszt de Masondur. Meşhur Masonların adlarının bulunduğu kitapçığımızı Konsolosa gösterdim, çok memnun oldu.

Tuncay Kesim K.: Liszt büyük bir kompozitördür. Ama eğer bizim Dede Efendi Macaristan'da kalsa idi, acaba Macarlar ne yaparlardı? Binanın Liszt sebebiyle tarihi bir önem kazanması, burada tadilat veya inşaat yapamamamız sonucunu doğurabilir mi?

Orhan Alsaç K.: Zaten yılbaşı tebriki bastırıp altına da Liszt bu binada yaşadı diye yazmışız.

Yusuf Nomal K.: 19 numaralı binada 1961 yılına kadar bir tabela vardı. Sahipleri sonradan bunu söktüler. Zannımca tabii hak Macarlarındır. Yazılacak metni onlar teklif etsin. Biz veya onlar koysun. Ama tabelanın konmasında yarar vardır.

Suha Umur K.: Lizst'den sonra bu sokakta yangın olmuş. O bina yanmış. Sonra yerine başka bir bina yapılmış. Biz o ikinci binayı satın almışız. Bugünkü binayı yapmak için yıktığımız bina Liszt'in oturduğu bina değil, ondan sonra yapılan binadır. Hatta eski binalarda, yangın duvarı olarak çok kalın temel ve duvarlar vardı. Kalın duvar ortadan kalktığında, kalan kısmın hangi binaya ait olacağı konusu hep tartışmaya sebep oluyordu. Bunu da bilgi olarak söylemek istedim.

Nesip Aksüt K.: Bu hususu Konsolosa söyledim. Zaten onlar da biliyorlar.

Bü. Üs.: Konunun iki yönü var. Birincisi, plaket konsun mu, konmasını mı? İkincisi ise kim koysun? Bina durumu ise daha sonraki işittir.

Suha Aksoy K.: Yeni binamızı inşa ettikten sonra koyalım.

Karar:

- *Prensipte, plaketin konmasına oy birliği ile karar verildi.*

- *Ne zaman konması hususunda oy çokluğu ile şimdi konmasına karar verildi.*
- *Kim koysun konusunda ise Macarların koymasına oy çokluğu ile karar verildi.*

Manisa'da arsa teberru teklifi (devam)

Bir K.in teberru etmek istediği Manisa'daki arsanın tapu senedinin fotokopisi geldiğinden, Vilâyete bu konuda gereken yazının yazılması kararlaştırıldı.

Kıbrıs'ta Loca

Evvelce İngiltere Birleşik Büyük Locası Büyük Sekreterliğinde görev yapmış olan Erol Çeliker adlı K.in Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyetinde, Türkiye Büyük Locasına bağlı olarak bir Locanın kurulması hakkında İngiltere Bü. L.sı Bü. Sek.liği ile muhabere ettiği ve olumlu mütalâa verildiği; bu K.in halen KKTC'de bulunan bazı K.lerin isimlerini de bildirdiği hususunda bilgi edinildi. Bu an için yapılacak herhangi bir şey olmadığı ve muhaberenin devam edeceği anlaşıldı.

Türkiye Büyük Locasının ritî nedir?

Bir Avustralya Büyük Locasının resmî yayın organı olan dergide Türkiye'deki bir Tönü Blanş'tan bahseden yazıda Türkiye'de İskoç ritinde çalışıldığının yazılmış olması üzerine:

Suha Umur K.: Bizim Büyük Locamız hangi ritte çalışıyor? Larousse benden tuğra hakkındaki maddeyi yazmamı istedi, Türk Masonluğunu da benim yazmam şartı ile olur dedim, Masonluk maddesinde Fransa'nın 4 ritte çalıştığı yazılı, Türkiye'nin hangi ritte çalıştığını yazayım?

Bü. Üs.: Hepimizin muradı aynı. Bir çok problemimiz var. Bunları halletmek varken havanda su dövüyoruz. Tüzüğü sık sık değiştirerek kendimizi daha zor durumlara itiyoruz. Bugün rit konusu geldi. Biz İskoçların kitaplarını tercüme etmiştik. Dinî olan bazı cümle ve kısımları çıkarmıştık. Eski ritüellerimizde mevcut olan bazı şeyler de bunlara eklendi. Sonuçta ortaya karma bir şey çıktı. Bu konuda nerede ol-

duğumuzu tayin etmemiz lâzım. Bunu Mimar Sinan'dan talep edeceğim. Siz de oradasınız.

Suha Umur K.: Bugüne kadar bir rit derdimiz olmamış. Türkiye Bü. L.sı hangi riti tercih etmiştir? Ben buraya ne yazayım?

Bü. Üs.: Dergide çıkan yazı hakkımızda iyi ifadeler kullanıyor. Memnun olmalıyız. Rit konusu ise ayrı bir konudur. Yeri geldiğinde incelenir.

Genel Kurula sunulacak Çalışma Raporu: Yaptıklarımızın yanında yapamadıklarımızı da yazabilir miyiz?

Burhan Ceyhan K.: Belki paradoks bir düşünce olacak ama, içimden geçtiği için söyleyeceğim: Acaba ne derece içten davranıyoruz? Yaptıklarımızın yanında yapamadıklarımızı da yazabilir miyiz? Bazı şeyleri amaçladık ama yapamadık diyebilirsek, gelecek dönemlere ışık tutmuş olacağımız gibi, samimiyetimizi de ifade etmiş oluruz.

Bü. Üs.: Yapamadıklarımızı bir not halinde verin, madde madde belirtin. Hem zaman hem de maddiyat açısından baktığımızda yapamadığımız şeyler muhakkak ki olmuştur.

Konvan öncesi kurulan Localar

Bekir Tantürk K.: Konvan öncesinde kurulan Localara Konvana gelip oy kullanmamalarını rica etmekte de yarar görüyorum.

Rahmi Tunçalp K.: Localara tüzüklere uymalarını emredebilmemiz için önce kendimiz Tüzüğe uymalıyız. Tüzük açıktır. Biz buna uymak zorundayız. Ayrıca bir Locayı kurduktan sonra, Konvan'a katılmayın demeye de hakkımız yok. Açılışı Konvandan sonra yapmakla bunu halledebiliriz.

Halit Arpaç K.: Masonlar çizilmiş hatlar içinde çalışır. Loca açılabilir. Büyük Kurul üst seviyededir, her şeye müdahale etmemeliyiz. Burada az konuşulur, çok iş yapılır. Loca hür'dür diyoruz. Nerede Locanın hürriyeti? Hür Masonlar diyoruz, nerede hürriyetimiz? Bu tatsız hava nerede duracak? Ben bu gidişimizi emniyetli görmüyorum. Üç defa anayasa değişti, halâ netice alamadık.

Burhan Ceyhan K.: Rahmi K.e yerden göğe kadar hak veriyorum. Ama şu toplantımızın amacı Masonluğa hizmet etmektir. Açılan her yeni Loca yeni bir okulun açılması demektir. Formalitelere tam uyar-sak, bunu geciktirmiş oluruz. Heyecanla bizim kararımızı bekleyen K.ler var. Onları kırmayalım.

Locaların kuruluş nedenleri üzerine

Bü. Üs.: Her doğumda, ayrılan Locada bir rahatsızlık oluyor, aynı zamanda teşvik de oluyor. Burada K.lerin reyî söz konusudur. Beliren fikirler tüzüklere tam bağlı kalmak veya pratik çözümler getirmek şeklindedir. Ama Loca kuruluşlarının altında seçime 2 yeni oy getirme düşüncesi olduğu endişelerini kabul edemem. Rey davası için Loca kurmak, Masonluk için yıkıcı bir şeydir. Konu zaten oylanmıştır. Rahmi K. de muhalif oy kullanmasının sebebini izah etmiştir. Biz de bu konu üzerinde görüştük. Esasta iş bitmiştir. Ancak bundan sonra tüzüğe tam uymak yolunda kesin karar alalım. Gerekiyorsa tüzük değişikliği getirelim ama tüzüğü tam olarak uygulayalım, dışına çıkmayalım.

Tahkikat yapan Kardeşlerin eğitim noksanlığı

Rahmi Tunçalp K.: Bir Kardeşimiz Locamızda tahkikatla ilgili bir çalışma yapmıştı. Bir anket yapmış. Ortaya ilginç konular çıktı. Bunları şimdi arz ediyorum. Bu arada tahkikat yapan K.lerin de eğitim noksanı olduğu anlaşıldı. Kabul edilen 79 kişiden 67 si, yani % 85'i, *"bize gelen tahkikatçı K., diğer tahkikatçıların kim olduklarını sordu"* demişler. 33 K., yani % 41, üç kişiden az tahkikatçıya muhatap olmuş. 11 K.e eşleri ile birlikte tahkikat yapılmış. 4'ünün evine randevusuz gidilmiş. 59 K. levhadaki soruları kelime kelime okuyarak sormuş. Sohbet şeklinde soruşturanlar ise sadece 12 K. Bu arada 5 K. tahkikat levhalarını bizzat kendileri doldürmüş. Din ve ahlâk konusunda değişik yaklaşımlarla hariciye baskı yapıldığını söyleyenler de var. Bir tahkikatçı da, *"biz gerekirse K.in yatak odasına bile gireriz"* şeklinde konuşmuş.

Bü. Üs.: Hepimiz eğitime muhtacız. Hepimiz her an eğitilmeliyiz. Tahkikata memur K.ler ise, tabiatlarında ne varsa onu yaparlar. Bu Masonluğumuzun derdidir.

Suha Aksoy K.: - Bir tahkikat rehberi hazırlayıp tahkikat yapacaklara vermeli.

Locaların Genel Kurul'a delege sayısı, tekrislerde aday adedi, Vâdilerin kendi adaylarını seçtirmek üzere kullandıkları yöntem

Suha Aksoy K.: Kurallar bizim de, Konvanın da üzerindedir. Konvan, kendi koyduğu kuralı değiştirene kadar kendisi de uymak zorundadır. Loca kurulması ile ilgili olarak, seçimlere yakın günlerdeki her hareket akla bir şeyler getiriyor. Bugünkü delege sistemimiz eşitliğe aykırıdır. 30 üyeli Loca da, 150 üyeli Loca da Konvana aynı delege sayısı ile katılıyor. İlk halledilmesi gereken konu budur. Eskiden üye sayısı 100 ü geçen Localar bir fazla delege ile gelirdi, bunları, ileriki yıllarda da geçerli olabilecek şekilde düzene sokmalıyız. Bunlar tüzük değişikliğine vâbeste* konular.

Bir de İzmirli Kardeşler Konvana 6 aday ile geliyorlar, üçü feragat ediyor, kalan üç Kardeşi mecburen seçmek zorunda kalıyoruz, bu da yanlıştır. Diğer vâdilerdeki K.ler aradan seçme hakkını kaybediyorlar. Aksi halde, her vâdi kendi üyelerini kendi seçer gibi bir hal doğar. Hiç bir bölge, konvanı zorlayacak girişimlerde bulunmamalıdır. Konvanda hizipçilik, bölgecilik olmamalıdır. Feragat olursa, başka 3 aday seçmek gerekir gibi bir kural konmalıdır.

Halit Arpaç K.: Bu fikri desteklerim.

Can Arpaç K.: Delege sayısı çok artacak diye kısıtlamamalıyız. Gerekirse daha büyük salonda toplantı yapmalıyız. Bize yakışmayan seçim davranışlarını ancak açık oy, açık tasnif usulü ile önleyebiliriz .

Tekrislerde aday sayısının en çok 5 olabilmesi

Suha Aksoy K.: Bir yılda 321 kişi artmışız. Bu yetersizdir. Her başvurunu alalım demiyorum. Ama bu 321 sayısı yeterli değil. Bir defada 5 kişinin tekrisini kabul etmede yarar bulunduğunu tekrarlamak istiyorum.

Bü. Üs.: Tekris adedinin çoğalması aslında iyidir, ancak, 5 kişi birden tekris etmenin getirdiği bir başka sancı da Geçiş ve Yükselişlerde

* vâbeste: bağlı

Localara sıkışıklıklar getirmesidir. 5 temas noktasını verirken bir düşününüz, merasimin ne kadar uzayacağını ve ne tuhaf manzaralarla karşılaşabileceğini. 3 Kardeşle kalalım derim.

Büyük Kurul üyeleri Doğuda oturur

Bü. Üs.: Bü. Kurul üyeleri Doğuda oturur diye madde olduğu halde sütunda oturmakta ısrar etmememiz gerekir.

İstanbul'a kütüphane

Halil İyigün K.: İstanbul'da kitaplık büyük bir dert. Merkeze bir kütüphane memuru tayin edelim. Odalarda dağınık vaziyette bir sürü kitap görüyorum.

Aidatların yüksek oluşu

Bü. Üs.: Aidatların yüksekliğinden yakınan pek çok mektup alıyorum. En çok şikâyet edilen konu aidattır. Diğer derneklerde aidatını ödemeyen kongreye alınmıyor. Biz senelik kelime verilmesin diyoruz. Oysa bu uygulama kabiliyeti olmayan, sözde kalan bir müeyyidedir. Bu defa borçlu Locanın delegesinin genel kurula girmemesi hususunu daha da sıkı takip edeceğiz.

Yabancı dilde ritüeller

Bü. Üs.: Almanca ritüelin tashihi Tunç Timurkan K. tarafından yapıldı, bitti, şimdi baskıya verilmesini oyluyorum. (*Oy birliği ile kabul edildi*). İngilizce ritüeller de Sadi ARAL K.in tetkikinden geçti. Fransızca Çırac ve Kalfa ritüelleri geldi, Üstat derecesi geldiğinde gereği yapılacak. Bir tek Rumcası kaldı.

Yardımların devamlılık arz etmesi lâzım

Bü. Üs.: Gelelim yardım konusuna: Bu konuda da çok şey konuştuk ama bir şey yapamadık. Bir süre önce bir Kardeş Büyük Üstadın in emrine 500.000.- liralık bir çek verdi. İzmir'de iken, çok sıkıntıda olan bir Kardeşin ailesinin durumunu öğrendim. Hemşire felçli, K.in oğlu çok rahatsız. Kardeşin gözleri şekerden kör olmuş, böbrek yet-

mezliğine girmiş ve vefat etmiş. Buraya yardım edeceğiz. Ama, bir defalık yardım yetmez. Bu yardımlarımızın devamlılık arz etmesi lâzım.

Verilen bu örnek için yardım yapma hususunda oylama yapıldı, yardım edilmesine oy birliğiyle karar verildi, miktarın tayini Büyük Üstadın yetkisine bırakıldı.

Ankara'da dernekleşen yardım sandığı

Bü. Üs.: Bir havadis olarak, Ankara'daki Yardım Sandığının dernek haline geldiğini, yılda 10,000.- lira aidat ve katılmak için de 30,000.- lira giriş harcı ile dahil olunabileceğini bilginize sunuyorum.

☆☆☆☆

Türkiye Büyük Locası GENEL KURULU: 23 Nisan 1988

Dışa Açılma

Eralp Özgen K.: Dışa açılma nasıl olacak? İlkelerimiz ve başka bazı hususlar gizli değildir. Aleyhimize olan söylentilerin çoğu kahvehane söylentilerinden ileri gitmiyor. Ama gelişmekte olan Türk-İslâm Sentezi fikri yerleşirse, ilk hedefleri biz olacağız. Mimar Sinan Dergisinin 19. sayısında Federal Almanya'da yapılan çalışmalarla ilgili bir yazı çıkmıştı. Halkla ilişkiler konusunda uzman Kardeşler vardır. Muhtelif çalışmaları bir araya getirerek ortaya bir sistem koymalıyız.

Umut İnan K.: Seçim, amaca yönelik en iyi tesbittir. Amaca yönelik tesbiti yaparken ise, Kardeşleri tanımıyoruz. İstanbul dışındaki vâdilerdeki K.'ler birbirlerinin adaylarını tanıyorlar. Aday tesbiti ile seçim arasında geçen sürede tanıtım yapılсын.

Madalya ve beratlar

Osman Ertörer K.: Büyük Kurulda evvelce hizmet görmüş K.'lere madalya ve berat verilmesini yadırgıyorum. Hele bu K.'lerin kendi kendilerine bunları vermelerini daha da yadırgadım.

İstanbul Binası

Kerim Sümer K.: İstanbul binalarındaki sıkışıklık 15 gün yerine daha seyrek aralıklarla çalışılarak önlenebilir. Böylece daha fazla adette Loca çalışma imkânı bulabilecektir.

Büyük Üstat Orhan Alsaç K.: Tüzük değişikliği için getirilen öneriyi düşüneneğiz, İstanbul'da seyrek çalışma uygulamasına şimdilik ihtiyaç yok. Büyük Kurul ise kendi kendine madalya vermiş değildir. Verilen madalya, o Kardeşin Büyük Kurul üyesi olduğunu belirten bir işarettir, sadece tanıtılabilmesi için verilmiştir.

Bina ve Mâbet işleri (Faaliyet Raporundan)

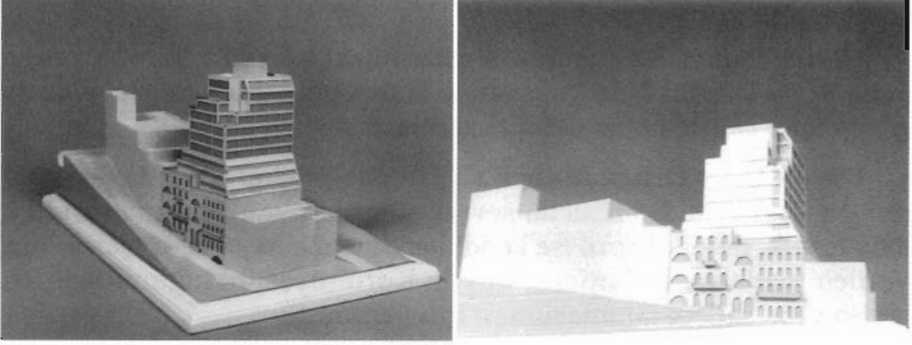
A. İstanbul

1) İstanbul'daki merkez binamızda bulunan C Mâbedi yenilenmiş, ayrıca üst kattaki eski envar odası ile yanındaki mahal birleştirilerek yaklaşık 50 kişilik yeni bir Mâbet (F Mâbedi) kazanılmıştır. F Mâbedinin çalışmalara tahsis töreni 17 Ocak 1989 tarihinde yapılmıştır. Bu rahatlama sayesinde yeni Localar kurulabilmiştir. Ancak son kuruluşlardan sonra İstanbul'da hafta içinde çalışabilmek üzere sadece 4 yeni Loca için imkân kalmıştır.

2) Aynı gün çalışan 5'er Locaya mukabil sadece 2 yemek salonu vardır. Büyük yemek salonunda 4 Locanın üyeleri birden yemek yemek mecburiyetinde kalmaktadır ki, bu durum Kardeş Sofrasının ciddiyetiyle kabili telif değildir.

3) Büyük Loca Merkezi için, 23 numaralı Vakıf arsasının da satın alma işlemleri bittiğinde elde edilebilecek en büyük hacim düşünülerek büyük bir binanın avan projesi ve maketi hazırlanıp resmî makamlara başvurulmuştur. Büyük Loca merkezinin büyük binasının finansmanı için gerekli mali kaynakların temini hususunda araştırmalar yapılmaktadır. Ayrıca, imkânlar zorlandığı takdirde düşünülebilecek çok daha ufak çaptaki bir proje için de çalışılmaktadır.

4) Bursa'da uygun bir gayrimenkul aranmaktadır. Bulduğunda Bursa'lı Kardeşlerin de yardımlarıyla satın alınarak tefrişi cihetine gidilecektir.

B. Ankara Vâdisi:

- 1) Hayati bir ihtiyaç haline gelen mutfak ve müstemilâtı bizlere yakışacak şekilde yenilenmiştir.
- 2) Bina girişindeki büyük salon ve hol tamamen yenilenmiş, halı döşenmiş, ses düzeni kurulmuştur.
- 3) Adana'daki binamız Kardeşlerin üstün çabalarıyla eksiksiz hale getirilmiş bulunmaktadır.

C. İzmir Vâdisi:

- 1) İzmir'deki binamız da mükemmel hale gelmiştir.
- 2) Karşıyaka adı ile bir Loca kurulmuştur. Bu Locanın üyesi Kardeşler Karşıyaka semtinin sakinlerinden seçilmişlerdir. İdeallerinde, Karşıyaka semtinde bir Mâbet tesisi yatmaktadır.

Geleneksel Mason günü kutlamaları

Kültür Komitesinin çalışmaları

Dışa açık olmak üzere Atatürk ve sanatla ilgili çalışmalar, geleneksel Mason günü kutlamaları yapılmıştır. Bu cümleden olmak üzere;

1) İstanbul Vâdisinde yapılan çalışmalar:

- 10 Kasım 1988 günü Ülkü Muh. Locasında Cevad Memduh Altar K.in Atatürk'ü anma konuşması;

- Anadolu Muh. Locası tarafından, Çubuklu Hidiv Kasrında, İdil Biret'in piyano konseri;

- Hisar Muh. Locasının düzenlediği ve Ersin Alok Kardeşimiz tarafından dia gösterisi düzeninde sunulan "Mısırın Ölüm ve Ölümsüzlüğü" isimli bir Konferans.

2) Ankara Vâdisinde yapılan çalışmalar:

- Atatürk'ün Kültür Anlayışı (Bozkurt Güvenç K.)
- Sinan Sevgisi-Sinan Bilinci (A. Kibritçi, K. Cankılıç, A. İtez, M. Özger, İ. Ergun K.ler).
- Tek ve Çok Sesli Müzik (S. Eralp, Ö. Orbay, S. Feyman Hemşireler)
- Ankara ve İstanbul Radyoları ile ilgili olarak 1930 dan bu yana Türk basınında çıkan karikatür fıkra ve anekdotlar sergisi (Orhan Topçuoğlu K.)
- Bir tiyatro yazarı gözüyle çocuk ve televizyon (Sayın Ülker Köksal).
- Ressam Abidin Elderoğlu'nun eserleri. Müzikli dia gösterisi. (Ozan Sağdıç K.)

Kitaplık, Arşiv ve Müze Komitesinin çalışmaları: Bütün vâdilerdeki kitaplıklar olması gereken şekle sokularak K.'lerin istifadesine sunulmuştur. İstanbul'da çiçek ve çelenk yerine kitaplık fonuna yapılan bağışlar, Ankara'da okunmuş gazetelerin satışından elde edilen gelir ve İzmir'de de aynı tarzdaki bağışlar, kitaplıkların zenginleşmesine yararlı olmuş ve bunlar K. ler arasında yerleşik adetler haline almıştır. İstanbul'da ayrıca Freedom ve Atlas Muh. Locaları Kardeşleri kendi imkânları ile edindikleri kitaplarını tüm K.'lerin istifadesine açmışlardır.

Büyük Locanın merkezindeki arşivin evvelce başlamış ve bir hayli yol almış olan tasnif ve tanzim işlerine devam edilmektedir. Şimdilik müstakil bir müze kurabilecek zenginliğe sahip olmasa da, müzeliik değerlerimizin tasnifi ile vitrinlerde teşhirine başlanmıştır.

Bütün Kardeşlerin elde edebildikleri arşivlik ve müzeliik malzeme-yi Büyük Loca 'ya vermeleri halinde, bunlar sadece bir kaç K.in istifadesinde kalmayıp, bütün camiaya mal edilebilecektir.

Matrikül Hareketleri

15 Mart 1988 ile 1 Mart 1989 tarihleri arasında tekris yolu ile 438 intizama avdet yoluyla da 28, toplam olarak 466 Kardeş camiamıza katıldılar; 35 istifa, 117 gayrı muntazam ve 48 vefatla, toplam 200 Kardeş de aramızdan ayrıldı. Net artış 266 oldu.

01 Mart 1989 tarihinde toplam mevcudumuz: 6504 K. (İstanbul: 3597, Ankara: 1915 , İzmir: 992)

Seçimler:

Seçimlere başlanmadan önce yoklama yapıldı. 153 K.'in hazır bulunduğu anlaşıldı. Suha Aksoy ve Reşit Ata K. ler Büyük Üstat adaylığından çekildiklerini belirttiler. Cavit Yenicioğlu, Orhan Alsaç ve Bekir Tantürk K. ler arasında yapılan birinci oylamada K. 'lerden hiç biri yeterli çoğunluğu sağlayamadı. İkinci tur oylamanın sonunda Orhan Alsaç K. 1988-1990 yılları dönemi için Büyük Üstat seçildi.

Yeni seçilen Büyük Üstat Önceki Büyük Üstat Cavit Yenicioğlu K. tarafından is'ad edildi ve makamına geçti. Bü. 1. Nâzır Makamına vekâleten Can İlbay K. oturdu.

Seçimlere devam edildi. Büyük Sekreterliğe Reşit Ata K., Bü. Hazine Eminliğine Suat Ağgil K. seçildiler.

Soyadı sırasına göre seçilen diğer görevliler: Sahir Talat Akev, Suha Aksoy, Nesip Aksüt, Can Arpaç, Moiz Berker, Burhan Ceyhan, Ethem Sena Çınar, Dünder Erendağ, Abdurrahman Erginsoy, Coşkun Ertürk, Oryal Güventürk, Halil İyigün, Tuncay Kesim, Halil Mülküs, Yusuf Nomal, Bekir Tantürk ve Tunç Timurkan. Yeni seçilen Kardeşlerin yeminleri yapıldı.

28 Mayıs 1988 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Phoenix Araştırma Locası

Fransa'daki 30 numaralı Phoenix Araştırma Locasının Celil Layiktez K.'i muhabir üye seçtiği öğrenilerek, bu Locanın yayınlarına da abone olunmasına karar verildi.

Localarda ritüellerde yazılı olmayan davranışlar

Reşit Ata K.: Bazı Localarda ritüellerde yazılı olmayan davranışlarda bulunuluyor. Özellikle Ebedî Maşrık'a intikal etmiş K.lerin anıl-

*Orhan
ALSAÇ
(1914 - 1991)*

*Bü. Üs.:
1988 - 1991*

masında bu dikkati çekiyor. Sofrada da geleneklerimize uymayan davranışlar oluyor.

Moiz Berker K.: Ritüellerimize sadık kaldığımız için Masonluk bu kadar gelişti. Her Locanın başka bir uygulamaya geçmesi yanlıştır.

Sahir T. Akev K.: Büyük Loca bu davranışlara müdahale edecek mi? Bu konuda politikamız ne olacak? Görüşmemiz lâzım.

Tuncay Kesim K.: Her Locada değişik uygulama var. Hitap şek-
linden başlayın, kapanışa kadar her şey değişik. Bir de "*ben söyledim*"
diye bir moda çıktı. Tüyük ve ritüellerin aynen uygulanması gerektiği
görüşündeyim.... Ankara'da bir Locada beyaz celsede hikâye teatral
şekilde canlandırılmak istendi, etrafa samanlar saçılınca, bütün Hem-
şireler kahkahalarla güldüler.

Reşit Ata K.: Bazı Kardeşler "*iyi akşamlar*" hitabıyla çalışmalarına
başlamak, ya da ille de "*bayrağa saygı*" diye bir uygulama yapma hu-
susunda Loca Kardeşlerini rahatsız edecek kadar ısrarlı taleplerde bu-
lunuyorlar. Oysa bunlar ritüellerde yoktur. Bir Locada¹⁰¹ "*masa beyi*"
diye bir uygulama yapılmış ve müdahalemizle durdurulmuştu. Aynı
Locada bu defa bazı Kardeşler ille de sofrada sözü Üstadı Muhterem-
den başkası versin diye ısrar ediyorlar. Kalp kırmadan yapılan uyarı-
lar bile bu Kardeşlere ters geliyor.

Tunç Timurkan K.: Bu konuda Eğitim - Öğretim Locasından isti-
fade edilebilir.

Cavit Yenicioğlu K.: Her iki yılda bir, seçim sonrasında, yeni ge-
len K.ler yeni uygulamaları cazip bulurlar. Büyük Locanın bu davra-
nışlara izin vermemesi baskı değildir. Büyük Loca sadece ritüellere
uygun olmayan davranışlara karşıdır. Bazı Kardeşler Masonluğun ya-
zılı olmayan kurallarını kendi anlayışlarına göre uygulamak, yeni
icatlar yaparak kendilerini göstermek istemektedirler.

Bü. Üs. En Muh. Orhan Alsac K.: Nizamlar, Ritüeller bozulma-
malıdır. Kişisel görüş ve davranışlara izin verilmemelidir. Bu Locala-
ra tahdit koymak, Locaları baskı altında tutmak değildir.

¹⁰¹ Anadolu Locası

Bilgisayar uyuşmazlığı

Halil İyigün K.: İzmir'deki bilgisayarımız, İstanbul ve Ankara'da bulunan cihazlarla aynı cinsten değildir. Aynı dilden konuşan ve aynı disketleri kullanabilecek müşterek bir sisteme geçebilmek için bu bilgisayarın iadesini ve uygununun alınmasını teklif ederim.

Bu konunun esasen ele alınmış ve gereğinin yapılmakla olduğu hususunda bilgi edinildi.

Orhan Alsaç'ın Emin Çölaşan'la röportajı

Halil Mülküs K.: Hürriyet gazetesinde Emin Çölaşan'ın röportajı¹⁰² ve yazılanlar Ankara'daki Kardeşleri etkilemiştir. Erol Simavi K.in gazetede yer alan açıklamalarının kabule şayan görüşler olmadığı bize intikal etmiştir.

Halil İyigün K.: Bu yayın "açılalım" diye yapılan mücadelemizin güzel bir çabasıdır. İçinde hatalar vardır, ancak aleyhimize bir davranış ve yayın olarak kabul edilemez.

Reşit Ata K.: Bu yazı vesilesi ile Masonluk aleyhine herhangi bir yazı çıkmadı.

Sahir Talat Akev K.: Erol Simavi Bölge Locası Üstadı idi. Yalan bir şey söylemiyor. Masonluk aleyhine de hiç bir çalışması olmamıştır.

Cavit Yenicioğlu K.: Erol Simavi K. Masonluğu seven bir kişidir. İzmir'e büyük yardımlar yaptı. Bugün de kendisine müracaat etsek yardım edebilecek bir kimsedir. Yazıda hatalar vardır. Masonluk prensiplerine uymayan beyanlar vardır. Bütün bunlara rağmen bu yazının faydası olmuştur.

Tuncay Kesim K.: Dar açıdan Halil Mülküs K.in hissiyatına katılıyorum. Yazı bizi müşkül durumda bırakabilir. Kurallarımıza uymayan ifadeler var. Bu röportajı bir başkası yapmış olsaydı, nasıl bir davranış ve reaksiyon gösterilecek ise, Erol Simavi K.e de aynı davranışı göstermeliyiz. Ancak o zaman eksik ve yanlış bilgileri bir vesileyle düzeltmek faydalı olur.

¹⁰² Emin Çölaşan'ın Bü. Üs. Orhan Alsaç'la röportajı: "Masonların Kimseye Zararı Yok", Hürriyet-24.12.1989 - (Tesviye sayı 29, s.5).

Bü. Üs.: Yazılarda yanlış taraf yok. Masonluğun ne olduğunu anlatacak isek, bunu başka bir vesile ile anlatmak gerek. Kaldı ki, bu zat, Masonluğunu inkâr etmemiştir. Yazıya karşı ses çıkarmamakta fayda vardır.

Suha Aksoy K.: Simavi'nin yazısında iki yanlış var. Bunlardan birincisi İngiltere Locasına bağlılık. İkincisi, Masonluğun bölünmesinin sağcılık - solculukla ilgisi yoktur.

Sahir Talat Akev K.: Eski bir deyimle, Masonluğun âli menfaatleri bu yazıyı unutmamızı gerektirmektedir.Masonluk açılmaz, Masonlar açılır. Bazılarımız deşifre olmak istemiyorlar, onlara saygı gösterelim, amma 80. yılda basına açık toplantı yapmakta yarar vardır.

Halil Mülküs K.: Basından ve gazetecilerden o kadar korkmayalım. Prensiplerimizi telkin edelim, talimlerimizi verelim. Ansiklopedilerde hakkımızdaki maddelerin hazırlanmasında etkin olalım.

Nesip Aksüt K.: Gazetecilerle konuşmak her zaman kolay değildir.

Moiz Berker K.: Bir gazeteci doğru yazsa, dokuzu yanlış yazar. Gazete kendiliğinden neşrederse ne alâ, amma asla polemige girmemeliyiz.

Tuncay Kesim K.: İstedığımız dışa açılma yöntemlerinin saptanmasıdır, tanıtılma nedir, usulü nedir, fayda ve mahzurları nedir, çalışmalarımız bunlara dayanmalıdır.

Suha Aksoy K.: Hedefi küçültürsek darbe yemeyiz. Cemiyet adına açıklamalarda hedef büyük, şahıs adına olanlarda hedef bizim yönümüzden küçüktür. Dışa bilgi vermek Büyük Üstada ait bir görev ve yetkidir. En iyi tanınma ve yayılma, sayımızı artırıp her yere girebilmemizdir. Meselâ öğretmenleri tekrar almaya, kamu yararına dernek olmaya çalışmamız faydalı olacaktır.

Tunç Timurkan K.: Tekris üçer kişi yapıyor. Bir loca yılda en çok iki tekris celsesi yapıyor. Bu sayıyı beş kişiye çıkarmak mümkün değil mi ?

Bü. Üs.: Her ne kadar tüzükte buna imkân vermeyen hüküm varsa da, özel durum sebebiyle, ben Büyük Üstat yetkimi kullanarak

ikinci bir emre kadar, 5 kişinin bir celsede tekrisine izin veriyorum. Bunu bir levha ile duyuralım.

☆☆☆☆

02 Temmuz 1988 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

İzmir'de Karşıyaka Locasının kuruluşu

Dündar Erendağ K.: Karşıyaka bir semt ismidir. Her ne kadar semt ismiyle kurulu Localar varsa da, ben semt isimlerini yadırgıyorum.

Bekir Tantürk K.: Mahal isimleri, semboller, tarihî kişiliği olan şahsiyetlerin adları ile Localar kurulabilmektedir.

Halil İyigün K.: Müsaade ederseniz ben Karşıyaka isminin seçiliş sebebini izah edeyim. Bu semtte genellikle emekli Kardeşler oturmaktadır. Burası onların mahalleleridir. Öncelikle gayeleri bu semtte bir lokale, bir binaya kavuşabilmektir. Bu semt ayrıca eski Zühal¹⁰³ Locasının kaynağıdır. O bakımdan istenmiştir. Kurucuları seçerken de ya Karşıyaka'da işi olmasına ya da orada ikamet etmesine dikkat edilmiştir.

Ritüel dışı uygulamaları olan Loca

Reşit Ata K.: Efendim, bir Muh. Locanın Büyük Müfettişi olan Kardeşimizden Loca hakkındaki raporu geldi. "*Biraz gecikerek yazdım*" diyor, "*fakat sebebi bir türlü kalemim varmadı yazmaya*". Bü. Müf. şu noktalar üzerinde durmuş: Geçen toplantıda, üzerinde durduğumuz noktalar: Devam çok az, hitaplarda "*saygıdeğer üstat*", "*sayın üstat*" veya "*arkadaş*" gibi sözcükler kullanılıyor, ikazlara rağmen bu tarza ısrarla devam ediliyor. Gündemler çok yüklü, kapanış 22-22.30'u buluyor ve "*masa beyi tatbikatı*", "*masa beyi*" ismini bırakmakla beraber gene inatla devam ettirmeye çalışılıyor. Biz, efendim, geçen defa bu konuyu konuşurken Tunç Kardeşim bir öneride bulundu,

¹⁰³ Masonluğa kabul edilmeyen Adliye Bakanı Mahmut Esat Bozkurt'un kurşunladığı Loca. (Bakınız Cilt 1, s. 162)

karara bağlamamıştık. Demişti ki, Eğitim-ve Öğretim Locasına bunu havale edin, biz tetkik edelim, vardığımız kararı da tedris edelim, Eğer emir verirseniz o kararı şimdi alalım.

Bü. Üs.: Öyleyse, onu şimdi yapalım.

Moiz Berker K.: Hangi Locanın Müfettişi?

Reşit Ata K.: Anadolu'nun.

Tepebaşı 111'den gelenlere uygulanacak merasim hakkında karar

Büyük Sekreter Reşit Ata K.in Tepebaşı 111 numaradaki gayri muntazam kuruluştan gelen üyelerin bize kabul ve terfilerinde usulde yeknesaklık için karar ittihazını istemesi üzerine,

Karar: Tekris gününe kadar geçecek işlemlerin herhangi bir hariciye yapılanın aynısı olması, 111 numarada nura kavuşmuş kişilere tekris töreninin gene gözleri kapalı alınmak ve sadece yemin ettirilmek, ancak Tanrıya inanç hakkında muhakkak surette gerekli sualin sorularak gerekli cevabın alınması şartı ile, kısa tören şeklinde uygulanması, eğer orada ikinci ve üçüncü dereceleri elde ettiği inandırıcı bir biçimde öğrenilmişse, o derecelere ait törenlerin de kısa olarak ve yemin icrası suretiyle yapılması, ancak bir dereceden diğerine geçerken en az bir toplantı ara olması kararına varıldı.

Muhtelif derecelerde Kur'an'ın hangi sayfası açılacaktır?

Bü. Üs.: Finlandiya Büyük Locasından bir levha geldi, muhtelif derecelerde Kur'an'ın hangi sayfasını açtığımızı soruyorlar.

Cavit Yenicioğlu K.: Elham suresini açalım, İslâmın bütününe şâmdir.

Burhan Ceyhan K.: Din kitapları bir bütündür. Hangi sayfası açılırsa açılsın, fark etmez.

Abdurrahman Erginsoy K.: Haç suresi de düşünülebilir.

Bü. Üs.: Mimar Sinan Dergisinin baş tarafında "Al-İmran" suresinden bir cümle var. Hep o basılır. O da düşünülebilir. Ayrıca, şunu da

soruyorlar: pergelle gönyeyi doğrudan doğruya kitabın üzerine koyuyor musunuz, yoksa aralarına bir tül ve saire konsun mu?,

Karar: Kur'an'ı diledikleri gibi açabilecekleri hakkında cevap verilmesine, ancak "Fatiha suresinin" tercih edilebileceğinin bildirilmesine karar verildi.

Eğitim ve Öğretim Localarına başkan seçilmesi

İstanbul'da bu Locanın başkanlığına Tunç Timurkan, yardımcılığına Ali Biren; Ankara için Tuncay Kesim ve Yavuz Hakmen; İzmir için de Güngör Kavadarlı ve Üner Birkan K.ler seçildiler.

☆☆☆☆

2 Ekim 1988 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Tepebaşı 111'den gelenlere uygulanacak tekris töreni

Bü. Üs.: Bunlar hakkında tekrise kadar olan işlemleri aynen uygulamalıyız. Tekris törenleri ise basitleştirilmelidir.

Moiz Berker K.: 111'in ritüeli ile kendi ritüelimiz arasındaki farkları tesbit etmeliyiz. Adayın yalnız Allah'a olan inancını araştırmakla iktifa edilmemelidir.

Suha Aksoy K.: Skrutene kadar olan safha önemlidir. Müracaat edenin resmini asacağız. Burada durumu öğrenilirse ve skrutende üç kırmızı ile reddedilirse, bu kimsenin durumu ne olacak? Bu özel durumlar için tüzüğe bir madde koyalım. Büyük Üstadın bu konuda yetkisini belirtelim.

Nesip Aksüt K.: Oradan bir kaç kişiyi kazanalım diye burada huzursuzluk yaratmayalım.

Tekrise kadar cari usulün aynen uygulanmasına, tören usulünün ise P.S. Büyük Üstadın yetkisine bırakılmasına karar verildi.

Binalarımızla ilgili proje

Suha Aksoy K.: Avan projenin bir heyetçe düzenlenmesi uygun görüldü.

Bü. Üs.: Hiç olmazsa çalışmaya devam edeceğimiz kısımları muhafaza etmek, geri kalan kısımları buna entegre etmek gerek. Bu mihmarlıkta sık ve kolay uygulanır .

Nesip Aksüt K.: 25 numarayı yıkmadan ve izin alınabilecek bir hacimle gayrimenkullerimizi en kıymetli hele getirecek bir proje hazırlıyoruz dediler.

Derneklerin denetimi ile ilgili çalışmalar

Bü. Üs.: Ankara'daki Kardeşlerin bazı konularda tereddütleri var. Konunun Vâdilerde incelemelerini yapıp görüşlerini bildirir ve Hukuk Komitesi de bu görüşleri telif ederek Kurula getirmesi uygun olur.

Eğitim ve Öğretim Locaları müfredat programı

Tuncay Kesim K.: Vâdi ve localarda farklı uygulamalar vardır. Ceyhan K.in hazırladığı program Eğitim ve Öğretim Localarına metot bakımından çok yardımcı olacaktır. Bu çalışmaları istikbalin yöneticilerine ışık tutacaktır.

Rehberlik, adaylarda aranacak nitelikler, bilgiler, Masonluğun yazılı olmayan kuralları, Üs. Muh. ve diğer görevlilerin görevleri, Bü. Üs. mesajları, devamlılık arz eden. Bü. Sek. Levhaları bir kitapçık şeklinde hazırlanmalıdır. Büyük Müfettişlerin görevlerini daha etkin biçimde yapmalarına da faydalı olacaktır. Ayrıca Çıracak, Kalfa tezlerinin konuları, hep bu çalışmanın içeriğini oluşturmalıdır. Eğitim ve Öğretim Localarının iç tüzükleri de biçimsel çalışmayı kapsamaktadır. Masonik terimler sözlüğü hazırlanmalıdır.

Rehberlik Müessesesi

Burhan Ceyhan K.: Bir rehberlik müessesesi var, bu müesseseyi nasıl geliştirebiliriz? Rehber çalışmalarını da öğretim içinde düşünelim. Eğitim Locasının ana kaynağı Muhakkik, 1. ve 2. Tören Üstadı eğitimi üzerinde duruyoruz. Bunlardan sonra 1. ve 2. dereceden Kardeşlerin gelmelerini sağlayacağız. Şekil ve şekilden sonra, şekli destekleyen fikirleri, felsefî düşünceyi anlatmak gerekiyor. Bunları bir denge içinde

sunmak istiyoruz. Her bilginin kendine göre bir müfredatı vardır. İlk adımını atan kimseye buradaki esas bilgileri ve felsefeyi anlatmak istiyoruz. Model gösterilen felsefenin ve örgütün iskeletini, tüzükleri öğretirsek, gerekli bilgileri vermiş olabiliriz.

Ritüel dışı konuşma ve davranışlar

Dünder Erendağ K.: Ritüelde yazılı olmayan hitap tarzlarına kat'iyen müsamaha edilmemelidir. Bunları değiştiremeyiz. Müsamaha bizi yanlış yerlere götürür. Meselâ, dış aleme daha sempatik görünmek için Evrenin Ulu Mimarını Anarak yerine "*Bismillahirrahmanirrahhim.*" diyebilir miyiz? Bu ifade hem alışılmış ve hem de daha gerçekçidir denilebilir mi? E.U.M. yardımcım olsun yerine "*Tanrım yardımcım olsun*" diyebilir miyiz? Denirse, müsamaha edecek miyiz? Üstadı Muhtereme hitaplarda, tekris intibaları okunurken hatalar olmaktadır. Rehber Kardeşin ve Üstadı Muhteremin bunları düzeltmeleri hem görevleri hem de ettikleri yeminin gereğidir. Kat'iyen müsamaha edilmemelidir.

Bü. Üs.: Dış hayatta alıştığımız bazı tabirler ağızımızdan kaçabiliyor. Ama kasten ve bile bile yapılamayacağı muhakkaktır.

Dünder Erendağ K.: Bir de bayrağa saygı ve İstiklal Marşı eşliğinde Bayrağa Saygı töreni tamamen gereksiz ve yersizdir. Bizim bayrağa saygımızdan kimsenin şüphesi olamaz. Bayrağa saygı Lions adestir.

Coşkun Ertürk K.: Bayrağa saygı konusundaki uygulamayı bir levha ile kaldıralım. Saygı duruşunda bazen, hazırol vaziyetinde eller sarkık duruyor. Buna kesinlikle mani olalım. Bayrağa saygı töreni olacaksa, bunu tüzüğe bir madde koymak suretiyle uygulayalım, veya bir levha ile buna kesinlikle mani olalım.

Ön. Bü. Üs. Cavit Yenicioğlu K.: Hasenat kesesi dolaştırılırken veya tersimat okunurken, Ebedî Maşrık'a intikal eden Kardeşler için saygı duruşu, matem duruşu gibi ritüellerde yazılı olmayan uygulamalara şahit oluyoruz.

İngiltere'de, Kardeş sofrasında, Kraliçe'nin marşı çalınmıyor. İngiltere ziyaretimiz sırasında, bizim için de İstiklâl Marşını çaldılar.

Her yeni Üstadı Muhterem seçilen K. bazı yenilikler yapmaya özeniyor. Ritüellerimiz icatlara müsait değildir .

Bekir Tantürk K.: Localara fazla müdahaleci olmayalım. Ebedî Maşrık'a intikal eden Kardeşlerin adlarının okunmasında mahzur yoktur.

Halil Mülküs K.: Lisan konusunda ilk ritüellerde bazı terimlerin iki karşılığı konmuştu, kargaşalığın temelinde bu var.

Burhan Ceyhan K.: Masonluğun müşterek bir lisanı olmalı, gelenekler korunmalı, ortak dil muhafaza edilmelidir. Eski gelenek ve usuller birbirimizle kaynaşmak, birbirimizi tanımak için gereklidir. Ritüelde olmayan terimler kesinlikle kullanılmamalıdır.

Suha Aksoy K.: Müsamaha bizi nereye götürür? Localara bu konuda inisiyatif bırakmamalıyız.

Cavit Yenicioğlu K.: Bugün bir lisan kargaşası var. Gerekirse lisanı topyekün değiştirelim! Dünya Masonluğu kuruldu kurulalı aynı tabirleri kullanmaktadır. Nazır, Muhakkik gibi tabirler varken niye Üstadı Muhterem tabiri üzerinde duruluyor? Masonluk ananesine bağlı, muhafazakâr bir kuruluştur . Kardeşlerimizin Üs. Muh. kelimesini öğrenmeleri ve kullanmaları gerekir. Tüzük ve ritüellerimizin bizleri birleştirici, bağlayıcı yönleri vardır.

Liszt'in evi

Liszt'in içinde yaşamış olduğu ev yerindeki binaya plaket konmasına dair işlem için yazının Vilayete gittiği ve olur cevabının geldiği, Macaristan Konsolosunun tatilde olduğu için kendilerine duyurulamadığına bilgi edinildi.

1989 çalışmaları için iki hedef

Reşit Ata K.: 1989 yılı çalışmalarımızda göz önünde tutmak üzere iki hedef önermek istiyorum. Birincisi İstanbul'daki merkez binasının inşası için gerekli finansman kaynaklarını nereden bulabileceğimizin araştırılması, ikincisi de Masonluğu Türkiye'de tanıtabilmek için halkla ilişkiler uzmanı ve basın mensubu Kardeşlerimizin müştereken bir çalışma yapmaları ve bir rapor hazırlamalarıdır. Bu rapor üzerine

derhal harekete geçmek şart değildir. Bilgi dağarcığımızda bulunması, bir kaç sene aralıkla bu etüdün tekrarlanıp ne yönde seyrettiğimizin tesbiti bile bizim için büyük fayda sağlayacaktır.

Eğitim Vakfı

Suha Aksoy K.: Devrim Kardeşleri eğitim ile ilgili bir vakıf kurmuşlar, ihtiyacı olanlara 50.000 TL burs veriyorlar. Kardeşlerimizin çocukları bu yardımlardan öncelikle istifade edecekler.

Balo

Suha Aksoy K.: Bu yıl balomuz 10 Aralık'ta yapılacaktır. Hazırlıklar devam ediyor. Atanasof K. Viyana'dan iki balerin temin etmiş, bunlar para almadan gösteri yapacaklar.

Bölgecilik

Cavit Yenicioğlu K.: Şu şube zihniyetini ortadan kaldıralım. Hari-ci aleme karşı şube vardır. Vaktiyle Bölge Locaları paraları kullanma-ğa başlamışlar, dış obediyanlarla temasa geçmişlerdi. Bugün Bölge Locaları kalkmıştır. Toplanan paralar Türk Masonluğuna aittir. İta âmiri Büyük Üstattır. Vâdi dâvası bizleri ayrılığa götürebilir. Büyük Üstat kime yetki verdiyse, yetkisini kullanacaktır. Muhasebe yönetmeliğinde hata varsa düzeltelim. Vâdiler kendilerini bizden ayrı hissetmesinler. Vâdilerin Büyük Üstat temsilcileri vardır.

Bina yardımı için toplanan 50000 liralara, "Şakul Gibi"de çıkan Ziya Umur'un yazısı

Suha Aksoy K.: 50000 liralara konusunu muhakkak halletmeliyiz, yangın felâketinden sonra, Büyük Üstat mesajı ile her kardeşin elli bin TL ödemesi istendi. O tarihlerde İzmir kendi binası için Kardeşlerden para topluyordu. Ankara da aynı durumdaydı, o da Kardeşlerden para toplamaktaydı Bunun üzerine Büyük Üstat mesajı geldi İzmir ve Ankara'nın topladığı paralar kendi ihtiyaçları için kâfi değildi. Biz de takviye ettik, İstanbul'dan para gönderdik. Para toplama konusu İzmir ve Ankara için yeni yük getiriyordu. Sıkıntılar oldu. İzmir'deki

Kardeşlerimize, "siz toplamakta olduğunuz paraları binanız için sarf edebilirsiniz, yalnız bize sarf evrakını gönderin" dedik. Ankara için de aynı şeyi yaptık. İstanbul Kardeşlerinin büyük kısmı bu paraları ödedi. Devrim, Müsavat, Pınar ödemedi. Bu paraları tahsil edemezsek, Büyük Üstat bir daha para isterse, isteyen ödeyecek, istemeyen ödemecek. Bu olmaz. Bizim hukuki kurallarımızın üzerinde Masonik, ahlâki kurallarımız vardır. Bunların temeli sözümüz ve yeminimizdir. Kesin olarak bunu bir Konvan kararına bağlayalım. Konvana bir teklif getirelim. Ankara'daki durumu da bir sonuca bağlayalım.

Suat Ağaçil K.: Mesaj yanlış anlamaya müsait olmasına rağmen, Şekür Okten Üstadımız bunun için kolaylık göstermişti. Derneklerin denetimiyle ilgili yönetmelik çıktı. Şimdi bu yönetmelik hükümlerinin bize nasıl uygulanacağı konusunda endişeliyiz. Hukukçu Kardeşlerimiz bize yol gösterebilir.

Bü. Üs.: Hukukçu Kardeşler incelesin. Ankara'daki Kardeşlerimiz bir inceleme yaptılar, fakat tereddütleri var. Bu işte noksanlarımızın olduğunu iddia eden Kardeşler var. Şakul Gibi dergisinde çıkan yazıya karşı bir levha ile elli bin TL ların hesabını açıklayalım, İzmir ve Ankara'ya da ne verdiğimizizi açıklayalım.

Pek Muh. Ziya Umur Kardeşin Şakul Gibi'nin; 01 Eylül 1988 tarihli 6. sayısında çıkan yazısından bölümler:

"....Yapılacak herhangi bir işin temelinde «para» yattığını kim inkâr edebilir? Para, insanı harekete sevk edebilen «maddî enerji»dir. Ona ihtiyacımız vardır. Bunu, kendimizden başka bir yerde bulamayız. Herhangi bir işe el atmak istersek, gereken «para»yı kendimizden başka bir yerden isteyemeyiz. Şu halde bunu, kendimiz, tedarik etmenin yolunu bulacağız. Bir «Büyük Hazine Emini»miz, Suha Aksoy K., vaktiyle, şöyle söylemişti: «Bizim masraflarımız var. Bunları ne ile ödeyeceğiz? Almadan vermek, sırf Allah'a mahsus».....¹⁰⁴

".....Bir «bağış» havası içine sokulup «salma» şeklinde alınan «yardım»larda, mutlaka bir tazyik unsuru vardır. Ödemek mecburiyetinde olan mükellef, şu veya bu şekilde, kendisini «mecbur»

¹⁰⁴ 27 Nisan 1985 tarihli Olağanüstü Büyük Görevliler Kurulu

hissettiği için ödemektedir. Haricî âlemdeki «vakıflar», «fonlar»... böyle olduğu gibi, Masonik dünyamızda da böyledir.

Bir kaç sene evvel, her biraderden, «*lokal temin etmek*» gayesi ile, 50.000 lira istenmişti. Biraderler, teker teker bu parayı verebilir veya veremez düşüncesiyle, her Loca, kendi âmil azası sayısınca, ellişer bin lira ödemekle mükellef tutulmuştu: Demek ki, 100 üyesi olan bir Loca, 5.000.000 lira ödeyecek, kimin ne verdiği belli olmayacaktı.

"Fazla basit bir mantığa dayanan bu usulün, ilk nazarda görülmeyen mahzurları vardı. Bir üye, 50000 lira ödeyemiyorsa, -mecbur olmadığı arzu etmediği, hatta istemediği halde- kardeşlerinin «yardımı»na muhtaç kalmış oluyordu. Loca kendisine yüklenen borcu ödememiş veya ödeyememişse (bir kanunî mecburiyeti olmadığı halde), diğer Localar önünde teşhir ediliyordu. Alınan karar bir kanun mahiyetinde değil, bir kişinin (bu kişi Pek Sayın Büyük Üstat olsa bile) emrinin neticesi idi. Toplanan paranın suiistimal edilmeyeceği muhakkaktı, ama, arsa alacağız, diye toplanan para, sonradan çıkan bazı ihtiyaçlar dolayısı ile, bir takım tamirat ve tadilât işine sarf edilmişti. Bu tadilâtın iyi veya kötü olduğu hakkında, kardeşlerin fikri yoktu veya alınmamıştı.

"Netice olarak söylemek istediğim şudur:

"Türk Masonluğu bir «*fakir fukara derneği*» değildir. Normal ihtiyaçlarını karşılamak için, haricîlerden, yüksek «*Giriş Harcı*» ve üyelerden «*Yüksek Aidat*» almalıdır. Fevkalâde ihtiyaç hissedildiği takdirde, üyelerinden «*fevkalâde*» yardım istemelidir. Fakat bu yardımların nereye sarf edileceği, kendilerine, en ince teferruatına kadar izah edilmeli, toplanan para o gaye için sarf edilmelidir. "Vaktiyle Türk Masonluğu, çeşitli defalar, «*lokal*» almak ihtiyacını duymuş, kardeşlerden «*yardım*» istemişti. Fakat, o zamanlar, «*hukuk*»a riayet edilirdi. Kardeşlerimiz, gerek Nuru Ziya Sokağı'ndaki, gerek Tepebaşı'ndaki binaların alınış şekillerini tetkik etmelidirler."

12 Kasım 1988 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Dernekler Yasasına göre denetlemeler

Ethem Sena Çınar K.: Genelde denetleme 3 grup halinde yapılmaktadır. 1.İç İşleri Bakanlığı emriyle; 2.Emniyet teşkilatı tarafından; 3. Valilik tarafından.

Bizi denetlemeye 5 kişilik bir grup geldi. Ellerinde 24 maddelik formları var. Kayıtları bu esasa göre tetkik ettiler. Olumlu rapor verdiler. Her üç ekip de aynı formu kullanıyor. Salonları gezmediler, verilen şifahi bilgilerle iktifa ettiler.

Bekir Tantürk K.: Gece bir toplantı esnasında bir heyet geldi. Herkesin hüviyetini görmek ve defterleri kontrol etmek istediler. Gerekenleri ibraz ettik. Ancak müşterek bir hüviyet uygulaması yapılması halinde daha rahat ederiz.

Loca İç Tüzüklerinin müzakeresi

İç Tüzüklerde görülen LGT maddelerinin gereksiz tekrarları, tüzüklere, Masonik geleneklere aykırı metinler, cümle düşüklükleri nazarı itibara alınarak müzakere açıldı.

Tunç Timurkan K.: İç Tüzükleri teker teker incelemeyelim, bir örnek İç Tüzük tatbik edilsin.

Halil Mülküs K.: İç Tüzük yapımını ortadan kaldıralım, veya tek tip bir taslağa göre düzenleyelim.

Suha Aksoy K.: İç Tüzüklerin tasdiki bir yönlendirmedir, kaldırırsak öbür tüzükler yetersiz derler. Şimdilik normal prosedürü tatbik edelim.

Burhan Ceyhan K.: Konu bugün karşımıza çıkmadı. 82 loca varsa 82 tatbikat ortaya çıkmaktadır. Bu dağınıklığa son vermek gerekir. Localar genel tüzüğü yeterlidir. İçtüzüğe gerek yoktur, bütün işlemleri askıya alalım, Konvanda bu işi gündeme getirelim, yanlışlığa devam etmeyelim.

Tuncay Kesim K.: Sorun L.G.T de yapılan değişikliklerden doğmaktadır .İç Tüzüklerde L.G.T.ye aykırı hükümler olup, bunları uy-

gun hale getirmek gerekir. Bu nedenle İç Tüzükler kaldırılamaz. Zira L.G.T genel konuları, İç Tüzükler özel konuları içermektedir.

Can Arpaç K.: İç Tüzükleri koruyalım, tasdik esasını kaldıralım. Konunun ileriki tarihte bir toplantıda görüşülmek üzere tekrar tetkike alınmasına, tüzük metninin tetkiki için bir komisyon kurulmasına karar verildi.

Matbaa makinesi alımı

Reşit Ata K.: Cilt makinesi ve matbaa işleri yapan makine için bir araştırma yapılmıştır. Her iki işi de birlikte yapan makine yoktur. Bu nedenle olayı ayrı ayrı düşünmek zorundayız.

Matbaa makinesinin maliyetinin yüksekliği, makinenin 10 günlük mesaisinin bir yıllık ihtiyacımızı karşılayacak kapasitede olması, işletme masrafları, matbaacı Kardeşlerimizin devreye girebilmesi nazarı itibara alınınca, başta makineyi alma kararı alınmasına rağmen, ileriki aşamada bu karardan geri dönüldü.

Fahrî üyelik

Reşit Ata K.: Fahrî üyelik yaşının değiştirilmesi için istenen çalışma yapılmış ve yıllar itibariyle Kardeşlerin dökümü çıkarılmıştır. 40 Masonik yılı aşan Kardeşlerin sayısı ellinin altındadır. 35 ilâ 40 yıl arasında 68 K. vardır. Bunlardan on ikisi zaten fahrî üyedir, 30 ilâ 35 yıl arasında 178 K. vardır.

Orhan Alsaç K.: Emekli olan Kardeşleri de düşünelim. Masonik yaşı az olmakla beraber, ödeme imkânı kısıtlı olan Kardeşler vardır. Her iki kıstası da beraber düşünmek gerekir.

Coşkun Ertürk K.: Localar bu hususu iç bünyelerinde halledebilirler, çeşitli gelirleri mevcuttur.

Bü. Üs.: Böyle yapılırsa Kardeşleri Localara muhtaç gibi göstermiş oluruz. Oysa bunların tabii hakları olsun istiyorum.

Suha Aksoy K.: Fahrî üyeliği genişletmek istiyoruz. Bunu hangi yaşa indirirsek uygun olur görüşelim. 68 K. %1'i, 246 K. %3'ü temsil etmektedir. Kaldı ki herkesin bu imkândan yararlanmak isteyeceğini

sanmıyorum, çekinmeden 30 seneyi alabiliriz, moral açısından faydası olur kanaatındayım.

Moiz Berker K.: 40 seneyi olduğu gibi bırakalım. İki sene sonra bu rakamlar artacaktır. O zaman ne yapacağız? Fahrî üyeliği Loca teklif etsin, Bü. Kurul kabul etsin.

Suat Ağagil K.: 30 masonik yaşını dolduranlar artacaktır. Bunların parasını aidatlarla karşılamak gerekir, oysa bu gelir kalemine fazla yüklenemiyoruz.

Halil Mülküs K.: Her Kardeşin durumuna göre tadil şekline gidelim.

Reşit Ata K.: Konu aidat ödeme güçlüğünden doğmuştur. Ancak, fahrî üyelik de bir onursal mefhum vardır. O halde, konuyu iki yönlü düşünerek fahrî üyelik yaşını 40'ın altına düşürmeyelim ve acz içindeki Kardeşlerden aidat almamak için, önce bunların sayısını Localardan öğrenelim, isim istemeyelim, konuyu da sonra tekrar mütalâa edelim.

Fahrî üyelik yaşınının 35'e indirilmesine ve konvansa götürülmesine, tüzük değişikliği yaparken maddenin, esnek tutulmasına karar verildi.

İnşaat için New York Büyük Locasından yardım alınabilir mi?

Reşit Ata K.: Bina yapımları için mâli imkân araştırma hususunda Necdet Egeran Üstadımdan bazı bilgiler aldım. İtalya'daki eski binaların tamir ve tadili için Newyork Büyük Locasından parasal yardım alındığını anlattı. Egeran Üstat, "Türkiye'nin de böyle bir ihtiyacı olduğunda ne yaparsınız" sorusuna, "bir ciddi proje yaparsınız, siz imkânlarınızı bildirir, ikna edici bir şekilde buraya gelerseniz yardım yapılabilir" cevabını almış. Bu hususta vazife verildiği takdirde gidip görüşme yapabileceğini söyledi.

Vakıf çalışmaları

Dündar Erendağ K.: Burada ticarî bir işletme söz konusu. Bu husus Masonluğa ters gelmektedir. Hem çalışacak, hem kâr edecek, hem de mükellefiyetlerini yerine getirecek. Bu çok zor olur. Bu husustaki

raporumuzu teferruatlı olarak vereceğiz. Aslında vakıfların kaynaklarını iyi belirlemek gerekmektedir.

Suha Aksoy K.: Vakıf teklifi yapan Kardeş bir toplantımıza katılarak bizlere bilgi versin.

☆☆☆☆

24 Aralık 1988 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Kıbrıs'ta Loca

Reşit Ata K.: Kıbrıs'ta Loca açılması Kıbrıs Cumhurbaşkanı'nın onayına bağlıdır. Kendisi Birader olduğundan olay kritiktir ve zamana ihtiyaç vardır.

Çalışmalardan önce içki içilmemesi

Can Arpaç K.: Çalışmalara girmeden içki içmek bana göre sakıncalıdır. Kardeş ya gevşemekte, veya, en azından, ağzı içki kokmaktadır.

Moiz Berker K.: Ben de çalışmalardan önce içki içilmemesinden yanayım.

Halil İyigün K.: İçki ile kendini kaybeden zaten Mason değildir. Bir kendini bilmez için yasak koymak anlamsız gelmektedir.

Cavit Yenicioğlu K.: İçki yüzünden meydana gelen nahoş hadiselere ben de şahit oldum. 15 günde bir insanın kendine hâkim olması lâzım.

Bü. Üs.: Bu öneri yapılmamış kabul edilsin.

☆☆☆☆

1989

Büyük Kurulda aidatlar hakkında popülist söylemler. Biz kâr güden müessese değiliz, enflasyonu takip etmek gerekmez - Skrutende desise: "azınlığın çoğunluğa tahakküm etmesi-azınlığın çoğunluğun huzurunu kaçırmasına imkân vermeyelim" - İstanbul'da inşaat - Fahri üyeler ve seçme ile seçilme haklarının baki kalması - İktisadi İşletmenin (Vakıf) kurulmaması için bin bir sebep - 80. Yıl kutlama projesi - Tüzük değişiklikleri: delegelik kaldırılmalı - Ritüellerin dili - Ziyaretçiler tersimat hakkında oy kullanır mı? - Eski Çiçekçi Sokağında boşaltılmayan daireler - İç tüzükler - Bayrağa saygı - Millî Masonluk - Yabancı obediyanları ziyaret eden Kardeşler beğendikleri değişiklikleri kendi Localarında uygulayamazlar - Skrutende başka Localardan gelenlerin tokmağı dışarıdan vurmaları - Tepebaşı 111'in yayınladığı kitaplar bizde satılabilir mi? - Profesyonel sekreter işe alınsın mı? - Gençliğe yönelme - Bulgaristan olayları, Büyük Üstadın Büyük Localara mektubu, Soydaşlara yardım, Dışişleri ile temas - Localarda disiplinsiz hareketler - Hakikat ve Gerçek - Masonik unvanlar - Yabancı dilde çalışan Localamızın ritüelleri - 80. Yıl kitabının mündericacı nasıl olmalıdır? - Bağışlanan piyano - Büyük bina projesi - Üstadı Muhteremler Danışma Kurulu yönetmeliği - Avrupa Büyük Locasının kurulması için Almanya'nın baskısı / Fransa'nın inisiyativi / Türkiye Avrupa devleti midir? - Bodrum'da Loca - Harcırahlar - Karşıyaka Locası

11 Şubat 1989 tarihli Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Bu toplantıya bütçe ve vâdiler arası muhasebe konuları ile Hazine Emînin görevleri ve aidat ödemeyen veya devamsız Kardeşlerin durumu ile emekli Kardeşlere aidatta indirim konuları görüşüldü.

Aidat tesbitinin enflasyonu takibi

Tuncay Kesim K.: Biz kâr amaçlı bir kuruluş değiliz. Enflasyonun bize yansması gider kalemleri yönünden olacaktır. Her artış Kardeşler arasında bir huzursuzluğu beraberinde getirebilir. Düşük gelirli Kardeşlerimiz var. Bu nedenle rakamları tesbit ederken enflasyonla başa baş gitme zorunluluğumuz yok.

Avrupa Büyük Locası (*Almanya Birleşik Büyük Localarının projesi*)

Büyük Sekreter Reşit Ata K.: İngiltere Büyük Locasından gelen bir levhada Avrupa Büyük Locası kurulması fikrini hoş karşılamadıklarını bildirmektedirler.

☆☆☆☆

4 Mart 1989 tarihli Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Skrütende desise

Uyanış Locasında yapılan bir skrütende, ısrarla oy sayısının mevcudun altında çıktığı ve bu nedenle, tüzük şartları yerine gelmediğinden, Locanın Üstadı Muhteremî Büyük Kurul tarafından skrütenin iptal edilmesini talep ediyordu.

H.Mülküs K.: Olayın gelişimi son derecede üzücüdür. Bir kaç Kardeşin Loca Üstadı Muhteremine karşı giriştiği bir eylem niteliğindedir. Sebebi ise iki defa katıldığı seçimlerde kazanamaması nedeniyle etrafına topladığı birkaç kişiyle birlikte bir Kardeşin skrütende siyah bul kullanarak Üstadı Muhteremî protesto etmesidir. Konunun haricilerle bir ilgisi yoktur. Diğer bazı Localarda da görülme eğilimi olan bu gibi olayların derhal önleyici tedbirlerle birlikte gerektiği intizama sokulması şarttır.

Burhan Ceyhan K.: Konu Masonluk yönünden üzücüdür. Hiçbir günahı olmayan hariciler birtakım ters düşüncelere alet edilmiştir. Bu skrütene iptal etsek bile, yine tekrar edebilir. Bir tahkikat komisyonu teşkil edip konuyu halletmemiz gerekir.

Tuncay Kesim K.: Olayda mevcuttan bir eksik oy çıkması olayın biçimsel yönünü teşkil etmektedir. Eksik oy çıktığı sürece skrütenin yenilenmesi gerekir. Olayın vahim kısmı ise **azınlığın çoğunluğa tahakküm etmesi** şeklinde tecelli etmektedir. Bir hakkın kötüye kullanımıdır. Kaldı ki olayı yaratanlar da bunu inkâr etmemekte ve bilerek bu işi yaptıklarını söylemektedirler.

Tunç Timurkan K.: Eksik oy çıkması çekimsellik değildir. Zira siyah oy çıkmazsa oy adedini saymayız. Ancak siyah oyların varlığında tüzüğe göre oy sayımı yapılmaktadır. Eksik oy halinde skrüten iptaline gidersek hiçbiri geçmez.

Sahir Akev K.: Bu olayda Üs. Muh. skrütene tekrarlamak zorunda idi. Ancak Loca yönünden olayı çözmek için tahkikat gerekmektedir. Olayın çözümü için eski skrüten usullerini hatırlamak belki yararlı olur.

Dündar Erendağ K.: ...Üs. Muh. skrüten neticesini ilân etmişse olay bitmiştir. Skrüten tekrar da edilmemiş, o halde tarafımızdan alınması gereken bir karar yoktur.

Halil Mülküs K.: Loca Üstadı Muhteremi bize müracaatla, olay çıkaran Kardeşlerin sadece seçim ve skrüten celselerine geldiklerini, onun dışında devamsız olduklarını belgelemektedir. Hak suistimal edilmektedir ve buna göre önlem almak gerekir. Olayda tüzüklerimize göre şekil yönünden eksiklik vardır. Burada bir mükteza tayin etmek gerekir. **Azınlığın çoğunluğun huzurunu kaçırmasına imkân vermeyelim.**

Burhan Ceyhan K.: Burada Üstadı Muhteremlik makamına yapılan bir saldırı mevcuttur. Kurul olarak taviz vermememiz gerekir.

Coşkun Ertürk K.: Tüzüklerimize göre hatalı bir işlem yapılmıştır, hatalı işlemi iptal etmeliyiz. Diğer taraftan maksatlı hareketi de tahkik etmek zorundayız.

Moiz Berker K.: Burada alacağımız kararın Üstadı Muhteremi mahcup etmemesi gerekir. Tekrar edersek bu işi yapanlara cesaret vermiş oluruz.

Tunç Timurkan K.: Bir karara varacaksak gerekçeli olarak oylayalım. Çünkü tüzüklerimize göre verilecek kararlar maddelere göre

farklı tatbikat sahaları bulacaktır. Problemlı skrütenerler için özel yöntemler kullanarak çözüm bulmak mümkün olur.

Bü. Üs.: Bu olay için tahkikat açılmıştır, neticelenmesine kadar işlemin ertelendiğini kendilerine bildirelim.

İstanbul'da inşaat işleri

Suha Aksoy K.: İstanbul binalarının başlatılması hususunda görüşüm, bu sene kazmayı vurmaktır.

Reşit Ata K.: Biz binanın ne zaman yapılsa yapılsın, ve ne şekilde yapılsa yapılsın, finansmanını nasıl sağlarız şeklinde bir çalışma yapıyoruz. Diğer taraftan komite çalışmaları rapora yazılacaktır. Bu hale göre çalışan bütün organlar raporlarını bize gönderecek ve biz de gerekli şekilde sıraya koyarak Genel Kurula sunacağımız rapora dahil edeceğiz.

Bina yardımı için toplanan 50000 liralara (devam)

Halil Mülküs K.: Evvelce bağış adı altında istenen paraya ve bundan sonra da bağış adı altında para alınmasına karşıyım. Bağış lâfı müesseseyi yıpratıyor.

Sahir Akev K.: Yani bu 50. 000. liralara vermeyenleri silelim mi?

Halil Mülküs K.: Silelim.

Suat Ağagil K.: Bundan sonra hiçbir Kardeşten bir lira bile almazsınız.

Bü. Üs.: Bugüne kadar ödemeyen locaların borçlandırılmasına ve yıl sonuna kadar hesapların kapatılması şeklinde bir karar alalım.

Halil Mülküs K.: Bu kararı ekseriyetle alalım. Ben muhalifim.

Tunç Timurkan K.: Siz muhalefet şerhi koymayın. Aksi halde Ankara İstanbul'un binasını yaptırmak istemiyor şeklinde anlaşılır.

Bütçe faaliyeti bu şekilde oylamaya sunuldu ve oy birliği ile kabul edildi.

Fahrî üyeler ve hakları

Suha Aksoy K.: Tüzüğümüzün 99. maddesinin tâdiline gelince.... 25 Masonik yılını dolduran üye ödeme güçlüğüne düşerse, kendi talebi doğrultusunda fahrî üye olsun. Bu hususa kararı Büyük Kurul versin.

Yapılan müzakereler sonucunda, 99. maddenin iki kısımda mütalâa edilmesine, *"en az toplam 35 sene aktif üyelik yapmış olan Kardeşler, 35. senenin sonunda istedikleri takdirde, Büyük Üstat tarafından fahrî üye olarak ilân edilirler"* şeklinde yazılması, malî acze ilişkin muafiyetin ise, *"Büyük Kurul gerekli gördüğü durumlarda, aktif üyeliğini uzun zaman sürdürmüş, yaşlanmış ve malî durumu zorlaşmış üyeleri, malî mükellefiyetlerden muaf tutulmalarını sağlayacak düzenlemeleri yapıp uygulayabilir"* şeklinde yazılması hususu kısım kısım oylamaya sunuldu. Oy birliği ile kabul edildi. Bu arada fahrî üyelerin seçme ve seçilme haklarının kaldırılması oylandı ve oy çokluğu ile bu haklarından mahrum edilmemeleri ekseriyetle kabul edildi ve üç Kardeşin muhalefet şerhinin zabıtlara geçirilmesine karar verildi.

Vakıf (İktisadî işletme) neden kurulamaz? (devam)

Dündar Erendağ K.: Geçen Konvanda vakıf hususunda bir takım talepler olduğundan, bu yılki rapora vakıf hususundaki çalışmalarımızın yazılması uygun olur kanaatındayım. Konuyu hukukî ve ekonomik açıdan inceledim. Hukukî açıdan derneklerin ticarî işlemlerle uğraşmaları mümkün değildir. Fonların derneğe aktarılması da kanuna aykırıdır. Ekonomik açıdan ise pahalı gelir elde etme sistemi olduğundan, cazibesini kaybetmektedir. Bu hususları ayrıntılı olarak raporunda yazdım.

Bü. Üs.: Bu konuda ben de aynı kanaattayım. Bugüne kadar edindiğimiz tecrübeler böyle bir statüyü yürütmenin zorluğunu her zaman göstermiştir. Diğer taraftan bize öneri getirmiş olan Kardeşlerimizin çalışmalarının boşa gitmediğini, tetkik edilip tatbikat güçlüğünden yapılmasının mümkün olmadığını söylemiş olduk.

Tuncay Kesim K.: Vakıflar hiç bir zaman gelir getirici faaliyetler amacı ile kurulamıyor. Diğer taraftan vakıflar, Vakıflar Genel Müdürlüğü'nün devamlı denetimi altındadır. Buna da ücret ödenmektedir.

Daha da sayılabilecek bir çok teferruat nedeniyle istifadeli bir mües-
sese olmaktan çıkmaktadır.

*Dünder Erendağ Kardeşin çalışmasının özetine Konvan raporunda yer
verilmesine karar verildi.*

80. yılı kutlama projesi

Suha Aksoy K.: 80. yıl kutlamalarından Konvan Raporunda bah-
setmekte yarar görmekteyim. Bu konuda bir Mason haftası düzenle-
meyi, muhtelif sosyal faaliyetler yanında basın ve TRT ile ilgili düzenle-
meler yapmak ve büyük bir Mason balosu ile devam etmek, bu ba-
lonun gelirini Huzurevine bağışlamak istiyoruz.

80 senelik tarihi yansıtan bir kitap yapılacaktır, bu işin organizas-
yonu için vâdi Üstadı Muhteremleri toplanacak ve komisyonlara gö-
rev dağıtılacaktır. Bu işlemin Ankara ve İzmir vâdilerinde de yapıl-
ması iyi olur.

Suat Ağagil K.: Bu kutlama yerine iki yıl süre ile bir hayır derne-
ğine yardım kampanyası yürütsek kendimizi daha iyi tanıtmış olu-
ruz.

Reşit Ata K.: Hepsi çok güzel, ancak çok az zamanımız var, diğer
tarafтан kendi kendimize başışa karşıyım. Elimizde Çocuk Esirgeme
Kurumu gibi bir müessese var. Kendimizi tanıtmak için en iyi fırsat
budur.

Tönü Blanşlar nedeniyle lokal salonunu kullanan Locaların masraflara iştiraki

Suat Ağagil K.: İstanbul Locaları bugüne kadar bu masraflara ka-
tılmışlardır. Diğer vâdilerin de bu uygulamaya katılmasıyla yeknesak
bir uygulama yapmak yerinde olur kanaatındayım.

Bü. Üs.: Bu konuda vâdiler serbest olsun ve şartlara göre kendi
düzenlerini tesis etsinler.

Tüzük değişiklikleri - delegeliğin kaldırılması

Sahir T. Akev K.: Tüzük ve Ritüeller Komitesi olarak gelen talep-
leri inceledik ve İstanbul grubu Kardeşleri olarak radikal ve büyük

çapta bir değişikliğe ihtiyaç duyulmadığı kanaatine vardık. Gerek LGT gerekse BLT değişikliklerini inceledik ve öncelik arz ettiği için BLT hakkında bir rapor düzenledik. Burada getirilmek istenen sistemi pek uygun bulmadık. Büyük Loca örgütünde delegelik kaldırılmaktadır. Görev paylaşılmasında ise bu hak sadece Üstadı Muhteremlere tanınmaktadır. Bu da sosyal adaletsizliği getirmektedir. Matematiksel bir hesap yapıldığı takdirde Büyük Loca idaresi küçük bir zümrenin oligarşisine bırakılmış gibi oluyor. Eğer Üstadı Muhteremliği bu kadar cazip hale getirirsek Localarda seçim devrelerinde pek de hoş olmayan olayların yaratılmasına ve Locaların parçalanarak Masonluğun zayıflamasına yol açılır gibi gelmektedir. Bu sistemin daha işin başında Büyük Üstadı yıpratması söz konusu olmaktadır ki bizce sakıncalı bulunmaktadır.

Can Arpaç K.: Bu konuda bizim çalışmamızın karşısında yeni bir fikir ortaya çıkmıştır. Buna göre ve tüzüklerimizin bazı maddelerinin zaten değişmesi gerektiğinden, ancak önümüzdeki Konvana kadar çok kısa bir zaman kaldığından, konunun iyi bir şekilde olgunlaşmasını ve bir ara Konvana bırakmanın daha iyi olacağı kanaatindeyim.

Burhan Ceyhan K.: İzmir'in ortak görüşü şöyledir: Bir düzen yıkılma ve bozulma aşamasında ise kaideler yenilenmelidir. Ancak bizler İzmir olarak böyle bir yıkılma hissetmedik. Konuyu daha mükemmelleştirmek için incelemeler yapalım, ama bugün için gündeme getirmek erkendir.

Tuncay Kesim K.: Bana göre halen kullandığımız tüzükler bir kaç sene evvel bazı maddeleri tâdil edilmiş yeni tüzükler değil, bilâkis eski tüzüklerdir ve değiştirilmelerinde geç bile kalınmıştır.

Bü. Üs.: Bu konu henüz Konvana gelecek nitelikte değildir. Çalışmalara devam edelim, ileride ihtiyaç halinde tekrar konu ortaya getirilebilir.

Dil konusu

Reşit Ata K.: Tüzük ve ritüellerimizde kullandığımız bazı kelime ve terimler Kardeşler tarafından değiştirilerek söylenmektedir. İzin verirsiniz vahdeti sağlayalım.

Bü. Üs.: Bu konuda aynı mânaya gelen o kadar çok kelime var ki, çok eskiden yazılmış bir kitapta bile şimdi kullanmadığımız yeni terim ve kelimeler kullanılmış, biz onları bırakmışız, yerine Arapça ifadeler getirmişiz. Kardeş konuşmaya kalktığı zaman, öyle veya böyle bir ifâde ile devam ediyor. Konuşurken susturup, tashih etmek mümkün değil. İyi niyetle kullanılmış ifâdeleri değiştirmekte ısrar etmeyelim derim.

Tunç Timurkan K.: Ancak bazı ifâdeler kasıtlı olarak kullanılarak Loca çalışmaları bozulmaktadır. Bizim diyebileceğimiz, ritüellerde yazılı olan ifâdelerin dışına çıkılmamasından ibarettir.

Reşit Ata K.: Bazı makale ve haberleri bülten adı altında ve basımı basit bir şekilde yapılacak bir yayınlı duyurmak iyi olur kanaatindeyim.

Ziyaretçiler tersimat hakkında oy kullanmalı mıdır?

Can Arpaç K.: Bizler bazı toplantılara ziyaretçi olarak katılıyoruz. Bu durumda okunan tersimatın oylamasında oy kullanıp kullanmama hususunda tereddütler olmaktadır.

Tuncay Kesim K.: Bu konuya eğitim Locasında şu yorumu getirdik: Tersimat Locanın özel yararı olduğundan, sadece o Loca Kardeşlerinin oylamaya katılması, Büyük Görevliler her Locanın bir anlamda tabii üyesi olduklarından onların da oylamaya katılması doğaldır.

Eski Çiçekçi Sokağında boşaltılmayan daireler

Suat Ağagil K.: İstanbul'da, Çiçekçi Sokaktaki binalarımızı fuzuli işgalden kurtaramıyoruz. Yıkılmalarından başka çare göremiyorum.

Suha Aksoy K.: Yıkılmaları mahzurludur. Bina olarak durdukları takdirde tamir ve tâdilât bahanesi ile bir şeyler yapılabilir.

Bü. Üs.: Bir an evvel oranın nasıl kullanılacağına dair bir proje yapılması gerekir.

Türkiye Büyük Locası 22 Nisan 1989 Konvanı

Konvan Çalışma Raporundan

Umut İnan K.'in tüzükler ve çalışma yöntemleri için genel önerisi:

1. Kanun, Tüzükler ve Hukuk İşleri Komitesinin yapacağı geniş kapsamlı çalışmalar hakkında önceden bilgi verilmelidir.
2. Üstadı Muhteremler Danışma Kurulu Tüzüğü yapılmalıdır.
3. Sayısal çoğalma için komite kurulup çalışmalar yapılсын.
4. Muhtelif komitelerin çalışmaları hakkında Üstadı Muhteremlere bilgi verilsin.
5. Gelecek dönemin çalışma hedefleri şimdiden belirlensin.
6. Büyük Üstat ve Büyük Görevliler Kurulu seçimlerinden önce, adaylar delegelere tanıtılsın.
7. BLT'de değişiklik yapılarak, Önceki Üstadı Muhteremlerin de Genel Kurula delege olarak gelebilmeleri sağlansın

İç tüzükler - Bayrağa saygı - Millî Masonluk

Bü. Üs.: En Muh. Orhan Alsaç K.: Bir prototip iç tüzük taslağı mevcuttur. Gerek yeni kurulan Localar, gerekse iç tüzüklerini tâdil etmek isteyen eski Localar bundan faydalanabilirler. İç tüzükler Büyük Görevliler Kurulunda tasdik edilmektedir. Bu devrede uygun bulunabilen bir öneri, bir başka kurul devrinde kabul edilmeyebilir. Bu da tatbikatta yeknesaklığı bozduğundan, bu gibi durumlara çare bulmaya çalışmaktayız.

Mustafa Balıkçioğlu K.: Asıl olan Loca çalışmaları olduğuna göre, Localar kendi iç tüzüklerini hazırlamaktadırlar. Prototip bir iç tüzüğe itiraz ederiz. Hazırlanacak iç tüzüklerin landmarklara uygun olarak yapılması gerekmektedir. Diğer taraftan biz "Millî Masonuz" diyoruz. Ancak Türkiye kelimesini henüz ismimize ilâve edemedik. Millî Masonluk yolunda bir takım çalışmalar yapmamız gerektiğine inanıyorum. Bu hususta geçen sene bir uygulama başlattık. Loca açılış ve kapanışlarında "Bayrağa saygı" ile birlikte Millî Marşımızı bütün

Kardeşlerimize ayakta dinlettik. Yurt dışında çeşitli Localarda yaptığım muhtelif ziyaretlerde bu kabil çalışmaları gördüm. Bu kabil uygulamaların bize layık olduğunu Büyük Görevliler Kuruluna arz ediyorum.

Bü. Üs.: Dışarıdaki Locaları ziyaret eden Kardeşlerimiz o Locaların çalışmalarıyla ilgili hoş giden her hususu Masonluğumuza aktarmaları mümkün değildir. Buna müsaade edemeyiz. Çünkü bunlardan bazıları bize ters düşebilir. Biz ritüellerimize uygun çalışmaktayız. Bu önerilerini kendi Localarında uygulamadan önce, ritüellerimize alınması hususunda bize müracaatları gerekir.

Hüseyin Dilek Akarlı K.: Mevcut iç tüzüklerin hemen tasdikini, Büyük Loca tüzüğünde yapılacak değişikliklerin sonradan aktarılmasını ve geçecek süre içinde iç tüzüklerin dondurulmasını öneriyorum.

Reşit Ata K.: Localar hazırladıkları iç tüzüklerini Büyük Sekreterlik aracılığıyla Büyük Kurula göndermektedirler. Karar Büyük Görevliler Kurulunda verilmektedir. Büyük Sekreterliğin bir onay yetkisi yoktur. 30 yıl evvel bir Locaya olmaz dediğimiz husus bugün geçerli olabiliyor ve Localar da kırılıyorlar. Bu nedenle bir prototip taslak hazırlayalım dedik. Bu sadece Locaya yol gösterici mahiyette olacaktır.

Skrüten: Tokmağı dışarıdan vurmak

Fadıl Altop K.: Yapılan skrütenlerde, haricilerin reddi diğer Localardan gelen Kardeşlerin verdikleri oylarla olmaktadır. Bütün mesuliyeti Loca taşıyacak, ama tokmağı dışarıdan vuracaklar. Bu Dernekler yasasına da aykırıdır. Bu nedenle, skrütene sadece Loca üyeleri katılır diyelim.

80. Yıl kutlamaları

Suha Aksoy K.: Kardeşlerim, Türk Masonluğunun 80. kuruluş yılını kutlama programı yapmaktayız. Bu ilk uygulama olduğundan, başlangıçta boşlukta kaldık, fakat devamlı çalışma ile neleri yapabileceğimizi ve neleri yapamayacağımızı tesbit ettik. Siz bütün Kardeşlerimin yardım ve desteğini istiyorum. Bu şekilde mütevazı da olsa, bir kutlama yapabileceğimize inanıyorum.

Ergin Süer K.: 80. yıl çalışmaları için Localardan talep ettiğimiz yardımlara olumlu cevaplar geldi. Kendilerine teşekkür ederim.

Tanıtım

Türkiye'de Masonluğu nasıl tanıtılabileceğimiz ve yayabileceğimiz konusu 1989 yılı çalışma hedeflerimizden biri olarak seçilmiştir. Bu sebeple Muh. Localarımızdaki halkla ilişkiler uzmanı ve basın mensubu Kardeşlerin adları tesbit edilmiştir. İkinci aşamada da komite çalışmalarını tamamlayıp raporunu verecektir. Böylece ilerideki çalışmalarımızı hangi yönde kanalize edebileceğimiz hakkında elimizde bilimsel araştırmaya dayanan veriler olacaktır.

Geçici Komisyonlar:

İhtiyaç sebebiyle kurulan ve görev yerine getirildiğinde faaliyetlerine son verilecek komisyonlar da kurulmuş olup çalışmaları aşağıda sıralanmıştır:

1) 80. Yıl Komisyonu :

1989 Yılı, Büyük Locamızın Kuruluşunun 80. yılı olduğundan, Balo Komisyonu genişletilerek Kültür Komisyonu şeklinde çalışmaya başlamış ve 80. Yıl kutlamalarını düzenlemekle görevlendirilmiştir.

2) Balo Komisyonu:

Her yıl, Büyük Locamızın Kuruluşunun yıldönümünü kutlamak amacıyla düzenlenen balomuz İstanbul Sheraton Otelinde yapılmıştır.

Kardeşler, ağırbaşlı ve düzenli bir ortamda buluşup eğlendiler. Ankara'dan gelen Kardeşlerimizin de katıldığı 1988 yılı balomuz, diğer yıllardan daha büyük bir iştirak sağlamıştır.

3) İstanbul İnşaat -Emlâk Komisyonu:

Büyük Üstadımızın nezaretinde sürdürülün çalışmalar sonunda Nuru Ziya ve Eski Çiçekçi Sokaklarına cepheli bütün binalarımıza ait arsalar üzerinde yapılabilecek büyük bir bina için ön proje ve maket

hazırlanmıştır. Beş milyar lira kadar masrafı gerektirecek bu projenin yanında, şimdiki binalarımız muhafaza edilmek kaydı ile, Eski Çiçekçi Sokağında alınan binalarla eski binalarımıza ait arsaların kullanılmayan bölümleri üzerinde yapılabilecek ve inşaat masrafları bir milyar lirayı geçmeyecek bir bina için ikinci bir etüt yapılmaktadır. Bu işler İnşaat ve Emlâk Komisyonu tarafından takip edilmektedir.

Matrikül Hareketleri

1 Mart 1989 - 1 Mart 1990 tarihleri arasındaki matrikül hareketleri:

542 tekris (İstanbul'da 257, Ankara'da 195 ve İzmir'de 90), 84 intizama dönüş; 35 istifa, 197 gayri muntazam ilânı, 58 Ebedî Maşrık'a intikal. Buna göre, son durumda toplam 90 Locada 6840 Kardeşimiz vardır. Son 5 yılın artış tablosu şöyledir:

Dönem	Üye artışı	Toplam üye	Artış oranı
1985 - 86	375	5613	+ % 7.0
1986 - 87	299	5917	+ % 5.3
1987 - 88	321	6238	+ % 5.4
1988 - 89	266	6504	+ % 4.2
1989 - 90	336	6840	+ % 5.1

☆☆☆☆

22 Nisan 1989 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Localarda okunan tersimatların oylamasına herkes katılabilir

Bü. Üs.: Localarda okunan tersimatların Loca âmil azaları dışındaki Kardeşler tarafından oy kullanılması hususunda Büyük Kurulun karar vermesi söz konusu değildir. İsteyen oy izharında bulunabilir.

Locaların iç tüzükleri

Halil Müлкüs K.: Tasdik edilmesi istenen tüzüklerde esas tüzüklerimizin ana hükümlerine aykırı maddeler kullanılmak istenmektedir.

Tuncay Kesim K.: Biz hatalı düzenlemeler var diye tüzükleri toptan kaldırmak iztiyoruz. Kaldırmak yerine hataları düzeltme yoluna gidelim.

Burhan Ceyhan K.: Esas tüzüğümüzle çelişkili iç tüzükler her zaman karşımıza çıkacaktır. Problemi kökünden çözmek gerekir. Bazı Localar 20 senedir çalışır ve iç tüzükleri yoktur. Gerek duymamışlardır. Bu nedenle, iç tüzüklerin tesisine gerek yoktur kanaatındayım.

Bü. Üs.: LGT'de iç tüzük müessesesi olduğundan bunları toptan kaldırmak mümkün değildir.

Mevcut iç tüzüklerin N. Aksüt, R. Ata, A. Erginsoy, D. Erendağ Kardeşler tarafından tetkik edilip, varsa, tashihler yapıldıktan sonra, Büyük Kurulun onayına sunulmasına karar verildi.

Genel Kurulda konuşulan konular: 80. Yıl kutlamaları

Suha Aksoy K.: 80. Yıl konusu bundan evvelki konvanda çıkmış bir konudur. İlk defa uygulanacak bir olay olduğundan ilk vazife verildiğinde bir boşluk doğmuştur. Bu işi balo komitesine verdik ve Üstadı Muhteremler Danışma Kurulunda da gündemlere getirdik. Bilahare 20 kişilik bir komiteyi bu işle vazifeli kılıp, görev taksimi yaptık. Kutlama günü olarak 14,15,16 Aralık günlerini tesbit ettik. 14 Aralık günü Sihirli Flüt operasının icrasıyla başlanacak. Aynı zamanda burada Büyük Üstadın da bir kokteyl vermesi söz konusu. 15 Aralık gününe Belediye Konser Salonunu ayırttık. Burada Mozart ve diğer Bira-derlerin eserlerinden müteşekkil bir konser düzenlenecektir. Bir de konferans veya sempozyum gibi bir şey yapabiliriz. 16 Aralık akşamı muhtemelen Hilton'da balo yapılacak. Cemiyetimizde de Mason tarihini gösterir bir sergi açılışı yapmak istiyoruz. Yayın olarak da Masonluk nedir diye herkese verilebilecek basit broşür, 80. yılda Türk Masonluğu diye dokümanter bir kitapçık hazırlanmaktadır. Bir Kardeşimiz de Anadolu Ajansı vasıtasıyla basına verilebilecek bir bülteni

yayınlabileceğini söylemektedir. P.S. Bü. Üstadın televizyona çıkma ihtimalini de araştırmaktayız. Mimar Sinan dergimiz de bize bir özel sayı çıkarırsa lütufta bulunmuş olacaktır. Konu Türk Masonluğunun 80.yılı kutlamaları olduğundan, İstanbul dışındaki şehirlerdeki Kardeşlerimizin de büyük bir çoğunlukla katılmalarını arzu etmekteyiz. Aynı zamanda bu Kardeşlerimize tatbik edeceğimiz ağırlama programı ileride yapılması düşünülen 100.yıl kutlamalarının da bir provası olacaktır. Bu gelen Kardeşlerimize de harcırah vermeyi düşünüyoruz. Esas olarak bu Kardeşlerimizin otellere yerleştirilmesi ve masraflarının da karşılanması gibi olanaklar üzerinde çalışmaktayız.

Burhan Ceyhan K.: Suha Aksoy Kardeşimizin verdiği bilgileri bir çalışma mahsulü olarak selamlıyoruz. Bir genel değerlendirme yaparsak, gösteri niteliğindeki faaliyetler ağırlık kazanmaktadır. Ancak 80 yıl içinde bizim bilgi, kültür ve felsefe birikimimizi ortaya koyacak bir çalışmanın da yapılması gerekmektedir. Akıllarda kalacak olan bu nevi çalışmalardır. Muhakkak suretle bir sempozyum yaparak, eksikliklerimiz veya çözülmesi gereken konularımızın tartışılması gerekmektedir. Nitekim bugün karşımıza gelen konular ürkütücüdür. Bunların altında Masonik eğitimsizliğimizin gerçeği yatmaktadır. Bu sempozyum konusunda ben de İzmir'den görev almak isterim. Büyük Üstad Mimar Sinan'a emretsin, birkaç sayısını muhakkak bu olaya ayırmalıdır.

Nesip Aksüt K.: Bu sempozyum A mabedinde yapılabilir. Tam kapalı olmayan bir belediye sarayında kendi iç mevzularımızı konuşmamız mümkün değildir.

Bü. Üs.: Sempozyumun konusu için bütün vadilerden Kardeşlerin konu önermelerini istiyorum. Hatta bu işi tatile kadar hazırlasınlar ki bu devreden sonra konu geliştirilebilsin.

Burhan Ceyhan K.: Konu olarak "*Yurtta Sulh, Cihanda Sulh*" ilkesini alalım. Hem yurdumuzu hem de dünyayı ilgilendiren bir konu olup aynı zamanda da Birleşmiş Milletlerin ana ilkesi olmaktadır. Bir yerde bu, Atatürk'ü de anlatmaktadır.

Tuncay Kesim K.: "*İnsan Hakları ve Masonluk*", veya "*Laiklik*" de olabilir.

03 Haziran 1989 Büyük Görevliler Kurulu tersimatı

Dernekte satılacak kitaplar

Bü. Üs.: Haber aldığıma göre Tepebaşı 111 No.daki kuruluşun kitapları da lokallerimizde satılmakta imiş. Bizim anlamadığımız mânada tanrı ifadeleri olan kitapları satmamalıyım. Kıymetli kitaplar olabilir ama içlerinde bize ters düşen ifadeler bulunmamalıdır.

Burhan Ceyhan K.: Basılmış bir eser iyide olsa, kötü de olsa ondan haberdar olmalıyız. 111'i işte bu şekilde tanıyabilir ve farkı anlayabiliriz.

Bü. Üs.: Satılmasın derken, biz bayiliğini yapmayalım diyorum. Hatta bana hediye edilen bir kitabı kütüphanemize verdim.

Halil İyigün K.: Kitap haftasında İzmir'de her türlü kitap, hatta geri fikirlilerin kitaplarını bile sattık. Bayiliğini almadık, komisyon da almadık. Gayemiz bu kitapları bulamayan Kardeşlere yardımcı olmaktır.

Bekir Tantürk K.: Masonik esere bu kadar açıklık varken sansür getirmek, almayın demek doğru değil. Bir tek Allah maddeleri farklı olabilir. O da öteden beri tartışageldiğimiz 111'lerle farklılığımızı teşkil eden konu. Anderson'un kitabı diye bastıkları kitap fevkalâde bir eserdir.

Reşit Ata K.: Konuyu tartışırken başka yola saptık. Bir tamim çıkartmıştık, Kardeşlerimizin hazırladığı kitapların dahi bu çatinın altında satılması veya dağıtılması için Büyük Üstadın iznini şart koştuk. 111 numara ile ilgili kitapların başına bir yaprak yapıştırıp bizim için klandesten olan bir kuruluşun kitabı olduğunu belirterek satabiliriz. Ama klandestenliği hiç haber vermeden olmamalıdır. Konu P.S.Bü.Üs.'in iznini alıp almama konusudur. Kardeşler başkalarının ne düşündüğünü öğrensin, ama elindeki kitabın hangi kuruluşa, hangi fikre, ait olduğunu bilsin. P.S.Bü.Üs.'ı çiğnemeyelim.

Burhan Ceyhan K.: Reşit K.in ikaz fikrine katılıyorum .Ama kitap satılmaz demeyelim. Hangi kitapların satılmayacağını belirtelim.

Reşit Ata K.: Kardeşleri yanlış düşünceye sevk etmeyecek tarzda olmalı. Ayrıca, meselâ, bir Kardeş Locasında konferans veriyor. Pek

beğeniyorlar, basıp dağıtıyorlar. Oysa, orada bir sürü yanlış ifade bulunabiliyor. Bu gibi yanlış yayınları önlemiş olalım. P.S.Bü. Üs. ya kendi okur, veya başka Kardeşleri görevlendirir, sonucu alır ve olur veya olmaz der.

Tunç Timurkan K.: 111 menşeli kitaplar için kolay bir tedbir var. 111'den çıkma kitaplar deriz, biter. Geri kalanlar için ise bir inceleme kurulu kurulur.

Büyük Görevli önlüklerinin üzerindeki gönye ve rozetler

Reşit Ata K.: Büyük Görevli regalyalarımızda sadece Büyük Üs-tat, Kaymakam ve Bü. Üs. Temsilcilerinin önlüklerinde "T" (tao) var.

Diğer Bü. Görevli Kardeşlerin önlüklerinin üzerindeki rozet Avustralya'da ecnebi Kardeşlerin dikkatini çekti. Üzeri plakalı eldivenlerimizi de çok beğendiler ama nizami değil dediler.

Skrüten

Suha Aksoy K.: Kırmızı oy meselesi var. Bir toplantıda bu konuyu müstakilen konuşalım. Birer adet kırmızı-beyaz bul verilebilir, sadece o Locanın üyeleri oy versin. Bir kâğıda kabul - ret yazılıp atılabilir. Her ne olursa görüşüp inceleyelim.

Profesyonel sekreter işe almak

Suha Aksoy K.: Büyük Sekreterle yardımcısını profesyonel olarak düşünmeyeceksiniz. O dönemi geçtik artık tam bir profesyonel kadro lazım.

Burhan Ceyhan K.: Meselâ, Emniyetten, Maliyeden veya başka bir önemli yerden gelen birisine muhatap olabilecek bir kişi lâzım.

Reşit Ata K.: Biraz geriye giderek yüksek sesle düşünelim. Nafiz Ekemen K. dış âlemde avukat olarak çalışıyordu ve her an Büyük Loca çatısının altında değildi. Ama o devirde Fuat Ramazanoğlu, Cevat Erbakan ve Sırrı Tümer Kardeşler vardı. Bu mükemmel kadronun verdiği hizmet ve destek küçümsenemez bir kudret idi. Hepsi çok iyi bir Mason, bilgili ve şahsiyet sahibi, ayrıca bütün gününü bu işe vere-

bilen Kardeşler idi. Ayrıca o zamanlar bugünkü mevcudumuzun yarısı kadar üyemiz vardı. Ziya ve Suha Umur Kardeşler de aynı kadro ile çalıştılar. Suha K. dış âlemdeki işini bırakmıştı. Bütün gününü burada geçirebiliyordu. Nesip Üstat da aynı durumda idi. Ama her zaman dış âlemdeki işine son vermiş bir Suha Umur, bir Nesip Aksüt K. bulup Büyük Sekreterliğe oturtamayız. Kaymakam K. perşembeleri, Oryal K. salı ve çarşambaları, ben salı ve cumaları geliyorum. Ayrıca yazihanem çok yakın olduğu için, bulduğum her boş zamandan yararlanarak hemen geliyorum. Bir iki saat kalıyorum. Ama bunlar yeterli değil. Yarın sayımız artacak, ihtiyaç kapıya dayandığında şaşırıvereceğiz. Bugün işlerin üstesinden, hatta fazlasıyla gelmekteyiz, endişe ve talebimiz istikbal içindir, ihtiyaç doğduğunda çare aramak yerine, o günü hazır olarak karşılamak istiyoruz. Henüz bir adayımız yok, bu ihtiyaç için hemfikirsek, ona göre arar, buluruz. Yaşı da nispeten genç olmalı ki uzunca istifade edebilelim.

Burhan Ceyhan K.: Gerektiğinde sert davranabilme serbestliğimizi elimizde bulundurmamak istiyorsak, bu yönetici K., hele Üstadı Muhteremlik yapmış bir Kardeş olmamalıdır.

Reşit Ata K.: İstanbul'daki Loca sayısı iki yılda yarı yarıya artı. Bunun getirdiği kırtasiyenin yanında, Yılbaşındaki arap sabunu ve süpürge stoku bile bu sekreterin önüne getirilebiliyor. Bu gelmemeli, basit konular için Bü.Sek.den önce, bunlara muhatap olacak biri bulunmalı ki, Bü.Sek. mesaisini daha verimli işlere ayırabilsin.

Masonik terimler sözlüğü

Tuncay Kesim K.: 1976 yılında, 5 Kardeş 667 kelime ihtiva eden bir Masonik terimler sözlüğünü, birinci dereceye hitap eder şekilde hazırlamış ve takdim etmiştik. O tarihte bize gelen levhada Masonluğumuz ilzam edebilecek bu tür yayınlar yetkili kurulun izni olmadan yapılamaz dendi. Geçen yıl Dernekler Kanunuyla ilgili biçimsel kurallarla alâkalı bir şey çıktı. Bu konuda da bir çalışma yaptık. Bu çalışmadan bir yıldır bir haber yok. Masonik eğitim, adaylara verilecek bilgiler, adaylardan istenecek bilgiler, rehberlik, rehberlik el kitabı adı altında bir takım Locaların bilimsel çevirilerini sunduk. Usulüne uygun olarak yolladık, levhaya uyduk, hâlâ bir iş'ar yok. Olumsuz dahi olsa, bir cevaba hasretiz.

Yazılı evrak için format tespiti

Reşit Ata K.: Eski evrakı karıştırdım. Gördüm ki, Suha Umur K., Büyük Sekreter Yardımcısı iken, "özel yetki ile" bazı yazıları imzalıyor. Şimdi de Oryal K.'e belirli konuları verdim, onları o takip edip imzalıyor. Bunun yanında el atılmamış yepyeni konuları ele aldık ve uygulamaya koyduk. Yaz tatilinde Locaların işleri azaldığında bunları ele alacağım. Meselâ, evvelce de söylemiştik, konvan raporlarını bir kalıba sokmak, belirli konuları bir sıra halinde toplamak, iskelet hazırlamak, raporu tanzimde noksanlık bırakmamak, raporu ele alan da neyi nerede bulacağını bilsin. Ayrıca, Büyük Loca yazılarını bilimsel bir dosyalama sistemine oturtmak gerekiyor. Dostluk kefilleri için çalışmalarına başladık. 1965'den bu yana çıkmış bütün tamimleri tasnif ediyoruz, geçerli olanlarını liste halinde Localara yollayacağız. Bunlar artık ihtiyaç haline gelmiş konular. Büyük Sekreterlikte eğer bir profesyonel idareci bazı işleri yüklenirse, ister Büyük Sekreter olsun, Büyük Sekreter Yardımcısı olsun, bazı konuları üstlenir. Bakın, sizlerden olur almadan, Kemal Karamercan K. den rica ettim, dostluk kefilleri cevaplarının anketinin tasnifini yap dedim. Bu müessesenin tüzüğünü oluşturup önünüze getirmeyi düşündüm. Başka ülkelerde böyle bir tüzüğün olduğunu sanmıyorum.....

Gençliğe yönelme

Halil İyigün K.: Gençliğe eğilelim. Gençliği çok ciddi ve bilimsel şekilde araştıralım. Her yıl bir miktar genç alsak, 10 yıl sonra, genç ve heyecanlı bir Mason nesli elde ederiz. Belki hata yapacaklardır, ama gene de kazançlı oluruz. Asistanlardan faydalanabiliriz.

Burhan Ceyhan K.: Asistanları özel statü ile alabiliriz. Üniversitede, bu kişi Masonmuş diye duyulursa, işte dışa açıldık demektir. Eğer izin verirseniz, gelecek toplantıya bir gündem maddesi olarak "gençlikle Masonluğun ilişkisi, gençliği nasıl çimize alabiliriz?" konusunu getireyim.

Suha Aksoy K.: Dünya değişiyor. Artık biraz daha cesur olmalıyız. Tecrübesizliğin yaratacağı mahzurlardan koruyacak önlemleri alarak gençleri aramıza katabiliriz.

01 Temmuz 1989 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Bulgaristan olayları ve Yüksek Şûranın yazısı

Hâkim Bü. Âmir Sahir Erman K.' in yabancı Yüksek Şûralara yazmış olduğu mektubun metni okundu. Okunan metinde Bulgarların soydaşlarınıza yapmış oldukları zulmün kınanması yer alıyordu.

Bü.Üs.: Sahir Erman K. bu mektupları yazdı ve gelecek cevapları Dışişleri Bakanlığına göndereceğini, gerektiğinde de belge olarak kullanabileceğini ifade etti.

Halil Mülküs K.: Üstadı Muhteremler Danışma Kurulu toplantısında bu olay konu edildi. Bir Kardeşimiz Dış İşleri Bakanlığı ile irtibata geçme iznini istedi. Diğer Büyük Localara gönderilmek üzere Dış İşleri Bakanlığı tarafından hazırlanmış bir metin getirdi. Ancak bunu yazıp yazmamak hususunda herhangi bir taahhütte bulunmadım. Şahsi kanaatım bu hususun bir politik konu olmadığı, bir insanlık suçu işlendiğidir. Aileler bölünmektedir. Yazının gönderilmesi faydalıdır. Hatta bu kişilerin mali durumları hiç de iyi olmadığından kendilerine yardım yapılması hususunu teklif ederim.

Bü. Üs.: Ben de bu hususta bir metin hazırladım.

Bekir Tantürk K.: Ben de yazının gönderilmesinden yanayım. Bu işte çok az bir siyaset olsa da, genelde Masonluğun yararı daha fazladır. Yazımızın Şûra'nın yazısına benzememesi daha iyi olur kanaatindeyim.

Bü. Üs.: Ben yazıyı bir daha gözden geçirerek gerekli tashihleri yapacağım. Gönderilmesini uygun bulanlar işaret etsin, benim de içim rahat olsun.

Kurulda yer alan bütün Kardeşler yazının gönderilmesini onayladılar.

Büyük Üstadın Dünya Büyük Localarına yolladığı mektup:

En Sayın Büyük Üstat

Biz masonların kabul ettiği prensiplerin başında insana yapılan her türlü baskıya karşı savaşmak olduğu sizce de malûmdur. Bir masonun

başta gelen görevi zulüm ve istibdadın karşısında olmaktır. Bütün derecelerde ettiğimiz yeminlerin anlamı da budur.

Bugün Dünya Kamuoyu, yepyeni bir zulüm ve istibdada şahit olmaktadır. İkiyüzcü yıldönümünü kutladığımız Fransız Büyük İhtilâlinin temelini teşkil eden "İnsan ve Vatandaş Hakları Beyanname-si" ne, Amerika Birleşik Devletlerinden 1887 de "We are the People" diye bütün medeni dünyaya seslenilmiş olmasına, Helsinki Nihâi senedi-nin ve Viyana İnsan Hakları Sözleşmesinin imzalanmış bulunmasına rağmen, bir - bir buçuk milyona varan bir insan topluluğu dini görevle-rini yerine getirmekten yasaklanmışlar, isimlerini zorla değiştirmek mecburiyetinde bırakılmışlar, toplama kamplarına sürülmüşler, maddî ve manevî her türlü işkenceye tâbi tutulmuşlar, buna karşı haklarını istemek için yürüyüş yapanlara ateş açarak 60 kişiden fazlasını öldürmüş-ler ve pek çoğunu da toplama kamplarına göndermişlerdir. Bununla da yetinmeyen Bulgar hükümeti bu azınlık vatandaşlarını doğup büyüdük-leri, vatandaşı oldukları ülkeden, kundakta bir yavru, veya sakat veya ih-tiyar olduklarına bakılmadan mallarını ve mülklerini ellerinden alarak, kitle halinde hicrete zorlamış ve bugünkü rakamlara göre 80 binin üs-tünde Türk'ü sınır dışı edip Türkiye'ye sürmüştür. Bu sayının ne kada-ra çıkacağı da belli değildir.

Bu 1900'lerin başında Çarlık Rusya'sında, daha sonra, İkinci Dün-ya Savaşında Almanya'da yapılan ve insan olan herkesi ürperten zalim-ce ve gaddarca, yürütülen yeni bir Eksodus'dur.

Bu bir insanın vatandaşı olduğu ülkede yaşamak hakkının açıkça inkârı, insanların vicdan hürriyetlerinin, çocuklarına istedikleri ismi verme haklarının çiğnenmesi, mallarının devlet tarafından gasp edilme-si, okuldan eve gelen çocukların ana ve babalarını bulamadıkları bir aile parçalanmasıdır.

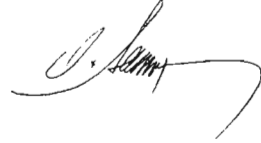
Böylece Hiram yeniden katledilmektedir.

İşte bugün Bulgaristan'da yaşayan ve bu ülkenin 80 yıl önce bağımsızlığına kavuşması neticesinde azınlık durumunda kalan bir buçuk mil-yon Türk'ün yaşadığı trajedi budur.

Ben, Türkiye Hür ve Kabul Edilmiş Masonları Büyük Locası En Bü-yük Üstadı sıfatı ile, bu zulmü, bu kültürel jenosidi, bu insanlık dışı ha-

reketi siz kardeşlerime duyuruyor ve sizleri bu duygularımı paylaşmaya davet ediyorum.

Bu davetimin cevapsız kalmayacağı ümidi ile Kardeş sevgi ve saygılarımın kabulünü rica ederim.

Orhan ALSAÇ
Büyük Üstat

Göçmenlere yardım

Bü. Üs.: Göçmenlere yardım hususunu da karara bağlayalım.

Yapılacak yardımın miktarı hakkında müzakere açıldı ve 50 milyon TL gönderilmesi hususunda ittifakla karar alındı. Yapılan yardımın kimin tarafından yapıldığının kamu oyunundan saklanılmamasına, ve fakat reklam aracı da, yapılmamasına, duyurulmasının kendi haline bırakılmasına karar verildi.

Localarda disiplinsiz hareketler, ritüellerin dışına çıkmalar

Reşit Ata K.: Büyük Sekreterlik Büyük Kurulun eli ayağıdır. Bu makama Muhterem Localar tarafından inatla bir karşı gelme var. Bu da disiplinsizliği getirmektedir. Locaları disipline sevk etmemiz şarttır. Buna da kendimizden başlamalıyız. Bazı Locaların ritüellerde olmayan şekillerde hareket ettiği Loca müfettişleri tarafından bildirilmişti. Biz de bu hususları araştırdık. Her üç vâdiden de böyle şeyler olmaz diye cevap geldi. Bu hususu da biz Büyük Kurulda görüştük. Locaların kalbini kırmayacak şekilde bir tamim çıkaralım dedik. Yuvarlak ibarelerle defalarca ikazda bulunmamıza rağmen, Localar ısrarla aynı hareketleri tekrarlamaktalar. Misal verecek olursak, "bayrağa saygı" meselesi. Pek çok toplantıda, ısrarla buna devam ediyorlar. Eğer biz bu konuyu burada tetkik edip olmaz demese idik, mesele yoktu. Ancak Büyük Kurul üyesi Kardeşlerin de bulunduğu toplantılarda bu hareket yapılıyor ve biz ses çıkarmıyoruz. Bir Locaya, gönlü-

nü alaraktan bir ikaz levhası gönderiyoruz, bu nedenle Büyük Sekreter Büyük Üstada şikâyet ediliyor. Bana göre bütün bunlar bir disiplinsizliğin sonucu olup ele almamız gereken bir konudur.

Bü. Üs.: Masonluk yeniden oluşurken, üniform olmaya çalıştığımız bir dönem geçirdik. Sistem bugün oturmuş vaziyettedir. Mevcut ritüellerde masonik bir değişiklik yapılmamak kaydıyla Locanın çalışmalarıyla ilgili bazı özelliklerinin olmasında bir sakınca görmemek durumundayız. Yani uygulayamayacağımız emri vermeyelim, Bayrağa saygı yapmayacaksınız diyemeyiz. Bu gibi hareketlerle Masonluk bozulmaz.

Sahir Talat Akev K.: Büyük Loca kuruluş halinde iken bir çok şeyi yasakladı.

Bü. Üs.: Süreyya Tahsin Paşa ilk defa bayrağı Locaya getirmiş. Bunun varlığı Masonluğumuzu azaltıp çoğaltmamaktadır. Bu konuyu ayrıca bir gündem maddesi yapıp tartışalım. Ancak bugün için biraz daha geniş düşünmek mecburiyetindeyiz.

Bekir Tantürk K.: Üstadı Muhteremin otoritesinin sarsılmaması konusunda çok sert olmamız gerekir. Skrutende karşılaştığımız konular Masonik ahlâkla çok yakından ilgilidir. Ama birkaç Loca kendi gündemleri içerisinde Landmarklara ve Masonik esaslara dokunmaksızın, ritüeli bozmaksızın kendi gündem maddeleri içerisinde bayrağa saygı duruşunu yapar, ondan sonra ritüelik kapanışa geçebilir. Biz açılış, kapanış ve bazı törenleri ritüelik şekle bağlamışız. Bir Loca Ebedî Maşrık'a intikal eden Kardeşlerin isimleri okunurken ayağa kalkmak isterse, kalksın. Bu gibi hususlar esas bozmuyor ise, bizim de bunlarla uğraşmamamız gerekir kanaatındayım. İstanbul merkezin profesyonel sekreter konusu bana bir eksikimizi hatırlattı. Bazı konularda çok modern düşünmemize rağmen kendimizi modern bir şekilde sistematize edelim deyince frene basıyoruz. İşletmelerde en önemli unsur görev taksim ve tarifleridir. Göreve o vasıftaki insanı bulmak önemlidir.

Nuruziya: Bina konusu

Bü. Üs.: İzmir toplantısında aldığımız karara göre, kullanmakta olduğumuz binaların muhafazası suretiyle Ermeni arsası ile arkada

satın aldığımız binalarda yapılacak bir inşaat uzun süre İstanbul'un ihtiyacını karşılayabilecektir. Yapılan bir projeye göre, arkadaki binalarla önde halen kullanılan binaları birleştirerek yapılacak, bir inşaat 10 mabet ile 9 yemek salonuna müsait olmaktadır. Zaten arka binaların yıkımı için bir proje mevcuttur. Bu projeyi de dikkate alarak yeni bir proje hazırlayıp bana getirecekler. Bu projeye göre nereden istersek inşaaata başlamak mümkün olacaktır. Bu konuda almamız gereken kararlar şunlardır:

1. Proje ve inşaat işlerini Büyük Üstadın gözetiminde Bü. Üs. Kaymakamı, Bü.II.Na. ve Bü.Haz. Emininden oluşan bir komisyonca yürütülmesi,
2. İnşaatı inşaat işleriyle uğraşan Kardeşlerden birisine, masraf artı kâr usulüyle ihale edilmesi,
3. İnşaaata ruhsat alınır alınmaz başlanılmasına, ve gerekli masrafların yapılması.

Bu arada bir konu daha ortaya çıktı. 25 numaralı binanın arkasında bir bina daha mevcuttur. Bu binayı da alacak olursak yemek salonu ile A mabedini arka sokağa kadar uzatmak mümkün olacaktır. Sahipleri de satmak arzusunda imişler. Hemen karar verip onu da alalım.

Alkışlar ve hayırlı olsun dilekleri ile bu dört madde oybirliği ile Karara bağlandı.

☆☆☆☆

09 Eylül 1989 Büyük Görevliler Kurulu tersimatı

Protokol Ritüeli - dil, Çok Muhterem ve Pek Muhterem tâbirleri

Can Arpaç K.: Değişikliği yayınlamadan burada okusak.

Bü. Üs.: Esasta bir değişiklik yok. Bazı kelimeler değiştirildi. Zaten bu husus da Konvanda Büyük Üstadın yetkisine bırakıldı.

Dündar Erendağ K.: Burada bir lisan konusu var. Herhalde bunun burada görüşülmesi lâzım. Bazı kelimeler konuşulan kelimeler

değil. İlerdeki çalışmaları da etkileyecek bu hususun burada konuşulmasında fayda görmekteyim.

Bü. Üs.: Bu işi en iyi bilenlerden bir komisyon teşkil ediyoruz, sonra da onların çalışmasını tekrar burada inceleyelim diyoruz. Prensipte uygun düşmez. Her kelimenin üstünde defalarca durulursa bu işin sonu gelmez.

Dünder Erendağ K.: Burada prensipleri tesbit etmeden komisyona havale etmek de belki hatalı olabilir. Örneğin "hakikat" ve "gerçek" kelimeleri, belki aynı anlama geldiği düşünülse bile, bizler "gerçeği" değil "hakikati" arıyoruz. Bu anlam farkının belirtilmesi gerekir.

Bekir Tantürk K.: Protokol ritüelindeki unvanlarla ilgili değişiklikler kabul edilmişti. Bazı unvanlarda tereddütler var, ne olacağına karar verildi ise, yeni basılacak ritüellerde bu hususa dikkat edilmesi gerekir.

Bü. Üs.: Bu unvanların kullanılmasında bazı Kardeşleri rahatsız eden hususlar var. Diğer ülkelerde seçilen Kardeşlerle atanan Kardeşlerin unvanları farklı. Biz bu unvanların hepsini kullanalım diye bütün yardımcılıklara atananların unvanlarını belirtmişiz. Bu mantıksız yerleştirmeye gönlüm razı değil. Ancak kuruldan çıkmış karar diye aynen kabul ettim. Sekreter K. de bu hususa değinmektedir. Burada bütün Kardeşler seçilmiştir.

Reşit Ata K.: Dışarıda, R.W unvanı seçilmişler için, V.W unvanı ise tayin edilmişler için kullanılmaktadır. Bunun gereği de çok kalabalık olmalarından doğmaktadır. Bizde atanan Büyük Görevli olmadığından, bugün için V.W unvanını Büyük Görevli Kardeşlere uygulamamaktayız şeklinde bir not düşebiliriz.

Cavit Yenicioğlu K.: Bir göreve yardımcı tayin edilmişse ona V.W diyebiliriz. Kaldı ki bizde Büyük Müfettişler tayin edilmektedir. Bunlara da V.W unvanını verebiliriz. Seçilmiş Kardeşlerimize VW unvanını kullanmayalım.

Coşkun Ertürk K.: Tüzüklerimize göre ritüel komitesinin görevi istişari mahiyettedir. Bu komitenin yapmış olduğu değişiklikleri Konvandan geçirmeden Localara tatbik ettirmek istememiz tüzüksel bir hataya götürebilir.

Bü. Üs.: Bu gibi değişikliklerin konvanda müzakeresinin mümkün olamayacağı düşünülmüş ve bu gibi tashihlerin tatbiki Büyük Üstadın yetkisine verilmiştir.

Coşkun Ertürk K.: Onbeş yıl önceki bir Konvanın verdiği yetki bugün için geçerli değildir.

Bü. Üs.: O takdirde devamlılık unsuru ortadan kalkar. Bir alınmış karar varsa kaldırılıncaya kadar sürer. Yazılacak olan tamime de evvelce Konvan tarafından Büyük Üstada verilen yetki ile yapılan değişiklik tâbirini ilâve ederek yayımlayabiliriz.

Yabancı dillerde yazılmış ritüeller

Moiz Berker K.: Fransızca ritüeller hazırdır. Aralarındaki fark söylev metinlerinin değişik alınmasıdır. Yeni ritüelde bu husus tek bir metin halindedir. Bunu uygulayacaklar.

Sahir T. Akev K.: Ben Rumca ritüel için baskıyı bekliyorum.

Reşit Ata K.: İngilizce ritüeller son değişikliklere tamamen uygun olarak basıldı ve dağıtıldı. Fransızca ritüeller bize verildiğinde baskıya vereceğiz. Almanca ritüeller doğru metne göre revize edildiler ve basılmaktadırlar. Rumca ritüeller çok az sayıda kullanıldıklarından baskıya verilmeleri söz konusu değildir. Bütün bu ritüellerde yeknesaklığı sağlamak için Hatip konuşması tek metin haline getirilecek ve ilgili localara tamimle duyurulacaktır.

Bulgaristan olayları

Reşit Ata K.: Bulgaristan'dan göçle ilgili 109 Büyük Locaya yazı yazdık. 30 civarında mektup geldi, genelde hepsi üzüntümüze katıldıklarını ifade etmektedirler.

Bü. Üs.: Cevapların tamamlanmasından sonra, bir tamimle veya Mimar Sinan dergisinde Büyük Üstat mesajı ile duyurmak ve yazıların birer kopyasını da Dış İşleri bakanlığına tevdi etmek düşüncesindeyim.

80. Yıl kutlamaları - sempozyum

Nesip Aksüt K.: Sempozyumu dışarıda değil, kendi lokallerimizde yapalım. Şu anda ortam çok sulh ve sükûn içinde değil. Dışa açık gösterişli bir toplantı yapmayalım. İçeriye yakın dostlarımızı davet ederiz.

Suha Aksoy K.: Kutlama programını özetlemek isterim. 14 Aralık perşembe akşamı Sihirli Flüt var. Belki konserden evvel Büyük Üstat bir kokteyl verebilir. 15 Aralık cuma serbest gün olmakta ve bunun için de Belediye Konser salonunu düşündük. Bütün faaliyetleri burada yapabiliriz. 16 Aralık cuma günü müze açıyoruz ve akşamına da balo tertipliyoruz. Bu arada vâdiler arası Üstadı Muhteremler Danışma Kurulunun toplanmasını bu tarihlere denk getirerek kutlama çalışmalarının zenginleştirilmesini düşünüyoruz. Bu arada cuma akşamı da Orhan Tanrıkuulu Kardeşimiz anısına bir konser düzenlemeyi düşünmekteyiz. Sempozyumun konusunu seçip bunu idare edecek kardeşleri de Pek Sayın Büyük Üstadımızın seçmesi gerekmektedir.

Bü. Üs.: Bu toplantıyı içeride de yapsak yine de gazetelerin ileri gelenlerini ve protokolda olan kişileri davet edelim. Neticede gazetelerde Masonlar iyi bir toplantı yaptılar veya bir şey beceremediler gibi bizden bahsedilsin istiyorum.

Cavit Yenicioğlu K.: Bir cesaretle kendimizi dışarıya tanıtacak şekilde bir faaliyette yarar görmekteyim. Kardeşlerimin umumi arzusu içeride yapmak olduğuna göre yine de dışarıdan davetlilerimiz olsun.

Reşit Ata K.: Bu kutlama 100.yılın provası olduğundan bundan bazı dersler almamız gerekir. İlk önce bana göre bu konuşmaları yapmakta biraz geciktik. Diğer taraftan, toplantıyı dışarıda yapmanın iki sakıncası gözükmemtedir. Birincisi emniyet, ikincisi salonu dolduramamak. Bu olayı Kardeşlerimize heyecanlı bir şekilde duyuracak olursak salonu doldurmamız mümkündür. Bana göre sıkı tedbirlerimizi alarak sempozyumu dışarıda yapalım derim.

Sempozyom Konusunun seçilmesi

Teklif edilen konular tek tek oylandı. "*Fikir Hürriyeti ve Masonluk*" 6 oy, "*Yurtta Sulh Cihanda Sulh ve Masonluk*" 9 oy, "*İnsan Hakları*"

ve Masonluk" 11 oy aldılar. En fazla oy alan "İnsan Hakları ve Masonluk" konusunun işlenmesine karar verildi. Konuyu işleyecek ve sempozyumu idare edecek olan kardeşler için yapılan isim teklifleri karşısında Bü. Üs., sempozyumu idare etmek üzere, Sahir Erman K.i, konuşmacı olarak da Cumhur Ferman, Bozkurt Güvenç ve Hüsnü Gök-sel Kardeşleri vazifelendirdi.

80. Yıl Kitabı

Suha Aksoy K.: 80. yıl münasebetiyle çıkarılmak istenen kitap için Sembol Locası büyük bir fedakârlıkla çalışmakta ve bir eseri ortaya çıkarmaktadır. Basılacak bu kitap için bir derleme komitesi teşekkül ettirdik, Başkan Celil Layiktez Kardeşimiz olup, Reşad Umur, Mişel Margulies Kardeşler de üyeleri teşkil etmektedirler. Kitabın mündericatu ise şöyle olmaktadır: Büyük Üstat mesajları, tebliğler, Türk Mason tarihinde Büyük Üstatlar, Osmanlı İmparatorluğunda Mason tarihi, Masonların toplantı yerleri, 80 yıllık tarihimiz, Meşrutiyetten önce Türkiye'de Masonluk, 1909-1935 dönemi, 1935-1948 uyku dönemi ve 1 numaralı İdeal Muhterem Locası, 1948'de uyanış ve ilk kurulan 13 loca, 1940-1957 dönemi ve Türkiye Büyük Locasının kurulması, 1960 dan sonra Büyük Loca merkezinin İstanbul'a alınması, 1950-1965 istiklâli elde eden Türkiye Büyük Locasının dünya muntazam Büyük Locaları arasındaki yerini alma uğraşı, 1965 olayları, Konsekrasyon, Konsekrasyon hakkında mesaj, 1970 den bugüne Türkiye'de Masonluk, İngiltere Büyük Locası arşivlerinde Türkiye ile ilgili dokümanlar, Maşrıkı Azamın kuruluşundan önce Osmanlı İmparatorluğunda yabancı obediyan locaları ve La Rönesans Locası, Localarımızın kuruluş tarihleri, kurucu üyeleri ve ilk görevlileri, 80. Yıl Kutlama Komitesininin toplantı tutanakları. Başlıklarını söylediğim bu yazılar daha evvelce Kardeşlerimizin yazdıklarından alınacak, özetlenerek kitaba aktarılacaktır. Hatta hayatta olan Kardeşlere tekrar gözden geçirmek ve tashihleri yapabilmelerini sağlamak üzere verilecektir.

Bayrağa saygı

Bayrağa saygı ve benzeri adlar altında ritüelde yeri bulunmayan hususların Loca gündemlerine alınması konusunun görüşülmesi

Bekir Tantürk K.: Bu konu gayri masonik veya Masonluğu zedeleyici bir konu değildir. Masonik konuların hangisinin olduğu da tüzüklerimizde açıkça yazılıdır. Bu gibi hususlar istenirse yararlar kısmında yapılabilir ama gündem maddesi olarak zikredilmesin.

Tunç Timurkan K.: Bu gibi hususların, ritüelin içine girmemek şartıyla, yapılması ve gündem maddesi olarak yazılmasının Büyük Sekreterlikçe denetlenmesi uygun olur.

Tuncay Kesim K.: Bir tatile girerken veya tatil sonu bayrağın selâmlanması her ne kadar tüzükte yoksa da, tüzüğe aykırı da değildir. Fazla ayrıntıya girmeden hususu Üstadı Muhteremlere şifahen izah ederek, önleme yoluna gidelim.

Can Arpaç K.: Locaya has hususlar gündeme alınmadan ve Loca açılmadan yapılır diyebiliriz.

Bü. Üs.: Bu hususu her vesile ile Üstadı Muhteremlere anlatıp, gündem dışı yapılmasını sağlamak en uygun şekil olur kanaatındayım.

Piyano

Reşit Ata K.: Celil Layikteş K.imiz evindeki piyanosunu Büyük Loca merkezine bağışlamıştır. Teşekkür yazımızı gönderdik.

Personel maaşlarının düşüklüğü

Reşit Ata K.: Halil İyigün Kardeşimiz bana verdiği bir notta, personel maaşlarının çok düşük seviyede kaldığını, yüzümüz kızaracak vaziyette olduğumuzu belirtti. Ücret seviyelerini bize yakışacak bir hadde getirmeyi teklif etti.

Bü. Üs.: Hazine Emni Kardeşimden gerekli belgeleri aldım. Özellikle kıdemli olanların alacakları zamlar, durumlarını iyileştirecek şekilde bir çalışma yapıp cetvelleri hazırlayacağım.

Nuruziya bina projesi

Bü. Üs.: Evvelâ para toplamayı bir kenara bırakalım. Projemiz tamamdır. Önce elimizdeki paradan sarf ederek başlayacağız. Binayı kırı-

sım kısım inşa edeceğiz. Bu arada boşalan binaların da bir an evvel yıkılması lâzım. Ermeni arsası üzerinde bina gözükmektedir. Tamir ruhsatı ile inşaaata başlayabiliriz.

Nesip Aksüt K.: Her ne kadar bina olarak tapuda kayıtlı ise de bir tarihte buraya birisi talip olmuştu ve bizde onun inşaat yapmasına mani olmak için noter marifetiyle burasının arsa olduğu şeklinde bir tesbit yaptırıldı. Ayrıca mevcut binalarımızın önyüzü parça parça dökülmektedir, bunların da acilen tamiri gerekmektedir.

Suha Aksoy K.: Bizim 14 katlı bir projemiz var. Eğer tasdik edilecek olursa mimar Kardeşler bunun çok değerli olduğunu, şimdilik ihtiyacı karşılayacak kısmının yapılarak, 6-7 sene idare etmesini, sonra bu projeyi gerçekleştirmeyi tavsiye ediyorlar. Yapılacak kısmi inşaatın, büyük proje gerçekleşmezse, arka tarafta yapılacak ilâvelere bağlantı sağlayacak şekilde yapılmasına karar aldık.

Reşit Ata K.: Mimar Kardeşlerin ifadesine göre, önce Ermeni arsası üzerinde inşaaata başlayacağız, bu arada arka taraftaki binalar yıkılacak ve oraya da, eş zamanda, projeye uygun olarak inşaat başlayacak. Zaten Ermeni arsası üzerine yapılacak binanın bu yıl çalışmasına yetişmeyeceği bir gerçektir. Böylece, 4 aylık bir süre içinde, bir taraftan ön tarafın inşaatına, diğer taraftan da arka tarafı ön kısma bağlayacak çalışmalara başlamış olacağız. Neticede mimar Kardeşler olayı, Ermeni arsasında başlayıp, arka tarafta biten tek bir inşaat şeklinde görüyorlar.

Suha Aksoy K.: İnşaatın ihalesi için malzeme artı kâr denildi. Buna bazı Kardeşlerden tereddüt geldi.

Bü. Üs.: Biz bütün bunları evvelce de konuştuk ve bütün bu işlerin yapılması için bir de komisyon tayin etlik. Bu meseleyi artık tartışmayalım. Neticede elimizde uygun bir proje var. Herkes de bunu tasvip etti. Derhal başlanması uygundur.

Tayin edilmiş inşaat komitesinin yanında, kontrol ve takip görevlisi olarak Naci Eldem, Kemal Bibioğlu ve Erdür Bekiroğlu Kardeşlerle birlikte inşaatın derhal başlatılmasına karar alındı.

14 Ekim 1989 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Üstadı Muhterem Danışma Kurulları tüzüğü

Halil Mülküs K.: Danışma Kurulunun temel felsefesine bakacak olursak, Masonluk sisteminde Genel Kurul yasama organıdır. Büyük Görevliler Kurulu da yürütme organıdır ve tek yetki ondadır. Ayrıca Büyük Üstadın da kendine özgü yetkileri vardır. Danışma Kurulları ise tamamen istişarî olup fikir alma yönünden yapılan toplantılardır. Burada bir karar alınmaz, görüş bildirimini istenir. Aksine hal Büyük Kurulun yetkisine müdahale olur.

Üstadı Muhteremler Danışma Kurulu yönetmeliğinin maddeleri tek tek okunarak müzakereye açıldı. Müzakereye açılan maddeler oy-birliği ile kabul edildi.

Protokol ritüelinde kullanılan unvanlar

Bekir Tantürk K.: Unvanlarla ilgili olarak tesbit ettiğimiz tabirler, seçilmişler için Pek Muhterem (R.W.) ve tayin edilmişler için de Çok Muhterem (V.W.) olarak geçmeye başladı. İzlenimlerime göre bunların tayinlerle ilgisi yok. Riyaset edeceklere R.W., diğerlerine de V.W. diyorlar. Bu hususu İngiltere Büyük Locasının tüzüklerinde tesbit ettim. Belki bu tabirlerin tekrar tetkik edilmesinde yarar vardır.

Bü. Üs.: Bu unvanları Rahmi Tunçalp K.in hazırladığı şekilde kabul etmiştik. Reşit Ata K.in da ifade ettiği gibi, bizde tayin edilmiş Büyük Görevli olmadığından seçilmiş olanların hepsine bu tabiri kullanarak yayınlanmasını bildirmiştim.

Can Arpaç K.: Yabancı ülkelerde katıldığımız toplantılarda biz bu unvanları kullandık. Örneğin ben Bü. Muhk. idim ve R.W. unvanını kullandım. Yadırganmadı. Rahmi Tunçalp K. imin yaklaşımına ben sıcak gözle bakıyorum. Bu hususta her ülkenin biraz daha bağımsız hareket etmesinden yanayım.

80. Yıl kutlama programı

Suha Aksoy K.: Program belli oldu. Fakat program değişebiliyor Elimizde olmayan nedenlerle Sihirli Flüt yerine Bahçesaray balesi

temsil edilecek. Belediye Konser salonu çok yüksek ücret istediğinden sempozyumu Sheraton'un salonunda yapmaya karar verdik. Bunların dışında program aynıdır. Bunları yazıp göndereceğiz. Gelecek olan Kardeşlere iki türlü katkımız olabilir. Üstadı Muhteremlerin toplantısına katılacak Kardeşlerin harcırahlarının ödenmesi veya Hazinesin her Locaya 200-250 bin TL.lık bir fon ayırması ile, İstanbullu Kardeşler gelecek Kardeşlere ellerinden geleni yapacaklar. Bu hususu zaman zaman toplanıp görüşüyoruz.

Bü. Üs.: Önemli olan bu külfet konusunda bizim karar vermemizdir. Gelecek olanların yol ve otel masraflarının nasıl karşılanacağını etüt etmemiz gerek. Bu kardeşlerin gelmelerini istiyorsak, gerekli maddi kolaylığı sağlamak zorundayız.

☆☆☆☆

18 Kasım 1989 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Avrupa'da, İngiltere Birleşik Büyük Locasının nüfuzunu kırmak üzere, Almanya Birleşik Büyük Localarının¹⁰⁵ Büyük Localar üzerinde bir Konfederasyon kurma teşebbüsü üzerine Fransa Millî Büyük Locasından gelen 2 Aralık tarihli Genel Kurula iştirak davetiyesi

Not: 1989 yılında Fransa, Vilars de Honnecourt Araştırma Locasına yaptığım bir ziyaret esnasında, Onursal Büyük Üstat Yves Trestournel K. ile temas etmiştim. Bana Türkiye'nin bir Avrupa devleti olup olmadığını sordu. Meğerse, Almanya'nın Avrupa'da Büyük Localar üzerinde egemenlik sağlamak üzere yaptığı kulis faaliyetini tartışmak ve buna karşı koymanın yollarını aramak üzere, 2 Aralık 1989 tarihli Konvanlarının gündemine bu konuyu almışlar ve tüm Avrupa Büyük Localarına, Büyük Üstat seviyesinde katılmaları üzere davette bulunmuşlar. Bu davete, tekit edilmesine rağmen, Türkiye Büyük Locasından hiç bir yanıt gelmemiş.

İstanbul'a döndüğümde Büyük Sekreter Reşit Ata'ya durumu anlattım, o da Büyük Üstat Orhan Alsaç'la görüştü ve bir kaç gün sonra ba-

¹⁰⁵ Unvan çoğuldur

na Büyük Üstadın ilgilenmediğini ilettili. Bunun üzerine Büyük Birinci Nazır Can Arpaç'a durumun önemini anlattım. Ertesi günü Büyük Üstat beni telefonla arayarak, "gelişmeleri doğrudan senden duyayım" dedi, peşinden de Sahir T. Akev Kardeşi kendisini temsil etmek üzere görevlendirdi. (C.L.)

Bü. Üs.: Toplantının önemi nedeniyle bir Kardeşimizin temsilci olarak katılması gerekmektedir. Tasvip edildiği takdirde, Sahir Talat Akev Kardeşimizin bu toplantıya katılmasını uygun bulmaktayım.

S. T. Akev Kardeşin Büyük Loca adına temsilci olarak Fransa'daki Konvansa katılmasına ittifakla karar verildi.

Bodrum'da Loca kurulması

Reşit Ata K.: Ankara Vâdisinden Can Arpaç ve 7 Kardeş Bodrum'da bir Loca kurmak isterler. Şubenin Ankara Vâdisine bağlı olmasını isterlerse de, konumu itibariyle İzmir Vâdisine bağlanması uygun olur kanaatındayım....

Bü. Üs.: Bodrum'da devamlı oturduklarını bildiğimiz üç Kardeş şube açmak için müracaat yetkisi verelim. Muameleler 1. Na. Can Arpaç K. in nezaretinde yürütülsün. İşlemler yasalara uygun olarak yürütülecektir.

80. Yıl kutlamaları

Program ve harcırahlar üzerinde görüşüldü.

Halil İyigün K.: Bu tecrübenin 100. yılda bize ışık tutacağı kanaatinde değilim. 20 sene sonra şartlar çok değişecektir.....

Burhan Ceyhan K.: 80. Yıl bir dönüm noktasıdır. Bir anlam ifade etmesi gerekir. Sadece harcıraha bağlarsak, Kardeş ya tek başına gelir, veya hiç gelmez. Yeni bir pencere açmak istiyorsak, biraz da para harcamamız gerekir. Kardeşlerin panele ve baloya eşleriyle birlikte katılmalarını sağlayacak biçimde düşünelim.

Bü.Üs.: İstanbul dışından gelecek Üstadı Muhteremleri ben baloya davet ediyorum, ayrıca baloya katılsın, katılmasın Üstadı Muhte-

remler toplantısına gelecek olanlara iki katı olan 130.000 TL yolluk verilecek. Büyük Kurul üyelerini bu sistemin dışında tutuyorum, kendilerini davet ettirdiler demesinler.

☆☆☆☆

23 Kasım 1989 tarihli Büyük Sekreter Reşit Ata'nın Fransa Millî Büyük Locasına mektubu:

..... 13 Ekim 1989 tarihli mektubumla En Muhterem Orhan Alsaç Kardeşin 2 Aralık 1989 Genel Kurulunuza katılamayacağını yazmıştım.

Arada, 2 Aralık 1989 toplantınızın özel önemi olduğunu Paris'te Yves Trestournel Kardeşle görüşen Celil Layiktez'den öğrendik.

Bu özel durumu Büyük Üstadımız En Muhterem Orhan Alsaç Kardeşe iletince, bu toplantıya şahsen katılamayacağından, Türkiye Büyük Locasını tam yetki ile temsil etmek üzere, Büyük Hatip Yardımcısı Sahir Talat Akev Kardeşi görevlendirmiştir.....

☆☆☆☆

16 Aralık 1989 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Karşıyaka Locası

Bü. Üs.: İzmir Karşıyaka Muh. Locası mensubu bir Kardeş, Karşıyaka semtinde, arsası üzerine yapacağı binanın iki katını Mason çalışanlarına uygun olarak inşa etmekte ve Karşıyaka Muh. Locasının böyle bir yere ihtiyacı olduğunu bildiğinden, onlara ucuz bir fiyata satmak istemektedir. İzmirli Kardeşler bu katların alınmasında gerekeni yapacaklarını, ancak başları sıkıştığında, Büyük Locadan yardım isteyeceklerini söylemektedirler. Ben de sizlere güvenerek, "*tabii, hazineden bir miktar yardım yaparız*" dedim.

Reşit Ata K.: İzmir'de Kardeşlerim bu konuyu bana da anlattılar, gönülden katıldım. Ancak, ben şartlı evet diyorum. Önce korkularımı dile getireyim. Ticari hayat belli olmaz. Bu kardeşim satmama taahhüdü ile ortaya çıkmıştır, ancak, ileride ekonomik şartlar değişir de kendinde tutmak isteyebilir, veya diğer mülk sahipleri biz burada lokal istemiyoruz diyebilirler; ikinci olarak ben İzmir'li Kardeşlerimden bir söz istiyorum. İstanbul'un ihtiyacını hiç bir itiraz olmadan, İzmir'deki Kardeşlere her türlü manevî baskıyı yaparak karşılayacaklar ve burada konuşurken hayır demeyecekler. İzmir lokalinin imkânları bugün için sıkışık değildir. Hatta, ayrı bir semtte bir bina sahibi olma ihtiyaçları yoktur. Mevcut binada yeni kurulacak Locaların dahi çalışma imkânları vardır.

Halil İyigün K.: Bu bize hakarettir.

Burhan Ceyhan K.: İzmir sizin bu manevî söz almanıza aykırı bir davranışta mı bulundu da bu sözümüzü istiyorsunuz?

Bü. Üs.: Bu konuyu artık tartışmayalım. Reşit Kardeşim düşüncelerini söyledi. Biz de dinledik. Şimdi İzmir'deki bu gayri menkulün derneğimiz adına elde edilmesi için gerekli ilk maddî yardımda bulunmak üzere gelişme fonundan 20 milyon liranın İzmir'e tahsisini uygun bulanlar oylarını kullansınlar.

İlk etapta 20 milyon liranın tahsisine karar verildi.

Halil İyigün K.: İzmir'deki Kardeşler bugün hareketsiz duran İstanbul'daki Kardeşlerden daha heyecanlıdırlar. Töhmetsizce bulunuyorum, Kardeşimin bizden aldığı söze üzülen cevap veriyorum. İstanbul'daki Kardeşlerim layık olan canlılığı göstermiyorlar. İzmir'deki Kardeşlerim İstanbul binasının yapımında çok daha fazla heyecanlıdırlar. "Ne oldu" diyorlar ve bizden hesap soruyorlar, bizler de sizden hesap soracağız.

☆☆☆☆

1990

Almanya Birleşik Büyük Localarının Avrupa Büyük Localar Federasyonu projesine karşı Fransa Millî Büyük Locasının tertip ettiği Konvansa katılan Sahir T. Akev'in raporu (Fransa'da Büyük Üstat ve Büyük Görevli seçimleri, müzakere yöntemleri, İs'ad) - Seçim öncesi kulis - Ritüel ve Tüzük çalışmaları, kullanılan yöntemler - Rahat oturmak ne demektir? Kimine göre bacak bacak üstüne atmak, kimine göre de bağdaş kurmak - Dil karmaşası, Öztürkçe duru sözcükler - Yalnız dil değil, regalyalar da ritüele uygun olmalıdır - Ritüellerde askerî disiplin gerekir mi? - İstanbul'da mutfağın yürekler acısı durumu - Eski Eserler ve Anıtlar Genel Müdürü olan Büyük Üstat 14 katlı İstanbul inşaat projesinin gerçekleştirilmesine karşı çıkıyor: "Masonlar iki tane kültür varlığını kendilerine bina yaptırmak için yıktırdılar" sözünü söyletmem - İzmir'de kurulan SEV Vakfı - Ağapta şarap, sonra rakı - Bulgaristan olayları (devam): 107 Büyük Locaya yazılan mektup, soydaşlara yapılan yardım - Yemin Kürsüsünün üzerinde, Kur'an-ı Kerimin hangi sayfası açılmalı? - Nuruziya'da satın alınan yeni bina - Vâdilere ek kadro - Seçimlerde Büyük Üstada rakip aday çıkarmak tüzük gereği oldu - Çukurova Locasında huzursuzluk - Seçimlerden sonra Üstadı Muhteremlerin eğitilmesi: eğitimcilerin eğitilmesi - Ritüellerdeki hataları düzeltecek Kardeşler zaten o hataları yapanlardır - Loca içinde yürüyüş - Sakıncalı konferans başlıkları - Tüzük tâdilleri - İç Tüzükler - Güç kimde? Büyük Locada mı, Localarda mı? - Törenlerin videoya alınması - Toplu sigorta: vefatlar üzerine spekülasyon: vefatlar yılda 70 - 80'e çıkarılsa, kazançlı çıkarız; sigortadan alınacak para ile cenaze sahibine yatırılacak para arasındaki fark gelir olabilir mi? - Görevlerini yerine getirmeyen Büyük Müfettişler - Sahil Localarımızın ilki: Bodrum - Kordon yerine zincir - Büyük Üstat ve Büyük Kurul üyeleri seçimleriyle ilgili tüzük maddeleri - Karşıyaka Locası - Muhterem Üstadı Muhterem - 94 ve 95 numaralı Locaların kuruluş kararı.

27 Ocak 1990 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Okunan tersimat üzerine

16 Aralık 1989 Büyük Kurul tersimatı okunduktan sonra, Karşıyaka Mâbet inşaatı ile ilgili Reşit Ata K.in sözlerine Halil İyigün K. "bu bize hakarettir" demişti.

Reşit Ata K.: Halil İyigün Kardeşimin "bu bize hakarettir" sözünü kabul etmiyorum. Ben hiç bir Kardeşime hakaret etmem. Sadece düşündüklerimi açıkça ifade ederim. Yanlış veya doğru olabilir. Kanımca her Kardeş düşüncelerini açıkça ifade ederse pek çok ihtilâfımız ortadan kalkar.

Fransa Büyük Locasını ziyaret intibaları

Sahir Talat Akev K.: Seçim sistemlerine göre Büyük Üstat adayı Büyük Kurul tarafından belirleniyor ve Konvandan önce delegeler oylarını kullanıyorlar. Bunun dışında seçim yok. Görevlileri Büyük Üstat tayin ediyor. Bundan sonra merasim için delegasyonları kabul ediyorlar. Büyük Üstadın is'adını İskoçya Büyük Üstadı yaptı. Büyük Üstat yemin ederken eldivenlerini çıkarmaktadır. Konvanda müzakerre yapılmıyor. Konular komisyonlar vasıtasıyla karara bağlanıp Konvana sadece bilgi veriliyor. Dışışleri komisyonunda karara bağlanan önemli konu, Mason geleneklerine bir konfederasyon altında toplanmanın uygun olmayacağı görüşünün kabulüdür¹⁰⁶. Her ülkede hükümler bir Büyük Loca bulunması gerektiği vurgulandı. Merasim bittikten sonra bütün delegasyonlara söz verildi. Aynı akşam yemek ikramı oldu. Yemek protokolünde Türk delegasyonunun yeri İskoçya Büyük Üstadının yanında idi. Herkes yerine oturduktan sonra Büyük Üstadın geleceği ilân ediliyor ve herkes ayakta kendisini karşılıyor. Yemekte fazla bir konuşma yoktu. Ertesi günü dost obediyan delegeleri öğle yemeğine davet edildi. Ayrı ayrı masalarda oturduk ve özel konuşmalar yapıldı. Büyük Üstat konuşmasında Masonluğun geleneklerine bağlı kalınması gerektiğini tekrar belirtti.

¹⁰⁶ Almanya Birleşik Büyük Locaları bir Avrupa Büyük Locaları Konfederasyonunun kurulmasını talep ediyordu (C.L.)

İstanbul bina inşaatı

Suha Aksoy K.: İnşaat iki yönlüdür. Biri vakıf arsasına yapılan diğeri, arka binaların yerine yapılacak inşaat. İlki belirli bir yere geldi. Kanunî formaliteleri tamamlayıp devam edeceğiz. Diğeri ise tahliye-ye bağlı olduğundan, gerekli inşaat ruhsatı alındıktan sonra tahliye davası açılacaktır.

☆☆☆☆

SECRETARY-S

Sahir Talat Akev Kardeşin Fransa Millî Büyük Locası Konvanını ziyaret raporu:

İstanbul 21 Şubat 1990

En Muhterem Büyük Üstadım,

Fransız Ulusal Büyük Locasının 2 Aralık 1989 günlü yıllık toplantısına temsilciniz olarak katıldım.

Bu toplantı ile ilgili izlenimlerimi aşağıda izaha çalışacağım.

1.- Fransa'da çalışan çeşitli obediyanlar arasında muntazam olan ve tanıştığımız tek obediyan olan Fransız Ulusal Büyük Locası her yılın Aralık ayında Genel Kurulunu toplamaktadır. Halen Paris'in banliyösünde bulunan Neuilly semtinde mevcut Büyük Loca binası böyle kalabalık bir toplantıyı sığdırmaya müsait olmadığından, bunlar Méridien otelinin salonlarında yapılmaktadır. 1989 yılı toplantısına Fransız Masonları özel bir önem atfetmekteydiler. Bilindiği üzere bir süre önce, kaynağı gayri muntazam Fransız Masonluğu olan bir fikir, bir tasarı ortaya atılmıştır: o da, bir Avrupa Büyük Localar Konfederasyonunun kurulması idi.

Muntazam Büyük Localarca kabul edilen ilkelere göre, bir ülkede sadece bir tek Büyük Locanın bulunması ve bunun da hükümran olması esastır. Bu nedenlerle, muntazam Büyük Locaların böyle bir düşünceye katılmaları söz konusu olmadığı gibi, kendi hükümranlık sahalarında, pek çok düzensiz Locanın faaliyette bu-

lunduğu Fransa'da, muntazam Büyük Loca bu ilkenin, yıllık toplantısı vesilesi ile, Avrupa Büyük Locaları tarafından teyit edilmesini arzu ediyordu.

2.- Bu toplantıya, 17 Avrupa Büyük Locası katılmıştır. Bunlardan 12 si (İrlanda, İskoçya, İsviçre Alpina, İsveç, Norveç, Danimarka, Hollanda, Yunanistan, Almanya, Lüksemburg, Belçika, İspanya) Büyük Üstatları tarafından, üçü (İngiltere, Avusturya, Türkiye) bir Büyük Görevli, ikisi de (İsrail, İtalya) dostluk kefilleri tarafından temsil edilmişlerdir.

3.- Toplantının gündeminde, seçimler, raporların görüşülmesi ve seçilecek Büyük Üstat ile Görevlilerin is'adı vardı. Fransa'da, Genel Kurul toplantıları, bize nazaran değişik bir şekilde yapılmaktadır. Örneğin, seçimler, Konvanın açılmasından önce, delegelerin seçim sandıklarına oylarını atmaları ile gerçekleştirilmektedir. Ayrıca, orada tek bir seçim vardır, o da Büyük Üstat seçimidir. Büyük Kurul, Büyük Üstatlık için bir aday önermekte ve sonuçta, fiilen bu aday seçilmektedir. Diğer Büyük Görevlileri ise, Büyük Üstat, mevzuatın kendisine verdiği yetki ile, tayin etmektedir. Raporlar ise bir gün evvel, ayrı ayrı toplanan İçişleri, Dışişleri ve Mali İşler komisyonlarında incelenerek tartışılmakta ve kabul edildikten sonra, bilgi için Genel Kurula sunulmakta ve sadece mali işler ve denetçi raporları oylanmaktadır.

4.- 2 Aralık günü saat 12 den itibaren Méridien otelinin lobisinde olağanın dışında bir kalabalık göze çarpmaktaydı, bunlar ellerinde küçük çantalar bulunan smokinli kişilerdi. Saat 13 te delegeler içeriye alınmış ve seçim sandıkları açılmıştı. Geçtiğimiz yıl Büyük Üstat Jean Mons Ebedî Maşrik'a intikal etmiş olduğundan, Konvan Büyük Loca Kaymakamı André Roux K. tarafından idare edilmişti. Büyük Kurulun önerdiği aday da kaymakam André Roux K. idi.

Saat 15.15'de, delegeler ve Bölge Locaları Büyük Üstatları kabul edildikten ve 3. derecede çalışmalar açıldıktan sonra, dost obediyanlara ait temsilciler usulü dairesinde kabul edilmiştir. Kabul sırası Büyük Locaların kuruluş tarihine göre yapılmış, her delegasyon Büyük Teşrifatçı ve dört Kardeş tarafından karşılanmış, merasimle içeriye alınmış, usulü dairesinde selâm verdikten sonra Do-

ğuya davet edilerek ismi yazılı olan koltuğa oturtulmuştur. Büyük Üstat hayatta olmadığından toplantı bir Büyük Üstat asistanı tarafından idare edilmekte idi.

Kabul töreni bittikten sonra, ulusal marş çalınmış ve seçim sonuçları ilân edilmiştir. Andre Roux K. in Büyük Üstat seçildiği açıklandıktan sonra, bir Büyük Üstadın ancak bir Büyük Üstat tarafından is'ad edilebileceği kuralına uygun olarak, toplantının idaresi İskoçya Büyük Locası Büyük Üstadı Brigadier Sir Mac Gregor of Mac Gregor K.e verilmiş ve kendisi Büyük Üstat André Roux'yu yemin ettirdikten sonra, yerine oturtmuştur. Şunu da ilâve edeyim ki, yemin diz çökerek ve eldiven çıkarılmak suretiyle gerçekleştiriliyordu.

Bundan sonra sırasıyla raporlar okunmuş, En Muhterem Büyük Üstat kendine verilen yetkiye dayanarak, Büyük Üstat Kaymakamı dahil, bütün Büyük Görevlileri atamıştır. Büyük Hatip konuşmasından sonra, Büyük Üstat is'ad töreni ile ilgili konuşmasını yapmış, delegasyonlara teşekkür etmiş, Masonik geleneğin intikalinde ve korunmasında Büyük Üstadın görevi üzerinde durmuştur. Bu arada, gelecekteki programını da açıklayan Büyük Üstat, özellikle bina durumu üzerinde durmuştur. Gerçekten, birkaç gün sonra gittiğimde bizzat gördüğüm gibi, Neuilly'deki bina artık ihtiyaca cevap verecek nitelikte değildir. Bunun için, yeni bir Mason binasının inşası projesi hazırlanmış, Neuilly'den ayrılmak suretiyle, Paris'in içinde, çok daha merkezî bir yerde (16. ilçede) arsa satın alınmış olup inşaata hemen başlanacaktır. Şunu da ilâve edeyim ki, Fransız Masonları bina inşaatı hakkında büyük mali zorluklarla karşı karşıya kalmış değillerdir.

Bundan sonra, protokol sırası ile ve en kıdemli Büyük Locadan başlamak üzere ziyaretçi delegasyonlara söz verilmiştir. Bunlar da, genelde Fransızca olarak, birçoğu evvelden hazırladıkları kutlama mesajlarını bildirmişler veya okumuşlardır. Sıra bana geldiğinde, Türkiye Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası Büyük Üstadı Orhan Alsaç K. başta olmak üzere, bütün Türk Masonlarının kutlamalarını bildirdim, ilâveten Fransız dilinin Türkiye'de okullarda geniş çapta okutulduğunu, Fransızca çalışan Localarımızın bulunduğunu işaret ettikten sonra, Büyük Üstada Evrenin Ulu

Mimarının okuduğu programı gerçekleştirme olanağını kendisine sağlamasını temenni ettim. Konuşmalar bittikten sonra, delegasyonlar Büyük Üstatla birlikte ve aynı protokol sırası ile toplantıyı terk etmişlerdir.

5.- Aynı akşam, Méridien otelinde bir kokteyl ve akşam yemeği verilmiştir. Bu yemeğe hemşireler de katılmıştır. (Fransa'da gayri muntazam kadın Locaları bulunduğu için, hemşire kelimesi kullanılmamakta, hanımlar, veya bayanlar denilmektedir). Bu yemekte Büyük Üstat, Büyük Üstat Kaymakamı ve bütün delegasyonlar şeref masasında oturmuşlardır. Bizim yerimiz, Büyük Üstat ve eşinin hemen sağında, İngiltere Büyük Locası Büyük Sekreteri, İskoçya Büyük Üstadı ve eşlerinden hemen sonra ve Norveç Büyük Üstadından önce idi. Herkes yerini aldıktan sonra, Büyük Teşrifatçı, Büyük Üstadın geleceğini ilân etmekte ve hanımlar dahil, herkes ayağa kalkmaktadır. Büyük Üstat bildiğimiz temennilerde bulunmaktadır. Her defasında Büyük Teşrifatçı önceden Büyük Üstadın temennide bulunacağını ilân etmektedir.

6.- 3 Aralık Pazar günü, Büyük Üstat delegasyonları Intercontinental oteline öğle yemeğine davet etmiştir. Bu yemekte armağanımızı verme imkânını buldum.

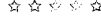
Bu yemekte ayrı masalar şeklinde oturulmuş, benim bulunduğum masada, Büyük Üstat Kaymakamı, bir Büyük Görevli, Norveç, İsveç, Danimarka, İspanya, Avusturya ve İsrail delegasyonları vardı.

Yemek sonlarına doğru, Büyük Üstat André Roux söz alarak, Masonluk hakkında bir konuşma yapmış, ve koparılan zincirlerin, yıkılan duvarların doğurduğu mutluluk ve heyecana rağmen, Masonların geleneklerine bağlı kalmaları gerekeceğine ve Büyük Locaların kendi üzerlerinde bir başka kuvvet kabul edemeyecekleri cihetle bir Konfederasyon fikrine katılmanın mümkün olamayacağına işaret etmiştir.

7. Bu gezide elde ettiğim izlenimler şöyledir: Fransa'da üçüncü sırada olan Grande Loge Nationale Française, son yıllarda çok inkişaf etmiştir. Yeni Localar kurmuş, Gabon Büyük Locasını tanzim etmiş ve Fransızca konuşulan Afrika ülkelerinde de kök salmıştır.

Ayrıca gayri muntazam Localardan da gelen Kardeşleri kabul etmekte, gerekli tahkikatı yaptıktan sonra, sonuç müspet olduğunda, Büyük Üstat bir hariciyi Mason yapma yetkisini kullanarak bunları tekeris töreninden istisna etmektedir. Bu suretle 1989 yılında tekeris ve intizama irca suretiyle 1600 K. Kardeşlik Zincirlerine katılmıştır. Buna karşın, Grand Orient ve Grande Loge de France gibi kuvvetli gayri muntazam teşekküller tarafından rahatsız edilmektedirler. Özellikle Grande Loge kendilerinde mukaddes kitapların mevcut bulunduğunu ileri sürerek ziyaret hakkı talep etmektedir. Bu rahatsızlıklar, bilhassa Almanya ve İsviçre Büyük Localarına mensup Loca ve Kardeşlerin ziyaret etmeme ve kabul etmeme kuralını ihlâl etmelerinden dolayı fazlası ile artmaktadır.

Kardeş saygı ve sevgilerimle,
Sahir Talat Akev K. (imza)

03 Mart 1990 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

İstanbul inşaatı ve Ankaralı Büyük Üstat

Bü. Üs.: Ankaralı ve İzmirli Kardeşlerle bilhassa Ankaralı olduğu için Büyük Üstat İstanbul binasının yapımına engel oluyorlar deniliyormuş. Ruhsat almanın zorluğunu Suha Aksoy K. anlattı. En azından bunun suçunu bana yüklemesinler.

Nesip Aksüt K.: Her ne kadar ruhsat işleri yavaş yürümekte ise de, inşaat devam etmektedir. Hatta 14 katlı büyük proje yürürlükte olup, yerin değerlendirilmesi bakımından fayda görmekteyiz. Ancak, bir miktar irtifadan düşerek müsaade vereceklerini ifade ettiler.

Reşit Ata K.: İstanbul'da yapılan Üstadı Muhteremler Danışma Kurulu toplantısında, bazı Kardeşler uzun zamandan beri İstanbul'dan bir Büyük Üstat seçilmemesinin özlemini ifade ettiler ve İzmir binası için bir tahsisatın ayrılmasını konuşular. Ama, hiç bir Kardeş Ankaralı ve İzmirli Kardeşler bize mâni oluyorlar demediler.

Büyük Üstat İstanbul'a bina yapılmasını istemiyor denilmedi. Eğer sizlere böyle bir ifade ulaşmışsa ya mübalâğa sanatını en iyi şekilde kullananlar bunu aktarmıştır, veya bazı Kardeşlerimizi küçültmek kastıyla söylenmiştir. Daha açıkçası söylenenler yalandır, lütfen inanmayın.

Skrütende fazla bul çıkması

Reşit Ata K.: Bir Locada yapılan skrütende kullanılan oy adedinden fazla bul çıkıyor. Tabii bunların arasında kırmızı bul da mevcuttur. Gaye skrütene bloke edip yapılmamasını sağlamaktır. Loca Üstadı Muhterem bu durumu Büyük Sekreterliğe sorarak yapılacak işlemin ne olması gerektiğine cevap bekliyor.

Suha Aksoy K.: Bullerin oy adedinden iki seferde de fazla çıkması halinde Üstadı Muhterem kâğıtlara yazılacak kabul ve ret ibarelerini toplayıp, skrütene bitirebilir.

Bu gibi hallerde, yani iki defa tekrar edilen ve kullanılan oy adedinden fazla bul çıkan skrütelerde, üçüncü turda dağıtılacak kâğıtlara kabul için artı, ret için eksi işaretlerinin konulacağı ve her oy kullananın oyunu bizzat Üstadı Muhterem vermesiyle skrütenin tamamlanmasına ve hususun bir levha ile duyurulmasına karar verildi.

Seçim öncesi kulis

Halil Mülküs K.: Seçimler nedeniyle bir takım resmî ve yarı resmî toplantıların Ankara ve İstanbul'da yapıldığını, ve burada kulis faaliyetlerinin yürütüldüğünü izledik. Masonluk içinde seçimin olduğu yerde kulis vardır kaziyyesi¹⁰⁷ yanlıştır. Bu husus İstanbul'da daha üzücü bir noktaya gelmiş ve, yapılan bir toplantıda, Büyük Üstadın mutlaka İstanbul'dan seçilmesi gerektiği, aksi halde işlerin yürümeyeceği görüşü ileri sürülmüş. Bu bir bölgenciliktir. Büyük Üstat bütün Masonluğu temsil eder.

☆☆☆☆

¹⁰⁷ kaziyye: İş, husus, madde, mesele, dâvâ.- yardımcı teorem

Türkiye Büyük Locası 05 Mayıs 1990 Konvanı

Genel Kurula sunulan Çalışma Raporu üzerine

Umut İnan K.: ... Geçen Genel Kurulda dilek sahibi üye olarak dile getirdiklerimizin dikkate alınıp sonuçlandırılmalarına teşekkürlerimi belirtmek istiyorumUygulamalarımızda Büyük Görevliler Kuruluna iletilen dileklerin uygun görülenlerin geliştirilip bitmiş sonuçları ortaya getiriliyor. Ya diğerleri, diğer alternatifler ne olacak?En Muh. Büyük Üstadım, bu noktada tam başarılı olmadığımız kanısındayım. Localar tabanıyla öz olarak, Localarımızın gündeme getirmek istedikleri sorun ve arayışları, amaç ve ana fikirleri ve bir sonraki çalışma döneminin çalışma ilkelerini Genel Kurulun bilgisine sunulması önerisini geçen sene sunmuştum. Birçok Kardeşimin ortak dileği olan bizzat bu önerimin bu Genel Kurulun olumlu ya da olumsuz kararlarına sokulmaması yargısının verilmiş olması, vurgulamak istediğim konunun açık örneğidir....

Genel Kurula getirilmeden uygulamasına geçilen ritüel değişiklikleri - komitenin çalışmaları

Ferruh Ören K.: Ritüellerdeki değişiklikler Konvandan önce de konuşuldu, bugün de konuşulmakta. Tüzüklerimiz ritüellerde değişiklik yapma yetkisini Büyük Loca Genel Kuruluna vermiştir. Geçmiş yıllarda da bu şekilde hareket edilmiştir. Sadece 1969 yılında, İngiltere Büyük Locası bizi tanıma hazırlığındayken, yapılan değişikliklerin redaksiyon görevi Büyük Kurula verilmiştir. Kanaatımca, 1972 ve 1982 yıllarında yapılan tüzük değişikliklerinde bu yetki Konvanda tartışıldı. Oysa, bu defa Konvandan karar alınmadan, kelime düzeltmelerinin çok ötesinde, esasta değişiklikler yapılmıştır. Büyük Loca Tüzüğüne riayet edilmiş midir? Eğer değişikliğe mutlaka ihtiyaç duyuyorsak, vâdiden bir pilot Loca seçilsin, bir yıl süreyle tecrübe uygulaması yapılsın, değişiklik teklifini bundan sonra, burada, Konvanda görüşelim.

Bü. Üs.: Söylediklerinizi de yaptık. Bir tamimle bir deneme süresi getirdik. Bütün Localardan mütalâa isteyeceğiz. Konuyu tekrar Ritüel Komitesinde görüştüğten sonra Konvana getireceğiz.

Necmi Karakullukçu K.: (*Komite sözcüsü - Uzun olan konuşmanın önemli bölümleri alınmıştır*): Komitemiz bugüne kadar uygulamaya konmuş bir, iki ve üçüncü derece ritüeller üzerinde çalışmıştır. Bunun dışında bir Mâbedin çalışmalarına tahsisi, yeni bir Locanın açılması ve Matem ritüelleri son aşamaya gelmiş ve bilgisayarda kaydedilmiştir. Protokol Ritüeli komitemiz tarafından hazırlanmıştır. Komitemiz ritüellerde değişiklik kavramını şu şekilde anlamaktadır:

Ritüellerde değişiklik ritüelin temel öğelerinde yapılacaktır. Yani Locanın açılışı, kapanışı, Kutsal Kitapların mevcudiyeti, berat, tören uygulanışı, düşünce odası ve vasiyetname, seyahatler, yemin, semboller ve yükümlülükler.

Bunların dışında yapılacak çalışmaların birer düzenleme olacağını arz ederim. Çalışmalarımızda hangi yöntemi kullandığımızı arz etmek istiyorum. Büyük Loca levhası gereğince, Kardeşlerden gelen önerileri değerlendirdik. Bu öneriler sanıyorum ki 6 ya da 7 Kardeşten geldi. Bunlar, 5 - 6, bazen de 10 - 15 maddeyi içeren önerilerdir.

En Muhterem Büyük Üstadın ve Pek Muhterem Büyük Sekreterin görüşlerini değerlendirdik. Sime Kardeşten öğrendiklerimiz yararlı oldu. Yabancı ritüeller ve evrensel Masonluk uygulamalarının birkaçı alındı. Eksikleri tesbit ettik ve bunları giderdik, tekrarları kısalttık. Yanlışlar vardı, bunları düzelttik. İfade düşüklükleri vardı, bunları giderdik. Söz ve hareketlerde uyumsuzluk vardı, bunları giderdik. Kuralların bazı katı uygulamaları, gayelerinden saptırılmadan, daha yumuşak hale getirildi ve ritüellere tek düzelik getirildi. Anlaşılması daha kolay duru bir Türkçe ile gayret ettik. Bu yaptığımız çalışmalara karşı Kardeşlerden eleştiriler gelmiştir.....

Baskı hataları, bu zaten Ritüel komisyonu tarafından dikkate alınmış ve bir yanlış doğru cetveli düzenlenmiştir, ancak henüz gönderilmemiştir. Bunun dışında uygulamaya ilişkin eleştiriler de oldu ki, bu bizi aşan bir konudur. Ritüele ilişkin en bariz eleştiriler şu noktalarda toplanıyor: Loca içindeki yürüyüşü biz gereksiz zaman kaybı ve diğer obediyanlardaki uygulamalar dikkate alınarak Yemin Kürsüsüyle Batı arasında kalan yürüyüşlerde, gene gönye üzerinde yürümek kaydı ile, doğrudan doğruya çıkıp girebilmeyi öngördük.

Yemin Kürsüsüyle Doğu arasında Kuzeye gidilmemesini bir prensip olarak getirdik, çünkü Kuzey karanlıktır. Bu gereksiz gördüğümüz

müz yürüyüş şeklinde başlıca özellik, Muhakkiklerin ve 1. Tören Üstadının oturdukları yerden hemen dışarıya çıkabilmeleri, ki, bu zaten uygulanmaktadır. Diğer Kardeşlerin de bu suretle dışarıya çıkış ve girişlerinde gönye üzerinde yürümeye özen göstermek suretiyle doğrudan yerlerini almalarının hiç bir mahzur yaratmayacağı ve gereksiz vakit israfına ve konsantrasyonu ortadan kaldırmaya sebep olması nedeniyle bu karar alınmıştır.

Ancak bugüne kadar gelen eleştiri yazılarında buna karşı çıkan Kardeşler bunun şekillerini göstermemektedirler. Biz gerekçelerini ortaya koymak istedik ki Kardeşlerimiz de anlasın.....

Getirdiğimiz değişikliklerden bir tanesi de rahat oturma üzerinedir. Çalışmalarımız genelde günün yorgunluğu üzerinde yapılmaktadır.....Çalışmalar mümkün merteye kısa sürmeli.....uzun konuşmalar da, rahatsız koltuklarda oturan yaşlı Kardeşlerin belki de ayaklarına kramp girmektedir. Bugün artık dünyanın hiç bir yerinde Masonik terbiye dışında da olsa normal yaşantımızda ayak ayak üstüne atılmasının saygısızlık olmadığı kanısındayım. Bu nedenle, Üstadı Muhteremin yetkisine bağlı olmak üzere, uzun görüşmeler sırasında Kardeşlerin sağdan sola, soldan sağa bazı rahatlama hareketlerinde gene, arz ediyorum, hiçbir zaman Masonik terbiye kurallarını çiğnememek suretiyle, rahat oturabilmelerinin gerekli olduğunu düşünüyorum. Esasen bu yetki Üstadı Muhtereme verilmiştir.....

Dil konusunda eleştiriler geldi. Sözcüklerin bazıları anlamlarına sadık kalınarak, Türkçe ve duru sözcüklerle değiştirilmiştir. Bu konuda üyeler temas ettikleri Kardeşlerin fikirlerini almışlardır...

...*Tersimat* sözcüğünü alalım. *Tersimat* sözcüğünü araştırdık. Tutanak yapılmasının sebepleri şunlara dayanır: İngilizce ritüelde tutanak anlamına gelen kullanılan kelime "*minute*". Bizim eski ritüellerimizde bu kelimenin karşılığı "*zabt-ı sabıktır*". Suha Umur Kardeşimizin Şakûl Gibi dergilerinde "*Esrarı Farmason*" olarak yayınladığı yazıda da görüyoruz ki, orada da "*mazbata*". Hepsisi de zabıt kökenli şeyler. Yani, bir önceki çalışmada nelerin yapıldığının anlaşılması için bir sonraki çalışmaya aktarılan özet metindir. Bunun da bugünkü Türkçe'de kullanılan karşılığı "*tutanak*"tır... Özür kelimesi üzerinde durmaktadır Kardeşler. Özür kelimesi de Arapça kökenlidir ama Türkçe'de bizde rahatça kullanılabilir hale gelmiş, adeta Öztürkçe tarafı

dan kabul edilmiş bir kelimedir..... Özü kelimesinin sakatlık ve engellilik anlamına geldiği söyleniyor. Ben, hiç bir Kardeş zannetmiyorum ki Üstadı Muhterem "*özürlü Kardeşler üzerine söz veriniz*" dediği zaman, sakat Kardeşler ya da engelli Kardeşler üzerine söz veriniz anlamını çıkarmış olsun.....

Kardeşlerim, ritüellerimizi inceledikçe bu derece muhafazakâr olmak kanımızca doğru değildir. Türkçe dili emekleme halinde olan bir dildir..... Türk dili üzerindeki çalışmalar dilimize kişilik kazandırmak ve zenginleştirmeyi amaçlamaktır.....Dilimiz gittikçe arınacak, gelişecek ve zenginleşecektir. Ritüellerimiz de, ritüellerimizin dili de, ister istemez ona uyacaktır. Dil daima anlamdan sonra gelir. Aslolan, Masonlukta anlamdır. Gelişim hiç bir zaman engellenemeyecektir..... *Şark - Doğu; Garp - Batı; Şimal - Kuzey; Cenup - Güney; Dideban - Nazır* olmuştur. Bir çok Kardeşimiz Dideban'ın Nazır olduğunu biliyordur.

Muhafız - Koruyucu; Merasim - Tören; Nizam - Düzen; Refik - Kalfa; Müptedi - Çırak; Aza - Üye olmuştur. Bugün bunları hiç yadırgamıyoruz.....

.....Eğer ritüeller hiç değişmeyecekse neden bir Ritüel Komitesi kuruldu?.....

Ritüeller değiştikten sonra, Büyük Üstadın emriyle uygulanmaya konmasından sonra da bir takım Localar değişiklikleri dikkate almadan, eskisi gibi kullanmayı tercih etmişlerdir. Bunlar yanlıştır ve Masonluk için son derece tehlikelidir....

Gürkan Aktoluğ K.:Bir taraftan "*Hatip*", "*Muhakkik*", "*Hasenat Emini*" diyeceğiz, diğer taraftan "*özür*" diyeceğiz. Bütünü içinde baktığımızda, birbiriyle çok yakın olmayan farklı kelimeler. Bir taraftan "*tutanak*" diyeceğiz, "*zabıt*" diyeceğiz, tutanakla zabıt aynı şeydir diyeceğiz. Bizim yaptığımız tersim etmektir. Biz bir toplantıyı, o celsede bulunmayan Kardeşlerimize intikal ettirebilmek için zabıt tutmuyoruz. Biz resmediyoruz. Bulunmayan Kardeşimize Sekreter Kardeşimiz tersimatı okuyor, okuduğu zaman o da bu toplantıdaymış gibi bizimle beraber oluyor. Oysa ki, tutanak, bir hâdiseyi olduğu gibi yazıp altını imzalamaktır. Bizim yaptığımız bana göre bu değil..... Biz hâlâ resmettiğimizi zannediyoruz, veya ona çalışıyoruz.

Fevzi Akansel K.:Bu çalışma raporunun gündem maddesinde "tutanak" yerine "tersimat" sözcüğü kullanılmış. Onun altında ise, "Pek Sayın Büyük Üstat" yerine "En Muhterem Büyük Üstat" ifadesi geçiyor. Yani, yapılan değişiklikler bir yerde kabul edilmiş, bir yerde kabul edilmemiş.... Hatta, Necmi Kardeşimin görüşünün tam tersine, "Pek Sayın" yerine "En Muhterem" kullanılmıştır.....

Oktaç Emet K.: Ritüelimizde bir değişiklik yapmanın gerekçesini başka dildeki kelimelerin doğrudan tercümesi olamaz. Her kelimenin her dilde karşılığı olan anlam başkadır. Örneğin, Fransızlar, İngilizler, Almanlar "piyano çalmak" için "piyano oynamak" derler. Japonlar bunun için "hipu" kelimesini kullanırlar, "oltayla balık çekmek" anlamına gelir. Gene Japonlar "flüt çalmak" için "rüzgârın esmesi" terimini kullanırlar. Ama dendi ki, Üstadı Muhterem "özürlü" dediği vakit "orada sakat Kardeşimiz var mı?" gelmez mi senin aklına? Gelir, ama gene de söylenmez.

İkincisi, bazı Arapça sözcükler giderek Türkçeleşmiştir. Örneğin, "eşya" "şey" in çoğuludur. Buna göre eşyalar demek yanlıştır, ama biz diyoruz, dile yerleşti.

Ayrıca, "belli geometrik nokta" dedikten sonra "zabıt" değil de bunun "tersimat" olması gayet tabii ki daha doğrudur. Burada asıl prensip meselesi, eski yöntemlerin bugün değişmiş olmasıdır. Üstadı Muhterem Birinci Nâzır "burada bulunanların hepsinin Mason olduğundan emin misiniz?" diye sorunca, Birinci Nâzır, elinde çekiciyle iner, hepimizin önünden geçirdi. Bütün eskileri dayanak olarak göstereceksek, o zaman bunları buraya getirmek lâzım.....

Bir de Locada rahat oturmak. Alışıl gelmiş belli bir düzen değişmez. Rahat etmek anlık meseledir..... Localarda oturuş Masonik şekilde düzenlenirse, bu objektif olur. Kişinin rahatı ise sübjektiftir. Zatiâliniz ayak ayak üstünde rahat ederseniz, ben bağdaş kurarak rahat ederim; yani bunun sınırı yoktur.

Ekrem Gürenli K.: Demek ki, uzun yıllardan beri ritüel uygulamaları dahi bir takım meseleleri, çalışmaları sırasında tesbit ettikleri bir takım eksiklikleri, kusurları not etmemişler. Bu da gösteriyor ki bu ilgisizlik, pek çok konuda olduğu gibi, toplumumuzun özelliğidir. Demek ki gene Büyük Kurul'un çalışma yapması daha doğru olur.....

.....demek ki gerekli eğitimi yapamamışız. Tersimatın kapsadığı gerçek anlam eksik kalmış. Elbette ki burada "tutanak" tutmayız. Bizim çalışmalarımız resmedilir. Çünkü resmetmekte sanat vardır. Mahkemede her türlü iyi söz de, kötü söz de zapta geçer. Ama bizim çalışmalarımız hem iyi hem de güzel olmalıdır. Bunlar resmedilmeğe değer çalışmalardır.

Önlükler

Şevki Figen K.: Loca Görevlilerinin önlük kapakları beyzî yuvarlak şekildedir. Sizlerinki ise üçgen şeklindedir. Bizi İskoçya Büyük Locası tahsis etmiş olduğundan, sizlerin taktığı önlüklerin kapağı da İskoçya Büyük Locasının kullandığı önlüklerin eşidir. Bizlerinki ise, İngiltere Büyük Locasının taktığı önlüklerdir. Nisan başında her iki Büyük Locaya yaptığım ziyarette bu hususu tesbit etmiş bulunuyorum. Önlük bordürlerinin rengi nil mavisidir, oysa bizde açık mavidir. Eğer ritüelimizi konuşuyorsak, regalyalarımızın da ritüele uygun olması gerekir.

Ritüellerde askerî disiplin gerekir mi?

Bü. Üs.: 2. Nazır "*Kuzey sütunundaki Kardeşlerim bu konuda söz serbesttir*" diyeceğine, bazen, "*söz isteyen var mı*" diyor.... Bu şekilde hitap etmenin pek o kadar zararı yok, Masonlukta değişiklik demek değildir bu. Evet, Masonlukta disiplin esastır, ama, bu disiplini böyle askerî disiplin haline getirmenin ne anlamı var? Ben, Kardeşim bana iyi niyetle söylemek istediği şeyi yanlış söyledi diye onu tenkit etmem, ama, yapmamaya gayret ederim. Ama, oldu diye kıyamet kopmaz. Şimdi değişikliklere uymak zor; hani "*insanlar alışkanlıklarına mahkûm varlıklardır*" dendi. Hakikaten alışkanlıklarımıza çok bağlıyız. Sigara içen Kardeşlere sigarayı bırak diyorsunuz, bırakmıyorlar, sağlıklarına zarar verdiğini bildikleri halde bırakamıyorlar. Bu kelimelere alışmış, senelerce onları kullanmış Kardeşler var.

Mutfağın durumu

Ferruh Ören K.: (*Lokal komitesinden*) ... İstanbul Vâdisinin yemek problemi felâket. Ben bütün Üstatlarımı aşağıdaki mutfağı görmeğe

dâvet ediyorum. İki kapısı vardır. Bir kapısından girsinler, diğerinden çıksınlar. Bir daha burada yemek yemezler efendim. Belediyeye mü-racaat edersek hıfzısıhhadan gelirler, derhal mühürlerler. Ben, inanın, mesleğim icabı gıda ürünleri ihraç ederim. Birkaç kere burada verilen yemeklerden nünuneler aldım. Bilhassa deniz mahsullerini fabrika-mın laboratuvarına götürdüm. Tahlil ettirdim. Hepsinden salmonela çıktı. Burada yemek yiyen bütün Üstatlarıma da üzülyorum. Ne yapmak lâzım? Daha dün akşam yemek yedik, müstecir kusursuz. Dün malzemeyi almış, yemeği yapmış, fakat buz dolaplarımız çalış-mıyor, dolaplar devrini doldurmuş. Bir bulaşık makinesi yok. Yani orada tuvaletleri temizleyen, yahut yerleri silen, bulaşığı yıkıyor, efendim!! Bir çamaşır makinesi yok. Örtüler dışarıda yıkanıp geliyor. Müstecire neden ütülü olmadıklarını sorduğumda, eliyle sıvazlıyor, "ütülü, efendim" diyor. Bir Tönü Blanş yapıyoruz, utanıyorum. Yeni örtüler aldık, değiştirdik.....

Seçimler

Reşit Ata K. (Bü. Sek.): Büyük Üstat tabî namzet, İstanbul Vâdisinden Suha Aksoy, Reşit Ata Kardeşler. Ankara Vâdisinden Can Arpaç, Halil Mülküs Kardeşler, İzmir Vâdisinden Bekir Tantürk, Burhan Ceyhan Kardeşler.

Suha Aksoy K.: Şimdi Kardeşlerim, Pek Sayın Bü. Üs. bu seçimde aday olduğunu açıklamıştır, iki sene süreyle kendisiyle birlikte, Büyük Üstat ve Büyük Üstat Kaymakamı olarak çalıştık. Şimdi kendisinin karşısına aday olarak çıkmayı uygun görmüyorum. Anlayışına göre, bir Büyük Üstat ikinci bir dönem için adaylığını koyarsa, onun seçilmesi Masonik anlayışa daha uygundur. Seçimlerin camiamıza huzur getirmeleri ve vâdiler arasında sevgiyi ve kardeşliği güçlendirmeleri amacımızdır. Bu mülâhazalarla, adaylıktan çekiliyorum.

Halil Mülküs K.: En Muh. Büyük Üstadım, aziz Kardeşlerim. Tüzüğümüzün bir gereği olarak her vâdide iki Büyük Üstat adayı seçilmesi zorunlu bulunuyor. Bu nedenlerle, gereği yerine getirildi. Bana görev verilmemesini sevgili Kardeşlerimden istirham ediyorum.

Aynı mülâhazat ile diğer adaylar da adaylıktan çekildiler.

Seçim sonuçlarına göre, En Muh. Orhan Alsaç K., 1990 - 1992 dönemi için seçildi, 2 oy boş çıktı, 3 oy da aday olmayan Kardeşlere çıktı. Daha sonra, Büyük Üstadın gösterdiği ikişer aday arasından Büyük Sekreterliğe Sadi Aral ve Büyük Hazine Eminliğine Suat Ağaçil Kardeşler seçildiler. Tekrar seçilen Büyük Üstat, Önceki Büyük Üstat Cavit Yenicioğlu K. tarafından görevine is'ad edildi.

Soyadı alfabetik sırasına göre Büyük Görevliler Kuruluna seçilen diğer Kardeşler: Suha Aksoy, Nesip Aksüt, Nelson Arditi, Can Arpaç, Reşit Ata, Sena Çınar, M. Osman Demir, Dünder Erendağ, Coşkun Ertürk, Oryal Güventürk, Necmi Karakullukçu, Tuncay Kesim, Yusuf Nomal, Eralp Özgen, Bekir Tantürk, Tunç Timurkan, Aydın Üçok.

Seçilen Kardeşlere Büyük Üstat yemin ettirdi.

Skrütenin fazla bul atılarak bloke edilmesi

Karar: *Bir Locada skrütende fazla bul çıkması ve skrütenin tekrarından bir çözüm elde edilemeyeceğinin Üstadı Muhterem tarafından ifade edilmesi üzerine, 12 Mart 1990 günlü ve 1990 - 266 sayılı Levha çıkarılarak, bul atma suretiyle yapılan skrütende oy noksanı veya fazlalığı halinde, bul atma yerine yazılı oy pusulası kullanma usulü konarak, fazla veya noksan oy atarak skrütenin bloke edilmesine kesin çözüm getirildi.*

Merkez Binamız

Merkez binamız bu Kurulda defalarca gündeme gelmiştir ve hâlâ gündemdedir. Mevcut binalardan 25 kapı numaralı olanı muhafaza ederek kalanları yıkıp tarihî cepheleriyle ve içeriden yükselterek yeniden inşa etmek yahut da tüm mevcut binaları muhafaza ederek sadece Nuruziya Sokakta Hastahane Vakfından satın alınan ve Eski Çiçekçi Sokaktaki arsalar üzerine inşaat yaparak mevcutlarla birleştirmek alternatiflerinden ikincisi tercih edilmiş ve uygulama başlamıştır.

Çınar Şahenk K.: Binalarımız oldukça eski yapılardır, tâdilât esnasında harabiyetleri, dolayısıyla da masraflar artacaktır. Katlar arasında kot farklılıkları vardır ve zaten bu şekilde yapılaşmayla bir labirent doğmuştur. Şimdi labirent daha da büyüyecektir. Benim önerim, muntazam bir binanın yapılması, bunun için kaynak araştırılması ve bu konunun Genel Kurulumuzda oylanmasıdır.

Nüvit Arıcan K.: Ben labirentvari binayı çok seviyorum. Belki alışkanlık körlüğüyle nakiselerini göremiyorum. Yeni gelen bir Kardeşimiz belki bu binanın içinde biraz mazi görecektir, ama gerekli ihtişamdan birşey bulamayacaktır. Daha fonksiyonel, daha rasyonel ve ekonomik yolu düşünelim.

Bü. Üs.: Evvelâ 21 ve 25 numaralı binalar korunması gereken kültür varlıklarındandır. Ben 32 sene bu Kurulda¹⁰⁸ görev yaptım. Bunun 16 senesinde de bu Kurulun başkanlığını yaptım. Bu binalar öyle yalnız ön cephelerinin korunması suretiyle, arka tarafları yıkılıp buraya böyle bir bina yapılmasına müsaade edilecek binalardan değildir. Ben bunu, halen bu bölgenin kuruluna bakan Muhteşem Giray Kardeşimle de konuştum. Muhteşem Giray K.'im de böyle bir kararın Kuruldan kesinlikle çıkmayacağını söyledi. Şimdi diyelim ki böyle bir karar çıktı. En azından seksen senelik bir mimarlık eseri olan bu binaların, kendi dönemlerinin karakterini taşıyan bu binaların ortadan kaldırılmasına, bir Mason Derneği önyak olmamalıdır. Biz kültürün muhafazasına da çalışmak mecburiyetinde olan bir kuruluşuz. Bizim yeni binamız, modern binamız, ihtiyacımızı şöyle karşılayacak, böyle karşılayacak gibi gerekçelerle, gerekli tazyikleri de yaparak, bu binalarımızın yıkılmasına çalışmak, bence, Masonluğa yakışmaz.

İki, aynı zamanda şehircilik profesörüyüm. Bu dar sokak, arkadaki dar sokak ve o dar sokağın arkasında bulunan kilise varken, burada Kardeşlerim ne derlerse desinler, 14 katlı bir binanın yapılmasına müsaade edilmez. Bunu ben yaparım diyen Kardeşlerim, galiba bunu isteyen Kardeşlerin isteğine dayanamıyorlar. Ayrıca, bütün bu binaları yıktık, böyle bir binayı kaç yapacağız diye sorduk, o zaman, yani benim vazifeye başladığım zamanda yedi milyardı. Yedi milyar liralık parayı bulduk ve yapmaya başladık. İnşaat ne kadar sürecek? En aşağı iki sene sürer, üç sene sürer. Bu arada İstanbul'daki Masonluk ne yapar? Aynı ayrı apartımanlarda, dairelerde, kiralık yerlerde, yeniden masraf ödeyerek mâbet düzenlemek..... Bir mâbedin düzenlenmesinin kaç çıkacağını biliyor musunuz?

Halbuki arka taraftaki binaları yapmak fikri ile hareket edersek, bu binaların da ayrıca yükseltilmesine gayret etmeden, yeni yapılacak kısımlara 2 kat ilâvesi isteyeceğiz, onu da sağlayacağız. Bu binaların

¹⁰⁷ Eski Eserler - Anıtlar Yüksek Kurulu

da karakterini bozmadan, burada 10 mâbet ve her mâbet için yemek salonları sağlanacak. Yani, bugün kırk küsur Locamız var, demek ki 10 mâbet olursa, 100 Locanın burada çalışması mümkün olabilecek. Bu değerleri yok etmeden, yalnız yeni değerler ilâve etmek suretiyle, iki gün evvel projelerin hepsi tamamlanmıştı. Projeleri görürseniz, kesinlikle labirentlik ortadan kalkıyor. Her taraftan rahat çıkışlar, girişler sağlanıyor. Büyük mâbetlerin de özel olarak yangın merdivenleri sağlanmış oluyor. Parviler büyüyor. Localar rahat, daha geniş parvilere sahip oluyor. Ayrıca, misafirhane olarak kullanabileceğimiz bir yerimiz de olacak.

Dünyanın hiç bir yerinde, sekiz milyona çıkmak üzere olan bir şehrin Masonları tek noktada toplanmazlar. Toplanmaları da mümkün değildir. Eğer biz burada yedi milyar, belki şimdiki rayiçle 10 milyar liralık bir bina yaptıracak güçteysek, bu binaları tamamlamak için gerekli olan parayı toplayıp yapalım, geri kalan parayla İstanbul'un muhtelif bölgelerinde lokaller tesis ederek Locaların bir kısmının kendi semtlerinde çalışmalarını sağlayalım. Şimdi bu gerekçelerle, Büyük Kurul, eski binalarımızın arasındaki bir parseli değerlendirerek ve Çiçekçi Sokaktaki binaları da yıktırarak yeni bir imar durumuna uygun ve ihtiyacımıza elverişli bir merkez oluşturulmasına karar vermiştir. Bunu bu şekilde açıkladıktan sonra, şimdi oylarınıza müracaat ediyorum. Büyük Kurul'un vermiş olduğu bu kararı tasvip edenler lütfen işaret etsinler, efendim.

Açık oylama sonucunda, Büyük Kurulca alınan kararın tasvip edildiği anlaşıldı.

Suha Aksoy K.: Kardeşlerim, bir bina daha aldık. O binayla, aramızda bir küçük bina daha var. Onu da alırız. Bir de onların arkasında bir bina daha var. Onu da alırsak..... 100 Locaya kadar burada çalıştıktan sonra, yeni alınacak arsalar da elbette bizden sonra gelecek Kardeşlerimiz güzel binalar yapabilir. 10 sene sonra Masonluk daha kuvvetli olacak, daha çok parası olacak.

Reşit Ata K.: Büyük Üstadım, Her ne kadar İstanbul binası için pek çok söz söylendi ise de, arz edeceğim. Esasen benim Büyük Üstat adayı olarak ortaya çıkış sebebim de biraz bina konusudur. Evet, tarihi eserleri koruyup muhafaza etmek lâzım. Masonlara da bu yakışır. Ama, bu pek de sizin ifade ettiğiniz gibi değil. Meselâ 10 tane

mâbet çıkacağıını söylüyoruz, ama bir hasta odamız, bir istirahat odamız, bir müze odamız, bir kütüphane odamız, Mimar Sinan'a ayrılacak bir odamız olmayacaktır. Belki onar tane mahal sahibi olacağız, ama bunları sadece mâbet ve yemek salonu olarak kullanırsak, başka şeylere yer kalmayacaktır. Burada yaşayan Kardeşler daha çok hissediyorlar bu sıkıntıları.

Ankara ve İzmir'deki Kardeşlerimiz çok muntazam binalara sahip oldukları için son derece şanslılar. Ama, bir yol üzerinde 4 tane ayrı bina, 4 ayrı kot, ne kadar gayret etsek, biz bu kot farklarını ortadan kaldıramayız. Siz yıllarca emek verdiğiniz bir kurumun prensiplerini çiğnemek istemezsiniz. Gayet normaldir. Saygı duyuyorum. Fakat, Büyük Üstadım, burada İstanbul'da çok büyük sıkıntı çekiyoruz. Büyük Üstat olarak konuya bakarsanız, belki öbür görüşleri biraz farklı görmüş olursunuz. Arz ediyorum.

Bü. Üs.: Kardeşlerim, "*Masonlar iki tane kültür varlığını kendilerine bina yaptırmak için yıktırdılar*" sözünü söyletmem. Kültürü belirli bir seviyeye ulaştırmış insanlardan oluşan bir toplumun sırf rahat edeceğimiz, o zevk olacak, diye eski binaları yıktırıp yeni bina yaptırmalarını uygun bulmuyorum.

SEV Vakfı

Bü. Üs.: .. Mimar Sinan'daki bir mesajımda İzmir'li Kardeşlerimizin bir vakıf kurduğunu, vakfın bir arsayı aldığını, projelerin yapılmak üzere olduğunu ve bu vakfa Kardeşlerimin üye olmak suretiyle desteklemelerini ve ileride inşaata başlandığı sırada, her Locanın bir odanın masrafını yüklenmek suretiyle kendi Kardeşlerimizin SEV kısa adı olan bu vakfın olanaklarından yararlanmalarını rica etmiştim. Bize önerildiği şekilde bir vakfın kurulmasını, uymaya mecbur olduğumuz Dernekler Yasası hukukuna uymadığı kanaati ile uygun bulmamıştık. Onun için böyle bir vakfın Büyük Loca öncülüğü ile kurulmasının mümkün olmadığını söylediler. Kardeşlerimiz kendileri bir vakıf kurabilirler, onların İzmir'deki gibi Mason Kardeşlerimizin kurduğu vakıf olduğunu anlatacağıız, biz de onlara katılacağız, yardım edeceğiz. Sonra Kardeşlerim, yani kaynak fonu bulursak, o kaynakları, bence mevcut binaları yıkıp onların yerine yeni bina yapmak yerine, bir dispenser açmak veya hastahane oluşturmak gibi yerlerde kul-

lanalım. Çok daha insanî ve çok daha Masonik iş yapmış oluruz. Buradaki tereddüdümüz yaşlı Kardeşlerimizin bir kaç merdiven çıkması veyahut bir helâyâ ulaşamaması endişesiye, onu bir şekilde hallederiz.

Üstelik, eminiz ki inşaata başladıktan sonra İstanbul'daki, İzmir'deki, Ankara'daki varlıklı Kardeşler çok daha büyük bağışlarla inşaata destekleyeceklerdir.

İlhan Keresteci K.: SEV Vakfının kurucusu 50 kişinin 49'u Masondur. 100 milyona bir arazi alındı. Parasını ödedik. Burası sadece yaşlılar için değil. Bir geriatri merkezi olacak.

Konvanda alınan bazı kararlar:

Ritüeller - Ritüelik agapta şarap, sonra diğer içkiler

Ritüeller üzerinde yapılan çalışmalarda, Ritüelik Agap sırasında şarap içilmesi, Agap bittikten sonra, takibeden yemekte şaraptan başka içkiler de içilebileceğine Büyük Görevliler Kurulunca karar verilmiştir.

Lokallerimizde satılabilecek kitaplar

Lokallerimizde sadece Büyük Locamızın kabul ettiği prensiplerin içerdiği fikirlere uyan, gayri muntazam kuruluşların görüşlerini içermeyen, ve tabii ki Masonlukla ilgili olan yayınların dağıtılıp satılması esastır. Bir yayının Lokallerde satılması veya dağıtılabilmesi için En Muh. Bü. Üs. ın izninin alınması esası bir kere daha görüşülmüş ve bu uygulamaya devam edilmesi bir kere daha kararlaştırılarak tamim olunmuştur.

Bulgaristan olayları - Soydaşlarımız

Bulgaristan'dan göçe zorlanan soydaşlarımıza reva görülen muamelelerin insanlığa karşı işlenmiş bir suç olduğu ve bundan büyük elem duyduğumuz En Muh. Bü. Üs. Mesajı olarak tanıştığımız 107 Büyük Locaya bildirilmiştir. Mektup yazılan Büyük Locaların yakla-

şık yarısından cevap gelmiş ve hislerimize katıldıkları ya da üzüntümüzü anlayışla karşıladıkları belirtilmiştir. Yazılan mesajın ve alınan cevapların birer fotokopisi dosya haline getirilerek arşivlerinde muhafaza edilmek üzere Dışişleri Bakanlığımıza gönderilmiştir. Ayrıca, göçmen soydaşlarımıza 50.000.000.- liralık nakdi yardım yapılmış, yardımın kamu oyundan gizlenmemesi, fakat reklam aracı da yapılmaması kararlaştırılmıştır.

Büyük Üstadın gazetecilerle mülâkat yapması

Uygun zaman ve zemin bulunduğu takdirde, kendi seçeceği gazete ve gazetecilerle görüşüp Masonluk hakkında bilgi vermek üzere En Muh. Bü. Üs. ın yetkili olması kararlaştırılmıştır. En Muh. Bü. Üs. bu yetkilerini kullanarak bir gazeteye mesleğimizle ilgili bilgiler vermiş ve bunlar birkaç nüshada devam ederek neşredilmiş, başka bir gazetede de kendisiyle röportaj yapılmıştır.

Yemin Kürsüsünün üzerinde Kur'an-ı Kerim'in hangi sayfası açılmalı?

Finlandiya Büyük Locasından sorulması üzerine, çalışma sırasında Kur'an-ı Kerim'in hangi sayfasının açık bulundurulacağı hususu görüşülmüş, Kurul dışından iki uzman Kardeşin de mütâlâaları alınmıştır. Önceki çalışma döneminde başlayan bu tetkik sonunda "Fatiha" Suresinin bulunduğu sayfanın açılmasının en uygunu olacağı kanaatine varılmış, ancak bu görüş bir karar mahiyetinde olmadığı için Localara tamim edilmemiştir.

Matrikül Hareketleri

1 Mart 1990 - 11 Mart 1991 tarihleri arasındaki matrikül hareketleri:

560 tekris (İstanbul'da 300, Ankara'da 163 ve İzmir'de 97), 21 intizama dönüş, 19 istifa, 76 gayrı muntazam ilânı, 59 de Ebedî Maşrık'a intikal olmuştur. Buna göre, son durumda toplam 93 Locada 7267 Kardeşimiz vardır. Son 5 yılın artış tablosu şöyledir:

Dönem	Üye artışı	Toplam üye	Artış oranı
1986 - 87	299	5917	+ % 5.3
1987 - 88	321	6238	+ % 5.4
1988 - 89	266	6504	+ % 4.2
1989 - 90	336	6840	+ % 5.1
1990 - 91	427	7267	+ % 6.2

☆☆☆☆

16 Haziran 1990 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Nuruziya'da satın alınan yeni bina

Suha Aksoy K.: İflas dairesince satışa çıkarılan bina için 305.000.000 TL na kadar satın alınmasına dair Kurul'a verilen yetki dairesinde bina 290.000.000 TL (masrafları hariç) satın alınmıştır. İçindeki kiracı, kalorifer kazanı, karyolalar ve diğer eşyaları için para istemektedir. Bu konuda bir anlaşmaya varmak, ihtilafa düşmeden konuyu halletmek istiyoruz. Mesele adamın para istemekte haklı olup olmadığı değil, ihtilâfa düşmeden binayı teslim almamızdır.

Vâdilere ek kadro

Can Arpaç K.: Ankara'da kadro sorunumuz var, iki ek kadroya ihtiyacımız var.

Suha Aksoy K.: İstanbul için de bir idare müdürü kadrosuna ihtiyaç var. Müracaatlara muhatap olacak kimse bulunamıyor İşleri takip ve sonuçları hakkında bilgi sahibi olmamız mümkün olamıyor. İstanbul'da en az 2500 K.'in işleri var. Mazeretler, yeni durumlar, ihtiyaçlar çoğalıyor.

M. Osman Demir K.: Lokalimize girişler için bilgisayarlı bir kart sistemini düşünmek gerek.

Suat Ağagil K.: Bütçeyi zorlayıcı teklifler geliyor. Bütçe zorlanmaktadır. Ankara'nın bir gece bekçisi kadrosuna ihtiyacı vardır.

Cavit Yenicioğlu K.: Evvelce Fuat Ramazanoğlu ve Cevat Erbakan K.ler senelerce bize büyük hizmetler verdiler. Devamlı olarak Lokalde idiler. Sorumlu kimseler olarak bütün müracaatlara muhatap olurlardı.... Bu Kardeşlerimizin yerine yenilerini ikame edemedik. Bu gün, hariçten gelen müracaatlara, burada çalışan hanımlar muhatap olmaktadır. Kaymakam K. in önerisi haklı ve yerindedir.

Coşkun Ertürk K.: Ağagil K. de dirayetle, liyakatla görev yapmaktadır. Bir formül de bulunabilir, İstanbul ve Ankara için düşünülen kadroların verilmesi gereklidir.

Suat Ağagil K.: 1991 Bütçesini %50 artırma yetkisine sahibiz, yıl içinde ilâve yapamayız. Aralık ayında bütçeyi görüşürken bunu düşünelim.

Bekir Tantürk K.: İzmir ve Ankara kadro ihtiyacının münakaşa edilmesinin rahatsızlığını duyuyorum. Sistemde hata var galiba.

Tuncay Kesim K.: Ankara'da kadro sorunu doruk noktasında. Bazı sorumlu kimselerin işleri yakından takip etmelerinde zorunluk vardır.

Tunç Timurkan K.: Daha önce bilançonun tanzimi sırasında bu teklifler gündeme gelmeli, konuşulmalıydı. Sarfiyatı karşılayacak kaynak gerekir.

Necmi Karakullukçu K.: Hazinenin görevi kaynak bulmaktır, yarı yılda kadro istemek doğru değildir..

Yapılan görüşmeler sonucunda;

a) *Ankara Vâdisinde bir gece bekçisi ve bir idare müdürü kadrosunun verilmesine ücretlerinin Ankara Vâdisi için tahsis olunan meblâğdan ödemesine,*

b) *İstanbul için, bedeli inşaat ödeneğinden karşılanmak üzere bir idare müdürü kadrosunun verilmesine (Suat Ağagil, Tunç Timurkan, Yusuf Normal Kardeşlerin muhalif oylarına karşı) ekseriyetle karar verildi.*

Büyük Üstat seçim sistemi yanlış

Cavit Yenicioğlu K.: 4 - 5 dönem öncesine kadar oturmuş bir sistemi tartıştık ve acele alınan kararlarla yanlış yola geldik. Büyük Üs-

tat görevi iki dönemle kısıtlandı. İkişer aday gösterme şartı tüzüklere girdi, demokratik seçim olsun diye. Büyük Üstat seçiminde sıkıntılar doğuyor. Büyük Üstadın yıpranmama düşüncesi tüzük hükümleri ile zorlandı. Büyük Üstadın karşısına namzet çıkarmak tüzük hükümlerinin gereği oldu. Bu yanlış bir düşünceden kaynaklanıyor. Loca görevlilerinin seçimlerinde de görev alma şartları yeniden gözden geçirilmelidir. Büyük Sekreterlik yabancı ülkelerdeki seçim sistemlerini ve hükümlerini araştırmalı.

Çukurova Locasında sıkıntı

Yusuf Nomal K.: Hisar Kardeşleri Adana Locasını ziyaret etmişler. Sütunlarda yalnız iki kardeş varmış. Loca Kardeşleri arasında sür-tüşme sebebiyle 35 K. izin almış. Toplantıya katılmıyorlar.

Bü. Üs.: Çukurova Locasında anlaşmazlık var. İzin almışlar, vazifelilerden de ayrılanlar olmuş, ayrılanların yerine yeni seçimler yapılmış. Masonluktan çok kulüp, dernek havasında çalışıyorlar. Bana her toplantı sonunda bilgi veriyorlar, ilgileniyorum. Mersin' deki Kardeşlerin de Adana'da bir başka Loca kurmaları söz konusu.

Üstadı Muhteremlerin eğitilmesi

Necmi Karakullukçu K.: Üstadı Muhterem seçimlerinden sonra ve göreve başlamalarından önce Üstadı Muhteremleri ve görevlileri eğitmekte fayda var.

Tuncay Kesim K.: Bazı müesseseleri gözden geçirip daha uygununu bulmak, daha iyi işlerliğini sağlamak mümkündür. Üstadı Muhteremlerin eğitim noksanlığını Üstadı Muhterem olmadan önce eğitmek şeklinde ortadan kaldırmamız. Eğitim Localarında da çalışma esasen "eğitimcilerin eğitilmesi" şeklinde olmalıdır. Çıraklık, Kalfalık sürelerinin, imtihan şekillerinin de tekrar gözden geçirilmesi lâzımdır.

☆☆☆☆

01 Eylül 1990 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Bina

Suat Ağagil K.: Bina 295.000.000 TL karşılığında alınmıştır. İnşaat için kaynak temini hususunda, Loca bazında her üyeden 150.000 er TL toplanacaktır.

Yeni Kadrolar

Suat Ağagil K.: Genel Kurulca tasdik edilmiş 1990 yılı bütçesinin dengesini bozmağa yönelik sorumsuzca teklifler yapılıyor. İstanbul'da iyi kullanılırsa yeterli kadro vardır. Onayladığınız ve Genel Kurulumuzun tasdik ettiği bütçeye yeni kadrolar ihdas edilerek yük ilâvesinin doğru olmadığına işaret etmiştim. Gider bütçesine ne yük getirilirse onun karşılığının da gösterilmesi lâzımdır. Bütçesi açık veren bir Hazine Emni olmak istemem. 1991 bütçesinde % 50 artırma yetkimiz var. O bütçe uygulamalarında istediğiniz kadroyu ihdas edebilirsiniz.

İstanbul için ayrıca bir Yönetim Kurulu olmamalıdır. Olacaksa da, Sekreter ve Büyük Hazine Emininin bu yönetimde yer almamasını anlamıyorum.

Ritüel Komitesi

Necmi Karakullukçu K.: Üstadı Muhterem İs'ad Ritüeli ve diğerleri elden geçirilecektir. Evvelki çalışmalar değişik ellerden çıktığı için birlik yok. Bunu sağlayacağız.

Tunç Timurkan K.: Ritüellerin düzeltilmesi geçen dönemin en önemli konusu idi. Düzenleme sistemini tesbit etmek lâzım. Ritüel Komitesi toplantıları saat 14.00 de yapılıyor. Bu saatte üyeler gelemiyor. Ancak iki Kardeş iştirak edebiliyor. Bu hataları düzeltecek Kardeşler zaten hataları yapan Kardeşlerdir. İtirazcı Kardeşlerin görüşleri alınmalı, toplantılara katılmaları sağlanmalıdır.

Seçimlere bir buçuk ay var. Değişiklikleri görüp görüşmekte fayda var. Değişiklikler kompüterde hazırsa, bunları Kardeşlere dağıtalım.

Necmi Karakullukçu K.: Bundan önce, Kardeşlerin önerilerini Haziran ayı sonuna kadar bekledik. Kardeşlerin bulunmasını sağlamak için toplantı saatini 18.00 de yapsak en az iki Kardeş katılmıyor. Önerilerin bir kısmını benimsedik, bir kısmını da benimsemedik.

Tunç Timurkan K.: Önerilerimiz gayet kısa idi. Bir konuyu izah için Raşit Temel K. ile yarım saat tartıştık. Sonunda haklısın dedi. Bu sebeple tartışılması lâzım. Locada soldan sağa dönüşlerde ne karar verildi, bilmiyorum. Bu konuda R. Temel K. ile bir saat tartıştık. R. Temel bunu Sime Kardeşin bir sözünden esinlenerek savunmaktadır. Ne derece hafızasında doğru kalmış bilemiyorum. Kuzey karanlıktır diye kuzeye gidilmez cümlesinden hareket ederek, yıllardır uyguladığımız ve Avrupalının yaptığı yürüyüşü ortadan kaldırdılar. Kardeşler bunda son derece tedirgin. Hatayı yapanlarla, düzelterin aynı olması son derece hatalıdır. Raşit Temel 18.00 den sonraya kalmıyor. Geçen yıl da bu sebeple toplantılar 2 - 3 kişi ile yapıldı.

Oryal Güventürk K.: Bundan sonra 1 - 2 - 3 derece ritüellerini tek tek inceleyerek geniş kapsamlı çalışma yapacağız. Dönemimiz sonuna kadar yetiştirilecek.

Tunç Timurkan K.: Bunun anlamı sadece yazı hatalarının düzeltileceği ve geri kalanların muhafaza edilmesi midir?

Necmi Karakullukçu K.: Bunların hata olup olmadığı belli değil. Hata bir tarafın iddiası, acaba iddia doğru mu? Yaptığımız düzeltmeler çok haklı düzeltmelerdir. Kapsamlı değişiklikler tekrar ele alınacak. Locada dolaşma konusunda ısrarlıyız.¹⁰⁹

Tunç Timurkan K.: Locada dolaşma konusu benim iddiam değil. Bütün Kardeşler aynı iddiada.

Bü. Üs.: Bu konuyu burada tartışmayalım. Timurkan K. bunu Eğitim Locası Başkanı olarak tartışabilir. Ama ben yapamıyorum. Çok kalabalık bir toplantıda "Çıraklar çıksın" derken, hepsinin ayrı ayrı dolaşması uzun zaman alıyor. Başka Localarda, ister Atina'da, ister Arjantin'de dolaşmadan çıkıyorlarsa, Masonluğa aykırı değildir diye düşünüyorum. Ama bu benim kişisel görüşümdür, bu konuda benim ayrı bir notum yok. Şimdiye kadar yanlış mıydı? Değil. Şimdi yanlış

¹⁰⁹ Burada ısrar edilen, merasimlerin dışında, Loca içinde gönye üzerinde yürümeden, en kısa yoldan istenilen yere varılmasıdır (C.L.)

mı? Değil. Kendi şartlarımıza göre düşünelim. Ritüel Komitesi hep eksik toplandığından, konuyu biz tartışıyoruz. Üye adedini artıralım.

Necmi Karakullukçu K.: Kanun, Tüzük, Hukuk İşleri Komitesine tüzük tâdilleri için pek az öneri geldi. Ankaralı Kardeşlerin kapsamlı çalışmaları, İstanbul Vâdisi Danışma Kurulunda oluşan komitenin önerisi, birkaç Kardeş önerisi, bir de En Muh. Büyük Üstadın, Bekir Tantürk, Suha Aksoy Kardeşlerin önerileri, Üner Birkan Kardeşin Fransa Büyük Locasının iç tüzük tercümesi hazırlığı var elimizde. Komitemiz, İtalya, İsviçre ve Almanya tüzüklerini incelemektedir. Ayrıca, önümüzdeki toplantıya, Yargı Organları tüzüğünü yetiştirmeye çalışıyoruz.

Seçim sistemi bütün Kardeşlerin üzerinde durduğu bir konu. Özellikle Büyük Üstat makamını seçim tartışmalarının dışında tutmak, Büyük Üstadın görev süresini artırmak, Büyük Görevliler Kurulu üyelerinin Büyük Üstat tarafından tayin edilmelerini sağlamak, düşüncelerimiz arasındadır. İngiltere, Fransa, İsviçre, Almanya sistemlerini mukayeseli bir biçimde inceleyip bilgilerinize arz edeceğiz.

İç Tüzükler

Dündar Erendağ K.: İç Tüzükler için bir prensip kararı almamız gerek. İç Tüzük çalışma kılavuzumuz var. İç Tüzük hazırlama kılavuzunu ben gözden geçireyim. Prensibinde mutabık kalırsak yeni kurulacak Localar, İç Tüzükleri olmayanlar, İç Tüzük taslağına uygun İç Tüzük yaparlarsa, incelemesi kolay olabilir.

Güç kimde, Localarda mı, Büyük Locada mı?

Sakıncalı konferans konuları.

Tunç Timurkan K.: Localarda yapılan konferans konuları var. Bunu disiplin altına almak lâzım. "Masonlukta Glasnost ve Perestroika" konulu panel düşünülmüş. Böyle bir başlığı kabul edebilir miyiz?

Suha Aksoy K.: Loca Masonluğun temelidir. Bir hariciyi Loca Mason yapar. Büyük Loca Masonluğun tecezziye¹¹⁰ uğramaması için kurduğu bir birliktir. Burada bütün konulara açıkça yaklaşmak gerek.

¹¹⁰ tecezzî - tecezziüv (cüz'den) kısım kısım bölünme, doğranma, ufalma.

Tunç Timurkan K.: Masonlukta iki genel akım var: Büyük Locanın Localara hâkim olduğu Masonluk, diğeri de Büyük Locanın Localara karşı zayıf olduğu sistemler. Birincisine İngiltere, ikincisine Almanya misal gösterilebilir. Türk Masonluğunda hangi sistemin hâkim olduğunu belirten bir kararımız yok. Ancak kanımca, Türkiye'de Büyük Loca Localara hâkimdir. Locaların Büyük Locanın hâkimiyetini zayıflatacak davranışlarına karşı durmak lâzım. Konferansları disiplin altına alma konusu bunun içine girmemelidir.

Eralp Özgen K.: Locaların disipline olması konusunda Kaymakam Üstadımın söylediklerine katılıyorum. Masonluğun temel prensipleri 7. maddede yazılıdır, bu husus açıktır. Localarda din ve politika dışında her konu tartışılır. Burada hakikati araştırıyoruz. Belirli bir konuda tartışma yasağı ve sansür getirmeğe karşıyım. Loca içinde video'ya alınan bantların dışarıda gösterilmemesi konusunda titiz davranıyoruz. Dışarıda çekilmiş bir bantın ise, Locada gösterilmesinde mahzur yoktur.

Tuncay Kesim K.: Loca çalışmalarında esas olan Masonik konulardır, sonra benzeri eğitsel, aktüel konular gelir. Her Üstadı Muhterem kendine göre bir model ve yıllık program yapıyor. "*Otların insan yaşamında etkileri, Joan Baez, Heavy Metal, Orta vadeli Krediler*" gündemlere ve oradan Kardeş sofralarına geliyor, geç saatlere kadar tartışmalar devam ediyor, bu durum da Kardeşlerin şikâyetlerine sebep oluyor. Büyük Hatip yıllık mesajını Ocak ayında gönderiyor. Oysa ki Ocak'ta Locaların programları artık düzenlenmiştir.

Eralp Özgen K.: Masonik konu sadece Mason tarihi değildir. Masonluğun amacı insanlık mâbedi kurmak olduğuna göre, günün sosyal konuları, insan hakları konusu Masonik konudur. Masonluk Localarında ham taşı yontar. Her alanda, özellikle güzel sanatlarda, bir Mozart konusunda Kardeşleri eğitebiliyorsak, o da ham taşı yontmaktır.

Dündar Erendağ K.: Ankara'da "*Humeyni rejimi ve Masonluk*" gündeme konu.

Bü. Üs.: 90 Locamız var. Her Locanın yaptığını kontrol mümkün değil. Konuşmalar Masonluğun aleyhine olursa buna karşı oluruz. Güzel sanatlar, sosyal konular gibi, Masonlukla bağdaşan konuları

Localara getiren Üstadı Muhteremler var. Bir sansür çalışması yapamayız. Bazen konular gelişi güzel seçiliyor. Tarikatlar konusunda konuşma yapmayın dememize rağmen, konuşma başlığını değiştirip gene bu türden konuşmalar yapılmaktadır. Prensiplerimizde din ve politika konuşulmaz. Gündemlerine bu ve benzeri konuları alan Localar derhal ikaz edilsin.

İstanbul'da Kaymakama, vâdilerde temsilci Kardeşlerime yetki veriyorum, isim üzerinde sıkıntıya sebebiyet veren başlıklara müdahale etsinler. Büyük Sekreterlik de dikkat etsin.

Törenlerin videoya alınması

Bekir Tantürk K.: İzmir'de video çekimi yapılıyor. Bantlar mühürlenip kasaya konuyor, İngiltere'den gelen kitaplarda görüyoruz derece ile ilgili bantlar, slaytlar satılıyor.

Karar: İ'sad, tekris ve benzeri törenler dışında ve başkalarına gösterilmemek kaydı ile törenler banda alınabilir.

Toplu hayat sigortası

Suat Ağagil K.: Sigorta konusunu, burada bilgi ve tecrübesi olan Kardeşlerle konuştum. Bana espri olarak toplu ölüm olursa çok yararlı olur dediler. *(güülüşmeler)* Çok çelişkili maddeler var. Muafiyetler çok. Sigorta Bakanlık tasdikine bağlı. Bir çok Kardeş bizi listeye yazmayın, hakkımızdan feragat edelim dediler.

Ethem Sena Çınar K.: Onlara verdiğimiz parayı ayırabilirsek, biz de onların verdiğini verebiliriz. Ben hesabını yaptım. Biz ayrıca Kardeşlerden ölüm yardımı için bir para almıyoruz. Aidattan karşılıyoruz.

Suat Ağagil K.: 1987'de 50 kişi, 1988'de 46, 1989'da 52 , 1990'da bugüne kadar 30 kişi vefat etmiş.

Tuncay Kesim K.: Bu konuyu baştan reddetmeyelim. Sigorta konusunu 4 yıl evvel getirdim. Toplu grup sigortası Bakanlığa gitmez, reddedeceksek, önce esasını inceleyelim. Yıllık aldığımız parada ölüm yardım payını bilmiyoruz. Aidatların belki % 5'ni geçmeyen bir

meblâğı prim olarak, malûliyet, ölüm sigortası adı altında tahsil ederek, çok yönlü bir sigorta şeklini ihdas edebiliriz. Bunu etraflıca inceleyelim, hemen reddetmiyelim.

Tunç Timurkan K.: Bunda gayeniz nedir? Vefat eden Kardeşlere ödediğimizi amorti etmek mi? Bunda kârımız olmadığı açık. Maksat Kardeşlere daha fazla ölüm yardımı sağlamaksa, isteyen Kardeşler grup kurarak sigorta yaptırabilirler.

Aydın Üçok K.: Hesabını yaptım. Vefat adedi yılda 70-80'e çıkarırsa kazancımız olur.

Oryal Güventürk K.: Toplu sigortaya girersek, vefat eden Kardeşimize 2.000.000.- L ödeyebileceğiz.

Bü. Üs.: Hayır, biz gene 900.000.- TL ödeyeceğiz. Sigortadan alabileceğimiz fazlası kârımız olacak.

Büyük Müfettişler

Bekir Tantürk K.: B.L.T. 72. maddesi Büyük Müfettişlerin görevlerini saymaktadır. Bugüne kadar Büyük Müfettişlerden kurulumuza hiç bir rapor geldiğini hatırlamıyorum. Gelen raporlardan kurulumuzun bilgisine intikal etmesi gereken öneriler veya Localarda aksayan hususların bilinmesinde yarar var. Müfettiş değişiklikleri konusunda, bir Müfettiş Kardeş bana, "*lâf aramızda kalsın, ben iki yıldır rapor göndermiyorum, hiç kimse de farkında değil*" dedi. Bu konuda yönetmelik hükümlerini çalıştırmalıyız. Ayrıca Müfettişlere bir biju vermeliyiz. Müfettiş tayinleri ile birlikte, ilgili yönetmeliği de ekleyip göndermekte yarar var.

☆☆☆☆

27 Ekim 1990 tarihli Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Sahil Localarımızın ilki : Bodrum

Bü. Üs. Resmî müracaat yapıldı, izin alındı. Şimdi Dernekler Kanununa göre altı ay içinde genel kurulun toplanması ve şube organlarının seçilmesi gerekmektedir. En az on altı üyeye ihtiyaç var. Evvelâ

bu iş yapılsın. Ondan sonra işin Masonik usulü dairesinde Loca kuruluşu söz konusu olacak.

Bekir Tantürk K.: Türkiye'de birçok vilâyette Masonluk nüvesinin kurulamayışı bizim organize olamayışımızdan kaynaklanıyor. Metin Akman K.'in bana telefonda ifade ettiği dağınıklık beni endişeye sevk etti. Belki kanunî formalite tamamlanacak, fakat Bodrum'da ciddi bir Loca çalışması yapılacağından endişelerim var. Emin olmadıkça Çekiç'i teslim etmemeliyiz. Şubelerde daha az kurucu üye gerekir kanısındayım. Gereğinde yirmi kişiyi toplar kanunî formaliteyi tamamlarım. Ama asıl konu Bodrum'da Masonik çalışma yapacak Loca kuruluşudur. Bodrum'da oturan ve toplantılara devam edecek Kardeşlere ihtiyacımız var. Korkarım görevli bulamazlar. Bu görüşlerim Metin Kardeşle yaptığım telefon konuşmasından kaynaklanıyor, inşallah yanılırim.

Bü. Üs.: Metin Kardeş endişelerinde haklıdır. Anladığıma göre, bu işe ön ayak olan Kardeşler şimdi Metin K.'i yalnız bırakmışlar. Mersin'deki duruma düşmeyelim.

Can Arpaç K.: Bodrum'da büyük bir potansiyel var. Bodrum'a yerleşmiş doktor, avukat hariciler var. Bunları devreye sokmak gerekiyor. Asıl amaç budur.

Ritüel Komitesi çalışmaları

Necmi Karakullukçu K.: Ritüel Komitesi çalışmalarında Eğitim Locası Kardeşleri ile yürüyüşler konusunu tartıştık. Bütün öneriler üzerinde ayrı ayrı duruldu. Her üç ritüelin belirli bir sistem içinde olmasına özen gösterildi. Ezbere uygulama ön plânda tutuldu. Sözcüklerin Türkçeleştirilmesi konusundaki tenkitlerin bir kısmını eski terimleri kullanarak hallettik; özür kelimesi bunlardan biri, mazeret olarak kabul ettik. Türkçenin zenginleştirilmesi çabalarında biz Masonların köstek değil, destek olması gerektiğini düşünüyoruz. Ritüelin aldığı şeklin dışına çıkılmaması gerektiğine bilhassa işaret etmek istiyorum. Bütün öneriler nazara alınarak her üç derecenin ritüelleri bitti.

Cavit Yenicioğlu K.: Daha önceki ritüel tâdillerinde ben de vardım. Bugünkü uygulamada 1° düzenli duruş Amerika'dan alınmıştır.

Halbuki daha önce İskoçya'dan almıştık. İngiltere'de yemin kürsüsü Üstadı Muhterem kürsüsünün hemen önünde, mumlar Nazırların yanında. Bu gibi ufak tefek şeylerden dolayı esasta hata ediyoruz. Tatbikatı görünce anlıyoruz. Yalnız Tören Üstadı ve Muhakkik dolaşmadan yerlerine oturuyorlar. Hatta 2. Nazır için de böyle. Düzenli duruşun amacı işaretlerin hatırlatılması ve yorumlanmasıdır.

Dünder Erendağ K.: Biz Hatip Kardeşe Tüzük ve Ritüellerin tadili için görev verdik. Şimdi hep ondan bekliyoruz, halbuki burada ritüel değişikliğindeki çalışmaları ikiye ayırmak gerekir. Biri şekil ve şekle taallük eden hususlardır, ki her zaman tartışılacaktır. Yenicioğlu Üstat yabancı ülkelerde ve bizdeki eski ve yeni uygulamaları anlattı. L.G.T. ve B.L.T. de yapılan değişikliklerde bir lisan birliği temin edilmelidir. Her mesleğin, doktorun, hukukçunun, mühendisin ve Masonun ayrı bir lisanı var.. Hukuki düzenleme yapılırken, lisan konusundaki birliği burada halletmemiz lâzım.

Ben ilk defa Genel Kurula, Konvana 1980 yılında geldiğim toplantıda not etmişim, Genel Kurulda Pek Sayın Büyük Üstat, Locada Üstadı Muhterem; bu nasıl iş diye düşündüm. Ama bunu kurulda söylemeğe dilim varmadı, belki cesaret edemedim. Bu geçen seneye kadar böyle devam etti, P. Sayın Bü. Üstat deyimindeki "Sayın" kelimesi Muhtereme dönüştü. Dışarıda meslektaşlarım da bana merhaba "Üstat", "Muhterem Üstat" derler. Lisanda hakim olması gereken esasları burada tesbit edersek, Karakullukçu K.'in vazifesini kolaylaştırmış oluruz.

Coşkun Ertürk K.: Biz eskiyen kelimelerde değişiklik yapılması, yeni kelimelerin bulunması, dramatüze olayının gerçekleşmesi için konuyu Ritüel Komitesine gönderdik. Ritüel Komitesi hem kelimeleri değiştirdi, hem de sistemi. Değişikliklerden biri konferans celselerinde serbest oturma, biri de Necmi K.'in üzerinde durduğu Locada dolaşma tarzı.... Konvan kararı olmadan bunlar değiştirilemez. Görevi aşan bir değişiklik karşındayız, bu Büyük Kurulun da görevi değil. Sistem değişikliğini bir yana bırakalım, kelime değişikliklerini yapalım. Eğer sistem değişikliği düşünülüyorsa önerilerimizi, gerekçeleri ile Konvana götürelim. Kabul etsinler gereğini yapalım. Bizler hep tüzüğe Ritüellere saygılı oluyoruz diyoruz. Necmi K. de aynı şeyi söylüyor. Ritüeller uygulamaya konduktan sonra aynen uygulansın.

Bü. Üs.: Daha evvel Büyük Üstada verilmiş yetki vardı. Ben bunu uygulamaya koydum. Fakat sonra Kurul Üyelerinin ve Kardeşlerin itirazları sebebiyle, Konvandan geçirilmesi söz konusu oldu. Komite bunları inceleyecek, sonra Konvana götüreceğiz demiştik. Konvanda hareketleri tartışmak mümkün değil.

Coşkun Ertürk K.: Komisyon kelime değişikliklerini yapsın. Sistem dokunmasın. Bunu konvana götürelim. Dört konu var. Serbest celse, dolaşmak, selâm, konferans celsesi.

Bü. Üs.: Konvana değişiklikleri ayrı ayrı, yani kelime ve sistem değişikliği diye ayrı götürmek doğru değil. Hareketleri, başkası böyle yapıyor diye, bizim de böyle yapmamız şart değil. Bir tarihte, bizi ziyaret eden Fransız Kardeşler vardı, Nafiz Ekemen telâşla geldi. "Aman, önlüklerinizi ceket altına bağlayın" dedi. "Niye" dedik, "onlar öyle bağlıyor" dedi. Birine sordum hangisi doğru diye. "Nasıl bağlanan bağla, her ikisi de doğru" dedi. Yapılan işin yanlış tarafını bilmemiz gerek. Şekil konusunun o kadar üzerinde durulmasını anlamıyorum.

Hazırlanan metin Konvanda görüşülür. Konvan ya kabul eder veya reddeder. Reddederse de ben buna itiraz etmem.

Eralp Özgen K.: Tüzük ve Ritüelde kullanılacak kelimeler konusunda karşımıza bir öncelik konusu çıkıyor. Ritüel mi önce, Tüzük mü? Şimdi ben zatı âlinize Protokol Ritüeline göre, "En Muhterem Büyük Üstat" diyorum. Tüzüğe göre "Pek Sayın" demem gerekiyor. Hangisini kullanacağım?-

Yemin Kürsüsü arkasında kalan bölümde, tüm mâbet içinde, tören zamanı veya diğer zamanlardaki yürüyüş şekilleri, uygulama da yapılarak, uzun uzadıya tartışıldı. Sonuçta, Mâbet içindeki yürüyüş şeklinin eski ritüellerde yazılı olduğu gibi, aynen muhafaza edilmesine karar verildi.

Kordon yerine zincir

Tunç Timurkan K.: Geçen yıl Başak Locasının bir zincir konusu vardı. Beklesinler demiştik. Ankara'da Ahiler de zincir kullanıyor. Onlar da yapsın diye düşündük.....

Mavi kordon yerine zincir kullanabilmeleri hususunun Sekreterlikçe kendilerine bildirilmesi uygun bulundu.

24 Kasım 1990 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Bodrum Şubesinin kuruluşu

Bekir Tantürk K.: Kardeşlerle görüştüm.25 Aralıkta resmî işlemler yerine getirilecek. Bodrum Locasını İzmir'de kurmayı düşünüyoruz, Manisa Locasında olduğu gibi. Kurulacak Loca ayda bir, meselâ Cumartesileri çalışsın. Tekrisleri İzmir'de yapalım. Toparlandıktan sonra faaliyetini Bodrum'da sürdürsün diye düşünüyoruz.

Reşit Ata K.: Bodrum'da kurulacak Loca için tebenni harcı almalıyım. Çukurova için de böyle yapmıştık.

Bü. Üs.: Uygun olur.

Ritüel Komisyonu:

Necmi Karakullukçu K.: 2° ritüel çalışmalarını bitirdik. Protokol Ritüeli çalışmalarımızın dışındadır. Ancak bu protokolda yer alan deyimlerin bütün ritüellerde yer alması gerekir. Halen Büyük Kurul üyelerinin şahsına ait deyimlerin göreve yönelik olduğunu görüyoruz. Örnek vermek gerekirse, "*En Muh. Bü. Üs. Orhan Alsaç K.*" yerine "*Bü. Üs. En Muh. Orhan Alsaç K.*" dememiz gerekir. Muhterem kelimesi, şahsa yönelmiş olmalıdır.

Tüzük Komisyonu:

Büyük Loca delegeliği, Büyük Görevliler ve Büyük Üstat seçimi ile ilgili Hukuk Komitesi önerileri üzerinde yapılan görüşmeler sonucunda alınan kararlar:

Delege seçimleri:

1. Delegelerin Loca üye sayısına göre ve 50 üyeye kadar yalnız Üs. Muh., 100 üyeye kadar ayrıca 1, 100'den fazlası için de 2 delegenin seçimi hakkındaki önerinin kabul olunmamasına ekseriyetle,

2. Eski Büyük Kurul üyelerinin Konvan toplantılarına delege sıfatı ile katılmaları hakkındaki önerinin kabulüne, ekseriyetle,

3. Delege seçim usulünün değiştirilmesine mahal olmadığına, ekseriyetle karar verildi.

Büyük Kurul üye adaylarının ve üyelerinin seçimi

1. Büyük Kurul üyelerinin her Vâdinin kontenjanına göre ve Vâdilerce seçilmesine ilişkin teklifin kabul edilmemesine,

2. Büyük Kurul üye namzetlerinin seçim usulünün değiştirilmesine mahal olmadığına,

3. Büyük Kurul üyelerinin görev sürelerinin tahdidinin, belirli bir kısmının belirli süreler sonucunda değiştirilmesi önerisinin kabul olunmamasına,

ekseriyetle karar verildi.

Büyük Üstat Seçimi:

- Üstadı Muhteremlik yapmış olma ve 20 yıllık Üstat derecesinde bulunma,

- Büyük Üstat adaylığı için Vâdilerce birer aday gösterilmesine,

- Büyük Üstat adaylarının bizzat veya başkaları tarafından gösterilebilmesine, özgeçmişlerinin Genel Kurul üyelerine bildirilmesine,

- Seçime katılmış üyelerin yarıdan bir fazlasının oyunu almış olan Kardeşin Büyük Üstat seçileceğine,

- İlk turda yarıdan bir oy fazlası sağlanamamış ise 2. turda en çok oy almış varsa, üç aday arasında, yoksa 2 aday arasında seçim yapılarak yarıdan bir fazla oy almış adayın Büyük Üstat seçilmesine,

- İkinci tura katılan 3 aday arasında yapılacak seçimde yarıdan bir fazla oy sağlanmadığı takdirde,

- Üçüncü turda seçimin en fazla oy alan iki aday arasında yapılarak katılanların yarıdan bir fazla oyu almış olanın Büyük Üstat olarak seçilmesine,

- Büyük Üstat görev süresinin sınırlandırılmamasına,

Bu esaslara göre hazırlanacak metnin Büyük Kurul üyelerine dağıtılarak gelecek toplantıda sonuca bağlanmasına ekseriyetle karar verildi.

Yeni alınan otel binası

Sadi Aral K.: Yeni alınan binanın bazı odalarını düzenleyerek, odaları veya yatakları muhtaç durumda olan Kardeşlere tahsis etmeyi öneriyorum. Bu oda veya yatakları düzenleyen Kardeş veya Locaların adları plaket konarak anıldığı takdirde, bu davranışlar teşvik edilmiş olunur. Asıl önemli husus muhtaç Kardeşlerin derdine çare bulmaktır. Ayrıca bu K.ler için bir bakıcı, hemşire de tutulabilir. Yemek zaten her gün çıkıyor.

Bü. Üs.: Suha Aksoy'un da buna benzer bir önerisi vardı. Ancak binanın kullanım şekli çalışmaları sonuca varmadı.

Karşıyaka Locası

Bekir Tantürk K.: Karşıyaka Locasına bina alımı için bir kararımız vardı. Olmuyor. Şimdi çok uygun şartlarla ve daha kullanışlı bir bina için teklif var. İki katlı, yaklaşık 340 m² faydalı alanı olan bina için 1994 Nisanına kadar uzanan ödeme plânı verdiler. Daha önce alınmış olan kararın bu gayrimenkulun ada ve parsel numarasına göre değiştirilmesini öneriyorum. Kaba inşaatı bitmiş durumdadır. Üç yüz milyon TL'na bırakıyorlar.

Öneriye göre yetki verilmesi kabul edildi.

☆☆☆☆

22 Aralık 1990 Büyük Görevliler Kurulu toplantısı

Muhterem Üstadı Muhterem ve Muhterem Loca

Cavit Yenicioğlu K.: Localarda Üstadı Muhtereme hitap ederken, Üs. Muh.'den sonra bir defa daha "Muhterem" kelimesinin kullanılması yanlıştır.

Yusuf Nomal K.: Gerçekten bu hitap en azından kulağa munis gelmemektedir.

Cavit Yenicioğlu K.: Sekreterlikten gelen bir yazıda da bir yanlışlık var "Muhterem Fazilet Locası" gibi deyim yanlıştır. Evvelâ Loca is-

mi, sonra Muhterem kelimesi söylenmeli ve yazılmalıdır. "Arayış Muhterem Locası" gibi, Muhteremlik Locaya aittir.

Tüzük ve Ritüel Komisyonları

Necmi Karakullukçu K.: Tüzüğün seçim hükümleri değişikliklerini tamamlayamadık. Birinci sebep sekretaryanın yoğun işleri, ikinci çok önemli sebep, komisyonumuz geçen toplantıda alınan kararları incelerken, özellikle Büyük Üstat makamını yıpratmamak amacı ile aldığımız kararların, bu amacı gerçekleştirmediğini zannetmemizdir. Tüzük değişikliklerini kişiler için yapmıyoruz, Tüzük Hükümlerinin sık değişmemesi gerekir. Kalıcı, gerçekçi öneriler ve tâdiller hazırlamak ve yapmak zorundayız. Bu konuda Büyük Üstatlık dönemini tanımlayan hükmün tekrar görüşülmesini düşünüyoruz¹¹¹.

Çalışmalarımızda bölgeci görüş yoktur; Kardeşlerin çalışmaları bu açıdan değerlendirilmelerini rica ediyorum. Ancak bazı çalışmalarda Kardeşlerin bölgeci zihniyetle davrandıkları kanaatımı belirtmeden geçemeyeceğim.

Localarda seçimler konusundaki tereddütlerden biri de üye sayısının nazara alınmamasıdır. Bu nedenle, seçim dönemlerinde Localarda sağlıklı doğumların yapıldığı görüşündeyim. Bu nokta üzerinde durmak istiyorum.

Dündar Erendağ K.: Beni yıllardan beri rahatsız eden konu Büyük Üstadın 4 yıllık görev süresi sonunda bir devre geçmeden tekrar adaylığını koyamayacağına dair tüzük hükmüdür. Bu hükmün Büyük Üstat makamına karşı, en azından yakışıksız olduğu görüşündeydim.

Nesip Aksüt K.: Yapılmış tüzük değişiklikleri daima belirli bir olay ve kişi için düşünülmüştür. Müesseseyi ve Masonluğu düşünerek, objektif, kalıcı düzenlemeler yapmalıyız.

Bü. Üs. Orhan Alsaç K.'in de uygun gördüğü öneri sonucunda, görüşlerini bildiren Kardeşlerin önerileri nazara alınarak, Hukuk Komitesince tüm değişiklik konularını kapsayan bir raporun hazırlanarak 1991 yılı ilk Büyük Kurul toplantısına getirilmesine oy birliği ile karar verildi.

¹¹¹ Büyük Üstat görevinin sabit süreli olmaması.

Yeni Loca kuruluşları

Kuruluşu tasvibe sunulan "Gelişim" adı ile 94 numaralı ve "Dostluk" adı ile 95 numaralı locaların kurulması oybirliği ile kabul edildi.

Bursa binası

Bursa'da bir bina alınması hakkında Bursa Şubemizin teklifinin kabulüne, 350.000.000.-TL ya kadar satın alınmasına ve satış bedelinin en az yarısının hazineye borçlanılmasına oybirliği ile karar verildi.

Büyük Üstadın hazırladığı Masonik takvim

Bü. Üs.: Bir Masonik takvim hazırladım. Locaların kuruluş tarihleri hakkında tereddütlerim var. Bu takvimde patent tarihleri asıl olacaktır. Patent tarihi kuruluş tarihidir. Bu tarihleri kontrol edelim. Buna göre gerekli düzeltmeleri yapalım.

Ayrıca takvimde Kadın Hakları Günü, İnsan Hakları Günü gibi özel günlerin kesin tarihlerini tesbit edelim. Millî Bayram günlerini de işaret edelim. Dini bayramlar için herhangi bir tarih koymadım. Günleri değişiktir.

☆☆☆☆

Dizin

- 12 Eylül 1980 Devrimi, 301, 323
16 Aralık, 97, 115, 171, 501, 515, 525, 567, 580, 587, 590
5 aday, 153, 168
80. Yıl kutlamaları, 560, 564, 565, 567, 580, 586
Abdullah Ecemen, 50, 52
Abdullah Egemen, 158
Abdurrahman Erginsoy, 79, 81, 82, 110, 160, 170, 197, 345, 357, 386, 409, 421, 422, 423, 433, 435, 440, 472, 477, 478, 479, 490, 494, 496, 504, 505, 536, 542
Abidin Elderoğlu, 535
Açılma, 173, 177, 411, 426, 501, 512, 515, 532
Adana, 129, 145, 153, 170, 171, 173, 200, 262, 365, 367, 379, 380, 435, 454, 479, 484, 502, 523, 534, 612
Adil Benmayor Köni, 309
Adnan Ergeneli, 188, 199, 235, 236, 268
Agap, 66, 91, 97, 121, 122, 589, 608
Ahenk, 248
Ahiler, 95, 621
Ahmet Karadeniz, 80
Ahmet Salih Korur, 97, 101, 129, 138, 155, 161, 175, 177, 194, 258, 309, 312
Aidat, 69, 71, 101, 124, 129, 139, 159, 170, 177, 215, 313, 316, 321, 322, 380, 464, 470, 488, 501, 506, 532, 552, 555, 556, 617
Aktan Okan, 176
Alâettin Tanju, 392
Alber Guakil, 344, 345
Albert Arditti, 80, 83, 92, 95, 114, 118, 197, 198
Ali Biren, 543
Ali Oktay Cever, 105, 107
Ali Rıza Zümreoğlu, 423
Ali Turgut Giritlioğlu, 220, 270
Almanya, 29, 51, 52, 87, 120, 132, 137, 145, 177, 180
Alpina, 440, 592
Amil Kunt, 449
Anadolu, 374, 382, 535, 538, 542, 567
Anaksagor, 33
Anderson, 24, 25, 35, 41, 440, 567
André Roux, 592, 593, 594
Arditti, 142, 150, 165, 231, 259, 316
Arif Anıl, 309
Arşiv, 19, 20, 63, 64, 65, 82, 97, 104, 105, 107, 108, 153, 159, 196, 207, 222, 301, 324, 435, 444, 501, 507, 535
Atanasof, 415, 416, 547
Atatürk, 171, 273, 278, 299, 311, 315, 327, 331, 337, 338, 352, 353, 365, 375, 397, 460, 534, 535, 568
Ateizm, 33
Atillâ Tengirşenk, 198, 246, 264, 279, 294, 295, 308, 323, 338
Atlas, 535
Avusturya, 51, 97, 132, 592, 594
Aydın Üçok, 604, 618
Balo, 95, 314, 444, 450, 463, 467, 478, 491, 492, 501, 514, 521, 547, 565, 567, 580
Barış Locası, 384

Baylot, Jean, 65

Bayrağa saygı, 521, 538, 545, 555, 563, 575, 576, 581

Bayrağa selâm, 365

Bekir Tantürk, 165, 345, 349, 363, 400, 408, 412, 421, 422, 427, 428, 431, 437, 439, 440, 444, 445, 457, 462, 465, 468, 471, 472, 476, 477, 479, 485, 492, 497, 498, 499, 523, 524, 528, 536, 541, 546, 550, 569, 573, 576, 578, 582, 584, 603, 604, 611, 615, 617, 618, 619, 622, 624

Belçika, 51, 52, 60, 87, 502, 592

Bijular, 514

Bingöl, 97, 114, 262

Bodrum, 369, 370, 371, 555, 586, 589, 618, 619, 622

Bombalama,

Bozkurt Güvenç, 581

Bölge, 49, 64, 68, 78, 95, 98, 117, 121, 212, 421, 489, 508, 530, 539, 547, 592

Bölgecilik, 409, 521, 530, 547

Buchan, 57, 136

Bulgaristan olayları, 555

Burhan Ceyhan, 516

Burhan Tuncel, 532

Bursa, 173, 182, 187, 200, 201, 202, 208, 216, 225, 264, 270, 281, 323, 326, 328, 380, 479, 523, 533, 626

Bülent Onaran, 209, 210

Büyük Loca Sancağı, 521, 524

Büyük Müfettiş, 76, 141, 225, 299, 435, 541

Cahit Çeltikçi, 446, 448, 451

Cahit Külebi, 301, 327

Cahit Meço, 452

Can Arpaç, 51, 110, 132, 150, 160, 162, 183, 185, 191, 197, 198, 205, 211, 225, 226, 244, 245, 247, 258, 259, 260, 262, 265, 267, 316, 321, 421, 437, 439, 443, 451, 461, 463, 467, 469, 470, 471, 472, 474, 479, 485, 486, 495, 513, 516, 524, 525, 530, 536, 551, 553, 561, 562, 577, 582, 584, 586, 603, 604, 610, 619

Can İlbay, 536

Carr, 63, 64

Cavit Yenicioğlu, 48, 109, 112, 141, 160, 162, 163, 165, 169, 174, 179, 189, 190, 191, 197, 198, 199, 207, 209, 210, 212, 219, 220, 226, 228, 231, 232, 233, 234, 237, 239, 246, 256, 261, 279, 283, 287, 288, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 303, 306, 307, 308, 309, 311, 312, 317, 319, 321, 326, 327, 334, 335, 336, 337, 341, 343, 345, 348, 356, 365, 384, 312, 421, 422, 425, 426, 431, 433, 437, 438, 454, 455, 456, 459, 462, 463, 467, 469, 471, 479, 502, 512, 514, 536, 538, 539, 542, 545, 546, 547, 553, 578, 580, 604, 611, 619, 624

Celil Layikteş, 19, 63, 64, 65, 66, 69, 73, 82, 104, 107, 537, 578, 580, 604, 619, 624

Cemal Bardakçı, 309

Cemal Gücü, 80, 93, 94, 98, 99, 109, 111, 113, 125, 139, 148, 154, 160, 162, 194, 197, 198, 213, 226, 227, 228, 229, 237, 238, 239, 240, 242, 243, 244, 247, 257, 277, 305, 314

Cemil Lalik, 347, 395, 508

Cenk Koray, 301, 322, 323

Cevat Erbakan, 309, 570, 611

Cevad Memduh Altar, 269, 338, 389, 396, 426, 534

- Coşkun Ertürk, 450, 536, 546, 551, 578, 579, 604, 611, 621
- Cumhuriyet Senatosu, 173, 176, 217, 341
- Cüneyt Eriş, 279, 285, 340, 394, 428
- Çağ, 207, 210, 211
- Çankaya, 71, 205
- Çetin Yıldırımakın, 342, 518
- Çiçekçi Sokağı, 483, 555
- Çukurova, 365, 380, 435, 454, 459, 484, 589, 612, 622
- Daniel Behar, 309
- Danimarka, 86, 119, 136, 592, 594
- Darvin, 33
- Delta, 22, 32, 132, 269
- Dernekler Yasası, 69, 92, 99, 101, 113, 114, 121, 124, 389, 390, 391, 405, 424, 467, 469, 501, 506, 607
- Devrim, 131, 148, 365, 375, 378, 379, 381, 547, 548
- Dış muhafız, 32
- Dil, 37, 39, 52, 54, 73, 76, 116, 478, 513
- Dinsizlik, 33
- DKD Derneği, 435, 460
- Doğan Güneş, 436
- Doğan Toronoğlu, 23
- Doğan Torunoğlu, 28, 451
- Dostluk, 60, 67, 125, 245, 572, 592, 262
- Dündar Erendağ, 343, 507, 511, 536, 541, 545, 552, 557, 559, 560, 577, 578, 604, 615, 616, 620, 625
- Düzenlilik, 116
- E. Yılhan, 451
- Efraim Almaleh, 340, 373
- Eğitim Locaları, 112, 113, 120, 129, 134, 141, 146, 149, 154, 165, 168, 331, 351, 425
- Eğitim ve Öğretim Locaları, 69, 78, 84, 87, 90, 103, 108, 114, 134, 141, 351, 354, 521, 544
- Ekrem Gürenli, 510, 511, 601
- Ekrem Güven, 480
- Ekrem Korkut, 392
- Ekrem Tok, 155, 241
- Emin Çölaşan, 501, 516, 521, 539
- Emin Hekimgil, 339
- Enis Naci Kafalı, 76, 158, 176
- Enver Bakırcı, 158
- Enver Ziya Karal, 338, 339
- Eralp Özgen, 339, 449, 478, 532, 604, 616, 621
- Ercüment Bigat, 395
- Erdal Uran, 449
- Erdür Bekiroğlu, 583
- Ergin Süer, 565
- Eriştirme, 32, 38, 49, 76, 95, 116, 273
- Ermeni arsası, 576, 583
- Erol Simavi, 539, 576, 583
- Ersin Alok, 535
- Ertuğrul Kemal Eyüboğlu, 89
- Esat Güven, 23, 25, 30, 32, 35, 36, 39
- Eski Eserler ve Anıtlar Genel Müdürlüğü, 589

- Eski ve Kabul Edilmiş İskoç Riti*, 24, 25, 35, 40, 41, 126
- Eşarplar*, 153, 167, 228
- Eşref Sander*, 392
- Ethem Sena Çınar*, 536, 550, 617
- Evren*, 194
- Eylem*, 21, 59, 142, 150, 154, 163, 169, 170, 185, 280, 365, 379, 556
- Eyüp Şedele*, 29
- Ezel Baltalı*, 421
- Fadıl Altop*, 564
- Fahir Tezcan*, 394
- Fahrî Günergin*, 340, 373
- Fahrî üyeler*, 555, 559
- Fahrî üyelik*, 69, 70, 163, 164, 261, 458, 521, 551, 552
- Falih Erksan*, 449
- Faruk Aral*, 205, 209, 210
- Faruk Erengül*, 423, 452
- Faruk Keskinel*, 393, 394, 420
- Faruk Kurt*, 162
- Faruk Va - Nu*, 160
- Faruk Va-Nu*, 162
- Faruk Va-Nû*, 242
- Fasih İnal*, 132
- Fazilet*, 22, 30, 124, 131, 491, 624
- Ferdi Özmen*, 162, 165, 355
- Ferruh Ören*, 597, 602
- Fevzi Akansel*, 601
- Fikret Aközer*, 340
- Fikret Çeltikçi*, 20, 23, 29, 30, 32, 35, 36, 37, 38, 40, 48, 69, 76, 109, 137, 158, 217, 242, 266, 269, 279, 301, 302, 311, 324, 325, 332, 340, 345, 346, 373, 374, 398
- Finlandiya*, 19, 48, 542, 609
- Fransa*, 527, 537, 555, 585
- Freedom*, 124, 131, 292, 378, 535
- Fuat Göksel*, 337, 338, 339
- Fuat Tuygan*, 162, 171, 173, 181, 187, 197, 1198, 203, 209, 212, 218, 226, 246, 268
- Gabon*, 594
- Galip Kardam*, 23, 58, 70, 80, 90, 91, 463
- Gayrı muntazam ilânı*, 382, 484, 507, 517, 518, 566, 609
- Gediz Depremi*, 19, 49
- Gelişim*, 600, 626
- Gerd Höhnisch*, 137
- Giordano Bruno*, 33
- GLNF*, 65, 69, 84, 85
- Göçmenlere yardım*, 575
- Gönül Mimarları*, 147, 150, 205, 208, 209, 210, 287, 396
- Görev süresi*, 389, 404, 405, 452, 481, 615, 623, 625
- Grand Orient*, 19, 65, 66, 69, 84, 90, 97, 104, 595
- Grande Oriente d'Italia*, 87
- Guatemala*, 175
- Gün*, 36, 87, 130, 153, 156, 158, 167, 189, 191, 192, 218, 415, 427, 437, 454, 457
- Günen İpekçi*, 395
- Güngör Kavadarlı*, 543

Güres Çarkoğlu, 112, 160, 162, 165, 180, 190, 197, 198, 199, 207, 211, 212, 227

Gürkan Aktoluğ, 600

Hacopulos, 138

Hakim Büyük Amirler Konferansı, 365

Halil İyigün, 479, 511, 531, 536, 539, 541, 553, 569, 572, 582, 586, 588, 590

Halil Mülküs, 266, 279, 284, 292, 293, 294, 296, 297, 298, 302, 303, 306, 307, 317, 322, 339, 345, 348, 355, 357, 360, 382, 390, 391, 392, 406, 421, 422, 424, 427, 428, 432, 437, 438, 440, 443, 444, 454, 456, 462, 464, 469, 470, 471, 479, 485, 486, 488, 493, 495, 496, 497, 498, 506, 512, 514, 515, 516, 517, 526, 536, 539, 540, 546, 550, 552, 557, 558, 567, 573, 584, 596, 603

Halim Erker, 59, 79, 81, 94, 109, 118

Halit Arpaç, 39, 109, 111, 112, 117, 121, 133, 142, 153, 154, 160, 162, 169, 170, 197, 198, 199, 204, 207, 212, 218, 221, 222, 227, 279, 282, 284, 285, 288, 289, 290, 291, 299, 311, 312, 313, 326, 331, 338, 340, 341, 342, 343, 373, 382, 400, 401, 420, 425, 436, 444, 459, 472, 473, 475, 476, 477, 482, 490, 492, 497, 513, 525, 528, 530

Halit Kemal Elbir, 23, 26, 36

Halûk Bitek, 112

Hayat sigortası, 617

Hayrullah Örs, 63, 67, 78, 84, 109, 111, 116, 118, 140, 155, 158, 160, 161, 162, 174, 175, 177, 187, 194, 196, 197, 198, 202, 225, 228, 229, 243, 274, 276, 283, 287, 298, 322, 325, 418, 430, 450, 516

Hikmet Turat, 205

Hisar, 392, 535, 612

Hollanda, 52, 82, 87, 592

Hulus, 72

Hulûsi Selek, 50, 58, 79, 118

Huzurevi, 51, 69, 89, 91, 93, 94, 97, 98, 99, 103, 113, 132, 134, 173, 174, 207, 213, 313, 415, 450, 457, 467, 481, 497

Hüsamettin Aral, 345, 350, 391, 421, 424, 425, 432, 456, 457, 467, 470, 471, 479, 482, 493

Hüseyin Dilek Akarlı, 564

Işık. (Bak) Işın

Işın, 436, 478

İbrahim Hoyi, 37, 39, 177, 214

İdeal, 107, 163, 419, 501, 507, 534, 581

İhami Soysal, 411, 412, 413

İhsan Doğramacı, 411, 427

İlhan Keresteci, 608

İngiltere, 24, 25, 29, 34, 35, 39, 43, 46, 47, 52, 59, 60, 62, 63, 64, 69, 73, 75, 84, 85, 86, 120, 127, 173, 182, 231, 232, 240, 243, 251, 253, 254, 264, 278, 359, 365, 369, 370, 377, 378, 421, 489, 493, 508, 509, 526, 540, 545, 556, 581, 584, 585, 592, 594, 597, 602, 615, 616, 617, 620

İntizama dönme, 517

İrlanda, 25, 38, 62, 64, 592

İs'ad, 19, 47, 51, 57, 58, 62, 63, 64, 66, 67, 69, 75, 76, 78, 83, 87, 91, 95, 103, 109, 111, 112, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 129, 130, 131, 133, 136, 169, 171, 180, 187, 205, 227, 458, 589, 613, 617

İskoçya, 19, 28, 40, 47, 51, 57, 62, 64, 75, 114, 123, 124, 125, 126, 129, 130, 131, 136, 145, 159, 185, 421, 429, 467,

- 479, 490, 493, 494, 509, 590, 592, 593, 602, 620
- İsmail Saran*, 80
- İsmet Bilgin*, 374,
- İspanya*, 390, 592, 594
- İsrail*, 69, 90, 129, 130, 131, 136, 145, 159, 420, 429, 467, 479, 490, 493, 494, 508, 509, 592
- İstanbul Çocuk Sağlığı Derneği*, 280
- İstekli*, 55
- İstifa*, 104, 113, 132, 210, 230, 236, 244, 245, 253, 254, 257, 261, 278, 317, 372, 390, 445, 517
- İsveç*, 86, 592, 594
- İsviçre*, 19, 49, 52, 59, 60, 87, 165, 166, 501, 502, 512, 592, 595, 615
- İtalya*, 97, 100, 115, 345, 508, 552, 592, 615
- İzlemek*, 55
- İzmit*, 331, 360, 361, 366, 368, 377
- Jak Papo*, 392
- Jean Mons*, 592
- Jozef Margulies*, 445
- Kadıköy*, 361, 365, 366, 368, 373, 374, 376, 377, 384, 394, 398
- Kamu yararına dernek*, 365, 366, 423, 540
- Kardeş Sofrası*, 188
- Kardeşler Okulu*, 294, 301, 320
- Kardeşlik busesi*, 19, 61
- Kars / Erzurum depremi*, 389
- Karşıyaka*, 521, 534, 541, 555, 587, 589, 590, 624
- Katılmak*, 55, 57, 58
- Kaya Manoğlu*, 393, 420
- Kemal Bibioğlu*, 583
- Kemal Kaplancalı*, 23, 28, 29
- Kemal Karamercan*, 345, 362, 408, 415, 421, 422, 425, 433, 443, 456, 461, 463, 470, 479, 487, 489, 494, 495, 496, 506, 514, 572
- Kemal Locası*, 58, 153, 154, 169
- Kemalettin Apak*, 196
- Kenan Küney*, 197, 198
- Kerim Sümer*, 533
- Kıbrıs*, 129, 143, 144, 145, 146, 153, 161, 165, 331, 359, 521, 527, 553
- Kılavuz*, 55
- Kılıçlar*, 69, 92, 97, 114, 405
- Kimlik kartları*, 501, 517, 519
- Klandesten Büyük Loca*, 97, 111, 113
- Klandesten Localar*, 129, 147, 148, 149
- Klerikal ritüel*, 25
- Konkordato*, 225, 248, 249, 255, 256, 257, 283, 284
- Konuk*, 55
- Kordon*, 598, 621
- Kulis*, 187, 191, 265, 266, 467, 472, 585, 589, 596
- Kültür Komitesi*, 159
- Laisizm prensibi*, 24, 42
- Landmark*, 25, 34, 39, 40
- Levent Aksüt*, 478
- Libertas*, 114, 121, 137, 264
- Lions'lar*, 365, 367, 377, 413
- Liszt*, 521, 525, 526, 546

- Lüksemburg, 592
- Mac Gregor of Mac Gregor, 593
- Macar Konsolosluğu, 521, 526
- Macit Erbudak, 23, 51, 79, 80, 109, 116, 120, 160, 161, 162, 165, 177, 197, 198, 208, 227, 228, 244, 250, 251, 254, 282
- Manisa, 173, 174, 180, 182, 183, 199, 200, 203, 207, 218, 263, 264, 269, 281, 326, 401, 467, 497, 527, 622
- Maral Öztekin, 368
- Mason günü, 97, 115, 171, 534
- Masonik müze, 187, 204
- Matrikül, 54, 65, 77, 92, 101, 104, 136, 157, 176, 195, 215, 270, 271, 272, 313, 334, 349, 365, 371, 399, 401, 446, 447, 448, 507, 536, 566, 609
- Meclis tahkikatı, 153, 166, 301, 327, (Bak Tahkikat)
- Mehmet Özgüneş, 301, 327
- Mersin, 612, 619
- Mes'ut Gün, 392
- Metin Hotinli, 30, 32, 36, 39
- Mikrofilm, 19, 64, 65, 66, 418
- Millî Masonluk, 389, 396, 555, 563
- Milliyet Gazetesi, 97, 100
- Mimar Sinan, 19, 20, 23, 48, 63, 73, 100, 105, 107, 129, 140, 141, 142, 158, 170, 198, 222, 231, 280, 301, 302, 311, 313, 315, 316, 320, 321, 324, 325, 331, 332, 337, 338, 339, 346, 352, 353, 359, 365, 374, 381, 383, 389, 396, 405, 411, 413, 425, 426, 430, 432, 433, 447, 467, 468, 478, 486, 487, 488, 489, 490, 496, 501, 511, 512, 525, 528, 532, 542, 568, 579, 607
- Mişel Margulies, 66, 104, 581
- MİT, 187, 188
- Mithat Gürata, 19, 468, 493
- Moiz Berker, 157, 218, 226, 241, 242, 243, 244, 246, 247, 255, 258, 279, 290, 292, 299, 345, 348, 350, 383, 421, 422, 440, 455, 463, 469, 471, 536, 538, 540, 542, 543, 552, 553, 557, 579
- Muammer Topaloğlu, 281
- Muhterem Üstadı Muhterem, 589, 624
- Mukbil Gökdoğan, 156, 177, 184, 194, 231, 242, 244, 248, 255, 282, 412
- Mustafa Balıkcıoğlu, 563
- Mustafa Nesimzade, 481
- Mustafa Osman Demir, 604, 610
- Muzaffer Akın, 338
- Muzaffer Grebene, 158
- Müfettişlerin Yetkisi, 301, 302
- Münih Olimpiyatları, 69, 90
- Müsavat, 66, 108, 115, 366, 401, 473, 474, 476, 548
- Müze, 97, 104, 105, 107, 108, 153, 159, 187, 204, 355, 512, 535, 580, 607
- Naci Eldem, 584
- Naci Endem, 449
- Nafi Ziya Başak, 80, 93, 109, 150, 160, 162, 188, 189, 197, 198, 209, 210, 211, 212, 226, 236, 245, 246, 247, 256, 257, 259, 260, 261, 262, 264, 268, 279, 289, 292, 291, 302, 307, 326, 332, 333, 345, 351, 353, 358, 371, 379, 380, 386, 391, 392, 412, 422
- Nafiz Ekemen, 23, 50, 52, 62, 64, 65, 67, 79, 80, 81, 84, 86, 88, 90, 97, 109, 110, 122, 123, 125, 127, 129, 133, 136,

- 143, 159, 160, 197, 207, 225, 226, 247, 249, 250, 251, 254, 265, 274, 276, 279, 285, 297, 298, 301, 305, 309, 311, 331, 333, 335, 570, 621
- Nail Güreli*, 412
- Naim Haker*, 392
- Naşir Özelçi*, 93
- Necati Böke*, 108
- Necdet Egeran*, 69, 81, 88, 109, 120, 125, 146, 155, 158, 175, 194, 309, 324, 365, 369, 377, 378, 478, 507, 509, 552
- Necib Alâyeli*, 80
- Necmi Karakullukçu*, 598, 604, 611, 612, 613, 614, 615, 619, 622, 625
- Nelson Arditi*, 604
- Nesim Adato*, 445
- Nesim Behar*, 340, 373
- Nesip Aksüt*, 160, 162, 197, 198, 226, 242, 244, 245, 251, 279, 293, 296, 322, 332, 337, 345, 456, 457, 461, 463, 464, 472, 477, 479, 480, 484, 494, 497, 498, 505, 506, 514, 515, 526, 536, 540, 543, 544, 568, 571, 580, 583, 595, 604, 625
- Neşet Sirmen*, 23, 28, 36
- Nevzat Eser*, 170, 173
- New York*, 521,
- Nihat İyriboz*, 392
- Nilüfer*, 187, 202, 203, 208, 218, 270, 323, 326, 394
- Nimitz uçak gemisi*, 502
- Nokta Dergisi*, 435, 462, 517
- Norveç*, 592, 594
- Nur*, 294, 298, 435, 453, 454, 458, 511
- Nurdoğan Özcan*, 199
- Nuri Akyol*, 80, 198, 373
- Nuri Pere*, 80, 93, 94, 95
- Nüvit Osmay*, 435, 460, 461
- Oktay Emet*, 479, 601
- Okul*, 69, 81, 89, 97, 114, 153, 165, 166, 173, 183, 191, 294, 296, 321, 516
- Operatif*, 41, 429
- ORBİS uçağı*, 389, 400
- Orhan Akbay*, 137
- Orhan Alp Yörüük*, 451
- Orhan Alsaç*, 52, 80, 81, 88, 89, 91, 95, 109, 114, 146, 160, 162, 179, 180, 182, 185, 190, 191, 193, 225, 274, 276, 345, 347, 348, 355, 366, 384, 401, 403, 404, 407, 409, 412, 414, 415, 418, 421, 422, 424, 431, 432, 433, 444, 464, 469, 479, 502, 503, 515, 521, 524, 525, 526, 533, 536, 538, 539, 551, 563, 575, 585, 587, 593, 604, 622, 625
- Orhan Cemal*, 23, 27,
- Orhan Dinç*, 188
- Orhan Güreli*, 225, 279, 284, 285, 287
- Oryal Güventürk*, 452, 536, 604, 614, 618
- Osman Ertörer*, 89, 160, 162, 163, 165, 169, 173, 174, 183, 185, 271, 280, 350, 352, 357, 361, 370, 382, 390, 406, 412, 450, 453, 497, 532
- Otel binası*, 624
- Özer Ölçmen*, 166
- P2 Locası*, 467, 492
- Phoenix Araştırma Locası*, 521, 537
- Pınar*, 22, 23, 28, 36, 76, 548
- Piramit*, 194, 201

Piyango, 435, 461, 462, 481, 482

Piyano, 601

Plak, 437, 459

Quatuor Coronati, 44, 63, 208, 426

Rahmi Tuncalp, 346, 421, 428, 438, 440, 441, 444, 445, 457, 469, 477, 479, 492, 494, 497, 498, 503, 505, 506, 514, 515

Rasim Adasal, 209

Raşit Temel, 75, 80, 81, 88, 92, 96, 109, 111, 112, 117, 120, 132, 146, 148, 150, 160, 183, 273, 347, 355, 391, 392, 614

Ratio Scripta, 85

Regalya, 104, 127, 130, 153, 167, 173, 178, 182, 201, 214, 334, 380, 406, 419

Reşat Başar, 340, 373

Reşad Umur, 581

Reşit Ata, 159, 272, 374, 421, 433, 438, 449, 453, 471, 479, 487, 491, 498, 502, 504, 525, 536, 537, 538, 539, 541, 542, 546, 551, 552, 553, 556, 558, 560, 561, 562, 564, 569, 570, 571, 572, 575, 578, 579, 580, 582, 583, 584, 585, 586, 587, 588, 590, 595, 596, 603, 604, 606, 622

Reyan Erben, 305

Rit, 19, 23, 25, 28, 35, 41, 42, 527, 528

Ritüel, 19, 20, 22, 23, 24, 25, 28, 29, 31, 35, 36, 37, 38, 40, 41, 42, 44, 45, 54, 57, 75, 76, 80, 102, 155, 187, 191, 273, 288, 294, 331, 347, 355, 356, 386, 387, 395, 397, 467, 491, 494, 521, 541, 545, 578, 589, 597, 598, 600, 601, 613, 615, 619, 620, 621, 622, 625

Ritüelik müzik, 397

Robert Sime, 19, 62, 122, 123, 136, 264, 411, 428

Ronald Orr Ewing, Sir, 122

Ruhun ölmezliği, 50

Sabih Tansal, 508

Sacit Öncel, 340, 373

Sadettin Ozil, 108, 467, 472, 475, 476

Sadi Aral, 49, 60, 80, 94, 95, 109, 112, 160, 162, 181, 182, 197, 198, 200, 226, 362, 415, 419, 422, 479, 494, 531, 604, 624

Sadun Koşay, 367, 368

Sahir Akev, 50, 52, 342, 376, 557, 558

Sahir Erman, 50, 52, 121, 177, 278, 342, 412, 463, 573, 581

Sahra Locaları, 173, 185

Sait Demir, 309

Sait Penbecioğlu, 79, 80, 88, 109, 138, 150, 196, 279, 284, 308, 325, 335, 340, 345, 367, 378, 379, 382, 413, 415

Sakıncalı konferans başlıkları, 589, 615

Salim Rıza Kırkpınar, 23, 28

Sami Day, 458

Sancak, 524

Sansür, 19, 467, 496, 569, 616, 617

Schroeder, 74

Seçim kulisi, 187, 191

Selim Adato, 458

Selman Kaptanoğlu, 309

Servet Eyüpkiller, 51, 132

SEV Vakfı, 589, 607, 608

Sevinç Kaynak, 197, 198, 205, 209, 211, 222, 226, 279, 282, 293

Shatner, 229

Sime, 75, 114, 120, 123, 124, 125, 129, 130, 136, 145, 264, 598, 614, (Bak *Robert Sime*)

Smokin mecburiyeti, 435, 464

Soydaşlar, 589 (Bak *Bulgaristan olayları*)

Stubbs, 64, 74, 86, 182, 232, 243, 251, 252, 255, 264

Suad Arpad, 242

Suat Ağağil, 225, 287, 290, 297, 314, 316, 337, 345, 352, 356, 357, 358, 367, 380, 386, 389, 394, 402, 403, 404, 406, 407, 408, 420, 421, 422, 424, 457, 461, 479, 498, 506, 513, 518, 522, 523, 536, 548, 552, 558, 560, 562, 604, 610, 611, 613, 617

Suha Aksoy, 80, 94, 98, 99, 109, 117, 131, 148, 160, 161, 162, 164, 175, 178, 182, 185, 187, 190, 197, 198, 200, 209, 210, 212, 215, 216, 218, 221, 222, 226, 235, 238, 239, 240, 241, 243, 244, 245, 246, 256, 257, 259, 260, 261, 268, 279, 283, 288, 290, 292, 294, 295, 297, 314, 323, 336, 341, 342, 345, 393, 394, 395, 420, 421, 426, 438, 452, 455, 457, 459, 460, 462, 463, 468, 470, 471, 479, 485, 489, 491, 498, 503, 506, 513, 514, 515, 516, 517, 518, 523, 526, 530, 536, 540, 543, 546, 547, 548, 549, 550, 551, 553, 560, 562, 564, 567, 568, 570, 572, 580, 581, 583, 584, 591, 595, 596, 603, 604, 606, 610, 615, 624

Suha Umur, 66, 82, 104, 105, 108, 165, 177, 196, 197, 198, 204, 205, 208, 213, 220, 221, 222, 226, 242, 244, 245, 247, 248, 250, 251, 253, 255, 256, 258, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 268, 279, 280, 281, 287, 288, 290, 291, 292, 293, 295, 296, 297, 298, 303, 305, 307, 308,

311, 315, 316, 317, 318, 319, 323, 324, 325, 326, 328, 329, 332, 334, 339, 340, 341, 345, 347, 348, 349, 353, 354, 355, 359, 360, 361, 363, 366, 368, 369, 373, 377, 378, 379, 383, 384, 385, 386, 391, 392, 400, 401, 405, 407, 409, 411, 413, 416, 417, 419, 421, 422, 426, 427, 437, 438, 439, 455, 456, 457, 459, 460, 461, 462, 463, 464, 465, 468, 469, 470, 479, 486, 488, 489, 490, 501, 512, 517, 518, 523, 524, 525, 526, 527, 528, 571, 572, 579

Sungur Babaoğlu, 93, 176, 214, 216, 345, 346, 353, 358, 386, 388, 392, 400, 422, 472

Süzî Özmen, 198, 204, 209, 219, 226, 233, 239, 240, 245, 246, 268, 279, 281, 327, 329, 337, 339

Sürp Pırığıç Vakfı, 453

Şakul Gibi, 521, 547, 548

Şekûr Okten, 47, 48, 50, 51, 61, 72, 78, 79, 83, 88, 91, 92, 94, 109, 115, 117, 118, 121, 132, 133, 142, 145, 146, 147, 148, 149, 150, 160, 162, 165, 166, 167, 168, 178, 179, 181, 182, 185, 187, 188, 189, 190, 191, 194, 266, 279, 341, 343, 344, 347, 355, 356, 357, 367, 376, 382, 420, 421, 433, 442, 443, 454, 467, 468, 479, 482, 485, 548

Şevki Figen, 602

Şevki Kayaman, 110, 188, 266, 279, 283, 285, 291, 292, 294, 299, 300, 303, 337, 338, 339

Tahkikat, 19, 34, 42, 52, 131, 147, 148, 150, 153, 157, 166, 179, 187, 204, 205, 207, 220, 287, 290, 301, 326, 328, 368, 397, 398, 400, 430, 431, 432, 433, 435, 437, 438, 439, 440, 467, 470, 495, 505, 521, 529, 530, 556, 557, 558 (Bak *Meclis tahkikatı*)

- Tahsin Batman*, 449
Tahsin Bumin, 508
Tahsis, 51, 62, 76, 107, 122, 123, 126, 132, 133, 178, 204, 282, 283, 310, 368, 369, 435, 442, 446, 451, 452, 454, 458, 483, 510, 515, 533, 602, 611, 624
Talât Paşa, 199
Tanju Koray, 215
Tankut Ünal, 480
Tarık Ziyal, 309
Teizm, 33
Tekrislerde aday sayısı, 19, 49
Teokratik ritüel, 25, 34
Teoman Güre, 345, 351, 386, 387, 408, 418, 419, 421, 422, 431, 439, 451, 456, 471, 479, 492, 493, 494
Tepebaşı 19, 48, 69, 72, 105, 119, 120, 129, 131, 145, 153, 157, 167, 173, 180, 331, 351, 391, 401, 501, 504, 521, 542, 543, 549, 555, 569
Tersimat nasıl yazılmalıdır?, 207, 211
Tesviye, 105, 539
Tönü Blanş, 114, 131, 181, 301, 323, 365, 385, 386, 387, 411, 424, 425, 467, 493, 496, 502, 527, 560, 603
Tören müziği, 389
Tören Ritüelleri, 47, 50, 53, 66, 69, 70, 72, 77, 97, 103, 112, 134
Tuncay Kesim, 299, 452, 479, 487, 497, 498, 503, 504, 511, 514, 522, 526, 536, 538, 539, 540, 543, 544, 550, 556, 557, 559, 561, 562, 567, 568, 571, 582, 604, 611, 612, 616, 617
Tuncay Uslu, 481
Tunç Timurkan, 482, 493, 494, 495, 503, 504, 512, 531, 536, 538, 540, 543, 550, 557, 558, 562, 570, 582, 604, 611, 613, 614, 615, 616, 618, 621
Türk Yükseltme Cemiyeti, 48, 70, 92, 93, 165, 166
Tüziük, 19, 53, 71, 77, 87, 90, 92, 93, 97, 99, 108, 129, 133, 134, 137, 138, 152, 153, 155, 165, 167, 170, 173, 179, 181, 196, 204, 207, 208, 229, 290, 297, 303, 306, 307, 315, 342, 347, 360, 365, 376, 382, 405, 411, 413, 414, 416, 417, 436, 469, 484, 486, 487, 488, 490, 504, 505, 512, 513, 528, 529, 530, 533, 538, 546, 550, 551, 552, 555, 556, 560, 561, 563, 567, 589, 597, 612, 615, 620, 621, 622, 625
Umut İnan, 532, 563, 597
Unvanlar, 19, 61, 501, 503, 504, 513, 555, 584
Uyanış, 150, 203, 556
Üçgül, 48, 187, 188, 189, 190, 191, 207, 210, 291
Ülkü, 365, 379, 534
Üner Birkan, 196, 478, 543, 615
Vahit Karamanoğlu, 160
Vakalopoulos, 72
Vakıf, 89, 93, 135, 149, 419, 475, 481, 484, 496, 501, 510, 511, 533, 547, 552, 553, 555, 559, 591, 607
Vakıf kurulması, 467
Van Depremi, 173, 185
Vasiyetname, 331
Vefa, 69, 72
Velit İsfendiyar, 272, 273
Webb, 24

Yakacık, 69, 91, 97, 111, 113, 134, 207, 213, 277, 313, 411, 415, 450, 456, 457, 467, 481

Yangın, 403, 418, 420, 435, 441, 442, 443, 445, 446, 449, 459, 526, 547, 606

Yargı, 53, 61, 76, 102, 161, 184, 615

Yaşar Ali Şinasi, 340, 373

Yaşar Şendal, 209, 210, 279, 342, 395, 397, 511

Yavuz Hakmen, 543

Yeni İstanbul Gazetesi, 97, 105, 106, 107

York Riti, 24, 25, 35, 38, 40

Yunanistan, 69, 81, 129, 143, 144, 145, 592

Yunus Emre, 210

Yusuf Nomal, 279, 345, 350, 359, 401, 421, 422, 425, 432, 437, 443, 444, 456,

463, 472, 479, 481, 482, 484, 485, 505, 526, 536, 604, 611, 612, 624

Yüksel Kazmirci, 279, 307, 309, 327, 338, 343, 345, 350, 353, 358, 362, 367, 371, 377, 383, 385, 387, 388, 404, 415, 421, 422, 439, 440, 443, 455, 464

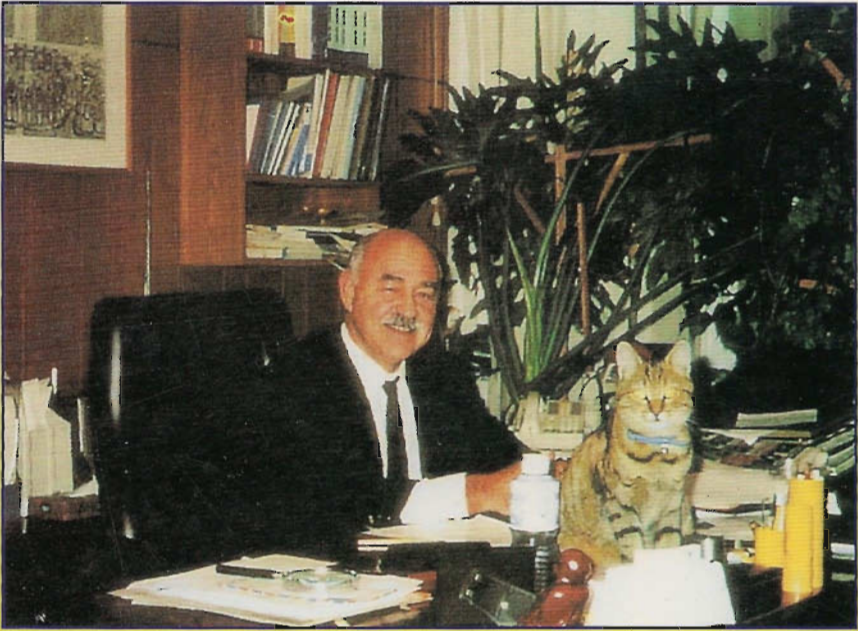
Yükümlülük, 116

Yürüyüş, 574, 589, 599, 621

Zeki Koylan, 392, 411, 413

Ziya Umur, 31, 36, 61, 72, 80, 81, 88, 96, 109, 115, 116, 118, 120, 140, 160, 162, 167, 170, 177, 190, 191, 197, 198, 203, 211, 213, 217, 218, 219, 225, 226, 227, 228, 229, 230, 231, 232, 233, 234, 235, 236, 237, 239, 241, 244, 245, 248, 250, 251, 252, 255, 256, 258, 259, 260, 282, 297, 326, 342, 397, 398, 412, 421, 445, 450, 467, 472, 479, 521, 547, 548

Celil Layikteş 1956 yılında Boğaziçi Üniversitesi Elektrik Bölümünden mezun olduktan sonra kaynak metalürjisi konusunda, Üniversite - Sanayi işbirliği çerçevesinde bir çok teknik makale yayınlamış, Marmara Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak çalışmış, Türkiye Satranç Federasyonu ile Türkiye Briç Federasyonu'nun başkanlığını yürütmüş; 70'li yıllarda Türkiye'de ilk Briç dergisini, 1998 yılında da "Ortaçağ'ın Aydınlığı" adındaki kitabını yayınlamıştır.

Yazarın Masonik çalışmalarına gelince, 1964 yılında 11 No.lu Müsavat Locasında tekris olmuş, 1972'de Locanın Üstadı Muhteremlik görevine seçilmiş, 1991'de Büyük Görevliler Kuruluna girmiş ve 1998 yılında Önceki Büyük Üstat Yardımcısı olarak Büyük Kurul kariyerini noktalamış, Fransa Büyük Locasının (GLNF) "Provence Bölge Büyük Locası'nın Onursal Önceki Büyük Üstat Yardımcısı, Columbia, Tasmania ve İngiltere Büyük Locaları Dostluk Kefili olmuş, Rosslyn Dostları Vakfının "Ayrıcalıklı" üyeliğine kabul edilmiştir.

Celil Layikteş, 1970'den bu yana Quatuor Coronati ve sonradan da Victoria (Avustralya) Büyük Locasına bağlı araştırma localarının Türkiye sekreteridir ve bu iki araştırma localasının yıllıkları ile bazı yabancı Masonik web sitelerinde İngilizce dilinde, Türk Mason tarihi, İslâm ülkelerinde Masonluğun gelişmesi ile antimasonik düşüncenin kaynakları, Türkiye Büyük Locasında uygulanan Nikâh Kutlama Töreni ve V. Murad üzerine çeşitli makaleleri; 1967'de kabul edildiği Mimar Sinan Araştırma Locasının dergisi ve özel yayınlarında 51 makalesi yayınlamış; 1992-2003 yılları arasında Tesviye dergisinin editörlüğünü yapmıştır.

ISBN 975946984-7

